فهرست

نسخه‌های خطی کتابخانهٔ گنج بخش

تألیف

احمد منزوی

جلد چهارم

مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

شمارهٔ ٦٢

گنجینهٔ فهرست و کتابشناسی ٩

مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

تأسیس برمبنای موافقتنامهٔ مؤرخ آبان ماه ١٣٥٠، مصوب دولتین ایران و پاکستان

شناسنامهٔ این کتاب

نام	:	فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ گنج بخش جلد چهارم
مؤلف	:	احمد منزوی
ناشر	:	مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان — اسلام آباد
چاپ	:	جدید اردو تائپ پریس، لاهور
تعداد	:	۱۰۰۰ مجلد
قطع	:	۱۷×۲۴ سانتیمتر
صفحات	:	از ۱۹۲۵ تا ۲۵۱۳
کاغذ	:	۷۰ گرمی آفست
خوشنویسی	:	سید انور حسین نفیس رقم، لاهور
تاریخ چاپ و انتشار	:	خرداد ماه ۱۳۶۱ش، شعبان ۱۴۰۲هـ، جون ۱۹۸۲م
بهاء	:	۷۰ روپیه پاکستانی

راهنما

جلد یکم

جلد دوم

جلد سوم

جلد چهارم

بسم الله الرحمن الرحیم

نهضت اسلامی ما و بعد فرهنگی آن

و علم آدم الاسماء کلها . . . .

سیل خروشانی از ایران برخاست و چنان طوفان سهمگینی پدیدار شد که که یکی از محکمترین و نفوذ ناپذیرترین دژهای ستم و بیداد را با همه پشتوانه های نیرومند و پایگاه های استواری که در درون و خارج کشور داشت سرنگون ساخت . و سپس با تمامی کسرو کمبودها و دشواری هایی که خود بدان دچار بود، مهلک ترین ضربات را بر پیکر پولادین استعمار وارد آورد، و حکومت های دست نشانده را به ویژه در منطقه سخت به وحشت افکند ، و فصولی بسیار از پیروزی نامهٔ مستضعفان بر همهٔ مستکبران و جهانخواران و سلطه جویان نگاشته آمد. تاکی آخرین اوراق این کتاب همایون، رقم خورد، و همای سعادت برهمه جا سایه گستر گردد .

این سیل ـ نهضت اسلامی ما ـ هدفش در مرحلهٔ نخستین «نه»گفتن به همهٔ بیگانگان و بیگانه گرایان است ، و سپس بازگشت به خویشتن. همان خویشتن که برای ما تبلورش در مکتب اسلام است . و همان اسلام که با همهٔ بی لطفی های ما به آن و بدفهمی های ما از آن ، پرشکوه ترین حماسهٔ مقاومت و فدا کاری را بنام ما قلم زد . و در عصر ماده پرستی ، و روزگار زرق و برق مکتب های چپ

و راست، به ما توانایی داد، تا جدا از هر قدرت و از قدرتی، بر روی پای خود بایستیم و عرض وجود کنیم . . .

برای بازگشت به این خویشتن، آن چه در درجهٔ اول به کار است، مبارزه با سلطهٔ سیاسی و نظامی و اقتصادی بیگانگان و ایادی آنان است. و شناخت هر چه دقیق تر و جامع تر و ژرف تر از اسلام حقیقی به قصد عرضه و پیاده کردن آن ـ اسلام در همهٔ ابعادش ـ و دیگر شناخت تمدن و فرهنگی که پیشینیان ما با استفاده از تجارب دیگران، و نیروی ابتکار خویش پدید آوردند، و پس از هجوم همه جانبهٔ استعمار، نه فقط نیمه کاره ماند، بلکه همهٔ کوشش ها در جهت نفی و محو آثار آن بود. و برای هر چه تهی تر شدن ما تلاش می کردند که همهٔ جنبه های مثبت و سودمند و ارزندهٔ آن از نظرها پنهان ماند. و بلکه سعی می کردند که آن را ضد در ضد مغایر و متناقض با محتوای اصلی خود جلوه دهند، تا برای ما ـ در هر آنچه به فرهنگ و تمدن مربوط می شود ـ هیچ چاره ای جز تقلید کورکورانه از غرب نماند. و وابستگی مطلق و اسارت فکری و علمی و عملی یگانه راه نجات تلقی شود.

دست یافتن به این دو گونه شناخت ـ شناخت اسلام و شناخت فرهنگ و تمدن گذشته ـ تنها از یک راه امکان دارد: جستجوی خستگی ناپذیر و گسترده، برای پیدا کردن آثار و نصوص و متون و اسناد مربوط به اسلام و تمدن و فرهنگ گذشته، و مطالعهٔ عمیق و اصولی آن‌ها، و حفظ آن ها از خطر نابودی و فراموشی، و تکمیل آن ها به یاری اندیشه ها و دست آورد های تازه. و این است یک بعد انقلاب فرهنگی.

آنچه در این دفتر و مجلدات پیشین آن آمده، کاری و گامی است، از یک پژوهشگر پرکار و سخت کوش در همین جهت. در جهت شناساندن متون و نصوص و اسناد مربوط به اسلام و تمدن و فرهنگ گذشتهٔ ما. شناسنامهٔ هزاران اثر و سند و نسخهٔ گرانبها است، که هر یک دنیایی ست از گذشته های ما و سرگذشت انسان و نیازهای مادی و روحی، و دانش و معرفت و هنر و ادب او، در خلال آن گذشته ها. یاد آور کوشش های ارزنده ای است که انسان را

بدین پایهٔ بلند رسانده است، و ادامهٔ آن بر عهدهٔ ما و آیندگان ماست. و نشان دهندهٔ نقص هایی ست که بر طرف کردن آن تکلیف ما، و مشاهدهٔ آن درس عبرت است برای ما که کار خویش را از آن گونه نقص ها بپیرائیم.

ویژگی دیگری که در دو هزار و ششصد صفحهٔ این کتاب هست، توضیح روابط فرهنگی جامعهٔ ما - ایران - است با منطقه ای که ایران دوم است. و از جهات مختلف برای ما از هر کشور دیگری مهم تر. کشوری که به نام اسلام تأسیس شد، و در اسلامش نیز بیش از هر عاملی مدیون مبلغان و عارفان ایرانی است. و اسلام را با زبان فارسی شناخته و فراگرفته است. و زبانش آکنده از واژه های زبان ماست. و کتابهای درسی قرنهایی از تاریخش به زبان ما بوده و هنوز بیش و کم چنین است. و اکثریت قاطع و چشم گیری از کتابهای دینی، و نزدیک به همهٔ کتابهای عرفانی و ادبی و تاریخی او، تا همین صد سال پیش به زبان فارسی بوده است. و تعداد نسخه های خطی فارسی در کتابخانه های آن به اندازه ای است، که تنها در یک کتابخانهٔ بو سیاد آن - گنج بخش - پیرامون هفت هزار نسخهٔ خطی فارسی وجود دارد. یعنی از هر هشت نسخه، شش نسخه اش فارسی است. و با بررسی اولیه ای که از «فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی در پاکستان»* بدست می آید، تعداد نسخه های خطی فارسی شناخته شده در کتابخانه های آن سامان، نسبت به نسخه های خطی فارسی شناخته شده در ایران نسبت پنج و شش را دارد. یعنی در برابر هر شش نسخهٔ موجود در ایران، پنج نسخه در پاکستان هست...

و با شناختن این زمینه های مشترک و سوابق و روابط، و استفاده از آن ها است که امکان می یابیم، در بخش بزرگی از جهان اسلام «بازگشت به خویش» را تحقق بخشیم، و نقش خود را در رهبری فرهنگی و اجتماعی آن به خوبی ایفا کنیم.

وگرنه تا وقتی مردمی را به آن گونه که هستند - خوب یا بد - به درستی نشناسیم نمی توانیم ایشان را به آن گونه که معتقدیم باید باشند بسازیم؟ ندیده

---

* این اثر مهم و بزرگ نیز گرد آوردهٔ مؤلف کتاب حاضر و جلد اول آن زیر چاپ است.

ایم که استعمار گران چه نیروی مادی و انسانی عظیمی را گذاشته اند برای شناختن ما و جامعه و فرهنگ و آیین ما ؟ آیا این‌گونه مبارزه ای که آنان برای نیل به خواسته های شیطانی در پیش گرفته اند ، برای رسیدن به هدف الهی و انسانی ما قابل تعقیب نیست ؟ مگر نه که «الذین آمنوا یقاتلون فی سبیل الله والذین کفروا یقاتلون فی سبیل الطاغوت» ؟

مدیر مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

بخش بیست و هشتم

سفرنامه‌ها

0

تحفة العراقین

حاقانی، در بخش منظومه‌ها، ص ۱۵۷۴ گذشت.

2307

سفرنامهٔ ناصرخسرو

از ناصر بن خسرو، علوی قبادی مروزی بلخی (۳۹۴ھ / ۱۰۰۴ م - ۴۸۱ھ / ۱۰۸۸ م). بدنبال خوابی که می بیند، به سال ۴۳۷ھ / ۶-۱۰۴۶ م. از خراسان آهنگ دیدار خلفای اسماعیلی را می کند. از خراسان به مکه و مصر می رود. و در این سفر نامه رویداد ها، دیدارها و دیدنی های سفر هفت سالهٔ خود را در ایران و سوریه و مصر و حجاز و شهر حسا گزارش کرده است.

در ۱۳۱۲ھ / ۴-۱۸۹۵ م. و پس از آن چند بار چاپ شده است، به عربی در مصر ۱۳۶۴ھ / ۱۹۴۵ م. و به فرانسوی همراه با متن در پاریس ۱۸۸۱ م. چاپ شده است.

آغاز: . . . چنین گوید ابو معین ناصر بن خسروالقبادی المروزی تاب الله عنه، که من مردی پریشه بودم، و از جمله متصرفان در اموال و اعمال سلطانی.

بنگرید به: نسخه های فارسی ۶: ۴۰۳۶ - ذریعه ۱۲: ۱۹۰ - مشار: ۹۶۵.

5388 ۵۱۶ : نستعلیق نسخ نما، میر احمد، سه شنبه ۸ شعبان ۱۲۹۶ ه.ق.
آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف.

بخش بیست و نهم

جغرافیا

0

آثار علوی : جغرافیا

2308

آمار شهر قسطنطنیه

آمار جمعیت از مسیحی و یهودی و مسلمان، کشتی و . . . آن شهر است.

آغاز: عدد محلات و مساجد و مدارس شهر قسطنطنیه. مسجد جامع ۴۸۰۲، مسجد حی ۴۴۹۶، مدرسه ۵۱۵، مکتب خانه ۱۲۵۰، حیزان خانه ۵۰۰، کاروان سرا ۲۴۲۵، تکیهٔ قلندران و فقرا ۲۸۵، چشمهٔ آب ۹۴۸، سقایه ۴۹۴۸، حمام ۱۳۰، مسجد ۳۹۲۵۱ . . . .

5389 ۳۵۶۵ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص ۷۹) مجموعه.

0

ابعاد و اجرام و مسالک : اجرام سفلی و علوی

بیرجندی، در بخش ستاره شناسی، ص ۱۶۳ گذشت.

2309

تاج محل : تاریخ روضهٔ تاج محل

از ناشناس، که نام خود را در دیباچه و پایان نیاورده است. در احوال ممتاز محل (۱۰۰۰-۱۰۴۰ ه. ق.) همسر شاهجهان پادشاه (۱۰۳۷-۱۰۶۷ ه.ق.) و شرح ساختمان خاکجای او که امروز بنام «تاج محل» در شهر آگرهٔ هند است.

نسخه های گوناگونی در این باره در دست هست. (ن. ک. نسخه ها ۶ : ۲۹۲۷ «تاج محل» و ۳۹۳۸ «تاریخ تاج محل» و ۴۹۰۵ «تاریخ روضهٔ تاج محل».

5390 ۳۷۲ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲ ه.ق. شماره‌ها سیاه، آغاز : خلاصهٔ احوال بانو بیگم مخاطب ممتاز محل عرف تاج بی‌بی، اهلیهٔ شاهجهان پادشاه غازی، بست نواب آصف خان . . . و احوال سکندره و قلعهٔ اکبر آباد و دیگر موتی مسجد که قلعهٔ آگره است و فتحپور سیکری و نام کاریگران . . . ، دارای : سرگذشت آن بانو، خفتگان آن قلعه، نبشته های آن جایگاه، هزینه های ساختمان، موادی که در ساختمان بکار رفته و اینکه از کجا ها آورده شده است، رنگها، جواهرات، سروده هایی در تعریف ساختمان، نام نقاشان و استادانی که در آنجا کارکرده اند، هزینهٔ کارگران، و جز آنها. با سرلوحی از ساختمان تاج محل به مشکی و رنگها. ۹۲ ص. (تسبیحی ۲ : ۵۴۸ - ۵۴۹).

2310

تاریخ و جغرافیای طبیعی کشمیر

در پایان آن آمده : به‌موجب فرمایش ولیم مورکرافت صاحب بهادر میر آخور دولت انگلیسه، به اهتمام عزت الله خان ۱۱ ج ۱۲۳۸/۲ ه.

جغرافیای طبیعی بخشهایی از کشمیر است. از لداخ، ملک اسکردو، ملکهای متعلقهٔ اسکردو، تبت (بخشی از کشمیر)، زانسکر، سوات . . . با ذکر فراورده

های کشاورزی و صنعتی آن سرزمینها، و ارزش آنها، ارزش کار، مزد کشاورزان و کارگران و خدمات. مثلاً : صورت جمع خرج یک بار پشم شال اینست، اصل قیمت لداخ.

کتابی ست بسیار با ارزش.

در «تاریخ کشمیر» نگاشتهٔ محمود آزاد ص ۱۹۵ جزو مآخذ تاریخ کشمیر از «سفر نامهٔ مورگرافت» یاد شده، که در ۱۸۲۰ م. به کشمیر سفر کرده است.

5391 ۳٦٤۳ : نستعلیق خوش درشت، ۱۲۳۸ھ.ق. آعاز : یک برگ افتاده : گلسار و زرد و فیروزی و زنگاری و بادامی و گلابی، ۱۳٤ ص، اندازه رحلی.

2311

جام جم

از ناشناس، نام «جام جم» نیز در پایان به خامهٔ تازه تری ست. ترجمه ای ست ازکارهای فرنگیان و شاید انگلیسی، در آن چند بار عبارت «مترجم گوید» آمده، که معمولا بدنبال آن از منابع فارسی و گاهی شخصی آورده شده است.

نسخه باعنوان باب یکصد و هشتم در بیان اقلیم چینیان آغاز شده است. سپس : تاریخ ترکی (عثمانیان)، در بیان تقسیم زمین در کلای میتس یعنی اقالیمی که او را اقالیم ساعتی نیز گویند، شاهنشاهی فرانسه، مستعمرات آن . . . میرسد به: باب یکصد و بیستم افریکای جنوبی، باب یکصد و بیست و یکم سنترال یعنی افریقای مرکزی . . .

5392 ۷۹٤۱ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۳-۱٤ھ.ق. اغاز: باب یکصد و هشتم در بیان اقلیم چینیان یعنی چین. شاهنشاهی چین اقلیم وسیع عریضی ست که در جنوب مشرق آسیا واقع است، و او مشتمل است برچینا پراپر، یعنی چین خاصی . . . ، ۷۳۲ ص.

2312

جامع البر و البحر

از محمود بن عبدالله، که در هندوستان و ملک دکن، در درگاه محمد قلی قطب شاه در سلک مقربان بوده، به کسی از مردمان بخارا که به جهانگردی می پرداخته و کتابی از دیدنیهای خود گرد آورده بود بر می خورد، آن کتاب که به عبارات ناخوشی بوده را دست برده، و از کتابهای دیگر مانند «بساتین الانس» تاج المعالی، «جامع الحکایات» عوفی، «بهارستان» نگاری، «نزهت القلوب» مستوفی برگزیده برآن افزوده است، و به نام **جامع البر والبحر** ساخته، پیشکش درباری که نامش در نسخه سفید مانده، و باید همان محمد قلی قطب شاه (۹۸۹ - ۱۰۲۰ ه.ق.) باشد، کرده است. در دوازده لمعه : ۱- توبهٔ آدم و کوه سراندیب ۲- کرامات پیامبر و حضرت علی، ۳- پادشاهان دکن و غرایب آن بلاد، چهار مقاله، ٤- بلاد ماچین و آجی و حبش و جزایر و عجایب آن دیار، سه مقاله، ۵- عادل شاهیه و عجایب بلاد او، ٦- قطب شاهیه و عجایب بلاد تلنگانه (و عنوانهای دیگر که نا نویس مانده).

آغاز: شکر و سپاس و ستایش بیقیاس خداوند زمین و . . . چنین گوید احقر عبادالله محمود بن عبدالله که . . .

5393 ٤۰۳۵ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف و برخی نا نویس مانده، ۲۲۰ ص.

2313

جذب القلوب الی دیار المحبوب

از محدث دهلوی، شیخ عبدالحق (م ۱۰۵۲ ه.ق. / ۱٦٤۲ م). تاریخ و جغرافیای شهر مدینه است و ذکر مقامات متبرکه، در ۹۹۸ ه / ۱۵۹۰ م، د مدینه بدان آغاز و در ۱۰۰۱ ه / ۱۵۹۲ م. در دهلی به انجام رسانده است. در هفده باب : ۱- در عدد اسمای این بلد، ۲- فضایل آن از قرآن و حدیث،

۳- اخبار سکان این بقعه از قدیم الزمان، ٤- باعثهٔ قدوم حضرت بدین بلد، ۵- هجرت، ٦- عمارت مسجد شریف نبوی و دیگر مقامات، ۷- تغییرات و زیاد - تهادر آنها، ۸- فضایل مسجد شریف، ۹- عمارت مسجد قبا و دیگر مساجد، ۱۰- چاه ها، ۱۱- اماکن میان مکه و مدینه، ۱۲- فضایل مقابر بقیع، ۱۳- کوه احد و شهیدان آن، ۱٤- فضیلت زیارت سید الانام و اثبات حیات پیامبران، ۱۵- حکم زیارت قبر و توسل جستن، ۱٦- آداب زیارت، ۱۷- آداب صلوات.

و این کتاب در اصل ترجمه، و یا گرفته شده از «خلاصة الوفاء» نورالدین علی سهوانی (م ۹۱۱ ه / ۱۵۰۵ م) است.

آغاز: صد شکر که از تشنگی غم رستم - چون قطره بدریای کرم پیوستم . . . الحمد لله و سلام علی عباده.

(ن. ک. نسخه ها : ۳۹٤٦ - کشف الظنون : الوفا بما یجب لحضرت المصطفی - استوری ۱ : ٤۲۷، ۱۳۰۷ - مشار، ج ۲، ج ۲ : ۱۵۲۸.)

5394 ٤۰٤٤ : نستعلیق پخته، محمد معز بن ابو المعالی نصرپوری، دوشنبه ٤ محرم ۱۱٦۰ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، مقابله شده، با یادداشتی که آن تاریخ را تکذیب می کند، ۲۳۰ ص.

5395 ٤٦۵۲ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، نشان شنگرف، انجام افتاده، ٤۵٤ ص.

5396 ٦٦٤ : نستعلیق خوش، عبدالغفار، جمعه ٤ صفر ۱۳۵۹ ه.ق. در بلدهٔ مزار کثیرالانوار حضرت علی (مزار شریف افغانستان)، آغاز برابر نمونه، ۲٦٦ ص (ف. تسبیحی ۳ : ۱۰۸ - ۱۱۰).

2314

جغرافيا : مسالک و ممالک

چند رسالهٔ ناشناخته. یکی نیستند.

5397 ٦۷۰۱ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه. آغاز و انجام افتاده. آغاز: نصرت آثار حضرت پادشاه عالم پناه که دیباچهٔ این منتخب باسم عالی او مزین

است، به فتح قلعهٔ مذکور قیام نمود، و مدت مدید هر روزه محاربه و مقاتله واقع شد . . . ، جغرافیاست و عجایب و غرایب و سرنند های «حکایت»، «از آنجمله». «الاقلیم الثانی» : ابتدای آن از مشرق است بر بلاد چین می گذرد و هند و سند را قطع می کند و به ملتقای بحر اخضر و جزیرهٔ عرب گذشته به زمین نجد و تهامه و بحرین میرسد و بحر قلزوم و رود نیل را قطع کرده . . . ، ۹۰ ص.

5398 ۶۶۴۶ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ ه. ش ۲ مجموعه (ص ۶۳-۷۸).
آغاز، افتاده : . . . باب نهم در طول و عرض بعضی از بحار و انهار مشهور و بحر عمان. رباعی : ای کرده گذار جانب دریا بار . . . ملاحان این بحر بیکران و سیاحان این عمان محیط نشان در کتب معتبره . . . ، باب دهم مساحت روی زمین . . . باب یازدهم در مساحت حرم مکه و تعیین مواضع متبرکه . . .

2315

جغرافیای عربستان

از ناشناس، از فضلای سدهٔ ۱۴ ه. بدنبال تفسیر خود بنام «محمود البیان فی بدایع القرآن» که در ص ۵۷ یاد شده است.

تاریخ و بیشتر جغرافیای عربستان است، از منابع تازه و قدیم.

آغاز: در قرآن کریم، آنچه واقعات گذشته، بطور عبرت بیان کرده شده اند.

5399 ۱۵۴۳ : نستعلیق شکسته آمیز پخته، نگارنده، سدهٔ ۱۴ ه. بدنبال تفسیر «محمود البیان» (ص ۴۳۲ - ۴۷۴).

2316

جغرافیای یورپ

طول و عرض، دریا و خشکی، کشورها و شهرهای اروپاست. از کارهای تازه.

آغاز: حدود. از شمال بین بحر منجمد شمالی، مشرق بین کوه یوران، دریای یورال.

5400 ۶۱۲۳ : نستعلیق شکسته، سعد الدین، ۲۹ جوری ۱۸۷۱ م. موریانه زده، ۱۶ ص.

2317

عجایب الطبقات

از **محمد طاهر بن ابوالقاسم،** بدستور خاقان بن الخاقان بن الخاقان ابوالمظفر و المنصور، نذر محمد بهادر خان، در عجائب اجرام علوی و غرایب اجرام سفلی، از کتابهای مسالک و ممالک و جامع العجایب و نزهت القلوب، و روضة الصفا و عجایب البلدان و غرایب الدنیا و تحفة الغرایب و مجمع العجایب گرد آورده «طبقات العجایب» نامیده است [دیباجه] (همان : نسخه ها ۶ : ۳۹۷۳).

در هفت طبقه : ۱- در آفرینش و عجایب طبقات آسمان و زمین و عرش و ملائکه و معراج، ۲- تاریخ پیامبران و خلفای چهارگانه، ۳- کیفیت ارض و سما و اقالیم و عجایب آن، ٤- بعضی از امور عجیبه که اهل حکمت اعتبار کرده اند، از تقاویم و رعد و برق، ۵- در علوم غریبه و شعبده، ۶- بعضی از مسایل غریبهٔ شرعیه، ۷- علامات قیامت و خروج مهدی.

آغاز: غایت سعادت ابدی و نهایت کرامت سرمدی حمد کریمی ست که منظر هفت آشام . . . بعد از حمد معبود بی همتا.

5401 ۶۳۲ : نستعلیق، میر سید بن ملا میر عزیزان مرغینانی، ۱۲٤٤ ه. ش ۳ مجموعه (ص ۳۱-۵۵۹) [تسبیحی ۳ : ۵۱۰-۵۱٤].

2318

عجایب المخلوقات : اجسام علوی و سفلی ، آثار علوی

در دیباجه میگوید : که این پیر نادان، از آنچه حقیقت و ماهیت اجزای

علوی بود از آسمان دنیا تا بعرش اعلی همگی را در **رکن اول** این جریده نوشته. اکنون **رکن ثانی** این رقعه را در اجسام سفلی، از کرهٔ زمین و ما فیها از شهر و بقاعها و معبدها و کنیسه‌ها و کوهها و پشته‌ها و چاهها و چشمه‌ها و دریاها و کانها و تجارت و نبات و ازهار وغیره، از صاعقه و رعد و برق و برف و باران... با صور و اشکال و منافع و عجایب و غرایب اینها را بطریق اختصار بیاورم. و این رکن مشتمل است بر مقدمه و فصول و خاتمه. **مقدمه** در بیان آفرینش آسمان و زمین. **باب** در بیان ربع مسکون و هفت اقلیم و طول و عرض، که مشتمل است بر فصول. فصل در شرح طبقات و درجات. فصل تقسیم ربع مسکون به هفت اقلیم. فصل در بیان ابتدا و انتهای ربع مسکون و خط استوا. فصل در هفت اقلیم. و در آن از: سراج القلوب، معارج النبوه، عجایب المخلوقات، کنزاللغه و مؤید الفضلاء، لطایف‌اللغه، نزهت‌القلوب نقل می کند. و در پایان به ترتیب تهجی جغرافیای شهرها را آورده است.

آغاز: الهی طریق بیانم به بخش - زبان فصیح و روانم به بخش... در راهروان شاهراه شریعت و سالکان مسالک طریقت پوشیده نماند.

5402 ۴۲۶۱: نستعلیق پیش از ۱۳۱۱ه‍.ق. انجام: نقل از کتاب قلمی حسب‌الامر مبارک حضرت مولایم قاید اولیاء... (که نام او را نه‌گفته)، عنوانها سرخ، ۲۲۲ ص.

2319

مجمع الغرایب

از **سلطان محمد** بن درویش محمد مفتی **بلخی،** به نام شهریار روزگار، عبدالله خان بن اسکندر خان (ن. ک. ریو ۲: ۴۲۶ و موزهٔ سالار ۲: ۲۵۸ که در آنجا از پیر محمد، خان بلخ ۹۶۳-۹۷۴ه‍. / ۱۵۵۶-۱۵۶۶م. یاد شده است) به نام «مجمع الغرایب» در پانزده باب و خاتمه ای نگاشته است (دیباچه): ۱- عجایب و غرایب افلاک، ۲- معجزات و شمایل انبیا و فضایل خلق، ۳- بلاد و امصار و عجایب آنها، ٤- عجایب آدمیان، ٥- عجایب جانوران، ٦- عجایب

نباتات، ۷- بحار و انهار، ۸- جبال و عیون، ۹- صحراها، ۱۰- کناس و مقابر، ۱۱- مسافت بعضی از بلاد، ۱۲- طول و عرض بعضی از بحار و خلیجها، ۱۳- لطایف شوخ طبعان و تیز فهمان، ۱۴- قیامت و تواریخ وقایع غریبهٔ عالم از هبوط تا بدامروز، ۱۵- در معرفت اعمار طبیعی انسان، و هر باب در چند فصل.

(ن. ک. نسخه‌ها ۱ : ۶۸۵ و ۶ : ۳۹۸۰، که از ۱۸ بابی آن یاد شده است. ریو ۱ : ۴۲۶ که ۱۵ بابی آن را نشان داده است. موزهٔ سالار ۲:۲۵۸ پانزده بابی باجدایی کمی با نسخهٔ ما در بابهای پایان).

آغاز: سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم. اعجوبه‌نگار عالم بوقلمون از صنع بدیع زیر این سقف نکو . . . اما بعد، معروض ضمیر منیر مهر تنویر.

5403 ۳۸۱۹ : نستعلیق شکسته آمیز، محمد فاضل، ۱۱۴۹ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، در دیباچه از پیر محمد خان بلخ نامی نیامده است، ۱۱۶ ص.

0

مسالک و ممالک

بیرجندی، در ص ۱۶۳، ستاره شناسی گذشت.

2320

مکه : اوصاف . . .

نخست «گز» را تعیین کرده، سپس مساحت و احوال مکه و حرمین و شمارهٔ درها و نام آنها، بلندی کعبه، شمارهٔ ستونها در حاشیهٔ مطاف و شمارهٔ پنجره ها و فاصلهٔ میان مزارها و دروازه‌ها، منارها، مصحف عثمان کجا نگهداری میشود، سقاخانه‌ها، زمزم، فواره ای که میان حوض است، مقامها، عمق چاه زمزم، تعداد قندیلها . . .

از رهگذر تاریخی بسیار ارزشمند.

(ن. ک. نسخه ها ۶ : ۳۹۳۲ «احوالات مکه» از پارسا - ۳۹۴۱ «تاریخ کعبه» (فصل سوم آن) و ۳۹۶۷ «الرسالة المبارکة» و ۳۹۸۲ «مساحت کعبه» مجلة الزبیر، ۱۹۶۷م. ص ۲۸۹ «تعریف الحرمین» از محمود بن محمد نگاشتهٔ ۹۹۱ه. / ۱۵۸۳م).

4504 ۱۰۹۸ : نسخ و نستعلیق خوش، محمد قاسم، که «مناسک حج» را در ۹۴۳ه. در این مجموعه نوشته است. س ۳ مجموعه (ص ۳۹۲-۳۹۸). آغاز : نحمد الله قبل کل مقال و نصلی علی النبی و الآل. اما بعد، این کلمه چند است در علامات مکهٔ مبارکه، که اگر حاجی پرسند جواب بصواب تواند داد. اما چهار حد مسجد الحرام هزار و چهل و شش گز است . . . و آنجا که مسجد ها را بر می شمارد آمده است : مسجد طهران (؟!). این نسخه با شرح مساحت مسجد الحرام آغاز می شود که ۱۰۴۶ گز است حساب گز مکه، شمار ستونهای حرم که ۴۶۶ است، درهای حرم که ۳۹ است، پنجره ها که ۸۲ است. آنگاه بلند ای کعبه که ۲۸ گز است. رساله کوتاهتر از شمارهٔ پسین است. از برخورد نگارنده با یاران بر می آید که اهل سنت است. در آن آمده که در مکه سه حمام است. «و مقامات بیرون مکه شش است : غار حرا، جبل ثور، مسجد جعرانه، مسجد جنات النعیم، مسجد طایف، و مسجد طهران» تاریخهای که روزگار نگارنده را نشان دهد ندارد. و در پایان آمده «تمام شد کتاب اوصاف مکهٔ مبارکه» سپس به اختصار در بارهٔ مدینه دارد.

5405 ۷۲۱۳ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص ۱۴۶ - ۱۶۶) جنگ، آغاز : حمدله. صلاه. اما بعد، بدان ایدک الله تعالی به نیل السعادات والکرامه، که این کلمه ای چند مسطور شده در بیان مقدار ذراع مکه. . . و بعضی از کیفیات مسجد حرام . . .، بسیار نزدیک به شمارهٔ ۱۰۹۸ همین کتابخانه. ولی جز آن است، و بلند تر از آن. نخست اندازهٔ «گز» را تعیین می کند که ۲۴ انگشت است که در پهلوی هم نهاده شود، و هر انگشت شش جو در پهلوی هم. و با بلندای کعبه که ۲۷ گز است آغاز می شود، سپس دراز ای آن که ۲۵ گز است . . . از برخورد هایی که نگارنده با چهار یار دارد برمی آید که از اهل سنت است. تاریخهایی که روزگار او را نشان دهد نیافتم. آخرین تاریخها نقلی ست از عزالدین جماعه (م ۷۵۰ه.) که مجاور مکه بوده است. و نقل از «مناسک» نووی (م ۶۷۶ه.) [کشف ۲ : ۱۸۳۳] و «زبده الاعمال» اسفرایی نگاشتهٔ ۷۶۲ه. [کشف ۲ : ۹۵۰] و سیوطی (م ۸۶۴ه.).

بخش سی ام

تاریخ

قسمت یکم

این بخش شامل است :

- تاریخ پیامبران و قصص قرآن.
- تاریخ پیامبر اسلام (ص) و چهار یار و امامان.
- سیر و شمایل.

0

آداب لباس رسول : لباس سید البشر

2321

آفرینش نامهٔ پیغمبرص (۱) : نور نامه

از باسپاس، بدینگونه آغاز می شود: بی بی فاطمه (ع) می پرسد، پدر بزرگوار بما بزرگترید یا جبرائیل؟ و بدینگونه وارد بحث آفرینش نور محمدی و سپس دیگر اشیاء می گردد.

آغاز: حمد له . . . صلاه . . . بدانکه روزی حضرت محمد (ص) به یکجا، از هر باب سخن میکردند، در آن مجلس بی بی فاطمه همراه بودند.

(ن. ک. نسخه‌ها ۶ : ۴۴۰۵، ۴۴۸۰).

5406 ۶۴۶۲ : نستعلیق پخته، محمد معصوم پارسایی بخارایی، ۱۱۴۳ه.ق. س ۱ مجموعه (ص ۴-۳۳)، آغاز رابر نمونه، با سرلوح سادهٔ رنگی و جدولبندی ۳ راه، نشان شکرف.

5407 ۱۵۰۱ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲ ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۱۸-۵۵)، با سر لوح ساده جوهری، جدولبندی شش راه، عنوان و نشان شنگرف. آغاز: راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت می کنند . . .، در پایان «اسناد نور نامه» است.

5408 ۱۳۸۳ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۲۳ - ۱۲٦)، جدولبندی پنج راه، در پایان بهخامهٔ کاتب آمده است «نورنامه».

2322

آفرینش نامهٔ پیغمبر (۲)

از ناشناس. نامبری روان، و اینکه چهار فرشته به در خانهٔ حضرت آمنه آمده، و بدینگونه به آفرینش نور محمدی می پردازد.

آغاز: آفرینش نامهٔ پیغمبر (ص). در سلوک الاسرار آورده است، که عبدالله و ابو جهل پسران عبدالمطلب بودند، عبدالله صاحب جمال و نیک اعمال بودند.

5409 ٥ : نستعلیق علیم الله، ١٦ محرم ١١٦٧ه.ق. آغاز برابر نمونه، ١٤ ص (ف. تسبیحی ١ : ١).

5410 ۱۹۱۷ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص. ۳۳ - ٤١)، آغاز برابر نمونه.

2323

آفرینش نامهٔ پیغمبر (۳) : زایش پیامبر

از شناس. رسالهٔ بسیار نزدیک به شمارهٔ پیشین، همان داستان است، باجدایی ها.

آغاز: بسمله. در خبر است که چون حضرت حق سبحانه تقدس و تعالی درخواست که حضرت مصطفی (ص) حبیب خود و مطلوب و مقصود خود پیدا کند، در بهشت درختی.

5411 ۱۱۳ : نستعلیق زیبای سدهٔ ۱۲-۱۱ه. ق. با تاریخ ۱۱۳۵ه. ق. در مجموعه، ش ۱ مجموعه (ص ۲ - ۱۷) عنوان و نشان شنگرف.

2324

آفرینش نامه (۴) : نور نامه

چند گفتار ناشناخته، در همان زمینه، یکی نیستند.

5412 ۴۳۲۰ : نستعلیق پخته، گویا ۱۰۷۴ ه.ق. (ص ۱-۶۴)، همراه آفرینش نامهٔ دیگری. آغاز افتاده : و محمد در . . . دیگر بیست و پنج روز برنیست، بعد چون نور محمد در رحم مادر آمد، عبدالله در بتخانه رفتی، جمله بتان برقرار ماندی و چون آمنه در بتخانه رفتی همه بتان سرنگون شده در زمین افتادی.

5413 ۴۳۲۰ : نستعلیق پخته، ۱۴ ذیحجه ۶ جلوس والا (۱۰۷۵ ه.ق.؟)، (ص ۱۲۵ - ۲۱۴). آغاز: حمدله. صلاه. روایت کرد محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بخاری . . . (سپس به مانند ۷۹۲۲)، نشان شنگرف.

5414 ۷۹۲۲ : نستعلیق تحریر و شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. آغاز: قصهٔ آفرینش محمد مصطفی (ص). در تفسیر دستور القضات است، که عبدالله بن مطلب صورت . . . العرض هفت ماهه در شکم آمنه (ع) بود که روزی یوسف کاهن پیش پادشاه کتاب توریت خواندی، و گفت ای پادشاه در شکم دختر تو فرزندی مسلمان باشد و پادشاه هفت آسمان . . . ۱۶ ص.

5415 ۷۴۵۵ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۴ مجموعه (ص ۲۹۱-۳۰۵). آغاز: حمدله. صلاه. در صفت آفرینش پیغمبر (ص). نور حبیب خدا و شفیع روز جزا سرور کل انبیا و . . .

5416 ۵۴۴۷ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲ ه.ق. (ص ۲۵۸-۲۹۳)، آغاز: هذا کتاب مجمع الحکایات در صفت آفریدن محمد مصطفی (ص). هنوز خدایتعالی هیچ چیز نیافریده بود. اول چیزی که بیافرید، نور پاک محمد مصطفی (ص) که پیغمبر فرمود اول ما خلق . . . سپس فضیلت امت محمد . . .

5417 ۳۷۹۲ : نسخ خوش درشت، سدهٔ ۱۲ ه. آغاز: نور نامهٔ حضرت محمد مصطفی (ص) و صفت آفرینش نور پاک ایشان. قال رسول الله . . . (ص ۶ - ۶۶)، انجام افتاده، نشان و جدول‌بندی ۲ راه شنگرف.

5418 ۱۸۸۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. با یادداشت الحاق ۱۲٦۸ه.ق.
آغاز: حمدله. صلاة. نقل است که چون نور محمد مصطفی (ص) را حق تعالی بیافرید . . . ، در ص ۱۳ آمده: عراقی این نسخه را در کتابخانهٔ خود یافت و بدربار سلطان محمود برد . . . ، و در پایان گوید: این بود قصهٔ نور حضرت . . . (ص ۱-٦۲).

5419 ۳۳۵۰ : نستعلیق، سدهٔ ۱۳ه ق. س ۷، مجموعه (ص ۱۸۵-۲۰۰)
آغاز: اول ما خلق الله تعالی من نوره، یعنی اول چیزی که آفرید شد نور محمد مصطفی (ص) پس از تمام عالم و آدم به صورت چهار هزار سال . . . نشان شگرف.

5420 ۵۰۳۱ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۳۱۸-۳۳۵). آغاز: حمدله. صلاة. اول ما خلق الله تعالی نوره، یعنی اول آفریده پیش از همهٔ عالم و آدم نور حضرت محمد مصطفی (ص) بیست و چهار هزار سال از همهٔ چیزها پس . . نشان شگرف.

2325

احوال امامان دوازده گانه : احوال چهارده معصوم

از ناشناس، که از «تذکرة الائمه» بیرون کشیده است، در یک مقدمه در بیان ظهور پیامبر و شش ۱٤ باب : ۱- احوالات پیامبر(ص)، ۲- فاطمة الزهراء، ۳- حضرت امیر(ع)، ٤- حضرت حسن . . . ۱٤- قائم آل محمد (ص).

آغاز: الحمد لله الذی جعل النبیین لسان صدق فی الاخرین . . . اما بعد، این مختصریست مشتمل بر احوالات کتاب التاءاب اعنی آئمهٔ معصومین . . . که از کتاب تذکرة الائمه استخراج شده.

5421 ۵۷۳٦ . نستعلیق شکسته آمیز، ملح ح ۲/۱۲٦٦ه.ق.، ٦۲ ص.

2326

احوال امامان دوازده گانه : چهارده معصوم

چند رساله و کتاب ناشناخته، یکی نیستند.

5422 ۷۷۸۰ : نستعلیق، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز و انجام افتاده، موریانه زده، در آن از کشف الغمه و تحفه الابرار بسیار نقل شده است. آغاز : فصل دوازدهم. در بیان اولیای بعد از حضرت رسالت ص دوازده است و اسامی و القاب و کنای هر یک، ۵۰ ص.

5423 ۷٦٦۸ : نستعلیق، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز و انجام افتاده، نامبوب. آغاز : . . . دهاتی همراه استادی که ذی عزت و صاحب مایه بود، در مجلس شادی بخانهٔ امیری رفت، ۱٤ ص.

5424 ۷۷٦۷: نستعلیق، پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز: الحمد لله خلق السماوات من الماء . . . اما بعد، این رساله ای ست در بیان انساب دوازده امام (ع) . . . مشتمل بر مقدمه و چهارده بیان . . . مقدمه در انساب آنحضرت تا حضرت آدم(ع) . . . انساب نامیده شده ولی تاریخ زایش و مرگ و احوالات چهارده معصوم است، نسخه تا بیان هشت در امام جعفر صادق ع را دارد بیان ۱- حضرت رسالت پناه، ۲- حضرت فاطمه(ع)، ۳- حضرت امیر(ع)، ٤- حضرت حسن، ۵- حضرت حسین، ٦- امام زین العابدین، ۷- حضرت باقر، ۸- جعفر الصادق(ع)، انجام افتاده (ص ۱۲۲-۲۲۹).

5425 ۷۸۰۱ : نستعلیق خوش ایرانی، سدهٔ ۱۱ه.ق. بعضی برگها جا بجا صحافی شده، موریانه خورده و برای احتراز نابودی از صفحه شماری و فهرست ابواب صرف نظر شد. با عنوانهای باب و فصل. باب یکم (ندارد)، ۲- دربارهٔ حضرت فاطمه، ۳- حضرت امیر، ٤- حضرت امام حسن، ۵- امام حسین . . . . . (۱۱) امام نهم، حضرت تقی . . . در آن عنوانهای، مؤلف، مترجم گوید بسیار آمده است.

5426 ۱۳۹۲ : نسخ خوش، سدهٔ ۱۲ه ق. آغاز و انجام افتاده، ٤۸۸ ص، از ناشناس. در بیست مجلس و فصلهایی : ۱- حضرت پیامبرص، ۲- حضرت فاطمه، ۳- حضرت امیرع، ٤- فضیلت حضرت حسن و حسین، ۵- وفات حضرت حسین، ٦- ولادت حضرت حسین، ۷- خبرد دادن حق سبحانه انبیاء را به فاجعهٔ کربلا، ۸- روانه شدن آنحضرت به عراق، ۹- روانه شدن مسلم به عراق، ۱۰- فرزندان مسلم، ۱۱- صحرای کربلا، ۱۲- شهادت حضرت، ۱۳- شهادت یاران، ۱٤- روانه شدن به جانب دمشق، ۱۵ - شام، ۱٦ - مجلس یزید، ۱۷ - روانه شدن از شام به کربلا، ۱۸- وفات حضرت زین العابدین و امام محمد باقر و جعفر الصادق، ۱۹- حضرت امام موسی کاظم و حضرت رضا

و محمد التقی ، ۲۰- وقایع امام علی التقی و حسن عسکری و بعضی از احوال تولد حضرت صاحب . آغاز افتاده : که گویا بوی خوش جد من حضرت رسول (ص) درخواست - (شاید «محرق القلوب . نراقی باشد». ن . ک . نسخه ها ٦ : ٤٤٠٧ «احوال حضرت رسالت پناه . . . . .».

5427 ۱۰۸۱ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ه.ق. مجموعه (ص ۱- : ٦٧) آغاز افتاده : فصل در بیان عدد اولاد و ازواج امام حسین (ع) روایت کرده اند که آن حضرت را شش فرزند بود ، علی اکبر یعنی امام زین العابدین (ع) و کنیت آن حضرت ابو محمد و مادرش شاه زنان دختر یزد جرد پادشاه عجم و او را شهر بانو گفته اند ، عنوان شنگرف . با عنوانهای : فصل در عدد اولاد و ازواج امام حسین ، فصل در ولادت امام زین العابدین ، فصل در حوری که در محمان اهل بیت واقع شد ، فصل در وفات و ولادت امام پنجم ، فصل در ولادت و وفات امام ششم ، فصل در ولادت امام هفتم ، فصل در امام هشتم ، فصل در ولادت امام دهم ، فصل در تولد امام یازدهم ، فصل در صاحب الزمان ، امام دوازدهم .

5428 ۷۵۷۹ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ه.ق. فرزندان امام حسین و امامان است ، به عربی و فارسی ، آغاز : بباید دانستن که نسبت اولاد آنحضرت . . ، میانه و انجام افتاده ، موریانه زده ، ۲۸ ص .

5429 ۳٤۷٤ : نستعلیق خوانا ، با تاریخ ۱۲۷۸ه.ق. به همین جامه در مجموعه ، ش ۲ (ص ۲۰-۲۹) . دو بند است : یکی شجرهٔ حضرت محمد(ص) و خانوادهٔ ایشان از نسب و تاریخ زایش و مرگ و نام و لقب ، دورمین احوال ۱۲ امام معصوم ، و اینان نیز دوازده امام شیعیان نیستند ، با دیدی از اهل سنت و جماعت و صوفیانه ، آغاز : شجرهٔ حضرت محمد مصطفی (ص) و احوال دوازده امام و اسمهای مبارک... ، نشان شنگرف .

5430 ٦٨٦٥ : شکستهٔ پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز : مکالعهٔ علیا جناب زینب خاتون : چوب ستم بر این سر انور مزن یزید ، مجموعهٔ اشعاری ست در سوگواری و نوحه برای شهیدان کربلا و جزآن ، و بعضی مجالس به نثر نیز دارد ، ۱۳۲ ص .

2327

احوال پیامبر (ص)

نخست از ابوالخیر شمس الدین محمد جرزی نقل می کند، که در سال ۷۸۵ھ.(۱۳۸۳م.). در دربار ملک طاهر در مصر چه مراسمی به مناسبت مولود برپا بوده است، سپس ذکر انتقال آنحضرت، اولاد ایشان، ذکر غرایب آیات، در غرایبی که در وقت ولادت ظاهر شد، شیر خواری، مجمل احوال آنحضرت، غار، سال سیوم از هجرت، چهارم، پنجم و میرسد به سال یازدهم و وفات ایشان.

آغاز: حامداً لله المحمود، مصلیاً علی النبی الموعود، و علی اصحابه . . . قره العین دوستان دوزی، ناخن چشم دشمنان حسودی.

5431 ۷۲۱۳ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. (ص ۱٦٦-۲۲۷ جنگ) .

2328

احوال پیامبر (ص) و چهار یار

ناشناخته. نسخه ها یکی نیستند.

5432 ۲۲۵ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۱ھ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ٤-٤۱) از ناشناس . آغاز آن تا میانهٔ باب یکم که دربارهٔ پیامبر است نویس مانده است ، سپس چهار باب ۲ تا ۶ است . باب ۱ . . . . . . ، ۲- در فضیلت ابوبکر ، ۳- در فضیلت عمر ، ٤- در فضیلت عثمان ، ٥- در فضیلت حضرت علی . (ف . تسبیحی ۱ : ٤۸٥-٤۹) .

5433 ۵۲۲۱ : نستعلیق پخته ، گل محمد بهارپوری ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. عربیها به نسخ و زیر خط شنگرف. در بخشهای جداگانه ، ولی باید یک کتاب باشد و نگاشتهٔ یک تن ، آیتها و حدیثهاست در فضایل پیامبر (ص) و چهار یار و بی‌بی زهرا ، ۱۸٦ ص .

5434 ۲۷۵۱ : نسخ خوانا ، سدهٔ ۱۲ه.ق. س ۱، مجموعه (ص ۱-۲۰)
نام پدران و نزدیکان پیامبر و نیز نام خادمان ، مؤذنان کمان ها و شمشیر ها ، به عربی و فارسی .

5435 ۲۶۰۶ : نستعلیق خوانا ، ع ۲-۱۲۷۵ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۶٤)، جدولبندی سه راه ، نشان شنگرف. در چهار فصل ، هریک از خلفا در یک فصل : و این جز «فضایل چهار یار» است که در همین بخش خواهد آمد. آغاز: در بیان خلاف چهار یاران رسول و اصحاب او (ص) و هر یکی از ایشان مدت خلافت . . . و این رساله مشتمل است در چهار فصل .

2329

اخبار الائمة

از میر **حسن علی** بن میر غلام حسین بن میر عزیزالله ، از کتابهای شیعی بیرون کشیده، در چهارده باب نگاشته، و بدین نام خوانده است (دیباجه) : باب ۱- حضرت پیامبر (ص) در ۳ فصل، ۲- حضرت فاطمه چهار فصل، ۳- حضرت علی (ع) سه فصل، ۴- حضرت امام حسن، چندین فصل، . . . ۱۴- امام مهدی، در دو فصل : ولادت و اسم و لقب، تزویج نرجس خاتون و غیبت.

گویا بیشتر از «تذکره الائمه» لاهیجی گرفته باشد.

آغاز : حمد له، صلاه، اما بعد، پوشیده نماند که اکثر مؤمنین و مسلمین هستند که از احوال آئمه طاهرین (ع) خبر ندارند . . . .

5436 ۶۷۲۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ۱۳۶-۲۹۰) ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی سه راه .

2330

اشرف الوسایل فی شرح الشمایل

از **صفی الله** بن هبة الله **دهلوی بخارایی** «که نبذی از آن از نتایج فکر خود ،

و بیشتر ملتقط است از کلام علمای کرام و رسائل ایشان و مخصوصاً شیخ عبدالحق دهلوی ست، که نسبت فرزندی دل شرف غلامی جناب سامی وی را دارد، تحفه درگاه معلی ابوالمظفر محی الدین عالمگیر ساختم». [دیباجه].

شرح حاوی متن «شمایل النبی» ترمذی (م۲۷۹ه / ۸۹۲م.) است، بنام اورنگ زیب (۱۰۶۸ - ۱۱۱۸ه). و چنانکه پیداست شارح از مریدان محدث دهلوی (۹۵۸ - ۱۰۵۲ه). بوده که پس از مرگ وی، گویا در ۱۰۹۱ه / ۱۶۸۰م. به انجام رسانده است (ن. ک. کشف الظنون، شمایل، که در آنجا از شرح آن بنام «اشرف الوسایل الی فهم الشمایل» ابن حجر هیثمی (م ۹۷۳ه / ۱۵۶۶م.) یاد شده که این نیست. نسخه ها ۶ : ۴۴۱۰).

آغاز: الحمد لله الذی خلق محمداً مصطفی باکرم الشمایل و جعله احسن انبیاء . . . بعد، میگوید فقیر احقر الطلبه . . . صفی الله بن هبة الله الترک الدهلوی البخاری (نسخه ها ۶ : ۴۴۱۰).

5437 ۵۴۷۱ : نستعلیق، سده ۱۲ه.ق. عنوان و نشان شنگرف، آخرین باب در ترجمه «باب ما جاء فی میراث رسول الله . . .» و آخرین حدیث «من رآنی فی المنام فقد . . .» است و نسخه در نیمهٔ صفحه بی ترقیمه پایان می یابد، ۵۳۸ ص.

0

انساب؛ نسبنامه

2331

انوار السرایر

از سید ولی بن نعمت الله حسینی رضوی حایری، در فضایل امامان (ع) و زیارت خاکجایشان، در یک مقدمه و بیست و چهار باب، در ۹۸۱ه./۷۴-۱۵۷۳م. نگاشته است : مقدمه در سوگواری بر حضرت حسین. باب ۱. در فضایل امام

حسین[۴] ۵- گریه کردن ملایک بر آن حضرت، ۱۰- در ثواب کسی که تجهیز کند زایران آن حضرت را، ۱۵- در آنکه زیارت حضرت گناهان را پاک می کند، ۲۰- زیارت ایشان برابر هزار حج است، ۲۳- فضیلت زمین کربلا. (همان : ذریعه ۲ : ۴۲۹ که در آنجا از نگاشته های دیگروی نیز نام بوده شده است).

آغاز: حمد له . صلاه. اما بعد، این رساله ای ست مختصر در ذکر فضایل سبط خیرالبشر، محرر این سطور . . . ولی بن نعمت الله الحسینی الرضوی.

5438 ۵۳۹۹ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۶۰).

2332

ایجاد عالم و احوال پیامبران

از نا شناس. کوتاه و نامبوب.

آغاز: حمدله. صلاة. بعد حمد خالق غفار و صلوات احمد مختار در تفسیر کشاف و تفسیر معین.

5439 ۶۳۲ : نستعلیق، با تاریخ ۱۲۴۴ه.ق. در دفتر، ش ۲ در هامش (ص ۸-۱۵) در هامش - [تسبیحی ۳ : ۵۱۰-۵۱۴] .

2333

بیت الاحزان

از **عبدالخالق بن عبدالرحیم یزدی مشهدی،** که در مشهد می زیسته و در همان شهر به سال ۱۲۶۸ه. (۱ - ۱۸۵۲م). در گذشته است (ذریعه ۳:۱۸۵). در سوگواری پنج تن، در پنج «عزا خانه» و هر عزا خانه باخطبه و دیباجه ای

آغاز می شود، سپس مجالسی از حدیث و وعظ و سوگواری. عزا خانهٔ یکم دربارهٔ پیامبر اسلام ص دوم بی‌بی فاطمه، سوم امیرالمؤمنین، چهارم امام حسن، پنجم امام حسین، و این یکی پیرامون دو سوم کتاب است، در ۸۲ مجلس.

آغاز: الحمد لله الذی اعظم بلاء الانبیاء والمرسلین، و احسن زرایا الاوصیاء . . . اما بعد، چنین گوید بندهٔ عاصی امیدوار بکرم خداوند رحیم عبدالخالق . . . (ن. ک. مشار، چ ۲ : ۸۳۸ که دو چاپ آن را نشان داده است).

5440 ۸۰۸ : نستعلیق خوش، ابوالقاسم، پنجشنبه ۲٤ شوال ۱۳۰۲ ه. ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف، ۱۲٦۸ ص .

0

تاریخ ابن اعثم (ترجمه) : فتوح ابن اعثم (ترجمه)

2334

تاریخ اسلام

از ناشناس، نامبوب. با عنوانهای «ذکر وقایع سال . . . » : ذکر وقایع **سال ششم از هجرت** (در این سال بقول جمهور اهل سیر حج خانهٔ کعبه فرض گشت) ، ذکر وقایع **سال هفتم** از هجرت (ارباب سیر آورده اند که چون سید عالم (ص) از سفر حدیبه . . . جنگ خیبر)، ذکر وقایع **سال هشتم از هجرت** (در این سال بقول جمهور اهل سیر عمرو بن عاص و خالد بن الولید و عثمان بن طلحه مسلمان شدند). ذکر **سال نهم** از هجرت (ارباب سیر آورده اند که سید عالم (ص) در مستهل محرم سال نهم عمال صدقات تعیین فرمودند).

5441 ۲٦٤٤ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: تعیین کردند و صفوان بنی امیه . . .، عنوان و نشان شنگرف ، از سال ۵ تا ۹ را دارد (گ ۱۸۷ - ۳۷٤). معارج النبوه، روضه الصفا، حبیب السیر نیست.

2335

تاریخ اسلام : سیرة النبی ، میلاد رسول الله (ص)

آغاز افتاده، در پایان آن آمده : جامع حقیر محمود بن محمد بن اسماعیل المتطبب ملایری (حوانا یسب) مولداً والانصاری، سه شنبه بیست و یکم جمادی یکم احدی و سبعین و ثمانمایه (۸۷۱ه. ق.). نام کتاب را نیز گفته است ولی در نسخهٔ ما افتاده است.

از متن بر می آید نگارنده از اهل سنت بوده و شعر می سروده است، و در زیر قطعه ای باعنوان «لجامعه» تخلص محمود آمده است : الهی بحق بنی فاطمه ـ که محمود گردان مرا خاتمه. باعنوانهای «فصل» به شماره. نخستین عنوان درنسخه فصل ۳۷ در وقایع سال نهم از هجرت است (در این سال قصهٔ بنی تمیم واقع شد و سبب آن بود که رسول . . .). فصل ۳۸ در ذکر واقعات سال دهم (از آمدن وفود و حجة الوداع و غیر آن. . .). فصل ۳۹ در بیان شمه‌ای از اخلاق و شمایل حضرت. فصل ٤۰ ذکر بعضی از معجزات ظاهرات، فصل ٤۱ در بیان حادثات سال یازدهم ، فصل ٤۲ در بیان صفت مرض رسول (ص) . . . فصل ٤۵ در دوستی آنحضرت. از آغاز نسخه (فصل ۳٦) تا اینجا یک سوم کتاب است و از اینجا ببعد عنوان فصل و بابی نیست، احادیثی ست دروعد وعید و بهشت و دوزخ.

5442 ۱٤۷۰ : نسخ خوش ، سدهٔ ۹-۱۰ه.ق. ش ۲ (ص ۲۷۷-۷۹۷). آغاز افتاده ، آغاز فصل ۳۸ برای نمونه : در ذکر واقعات سال دهم از آن وفود و حجة الوداع و غیر آن. در این سال آن صاحب دلایل جلال حبیب ملک حمید خالد ولید را به خوان فرستاد تا بنی حارث را دعوت به اسلام کند، و بعد از قبول درمیان ایشان اقامت نماید و به

ایشان اقامت نماید و به ایشان قرآن و احکام بیاموزاند، واگر عناد کنند و تمرد با ایشان محاربه کنند، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه، نسخهٔ پاکیزه و سالم.

2336

تاریخ اسلام: سیرة النبی، تاریخ پیامبر اسلام (ص)

نا شناخته، به نثر آمیخته به نظم، ترجمه را نمی ماند. گویا در سه و یا چهار قسم باشد. باعنوانهای: باب ٤- در بیان منتقل شدن نور محمدی، ٥- در غرایبی ست که در مدت حمل آن حضرت ظاهر شد، ٦- در ذکر اولاد آن حضرت، ٧- حوادثی که در شب ولادت ظاهر شد، ٨- اباء و امهات پیامبر، آنگاه: **قسم دوم** در بیان آنچه در سال اول ولادت تا زمان نبوت واقع شده، در نه باب: ١- آنچه در سال اول بوده، کیفیت رضاع، ٢- حدیث حلیمه، ٣- در بیان سال سوم ولادت، ٤- در آنچه سال چهارم و پنجم و ششم بوده، ٥- سال هفتم مولد شریف، ٦- سال هشتم تا یازدهم، ٧- سال دوازدهم تا بیستم و سیوم بوده، ٨- سال بیست و چهار و بیست و پنجم، ٩- در آنچه در سال ٣٥ تا ٤٠ بوده است. **قسم سیوم** در بیان آنچه در زمان نبوت آن حضرت واقع شده است، در نه باب: ١- در ذکر امارات نبوت...، ٥- در آنچه در سال پنجم و ششم از نبوت بوده، ... خاتمه الکتاب. در بیان توقیر و تعظیم آن حضرت، در چندین فصل.

5443 ٦١٥٥: نستعلیق پخته، سدهٔ ١٢ه.ق. آغاز افتاده: که نام او محمد (ص) است، پس آدم بآن انگشت اشارت...، انجام در فصل چهارم خاتمه افتاده. با دو صفحه الحاق باعنوان «فهرست مضامین تاریخ اسلام، جلد دوم، بهادر خان عفی عنه»، عنوان و نشان شنگرف، ٣٢٥ ص. معارج النبوه، مدارج النبوه، روضه الصفا، حبیب السیر نبود.

2337

تاریخ اسلام : اعتقادات

با عنوان باب، و هر باب در چند فصل. باب ۱- کیفیت خلافت ابو بکر و استدلال به حقیقت آن، چند فصل. (فصل اول در بیان کیفیت خلافت، دوم منعقد شدن و اجماع بر او . . .)، ۲- در آنچه مروی ست از اکابر اهل بیت در ثنای ابو بکر (رض)، ۳- در فضایل ابو بکر، چند فصل، ۴- در خلافت عمر (رض)، چند فصل، ۵- فضایل و خصوصیات ایشان، چند فصل، ۶- در خلافت عثمان (رض)، چند فصل، ۷- خلافت حضرت علی (ع)، ۸- مآثر و احوال ایشان، چند فصل، ۹- خلافت حضرت حسن (ع) و مواثر ایشان، چند فصل، ۱۰- فضایل اهل بیت، چند فصل.

5444 ۹۸۴ : نستعلیق، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : سیأتی بعدی قوم لهم . . . ، عنوان و نشان شنگرف، ۵۷۶ ص (تسبیحی ۳ : ۶۶۱ - ۶۶۲).

2338

تاریخ اسلام : سیرت النبی

از ناشناس، که در دیباچه می گوید این کتاب را به نام هیچ مخلوق نکردم، و بایستی در ۲۱ فصل باشد : فصل ۱- کیفیت ولادت آنحضرت، ۲- در ابتدای وحی و بیعت، ۳- در اظهار دعوت آشکار، ٤- هجرت به حبشه . . . ، ۷- معجزات آن حضرت، ۸- جنگ بدر، ۹- جنگ احد، ۱۰- جنگ احزاب، ۱۱- جنگ بنی قریظه، ۱۲- جنگ تبوک و موته، ۱۳- فتح خیبر، ۱٤- فتح مکه، ۱۵- فتح حنین، ۱۶- فتح طایف، ۱۷- کیفیت حج و وفات، ۱۹- خلافت خلفای راشدین، ۲۰- بنای کعبه.

5445 ٤٤٤۰ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۸۰)، آغاز در دیباجه و میانهٔ فهرست مطالب کتاب افتاده : بتان که درون

خانهٔ کعبه داشته بود. فصل یازدهم در کیفیت جنگ طایف . . . ترتیب بابها در متن با دیباچه کمی جدایی دارد. عنوان و نشان شنگرف.

2339

تاریخ اسلام

ناشناخته. با عنوانهای : فصل در وقایع سال اول از هجرت، فصل در وقایع سال دوم از هجرت (و در این سال قبله محول شد)، فصل در وقایع سال پنجم از هجرت (در این سال زینب بنت حجش (رض) را به نکاح خود در آوردند)، فصل در وقایع سال ششم (در این سال حج خانهٔ کعبه فرض گشت)، و میرسد به «ذکر» در توجه امام حسین (ع) از مکه به جانب عراق (در آن اوان که مسلم در خانهٔ هانی بود، عروه رحل اقامت انداخته بود، رقعه به امام حسین (ع) نوشت که : ان الزید لا یکذب اهله، و قد بایعنی من اهل کوفه . . .).

5446 ٤٢٤٦ نستعلیق، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز و انجام افتاده، عنوان شنگرف، ۲۵۰ ص.

2340

تاریخ اسلام

ناشناخته. نثر آمیخته به نظم، با این عنوانها : ذکر وقایع سال پانزدهم از هجرت (با قادسیه آغاز می شود). ذکر وقایع سال هفدهم از هجرت (با بنای شهر کوفه آغاز می شود). ذکر وقایع سال نوزدهم از هجرت (توسعهٔ مسجد پیامبر[ص])، سال ۲۰ (فتح مصر)، سال ۲۱ (فتح نهاوند) . . . . سال ۲۵ (فتح اسکندریه).

5447 ٦٢١٨ : نسخ خوش، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف. جدولبندی ۳ خطی ، نسخه مشوش ، ۱۷۸ ص.

2341

تحفهٔ رسولیه

از غلام محی‌الدین قصوری (۱۲۰۲ - ۱۲۷۰ھ / ۱۷۸۸ - ۱۸۵۳م.) از وی آثار بسیاری باز مانده (از آن میان در این فهرست: سلالهٔ مبرورة: ۳۰۱۵، شرح گلستان: ۱۲۹۱، حلیهٔ محبوب، در همین مجلد). در قالب مثنوی، به نام «تحفهٔ رسولیه» به پیروی «مخزن الاسرار» نظامی گنجوی سروده است: گشت به نیکی چو سر انجام او - تحفهٔ رسولیه شده نام او - (ص ۸۳) - گشت پدید این گهر آبدار- در سن یک الف دو صد سی و چهار (۱۲۳٤ھ./۱۸۱۹م.)- ناظم این سلک جواهر یقین - هست غلام ملک محی الدین - مولد او، مسکن او در قصور- عمره الله الی نفخ صور (ص ۸٤): مثنوی ست در سیرت و احوال و معجزات پیامبر (ص) همراه با حکایتهایی - با سرنامه های «مقاله»: مقالهٔ اول در بیان عقل آن صادق نقل، مقالهٔ دوم در بیان کلام آن وحی آسمانی که ثانی سبع مثانی ست، مقالهٔ سوم در بیان مجالس وی . . .

آغاز: هست دلیل ره دارالنعیم - بسم الله الرحمن الرحیم - تاج سر سبع مثانی ست این - سر نهان گنج معانی ست این.

(ن. ک. مشار: ۱۲۰۵ که نشانی دو چاپ آن را داده است - نسخه ها ٤: ۲۷۱۳).

5448 ۳۱۲۸: نستعلیق شکسته آمیز حوانا، میان غلام حسین، برای ولد قاضی نور حسین، ۱۲۸۰ھ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۳۸-۱۰۷)، آغاز: ثناء علی من خصنا بخیر الدلیل . . . اما بعد، این تحفه ای ست در شرح شمه ای از اخلاق . . . و پس از ۱٤ بیت به مانند نمونه ادامه می یابد. و در پایان تاریخ سرودن «در سنهٔ یک الف دو صد سی چهار» آمده است.

5449 ۵٦۷۵: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ھ.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱٦-۸۵). آغاز برابر شمارهٔ پیشین، در این دیباچه که با نثر و سپس نظم است ماده تاریخ نگارش چنین آمده است: تاریخ تمام این رساله - شد لفظ چراغکی حواله که همان ۱۲۳٤ھ. در می آید.

5450 ۱۴۶ : نستعلیق خوانا، پیر اعظم شاه برای نفس خود، در موضع کولیار، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان شنگرف، در نسخه تاریخ سرودن (در سنهٔ یک الف دو صد سه چهار) آمده است، ۸۴ ص. (تسبیحی ۱ : ۱۰۷ - ۱۱۰).

5451 ۴۹۹۳ : نستعلیق خوانا، میان محمد، سدهٔ ۱۳ه.ق. پیش از آغاز «تحفه» «حلیهٔ مبارک» است از همو، (ص ۱ - ۱۳). آغاز برابر نمونه، عنوانها شنگرف و بیشتر در هامش نوشته شده، در نسخه تاریخ سرودن چنین آمده است (در سنه یک الف دو صد سی چهار)، (ص ۱۳ - ۹۰).

2342

تذکرة الائمه

از ملا **محمد باقر** بن محمد تقی **لاهیجی** صوفی، شاگرد مجلسی. در سرگذشت چهارده معصوم ع و معجزات آنان، در چهارده باب : ۱- حضرت پیامبر (ص)، ۲- حضرت زهرا (ع)، ۳- ۱۴ هر باب دربارهٔ یک تن از امامان یکم تا دو از دهم. در ۱۰۸۵ ه. / ۱۶۷۴ م. به انجام رسیده است.

چون نگارنده همنام و هم‌روزگار مجلسی بود، برخی این کتاب را به مجلسی نسبت داده اند. خاتون آبادی داماد مجلسی، نام آن را در «فهرست تصانیف مجلسی» (ذریعه ۱۶ : ۳۸۰) نیاورده ولی بحرانی در «لؤلؤة البحرین» (ذریعه ۱۸ : ۳۷۹) و نوادهٔ مجلسی میرزا حیدر علی در اجازهٔ خود آنرا از مجلسی دانسته اند.

آغاز : الحمد لله الذی جعل للنبیین لسان صدق الاخرین . . . اما بعد، چنین گوید محمد باقر بن . . . (ن. ک. ذریعه ۴ : ۲۶ - نسخه‌ها ۶ : ۴۴۲۹ - در آنجا نسخه‌هایی که به نام مجلسی و یا لاهیجی آمده نشان داده شد - مشار : ح ۲ : ۱۲۳۶ که در آنجا نشانی به‌چاپ آن آمده - روضات : ۱۲۰ که در آنجا از لاهیجی دانسته شده است).

5452 ۲۷۶۳ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۵۰ - ۷۶۴).
از «باب پنجم در بیان تاریخ ولادت حضرت سید شهیدان، و خامس آل عبا و امام شیعیان و پیشوای اهل صبر و ابتلا وگل بوستان رسالت و سرور

جویبار امامت و خلافت اعنی امام مظلوم . . .» آغاز می شود. سپس چندین فصل، فصل اول در ولادت، فصل دهم در بیان کیفر قاتلان او . . . باب ششم در ولادت حضرت امام چهارم، در چندین فصل. باب سیزدهم در احوال امام یازدهم، در چندین فصل، عنوان و نشان شنگرف موریانه زده.

5453 ۵۷۲۸ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲-۱۳ه. از باب حضرت حسین آغاز می شود : اما در بیان سید الشهداء اختلاف بسیار . . . ، سپس باب ۶- در ولادت حضرت زین العابدین، ۷- امام پنجم، حضرت باقر، ۸- امام ششم، حضرت صادق، ۹- امام هفتم، موسی بن جعفر، ۱۱- امام نهم، دو فصل، ۱۲- امام دهم، علی النقی، ۱۳- امام یازدهم، حسن عسکری، دو فصل، ۱۴- امام دوازدهم، سه فصل . . . انجام افتاده، ۲۲۴ ص.

2343

تذکرة الشهداء : ده مجلس

محمد حسین بن محمد باقی **بخارائی**، در ده مجلس، به نام «تذکرة الشهداء» نگاشته است : مجلس ۱- واقعات وفات سید المرسلین[ص]، ۲- خلافت تا وفات ابوبکر و حضرت فاطمه از ولادت تا مرگ، ۳- خلافت عمر (رض) تا مرگ، ۴- عثمان (رض)، ۵- امیرالمؤمنین[ع] از ولادت تا شهادت، ۶- امام حسن، ۷- مناقب امام حسین و مسلم بن عقیل و پسران او، ۸- رفتن حضرت حسین به کربلا، ۹- شهادت فرزندان و یاران ایشان، ۱۰- شهادت حضرت حسین. (ن. ک. «روضة الشهدا» در همین بخش).

آغاز : الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی . . . اما بعد، چنین گوید بندهٔ گناهکار . . . محمد حسین بن محمد باقی بخارائی . . . .

5454 ۶۹۶۰ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر و انجام افتاده، عنوانها سرخ، ۲۶۸ ص.

2344

ترجمة المناقب : کشف الغمه ، ترجمه

متن «کشف الغمه عن معرفة احوال الائمة» از وزیر بهاء الدین ابو الحسن **علی بن عیسی اربلی** (م ٦٩٢هـ. / ١٢٩٣ م.). در احوال پیامبر ص و فاطمه و دوازده امام و معجزات آنان در ٦٨٢هـ. / ٣ - ١٢٨٤ م. نگاشته است. ترجمه از ابوالحسن **علی بن حسن زواره ای اصفهانی**، از روزگار شاه طهماسب صفوی (٩٣٠ - ٩٨٤هـ.ق.)، بنام قوام الدین محمد، در ٩٣٨هـ. / ١ - ١٥٣٢ م.، بنام «ترجمه المناقب»، در «تمهید مقدمات» و پنج «اصل». در سه جلد چاپ شده است.

آغاز : حمد بلا احصا و سپاس بلا عدو انتها معبودی را رواست که اساس قوایم . . . اما بعد، بر ارباب الباب مخفی نیست . . .

(ن. ک. ذریعه ٤ : ١٣٩ «ترجمة المناقب» و ١٨ : ٤٧ «کشف‌الغمة» و ٤ : ١٣٠ «ترجمة کشف الغمه» از ابو سعید حسن شیعی سبرواری که در ٧٥٣ه / ١٣٥٢ م. به انجام رسانده است. و همان ذریعه ١٢ : ١٧٦ «سیرالائمة» ترجمه «کشف الغمه» از میرزا محمد ملک الکتاب شیرازی - مشار، چ ٢ : ٣١٢٠ «سیر الائمه» از همو، چاپ بمئی، تاریخ نگفته. و همان مشار، چ ٢ : ١٣١٢ «ترجمه المناقب» و ٤٦٦ «اکسیرالتواریخ» در ترجمة «کشف الغمه» ی اربلی از همان میرزا محمد ملک الکتاب شیرازی، چاپ بمئی ١٣٠٨ ه که گویا در دو چاپ بدو نام «سیر الائمه و اکسیر التواریخ» آمده است.

5455 ١١٧٢ : نسخ حوش، عبدالمجید بن الله دین بن احمد بن عادل محمد بن جهانشاه حسینی، (ص ٣٠٤) چهار شنبه ٢١ صفر ٩٩٦هـ.ق. و یاد داشت مؤرخ ٢٠ رمضان ١٠١٤هـ. و یاد داشتی کهن در بارهٔ اینکه : این نسخه خلاف تقسیم نسخهٔ عربی ست که به خط یکی از علما منقول از خط کفعمی، که او از خط مصنف نقل کرده است، میباشد. سعید. آغاز برابر نمونه، باسر لوح زرین ساده، عنوانها به زر و برخی مطالب به شنگرف، جدولبندی ٥ راه به زر و رنگها، جلد ١ (ص ١ - ٣٠٤)، جلد ٢ (ص ٣٠٦ - ٣٣٢).

2345

تولد نامه

زایش نامهٔ پیامبر (ص) است و زندگینامهٔ ایشان تا درگذشت. بیشتر افسانه ای. و از گونهٔ «آفرینش نامه» ها. (بنگرید به: نور نامه، در همین بخش. نسخه ها ٦ : ٤٤٤٤ «تولد نامه» و ٦ : ٤٤٠٥ «آفرینش نامه»).

آغاز: تولد نامهٔ حضرت رسالت پناه محمد مصطفی (ع). حکایت آورده اند، که در وقت بنی اسرائیل، یک عورتی به نام فاطمهٔ شامی . . . .

5456 ٧٧٨٧ : نستعلیق شکسته آمیز، محمد رضا ولد محمد تقی، ۱۹ع ۱۱/۲ ۱ه.ق. در رامپور، ۳۲ ص.

2346

جلاء العیون

از **محمد باقر، مجلسی دوم** (م ۱۱۱۰ه. / ۱۲۹۸م.). با عنوانهای فصل : ۱- تاریخ حضرت سیدالشهداء[ع] ، ۲- فضایل و مناقب ایشان، ۳- مکارم اخلاق ایشان، ٤- در نص بر خلافت، ٥- ثواب گریستن بر آنحضرت، ٦- خبر دادن پروردگار بر شهادت آنحضرت، ٧- خبر دادن پیامبر[ص] و امیرالمؤمنین برآن، ٨- در آنکه مصیبت آنحضرت بزرگترین است، ۹- فضیلت شهدای همراه ایشان، ۱۰- کفر قاتلان، ۱۱- جور و ستمی که بر شیعیان شد، ۱۲- در توجه حضرت به مکه، ۱۳- فرستادن مسلم بن عقیل به کوفه.

(ن. ک. نسخه ها ٦ : ٤٤٤٥ - مشار ۲ : ١٥٦٧ که نشانی ۱۷ چاپ آنرا داده است - ذریعه ٥ : ١٢٤).

5457 ۳۲۷۸ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. دیباجه را ندارد، از فصل یکم آغاز می شود : فصل اول. در بیان تاریخ حضرت سید الشهداء، و خامس آل عبا و امام . . . ، عنوانها شنگرف، در میانهٔ فصل ۱۳ افتاده، نام کتاب در ص.ع. آمده، ٩٦ س.

2347

حدیقه الصفا فی اسماء المصطفی

از **محمد هاشم** بن عبدالغفور **سندی تتوی** (۱۱۰۴-۱۱۷۴ ه). در «تکملهٔ مقالات الشعرا، تتوی : ۴۳» آمده : یکصد و چهارده کتاب به عربی و فارسی و سندی نگاشته است. و در پاورق (ص ۵۲-۵۹) نام ۱۲۵ اثر او برده شده است. از آن میان همین کتاب. و نیز کتابی بنام «روضة الصفا فی اسماء المصطفی» که گویا هر دو نام یک اثر باشد.

در شرح برخی از نامهای پیامبر (ص).

یک مقدمه با سه «فائده». پس از آن رساله متوقف میگردد، و از نو رسالهٔ دیگری به عربی و به همان نام، با سر آغازی دیگر، آغاز می گردد، که از همان تتوی سندی ست، آنگاه نامهای پیامبر به ترتیب حرف تهجی آورده می شود.

آغاز: الحمد لله. حمد الشاکرین والصلاه والسلام علی رسوله . . . اما بعد، معروض می دارد . . . محمد هاشم بن عبدالغفور سندی . . .

(ن.ک. مقالات الشعرا، قانع، چاپ استاد پیر حسام الدین: ۷۰۵- پاکستان میں فارسی ادب، ظهور الدین احمد ۳ : ۸۰۸ - گنج بخش ۳ : ۱۶۹ «شرح قصیدهٔ برده» ـ حلیهٔ مبارک : در همین بخش.

5458 ۳۵۶۶ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۷ مجموعه (ص ۶۲ - ۶۷)، سپس «حدیقه الصفا» از همو، به زبان عربی (ص ۶۸ - ۷۸)، و در همین مجموعه است «شرح قصیدهٔ برده» از همو به عربی (ص ۱ - ۶).

2348

حفظ الایمان

از **حبیب‌الله قنوجی**، در یک مقدمه و بیست و شش مقصد و یک خاتمه، مقدمه با: ای طالب حق کجایی، و مقصدها با عزیز من آغاز می‌گردد، همه مسایل

عشق و اخلاق صوفیانه و تاریخ و سیرت پیامبر اسلام است : مقصد هفتم در ازواج مطهره ، پانزدهم معراج آن حضرت ، بیست و چهارم غزوهٔ موته ، خاتمه در بیماری و مرگ پیامبر (ص).

گویا نگارنده همان شیخ حبیب الله قنوجی (م ۱۱٤۰ه / ۷ - ۱۷۲۸ م.) است که در «تذکرهٔ علمای هند : ٤٦» از پنج اثر او نام برده شده و این یکی جزو آنها نیست.

5459 ۱۸۵۱ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ - ۱۳ ه.ق. آغاز در دیباچه و شاید یک صفحه افتاده : سواتی وحی بود، آنحضرت فرمود ان الله ینطق علی لسان عمر، عنوان و نشان شنگرف، انجام در حاشیه افتاده است، ۲۹٤ ص.

2349

حلیهٔ مبارک

از **عبید**. در ٤٦ بیت. به سال ۱۲۲۵؟ سروده است. در پایان آن آمده : این شمایل را **عبید** پر معاصی نظم ساخت ـ به امید آنکه سازد ابر دش عفو خطا . . . **حلیهٔ ذات محمد** سال نظمش شد بجا.

آغاز : زیور کلک بیان سازم بتوفیق خدا ـ حلیهٔ ذات شه کونین ختم انبیا ـ شاهد خلوت سرای معنی اسرار کن ـ ماه برج کنت کنزا ، شاه هل آتی.

5460 ۲۱۵۱ : نستعلیق خوانا، با تاریخ ۱۲۵۵ه.ق. در مجموعه، ش ۷ مجموعه (ص ۱۱۷ - ۱۱۹).

2350

حلیهٔ مبارک

از **محمد هاشم لتوی** (که یاد او در «حدیقة الصفا : ۱۹٦۳» گذشت). نام

این کتاب در میان ۱۲۵ اثری که از وی در پاورق «تکملهٔ مقالات الشعرا : ۵۲» آمده، نیست. و اینجا نیز نام نگارنده تنها در کلفون نسخه آمده است. در دیباچه می گوید همچنانکه نقص در ذات و صفات باری فساد دو جهان است، بر ضمیر حقیر گذشت این چنین بودی محبوب رب العالمین، چه کسی که محبوب خود را بیاراید، ذره ای نقصان در وی کی آساید. به نثر و آمیخته به نظم در بارهٔ قیافهٔ پیامبر (ص) از جبین، چشم، ابرو، مژگان . . . به نثر آمیخته به نظم.

آغاز : اللهم صل علی محمد خیر العالمین حمداً و علی آله و اصحابه وسلم. اما بعد، این اوراق چند که از بس لطافت و رد احمر است، و ارقام مشک فام او رشک سنبل و ریحان، متضمن ذکر حلیهٔ نازنین سید عالم . . .

5461 ۴۱۸۷ : نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۲۲۲ ه.ق. به همین جامه در مجموعه، ش ۱ (ص ۲ - ۹). در کلفون آمده مولف محمد هاشم تتوی ست.

2351

حلیهٔ محبوب : حلیهٔ مبارک، حلیهٔ شریف

از **غلام محی الدین**، از مردم **قصور**، به سال ۱۲۲۵ ه. / ۱۸۱۰ م. مثنوی ست کوتاه و درمیانه های آن به نثر، در آن آمده : نظم شده ست این گهر ثقل سنج - در سنه یک الف دو صد بیست و پنج - ناظم آن از سر صدق و یقین - هست غلام ملک محی الدین - مولد او مسکن او در قصور - عمره الله الی نفخ صور. به چند نام خوانده شده است. و از هموست: تحفهٔ رسولیه، در همین بخش : ۱۹۵۸ (ن. ک. نسخه ها ۶ : ۴۴۵۴).

آغاز : بار خدایا تو بکن یاریم - رحم کن و بکن سبک ساریم - نظم کنم حلیهٔ محبوب تو - از دوجهان طالب و مطلوب تو.

5462 ۳۱۲۸ : نستعلیق شکسته آمیز حواشا، میان غلام حسین، ۱۲۸۰ ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۰۷ - ۱۱۲)، آغاز برابر نمونه، در پایان به نام «حلیهٔ شریف» خوانده شده است.

5463 ۴۹۹۳ : نستعلیق حواشای، سدهٔ ۱۳ﻫ.ق. همراه «تحفهٔ رسولیه» از همو. (ص ۱ - ۱۳). آغاز برابر نمونه، در پایان به نام «حلیهٔ مبارک» نامیده شده است.

5464 ۵۶۷۵ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ﻫ.ق. ش ۱ «رسایل علام محی‌الدین» (ص ۲ - ۷)، آغاز برابر نمونه. در پایان به نام «حلیهٔ مبارک سید الانام» نامیده شده است.

2352

حملهٔ حیدری

از **باذل مشهدی**، میرزا محمد رفیع خان بن محمد مشهدی **شاهجهان آبادی**، درگذشته ۱۱۲۳ یا ۱۱۲۴ﻫ. / ۱۷۱۱ یا ۱۷۱۲م. از روی «معارج النبوه فی مدارج الفتوه» معین مسکین فراهی (م ۹۰۷ﻫ. / ۱ - ۱۵۰۲م.). سرگذشت پیامبر (ص) و جانشینان وی تا پایان کار عثمان را، در پیرامون بیست و هشت هزار بیت سروده است. سپس کسان دیگر کار او را دنبال کرده اند.

در آن آمده : همین است گر شیوهٔ شاعری - پس از شاعری هست **باذل** دری . . . بر آن نامها یافت بالا تری - شدش نام زان **حملهٔ حیدری**. (ن. ک. نسخه‌های فارسی ٤ : ۲۷۷۵ - ذریعه ۷ : ۹۱ و ۱۹ : ۱۶۲ - حماسه سرای در ایران : ۳۷۹).

آغاز : بنام خداوند بسیار بخش - خرد بخش و دین بخش و دینار بخش - همه کام دنیا و دین کردگار - از این هر سه نعمت نمود آشکار.

5465 ۸۳۱ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲ﻫ.ق. آغاز برابر نمونه، با ۱۲۱ مجلس تصویر رنگی خوب، پیرامون ۲۶ هزار بیت، دو ستونی ۵۷۲ ص (ف. تسبیحی ۳ : ۱۵۱ - ۱۵۲).

5466 ۵۱۸۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ﻫ.ق. آغاز و انجام افتاده، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی سه راه و کمند بندی شده، آغاز و انجام فرسوده، ۷۱۲ ص.

5467 ۸۴۶ . نستعلیق خوش، ۱۲۱۰ه.ق. آغاز برابر نمونه، با سه سر لوح زرین، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی هشت راه به زر و رنگها، کمند دو راه، نخست حملهٔ حیدری باذل است (ص ۱ - ۳۷۳)، سپس «حملهٔ حیدری» آزاد کشمیری (ص ۶۷۶ - ۷۵۲)، دو ستونی، (ف. تسبیحی ۳ : ۱۵۳ - ۱۵۴).

5468 ۱۲۱۸ : نستعلیق خوانا، با تاریخ ۱۹۱۱ نکرمی (۱۲۷۱ه.ق.؟) در مجموعه، ش ۲ (ص ۶۵ - ۹۶)، آغاز برابر نمونه، انجام افتاده.

5469 ۲۴۳۶ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، جای نگارها سفید مانده، چهار ستونی، ۷۶۲ ص.

5470 ۶۱۰ : نستعلیق خوانا و گاهی شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوانها نانویس، جدولبندی دو راه به مشکی، پیرامون ۱۹ هزار بیت دارد، ۱۴۹۵ ص (ف. تسبیحی ۳ : ۱۵۰ - ۱۵۱).

2353

حملهٔ حیدری

از میرزا **ارجمند آزاد کشمیری** بن عبدالغنی (م۱۱۳۴ه. / ۲۱-۱۷۲۲م.). نخست باذل مشهدی «حملهٔ حیدری» را سرود، سپس **ابو طالب فندرسکی** و آزاد آنرا دنبال کردند. و این دو قسمت باهم، چند بار چاپ شده است.

آزاد پس از سرودن «دلگشانامه» پیرامون ۱۱۳۱ه. / ۱۷۱۹م. به‌خواهش فخرالدین محمد خان پسر عموی باذل به دنبال کردن «حملهٔ حیدری» پرداخت. و پس از سرودن آن تخلص خود را به جنون برگردانید.

پس از ستایش از پروردگار، نعت سید المرسلین، و ساقینامه از «بر مسند خلافت نشستن حضرت علی پس از عثمان(رض)» آغاز می شود. در ساقینامه میگوید: اشارت شد از خان گردون جناب ... محمد بنام و لقب فخر دین ... پسر عم باذل به همت بلند ... مرا گفت ای شیر معنی شکار ... چو از دلگشا نامه پرداختی - بکنج خموشی چرا ساختی ... مدد جوی از حیدر نامدار - به اتمام این «حمله» همت گمار ... مدد خواستم از جناب علی - به اتمام این **حملهٔ حیدری**. و در پایان تخلص خود را آورده است: زبان در کشِ **آزاد** زین

گفتگو ـ که افتاد آتش مرا مو به مو.

آغاز: ثنایی که سر دفتر نامه هاست ـ خداوند لوح و قلم را سزاست ـ بلندی ده آسمان بلند ـ ز کنه کمالش خرد شهر بند.

5471 ۸۴۶ : نستعلیق خوش، ۱۲۱۰ ه.ق. آغاز برابر نمونه، بدنبال «حملهٔ حیدری» بادل، (ص ۶۷۶ - ۷۵۲)، با سر لوح زرین (ف. تسبیحی ۳ : ۱۵۳ - ۱۵۴).

2354

ده مجلس

در یاد داشت الحاق (نسخهٔ ۷۸۰۲) آمده است : «تصنیف شیخ **نظام الدین اورجندی.**» به نثر آمیخته به نظم.

در ده مجلس است و در نسخه ها جدایی هایی هست، که روضه خوانان در آن داده اند. مجلسها معمولا بایک بند از «دوازده بند» محتشم آغاز می شود. «روضه الشهدا» ی کاشفی نیست. مجلس ۱ـ در ذکر شهادت سید المرسلین (ص)، ۲ـ شهادت حضرت زهرا، ۳ـ شهادت حضرت علی، ۴ـ امام حسن، ۵ـ مسلم بن عقیل، ۶ـ طفلان مسلم، ۷ـ حر ریاحی، ۸ـ حضرت قاسم، ۹ـ حضرت عباس، ۱۰ـ حضرت علی اکبر.

آغاز: ای شربت درد تو دوای دل ما (برابر روضه الشهدا). روایت کرده اند از فضل بن عباس، گفت: رسول خدا (ص) در ایام مرض روزی دست مرا گرفت . . . (ن. ک. نسخه ها ۶ : ۴۴۶۴ که بایستی همین کتاب باشد).

5472 ۷۳۶۷ : نستعلیق پخته، ۲ محرم ۱۲۰۶ ه.ق. عنوان و نشان شنگرف، آغاز درمیانهٔ مجلس یکم افتاده : او را مس نکند . . . ده مجلس است از ۱ تا ۱۰ به ترتیب بالا، و در پایان به نام ده مجلس نامیده شده است. در پایان ۱۰ صفحه سروده هایی ست به فارسی و اردو در مرثیه و نوحه.

3473 ۷۲۸۸ : نستعلیق پخته، ۱۲۵۴ ه.ق. در فتح پور سیکری هند، (ص ۲۸ - ۲۱۲)، عنوان و نشان شنگرف، موریانه به شدت آسیب رسانده. نسخه به نام ده مجاس است ولی ۱۲ مجلس دارد. آغاز : باز این چه شورش

که در خلق عالم است . . اما راویان اخبار جگر سوز و ناقلان آثار غم اندوز از فضل بن عباس روایت می کنند.

5474 ۷۸۰۲ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. با یاد داشت الحاق در پایان که تصنیف نظام الدین اورحمدی ست، مؤرخ ۱۸۶۰ م (۱۲۷۷ه.ق.)، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه، ۹۵ ص.

5475 ۲۶۵۳ : نستعلیق پخته، آغاز سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز خطبه ای ست به عربی : الحمد لله الحمد فعال لما یرید، الذی رفع منزله الحسین علی رتبه . . . باب اول در وفات . . . در ده مجلس و همان ترتیب را دارد ولی با جدایی هایی، عنوان و نشان شنگرف، ۱۳۶ ص.

2355

ده مجلس : مجالس

از شناس، که یک جا می گوید : که از روزگار شهادت امام حسین تا تاریخ این «منتخب» که از نهصد سال متجاوز است (ص . ۱۹) ولی «روضة الشهداء»ی کاشفی (م ۹۱۰ه. / ۱۵۰۲ م.) نیست.

مجالسی ست که برخی ناسپاره، و برخی عنوانها نانویس مانده، مجلس یکم با وعظ و سخنان مسجع و مقفی و ادیبانه آغاز می شود، و در پایان به ایام عاشورا «گریز» می زند، مجلس ٤- در ذکر شهادت حضرت امیر، ۵- در شهادت امام حسن، ٦- شهادت مسلم بن عقیل، ۷- ورود و شهادت شاه شهیدان بکربلا، ۹- در بیان احوال امام هشتم.

آغاز : برخواطر زاکیهٔ عقلای عالم و ضمایر صافیهٔ فضلای بنی آدم، وضوحی تمام دارد، و ظهوری لا کلام، که لباس حیات آدمیان . . . .

5476 ۶۳۶۷ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه، تنها ۹ مجلس دارد و افتادگی ندارد، عنوانها شنگرف و یا نانویس، جدولبندی ۲ راه شنگرف، ۲٤۲ ص.

2356

روضة الاحباب فی سیرة النبی والال والاصحاب

از **عطاء الله** بن فضل الله، جمال حسینی **دشتکی شیرازی هراتی** (م ۹۲٦ / ۱۹۲۰ یا ۹۳۹ / ۱۵۳۲ م). به نام میر علیشیر نوائی (۸٤٤ - ۹۰٦ هـ). در سه مقصد نگاشته است، و در ذیحجهٔ ۸۸۸ هـ/ ۱٤۸۳ م. در دو جلد به انجام رسیده و در ۹۰۳ هـ/۱٤۹۷ م. در آن دست برده به آن افزوده است.

مقصد یکم: سرگذشت پیامبر (ص)، در سه باب: ۱- نسب آن سرور، ۲- زایش او و برخی از رویدادها از غزوات که در حیات آن سرور واقع شده، ۳- متمات فن سیرت او، هشت فصل: (فصل ۱- شمار زنان و سراری او، ۲- فرزندان او، ۳- فضایل و معجزات، ٤- اوصاف و شمایل، ٥- عبادت او، ٦- لباس وخوراک و نوشیدنیها و سلوک او، ۷- مخصوصات به او، ۸- خدام وموالی و عمال وکتاب او). و در اینجا جلد یکم به پایان می رسد. **مقصد دوم:** سرگذشت اصحاب ایشان، در دو باب: ۱- مردان، ۲- زنان. **مقصد سوم:** احوال محدثان، در سه باب: ۱- تابعین، ۲- تبع تابعین، ۳- جماعتی که بعد از تبع بوده اند. (ن. ک. : نسخه ها ٦ : ٤٤٦۷ - ذریعه ۱۱ : ۲۸۵ - مشار، ج ۲ : ۲۷۰۳- کشف الظنون ۱ : ۹۲۲ - استوری ۱ : ۱۸۹).

آغاز ج ۱: الحمد لله الذی من علی المؤمنین اذ بعث فیهم رسولا منهم . . . اما بعد، چنین گوید العبد المحتاج الی رحمه ربه. **آغاز ج ۲:** لك الحمد یا مسبب الاسباب ولك الشکر یا مفتاح . . .

5477 ۱۱۲۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده، آغاز: . . . بعد از بعد نمی دانم که چیست و لیکن جمهور اهل سیر و تواریخ . . .
۷۲٦ ص.

5478 ۱۳۷۹ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰ هـ.ق. آغاز در دیباجه پیش از نام کتاب و فهرست مطالب افتاده است: ورقهٔ ناحیه و واصل بدان درجه . . . انجام نیز افتاده، عنوانها شنگرف، برگها جدا و جا بجای شده است.
۲۱٦ ص.

5479 ۵۶۸۴ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۰-۱۱ھ.ق. جلد ۲، آغاز برابر نمونه، با یک سر لوح زرو لاژوردین ، جدولبندی ۲ راه به زر و رنگها، عنوان و نشان شنگرف، ۴۲۹ ص.

2357

روضة الاحباب فی سیرة النبی والال : تتمهٔ . . .

متن از همان عطاء الله دشتکی هراتی. و نسخهٔ زیر چیزی به مانند آن است، باد و ویرگی : نخست اینکه مفصلتر است، دوم اینکه آنرا به صورت «مجلس، مجلس» در آورده اند و هر مجلس با خطبه ای مستقل. چندین قسمت آن با متن آن مقابله شد عین عبارتهای آنرا در ۳ - ۴ سطر آورده و سپس خود مطلب را دنبال کرده است. این دو ویرگی کتاب را به صورت مستقل در آورده است. در سرلوح زرین آغاز کتاب این عبارت به دشواری خوانده میشود : تتمهٔ مجالس روضه الاحباب از غروهٔ خندق تا حین وفات. نخستین عنوان «مجلس پنجاه و هشتم» و آخرین عنوان «مجلس شصت و نهم» است.

در چندین جا این عبارت آمده است : چنانکه مصنف کتاب روضه الاحباب رحمه الله فرموده اند (ص ۲۹۹). در ص ۳۵۰ آمده : وفقیه شرف الدین بخاری (ره) در «مقدمه الصلاه» خویش در این معنی گفته است : شکر حق را که پیشوا داریم - پیشوایی چو مصطفی داریم . . . این بیتها و بیتهای پس آن در ص ۱ منظومهٔ مشهور به «نام حق» آمده است. و بدین نشانی انتساب آن منظومه به شرف بخارایی تأیید می گردد.

5480 ۴۰۴۷ : نسخ خوش ، معرب ، سدهٔ ۱۰ - ۱۱ھ.ق. از مجلس ۵۹ تا ۶۹. آغاز نسخه زیر سر لوح زرین عنوان مجلس دیده نمیشود ولی مثل مجلس های دیگر با خطبه آغاز می گردد : الحمدلله الذی هزم الاحزاب فی غروه الخندق ، وحطم الاعراب بقدرته و هوالفاعل . . . ، خطبهٔ بعدی که نیز عنوان مجلس ندارد : الحمدلله العلیم الذی اعزالاسلام بنصرته المسلمین علی الاعداء ، الکریم المفضل علی رسوله . . . ، آغاز.

مجلس ۵۸ : الحمدلله الذی صرف قلوب العباد بما اراد فتقلبو . . . ای قادر بر کمال ، وای ناصر بی ملال ، ای احد دارای ذوالجلال ، وای صمد توانای بی زوال ، ای یاری دهندهٔ مطیعان . . . عقل میگفت که چندست صفات تو و چون ـ حسن زد بانگ که سبحانک عما یصفون ، جدولبندی ۵ خطی زرین ، عنوان و نشان شنگرف با سر لوح ممتاز از همان روزگاران ، ۴۱۷ ص .

2358

روضه خوانی

چند نسخهٔ ناشناخته. نسخه ها یکی نیستند.

5481 ۷۵۲۸ : نستعلیق شکسته آمیز خوش ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : جدایی سر بر بالین بلا نهاد . . . ، نثر آمیخته با نظم است ، با سر بندهای «قصهٔ پسران مسلم ، قصهٔ حر(ع) ، برادر حر ، قصهٔ غلام حر ، قصه وهب بن عبدالله ، قصهٔ . . .» عنوان و نشان شنگرف ، ۱۲۰ ص .

5482 ۵۷۲۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه ق. به چند جامه ، آغاز و انجام افتاده . آغاز : آن ضعیفه فرمود که ای ملعون خدا روی ترا سیاه کند . . . ، مطالبی مناسب برای روضه خوانی به نثر و سروده هایی در سوگواری بادیدی شیعی ، ۲۷۸ ص .

5483 ۱۹۷۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. شهادت حضرت حسین در روز عاشوراست ، به نثر و آمیخته به نظم ، ش ۳ مجموعه (ص ۱۴۱-۲۷۸) ، عنوان و نشان شنگرف ، آغاز افتاده : بهادند تا سقت میدان کند . امام حسین میفرمودند .

5484 ۵۰۹۸ : نستعلیق شکسته آمیز ، چلیپا ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. به چند جامه ، مرثیه و نوحه است ، به زبان اردو و عربی و بیشتر فارسی ، ۱۲۰ ص .

5485 ۳۸۷۵ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده. دارای عنوانهای باب دوم در وفات حضرت فاطمه ع، مجلس سوم در وفات حضرت امیر، مجلس چهارم در وفات حضرت امام حسین. آغاز: . . . ایشان را دارد جای وی در دوزخ و هرگز خلاص و نجات نیابد، ۱۷۰ ص.

5486 ۵۷٤۰ : نستعلیق خوش، ۷ محرم ۱۸۸۲ بکرمی (۱۲٤۲ه.ق.) آغاز: مقتل امیر المؤمنین حسن و حسین (رض) عداوت اصلی حضرات با یزید لعین بود، این است که عبدالمناف . . .، رویداد کربلاست بدون ذکر منبع و نگونهٔ نقالی، ۲۸ ص.

5487 ۱٤۹۲ : نستعلیق شکسته آمیز خام، ع ۱/۱۲۷۳ه.ق. آغاز: حمد له. صلاة. اما بعد، فهذه نسخه و احادیث من شهاده الحسن و الحسین و سایر الشهداء (رض). در پایان آن نام «روضه الشهداء» نامیده شده است، ولی آن نیست. نخست عنوان «مجالس» دارد و برخی از عنوانها نانوشته مانده «مجلس اول» در وفات سید المرسلین (ص) است، ۱۳۲ ص.

5488 ۱۲۰۶ . نستعلیق شکسته، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده: جواب گفتند ای حسین از تو باک نداریم، و می خواهیم ترا در بیعت یزید در آوریم. حسین گفت . . .، س ۱ مجموعه (ص ۱-۱۲) دو درده.

5489 ٦٨٦٧ : نستعلیق شکستهٔ پخته، سدهٔ ۱٤ه.ق. آغاز: مروی ست که سه فاطمه در سه جا مبارک باد دادند. فاطمهٔ اول . . .، نثر آمیخته به نظم و برای گریاندن گرد آمده است، جدولبندی ۲ راه، ۷٦ ص.

5490 ۳٤۵۱ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱٤ه.ق. جوهر بنفش، به نثر و نظم، با بسیاری عنوان «دیباچه» که بایستی سر آغاز یک «روضه خوانی» باشد، و نیز عنوان «عاشق شدن دختر هرمز جمال جناب شهزاده علی اکبر»، ۵۰۰ ص.

O

روضه خوانی : احوال امامان دوازده‌گانه

2359

روضة الشهدا

از کمال الدین **حسین کاشفی بیهقی،** (م ۹۱۰ ه‍ / ۱۵۰۵ م). در ده باب و یک خاتمه. باب ۱- در ابتلای بعضی از انبیا، ۲- در جفای قریش به حضرت سید المرسلین ص، ۳- وفات سید المرسلین، ٤- حالات حضرت فاطمه ع، ۵- در اخبار مرتضی علی، ٦- حضرت امام حسن از زایش تا مرگ، ۷- مناقب امام‌حسین، ۸- مسلم بن عقیل و دو فرزندش، ۹- رسیدن حضرت حسین بکربلا و شهادت، ۱۰- وقایع بعد از حرب کربلا که اهل بیت را واقع شد و عقوبات مباشران حرب. خاتمه. در ذکر اولاد سبطین و سلسلهٔ بعضی از ایشان، دو فصل.

فضولی بغدادی (م ۹۷۰ ه‍. / ۱۵٦۲ م.) «حدیقه السعداء»ی خود را در ده باب از این کتاب گرفته است [نسخه ها ٦ : ٤٤۳۲]. «تذکره الشهداء» بی محمد حسین بخارایی، در ده مجلس و «ده مجلس» اورجندی به پیروی همین کتاب ساخته شده است [همین فهرست ، همین بخش]. (ن. ک. نسخه ها ٦ : ٤٤۷۳ - ذریعه ۲ : ۳۸۰ و ۱۱ : ۲۹٤ - مشار، ج ۲ : ۲۷۰۵.

آغاز: ای شربت تو دوای دل ما - بلای تو عطای دل ما . . . حضرت صبور بی ملال و شکور بی زوال.

5491 ٦٤۵٤ : نستعلیق پخته ، سده ۱۰ ه‍.ق. آغاز در باب ششم افتاده : مضمون این مقال ادا می فرمود ..، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۳٦٦ ص .

5492 ٦۳۵٦ : نستعلیق پخته ، کمال‌الدین عرف سید فراق ولد سید هاشم، ساکن شاه آباد قنوج ، جهت میرزا احمد قلی بیگ ، ٦ ذیحجهٔ ۱۱۰۰ ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ٦۳۷ ص .

5493 ۷۲۷۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه‍.ق. آغاز برابر نمونه، انجام کمی افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ۳۵٤ ص

5494 ۳٤۲۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، انجام کمی افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ۲۰ ۳ ص .

5495 ۵۱۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه، ۳۶ صفحهٔ آغاز نونویس سدهٔ ۱۳ ه.ق. عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه، ۲۳۰ ص. (تسبیحی ۲ : ۲۳۵ - ۲۳۶).

5496 ۴۵۷۹ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز در باب یکم افتاده : هر که را در پافتادی - به خنده بر سر او پانهادی . . . ، انجام در باب پنجم افتاده، عنوان و نشان شنگرف، ۱۴۲ ص.

5497 ۶۹۱۶ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز در مجلس یکم کمی افتاده : چون بچه بلوغ رسید . . . ، نشانه ها شنگرف، انجام در خاتمه کمی افتاده، ۴۰۲ ص.

5498 ۷۸۵۵ : نستعلیق پخته، محمد زمان شیرازی، برای میرزا عبدالرحیم، رمضان ۱۱۶۹ ه.ق. آغاز برابر نمونه، کناره ها موریانه زده، عنوان و نشان شنگرف و برخی نانویس، پیرامون. ۴۵۰ ص.

5499 ۴۲۹۰ : نسخ پخته، دولت، برای علیخان عرف میرزا محمد باقر، سدهٔ ۱۲ ه ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۳۱۷ ص.

5500 ۷۸۷۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : که حضرت شاه ولایت . . . ، عنوان و نشان شنگرف، ۱۹۶ ص.

5501 ۲۲۲۹ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز افتاده : آن قحط است و تنگی. . ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف، انجام نونویس و افتاده، ۳۷۳ ص.

5502 ۶۶۷۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۲۹۰ برگ شمار دارد.

5503 ۷۷۳۹ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : . . . از مهر تو بگسلد . . . ، موریانه زده، ۱۶۲ ص.

5504 ۷۷۲۰ : نستعلیق پخته، سید قاسم، ۱۲۹ (۱۲۰۹ ه.ق.) آغاز برابر نمونه، کناره ها موریانه زده و بازسازی شده، ۳۰۸ برگ شمار دارد.

5505 ۸۰۲ : نستعلیق پخته، امام الدین، سکنهٔ فتح پور، ۴ شعبان ۱۲۷۷ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۳۰۸ .

5506 ۱۷۲۱ : نستعلیق تحریری، سدهٔ ۱۳ ه.ق. نسخه از روی نسخه ای نوشته شده است که آغاز آن در دیباجه افتاده بوده است. آغاز: و نشانه ترا نتلاثیست آخر نظری کن بحضرت آدم صفی . . . در دیباچه «خاتمهٔ» کتاب بعنوان باب یازدهم فهرست شده است، تنها پنج باب دارد، عنوان و نشان شنگرف، ۲۷۹ ص

5507 ۱۹۹۲ : نستعلیق خام، سدهٔ ۱۳ ه ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف، ۲۷٤ ص.

2360

روضة الشهدا

نام کتاب به خامهٔ نویسنده در پایان آمده است. رویداد کربلاست و جز نگاشتهٔ کاشفی و برای روضه خوانی ساخته شده است، و با سربندهای «اما راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت می‌کنند». از سفارش معاویه به یزید و مرگ او و بیعت خواستن از حضرت حسین ع، و سفر ایشان به سوی مکه و کربلا آغاز می شود. سپس «شهادت پسران مسلم»، «خبر شهادت امام حسین از جبرائیل به پیامبر (ص)».

آغاز: سپاس و ستایش صانعی را که به قلم صنع خود اینهمه صورتهای عجیب و غریب . . . اما راویان اخبار و ناقلان . . .

5508 ۶۱۳۹ : نستعلیق تحریر آمیز، میرزا حسن کهنه کار بن ملا عبدالغنی خاک، شنبه ۱۲۸۵ ه.ق. عنوانها به سرخی، ۲۱۹+۳ ص.

2361

روضة الصابرین

سرودهٔ ملا **خدا بخش**، متخلص به **صابر**، که تخلص خود را چند بار در آغاز کتاب آورده است، و در پایان گوید: کتاب عجیب، قصهٔ خوشترین ـ خوشا نام

او روضة الصابرین - ر ملا خدا بخش که تصنیف اوست - به ستکهر (دهی سب در زردیکی لاهور) درون جای تشریف اوست . . . به وقت صحی، یوم سب کمیر - به تاسع ر ماه ربیع الاخیر - هرار و دو صد، شصت و سه سال بود (۱۲۶۳ه/ ۱۸۴۷م.) - ر هجرت که این مطلبم رخ نمود . . .

حماسه‌ی شیوای رویداد کربلاست ، باعنوانهای : مناجات (که در پایانش گوید : در این بارگاه صابر پر گناه - ندارد به جز مصطفی عذر خواه)، نعت اول، نعت دوم، سوم، مدح خدیو شاه زمان (که نام وی را نبرده است)، ستایش معین الدوله مبارز الدین ابو الفتح محمد، سبب تألیف کتاب روضه الصابرین، سپس باداستان هاشم و عبد الشمس پسران توامان عبد مناف آغاز می شود، آغاز عداوت یزید پلید و بیعت نکردن و نکاح کردن زینب زوجهٔ عبدالله بن زبیر، وفات معاویه . . .

آغاز : جهان آفرینا خدایی تر است - گدایم ما، پادشاهی تر است - بدیع بلندی و پستی تویی - بیایی به فکر آنچه هستی تویی.

5509 ۱۳۷۴ : نستعلیق پخته، سعدالله ولد میان خیو خدا یار خیو، سدهٔ ۱۳ه.ق. با تاریخ ۱۲۶۳ه.ق. در ص . ع. آغاز برابر نمونه ، عنوان شنگرف، جدولبندی.

٥

زبدهٔ شرح شمایل النبی : شمایل النبی (شرح)

در ص ۱۹۸۵ آمده است.

2362

سراج المجالس

از **غلام علی شاه عثمانی کوهاتی.** (نگارندهٔ «سماع : ۱۷۱۴» ، «فرهنگ واژه های بوستان : ۱۰۴۲» و «تعلیم نامه : ۱۰۹۲» در این فهرست) . در سی باب : ۱- ایجاد نور محمدی (ص)، ۲- زایش آن حضرت، ۳- معراج ایشان، ٤- تخفیف

نماز و روزه، ۱۹- قاب قوسین، ۲۰- توبهٔ آدم، ۲۱- قربانی اسماعیل، ۲۲- حلیهٔ آن حضرت (ص)، ۲۳- مقتل کربلا، ۲۲- خلافت حضرت علی، ۲۳- معاویه، ۲۴- جنگ حسین، ۲۵- صفین، ۲۶- جمل، ۲۷- باغ فدک، ۲۸- خلافت ابابکر (رض)، ۲۹- خلافت عمر (رض)، ۳۰- عثمان (رض).

آغاز: بعد از حمد الهی و نعت حضرت رسالت پناهی (ص) ابراز نموده می شود که متحفظان اخبار و مستخرجان آثار . . .

5510 ۶۶۴۶ : نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۲۷۱-۱۲۶۰ه ق. در مجموعه، س ۷ (ص ۱۴۶-۳۲۶)، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، همراه «سماع» از همان علام شاه.

2363

سرور المحزون

از **ولی الله** بن عبدالرحیم، **محدث دهلوی،** (م ۱۱۷۶ه. / ۱۷۶۲م.). ترجمهٔ «نور العیون فی تلخیص سیر الامین المأمون» ابو الفتح محمد بن محمد معروف به سید الناس اندلسی است (دیباچه).

سید الناس در قاهره ۶۶۱ یا ۶۷۱ه. (۱۲۶۳ یا ۲-۱۲۷۳م.). زاده شده، استاد حدیث در مدرسهٔ ظاهریه بوده، و در همانجا در ۷۳۴ه. (۳-۱۳۳۴م.) در گذشته است، و کتاب وی «عیون الاثر فی فنون المغازی والشمائل والسیر» چند بار چاپ شده است. و چلبی از «انسان العیون فی سیره المأمون» علی چلبی قاهره ای (۹۷۵-۱۰۴۴ه.ق.) یاد می کند. که آن سر گزیدهٔ همین «عیون الاثر فی . . . » ابن سیدالناس است.

دهلوی متن خود را به خواهش دوستان به فارسی در آورده، در آن دست برده، روایتهای سست را نیاورده، حاشیه رفته، و از خود برآن افزوده است. این ترجمه چند بار در شبه قاره چاپ شده است.

(ن. ک. نسخه ها ۶ : ۴۴۸۶ - کشف الظنون، عین الاثر، انسان العیون - مسار، ج ۲ : ۳۰۰۷)

آغاز: بعد از ستایش خداتعالی گشایندهٔ در های عطا بخشندهٔ خلعتهای هدا . . . میگوید فقیر ولی الله بن عبدالرحیم دهلوی . . . که بعضی از اعزه . . . از این فقیر ترجمهٔ کتاب «نور العیون فی تلخیص سیرالامین المأمون» که فراهم آوردهٔ علامه . . .

5511 ۱۵۵۱ : نستعلیق پخته، سید عنایت حسین ولد سید ولایت حسین، ۱۲۶۳ ه‍.ق. (ص ۲۰۷-۲۴۶) جنگ.

0

سفر السعاده (صراط مستقیم) : شرح . . .

در بخش اخلاق ص ۹۳۸ گذشت. احادیثی ست که از آن زندگی پیامبر(ص) بدست می آید. از طهارت و نماز و دیدار بیماران و حقوق مردگان و معاملت با ازواج .

2364

سیرت النبی

از **نور الدین** بن ابو سعید **پورانی** (ن. ک. نفیسی ۱ : ۶۱۹ شیخ نورالدین هروی از سدهٔ ۹ ه‍.)، که مدتی مدید در خدمت «مشایخ حدیث به مطالعهٔ اخبار و آثار سید الابرار مشغول بوده، از وی مصرانه می خواستند که تا در میلاد حضرت‌ص بنویسد تا در مولودها خوانده شود، و او این کتاب را در یک مقدمه و چهار باب و یک خاتمه نگاشته است [دیباچه] : باب ۱- در بیان نور محمدی، پانزده فصل، یکم : نخستین آفریده، پانزدهم ذکر ولادت آنحضرت. ۲- احوال آن حضرت از شیرخوارگی تا بعثت، نه فصل : یکم حلیمه و شیردادن، نهم وقایع سال چهلم ولادت و آغاز وحی، ۳- از پیامبری تا هجرت، هفت فصل : یکم دعوت و نخستین کسی که ایمان آورد، هفتم وصول به مدینه و استقبال مردم

مدینه، ٤ـ در احوال آنحضرت از هجرت تا وفات، یازده فصل : یکم آنچه در سال اول از هجرت رخ داده، یازدهم در آنچه در سال یازدهم از هجرت واقع شده است.

آغاز : الحمد لله القادر الفرد الحکیم. القاهر الصمد الکریم، الذی کرم بنی ادم . . . چنین گوید عبد محتاج . . . نور الدین بن ابی سعید النورانی . . .

5512 ٤٨٠٠ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه، انجام در فصل هفتم از باب ٤ افتاده، عنوان و نشان شنگرف، با سرلوح زرین، جدولبندی ۳ راه، ۲۵۰ ص.

2365

سیرت النبی : حلیة النبی

از **احمد** المدعو به **بهاء الدین بن یعقوب**. که پس از خطبه کوتاه و ذکر نام خود زنجیرهٔ فرا آب خود را یاد می کند : المفسر العالم جلال الحق والشرع والدین حسین الحسینی البخارائی، ما روا من حلیه رسول الله (ص) فی کتاب الشفاء عن سماعه علی . . . محمد بن جابر بن محمد العتقی الوادی، ابو العباس احمد بن محمد عمار، حافظ ابی الربیع سلیمان بن موسی الکلاعی، ابو جعفر احمد بن علی، عن مؤلف کتاب الشفا ابو الفضل عیاض . . .

با این زنجیره روایت گمان می رود ترجمه‌ی بخشی و یا فوایدی از «الشفاء فی تعریف حقوق المصطفی» ابو الفضل عیاض بن موسی یحصبی (ن. ک. کشف الظنون ۲ : ۱۰۵۲) باشد. چه نگارنده در آغاز از خود و کار خود به «مؤلف هذه الفواید» یاد می کند و نسخه آن فصل بندیهای متن را ندارد (ن. ک. نسخه‌ها ۲ : ۹۱۹ و ٦ : ٤٤٩٥، ٤٤٩٨). بخش موجود نسخه با این سربند هاست. حلیته، ذکر ولادت رسول (ص)، ذکر اسمائه، اولاده، ازواجه، باب فی ذکر سایر اصحابه.

آغاز : حمد و ثناء خدای را که محبت و درود مصطفی را برامت او فرض کرد و محبت و درود اهل بیت.

5513 ۴۴۱۶ • نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه، (ص ۸۰-۱۱۶) انجام افتاده، و پیش از آن نیز کتابی ست درهان رمیمه (ص ۵-۸۰).

2366

سیرت النبی

نا شناخته.

5514 ۶۳۶۰ : نستعلیق شکسته آمیز و نسخ پخته، دو نویسنده، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز و انجام افتاده، آغاز: این شخص آنقدر نیست، مبادا کسی دیگر باشد. . .، با عنوانهای فصل. نخستین عنوانهای: فصل. در دوازدهم ربیع الاخر دو رکعت نماز وارد شد، فصل در سنه ثانیه هجرت حضرت (ص) استشاره و مشورت فرمود، فصل در سه نامه قریش عهد شکست، فصل بیست اختلاف وقت حج، فصل در بیان حلیهٔ آنحضرت . . . و می رسد به فصولی در نمازها، روزه، عقیقه، معالجات، سواری، سلام، نار معالجات، گله وگوسفند داری، و نیز معالجات ایشان، عنوانها شنگرف، ۱۵۲ ص.

2367

سیرت النبی، منظوم

نا شناخته. یکی نیستند.

5515 ۲۹۲۴ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز افتاده : قادر مطلق همه کرد آشکار - دین نبی گشت چو روشن بهار . . .، نخست بیست معجزه است : معجزهٔ اول شق شدن ماه (ابن عم، شاه علی مرتضی - کرد روایت ز شه انبیا)، معجزهٔ بیستم رها کردن آهو ماده از دام اعرابی، سپس مقاله ۸ در بیان خلق آن حضرت (عایشه گوید که رسول کریم - بود بما بر سر خلق عظیم)، مقاله ۹ اشفاق آنحضرت به هر صبی خصوصا حسین، ۱۰- حسن معاشرت ایشان با غلامان، ۱۱- حلم ایشان، ۱۹- مشروبات

ایشان، ۲۰- سام ایشان، ۲۱- لباس ایشان، ۲۲- انگشتری، ۲۴- نعلین (که گویا آخرین مقالت منظومه باشد) ۵۳ ص.

5516 ۳۷۹۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۱۰۳-۲۲۹)، آغاز افتاده : از آن شد یقینم که آستم - ولی ثقلی نه از آن در تم . . . ، عنوانها نانویس مانده. از آستنی آمنه و رایش پیامبرص آغاز می شود، شیرخوارگی، سپردن به حدش، توطئه‌ها برای کشتن آن حضرت، هشت سالگی، بیست و پنج سالگی (. . . شنیدم که چون بیست و پنج حمله سال - گذشت است از عمر آن حوش خصال)، چهل سالگی (: برآمد اهل حدیث و سیر - که چون شد چهل سال خیرالبشر)، بعثت، سالهای پس از آن (: به سالی که هفتم ز بعثت رسید - لوای نبوت برفعت کشید) و نسخه در غروات، غزوهٔ بدر نا تمام می ماند، با «سیرت مصطفی» نسخهٔ ۳۹۸ این کتابخانه مقابله شد آن بود.

2368

شمایل النبی : ترجمهٔ . . .

متن از **ابو عیسی محمد** بن عیسی **ترمذی** (م ۲۰۷-۲۷۹ ه. / ۸۸۳-۸۹۲ م.) بنام «الشمایل النبویه والخصایل المصطفویة». ترجمه از مصلح الدین محمد بن محمد لاری (م ۹۷۹ ه. / ۱۵۷۱ م.). نسخه‌ها معمولا دو دیباجه دارد : یکی دیباجهٔ مترجم و سپس دیباجهٔ متن، و با دو سرآغاز. با عنوانهای باب. سر آغاز باب یکم (برای نشانی) : باب ما جاء فی خلق رسول الله (ص). یعنی این باب حدیثی ست که آمده در بیان خلق و حیای پیغمبر (ص). و خلق بهفتح خاء وضم در اصل مصدر است، بمعنی اندازه کردن، لیکن استعمال بفتح مخصوص اشکال صور است که ادراک به آن بصر است . . .

آغاز (دیباجهٔ مترجم) : زبدهٔ شمایل افاضل نیکو سیر، و عمدهٔ افاضل شمایل خجسته اثر، حمد. **آغاز** (دیباجهٔ متن): الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی. یعنی حقیقت حمد ، یا هر حمد ، از هر حامدی که صادر شود ، ثابت است خدایتعالی را، و سلام برسید.

(ن. ک. : نسخه ها ۶ : ۴۴۹۵ - کشف الظنون : الشمایل . . . بریگل ۱ : ۵۴۰).

5517 ۲۳۷۱ : نسخ پخته، ابوبکر بن ابراهیم عرف سومره، رمضان ۱۰۲۴ه.ق. دیباجهٔ مترجم را ندارد، و آغاز می شود از ترجمهٔ دیباجهٔ متن : الحمد لله و سلام علی عباده . . . متن زیر خط شنگرف، ۲۰۶ ص.

5518 ۳۳۸۵ : نستعلیق خوش، محمد عادل بعهد میرزا محمد امین، ۲۲ رجب ۴۲ (۱۰۴۲ه.ق.). آغاز در دیباچه افتاده ، متن زیر خط شنگرف، آغاز: ای رسول الله الیکم . . . اما بعد ، فقیر قلیل البضاعه . . . محمد المدعو بمصلح الدین اللاری الانصاری، ۱۳۸ برگ شمار دارد.

2369

شمایل النبی : ترجمهٔ . . .

متن از همان ترمذی. ترجمه از حاجی **محمد کشمیری** درگذشتهٔ ۱۰۰۶ه/ ۱۵۹۷م. شاگرد ابن حجر (م ۹۷۳ه./ ۱۵۶۶م.). که با روایت از ابن حجر آغاز، و از او به شیخی و استادی یاد می کند، و این ابن حجر شرحی بر «شمایل النبی» ترمذی دارد، که این شاگرد از آن نام برده است. در پایان نسخه آمده است که آنرا در خانقاه میر سید علی همدانی ، به سال ۹۸۸ه. (۱۵۸۰م.). به انجام رسانده، و از خدا خواسته است که زیارت مکه ای در خدمت استادش ابن حجر داشته باشد. (گویا منظورش خاکجای اوست).

(ن. ک. : نسخه‌ها ۶ : ۴۴۹۶ که نسخه ای از آن در مجلس ۴۳۳۵ نشان داده شده ولی در آنجا نام مترجم شناسانده نشده است - اته : ۲۶۴۲ که تاریخ نگارش را بیش از ۹۹۶ه. یادکرده است).

آغاز : بهترین نوایی که بلبلان گلستان فصاحت و عندلیبان بوستان بلاغت . . . اما بعد، بر ضمایر ارباب افهام زاکیه پوشیده نماند که . . . شیخی و استادی الشیخ شهاب الدین المشهور با الشیخ ابن الحجر (ره) در شرح شمایل النبی(ص) نوشتند. (آغاز شرح) : الحمد لله. حمد و ثنا است برجمیل اختیاری، از نعت و

عمر آن، و مدح ثناست برحميل مطلقا، خواه احتياری باشد يا نی . . .

5519 ٤٢٢٧ : نستعليق پخته، سدهٔ ۱۰ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۳٦۹)، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، با تاريخ همه ای در ۱۰۹٤ ه.ق. نام نگارنده در خاتمه تنها حاجی آمده و تاريخ ترجمه نيز در اين خاتمه نيامده است.

5520 ٦٢٠٥ : نسخ خوش، سدهٔ ۱۱ه ق. آغاز در ديباچه افتاده : اين درهٔ بيمقدار . . .، آغاز شرح برابر نمونه، عنوان و نشان و متن شنگرف، جدولبندی ۳ راه، ۱۸۹ برگشماری شده.

5521 ۱٤۳۱ : نستعليق سكسته آميز، ٤ شوال ۱۲٦۷ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، متن زير خط شنگرف، كاغذ آبی، ۲٦۹+۳ ص.

2370

اخلاق المصطفی : شرح شمايل النبی

متن از همان ترمذی، ترجمه و شرح از **عبدالهادی بن محمد معصوم**، بخواهش دوستان، بنام اورنگ زيب (۱۰٦۸ - ۱۱۱۸ ه.). بحسب ديباچه ای ست از مترجم، كه در آن نام متن و نگارنده اش و خود و اورنگ زيب را آورده است، سپس متن كتاب آغاز می گردد. نام «اخلاق المصطفی» تنها از نويسندهٔ نسخه در پايان آمده است. (ن. ك. نسخه ها ٦ : ٤٤٩٥ - ريو ۲ : ۸٦۳ «اخلاق النبی» كه هيچيك اين نيست).

آغاز (ديباچه) : حمد نامحدود و شكر نامعدود مرآورندهٔ آدم را كه بفضل. و بعد، ميگويد بندهٔ خدای قيوم عبدالهادی بن . . . **آغاز** (ترجمه) : الحمد لله و سلام علی عباده الذين اصطفی. سپاس و ستايش از ازل تا ابد مر خدايی را كه واجب الوجود . . .

5522 ۳٦۷ · نستعليق خوش، جعفر، ۱۰۸۵ه. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، در كلفون به «اخلاق المصطفی» ناميده شده ، ٤٦۱ ص [تسبيحی ۲ : ۹-۱۱].

5523 ۸۰۹۶ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۱ ه. آغاز دو برگ افتاده : ربیعه بن ابیعبدالرحمان عن انس بن مالک. حدیث شمرده است ما را . . . ، (حدیث یکم از باب ما جاء فی خلق رسول‌الله). انجام در باب ما جاء فی وفات رسول الله افتاده، در ابان ۱۳۵۷ خ خریداری شده است : حدیثها زیر خط شنگرف، ۳۲۶ برگ شمار دارد.

2371

زبدهٔ شرح شمایل : خیر الاطوار، واقعات سید ابرار

متن بایستی همان «شمایل» ترمذی باشد، که مترجم از آن در دیباجه نام نمی برد. گزیده از **عبیدالله**، که خود را احقر فقرای **احمدی** می خواند. در دیباجه می گوید پس از پرداختن از «ترجمهٔ حصن‌الحصین و منتخب بی بدل» به خاطر رسید که «شمایل النبی» را ترجمه کنم، و حال که آخر عمر است، برای برخورداران و یاران خصوصاً برادر رشید خلیل الله، این ترجمه مرتب شد. کتاب در دو «صحیفه» است :

صحیفهٔ اول «خیرالاطوار» است که همین اسم تاریخ ترجمه (۱۰۵۸ ه.) است، (که بایستی ترجمهٔ شمایل ترمذی باشد). صحیفهٔ دوم «واقعات سید ابرار» است، که این نام نیز تاریخ نگارش این بخش است (۱۰۵۸ ه.) (که بایستی منتخباتی از خودش باشد). نخست نشانه ها را که برای «متن» و «ترجمه» و «شرح» در کتاب بکار برده را می آورد، آنگاه نام کتاب که «زبدهٔ شرح شمایل» است (و از ترمذی و کسی دیگری نام نمی برد) و این که این تالیف در ۲۱ جلوس (شاهجهان ۱۰۳۷-۱۰۶۸ ه.) در ۶۳ سالگی، ۱۱ رمضان ۱۰۵۷ ه./ ۱۶۴۷ م. به انجام رسانده است. در ۵۶ باب : ۱- ما جاء فی خلق النبی (ص)، ۲- ما جاء فی خاتم النبوه، ۳- ما جاء فی شعر رسول (ص)، ٤- ترجل (شانه کردن)، ۵- شیب (پیری و سفیدی موی) . ۱۰- خف (موزه) ایشان، ۱۵- درع ایشان، . ۲۰- تقنع، . ۳۰- میوه خوردن، . ٤۰- عبادت ایشان، . ۵۰- حجامت کردن، ۵۵- ما جاء فی میراث الرسول (ص)، ۵۶- ما جاء فی رؤیة النبی.

سپس واقعات سید ابرار (گ ۳۵۶ - ٤۱۵). با سربندهای «واقعه» بدون شماره، رویدادهایی ست که به پیامبر (ص) پیوند دارند.

آغاز : سبحانك رب العزه عما يصفون و سلام على سيد المرسلين، و الحمد لله رب العالمين ، ان الله و ملائكته . . . اقل عباد الله عبيد الله معروض مى دارد . . .

5524 ۱۰۹۳ : نستعليق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه، در باز مانده از مطالبی پیش از آغاز کتاب عبارت «زبده شرح شمایل از قلیج» آمده ، که می توان گمان برد نسب عبیدالله قلیج و یا کتاب برای قلیج نامی ساخته شده است، عنوان و نشان شنگرف، ٤١٦ برگ شمار دارد.

2372

شمایل النبی : شرح . . .

متن از همان ترمذی، شرح از نظام الدین **محمد** بن محمد رستم بن عبدالله **خجندی**، سپس **امنا بادی**، که در خاتمه بینش از دیباچه از خود و کار خود سخن گفته است . به روزگار اورنگ زیب (۱۰٦۸-۱۱۱۸ه.ق.) در ۲ ع ۲/۱۱۰۸ه. (۱٦۹٦ م.) (با باغ محمدی) به انجام رسانده است : چون پرسید تاریخ ختمش ز هاتف ـ بگفتا بی نعمت این تحفهٔ اطیب ـ صد و هشت آمده فزون از هزار ـ سال از هجرت نبی مختار . . . عهد اورنگ زیب عالمگیر ـ سیف نصر عزیز و فتح قدیر.

در ٥٦ باب : ۱- در آفرینش و هیئت ایشان، ٥- سفیدی موی مبارک، ۱۰- کیفیت موزه، ۱٥- صفت زره - ۲۰- تقنع ایشان، ۲٥- خندهٔ ایشان، ٤۰- عبادت ایشان، ٤٥- گریهٔ ایشان، ٥۰- حجامت کردن، ٥۱- اسما، ٥۲- عیش، ٥۳- عمر، ٥٤- وفات، ٥٥- میراث، ٥٦- در دیدن و زیارت کردن ایشان در خواب.

آغاز : حمد و سپاس بیقیاس خدایی کریم و منان را که به محض فضل خود سرور عالم سید ولد آدم . . . اما بعد، عرض می دارد . . . نظام الدین محمد بن محمد رستم بن عبدالله خجندی ثم الامنا بادی . . .

5525 ۴۳۹ : نستعلیق پخته، نام نویسنده را پاک کرده اند، محرم ۱۱۱۶ ه‍.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، متن زیر خط شنگرف، ۳۰۸ ص. (تسبیحی ۲ : ۲۷۵-۲۷۷).

5526 ۴۲۵۴ : نستعلیق تحریر آمیز، سید محمد سرور بن صدر جهان قاضی قلعهٔ بهتیرا، ۲ شوال ۱۱۳۱ ه‍.ق. آغاز کمی افتاده، برگ پایان در آغاز صحافی شده، عنوان و نشان شنگرف، متن زیر خط شنگرف، ۴۷۸ ص.

2373

شواهد النبوة لتقویة اهل الفتوة

از **عبدالرحمان جامی** (۸۱۷ - ۸۹۸ه‍./ ۱۴۱۴ - ۱۴۹۲م.). در یک مقدمه و هفت رکن و یک خاتمه، به‌سال ۸۸۵ه‍. (۱۴۸۱م.). (=تتمه) نگاشته است: **مقدمه** در معنی پیامبری، **رکن** ۱- در شواهد و دلایلی که پیش از ولادت آن حضرت ظاهر شده، ۲- در آنچه از وقت ولادت تا بعثت دیده شده، ۳- در آنچه از بعثت تا هجرت ظاهر شده، ۴- در آنچه از هجرت تا وفات ظاهر شده، ۵- در آنچه خصوصیت به یکی از این اوقات نداشته و یا پس از مرگ ظاهر شده، ۶- شواهدی که از صحابه و آئمهٔ اهل بیت و صحابهٔ ایشان به ظهور رسیده، ۷- شواهدی که از تابعین و تبع تابعین تا طبقهٔ صوفیه ظاهر شده. **خاتمه** در عقوبت اعداء.

آغاز: الحمد لله الذی ارسل رسلا مبشرین و منذرین لئلا یکون للناس علی الله حجة . . . اما بعد، نموده می آید، که نخستین رکن از ارکان اسلام.

(ن. ک. : مشار، ج ۲ : ۳۳۱۹ - نسخه‌ها ۲ : ۱۲۶۴ و ۶ : ۴۴۹۹ - ذریعه ۱۴ : ۲۴۵).

5527 ۴۰۴۲ : نسخ متمایل به نستعلیق کهن، خسرو بن سلطان، پنجشنبه ۱۳ رمضان ۸۸۸ (سنه ثمان و ثمانین و ثمانمایه) آغاز برابر نمونه، (ص ۲-۳۲۵) با یک سر لوح زرین از همان روزگاران، جدولبندی ۶ راه زر و رنگها، عنوان و نشان شنگرف، سپس «نفحات الانس» وی است (ص ۳۲۸-۸۶۶).

5528 ۶۹۲ : ثلث خوش، عبدالشکور بن عبدالغفور، عصر جمعه ۱۷ ع ۹۷۵/۱ هـ ق. در بلدة الاسپهان، از روی نسخه ای که آن نسخه از روی نسخهٔ نگارنده نوشته شده بود، آغاز برابر نمونه عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه، ۴۳۹ ص (تسبیحی ۳ : ۳۱۲-۳۱۵).

5529 ۱۴۵۷ . نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ هـ ق. آغاز در دیباجه افتاده : رکن رابع در بیان آنچه از هجرت تا وفات ظاهر شده است، رکن خامس در بیان ... عنوان و نشان شنگرف، ۵۱۰ ص.

2374

عجایب القصص : قصص الانبیاء

از **عبدالواحد** بن محمد **المفتی**، از میانهٔ سدهٔ ۱۶ و ۱۷ م. به خواهش دوستان، در قصص انبیاء از پیرامون ۳۰ نگارش که نام آنها را در دیباجه برده است. در بیست باب و شصت و چهار فصل نگاشته است.

باب ۱- در آفرینش نور حضرت پیامبر (ص)، دو فصل، ۲- آفرینش جهان، دو فصل، ۳- احوال ابو البشر، نه فصل، ۴- احوال ادریس (ع)، سه فصل، ۵- نوح (ع) و فرزندانش، چهار فصل، ۶- هود (ع)، سه فصل، ۷- صالح، دو فصل، ۸- ابراهیم (ع)، سه فصل، ۹- لوط، دو فصل، ۱۰- یعقوب و یوسف، پنج فصل، ۱۱- شعیب، دو فصل، ۱۲- موسی، ده فصل، ۱۳- الیاس، سه فصل، ۱۴- یونس، دو فصل، ۱۵- داود، سه فصل، ۱۶- سلیمان، سه فصل، ۱۷- زکریا، دو فصل، ۱۸- عیسی، سه فصل، ۱۹- بعضی احوال خاتم النبیین (ص) پنج فصل. در لاهور ۱۲۸۲ هـ ق. به دو نام بالا چاپ شده است.

آغاز : الحمد لله الذی بعث النبیین مبشرین و منذرین، و ارسل ... جمیع اجناس حمد بلند اساس بیحد و قیاس، نیاز بارگاه مبدعی ...

(ن. ک. : نسخه ها ۶ : ۴۵۰۴ - برگل ۱ : ۵۲۶ - مشار، چ ۲:۳۴۹۶ - اته : ۳۰۲۵).

5530 ۵۶۷۶ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز در دیباجه پیش از فهرست بابها افتاده : انوار التنزیل معروف به بیضاوی . . .، انجام در فصل پنجم از باب بیستم افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی سه راه ، کناره ها موریانه زده ، ۶۶۰ ص.

5531 ۹۶۶ : نستعلیق پخته، سید علی بن سید عارف شاه محمد، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۴۷۵ ص (تسبیحی ۳ : ۳۷۶-۳۷۷) ع.

5532 ۱۵ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۳-۱۲ه.ق. در ۱۲۷۵ه.ق. در تملک سعد الدین لاهوری بوده ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ۳۲۶ برگ شمار دارد، اندازه رحلی (تسبیحی ۱ : ۳۱۷-۳۲۰).

2375

علامات مهدی

از علی بن حسام الدین، مشهور به متقی برهانپوری (م۹۷۵ه./ ۱۵۶۷م.) (که یاد او در «رسایل علی متقی ، ص ۶۴۴» گذشت). در علامات شصتگانهٔ صاحب الزمان مهدی موعود، نه مهدی شیعیان. با بندهای «فصل». فصل ۱- در حلیه و نسب او، ۲- کراماتی که مخصوص بدو باشد، ۳- در نشانهایی که پیش از ظهور او در عالم پیدا شود، ۴- چیزهایی که از خروج تا مرگ او حادث شود.

آغاز : حمد له. صلاه. اما بعد، میگوید فقیر حقیر علی بن حسام الدین مشهور است درمیان مردم به متقی، که این چند علامتی است، به مقدار شصت ازان امام محمد مهدی صاحب‌الزمان. (ن. ک. تذکرهٔ علمای هند : ۱۴۶).

5533 ۲۷۰۶ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۲)، آغاز برابر نمونه.

5534 ۶۳۱۴ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۰۸۴ه.ق. به همین خامه در مجموعه، ش ۱۳ مجموعه (ص ۳۲۳-۳۲۸)، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف.

5535 ۳۷۴۵ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. ش ۲ «رسایل علی متقی»، (ص ۳۰-۵۷)، آغاز برابر نمونه.

5536 ۲۸۲۵ : نستعلیق پخته، محمد غوث، با تاریخ ۱۲۵۹ه.ق. به همین جامه در شمارهٔ پیشین، آغاز برابر نمونه (ص ۱۴۶-۱۵۶)، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه و کمند به لاجورد.

2376

فتوح ابن اعثم (ترجمه) : تاریخ ابن اعثم

متن از احمد بن اعثم کوفی (م ۳۱۴ه./ ۹۲۶-۹۲۷م.) (یا محمد بن علی معروف به ابن اعثم). ترجمهٔ فارسی از **رضی کاتب**، محمد بن احمد **مستوفی هروی**، که در خراسان برای وزیر مؤید الملک، به سال ۵۹۶ه./ ۱۱۹۹-۱۲۰۰م. بدان آغاز کرده است.

آغاز : الحمد لله الملک القدیم المنان الکریم الرؤف الرحیم، هوالاول والاخر . . . بعد هذا میگوید فقیر حقیر . . . محمد بن احمد المستوفی الهروی.

(ن. ک : نسخه‌ها ۶ : ۴۴۳۵ - دریعه ۳ : ۲۲۸، ۲۳۴).

5537 ۸۳۲ : نسخ خوش، یکشنبه صفر ۹۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه، نشان ها شنگرف، نسخه موریانه زده، فرسوده ولی قابل استفاده، ۶۷۶ ص (ف. تسبیحی ۳ : ۸۰-۸۲).

5538 ۲۷۶۳ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. محشی از آن است. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۴۸). آغاز: حمدله. صلاه. همی گوید ابو محمد احمد بن اعثم الکوفی (رح) که این اخبار از ثقات روات و معتمدان و حاذق که تصدیق . . .، از پایان جنگ جمل و برگشت حضرت علی به کوفه آغاز می شود، عنوان و نشان شنگرف، موریانه زده.

2377

فضایل چهار یار

از ناشناس، که نام خود را در دیباجهٔ کوتاه نیاورده است. در چهار باب:

هر باب برای یکی از ایشان به ترتیب.

آغاز: حمد له. صلاب. بدان ای عزیز فضیلت چهار یاران حضرت پیامبر . . . (ن. ک. احوال چهار یار، در همین بخش - نسخه ها ٦ : ٤٥٥٣ «مناقب چهار یار).

5539 ٣٤٧٥ : نستعلیق خام، محمد یار، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، محشی، ۱٦ ص.

2378

فضایل خلفای راشدین

از ناشناس. نامبوب.

آغاز: الحمد لله الذی جعلنا من المسلمین ، والصلاة والسلام علی . . . اما بعد، این رساله ای ست مختصر در بیان فضیلت خلفای راشدین و فضیلت سایر صحابه (رض) . . . و در بیان مذاهب رفضیهٔ باطله که مخالفان دین اند.

5540 ۱۹۱۵ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲ه.ق. با تاریخ ۱۱۹۷ه.ق. در مجموعه، ش ۱ (ص ٥-٥٩).

2379

قصص الانبیاء

از ناشناس. به روایت از **محمد** بن اسماعیل بن ابراهیم **بخاری** (ره) **کلا بادی** همانکه با حدیثی به روایت از جعفر الصادق و حضرت حسین ع در بارهٔ پاسخ پیامبر (ص) به جابر بن عبدالله انصاری، در بارهٔ اولین آفریده، یعنی نور محمد آغاز می شود، سپس با سربندهای «قصه»: قصهٔ دیوان و پریان، قصهٔ آدم پیامبر، قصهٔ ابراهیم . . . همان که از سدهٔ ٦ - ٧ ه. ق. دانسته شده است.

آغاز: حمد له. صلاه. اما بعد روایت کند محمد بن اسماعیل بن ابراهیم

بن آزر بخاری به اسنادی که او را بود به امام المتقین . . . (ن. ک. نسخه ها ۶ : ۴۶۱۳).

5541 ۵۴۳۸ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز افتاده : ای عبدالله محمد را بگو همه وقت ترا دشمن داشته ام . . . برای نشانی از ص ۴۸ : قصهٔ مهتر یوسف (ع) قال الله تعالی عز و جل نحن نقص علیک احسن القصص بما او حینا . . . غافلین. در خبر آمده است، که کافران مکه بیامدند و گفتند یا محمد ما چیزی می خواهیم که بیاری آن که در او امر و نهی نبود، قصه بود، جبرائیل (ع) بیامد و این سوره آورد، و بقول دیگر، که سبب نزول این سوره آنکه کافران مکه گفتند که این محمد قرآن می خواند و خلق بدو جمع می شود و اندوهی می کند، ما را چیزی باید ساخت . . . عنوان و نشان و جدولبدی یک راه شنگرف، در داستان ذکریا پایان می یابد، ۳۲۲ ص.

5542 ۳۳۹ : نستعلیق تحریر آمیز، ابوالمعالی ابن مولا بیگ برلاس، در نزدیکی بارگاه شیخ عبدالقادر گیلانی، ۲۷ رمضان ۱۰۶۷ه.ق. آغاز برابر نمونه، با سر لوح زر و لاژورد، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه، ۶۵۴ ص (تسبیحی ۲ : ۳۴۳-۳۴۵).

5543 ۶۹۵۴ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. آغاز در قصهٔ یکم افتاده : و ناچیز گردد و بر او . . . ، ویژگی نسخه در این است که قصه ها شماره دارند ، : قصهٔ دوم آدم پیغمبر . . . و قصهٔ یوسف به چند قصه تقسیم شده است : قصهٔ یازدهم رسیدن زلیخا بیوسف، قصهٔ دوازدهم مصعب بن ریان . . .، عنوان و نشان و جدولبندی یک راه شنگرف، و در بخشهای پایان نا نویس، ۵۷۰ ص.

5544 ۱۹۹۳ : نستعلیق پخته ، عبدالکریم ولد غازی عرف آهنگر، ۹ ج ۲/سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۵۸۲ ص.

5545 ۵۰۱۹ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، کناره ها موریانه زده، ۲۵۲ ص. اندازه رحلی.

5546 ۱۳۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز : روایت کند محمد بن اسماعیل . . . (برابر نمونه)، باعنوانهای «قصه، قصه» عنوانها نسخ درشت مشکی، ۴۷۶ ص (تسبیحی ۱ : ۳۵۰-۳۵۲).

5547 ۱۵۶۷ : نستعلیق شکسته آمیز پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز در قصهٔ نوح افتاده : یشکر بود ، و یعقو گویند نام وبراث کرده بود . . . با شمارهٔ ۱۱۵۸ مطابقه شد یکی بود. عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده ، انجام در قصهٔ فتح مکه افتاده ، ۳۶۰ ص.

5548 ۳۲۴۲ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز: باسناد عن محمد بن اسماعیل . . . (برابر نمونه)، عنوان و نشان شنگرف ، پیش از آغاز فهرست ۵۷ قصه به شماره یاد شده است که آخرین آنها «قصهٔ پنجاه و هفتم خلافت علی کرم‌الله وجهه» است، ولی در متن قصه ها شماره ندارند، انجام افتاده ، ۵۰۸ ص.

5549 ۱۱۵۸ : نستعلیق پخته، محمد، ۳ رمضان ۱۲۲۹ ه.ق. آغاز برابر نمونهٔ با نسخهٔ ۵۴۳۸ برابر است، عنوان و نشان و جدولبندی یک راه شنگرف ، ۶۶۰ ص .

5550 ۱۷۷۳ : نستعلیق ، چند نویسنده، سدهٔ ۱۲ - ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونهٔ موریانه به شدت آسیب رسانده، ۳۳۷ ص .

5551 ۵۴۱۰ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز در داستان آدم افتاده : باهمه نعمت با تو تعویض کردم اندر بهشت با عیال خود تمتع گیر . . . سپس قصهٔ هابیل ، قصهٔ هود . . . و می رسد به قصهٔ رسول امین (ص) ، عنوانها و آیتها شنگرف ، ۷۱۰ ص .

5552 ۵۷۶ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲۱۷-۲۶۰) ، نسخه ناتمام مانده ، آغاز برابر نمونه .

5553 ۵۴۱۵ : نستعلیق شکسته آمیز، ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، در داستان موسی ناتمام می ماند ، ۲۸۸ ص .

2380

قصص الانبیاء

از خواجه امام **ابو اسحاق** و(؟) **ابراهیم** بن اسماعیل بن فیروز بن شیبان **سنکویه**. که در دیباجه می افزاید : جمع میکم این کتاب را از اول

آفرینش عالم و آسمانها و زمینها و عرش و کرسی . . . چنانکه در تفسیر آمده و در قصص و تواریخ دیده و شنیده، خواصه از استاد **خواجه امام خضر** (ره) از او شنیده، همه جمع کردم سخن در سخن، فصل در فصل، قصه در قصه، و مجلس در مجلس، و آنرا در شصت مجلس آراستم، و بپارسی ترتیب دادم تا خاص و عام را مصیب باشد. و آغاز می شود با: قصهٔ آفرینش عالم ، قصهٔ آفرینش آسمان ، قصهٔ آفرینش عرش . . . و می رسد به حضرت محمد (ص) و زندگی ایشان تا درگذشت .

آغاز: الحمد لله الذی توحد بالملکوت و تعزز بالجبروت و هو الذی لا یموت (٤ ، سطر بعد). سپاس و ستایش و آفرین خداوند جهان آفرین دارندهٔ آسمان و زمین که (٤ ، سطر بعد) اما بعد، میگوید خواجه فقیه امام ابو اسحق و ابراهیم بن . . . (ن. ک. تاج القصص ص ۸ همین فهرست، که باوجود تشابه در سر آغاز و دیباچه متن کتاب کاملا جداست، بریگل ۱ : ۵۳۵ «مجالس قصص الانبیا» نوشتهٔ ۸۹۳ ه.

5554 ۷۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباچه میگوید آنرا در شصت مجلس ساختم ولی در متن عنوان مجلس و شماره ای درکار نیست . برای نشانی از ص ۱۵۵ . قصهٔ یوسف (ع) . قوله تعالی . الر تلک آیه الکتاب المبین . سوگند یاد کرد حق تعالی بالف و لام را که این کتاب پیداست . انا انزلناه قرآنا عربیالعلکم تعقلون . تحقیق ما فرستادیم کتاب که قرآنست به لغت تازی بزبان شما مگر بدانید ، آنچه در اوست از قصهٔ یوسف و برادران او . شبی یوسف در خواب دید که یازده ستاره و آفتاب و ماه از آسمان فرود آمده وهمه . . . ، عنوان و نشان شنگرف، ٤۱۲ ص [تسبیحی ۱ : ۳۵۰-۳۵۲] .

2381

قصص الانبیاء

چند نسخهٔ ناشناخته. یکی نیستند.

5555 ۲۲۳٦ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۰ ه.ق. آغاز در آفرینش افتاده : استاد

حجل شود ، همچنین حدای . . . ، قصص الانبیا روایت محمد بن اسماعیل نیست ، برای نشانی از ص ۱۴۲ : قصهٔ یوسف (ع) . لقد کان فی یوسف و احوته آیات للسائلین . کعب الاحبار گوید ، در تفسیر این آیت که خدای عز وجل خبر می دهد که قصهٔ یوسف و برادران او علامات و نشان حداوند ماسب مر خواهندگان را ، و حایی دیگر میفرماید . قوله . لقد کان فی قصصهم . . . یعنی بدرستی و راستی که قصه های ایشان عبرتست و پند و نصیحت حدا وندان دانش را ، اول این قصه بود که یوسف (ع) بخواب دید . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در خلافت امیر المؤمنین عمر (رض) افتاده ، ۶۸۸ ص .

5556 ۳۷۰۷ : نسخ و نستعلیق ترکستانی ، سدهٔ ۱۰ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : . . . بترسید از حدای تعالی اگر شما مؤمنان . . .، قصص پیامبران است در مبنای آیتها ، برای نشانی از ص ۲۶۱ : قصهٔ قارون بدانکه قارون پسرعم موسی (ع) از اول مؤمن و توریت خواند و به آخر کافر گشت ، بسبب مال بسیار . چون مال بدست افتاده بخیلی پیشه گرفت و زکاه . . . ، با رسم الخط کهن از آن میان ح ، ک ، پ ، بجای چ ، گ و پ . عنوانها شنگرف ، انجام فرسوده ، ۳۸۴ ص .

5557 ۷۰۰۵ : نسخ و نستعلیق پخته ، ۵ شوال ۱۰۹۴ ه.ق. آغاز در داستان فرعون افتاده : تاریکی و این روشنایی پادشاهی ترا کفایت نیست . . . ، برای نشانی از ص ۱۰۶ : حکایت داؤد (ع) . چون داؤد (ع) خبر کشته شدن طالوت بشنید فرود آمد و بر تخت طالوت نشست، و دختر او را زن کرد ، چهل سال بر آمد ، داؤد را وحی آمد ، و آن از برکت صبر بود ، که چون صبر کرد پیغمبری یافت و پادشاهی ، و حدای او را آوازی داد که چون توریت خواندی آب روان به ایستادی و حوش و طیور . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۲۷ ص .

5558 ۹۸۷ : نستعلیق روشن ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده . آغاز : آن معرفت طعام ایشان خوف است . . . ، با سر بندهای «قصه» . برای نشانی از ص ۳۲۲ : قصهٔ قارون و هلاک شدن او . آورده اند که چون موسی (ص) توریت آورد ، فرمان شد که یا موسی توریت را به زینتها بیارای . گفت خداوند بچه آرایم؟ که مرا چیزی نیست . جبرائیل . . .، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۳۹ ص (تسبیحی ۳ : ۶۴۷-۶۴۸) .

5559 ۲۲۳۶ : نستعلیق شکسته آمیز . سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، برگها آشفته ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۶۱۸ ص .

5560 ۶۴۱۳ : نستعلیق خوانا ، با تاریخ ۱۱۲۲ ه‍.ق. در مجموعه ، ش ۱ (ص ۱-۱۲۸) : آغاز و انجام افتاده.

5561 ۵۶۲۶ : نستعلیق خوش، سید مرتضی، برای نور الانصار میان سید عبدالله و میان سید دوست محمد ، چهار شنبه ۲۱ شوال ۴۹ اورنگ زیب (۱۱۱۷ ه‍.ق؟). آغاز افتاده : بکعب رسید همواره در رگ و پوست . . .، با نسخهٔ ۵۴۳۸ مقابله شد آن بود. برای نشانی از ص ۱۰۱: قصهٔ یوسف (ص) . حق سبحانه تعالی با محمد (ص) حکایت کرد فرمود . قوله تعالی : نحن نقص علیک احسن القصص . ما بیان می کنیم از بهر تو بهترین حکایتها . علمای دین در این خلاف کرده اند . که خدایتعالی چرا این قصه را بهترین قصه ها خواند ، قومی گفته اند از بهر آنکه نیکو تر است از قصهٔ دیگر پیغمبران ، و دیگر گفته اند ، که صبر جمیل یعقوب در آنجا مذکور است . . . ، عنوان و نشان وجدولبندی ۲ راه شنگرف . پیرامون ۳۰۰ ص .

5562 ۳۳۰۶ : نستعلیق پخته در فارسیها و نسخ در عربیها ، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه‍.ق. آغاز افتاده : دهم و حاجتی تو برارم . . . .، در آن بسیار از عطار نیشابوری و محمد بن جریر طبری و محمد اسماعیل رحمةالله (راوی قصص الانبیاء مشهور) نقل می کند ، برای نشانی از ص ۳۴۰ : قصهٔ یوسف (ع) و این قصه نیکو ترین قصه هاست . و نه بین که خدایتعالی نه اول میگوید که : نحن نقص . . . هذا القرآن . سؤال حکمت چه بود که خدایتعالی قصهٔ یوسف (ع) را نیکو ترین قصه ها گفت ؟ جواب آن است که در قرآن از همهٔ قصه ها پر فایده تر قصهٔ یوسف است ، برای آن احسن القصص گفت ، و جواب دیگر آن است قصه های دیگو در قرآن در هر سوره (پراگنده) آمده است ، اما . . .، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده ، ۹۶۴ ص .

5563 ۵۹۹۲ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ ه‍.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۱۷۸-۲۷۲) آغاز : قصهٔ اسحاق پیغمبر (ع) و فرزندان او . چون ابراهیم و ساره از این جهان بیرون رفتند ، اسماعیل . . . ، و میرسد به قصهٔ جباران در اسرائیل و یوشع . . .

5564 ۶۵۵۱ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ ه‍.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : دویم دبور ، سیم جنوب ، چهارم شمال . . . ، نخستین عنوانها : فصل در آدم (ع) ، فصل در شیث (ع) ، فصل واقعات ادریس (ع) ، قصهٔ حضرت نوح (ع) ، قصهٔ واقعات هود . و از همین جا برای نشانی : چون فرزندان

سام به کوه رفتند، آنجا که کشتی تراشیده بودند . . . و میرسد به: قصهٔ ذکریا (ع) به ذکریا از بنی اسرائیل بود، و مادر او از نسل داؤد بود، خدایتعالی او را برگزید، از همه بنی اسرائیل . . .، عنوان و نشان شنگرف، ۲۳۲ ص.

5565 ۷۷۷۹: نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز افتاده: آدم را از خواب بیدار کرد . . .، با قصص الانبیاء روایت محمد بن اسماعیل مقابله شد آن بود، برگها آشفته صحافی شده است، عنوان و نشان شنگرف، ۲۷۰ ص.

5566 ۷۲۲۲: نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز در قصهٔ آدم افتاده: حاکی آدم صفی (ص) چون قدم . . .، قصص الانبیاء روایت محمد بن اسماعیل بخاری نیست. برای نشانی از ص ۶۲: قصه یوسف (ص). قال‌الله تعالی کان فی یوسف و اخوته آیات للسائلین. آفریدگاری که مدارج اصلاب آباء و مخارج ارحام امهات را مزرعهٔ سنابل لولا گردانیده است، در صحیفهٔ آسمانی چنین خبر می دهد، که مجاری احوال فرزندان یعقوب را سبب استیناس جهانیان گردانیده ایم و حصهٔ ارباب بصارت . . .، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف، محشی، انجام در خلافت عثمان (رض) افتاده، ۳۹۸ ص.

5567 ۲۷۸۳: نستعلیق شکسته خوانا، سدهٔ ۱۳ ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۹۳-۲۱۲) آغاز افتاده. بیشتر قصه است تا تاریخ. با عنوانهایی: قصهٔ عزرائیل، قصهٔ آدم، قصهٔ شیث، قصهٔ ادریس، قصهٔ نوح: فرزندان نوح . . .، آخرین قصه در نسخه از ابراهیم است.

2382

قصص الانبیاء و سیر الملوک

همان که بنام شیخ **محمد حویزی** چاپ شده است.

در دیباچه همان افسانهٔ مشهور آمده است، که بدستور سلطان غیاث الدین مظفر علمای عصر را گرد آوردند، و آنان اتفاق کردند که کسی پرهیزکار تر از **محمد بن جریر طبری** مؤرخ و مفسر نیست، و آن سلطان ایشان را حاضر کردند تا این مهم را انجام دهد، پس از یک سال در ع ۱/۳۵۲ ه.ق. (مارس ۹۶۳ م). این ترجمه را ساخت و بنام «قصص الانبیاء و سیر الملوک» نامید.

در ۵٦ فصل : ۱- آفرینش جهان ، ۲- آفتاب و ماه و قیامت ، ۳- نواختن آدم ، ٤- خدعهٔ ابلیس آدم و حوا را ، ۵- فرزندان آدم ، ۱۰- آتش پرستی و بت پرستی و خمر خوردن ، ۱۵- قصهٔ نوح ، ۲۰- اسماعیل ، ۲۵- ایوب و محنت او ، ۳۰- پادشاهی منوچهر ، ۳۵- موسی و طور، ٤۰- داوٗد ، ٤۵- شهرستان در آوردن سلیمان ، ۵۰- یحیی ، ۵۵- مادر مؤمنان عایشه، و آخرین باب ، ۵٦- قصهٔ حجاج ظالم. (ن. ک. نسخه ها ٦ : ٤۵۱٤ - ذریعه ۱۸ : ۱۰٦ - مشار ۳ : ۳۹۰۹ که در آنجا نشانی ۲۷ چاپ آنرا داده است).

5568 ۵۳۷٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز در دیباچه چند سطری افتاده ، در دیباچه نام مترجم محمد بن جریر طبری و تاریخ ۳۵۲ه.ق. و سلطان آمده ، و نیز فهرست ۵٦ فصل که در بالا یاد شد. چند برگ در آغاز و انجام جا بجا صحافی شده ، عنوانها شنگرف ، چند برگ از انجام افتاده ، ۳۵٤ ص.

5569 ۱۲۰٦ : نسخ سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۳-۵٦). آغاز و انجام افتاده، فصل ۳ و ٤ آن مقابله شد، عنوان و نشان شنگرف.

2383

قصهٔ ایوب پیغامبر (ع)

از **میرزا جان** بن قطب الاسلام میرزا احمد بن میرزا محمد یوسف **نقشبندی** که از کتابهای معتبر چون سیر شریف و قصص الانبیاء، و تواریخ گزیده است و میگوید : در ذیقعدهٔ ۱۲۹۳ه. (۱۸۷٦م.) جناب میر کلان فرزند حضرت میرزا احمد ، برای زیارت بارگاه ایوب پیغامبر به میدان که از دهات بلخ است آمده ، احوال حضرت ایوب را جویا شده ، نگارنده که کتابهای معتبر یاد شده را نزد پدر خوانده بود این را برای او و زایران نگاشت.

5570 ۵٤۰۸ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز در خطبه افتاده ، شفیع المذنبین . . . ، اما بعد ، بر ضمایر ارباب دانش و فضایل روزگار پوشیده مباد که تاریخ ۱۲۹۳ . . . ، انجام نیز افتاده ، ۳۲۰ ص.

2384

قصص قرآن : قصص انبیاء

پس از خطبه آمده است : میگوید **اسحاق** بن ابراهیم بن منصور بن خلف ، که خبر کرد مرا ابو احمد حسن بن احمد قصار مفسر نیشابوری ، گفت . . .

قصص قرآن است ، و در دیباجه گوید : یاد کنم از قصص قرآن و آنچه پیوسته است آنرا از حکمتها و لطایف و نکته ها . . . ولی در متن سربند های «نکته» و «لطیفه» نیامده است ، و تفسیر گونه ای ست از آیتهای قرآنی. در آفرینش زمین و آسمانها ، قصهٔ آفریدن شیطان ، قصهٔ آفرینش آدم ، حوا ، آمدن ابلیس و وسوسه کردن ، قصهٔ قارون ، کشتن هابیل ، یوشع ، کالوت ، حنظله ، شموئیل ، داؤد ، شداد و بهشت او ، سلیمان . . .

آغاز : الحمدلله الحمید ، المبدی المعید ، رب الخلایق اجمعین . . . اما بعد از حمد و ثنای رسول(ع) یاد کنم از **قصص قرآن**. (ن.ک. نسخه ها ۶ : ۴ : ۴۱۶۴ «قصص الانبیاء» که در آنجا نامی از نگارنده یا راوی برده نشده است).

5571 ۷۷۲۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده ، انجام افتاده ، ۳۹۶ ص.

2385

قصص قرآن

از ناشناس ، که در دیباجه از خود نام نبرده است ، و نخست از پراکندگی آیتها در صدر اسلام و اختلافات ناشی از آن ، و گرد آوری قرآن سخن می گوید، و اینکه شمارهٔ قصه ها در قرآن صد و پنجاه و شش است، سپس تفسیر سورة الحمد. آنگاه قصه های قرآن را به شماره می آورد. و سربند های : نکته ، لطیفه، حکایت.

قصهٔ اول در آفرینش آسمان و زمین ، قصهٔ تخلیق ، رجوع به قصهٔ خلق آسمان ، سکان سماوات ، صفت کوه قاف ، فصل فی اللیل و النهار، در آفریدن عرش، قصهٔ خلق آفتاب ، قصهٔ کسوف، قصهٔ آفریدن بهشتها ، صفت حوران ، قصهٔ آمدن پیامبر شب معراج به بهشت و عرض کردن حوران خود را. **قصهٔ سیوم** در

آفریدن دوزخ ، قصهٔ آفرینش عزرائیل ، لوح ، منکر و نکیر . . . قصه هایی از پیامبران ، جدا جدا. که هر چند در برخی موردها آیتی و یا حدیثی می آورد ، ولی بسیار از داستانها حتی ریشه ای در قرآن ندارند ، و داستانها به معاویه و حجاج نیز می رسد.

هر چند سر آغاز و برخی از نشانیهای این کتاب با شمارهٔ پیشین نزدیک است ولی یکی نیستند : ۱- این یکی مفصلتر است ، ۲- نسخهٔ پیشین به قصه ها توجه دارد و این یکی با سر بندهای «لطیفه» و «نکته» مطالب آموزنده ای بر آنها افزوده است ، ۳- آن یکی جابجا آیتهای قرآنی را آورده است و تفسیرگونه ای از داستانهای قرآن است و در این یکی آیتهای قرآنی به ندرت آمده و یک اثراد بی ست همراه با سروده هایی که در آن یکی نیست ، ٤- در این نسخه سند روایت (اسحاق بن ابراهیم . . .) نیامده است.

آغاز : الحمدلله المجید الحمید، المبدی المعید، فعال لما یرید، رب الخلایق اجمعین . . . اما بعد از ثنای خداوند تعالی و صلوات بر رسول. یاد کنیم از قصص قرآن.

(ن.ک : ذریعه ۱۷ : ۱۰۷ (ش ۵۸۲) که نسخه ای با همین سر آغاز از سدهٔ نهم دانسته شده است).

5572 ٤۰۱۳ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، پس از نیمی از عنوانها نانویس مانده ، در پایان آمده : پانصد و هرده ورق این کتاب است ، برای نشانی ص ۲۳۰ : قصهٔ یوسف (ع) سورهٔ یوسف جمله مکی ست. بقول جمهور مفسران و عن عبدالله عباس وقتاده (رض) گویند که چهار آیت او مدنی ست و تامی همه مکی ست. و آیتهای این سوره صد و یازده است و میان حمرا اندرین اختلاف نیست ، و کلماتش دو هزار و هفتصد و هفتاد و شش و حروفش . . . و ابی کعب (رض) روایت کند که پیغامبر (ص) گفت بیاموزید سورهٔ یوسف . . . ، ۱۰٤٤ ص. اندازه رحلی.

2386

قصص قرآن

ناشناخته.

5573 ۸۰۶۷ : نستعلیق تحریری ، سدهٔ ۱۳-۱٤ه.ق. آغاز دو صفحه افتاده: حق خطاب آمد که بنویس محمد. . .، یا صف آسمانها، صفت فرشتگاه، بهشت و دوزخ ، قصهٔ ابلیس ، قصهٔ آدم ، . . . آغاز می شود و می رسد به پیامبر اسلام. برای نشانی از ص ۹۲ : قصهٔ یوسف (ع) چون حق سبحانه محمد مصطفی (ص) حکایت کرد و فرمود : نحن نقص علیک احسن القصص ، یعنی بیان فرماییم از برای شما بهترین حکایتها ، علما اختلاف کرده اند که خدای تعالی این قصه را بهترین قصه ها خواند. قومی گفته اند که این قصه نیکو تر و تمامتر از قصه های . . . ، جدولبندی ٤ راه مشکی.

٥

کشف الغمة (ترجمه) : ترجمة المناقب

2387

لباس سید البشر : آداب لباس رسول ، دستور فایض النور

از محدث دهلوی ، عبدالحق (۹۵۸-۱۰۵۲ه./۱۵۵۱-۱۶۴۲م.). در دیباچه از اینکه لباس بدعتی گمراهان پوشیده می شود اندوهگین است ، و این کتاب را نگاشت تا از آن پوشاکها بپرهیزند. (ن. ک. نسخه ها ۶ : ٤٥٢٤ «لباس سید البشر» ـ نفیسی ۱ : ۳۶۶ که ضمن نام ۶۳ اثر چاپی و خطی او از «رساله فی آداب اللباس» نام برده ـ اته : ۲۶۵۸ ، ۲۵۸۳ «دستور فایض النور ، در آداب لباس» که همین رساله است ـ مشار ۲ : ۲۵٤۰ «رسالهٔ آداب لباس» علمای هند : ۱۰۹ «حلیهٔ شریف» که جز این است).

آغاز : بعد حمد و ستایش الهی و پس نعت و تحیت رسالت پناهی ، نموده می آید ، که این رسالهٔ مختصر در بیان آداب لباس حضرت . . . و مقصود کلی ازین **دستور فایض النور** به مؤمنین رسد.

5574 ۳۸۱۹ : نستعلیق خوانا ، ۱۱٤۹ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۱۷۳ - ۱۸٤) ، آغاز برابر نمونه.

5575 ۱۳۵۰ : نستعلیق پخته ، ۱۹ ذیحجهٔ ۱۲۰۰ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۱۹-۱۳۸) ، آغاز برابر نمونه ، موریانه سخت آسیب رسانده است.

5576 ۳۸۶۲ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، (ص ۲۲-۳۵).

5577 ۵۴۶۶ : نستعلیق شکسته آمیز، به دستور میان محمد، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، موریانه زده و دار ساری شده است ، ۳۰ ص.

5578 ۸۰۴۴ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه (ص ۲۳۲-۲۵۲) ، عنوان و نشان شنگرف ، خریداری شده خرداد ماه ۱۳۵۷ خ.

5579 ۱۴۴۷ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، ۱۲۵۶ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۲۸۶-۳۰۰) ، آغاز برابر نمونه ، در عنوان رساله آمده ''رسالهٔ الماس'' از تصنیف . . .

5580 ۵۴۵۵ : نستعلیق ، با تاریخ ۱۲۷۰ه.ق. به همین جامه در مجموعه (ص ۳۱۲-۳۲۵) خلاصهٔ آن است ، با تصویری از لباس آن حضرت.

0

مجالس : ده مجلس

2388

محاضر السیر فی احوال سید البشر

از **شاه داعی شیرازی** (۸۱۰-۸۱۱-۸۶۹ه.ق.). در احوالات پیامبر اسلام (ص) در دوازده «محضر». بنگرید به : رسایل شاه داعی ، در بخش چند دانشی : ۴۱۰.

5581 ۸۴۹ : نستعلیق خوش ، ش ۲۵ ''رسایل شاه داعی'' نوشتهٔ ۸۸۲-۸۹۵ه.ق. (ص ۲۳۱-۵۱۸ هامش).

2389

محرق القلوب

از **ملا مهدی نراقی کاشانی** (م ۱۲۰۹ه.ق./۱۷۹۴-۱۷۹۵ م.) بن ابوذر. برای عبدالرزاق خان ، در سرگذشت و سوگواری امامان ، در یک مقدمه و بیست

مجلس ، نگاشته است : مجلس ۱- در سرگذشت پیامبر(ص) ۲- حضرت زهرا ، ۳- حضرت علی ، ٤- امام حسن ، ٥- حضرت حسین ، ٦- مسلم بن عقیل . . .

آغاز: حمد و سپاس بینهایت تحفهٔ بارگاه حکیمی ست جلت عظمته که خاکدان دنیا را . . . (ن.ک. ذریعه ۲۰ : ۱٤۹ - مشار ٤ : ٤٦١٩ که در آنجا نشانی پنج چاپ آن آمده - نسخه ها ٦ : ٤٥٣١).

5582 ۱۳۹۲ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز در مجلس یکم افتاده. آغاز: که گویا بوی خوش جدش حضرت رسول (ص) . . . ، انجام در مجلس ۲ افتاده.

2390

مطالع الانوار فی ترجمة الاثار

از **عفیف نور کاشانی** بداونی ، عفیف الدین بن نور الدین. در سرگذشت و سیرت پیامبر(ص) از زایش تا مرگ و رویداد های تاریخی روزگار خلفای راشدین و برخی از امویان ، در ۲۱ فصل. در ۷٤۲ه./۱۳٤۱-۱۳٤۲م. یا کمی پیش از ۷۰۰ه./۱۳۰۱م. نگاشته است. تاریخ در نسخهٔ لاهور، محمد شفیع خمیس شعبان سنه تسعین و سبعمائه است [دکتر محمد بشیر حسین].

فصل ۱- در ولادت پیامبر(ص) ، ۲- ابتدای وحی و بیعت یاران، ۳- اظهار دعوت ، ٤- هجرت به حبشه ، ٥- معجزات و هجرت به مدینه ، ۱۰- جنگ احد، ۱٥- فتح حنین ، ۱٦- فتح طایف، ۱۷- حج آخرین و وفات ، ۱۸- خلافت خلفا، ۱۹- کیفیت خلافت معاویه ، ۲۰- خانهٔ کعبه ، ۲۱- در آخرت.

آغاز: حمدله. صلاة. چنین گوید ضعیف ترین بندگان حضرت ربانی عفیف بن نور کاشانی. . . که این داعی را فیض فضل سبحانی ، در عهد شباب و عنفوان جوانی. (ن.ک. نسخه ها ٦ : ٤٥٤١ - بریگل ۱ : ٥٥٦).

5583 ۱٤۱٥ : نستعلیق ، با تاریخ ۹۹٦ه.ق. در مجموعه به همین خامه ، ش ٦ (ص ۳۳٥-٥۸۰) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده ، کاغذ خشکیده و شکستنی ، فرسوده.

5584 ٦۰۳۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. آغاز در فصل یکم

و انجام کمی افتاده. آغاز: معاینه کرد مهر نبوت را بوسید . . .، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راد شنگرف، ۳۲۸ ص.

5585 ۵۵۷۹ : نستعلیق پخته، میرزا عزیز الدین، در قصبهٔ حضور، ۷ محرم ۱۱۰۶ ه.ق. آغاز در دیباچه افتاده: داده بید تا اهل دل را یادگاری بود . . .، عنوان و نشان شنگرف، ۲۱٤ ص.

5586 ۵٤۸۳ : نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۱۰۸ ه.ق. در مجموعه (ص ۱-۲٦٤)، آغاز برابر نمونه، انجام در باب ۲۱ افتاده. نام نگارنده در دیباچه "عفیف نور کاشانی" آمده است، پس از باب ۲۱ این عنوان است: فصل ۲۲ در دجال و دابه الارض.

5587 ٤٤٥٤ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱٤۲)، آغاز نزدیک به نمونه، نام نگارنده در دیباچه عفیف نور کاشانی ست.

5588 ۲۹۳۳ : نستعلیق تحریر آمیز پخته، سدهٔ ۱۲ ه ق. آغاز برابر نمونه، نام نگارنده در دیباچه عفیف نور کاشانی ست، عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده، ۲۹٤ ص.

5589 ۲۸۹٤: نستعلیق خام، ملا محمد بن ملا سید میر، داخل قلعهٔ خواجه، ۲٦ رجب ۱۲٦۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه، نام نگارنده با درست عفیف نور کایی یاد شده، عنوانها شنگرف، ۲۲۸ ص.

5590 ٦۲۲ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ۲۳٦ - ٤۹۹)، آغاز بسیار نزدیک به نمونه، ۲۱ بابی ست، عنوان و نشان شنگرف، (تسبیحی ۳ : ٤۹۰-٤۹۳) ل

5591 ۵٤٤۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: می رفتم استراق سمع می کردم . . .، آبخورده، ۲۳٤ ص.

2391

معارج النبوة فی مدارج الفتوة

از **معین مسکین هروی**، معین الدین محمد بن محمد فراهی (م ۹۰۷ ه‍./۱ - ۱۵۰۲م). در یک مقدمه، و چهار رکن و یک خاتمه، به سال ۸۹۱ ه‍./۱٤۸٦م نگاشته است. مقدمه در پنج فصل، در تحمیدات و مناجات و نعوت و مناقب.

رکن یکم، در ایجاد نور محمدی ص، شمایل ایشان، هشت باب، باب ۱- در ذکر نور محمدی ، سه فصل ، ۲- ذکر خلق آدم، ده فصل، ۳- شیث و احوال فرزندان او ، چهار فصل ، ٤- در احوالات ادریس ، ۵- نوح ، ٦- هود ، پنج فصل ، ۷- ابراهیم ، هیجده فصل ، ۸- عبدالمطلب و احوال حضرت عبدالله ، چند فصل. **رکن دوم** ، در واقعاتی که پیش از مولد آنحضرت بوده و از دلایل و شواهد نبوت است، تا نزول وحی، هفت باب: ۱- بشایر بعثت، پنج فصل، ۲- در کنیت و اسامی مبارک ، ۵- واقعاتی که در سال ۲۵ از ولادت بظهور پیوسته، ده فصل ۷- ذکر وقایع سال ۳۵ از ولادت تا حین بعثت ، سه فصل ، **رکن سوم**. در وقایعی که از سال ٤۰ مولد به ظهور پیوسته ، تا به وقت هجرت ، پنج باب ، ۱- نزول وحی ، پنج فصل، ۲- وقایع سال پنجم نبوت و بیان مهاجرت به حبشه، سه فصل ، ۳- سال هفتم تا نهم بعثت ، چهار فصل ، ٤- معراج بیست و چهار فصل ، ۵- بیعت عقبه و هجرت ، تا سال سیزدهم. **رکن چهارم** ، در هجرت به مدینه تا وفات ، چهارده باب : ۱- در هجرت ، سه فصل ، ۲- واقعات سال اول، شانزده واقعه ، ۳- وقایع سال دوم ، دوازده واقعه ، ٤- غزوهٔ بدر ، شش فصل ، ۵- سال سیوم هجرت ، نه واقعه ، ٦- جنگ احد ، پنج فصل ، ۷- سال چهارم ، چند واقعه، ۸- سال پنجم هجرت ، چند واقعه ، ۹- سال ششم ، چند واقعه ، ۱۰- وقایع سال هفتم هجرت ، چند واقعه ، ۱۱- سال هشتم ، ۱۲- سال نهم ، ۱۳- سال دهم ، ۱٤- سال یازدهم ، **خاتمه**. در معجزات آنحضرت (چاپی).

آغاز: ربنا آتنا من لدنک رحمة و هیئ لنا . . . حمدی که صحایف لطایف اطباق فلکی بنقوش تقریر آن . . .

(ن.ک. : نسخه های ٦ : ٤٥٤۳ - ذریعه ۲۱ : ۱۸٤ - مشار ، ج ۲ : ٤۸۰۲).

5592 ۳۰۵ : نستعلیق خوش ، محمود بن درویش پیر حسن بن درویش پیر علی ، شعبان ۹۱۰ه.ق. (عشر و تسعمایه) ، رکن ۳ و ٤ ، آغاز: رکن سیوم در وقایعی که از سال چهلم از مولود حضرت . . . ، با سرلوح زر ولاژوردین از همان روزگاران ، برخی از عنوانها زر و برخی شنگرف ، جدولبندی ۹ راه به زر و رنگها ، اندازه رحلی ، ۷۹٦ ص. (تسبیحی ۲ : ۵۱٦-۵۱۸).

5593 ۲۴۷۷ : نستعلیق خوش ، برهان الحسنی السهروردی ، ۶ محرم ۹۵۵ه.ق (ص پایان) ، دارای : مقدمه و رکن ۱ و ۲ و ۳ و کمی از بخش ۴ ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۶۴ برگشمار دارد.

5594 ۴۳۴ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰ه.ق. رکن ۴ آغاز : رکن چهارم در ذکر هجرت آنحضرت (ص) از مکهٔ منوره . . . با یک سرلوح زرین از همان روزگاران، عنوان و نشان شنگرف ، کنارهٔ صفحهٔ آغاز گل و بوته ، و ترنجهای زر ولاژورد ، جدولبندی ۷ راه به رنگها ، ۳۳۴ ص. اندازهٔ رحلی.

5595 ۴۳۵ : نستعلیق خوش ، همان نویسنده که نام خود را نبرده است ، سدهٔ ۱۰ه.ق. رکن ۳ آغاز : رکن سیوم در وقایعی از سال چهلم مولود آنحضرت (ص) . . . با یک سرلوح زرین همان روزگاران ، کنارهٔ دو صفحهٔ آغاز گل و بوته ، جدولبندی و نشانه های دیگر به مانند شمارهٔ پیشین ، ۱۹۸ ص. اندازهٔ رحلی (تسبیحی ۲ : ۵۲۶-۵۲۷).

5596 ۴۳۶ : نستعلیق خوش ، همان نویسنده ، سدهٔ ۱۰ه.ق. رکن ۲ ، آغاز : رکن دوم از کتاب معارج النبوه در ذکر ولادت حضرت رسالت . . . ، با یک سرلوح زرین و دو صفحهٔ آغاز گل و بوته ، و همان نشانیهای دو شمارهٔ پیشین ، ۳۰۹ ص. اندازهٔ رحلی.

5597 ۴۳۷ : نستعلیق خوش ، همان نویسندهٔ سدهٔ ۱۰ه.ق. رکن ۱ ، آغاز : رکن اول در حین ایجاد حاتم نور تا بوقت ولادت حضرت . . . ، با یک سرلوح زرین و دو صفحهٔ آغاز گل و بوته و همان نشانیها که در ۳ شمارهٔ پیشین یاد شده است ، ۲۰۲ ص (تسبیحی ۲ : ۵۲۳-۵۲۶).

5598 ۳۸۵۱ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز و انجام افتاده : . . . آن طعام انقطاع نمی پذیرفت. رکن ۳ تا خاتمه است ، عنوان و نشان شنگرف ، برخی برگها جا بجا صحافی شده ، جدولبندی ۴ راه ، ۳۱۲ برگشمار دارد.

5599 ۶۹۷۰ : نستعلیق شکسته آمیز ، ۱۰۰۱ه.ق. (پایان رکن ۳) ، ۳ و ۴ ، آغاز افتاده : تاج و تخت تو دارد . . . ، عنوانها شنگرف ، اندازهٔ رحلی.

5600 ۱۴۲۴ : نستعلیق خوانا تحریر آمیز ، ۱۰۲۳ه.ق. و تملک ۱۰۳۲ه.ق. ، رکن ۴ ، آغاز : رکن چهارم از هجرت آنحضرت (ص) از مکه به مدینه . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۷۲۹ ص.

5601 ٤١٩٩ : نستعلیق پخته ، حافظ خواجه حسین ، ۱۰۳۶هـ.ق. رکن ۳ ، آغاز: رکن سیوم در وقایعی که از سال چهلم از مولد حضرت . . . ، دو صفحهٔ آغاز تمام لاژورد و زر و رنگها ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۸ راه ، ۳۳٦ ص. اندازهٔ رحلی.

5602 ۳۰٤ : نستعلیق خوش ، محمد طیب بن یار بابا ، ج ۱۰٤۲/۲هـ.ق. رکن ۱ و ۲. آغاز برابر نمونه ، دو صفحهٔ آغاز تمام زر و لاژورد ، و آغاز رکن ۱ و ۲ هر یک ، یک سرلوح زر و لاژوردین خوب از همان روزگاران و آرایشهای دیگر ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۷ راه به رنگها ، ٤٣٤ ص ، اندازهٔ رحلی (تسبیحی ۲ : ۵۱۲-۵۱٦).

5603 ۱٦٤۰ : نستعلیق پخته ، سید محمد بن سعید صیرامی ، اواخر ع ۱۰٤۸/۱هـ.ق. آغاز برابر نمونه، هر چهار رکن و دیباجه، عنوان و نشان شنگرف ، ۸۳٤ ص. اندازهٔ رحلی بزرگ.

5604 ٦٤۷ : نستعلیق شکسته آمیز ، گویا محمد خاوند بن خواجه خان ، رمضان ۱۰۵۷هـ.ق و یاد داشت ۱۰۸۹هـ.ق. رکن ۳ و ٤. آغاز: رکن سوم در وقایعی که از سال چهلم از مولد حضرت . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۱۸۰ ص.

5605 ۱۳۷۵ : نستعلیق تحریر آمیز ، امیر هاشم بن امیر پاینده محمد حسامی ایلاکی ، ۱۰۷۳هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، با یک سرلوح زر و لاژوردی خوب ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، رکن ۱-٤ ، به باب دوازدهم در ذکر سال یازدهم هجرت ، پنج فصل، و خاتمه ای ، ۷۹۰ ص. اندازهٔ رحلی بزرگ.

5606 ۱۵۰٤ : نستعلیق پخته ، ملا محمد بن حاجی دوست محمد ، جمعه ۵ محرم ۱۰۹۳هـ.ق. (پایان مقدمه) ، مقدمه و رکنهای ۱-۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، آغاز در دیباچه افتاده : . . . است در صمو صمدیت از احاطت بشر . . . ، انجام نیز افتاده ، ۸۱۰ ص.

5607 ۳۰٦ : ثلث خوش ، ۱۸ ج ۱۰۹۷/۱هـ.ق. آغاز: رکن اول در ذکر خلقت وجود باوجود محمدی (ص) و در بیان ایجاد نور حضرت محمدیه (ص) از حین خلقت . . . ، رکن ۱ و ۲ است ، عنوان و نشان شنگرف ، ٦۵۸ ص. اندازهٔ رحلی (تسبیحی ۲ : ۵۱۸-۵۲۱).

5608 ۱٤۲۷ : نستعلیق خوش. سدهٔ ۱۱-۱۰هـ.ق. آغاز: رکن چهارم در

ذکر هجرت آنحضرت . . . ، با یک سرلوح زرین بسیار خوب ، کنارهٔ دو صفحهٔ آغاز طره ها و آرایشهای زرین ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۹ راه به زر و رنگها ، ۵۱۵ ص. اندازهٔ رحلی.

5609 ۱۶۱۳ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. رکن ۳-۴ ، آغاز: رکن سیوم در وقایعی که در سال چهلم از مولود حضرت . . . ، عنوانها به زر و لاژورد و شنگرف ، جدولبندی ۵ راه به زر و رنگها ، ۱۰۸۱ ص، اندازهٔ رحلی.

5610 ۲۹۴۴ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. رکن ۳ و ۴ ، آغاز افتاده : دارد و گفت میخواهم که این . . . ، با سرلوح ساده در آغاز رکن ۴ ، جدولبندی ۴ راه ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام نیز افتاده ، ۸۹۳ ص. اندازهٔ رحلی.

5611 ۳۸۷۹ : نستعلیق پخته ، حافظ شاه محمد بن خان محمد فارابی ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. رکن ۱ و ۲ ، مقدمه را ندارد ، آغاز: رکن اول از حین ایجاد خلقت . . . ، عنوان و نشان و جدولبندی ۱ راه شنگرف.

5612 ۳۹۷۱ : نسخ پخته ، حاجی سلطان محمد (ص ۲۴۹) ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. از ص ۹۵۹ تا پایان نونویس علام الدین ، ۸ ذیقعدهٔ ۱۱۹۵ه.ق. رکن ۳ و ۴ ، عنوانها شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ۱۰۱۸ ص.

5613 ۱۸۱۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. رکن ۳-۴ ، آغاز: در ذکر وقایعی که در سال چهلم از مولود حضرت . . . ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، انجام کمی افتاده ، ۷۷۵ ص.

5614 ۳۴۷۸ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. رکن ۳ ، آغاز: ربنا آتنا . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۰۶ ص.

5615 ۵۶۷۲ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز: پیش از ''ذکر خلافت شیخین'' افتاده : اعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمسه ولرسول فرود آمد. انجام در رکن ۴ ''فصل ذکر قبض روح پرفتوح'' افتاده است. موریانه زده (ص ۱-۵۰۰) ، سپس تا ص ۶۰۲ پراکنده ها.

5616 ۷۱۲۶ : نستعلیق تحریر آمیز ، با مهر عبدالواحد بن قاضی محمد ، ۱۱۱۲ه.ق. رکن ۱ و ۲ ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۷۸ ص.

5617 ۷۹۸ : نستعلیق خوش ، محمد عمر ، ۹ رمضان ۱۱۸٤ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، با سرلوح زرین ، میان سطر های دو صفحهٔ آغاز دندان موشی و کناره ها گل و بوته از همان روزگاران ، هر چهار رکن، ۱۱۵۹ ص. (تسبیحی ۳ : ٦۰٦-٦۰۸).

5618 ۱۵۳۳ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، هر چهار رکن ، و پایان می یابد به باب پانزدهم در وقایع سال یازدهم از هجرت ، در پنج فصل : ۱- مدعیان نبوت ، ۵- واقعاتی که پس وفات به ظهور پیوسته، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ را شنگرف، ۱۳۹۳ ص. اندازهٔ رحلی بزرگ.

5619 ٥٤۰۹ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۱-۱۲ھ.ق. جلد ۲ ، آغاز: قصهٔ کشتی گرفتن پیغامبر با ابو جهل . . . ، عنوان شنگرف ، انجام افتاده ، ۲۳٤ ص.

5620 ۱۰۷۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. آغاز در دیباجه افتاده : نعمیم چنان یافت شیوع . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در ''فصل در بنای کعبه'' افتاده ، جدولبندی ٤ راه ، ٤٥٦ ص. اندازهٔ رحلی بزرگ.

5621 ۱۵۲۸ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. با مهر کندهٔ ۱۱۵٦ھ. رکن ۱ ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۵۲۲ ص.

5622 ۲٤۹۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. آغاز: باب چهارم در ذکر معراج . . . ، در دیباچه میگوید پیش از این رساله ای معراج نگاشته بودم ، و اکنون آنرا انبساط لازم داده در معارج النبوه می آورم ، با سرلوح زرین ، عنوان و نشان شنگرف ، تنها همین بخش معراج است ، ۳٥٦ ص.

5623 ٤٤۹۸ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. رکن ٤ ، آغاز و انجام افتاده ، آغاز: سرور زایل گشت ، مسلمانان را بشارت داد . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ٤٥٤ ص.

5624 ٦۰۷۷ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. رکن ۳ و ٤، آغاز: باب چهارم در ذکر معراج حضرت رسالت پناه . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۵ راه به رنگها ، انجام یک برگ افتاده ، ۹٦٦ ص.

5625 ۷٦٤۷ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. رکن ۳ و ٤. آغاز افتاده :

و زان رو که حدیث . . . ، آغاز رکن چهارم در هجرت آنحضرت . . . ، مشتمل بر دوازده باب . . . باب اول در هجرت ، در ۳ فصل ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام نیز افتاده ، آشفته صحافی شده ، ۳۶۰ ص.

5626 ۶۷۴۴ : نستعلیق خوانا ، محمد زاهد حافظ داوی ، پدر او بلخی ، ۱۲۱۳ه.ق. آغاز : فصل چهارم در وقایع سال پانردهم بعثت آنحضرت (ص). در این سال ابتدای اسلام انصار است ، و قصهٔ ایشان چنان بود . . . ، و می توان گفت این نسخه بخشی از آن است در "معراج پیامبر" ، در چندین فصل ، ۴۱۵ ص.

5627 ۱۰۹۰ : نستعلیق پخته ، میر ابو البقاء بن ملا فهمی ، ۱۲۷۶ه.ق. در کشمیر ، بدستور میرزا باقی بیگ (پایان رکن ۳) ، رکن ۳ و ۴ است ، آغاز افتاده : شهر ربیع الاول بود و حکمت در . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ۸۴۰ ص. اندازهٔ رحلی.

5628 ۲۶۰۲ : نستعلیق پخته ، تاریخ شروع ، ۷ صفر ۱۲۸۹ه.ق. آغاز : رکن چهارم در ذکر هجرت آنحضرت . . .، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده ، ۷۵۶ ص. اندازه رحلی.

5629 ۳۸۹۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. رکن ۱ و ۲ ، آغاز افتاده : آن کند حضرت او را حالی خود شناسد . . . ، عنوانها شنگرف.

5630 ۳۸۹۳ : همان نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. رکن ۲ و ۳ ، دنبالهٔ شمارهٔ پیشین است ، آغاز : عروج آنحضرت . . . ، عنوانها شنگرف ، انجام افتاده.

5631 ۲۰۹۲ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۳ه.ق. رکن ۳ و ۴ ، آغاز : رکن سیوم در وقایعی که در سال چهلم از مولد حضرت . . . ، انجام افتاده ، ۳۳۰ برگشمار دارد.

2392

معراج النبوة : خلاصة . . .

از ناشناس، که نام او در دیباجهٔ نونویس نسخه نیامده است. بیشتر معجزات پیامبر(ص) است ، با عنوانهای «باب» و «فصل» :

فصل در بیان کیفیت ایجاد نور محمدی ، فصل در بشایر ، باب در بیان معجزات عقلیه ، در معجزات آنحضرت که در سه قسم است : ذاتی ، صفاتی و خارجی ، هر یک در یک فصل.

5632 ۵۹۲۸ : نستعلیق خوش ، علی بن مهر علی (پارگی دارد) ۱۸ ج ؟ (پارگی) ۱۰۰۱ه. آغاز دو برگ نودویس ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۶ راه ، در پایان بنام "خلاصة معارج النبوة" نامیده شده است ، ۲۰۰ ص.

2393

معجزات حضرت محمد (ص)

از عبدالرحیم ، که در پایان از خود نام برده و می گوید آنها را از «روضة الصفا» بیرون کشیده ام.

5633 ۷۹۷٤ : نستعلیق شکسته آمیز ، راسته و چلیپا ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز افتاده : آورید که من از دعای محمد (ص) ایمن نیستم. . . ، ١٤ ص.

2394

معجزات النبی

از ناشناس ، که نام خود را در دیباجه و پایان نبرده است ، و میگوید از زبان عربی به فارسی در آوردم. در دو باب و سربندهای «حکایت» : باب ۱- در بیان خلقت حضرت محمد(ص) و برخی از معجزات که پیش از بعثت به ظهور آمده است ، ۲- معجزاتی که پس از بعثت جلوه گر شده است.

آغاز : حمدله. صلات. این معجزات النبی(ص) از زبان عربی به زبان فارسی منتقل شده ، بر دو باب.

5534 ۸۱۲ : نستعلیق پخته ، ۱۷ شوال ۱۰۸۰ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، ۱۲۱ ص (تسبیحی ۳ : ۶۰۸-۶۰۹).

2395

مغازی النبی

از **یعقوب صرفی کشمیری** (م ۱۰۰۳ھ./۱۵۹۵م.) ، فرزند شیخ حسن گنائی (بزبان کشمیری : منشی ، دبیر).

مثنوی ست حماسی دینی و عرفانی ، در برابر «اسکندر نامه»ی نظامی و «خرد نامهٔ اسکندری» جامی ، و «هشت پیکر» خسرو دهلوی ، در ۳۳۸۰ بیت، به سال ۱۰۰۰ھ./۱۵۹۲م. سروده است. و چهارمین مثنوی از «خمسه»ی او ست در سرگذشت پیامبر و جنگهای ایشان (و دیگر منظومه هایش : ملک الاخیار ، وامق و عذرا ، لیلی و مجنون ، مقامات مرشد) در آن آمده : توانم به نظم نظامی رسید - می از جام خسرو و جامی کشید - بد انسان که از «پنج گنج» ش سه گنج - عیان کرده گشتم در نایاب سنج - دو گنج دگر هم توانم نمود - گهرهای معنی توانم فزود - ولی بهر چارم کنون - مرا باید امداد حق رهنمون.

بدینگونه آغاز می شود : حمد ، حمد ثانی ، مناجات ، نعت سید المرسلین ، معراج ، منقبت میر سید علی همدانی ، منقبت کمال الدین حسین خوارزمی (پیر و مرشد او ، که بعداً خلیفهٔ او گشت) ، بیان حال خود و سفرها ، وجه تسمیهٔ حرمین ، سبب تصنیف ، نخستین آفریده نور محمدی ست ، انتقال نور به ارحام ، مدت حمل ، آمنه(رض) ، سال تولد و شگفتیهای آنسال ، رضاع آنحضرت(ص) ، طفولیت آنحضرت(ص) ، سفر با عم خود به جانب شام در بیست سالگی، . . . بعثت . . . غزوات . . .

چند بار چاپ شده است.

آغاز : خدایا خدایی مسلم تر است - خداوندی هر دو عالم تراست - تویی آفرینندهٔ کاینات - تو قیوم کونین و قایم بذات.

(ن. ک. نسخه ها ٤ : ۳۲۲۵ - مشار ، ج ۲ ، ج ٤ : ٤۸۳۵ که نشانی سه چاپ آنرا داده است - ذریعه ۲۱ : ۲۹۱ - شاعران کشمیر ، حسام الدین راشدی ، ۲ : ٦۱۷-٦۵۳ - نفیسی ۱ : ۳۷۲ ، ۸۲۹).

5635 ۱٤۸۰ : نستعلیق پخته ، میر مصطفی خلف سید محمد اندرانی ، ۱٦۸۰ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، ٤٦۸ ص.

2396

مناقب

بخشی از یک کتاب بزرگتر، و ترجمه ای از یک متن عربی ست، با عنوانهای باب و هر باب در چند فصل. و معمولا بدنبال عنوان باب مطالبی ست که نباید ترجمه باشد، سپس فصلها که ترجمه ای حاوی متن است: باب الکرامات، باب بیان الهجره، باب فی المهاب، باب مناقب قریش، باب مناقب صحابه، مناقب ابی بکر، مناقب عمر، و نیز مناقب ابی بکر و عمر، مناقب عثمان، مناقب امیر المؤمنین، مناقب العشره، مناقب اهل البیت، مناقب ازواج النبی (ص)، ذکر الیمن و الشام و اویس قرنی، ثواب هذا الامة.

5636 ۴۹۱۵: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰ه‍.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: ان حضرت باشد (ص) . . . متن زیر خط شنگرف، جدولبندی ۶ راه به زر و رنگها، عنوانها شنگرف، نسخه برگ شمار ۹۴۲ تا ۱۰۶۶ دارد. و یک سر آغاز که گویا ساختگی ست: حمد را با تو نسبتی ست درست ـ بر در هر که رفت بر در توست، ۲۵۲ ص.

2397

نزهة الابرار و نخبة الاخیار فی سیرة النبی المختار

از **محمود** بن محمد بن اسماعیل **مطیب** (در دیباجه و متطیب در خاتمه) **لاری** مولد **الصاری** محتد، در یک مقدمه و چهل و پنج فصل و یک خاتمه، بنام «نزهة الابرار . . .»، نگاشته است (دیباجه). در خاتمه تاریخ نگارش سه شنبه ۲۱ ج ۸۷۱/۱ه‍. (۱۳۶۹م.). آمده است.

به نثر روان خراسانی، آمیخته به نظم، با ذکر منابع، در دو جلد ۳۱+۱۴ فصلی، با دید اهل سنت و جماعت. در کشف الظنون (۲ : ۱۹۳۸) نام کتاب آمده، و تنها می گوید فارسی ست.

مقدمه در ستایش پیامبر(ص) و ترغیب به شناسایی ایشان، **فصل** ۱ـ در

سبب ایجاد موجودات و کیفیت طلوع نور زمین و آسمان ، ۲- در اسمای گرامی ایشان ، ۳- بشارت رسل گذشته و کتب سابقه ، ٤- اخبار متقدمان و کاهنان و خوابهایی که بعضی از مردمان دیده اند ، ۵- انتقال نور قایض ایشان، ٦- حمل و وفات پدر ایشان ، ۷- کیفیت ولادت ، ۸- حوادث شب ولادت ، رضاع و احوال مرضعه ، ۱۰- شق صدر آنحضرت ، ۱۱- وفات آمنه ، ۱۲- وفات عبد المطلب ، ۱۳- تجارت آنحضرت ، ۱٤- تعمیر کعبه در ۳۵ ولادت ، ۱۵- زمان بعثت و کیفیت وحی ، ۱٦- کیفیت نزول وحی ، ۱۷- اخبار اهل کتاب ، ۱۸- حوادث مقارن بعثت، ۱۹- دعوت و مصابره، ۲۰- هجرت عصابه به حبشه، ۲۱- مجاورهٔ قریش ، ۲۲- وقایع سال هفتم نبوت و غلبه فارس بر روم ، ۲۳- وفات ابو طالب و خدیجه ، ۲٤- معراج ، ۲۵- بیعت اهل مدینه ، ۲٦- مشاورهٔ قریشیان ، ۲۷- هجرت به مدینه ، ۲۸- وقایع سال دوم هجرت ، ۲۹- جهاد و مراتب مغازی ، ۳۰- سال سیوم هجرت ، ۳۱- سال چهارم هجرت.

جلد دوم. فصل ۳۲- سال پنجم ، غزوات ، تیمم و افک عایشه، ۳۳- سال ششم ، غزای بنی لحیان و غابه و حدیبه ، ۳٤- فرستادن رسولان به ملوک اطراف ، ۳۵- سال هفتم ، ۳٦- سال هشتم ، ۳۷- سال نهم ، قصهٔ بنی تمیم و تبوک ، ۳۸- سال دهم ، حجة الوداع ، ۳۹- شمه ای از اخلاق و صفات آنحضرت(ص) ، ٤۰- معجزات آنحضرت ، ٤۱- سال یازدهم ، مرض فوت ، ٤۲- صفت مرض و کیفیت دفن ، ٤۳- تعظیم صحابه و خلفای اربعه ، ٤٤- فضیلت صلوات بر ایشان ، ٤۵- دوستی آنحضرت ملت مرحومهٔ خود را. **خاتمه** در تضرع و مناجات.

آغاز ۱ : الحمدلله الذی نور مصباح العقول فی استیقان التوحید ما شعة الربیع . . . ، اما بعد ، بر رای عالم آرای ارباب . . .، **آغاز ۲ :** حمدله. صلات. سلم و بارک علی سیدنا محمد . . . فصل سی و دوم در ذکر وقایع سال پنجم . . .

5637 ۲۱۵۲ : نستعلیق پخته ، ابراهیم بن هاشم ، شنبه ۱٦ محرم ۱۰۹۱ه.ق. جلد اول و دوم یک مجلد ، کامل ، عنوان و نشان شنگرف ، ۷۲٦ ص. اندازهٔ رحلی. نام کتاب در دیباجه ''نزهة الابرار و نخبة الاخیار (نه اخبار) فی سیرة النبی المختار'' آمده.

2398

نسبنامهٔ پیامبر (ص)

ناشناخته. نسخه ها یکی نیستند.

5638 ۲۱۲٤ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۹)، مشحر است ، سپس هر صفحه سه سطر درشت که درمیانهٔ سطرها زنجیرهٔ نسب آورده شده است. آغاز: حمد الله الذی هدانا القرآن العظیم ، وفصلنا بآل الرسول الکریم . . . لا سئلکم علیه اجراً الا لموده فی القربی بدانکه علم اولاد و ازواج و اسباب رسول (ص) بر جمیع است. نشان شنکرف.

5639 ۳۱۷۰ : نسخ و نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۸) نسبنامهٔ پیامبر (ص) است تا آدم ، و در کنارهٔ آن شاخه هایی که از این زنجیره جدا شده اند. که از ''طبقات ناصری'' و «عرایس القصص'' و ''جوامع الحکایات'' و جز آنها گرفته شده است ، (ص. ع.). و توضیحات به عربی و فارسی. آغاز: بسمله. نحمده ونصلی علی نبیه الکریم سید العالمین و حبیب العالمین و شفیع المذنبین سیدنا و مولانا محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن. . . ، نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه.

2399

نود و نه نام رسول

اسماء و خواص آنهاست برای جلب منافع و دفع زیانها.

آغاز: نود و نه نام رسول (ص). محمد ، احمد ، حامد ، محمود . . . اما مقدمه در وی چهار فصل است، اول ذکر اسماء و آن بجز مشهور از روات ثقات...

5640 ۱۹۲٦ : نستعلیق، پیرامون ۱۲۰۰ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ٤۸۳-٤۹٦).

ن

نور نامه : آفرینش نامه

2400

وسیلة الوصول الی دیار الرسول : اعظم الوسایل

از خواجه **محمد اعظم** دیده مری کشمیری ، متخلص به **اعظم** (۱۱۰۲-۱۱۷۹ھ/۱٦۹۱-۱-۱۷٦۲م) فرزند خیر الزمان مجددی. وی از دانشمندان نامی کشمیر و در طریقت نقشبندیان مرید محمد مراد نقشبندی (م ۱۱۳٤ھ./۱-۱۷۲۲م.) بوده است.

استوری آثار وی را چنین بر می شمارد : ۱- فیض المراد ، در ملفوظات همان نقشبندی ، ۲- فواید المشایخ ، ۳- اثبات الجهر، ٤- تجربة الطالبین ، ٥- اشجار خلد، ٦- ثمرات الاشجار، ۷- شرح کبریت احمر بنام وسایل الاعظم (۱۱٤۹ھ.) ۸- تاریخ اعظمی بنام واقعات کشمیر. محمد شاه مفتی متخلص به سعادت ، در ضمیمهٔ چاپ دوم «تاریخ اعظمی» سرینگر ۱۳۰٥ھ. میگوید نام هر یک از نگاشته های او تاریخ نگارش آنها ست. و دو اثر دیگر، اضافه بر آن هشت یاد می کند، ۹- فواید الرضا ، دربارهٔ شیخ محمد رضا دهلوی در ۱۱۳۲ھ ، ۱۰- فراقنامه، در بیان تاثراتش از مرگ خلیفه عبیدالله فاروقی عمری ، در ۱۱۳٥ھ.

پس در دو منبع بالا نام کتاب بنام «وسایل الاعظم» آمده است ، ولی در نسخهٔ ما بدینگونه آمده است : «این رساله را وسیله الوصول الی دیار رسول نام نهاده و تاریخ شروعش که (۱۱٤۹) است «اعظم‌الوسایل» اتفاق افتاد». به سال ۱۱٤۹ھ/٦-۱۷۳۷م. در یک مقدمه (در دو قسم) و چهار باب و یک خاتمه و حسن الخاتمه نگاشته است.

مقدمه در مقدمات و فضایل صلوات بر پیامبر(ص) ، **باب** ۱- شرح الفاظی که مشتمل است بر مناقب و اسمای آنحضرت ، ۲- بیان معجزات و رشحی از فضایل آنحضرت ، ۳- تحریر معانی صلوات بر ایشان ، ٤- در ذکر اهل بیت و آل و اصحاب ایشان ، **خاتمه** مطالب عجیبه، **حسن الخاتمه** در ذکر وقایع سفر زیارت که نگارنده را حاصل شده است.

آغاز : الحمدلله الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره علی . . . درود بر رسول محمود صاحب لوای . . .

(ن.ک : تذکرهٔ شعرای کشمیر ، استاد حسام الدین راشدی ۱ : ۸٥ -

نسخه ها ۶ : ۴۷۱۰ «واقعات کشمیر».

5641 ۶۰۸ : نستعلیق پخته ، عبدالمجید ، برای ملا دین محمد ، جمعه ۲۶ رجب ۱۲۶۶ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، با یاد داشت پرفسور محمد اقبال مجددی در معرفی نگارنده ، ۱۹۸ ص. (تسبیحی ۳ : ۶۸۰-۶۸۱).

2401

وفات نامهٔ پیامبر

ناشناخته. یکی نیستمد.

5642 ۲۸۸۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. آغاز: حمدله. صلات. وفات نامهٔ حضرت پیغامبر (ص). حمد بیحد و ثنای بیعدد قادری را که مؤمنان عاصی را . . . خداوندان اخبار ناقلان آثار چنین روایت کرده اند . . .، ناقص، سپس مسایل فقهی به همان خامه ، ۱۸ ص.

5643 ۵۷۱۳ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز: به نستعین ، الحمد لله علی ما هدانا والصلاه علی رسوله محمد و آله اجمعین. بدان اسعدک الله فی الدارین، این وفات نامهٔ . . .، نشانها شنگرف، (ص ۱-۳۱) سپس فالنامهٔ قرآنی.

5644 ۴۳۰۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، با تاریخ ۱۲۹۳ ه.ق. به همین خامه در مجموعه (ص۳-۱۱). آغاز: قصهٔ وفات نامهٔ حضرت رسالت پناه (ص) . چنین آورده اند که پیغمبر (ص) بتاریخ هردهم از ماه صفر . . .

بخش سی ام

تاریخ

قسمت دوم

این بخش شامل است :

- تاریخ عمومی.
- تاریخ ایران.
- تاریخ نیم قاره.
- تاریخ افغانستان، عثمانی، روسیه.

2402

آیین اکبری

از ابو الفضل علامی بن مبارک (۹۵۷-۱۰۱۱هـ/۱۵۵۰-۲-۳-۱۶۰۲م).
جلد سوم تاریخ اکبری است، همان دایره المعارف تاریخی که در ۱۰۰۵هـ/ ۱۵۹۷-۶م. به انجام رسیده و در سه جلد چاپ شده است.
(ن. ک: نسخه ها ۶ : ۴۵۷۰- مشار ۱ : ۲).

5645 ۴۰۷۸ : نستعلیق خوش همان روزگاران، سدهٔ ۱۱هـ.ق.، آغاز (افتاده) : و از آن همگنان پتائی نیایش بر زمین . .، تمام صفحه ها زرین، و مجالسی از آب و رنگ که بعداً ساخته شده است. نسخهٔ شاهانه است.
۴۷۰ ص.

2403

احوال و اخلاق و وقایع میرزا سلطان محمد حیدر گورگان

از ناشناس. از نیمهٔ سدهٔ دهم هـ. در سبب تحریر و تقریر گوید : «چون. . . میرزا سلطان محمد حیدر گورگان مدالله . . . در اینولایت بدولت نزول اجلال فرموده اند، واجب شد زبان بذکر جمیل او گشادن، و از وقوع واقعات و از اخلاق حمیده و اطوار پسندیده اش به سمع مخلصان رساندن . . .». به نثر آمیخته به نظم، همراه حکایتهای پند آمیز و به آداب کشور داری میپاند، همراه باستایشهایی از آن شاه.

در آن آمده : در ۹٤٥ﻫ (۸-۱۵۳۹م.) ، در این دیار کدورت آثار میان دو لشکر ملک کاچچک و ملک ابدال جنگی رخ داده ، ملک ابدال شکست خورده به کوه پناه برده به میرزا کامران نامه می نویسد . . .

چنان می نماید که میرزا سلطان محمد حیدر گورکان ، همان معروف به میرزا حیدر دوغلت (۹۰۵-۹۵۸/۱۵۰۰-۱۵۵۱م.) می باشد ، نگارندهٔ «تاریخ رسیدی» (ریو ۱ : ۱٦٤) و میرزا کامران همان کامران میرزا پسر بابر (نفیسی ۱ : ۳۸۰) است.

آغاز : الحمد لله الذی خلق الانسان من نطفه و جعله فی الارض خلیفه ، والصلاه . . . اما بعد بر ارباب عظام و اصحاب ذوی الاحترام مستور و مخفی نخواهد بود.

5646 ۷۲۳ : نستعلیق شکسته ، سدهٔ ۱۲ﻫ.ق. با تاریخ ۱۱۲۲ﻫ.ق. در مجموعه ، ش ۲ (ص ٦۲۵-٦٤۸).

0

اخلاق المصطفی : شمایل النبی (شرح)

2404

اقبال نامهٔ جهانگیری

از میرزا **محمد شریف معتمد خان نخشبی** (م۱۰٤۹ﻫ/۱٦۳۹م) ، بنام جهانگیر پادشاه (۱۰۱٤-۱۰۳۷ﻫ.ق.) به سال ۱۰۲۹ﻫ/۱٦۲۰م. در سه جلد نگاشته است : ۱- از تیمور گورگانی تا همایون (۹۳۷-۹٦۳ﻫ.ق.) ، ۲- اکبر پادشاه (۹٦۳-۱۰۱٤ﻫ.ق.) ، ۳- جهانگیر پادشاه (۱۰۱٤-۱۰۲۷ﻫ.ق.). چاپ شده است.

آغاز ج ۱ : منتهای نامتناها خدای را بی همتا که ما را خلعت ، **آغاز ج ۲ :** سلسلهٔ انتظام کار گاه آفرینش که به ظاهر حقیقت نمای ، **آغاز ج ۳ :** شکسته ، سریر سلطنت و فرمانروایی و زیبندهٔ افسر.

(ن. ک: نسخه ها ۶: ۴۵۷۶ - مشار ۱: ۴۵۳ - ذریعه ۲: ۲۶۶).

5647 ۷۲۸۶: نستعلیق خوش، شیخ مصطفی، ۲۱ ذیقعده ۲۴ جلوس، سدهٔ ۱۱ه.ق. جلد ۳ است. آغاز: شایسته سریر سلطنت و فرمانروایی زیبندهٔ افسر، ۳۷۸ ص.

5648 ۱۱۵۶: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. جلد ۳، آغاز و انجام افتاده، عنوان و نشان شنگرف، ۳۸۰ ص.

5649 ۲۷۰۱: نستعلیق زیبا، نور محمد هالالی، ۱۲۱۸ه.ق.، حسب الفرمودهٔ میر مراد علی خان، جلد ۳، آغاز: شایستهٔ سریر سلطنت و فرمانروایی. . ، جدولبندی به زر و لاژورد، عنوان و نشان شنگرف، سرلوح زرین، ص ۱ میان سطر ها زر نگار رفته، ۲۴۶ ص.

5650 ۹۶۴: شکسته نستعلیق، شاه محمد زمان، ساکن جلال آباد، سدهٔ ۱۳ه.ق. جلد ۳، آغاز یکی دو برگ افتاده: لطف فرمودند و بمتصدیان بیوتات عالی حکم شدکه موازی یک لک روپیه، ۲۸۱ ص، (ف. تسبیحی ۳: ۲۲-۲۳). ن.

2405

اکبر نامه

از **ابو الفضل علامی** (م۱۰۱۱/۲-۱۶۰۳م) دربارهٔ محمد اکبر پادشاه (۹۶۳-۱۰۱۴ه.ق.) و نیاکان او به سال ۱۰۰۴ه/۱۵۹۶م. به انجام رسیده است، همان که در دو جلد چاپ شده است، و جلد سوم آن «آیین اکبری» است. (بنگرید به آیین اکبری در همین بخش).

(ن. ک: نسخه ها ۶: ۴۶۸۰- ذریعه ۲: ۲۷۶).

5651 ۱۱۶۶: نستعلیق شکسته آمیز، سکت داس، اواسط صفر ۱۱۱۰ه.ق. فن اول است، آغاز افتاده: دویست سال دور تمام سازد و طایفه ای از حکما میگویند که در شصت و سه سال یک درجه قطع، ۴۲۶ ص.

2406

اکبر نامه

از **حمد الله** پسر مولوی حمایت الله کشمیری، متخلص به **حمید**

(۱۲٦٤ھ/۱۸٤۷م). رویداد جنگهای امیر دوست محمد خان افغان، امیر محمد اکبر خان غازی ست با انگلیسها، بگونهٔ «شاهنامه» ی فردوسی: بگو قصهٔ رزم آوران جوان - فرنگی شکن اکبر پهلوان . . . و در مدت سرودن گوید: «به یکسال کردم تمام» و دربارهٔ تاریخ آن گوید: چو این تیر فکرت برون شد زشست - ز هجرت هزار و دو صد بود و شصت. ۱۲٦۰ھ/۱۸٤٤م.

پس از توحید و نعت محمد(ص) و ستایش از حضرات قادریه (غلام محیی‌الدین ۱۲٦۲ھ/۱۸٤٦م.) و مدح ناظم صوبهٔ کشمیر، و سبب تالیف در ص ۲۵ آغاز می شود به: در بیان نزاع افتادن شجاع الملک [درانی] با قوم پاینده خان و گریختن او از شهر کابل به کشمیر و هندوستان و یاری جستن از پادشاه فرنگ: گهر سنج گنج سخن پروری - چنین داد، داد سخن گستری . . . (ن. ک. تذکرهٔ شعرای کشمیر، پیر حسام ۱: ۲۱۵-۲۱۸ که در آنجا نام هشت اثروی آمده است - مشار ۱: ٤٦۳ که چاپ ۱۳۳۰خ کابل را نشان می دهد - نسخه ها ٤: ۲٦٤۵).

آغاز: خدایا جهاندار اکبر توئی - کرم گستر و بنده پرور توئی.

5652 ٦۳۸۵: نستعلیق، معین الدین ولد ملا مزین الدین، جمعه چاشت ۵ ذیحجهٔ ۱۲۷۷ھ.ق. آغاز برابر نمونه، در پایان آمده: هر آنکس که شهد شهادت چشید - بفردوس کن جای او با حمید. ولی نویسنده نام او را مولوی عبدالحمید نوشته است، ۲۳۸ ص.

5653 ۱۷٦٦: نستعلیق سدهٔ ۱۳ھ.ق آغاز برابر نمونه، در انجام شجر خاندان حال خان بارک زی آورده شده است، عنوان و نشان شنگرف، ۳۵٤ ص.

5654 ٤۳۵۵: نستعلیق سدهٔ ۱۳-۱٤ھ.ق. آغاز برابر نمونه، باجدول، ۳۰۷ ص.

5655 ۳٦۱۷: نستعلیق، محمد رکن الدین بن میرزا محمد قمر الدین بن میرزا محمد جان بن خواجه احمد، ۲۵ رمضان ۱۳۳۰ھ.ق. از روی نسخهٔ نوشتهٔ ۱۲۹۲. آغاز برابر نمونه، نویسنده سراینده را چنین یاد کرده است: ملا حمید الله شاه آبادی، ۸۰ ص. اندازه رحلی و چهار ستونی.

2407

امیر نامه

از **محمد اکرم خان جمشیدی** . تاریخ سالهای حکومت امیر عبدالرحمان خان در افغانستان است ، و جنگها با فرنگیان ، بگونهٔ حماسهٔ ملی : اگر از فرنگی تمایم بیان - در این حین چه کرد ست بر مردمان. همراه باستایشهای بسیار از آن امیر. در سبب تالیف از فردوسی و «شاهنامه» ی او یاد می کند ، و نیز از هاتفی و «تمر نامه»اش که بدان نام تیمور را زنده داشت ، سپس : امیر نامه‌ام نیست کمتر از آن - ز تیمور فزون است امیر زمان . در پایان گوید : که از نسل رستم یل نامدار - پدر در پدر مانده‌ام یادگار . . . که لشکر ازو بود بامید و بیم - دل شاه ترکان از و بد رویم . . . امیر نامه‌ای ساختم در جهان - بماند به اسم امیر زمان - امیر عبد رحمان چو خورشید هست - گرفته ست دوران ز بالا و پست. بدینگونه تاریخ افغانستان و اندیشه های میهنی و پایداری های مردم در برابر بیگانگان باستایشهای تملق آمیز از امیر در هم آمیخته است.

آغاز (دیباجه) : جواهر حمد و سوارح سپاس فرون از وهم و قیاس سلطانی را . . . **آغاز** (مثنوی) : بنام همان خالق دو جهان- نخستین ز دانش تمایم بیان - بود صدر هر نامه نام خدای - بدشوار و سختی بود رهنمای.

5656 ۷۹۸۱ : نستعلیق شکسته آمیر خوش ، احمد حسینی هروی ، ۱۳۳۰ه.ق. در هرات، نسخه مهر ''کتابخانهٔ دولت خداد . . . ۱۳۱۰'' دارد ، عنوانها و نشانها با جوهر سرخ ، ۲۰۰ ص.

2408

انتخاب منتخب

از **عبدالشکور منشی** فرزند عبدالواسع ، از مردم **تته** ، بنام اورنگ زیب (۱۰۶۸-۱۱۱۸ه.ق.) ، به سال ۱۰۸۴ه/۱۶۷۳م. ، بنام «انتخاب منتخب» نگاشته است : تاریخ تمام آن ، خسرو گفت - باغایت فضل انتخابی ست.

در دیباجه میگوید در مجلس بزرگی کتاب «منتخب‌التواریخ» که تاریخ جامع ربع مسکون از انبیاء و شاهان بود مورد گفتگو قرار گرفت و تصمیم

به گردش آن گرفتم. ولی از نگارندهٔ متن نام نبرده است، در دیباچه از سرگذشت خود می نویسد که نیایش بنام ابوالقاسم در نگهرزاده شده و میرزا عیسی ترخان پادشاه تته او را برای تدریس نبیرهٔ خود از نگهر به تته خواسته و در ۹۸۰ ه‍.(۲-۱۵۷۳م.) به تته آمده و پس از مرگ میرزا محمد باقی، میرزا جانی به سلطنت رسیده و استاد خود را به حکومت تته منصوب کرد. و پدرش در حسن خط و کمالات بی بدیل بوده است.

گزیدهٔ «منتخب التواریخ» یوسف بن رحمت الله اتکی است که در ۱۰۵۶ ه‍/۱۶۴۶م. نگاشته شده بود [همان: نسخه ها ۶: ۴۲۰۴].

در یک مقدمه و پنج قسم: **مقدمه** در کمیت اعداد پیامبران و مراتب ایشان. **قسم یکم** - در بیان احوال انبیای مرسل و اولوالعزم، **دوم:** در پادشاهان ربع مسکون پیش از پیامبر ص، در دو باب (پادشاهان عجم، پادشاهانی که در روزگار پادشاهان عجم در ربع مسکون پادشاهی می کرده اند). **قسم سوم:** شمه‌ای از سیرت حضرت خیرالبشر و خلفای پس از ایشان، در دو باب (خلفای راشدین و امامان و عباسیان و امویان)، **قسم چهارم:** پادشاهان پس حضرت محمد (ص). در دو باب: الف. در چهار فصل ۱- ماوراءالنهر، ۲- ایران و عراق و فارس، ۳- خوارزمشاهیان و اتابکان، ٤- اسماعیلیان. ب. صفویان. **قسم پنجم:** پادشاهان که در عهد اسلام در هندوستان پادشاهی کرده اند، سی طایفه. (ن. ک: نسخه ها ۶: ۴۰۹۳ - اته: ۱۲۳).

آغاز: انتخاب منتخب کلام ابلغ النظام و خلاصهٔ مقاصد و مرام سلاطین ذی الاحترام.

5657 ۳۸۸٤: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه‍.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان و جدول‌بندی یک راه شنگرف، چند برگ انجام آسیب دیده، ۱۶۳ برگ شمار دارد.

2409

بابر نامه: تزوک بابری

از ظهیرالدین محمد بابر پادشاه (۹۳۷-۹۳۲ ه‍.ق.). پایه گذار دودمان

تیموریان هند، در رویداد های روزگار پادشاهی خود، به زبان ترکی جغتایی.
ترجمه از میرزا خانخانان، عبدالرحیم، بدستور اکبر پادشاه (۹۶۳-۱۰۱٤ه.)، به سال ۹۹۸ه./۱۵۸۹م. این ترجمه چاپ شده است. دو تن دیگر نیز به ترجمهٔ آن پرداخته اند.

آغاز: در ماه رمضان سنهٔ هشتصد و نود و نه، در ولایت فرغانه، در دوازده سالگی پادشاه شدم.

(ن. ک. نسخه ها ٦ : ٤٦٣٣ - تاریخ تذکره های فارسی، گلچین معانی ۲ : ٤۵۹ - بریگل ۲ : ۸۳۰ - مسار ۱ : ٦٤۵).

5658 ۱۲٦۳ : نستعلیق خوش، خان دوران، ۱۰۰۰ه.ق. با سرلوح زرین ممتاز، تمام صفحه ها زر پاشی شده، جدولبندی شش خطی، با مهر کتابخانهٔ شاهجهان مؤرخ ۱۰۳۲ه.ق. و یاد داشتهای عرض، آغاز برابر نمونه، ٦۷٦ ص ۱۷ س.

2410

پادشاه نامه

از ملا عبدالحمید لاهوری (۱۰٦۵ه./۱٦۵۵م.) از پادشاه نامه نگاران دربار تیموری نیم قاره. در رویدادهای روزگار شاهجهان پادشاه (۱۰۳۷-۱۰٦۷ه)، که پس از مرگ امینای قزوینی، دنبالهٔ کار او را، یعنی رویدادهای دهسالهٔ دوم شاهی شاهجهان را، تابیستمین سال نگاشت، و سعدالله خان در آن نظر دوم کرده و در سه جلد در کلکته، ۱۸٦۷ و ۱۸٦۸م. چاپ شده است.

با مقدمهٔ کوتا در ذکر پدران شاه ولا جقه‌ای، در احوال پیران و دانشمندان و پزشکان و سرایندگان. (ن. ک. نسخه ها ٦ : ٤۵۹۰ - منزار ۱ : ۸۸۹- ریو ۱ : ۲٦۰، ۹۳٤ - تاریخ تذکره ها، گلچین معانی ۲ : ٤۹۰).

بخش یکم آن در رویداد های دهسالهٔ نخستین شاهجهان، از محمد امین قزوینی، امیناست. بخش دوم از ملا عبدالحمید لاهوری (مورد گفتگو) و بخش سوم آن از وارث خان که پس از مرگ عبدالحمید کاروی را دنبال کرده است.

آغاز: نگارین کلامی که گزارش آن دامن سامعه را جواهر آگین کند . . .

5659 ۴۸۶ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ه.ق. با سرلوح زرین خوب در آغاز، با نسخهٔ چاپ اشیاتک بنگاله ۱۸۶۷م. جداییهایی دارد، و کمی مفصل تر است. ولی همان کتاب است و همان نشانیها. جدولبندی ۴ خطی زرین، عنوان و نشان شنگرف، نسخهٔ پاکیزه، جلد یکم است و آغاز برابر نمونه با فهرست مطالب در آغاز، ۵۶۲ ص. (تسبیحی ۲ : ۵۶-۵۸).

2411

پادشاه نامه : شاهجهان نامه

از ملا **محمد وارث خان** (۱۰۹۱ه.ق./۱۶۸۰م). بخش سوم «پادشاهنامه»ی ملا **عبدالحمید لاهوری**، و دنبالهٔ آن است، از سال ۲۱ پادشاهی شاهجهان (۱۰۳۷-۱۰۶۷ه.ق.) برابر ۱۰۵۷ه.ق./۱۶۴۷م. تا سال ۱۰۶۷ه.ق./۱۶۵۷-۱۶۵۶م سالهایی که در ۱۰۵۷-۱۰۶۷ه.ق. نگاشته است. (ن. ک : نسخه ها ۶ : ۴۵۹۲ - ریو ۳ : ۹۳۴ - تاریخ تذکره ها، گلچین معانی۲ : ۴۹۲).

آغاز: بر سر هر نامه دبیر قلم - آنچه کند بهر تیمن رقم . . . تعالی الله گرفتار ظلمت کدهٔ امکان را چه استطاعت است که.

5660 ۱۰۳۸ : نستعلیق خوش، ۴ ع ۲/۱۱۴۵ه.ق. با دیباچهٔ فاضلخان تونی، در آن آمده : نخست عبدالحمید لاهوری دو دورهٔ این تاریخ را ساخت و سپس سعد الله خان به صلاح آن پرداخت، و چون ضعف قوای حسانی بر این شیخ مستولی شد از این خدمت معاف و محمد وارث خان را به این خدمت گماشتند، و بعد من علاء الملک تونی فاضلخان مامور تهذیب آنها گشتم، آغاز برابر نمونه، جدولبندی ۳ خطی، عنوان و نشان شنگرف، ۴۳۰ ص.

2412

تاریخ تیموریان هند : بابر نامه

ناشناخته. تاریخ بابر پادشاه بنیاد گذار دودمان تیموریان هند (۹۳۳-۹۳۷ ه.ق.) است. با این عنوانها آغاز می شود : ذکر طلوع نور اعظم، ولادت حضرت شاهنشاهی ظل الهی (ظهور نتیجهٔ آمال از نشئهٔ ارادت و طلوع نیر اقبال از مطلع سعادت ولادت اقدس). ذکر صورت زایچهٔ مسعود که در وقت ولادت اصطرلاب یونانی نسبت یافته (بیا ای آسمان مسبح رصد بند- نگاهی کن به عقل چرخ پیوند). و میرسد به : نهضت موکب مقدس جهانبانی به تسخیر بنگاله و فتح (چون خاطر مقدس حضرت جهانبانی از مهات ممالک محروسه فارغ شد، در هفتصد و چهل و یک عنان عزیمت . . .)، ذکر بعضی بشارات غیبی و اشارات قدسی که پیش از ولادت شاهنشاهی ظهور یافته (در صحایر مرآت نظایر دیده وران).

5661 ۳۲۴٤ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳ ه.ق. عنوان شنگرف. آغاز افتاده : و ظلال عدالت و جلالت بر مفارق عالمیان عدود و مبسوط، انجام افتاده، ۳۱۰ ص.

2413

تاریخ تیموریان هند

ناشناخته. نسخه ها یکی نیستند.

5662 ۷۷٤۲ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده، عنوان و نشان شنگرف. آغاز : . . . بگرونها بدرگاه عالمیان آوردند و از مخالفین هر که به جزیر های آمل پناه برده بود همه را گرفته و اسیر کرده بیاوردند، ۱٤۰ ص. از فتوحات تیمور در استر آباد آغاز می شود، و به «قضیه شهاب الدین محمد شاه مبارک شاه تمیمی و مخالفت او بعد از متابعت» میرسد. اولین عنوانهای نسخه : گفتار در مراجعت رایت آفتاب اشراق صاحبقران بمستقر سریر سلطنت از دشت قبچاق (چون از عون عنایت الهی آن فتح ارجمند میسر شد). گفتار در تفویض فرمودن

صاحبقران سریر ایالت ولایت زابلستان به میرزاده پیر محمد جهانگیر (چون صحرا از فروصول و نزول صاحقران کامکار) ، گفتار در نهضت فرمودن صاحقران به یورش پنجساله ، گفتار در نهضت فرمودن صاحبقران بعد از صحت از جوی زر ، گفتار در تسخیر آمل و ساری و قلعهٔ ماهانه سر (چون رایت نصرت شعار سه کوچ از استر آباد پیشرفت ، جنگل عظیم پیش آمد ، که از تشابک اشجار باد از آنجا بدشوار گذشتن توانستی) . . .

5663 ۷۷٦۲ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز افتاده : داد و در نبض حمر مصاف نمود . . . موریانه زده ، وصالی شده. نسخه آشفته صحافی شده. با این عنوانها : ذکر تولد شاهزاده سلیم (معرف جهانگیر ، تولد سلطان دانیال و فتح احمد آباد گجرات ، ذکر سوانح سال ۱۵ جلوس مطابق با ۱۰۵۱ (شاهجهان) : غرهٔ جمادی الثانی جشن آغاز سال پانردهم از جلوس مطابق ۱۰۵۱ سرانجام پذیرفت ، هفدهم شعبان سال حال . . . ذکر سال هشتم شمسی از جلوس : در جشن آغاز این سال اعتماد الدوله از اهل حاجت و صراحی.

2414

تاریخ دکن

ناشناخته. تنها بخش کمی ست از یک تاریخ با عنوان : باب سیم در احوال نواب آصف‌الدوله امیر الممالک صلابت جنگ ، مشتمل بر سه فصل : ۱- در احوال مشمول رحمت الله از ابتدا تا ارتفاع به معراج جاه با تمکین بر مسند ریاست ، ۲- در بیان واقعه‌ای که بعد فوت امیرالامراء فیروز جنگ ، در عهد امیر الممالک آصف‌الدوله بمعرض وقوع در آمد.

5664 ۷۸٤۸ : نستعلیق شکسته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، عنوانها شنگرف. آغاز : حافیخان وغیره بتفصیل مرقوم و آنچه که بعد شهادت. . . ، موریانه زده ، فرسوده ، ۱٦ ص.

2415

تاریخ سند وسیوستان : مختصر . . .

از محمد حسن قادری سیوستانی ، که فهرست وار تاریخ سند را برای

عبرت روشندلان می نویسد (دیباجه). ارزش کتاب در مشاهدات نگارنده است.

فصل اول در بیان چهار شنبه آخرین ماه صفر (که سید عظیم‌الدین شاه از فرزندان شیخ عبدالقادر گیلانی ، از پتنه بدیدار زکریای ملتانی (۶۶۶ه./ ۱۲۶۸-۷م.) رسیده و سپس به سیوستان و اردمی شود) ، فصل دوم بنای قلعهٔ سیوستان و حکام هند در ایام جاهلیت.

آغاز : اولا شکر منعمی راست که اول توارخ خطبه و ثنای او انتظام بگیرد . . .

5665 ۶۱۹۸ : نستعلیق شکسته آمیز ، گویا ۱۱۶۵ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ، ۱۳ ص.

0

تاریخ سیاقی : سیاقنامه

2416

تاریخ شاه تهماسب : ذیل حبیب السیر

از امیر محمود بن امیر خواند میر (نگارندهٔ حبیب السیر). در هرات میزیسته و میان سالهای ۹۵۳-۹۵۷ه./۱۵۴۶-۱۵۵۰م. بدستور رکن‌السلطنه محمد خان بن شرف‌الدین فرمانروای هرات نگاشته است. تاریخ شاه اسماعیل (۹۰۵-۹۳۰ه.ق.) به ویژه شاه تهماسب (۹۳۰-۹۸۴ه) تا سال ۹۵۷ه./ ۱۵۵۰م است.

دنبالهٔ «حبیب السیر» را ماند ، و پیش از پرداختن به رویداد های روزگار شاه تهماسب مقدمه‌ای دربارهٔ پدران و نیاکان صفویان دارد. زندگینامهٔ بزرگان و هنرمندان و فاضلان آن روزگار را نیز در بردارد. برای آشنایی بیشتر نگاه کنید به : تاریخ تذکره ها ، گلچین معانی ۲ : ۵۴۰ تا ۵۴۴ - نسخه ها ۶:۴۲۴۹ «تاریخ شاه اسماعیل و شاه تهماسب» ۴۳۲۶ «ذیل حبیب السیر» که هر دو یکی ست.

آغاز : زیور افسار اخبار شاهان عالم مدار ، و حلیهٔ تاج پادشاهان عالم مدار . . .

5666 ۲۳۵۷: نستعلیق پخته ، ۱۲-۱۰۱۵ه.ق. با یاد داشت زیر به خامهٔ نویسنده : تاریخ مذکور تصنیف میر محمود هروی ولد خواند میر در وقایع . . . شاه اسماعیل و ذکر بعضی از حالات . . . شاه طهماسب بهادر خان است (که در ۱۲ سال پرداخته و در ۱۰۱۵ه به انجام رسیده است). آغاز افتاده : بشمار آمد ، و مردمی که از سایر . . . گفتار در انتقال حضرت شیخ صفی الدین از جهان فانی به سوی عالم جاودانی. زنده دلانی که به امتثال امر موتوا قبل آن تموتوا امانهٔ نفس بی آرام . . . سپس: تمهید بساط سخن در احوال شیخ صدر الدین (رح)،شیخ خواجه علی، شیخ ابراهیم ، سلطان جنید ، سلطان حیدر ، ذکر ولادت خسرو سلطان شاه‌اسماعیل (این مطالب باعنوانهای نزدیک به نسخهٔ ما در «حبیب السیر، جلد چهارم ، چاپ خیام، ص. ۴۲۰-۴۲۸ آمده است). . . و می رسد به : گفتار در آمدن براق خان و عبداللطیف خان بظاهر هرات و حدوث محدثات و آفات ، در تسمیخ کلام در رفتن شاه محمد سلطان به جانب ولایت هراه و سجستان از پی تاراج اموال و عیال مسلمانان و معاودت و کشته شدن او ، ۲۰۸ ص.

0

تاریخ شمشیر خانی : شاهنامهٔ فردوسی (منثور)

2417

تاریخ عالمگیر

ناشناخته. نسخه ها یکی نیستند.

5667 ۷۵۶۹ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : سپاه اورنگ فرهاد خان را منهزم ساختند . . . ، اینک چند عنوان که نمی توان به توالی صفحه های نسخه اعتماد داشت : فرستادن شاهزاده دانیال به ضبط ملک دکن ، نهضت موکب کیهان شکوه به صوب ولایت مالوه ، ارتفاع رایات منصور به فتح قلعهٔ اسیر ، وقایع سال چهل

و پنجم : شب دو شنبه چهارم رمضان هزار و هشت هجری. خورشید جهان افروز به بیت اسرف حمل به میمنت تحویل ارزانی داشت ، و سال ٤٥. بفرخندگی . . . ، و می رسد به : نهضت به فتح دکن و رسیدن به دارالخلافه (بروزگار شاهزاد مرا دو تاریخ ٢٤ ابان /٩ع ٢/ ١٠٠٧ه.ق.). عنوانها شنگرف ، موریانه زده ، ١٢٢ ص.

5668 ٧٧٤٨ : نستعلیق شکسته ، سدۀ ١٢ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده ، آغاز افتاده : جهت ضبط اموال راجۀ متوفی رخصت شد ، امیر الامراء به بخشش خلعت خاصه ، و درمیانه «آغاز سی و همین سال دولت قرآن عالمگیری ، مطابق ١٠٩٤ه.» افتاده است. با این عنوانها آغاز می شود : جالش لشکر نورد ، مرتبۀ ثانی از دارالخلافه بدر الخیر اجمیر ، آغاز سال ٣٢ دولت و الای عالمگیر مطابق ١٠٩٠ه : (دیباجه دفتر نیک بختی و به سرانجامی طغرای منشور عقده گشای) ، کیفیت ایلغار شاهزاده محمد اعظم ٧ رمضان ٢٢ از ولایت بنگاله تا درگاه والا ، معاودت موکب منصور به دارالخیر اجمیر از اود پور ، سال ٢٤ خلافت عالمگیری مطابق ١٠٩١ه. بیان مخالفت پادشاه زاده محمد اکبر باغوای جاده بر انداز بدگهر ، آغاز سال ٢٥ برابر ١٠٩٢ه (های زرین بال شهر رمضان مبارک فال بر مفارق عالمیان سایه). آغاز : سال ٣٥جلوس(١١٠٢ه.ق.): در این هنگام که بمیا من اقبال خدیو دوست نواز، دشمن مال، دامن مال خلایق بنقود جمعیت و امنیت مالا مال بود.

5669 ٧٥٤٦: نستعلیق شکسته، سدۀ ١٢ه.ق. موریانه زده، عنوانها برخی شنگرف و برخی نانویس مانده ، آغاز افتاده : مرحم به حال او نموده و در بعضی مقدمات نمی خواست آتش افروزی ، با این عنوانها آغاز می شود : ذکر سوانح سال ٣٤ از جلوس ، مطابق ١١٠١ه. (در بارۀ اورنگ زیب است) ، ذکر سوانح ٣٥ جلوس ١١٠٢ه.ق. ذکر سلطنت خلاصۀ خاندان تیموریه صاحبقران غازی محمد همایون پادشاه از اول جلوس تا متوجه شدن طرف ایران نزد شاه تهماسب صفوی و نفاق برادران . . . ذکر سال ٣٦ جلوس ١١٠٣ه.ق. آغاز : سوانح سال ٣٥ جلوس(١١٠٢):اگرچه از آنکه توجه رایات ظفر آیات پادشاه عالم ستان از اجمیر بصوب دکن محض ، برای استیصال الکافر حربیا بدتر بود ٣٤ص.

0

تاریخ فرشته : گلشن ابراهیمی

2418

تاریخ گوبند سنهکی

از **وزیری مل کهتری** بندلایی ساکن قصبهٔ بنالا ، دارالسلطنه **لاهور** که در ۱۸٦۵ بکرمی (پیرامون ۱۱۲۳ ه./۱۷۱۱م.) می زیسته است. در آغاز آن از «بابا نانک صاحب و مهاراجه دهراج شعار رنجیت سنگه بهادر اید الله اقباله» و «وزیر رای کهر تمد وای ساکن قنیه بنالا» و «تاریخ ۱۷ ماه ویساکه ۱۸٦۵ بکرمی» یاد شده است و می گوید : «این نسخه بتاریخ گوبند سنهکی استقرار یافت»

تاریخ سیکهاست ، جنگ میان زمینداران خالصه دار ، با ذکر دقیق روز و ماه و سال و وسایل جنگی آنها. و از رهگذر آشنایی با تاریخ سیکها بسیار ارزشمند است.

آغاز : «کمیش جی مهای سری کشن جیوسای» بعد حمد خالق که کشور وجود آدمی شعشعهٔ نور آباد ساخته ، و تمام مخلوقات.

5670 ۱۱۳٤ : نستعلیق شکسته آمیز ، بخشی کتابی رام چند سنگه ، ۱۹۰٦ بکرمی/۱۸۵۰م (۱۲٦٦ ه.ق). ساکن بت پری ، مهم راولپندی ، ۱۱٤ ص.

0

تاریخ ماوراء النهر : جدولهای نجومی

در بخش ستاره شناسی ، ص ۱۷۵ گذشت.

0

تاریخ ملا زاده

در بخش سیر خواهد آمد.

2419

تاریخ هندوان

شرح احوال پادشاهان و بزرگان هند است. نامبوب.

آغاز: چون پشم باین قصه جک اشمید با راچه جمنجی تمام بیان کرد. دار پرسید که راجه بود.

5671 ۳۲۰۲ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. جدولبندی ۵ خطی ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲ سرلوح داشته که بریده شده است ، ۱۳۰ ص.

2420

تاریخ هندوستان

ناشناخته. در ص ۷۳ آن آمده : اکنون که چهل سال از سال چهارم عالمگیری (عالمگیر ۱۰۶۹-۱۱۱۸ ه) گذشته است.

نسخه با تعریف جوگیان و س تاضان و آداب هندوان آغاز شده. نخستین عنوان: صوبهٔ دارالخلافه شاهجهان آباد (:از اکثر تواریخ هندی و فارسی چنان بمطالعه در آمده که در زمان سالف تختگاه فرماندهان هندوستان شهر هستنا پور بر کنار دریای گنگ بود) ، صوبهٔ مستقر الخلافه اکبر آباد (: آگره دیهی بود از توابع پرگنه) ، صوبهٔ وسیع فتح الله آباد (: در کتب هندی نام این مکان . . .) ، سپس صوبهٔ زبدهٔ اوده ، پتنه ، بنگاله ، اوریسه ، اورنگ آباد ، برار ، خاندیس ، مالوه ، اجمیر ، احمد آباد ، لاهور . . . و میرسد به راجه های هند. از آن میان راجه سمندر پال که ار حصیر گدایی به سریر پادشاهی رسید ، . . . آنگاه : تدریس مدرس قلم در احوال سلاطین مسلمین ، ذکر سلطنت سلطان ناصرالدین سبکتکین (: او از غلامان نصر سامانی فرمانروای خراسان بود) ، محمود بن ناصر الدین سبکتکین . . . و میرسد به سلطان مظفر شاه بن سلطان محمود شاه بن لطیف خان بن سلطان مظفر شاه و «در بیان معاف کردن جبریه و طریقهٔ صلح کل ورزیدن».

5672 ۱۷۷۰: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز افتاده: بر بنه ریاضت نامه و مجاهدت محنت قیام می ورزند ، انجام افتاده : مسند آرای صلح کل. . . ، عنوان و نشان شنگرف. جدولبندی ۳ خطی ،کمند بندی شده ، ۴۴۰ ص.

2421

تجزیة الامصار و ترجمة الاعصار : تاریخ وصاف

از وصاف الحضره عبدالله بن فضل الله شیرازی (م۷۱۹ه/۱۳۱۹م) [نسخه ها ٦ : ۴۲۸۰].

آغاز بخش ۱ : حمد و ستایشی که انوار اخلاصش آفاق و انفس را چون نافه. **آغاز** بخش ۲ : فرح ترین نوایی که نای مرغ زمزمه. **آغاز** بخش ۳ : الحمد لله الذی خلق الانسان من حماء. **آغاز** بخش ۴ : هر سپاسی که ساخت اوضاع و اصلاعش. **آغاز** بخش ۵ : انتسم الورد بنشرالنسیم بشرآ من یدی.

5673 ۸۴۵ : نستعلیق خوش ، نصر الله بن کمال الدین بن عبدالرزاق بن سلیمان الحسنی الحسینی ، ۲۵ شعبان ۹۰۳ه.ق عربیها معرب ، در ص. ع. ترنج زیبا ، آغاز جلد یک سرلوح زرین و لاژوردی کهن و آغاز جلد ها پیشانی از هانگونه ، جدولبندی ۴ خطی زرین ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۰۵۰ ص (تسبیحی ۳ : ٦۱-٦۴).

2422

تحفة الکرام

از **میر علی شیر، قانع تتوی** (تته ۱۱۴۰-۱۲۰۳ه/۷۲۷-۱۷۸۸م.) به سال ۱۱۸۱ (اینک چه منتخب) ۱۷٦۷م. در سه جلد نگاشته است :

جلد یکم ، در یک مقدمه و سه دفتر : مقدمه در دو ذکر (: آفرینش ملاد ، خلقت چند) ، دفتر اول، در پیامبران ، پادشاهان و حکیمان. دفتر دوم ، در پیامبر اسلام ، پنج مجلس (: نیاکان ایشان ، زایش و مرگ ، خلفای چهارگانه ،

ائمهٔ شیعه ، امامزادگان). دفتر سوم ، در سه طبقه (: خاندان اموی ، خاندان عباسی ، دیگر پادشاهان بروزگار عباسیان). **جلد دوم** ، احوال و تاریخ مختصر بلاد و قرای جهان (هفت اقلیم) . **جلد سوم** ، در تاریخ سند.

آغاز : بعد حمد خالقی که آثار کون و مکان رسحه‌ای از عمان قدرت بیکران اوست.

(ن. ک : فهرست مخطوطات محمد شفیع : ۳۳ - تاریخ تذکره های فارسی ، گلچین معانی ۲ : ۵۶۸ (تحفة الکلام؟) - پیشگفتار چاپ از استاد حسام‌الدین راشدی).

5674 ۶۱۲ : نستعلیق پخته، محمد لایق صدیقی قرشی، ۱۵ صفر ۱۲۴۲ هـ.ق جلد سوم است. آغاز: بعد از حمد احد بیچون تعالی شأنه عما یصفون ، که این هیچمدان خوشه چین. . ، سپس به تعریف سند و تاریخ آن می پردازد، با یک سرلوح رنگی، جدولبندی و کمند ۵ خطی، عنوان و نشان شنگرف ۴۵۸ ص.

0

تزوک بابری : بابر نامه

0

تیمور نامه : ظفر نامه (منظوم)

2423

جام جمشید

شخصی باذوق ، که در مکه می زیسته ، اخبار روزانه را ثبت کرده است، در آن از فعالیت و برخورد با وهابیان و سلطان برین خاقان بحرین سلطان عبدالمجید خان عثمانی ، و نیز تاریخ ۱۲۶۵ هـ./۱۸۴۹ م. سخن رفته است. از رهگذر تاریخ و ها بیگری بسیار ارزشمند است.

آغاز : جام جمشید. خبر نبی. بر ناظرین اخبار و سامعین حقایق روزگار واضح و آشکار باد . . .

5675 ۳۱٤۸ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۲۵٦ه.ق. به همین خامه در مجموعه ، س ٤ (ص ۱۸۷-۱۹۲) ، بایستی به خط نگارنده باشد چه تاریخ حوادث با تاریخ کتابت یکی ست.

2424

چهار باغ

از **شیر احمد** ، که در چند جای نام خود را آورده است. تاریخ روز افغانستان و سوانح سراینده و دیوان اوست که با عنوانهای زیر آغاز می شود : عقیدت نامه برای تعلیم فرزند (شکرالله خان) ، منظومه در اسماء حسنی ، تحیات بر مفخر موجودات ، شمایل نامه ، شرح دو صد و یک نام پیامبر ، مناجات ، مدح اعلیحضرت سراج المله دام ملکه ، ذکر شهر یار مغفور امیر عبدالرحمان ، سبب نظم کتاب. آنگاه چهار باغ : باغ ۱- وصایای محبوب (وصیتهای پیامبر به حضرت علی) ، در چند فصل ، ۲- در دو باغچه : حکایت از زبان اسماعیل خان تاشکندی از آثار خیر شهر یاری ، دوم در سوانح عمر این خاکسار ، ۳- نیز دو باغچه : یکم در بیرونقی روزگار اهل هنر ، دوم شکایات از فتنه و فساد زمانهٔ کجرفتار ، ٤- در سه باغچه: مناجات و سفر حج، دوم قصاید در ستایش سراج المله والدین و شرح عروسی شاهزاده و تهنیت نامه ها ، وفات نامهٔ حاجی عبدالشکور مجددی (مورخ ۱۳۲۸) ، سوم متفرقات از غزلها و مثنویها.

آغاز : منت و احسان و شکر است و ثناء خاص آن خلاق عالم را سزا.

5676 ۷۰٦۵ : نستعلیق پخته ، پیرامون ۱۳۲۸ه.ق. جدولبندی یک راه ، عنوانها شنگرف ، ٤٤۳ ص.

2425

چهار چمن

ناشناخته، نخستین عنوان دربارهٔ جشن «بیگم صاحب» است(شاید جهان آرا همسر

شاهجهان (۱۰۳۷-۱۰۶۷ ه.ق. باشد).

آغاز: چمن اول مشتمل بر سیرابی و شادابی دولت ابد پیوند، و بیان خصوصیات مجلسها و جشنها و بذلها و عطاها و فتوحات عهد سعادت آیین و زمان میمنت قرین عالیحضرت خاقان، خدیو گیتی ستان.

5677 ۷۶۶۶ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ه.ق. تنها بیست برگ فرسوده و موریانه زده از آن مانده است.

2426

حبیب السیر

از **خواند میر** غیاث الدین محمد بن همام الدین محمد بن جلال الدین بن برهان الدین محمد **شیرازی**، هروی منشاء، در ۹۳۲ه‍./۱۵۲۶-۶م. به هند رفته، در ۹۳۵ه‍./۱۵۲۹-۸م. بدربار بابر شاه راه یافته است. و بایستی در ۹۴۲ه‍/ ۱۵۳۶م. در گذشته باشد.

بدستور صدر نقیب غیاث الدین محمد حسینی، و بنام استاد خود حبیب الله اردبیلی، در اوایل ۹۲۷ه‍./۱۵۲۱م. بدان آغاز کرده و بنام حبیب الله ساوجی وزیر دورمیش فرمانروای هرات، در ع ۱/۹۳۰ه‍./۱۵۲۴م. در هرات به انجام رسانده است.

در یک مقدمه و یک خاتمه و سه مجلد و عنوانهای کوچکتر «گفتار» و «ذکر»، و هر یک از مجلدها در چهار جزء، رویهم بگفتهٔ خود او در دوازده عقد، و این سه مجلد در چهار مجلد چاپ شده است.

جلد یکم: افتتاح در ذکر اول مخلوقات، سپس چهار جزء: ۱- پیامبران و فرزانگان پیش از اسلام، ۲- ملوک عجم و سلاطین عرب پیش از اسلام، ۳- احوال حضرت سید کائنات، ٤- وقایع ایام خلافت خلفای راشدین. **آغاز:** ربنا اتنا من لدنک رحمه . . . لطایف اخبار لالی نثار انبیای عالی مقدار و شریف. . .

جلد دوم: در چهار جزء ۱- امامان دوازده گانه، ۲- وقایع تسلط حکام بنی امیه، ۳- وقایع خلفای عباسی، ٤- همروزگاران اموی و عباسی: از طاهریان صفاریان، سامانیان، سبکتگین . . . **آغاز:** الحمدلله الذی جعل النبیین لسان

صدق علیا . . . و بعد نموده می شود که این صفحات فواید اثر مجلد ثانی ست.

جلد سوم : در چهار جزء ، ۱- مغولان از چنگیز و جانشینان او ، ۲- همروزگاران مغولان، از اتابکان فارس و لرستان، ۳- تیموریان و جانشینان ایشان تا صفویان ، ۴- صفویان تا به سال ۹۳۰ ه.ق. **آغاز :** یا رب به ثنای خود سخن سازم کن - در گلشن حمد نغمه پردازم کن . . . بر ضمیر خورشید.

جلد چهارم (خاتمه) : که کتاب مستقلی بحساب می آید ، در مسالک و ممالک و عجایب و غرایب جهان. **آغاز :** اختتام در ذکر بدایع و غرایب ربع مسکون و عجایب وقایع جهان بوقلمون . . .

5678 ۲۴۳۵ : نستعلیق مخته ، چهار سده ۲۸ ح ۱۰۱۶/۱ ه.ق. جلد دوم ، آغاز و انجام افتاده ، آغاز : تمای که این اموال را در مصالح لسکر، ۲۷۳ ص.

5679 ۴۱۴۰ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. جلد ۱ ، آغاز و انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف. آغاز: . . . به سؤال اباک نستعین نگشاید ، منشور اقتدار شان بطغرای عرای. . ، ۵۴۷ ص.

5680 ۲۰۵۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. جلد ۳ آغاز و انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی سه راه ، آغاز : . . . و از آنجا عنان عزیمت به صوب سمرقند ، ۴۷۰ ص.

5681 ۳۷۷۷ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ ه.ق. جلد ۲ ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۵۰ ص.

5682 ۱۶۰۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، ۱۲ (۱۱۲۰ ه.ق) جلد ۲ ، آغاز افتاده : قدم در جادهٔ شکیبایی ثابت داشته ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه رده ، ۸۰۴ ص.

٥

حکنامهٔ سلطان تیپو

در بخش نامه نگاری و نامه ها : ۱۱۷۴ گذشت.

2427

لاصة التواريخ : مقدمهٔ تاریخ

مد فضل امام بن محمد ارشد **خیر آبادی**، که در دیباچه نام خود و طالب را گفته، و میگوید این در «مختصره» را در ۱۲۲٤هـ./۱۸۰۸م. و نام «خلاصه التواریخ» در ص.ع. آمده است. و همانجا میگوید در (۱۸۰۸م) در دیلی (دهلی؟) به فتوا نویسی گماشته شدم و چون این سبل ارتحال اتفاق افتاده فرصت نشد در این کتاب تجدید نظر شود، به پاکنویس گردید.

هفت گفتار و یک مقدمه: ۱- آفرینش آدم، پیامبران، پیامبر اسلام ص و یاران ایشان، ۲- صوفیهٔ کرام و اولیای عظام، ۳- پادشاهان ایران، ن آدم، عباسیان، چنگیریان، تیموریان، تا اکبر پادشاه (۱۲۲۲- ق.) جلد الله ملکه، ٤- ذکر راجه های حکومت دهلی و اکبر بلاد - حکام غزنویه در لاهور، تا آمدن بابر پادشاه به هندوستان و کشته هیم، ٦- سلجوقیان، صوفیان، گجراتیه، مصرعه وغیره در سبیل اجمال، ر حکما و اطبا و خوشنویسان، خاتمه در هفت اقلیم و غرایب بلدان.

ز: حمد سعد و ثنای بیحد لایق جناب مالک الملکی راست جلت قدرته مد، پس می گوید . . . محمد فضل.

۹۵۹ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳هـ.ق. آغاز برابر نمونه، عنوانها شنگرف، انجام در گفتار هفتم، بخش اقلیم افتاده، ۵٤۲ ص.

2428

لاصة التواريخ : عالمگیر نامه

منشی سجان رای بتالوی، زنده در ۱۱۱۰هـ./۸-۱۶۹۹م. تاریخ هندوستان استان، که پس از مدت دو سال در چهلمین سال عالمگیری (۱۰٦۸- ق.)، بسال ۱۱۰۷هـ/٥-۱٦۹٦م به انجام رسانده است. که از ۲۷ کتاب

بیرون کشیده است ، و آنچه از روزگار خود اوست ارزشمند است. در سه حصه : ۱- اقوام هند و روایات آنان، آستانهای هند از راجه جدیشر تا سبکتکین و راجه های آنها تا جانشینان سلطان بهلول لودی ، ۲- تیموریان تا اورنگ زیب ، ۳- جنگهای خانگی میان عالمگیر و برادرانش. خاتمه در مرگ عالمگیر.

آغاز : نقاش نگارخانهٔ کاینات و مصور کارگاه مکنونات چون اقتضای آن بود که

(ل. ک. نسخه ها ۶ : ۴۶۶۲ - ریو ۱ : ۲۳۰ - استوری ۱ : ۴۶۴ ، ۱۳۰۹ - تذکرهٔ مورخین ، چودهری نبی سندیلوی : ۹۰.

5684 ۲۷۱۸ : نستعلیق خوش اردو ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه بیک سرلوح و دو صفحه آرایش در آغاز، جدول وکمند به زر و رنگها، ۵۳۵ ص

5685 ۴۶۲۷ : نستعلیق شکسته چلیپا ، سدهٔ ۱۲ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ، آغاز و انجام افتاده ، آخورده وصالی شده ، ۱۵۳ برگ شمار دارد.

2429

درهٔ نادری : درهٔ نادره

از میرزا **مهدی خان منشی** نوری **استر آبادی** ، منشی نادر افشار، (۱۱۴۸-۱۱۶۰ه.ق.). تاریخ خاندان افشاریان است تاکشته شدن نادر، و تا یکسال پس از آن ۱۱۶۲ه/۱۷۴۹م. در یک مقدمه و چهل «فقره» و یک «خاتمه».

احتلال ممالک ایران، استیلای افاغنه بر اصفهان، جلوس شاه تهماسب، خاتمهٔ کار محمود و جلوس اشرف، ترقی احوال نادر، تسخیر مشهد ، نهضت رایات به جانب هرات، تسخیر اصفهان، استیصال اشرف، فتح ارومیه، جنگ ابراهیم خان با افاغنه، عروسی رضا قلی میرزا، تسخیر هرات، توجه نادر به سوی روم، طغیان و پایان کار محمد خان بلوچ، توجه نادر برای بار سوم به جانب روم، جلوس نادر، تسخیر قندهار، گشودن بلخ ، فتح هند ، کشتن شاهجهان، تفویض سلطنت به محمد شاه، تسخیر سند ، تسخیر بخارا ، تسخیر خوارزم ، توصیف قلعهٔ کلات ، تذهیب قبهٔ نجف ، توجه به داغستان برای بار دوم ، قلاع قری قرا قیط ق ، فتح مسقط ، توجه به خوارزم ، سقوط رضا قلی میرزا از اعتبار ، توجه چهارم به سوی روم ، تسخیر

موصل و کرکوک و اربل ، قتل نادر شاه ، کلمات وعظ اساس، سلطنت علیشاه ، تاجگذاری شاهرخ ، و ابراهیم خان در تبریز.

آغاز: دیباج دیباجهٔ کتاب کتاب فصاحت قرین، مخطط و مدبج از مدایح و آفرین.

(ن. ک. نسخه ها ۶ : ۴۳۲۰ - ذریعه ۳ : ۲۴۸ ، ۲۸۹ و ۸ : ۱۱۱ - پیشگفتار چاپ دکتر جعفر شهیدی).

5686 ۴۰۶۷ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲-۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی سه راه ، موریانه به شدت آسیب رسانده ، ۴۸ ص.

5687 ۴۰۱۶ : نستعلیق پخته و نسخ ، ۱۲۷۰ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۷۱۷ ص

2430

روزنامهٔ وقایع محاصرهٔ حیدرآباد : وقایع حیدرآباد ، وقایع نعمت خان

از میرزا **محمد شیرازی**، متخلص به **عالی**، و ملقب از اورنگ زیب (۱۰۶۸-۱۱۱۸ ه.) در ۱۱۰۴ ه/۱۶۹۲-۹۳ م. به **نعمت خان** ، و سپس از شاه عالم محمد بهادر شاه پسر اورنگ زیب به **دانشمند خان** (م ۱۱۲۰ یا ۱۱۲۱ ه /۱۷۰۸ یا ۱۸۰۹ م.).

در رویداد روزهای محاصرهٔ حیدر آباد (گلکنده) و گشودن آن در ۱۱۰۷ ه./۱۶۸۶ م.در سی امین سال پادشاهی هان اورنگ زیب بدست پسرش بهادر شاه. نثر دشوار آمیخته به نظم است که ناگزیر چند شرح برداشته است. از آن میان : شرح عبدالاحد ، و غلام محمود.

یکی از کتابهای درسی شبه قاره بوده و بارها چاپ شده است.

آغاز: دمی که مدرس کشاف صبح ، در صفحهٔ صدق و صفا ، چون قاضی بیضا ، تفسیر سورهٔ و الشمس و الضحی به خط . . .

(ن.ک. نسخه ها ۶ : ۴۶۵۷ - ذریعه ۹ : ۶۷۶ (عالی) و ۱۲۱۴

(نعمت خان) و ۱۱ : ۲۷۰ (روزنامه) - مشار ج ۲ ، ج ۵ : ۵۴۳۰ - فرهنگ سخنوران : (عالی) - استوری ۱ : ۵۹۰.

5688 ۳۳۳ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نشانه ها شنگرف ، محشی ، ۱۲۲ ص (نسیمی ۲ : ۵۹۹-۶۰۱) ل.

5689 ۷۶۸۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، انجام افتاده ، محشی ، ۹۲ ص.

2431

روضة الصفا فی سیرة الانبیاء والملوک

از **میر خواند** ، محمد خاوند شاه بن کمال الدین محمود (بلخ ۸۳۷ه/ ۱۴۳۴م - ذیقعده ۹۰۳ه/۱۴۹۸م). به نام میر علیشیر. تاریخ عمومی است از آغاز آفرینش تا روزگار خود، که می خواسته در یک مقدمه و هفت جلد و یک خاتمه بسازد ، ولی جلد هفتم و خاتمه اش را نوادهٔ دختری او **خواندمیر** ، پس از مرگ نیای خود به پایان رسانده است. سپس هدایت طبرستانی «روضة الصفای ناصری» را از روی آن و بمانند دنبالهٔ آن نگاشته است.

جلد یکم ، پیش از اسلام از آدم تا خاتم و وزرانگان و پادشاهان داستان باسرنبدهای «گفتار» و «ذکر». **آغاز :** زیب فهرست نسخهٔ مفاخر انبیای عالیمکان. **جلد دوم** ، سیرت و سرگذشت حضرت پیامبرص و چهار یار و رویداد های تاریخی آن دوره. **آغاز :** عنوان صحیفهٔ مرادات و فهرست مجموعهٔ سعادات ، **جلد سوم**، سرگذشت حضرت حسن ع تا پایان خاندان عباسی. **آغاز :** حمد و ثنای که سبحان ملاء اعلا از ادای. **جلد چهارم :** پادشاهان اسلامی ایران ، روم ، مصر تا یورش مغول. **آغاز :** فهرست نسخهٔ سعادات ابدی و دیباجهٔ مجموعه کرامات سرمدی. **پنجم** ، مغولان. **آغاز :** آرایش دیباجهٔ مناقب و مآثر سلاطین رفیع. **ششم** ، تیموریان و جانشینان آنان. **آغاز :** جواهر حمد و سپاس و لآلی شکر بیقیاس. **هفتم**، (نگاشتهٔ خواند میر) سلطان حسین میرزا بایقرا (۸۴۲-۹۱۱ه.ق) و فرزندان او. **آغاز ۱ :** مشاطهٔ افکار سخن و پیمانهٔ بند عذار. **آغاز ۲ :** حصول سعادت دارین حمد پروردگاری ست. **خاتمه** در عجایب ربع مسکون و جغرافیای

جهان. که جزو «روضه الصفا» به حساب نمی آید (نسخه های فارسی ٦ : ٤١٥٣).

5690 ٥٦٠ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. جلد ۲، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ٦ راه، ١٠٦٤ ص (تسبیحی ۲ : ۲۳۹-۲٤٠).

5691 ١٤٥٥ : نستعلیق پخته، ١٤ ذیقعده ١٠٧٦ه.ق. (ص ٥٥٥) جلد ۲ و ۳، آغاز افتاده، و خطبهٔ آغاز جلد ۳ با چاپ کتابفروشی مرکز جداست : تحفه و تسلیات طیبات و صلاه صلوات فائحات که نسیم ریاض فردوس . . ، و از پس «اما بعد» برابر چاپی ست، ۹۳۷ ص.

5692 ٦٢٥ : نستعلیق پخته، ٢٤ ج ۲/١٩٥ (١٠٩٥ه.ق.) جلد ۲ آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ٤٥٢ ص. (تسبیحی ۳ : ۲٤٨-۲٥٠).

5693 ۲٠٦٧ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱ه.ق. جلد ۲، آغاز و انجام کمی افتاده. آغاز : قیام نمایم ابرهه خون او بریخت . . ، عنوان نشان شنگرف، ٧٦٨ ص.

5694 ٤٠٩٠ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. جلد ۵، آغاز افتاده : و سعادت متمم رکاب ما بوده، عنوان و نشان شنگرف، ٧٨١ ص.

5695 ٤٤٩ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. جلد ۱ و ۲، آغاز هر دو برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، اندازه بزرگتر از رحلی ٤٥×۲۹سم. ٦٨١ ص. (تسبیحی ۲ : ۲۳٦-۲۳۹).

5696 ۳۳٤۲: نسخ پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. جلد۲ و ۳، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده، ۳٤٧ برگ شمار دارد.

2432

روضة الطاهرین

از طاهر محمد بن عمادالدین حسن بن سلطان علی بن محمد حسین سبزواری، بنام اکبر شاه (۹٦۳-١٠١٤ه.ق.)، به سال ١٠١١ه/١٦٠٢م. در تاریخ

پیامبران و فرزانگان و پادشاهان پیش از اسلام تا اکبر پادشاه، در پنج «قسم» و هر قسم در چند «باب» و بابها در چند «فصل».

قسم یکم در سه باب ۱- پیامبران و فرزانگان پیش از اسلام، ۲- پادشاهان ایران، ۳- ملوک عرب. **قسم دوم**، در چهار باب: ۱- خلفای راشدین و امامان، دو فصل ۲- بنی امیه، دو فصل، ۳- بنی عباس دو فصل، ٤- سیزده فصل: صفاریان، سامانیان، غزنویان، غوریان، دیلمیان، سلجوقیان، اتابکان، اسما عیلیان. **قسم سوم** نگاشته ١٠١٤ھ/١٦٠٥م، در هفت باب: ۱- احوال ترکان پیش از خروج چنگیز، ۲- احوال چنگیز، ۳- چنگیز سه فصل، ٤- شاهرخ، ٥- عثمانیان، ٦- در سه فصل (تیمور، عمر شیخ میرزا، قراقونلو وقوانلو)، ۷- صفویان **قسم چهارم** در آداب و رسوم هندوان که از مهابهاراتی که بدستور اکبر ترجمه شده بود گرفته شده، در چهار باب ۱- اوتار وشنو، اقتباسهایی از مهابهارات، **قسم پنجم** در چهار باب ۱- پادشاهان دهلی از معزالدین سام غوری تا سلطان محمد عادل عادلی، ۲- تاریخ اکبر شاه از آغاز پادشاهی تا مرگ، ۳- گزیدهٔ سروده های سرایندگان روز اکبر شاه، ٤- پادشاهان سند، ملتان و دیگر بخشهای هند در نه فصل. فهرست تفصیل کتاب در (ریو ۱: ۱۱۹-۱۲۱) آمده است. جلد یکم آن که در کتابخانه ماست قسم یکم و دوم را در بردارد. و جلد دوم آن در موزهٔ سالار جنگ ۱: ۷۲ بخشهای سوم تا پنجم را دارد (ن. ک: نسخه ها ٦: ٤٧١٧ «هفت اقلیم» و ٤١٧١ «روضه‌الطاهرین» که هر دو یکی هستند.

5697 ٤٦٢٨: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ھ.ق. جلد یکم شامل قسم او ۲، آغاز افتاده: غنایم را بخش کردند و این کتاب به حصهٔ مردم حبشه رسید و آنرا با تحایف دیگر نزد ملک و حبشه بردند... (سپس): فصل اول در ذکر فرقهٔ پیشدادیان یازده تن، مدت ایشان... و این مجلد میرسد به «طبقهٔ چهارم اتابکان آذربایجان... ذکر قراحطائیان... فصل سیزدهم سلاطین سهمه... فروع اسماعیلیه والموتیان... در ص ۲۱۹ آمده: «حقیقت پادشاهی بهمن بن اسفندیار بن... مولانا مسعود مجدود که خواهر زادهٔ فردوسی طوسی ست منظوم گردانید و همان احوال را بی کم وکاست مؤلف این اوراق طاهر محمد بن عماد الدین حسن بن سلطان علی بن حاجی محمد حسین سبزواری به واسطه رابطهٔ سحر نثر

نمود و امیدوار است اگر سهوی رفته باشد...» عنوانها شنگرف،
۱ جدولبندی ۶ راه، ٤۳٤ ص. اندازه رحلی.

2433

زبدة خلاصة التواریخ

از محمد رحیم، نام نگارنده و کتاب در دیباچه آمده است. مجموعه ماده تاریخهایی از سرایندگان و ماده تاریخ سازان گوناگون است، که نام آنان را در پس از هر قطعه‌ای آورده است. و پیش از آغاز کار کلیاتی دربارهٔ تاریخ و ماده تاریخ سازی نوشته است (ص ۱-۲۲). سپس ماده تاریخ وفات پیامبر و رویدادها به ترتیب سنواتی آورده شده است، و آخرین ماده تاریخ سال ۱۱۲۵ه (۱۷۱۳م) را می رساند.

آغاز: بر نظر مرآت اثر ارباب بینش و بصر پوشیده نیست که دایرهٔ مختلف الاقطار دوران و سلسلهٔ نامتناهی...

5698 ۳۱۱۳ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲ه.ق. و شاید ۱۱۲۶ه.ق. آغاز برابر نمونه، نشانه ها شنگرف، ۱۰۶ ص.

0

زینة المجالس

مجدی در بخش چند دانشی : ٤۲٤ گذشت.

2434

سیاقنامه : تاریخ سیاق

از ناشناس. تاریخ کوتاه جهان است با ارقام سیاق، با توجه بیشتر به تاریخ سرزمین شبه قاره، ار آن گونه که نسخه هایی بسیار از آن، در زمینهٔ تاریخ ایران در دست هست. (ن. ک : نسخه ها ۶ : ٤۱۰۷). و این تاریخ بیشتر به هند و سالهای متأخر توجه دارد و میرسد به روزگار تحریر.

آغاز : بموجب تواریخ هندوی، عالم را آغازی و انجامی نیست. برمها که به موجب حکم پروردگار واسطهٔ ایجاد است ، در هر شب و روز او ، آفرینش وجود میگیرد و معدوم می شود.

5699 ٤٥٣٥ : نستعلیق شکسته و سیاق ، حیارام کاتب دهلوی ٦ جون ۱۸۵۲م/۱۲ شعبان ۱۲٦۸هـ.ق. حسب الارشاد مولوی احمد علیصاحب، عنوان و نشان شنگرف ، در پایان «تاریخ سیاقنامه» نامیده شده است ۲۹٦ ص.

2435

شاهنامه

از حکیم ابو القاسم **فردوسی طوسی**، منصور بن حسن (م ٤۱۱ یا ٤۱٦ هـ. ۱۰۲۱-۲۰ یا ۱۰۲۵م).

آغاز (مقدمهٔ ابو منصوری) : سپاس و آفرین مر خدای را که این جهان و آن جهان آفریده، ما بندگان را در جهان پیدا کرد.

آغاز (متن) : بنام خداوند جان و خرد ـ کزین برتر اندیشه برنگذرد.

(ن. ک. نسخه ها ٤ : ۲۹۳۵- کتابشناسی فردوسی ، ایرج افشار).

5700 ۱۲۷۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰هـ.ق. دیباجهٔ ابو منصوری را داشته و باز ماندهٔ آن پیش از فهرست مطالب دیده می شود. سپس متن آغاز می شود ، آغاز متن برابر نمونه ، با دو سرلوح زر و لاجورد ، دو صفحه در آغاز دفتر یکم و دو صفحه در آغاز دفتر چهارم با سرلوح و آغاز میان سطرها دندان موشی به زر ، جدولبندی ۷ راه به زر و رنگها، انجام در داستان قباد و شیرین افتاده : چو شیرین شنید این کبود سیاه ـ به پوشید و آمد به نزدیک شاه ، ۱۰۰۰ ص چهار ستونی.

5701 ۳۱٤ : نستعلیق خوش ، منور شاه قانون گوی ، بفرمایش خواجه حسن شاه ، در کشمیر ، ۷ رجب ۱۰۵۸هـ.ق. آغاز متن برابر نمونه ، دیباجهٔ نثری و هجو نامهٔ محمود را ندارد ، چهار سرلوح در آغاز چهار دفتر ، با ۳٤ تصویر آبرنگ زیبا ، دو صفحهٔ آغاز میان سطرها دندان موشی به زر ، جدولبندی ٦ راه و کمند بندی شده ، ۱۳۷۷ ص. چهار ستونی. (تسبیحی ۲ : ۲۵٦-۲۵۸).

5702 ۴۴۳ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. آغاز در «مقدمهٔ منصوری» افتاده : بستاند بیارد. بیت. برون رفت قاصد چو برق جهان . . ، میانه و انجام افتاده ، جدولبندی ۹ راه به زر و رنگها ، ۳۸۶ ص. چهار ستونی. (تسبیحی ۲ : ۲۵۸-۲۵۹).

5703 ۷۶۲ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. آغاز در داستان رستم و اسفندیار افتاده : به گیتی بدینسان که اکنون توئی ، نباید داری سر بد خویی ، و آخرین عنوان «کشته شدن یزد گرد بدست آسیبان به حکم ماهوی سوری» است، و افتاده ، جدولبندی ۶ راه به رنگها ، ۶۱۶ ص. چهار ستونی (تسبیحی ۳ : ۲۷۶-۲۷۷).

5704 ۷۹۷ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. آغاز در پیش از «عهد سکندر با قیذافه و برگشتن» افتاده : چو قیدافه گفت و سکندر شنید - بچشم دلش چاره آمد پدید. نسخه آشفتگی دارد ، انجام در «نکوهش کردن دقیقی را» افتاده ، جدولبندی ۵ راه به زر و رنگها ، ۵۰۲ ص. چهار ستونی (تسبیحی ۳ : ۲۷۷-۲۷۸).

5705 ۱۲۶۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. دیباچهٔ منثور منصوری را ندارد ، آغاز متن برابر نمونه ، عنوانها به سفید آب در زمینهٔ لاژورد ، و می رسد به : رسیدن هومان نزد بهرام ، جنگ هومان ، گرفتار شدن خاقان چین بدست رستم. انجام افتاده : ز پیل اندر آورد و زد بر زمین - به بستن بازوی خاقان چین. جدولبندی ۷ راه به رنگها ، ۴۱۶ ص. چهار ستونی.

5706 ۳۱۱ : نستعلیق و ثلث خوش ، محمد شیر ولد محمد ذاکر بن محمد شیخ سعدی ، متوطن گجرات ، ۹ ج ۲/۱۲۳۴ هـ.ق. در پهاک نگر، برای خوس منشی صاحبزاده صاحب محمد یار ، در مدت چهار ماه نوشته ، فهرست مطالب در ۱۲ صفحه ، سپس مقدمهٔ منثور ابو منصوری و در پایان این مقدمه هجونامهٔ محمود آمده ، آنگاه متن شاهنامه . آغاز برابر نمونه ، دو صفحهٔ آغاز متن تمام زرین ، جدولبندی ۴ راه و کمند بندی شده ، عنوانها شنگرف ، ۱۲۱۴ ص . چهار ستونی .

5707 ۵۸۸۳ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق داستان رستم است گزیده از شاهنامه ، آغاز افتاده : روان کشته سهراب بالشکری - فراوان دلاور ز هر لشکری ، ۲۱۰ ص. دو ستونی .

2436

تاریخ شمشیر خانی : شاهنامهٔ منثور، دلگشای شمشیرخانی

از میرزا **توکل بیگ** بن تولک بیگ حسینی، از روزگار شاهجهان پادشاه (۱۰۳۷-۱۰۶۷ ه.ق.)، واقعه نویس دربار شاهزاده دارا شکوه، (۱۰۲۴-۱۰۶۹ ه.ق.).

نثر «شاهنامه»ی فردوسی ست برای محمد حیات شمشیر خان حاکم غزنین (۱۰۶۳-۱۰۶۹ ه.ق). و در دیباچه می نویسد که این گزیده‌ای ست از بخشهای «شاهنامه» که وی به نثر در آورده است، و تاریخ انجام را ۱۰۶۳ ه /۱۶۵۳-۲م. برابر ۲۸ سال پادشاهی شاهجهان یاد کرده است، و کتاب با هجو نامهٔ ساختگی به انجام رسیده است.

آغاز: حمد بیغایت و ثنای بی نهایت مر حضرت واجب الوجودی را که خالق.. اما بعد این رساله مختصر در هنگام هزار و شصت و سه هجری. (ن. ک. نسخه ها ۶: ۴۲۵۱ - استوری ۱: ۱۰۰۸ - اته: ۸۸۸ تا ۸۹۰.

5708 ۶۸۲۱: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۲ خطی، آغاز:... سپاه انجمن کرد بگشاد گوس، ۵۱۸ ص.

5709 ۶۷۸۶: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان و جدولبندی دو راه شنگرف، ۴۳۲ ص.

5710 ۴۲۱۷: نستعلیق پخته، رمضان ۱۰۱۳ (۱۱۱۳ ه.ق.). آغاز افتاده، که آن چرخ کردی بره سرگرای. دختر چون این معنی از جم ملاحظه نمود..، عنوان و نشان شنگرف، با «نشستن ارد شیر بر تخت پادشاهی در اصطخر» به انجام می رسد، سپس داستان فردوسی و سلطان محمود و خواجه حسن میمندی ست، ۳۸۰ ص.

5711 ۱۰۰: نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. **آغاز:** به جانب فریدون انداختند، از آواز سنگ بیدار شد..، نخستین عنوان «داستان بر تخت نشستن فریدون و بند کردن ضحاک». آخرین عنوان

«داستان بیژن و گرگین و منیژه دختران افراسیاب» است. با نسخه های دیگر مقابله شده جدایی هایی در برخی از عبارتها دارد ولی همان است، ۱۲۸ ص (بنگرید به: ف. تسبیحی ۱: ۲۱۰-۲۱۲، که در آنجا «رستم نامه» نامیده شده است).

5712 ۲۳۰۹: نستعلیق تازه، محمد... ساکن دار رنه دارالسلطنه کابل، ۲۸ جدی ۱۳۰۱خ/ح۲/ ۱۳۴۱ه.ق. آغاز برابر نمونه، در دیباچه سال نگارش ۲۶ شاهی و مطابق ۱۰۶۹ه. (!) یاد شده است، ۲۸۴ص. اندازه رحلی.

2437

ظفر نامه

از شرف الدین **علی** بن حاجی **یزدی معانی** (م۸۵۸ه/۱۴۵۴م) بدستور سلطان ابراهیم پسر شاهرخ تیموری، به سال ۸۲۸ه (کلام صف فی شیراز) ۱۴۲۵م. نگاشته است. در آن سرگذشت تیمور و سپاهیان خونخوارش آورده شده است: در یک مقدمه و دو مقاله، مقدمه در اسلاف تیمور و نژاد نامهٔ آنها مقاله یکم کارهای تیمور، دوم کارهای شاهرخ، و تقسیمات کوچکتر «گفتار در ...» است. بر حسب سالها و رویداد ها آورده شده است. متن در تهران در دو جلد بکوشش محمد عباسی و مقدمه در ازبکستان زیر نظر عصام‌الدین اورنبایوف در ۱۹۷۲م. از روی نسخه‌ای از سدهٔ هفتم چاپ شده است.

آغاز (مقدمه): افتتاح تاریخ جهانداری، و ابتدای نامهٔ ظفر و بختیاری حمد و سپاس. **آغاز** (متن): حمدا کثیرا مبارکا، یوتی الملک لمن یشا و ینزع.

(ن. ک. نسخه ها ۶: ۴۳۴۶ - ذریعه ۹: ۵۱۷ و ۱۵: ۲۰۰ - مشار). ج ۲: ۳۴۷۷.

5713 ۳۳۰: نستعلیق خوش، غرهٔ ذیقعدهٔ ۱۱۳۲ه.ق. (پایان متن) و شاید مقدمه از سدهٔ ۱۱ه.ق. باشد. آغاز مقدمه و متن برابر نمونه، عنوان و نشانی شنگرف، با یادداشتهایی از آن میان... برای ثابت کردن نسل صحیح وغیر صحیح که مردمان عوام الناس بد نسب حال،

هر یک نسب خود را در معلان شمارند، لهذا برای رفع تنازع . . . ،
۹۵۰ ص (تسبیحی ۲ : ۳۱۰ - ۳۱۳).

5714 ۲۷۵۴ : نستعلیق، ۳۶ جلوس محمد شاه (۱۱۶۷ ه.ق. ؟) نام نویسنده و نشانیهای دیگر از میان رفته، آغاز برابر مقدمه است و تنها یک برگ از مقدمه مانده، انجام برابر متن است و درمیانه افتاده، عنوان و نشان شنگرف، ۳۱۰ ص.

5715 ۱۵۳۸ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲ ه.ق. عنوانها شنگرف، ظفر نامه است بدون «مقدمه»، آغاز افتاده : در آنجا به اقبال و کامرانی بگذرانید و در اول بهار، انجام افتاده، ۴۵۲ ص.

2438

تیمور نامه : تمر نامه، ظفر نامهٔ منظوم

از **هاتفی جامی**، عبدالله (م۹۲۷ه/۱۵۲۱م.) خواهر زادهٔ عبدالرحمان جامی. وی از دایی خود اجازه خواست تا پنج مثنوی در برابر «خمسهٔ» نظامی بسراید، و پس از آزمایش به او اجازه داده شد و او چهار مثنوی را بدینگونه سرود : ۱- لیلی و مجنون، ۲- خسرو و شیرین، ۳- هفت منظر، ۴- تیمور نامه.

بنام سلطان حسین میرزا بایقرا (۸۴۲-۹۱۱ ه.ق.)، در چهل هزار بیت، در بحر «شاهنامه» (متقارب) سروده است. و وی میگوید «ظفر نامهٔ تیموری» شرف الدین علی یزدی معانی را پایهٔ کار خود نهاده ام. لیکن اهمیت تاریخی تیمور نامه کمتر از جنبهٔ ادبی آن است. نخست با حمد باری، تضرع به درگاه باری، نعت پیامبر، معراج آغاز می گردد، سپس : قران و طالع شدن هلال فرخنده، محاربه کردن سلطان با امیر حسین والی بلخ، نشستن سلطان به شهر بلخ، ایلچی فرستادن به خوارزم . . . و جهانگشایی ها و کشتار هایش بگونه‌ای تحسین آمیز.

آغاز : بنام خدایی که فکر و خرد - نیارد که در کنه او پی برد - چنین دید ازو عقل چون بنگریست . . .

(ن. ک. نسخه ها ۴ : ۲۷۲۹ - ذریعه ۴ : ۵۱۸ و ۹ : ۱۲۸۴ و

۱۹ : ۱٤٤).

5716 ۱۰۰۵ : نستعلیق زیبا ، سدهٔ ۱۰ه.ق. و شاید به روزگار سراینده ، آغاز برابر نمونه ، نسخهٔ هنری ، دو صفحهٔ آغاز تمام زر و لاژورد ، با سه مجلس آبرنگ از همان روزگاران که هر یک تمام صفحه را پوشانده است، عنوانها به زر و لاژورد ، جدولبندی به زر و مشکی ، بعد ها نسخه حاشیه سازی شده است ، یک صفحهٔ پایان نو نویس ، ۲۳۰ ص.

5717 ۶۱۹۷ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه . عنوان و نشان شنگرف ، برخی از سطرها چلیپا ، کناره ها موریانه زده ، باز سازی شده ، گویا کامل ، ۲۵۲ ص .

5718 ۹۸۲ : نستعلیق خوانا ، شیر محمد ولد نظام الدین ، ۱۷ ماه اسوج ۱۹۰۵ بکرمی (۱۲۶۶ه.ق.) . آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، پیرامون ، ۳٤۰۰ بیت ، ۱۶۳ ص (ف . تسبیحی ۳ : ۱۰۳ - ۱۰٤) .

2439

قران سعدین

از امیر خسرو دهلوی (۶۵۱-۷۲۵ه./۱۲۵۳-۱۳۲۵م.). مثنوی ست عرفانی تاریخی، به پیروی «مخزن الاسرار» نظامی ، دربارهٔ رویداد دیدار معز الدین کیقباد (پادشاه دهلی ۶۸۶-۶۸۹ه‍/۱۲۸۷-۱۲۹۰م.) با پدرش ناصر الدین (پادشاه بنگاله ۶۸۱-۶۹۱/۱۲۸۲-۱۲۹۲م.) که در همان سال ۶۸۸ه‍/۱۲۸۹م. رخ داده بود ، در ظرف سه ماه به انجام رسانده است.

آغاز (متن) : حمد خداوند سرایم نخست - تا شود این نامه زنامش درست.

(ن.ک : نسخه ها ٤ : ۳۰۳٤ - هفت آسمان : ۷۰ - ذریعه ۱۷ : ۶۶ - مشار ، ج ۲ : ۳۸۹۵ - ریو ۲ : ۶۱۱).

5719 ۳۲۰۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. با سهر «عبدالمذنب محمد صادق ۱۱۹۱» ، آغاز و انجام افتاده . آغاز: گرچه توانم زتو این پایه برد — از تو ستانم به که خواهم سپرد . عنوانها شنگرف . نخستین عنوان

«بار از شاهجهان پاسخ پیغام پدر» و آخرین عنوان «بار پیغام پدر جانب فرزند عزیزه» ، ۲٤۲ ص .

5720 ۳۱٦۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ه.ق. آغاز : شکر گویم که به توفیق . . . (پس از دو بیت که عنوان است ، آغاز برابر نمونه) ، عنوانها به نظم و شنگرف ، جدولبندی ۲ راه شنگرف، محشی، ۳۰٦ ص .

5721 ۵۰۱۷ : نستعلیق تحریر آمیز ، خیر محمد ، سه شنبه ۲ ج ۱۱۷۳/۲ه.ق. آغاز : شکر گویم که به توفیق . . . (پس از دو بیت برابر نمونه) با حاشیه هایی بسیار ، عنوانها به نظم و شنگرف ، ۱٦٦ ص .

5722 ۸۰۰۳ : نستعلیق ، محمد اسلم ، ۱۱۹۵ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۹۹ ص ، در فرور دین ۱۳۵۷ خ خریداری شده است .

5723 ٤۱۱۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز : شکر گویم که به توفیق خداوند جهان . . (پس از دو بیت برابر نمونه) ، عنوانها به نظم و شنگرف ، ۲٦۸ ص .

2440

قیصر نامه : جنگ عثمانی و روسیه

از **عزیز لکهنوی** ، که در عرض حال خود یاد کرده است : بود **لکهنو** گنجهٔ من (برابر نظامی گنجوی) . . . عزیزم چو دارند اهل تمیز - سزد خوانم از خویشتن را **عزیز**. که پس از ستایش از ملکه وکتوریا و عبدالحمید خان عثمانی به تاریخ جنگ روس عثمانی می پردازد ، به نظم.

همان خواجه عزیز الدین کشمیری فرزند خواجه زین الدین (کشمیر ۱۸۲۱- لکهنو ۱۳۳۳ه./۱۹۱۵م.) ، که ریاست بخش فارسی کنگ کالج لکهنو را در ۱۸۸٤م داشته است. یکی از نیا کانش بنام خواجه محمد مقیم در سدهٔ هشتم از ترکستان به کشمیر رفته است. (ن. ک. تذکرهٔ شعرای کشمیر ، پیر حسام الدین ۲ : ۸۳۸-۸۷٤ - پیشگفتار چاپ «کلیات عزیز» ، از نواب حبیب الرحمان خان شروانی - مشار ، خ ۲ : ۳۹۷۵ - مؤلفان مشار ٤ : ۵۹).

با سربندهای زیر آغاز می شود : نعت سرور عالم ، اظهار شوق ، عرض حال خود ، سبب تالیف ، ستایش از ملکه ویکتوریا ، فیاضی اهل هند ، ستایش از والی رامپور و نواب امیر الملک سید محمد صدیق حسن خان بهادر ، ستایش از سلطان عبدالحمید خان عثمانی ، آغاز داستان فتنهٔ روم ، حمایت شاه روس از سرکشان ، آغاز جنگ روم و روس ، مقابلهٔ روم و روس در پلونه . . .

آغاز : بنام خداوند کار آفرین - هزار آفرین ، صد هزار آفرین - جهان پادشاه خدیوان خدیو - ارابه کش او چه گا و چه گیو.

5724 ۸۹۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ - ۱۲ ه.ق آغاز برابر نمونه، پیرامون ۷۲۰ بیت دارد ، عنوانها جوهر ، ۸۸ ص . (ف . تسبیحی ۳ : ۴۳۶ - ۴۳۷).

2441

کیگوهر نامه

از **دنی چند بالی.** تاریخ خاندان کیگوهر (گکهڑ) و فرمانروایان آنان است به سال ۱۱۳۷ ه./۱۷۲۵-۴م. نگاشته است.

نثر آمیخته به نظم ، با فرمانروایی کیگوهر و کشورگشایی های او آغاز می شود. چاپ شده است. (ن.ک. نسخه ها ۶ : ۴۶۸۲-ریو ۳ : ۱۰۱۲- هندوون کا حصه : ۹۷).

آغاز : راویان اخبار و حاکیان هر دیار بزبان فصیح . . . به این آیین نشانیده که سلطان کیگوهر همسر کیکاوس و کیقباد و جم و قیصر و فرمانروایان اصفهان بود.

5725 ۳۳۲۱ : نستعلیق پخته ، ٤ ذیقعدهٔ ۱۲۷۵ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۲ راه، کمند بندی شده ، ۱۱۹ ص .

5726 ۱۶۵۳ : نستعلیق شکسته ، سدهٔ ۱۴ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۱۸ ص . سپس پراکنده هایی ۱٤٤ ص .

2442

گلشن ابراهیمی : تاریخ فرشته

از **فرشتهٔ استر آبادی** ، محمد قاسم هندو شاه ، در گذشته پس از ۱۰۳۳ هـ./ ۳-۱۶۲۴م. بدستور و به نام ابراهیم عادل شاه (۹۸۸-۱۰۳۷ هـ.) ، به سال ۱۰۱۵ هـ./۶-۱۶۰۷م. در یک مقدمه و دوازده مقاله و یک خاتمه نگاشته است.

آغاز : پیش وجود همه آیندگان ـ پیش بقای همه پایندگان . . . چون در حکم کنت کنزاً مخفیا.

(ن. ک. نسخه ها ۶ : ۴۶۸۳ ـ مشار ۴ : ۴۲۹۶).

5727 ۴۴۸۳ : نستعلیق خوش ، عزیز بیگ ، ۲۹ صفر سدهٔ ۱۲ هـ.ق جلد چهارم است و از مقالهٔ ششم سلاطین فاروقیه آغاز می شود . در پایان آمده : تمام شد تاریخ فرشته که مشتمل بر چهار جلد است ، بتاریخ ۲۹ صفر پنجشنبه با فهرست مطالب در آغاز نسخه ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه به حواشی آسیب رسانده ، ۲۵۷ ص .

5728 ۴۴۸۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. جلد یکم است ، آغاز در دیباچه افتاده : بساط جهان از طرف ، عنوان و نشان شنگرف ، ۵۱۲ ص .

5729 ۳۷۷۶ : نستعلیق شکسته آمیز ، محرم ۱۲۳۳ هـ.ق. حسب الحکم نواب رکن السلطنت امیر الممالک مختار الامراء بهادر ، عنوان و نشان شنگرف ، جلد اول ، آغاز برابر نمونه ، ۴۹۸ ص ، اندازهٔ رحلی .

5730 ۶۲۷۷ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. جلد سوم . آغاز: مروج مذهب اثنی عشری ، برهان نظام شاه بحری ، در هفت سالگی در تخت احمد نگر ، عنوان و نشان شنگرف ، ۵۲۰ ص .

2443

ماده تاریخ

از ناشناس. (ن.ک. مساوی الاعداد ، در همین بخش).

5731 ۷۹۶٤ ' نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ماده تاریخهاست از واژه هاے همپایه که هریک شماره ای را می رساند . از واژه هایی که رقم ۱۱۵ را برسانند تا ۹٤۲ به ترتیب . آغاز: ۱۱۵ ، سه ، علیه ، طلوع ، احفال ، احلاف ، احاع . . . (که هریک رقم ۱۱۵ را نشان می دهند) . پیرامون . . . ۲ ص . اندازهٔ رحلی .

0

مختصر تاریخ عالم

در بخش ستاره شناسی ، ص : ۱۷۵ گذشت.

2444

مرآت اسکندری : مرآت سکندری

از **اسکندر** بن محمد ، معروف به **منجهو اکبر.** در تاریخ پادشاهان گجرات ، تا سال . . . ۱۰۰۱ه./۱۵۹۲م. به سال ۱۰۲۰ه./۱-۱۶۱۲م. نگاشته است.

در دیباچهٔ آن آمده است ، که تاکنون تاریخ جامعی از پادشاهان گجرات نگاشته نشده است، و از تاریخهایی نام می برد که بروزگار پادشاهان وقت، نگاشته شده و نگارندگان هر کدام چشم به صله داشته و پاس خاطر پادشاهان روز را داشته ، و جز قصه هایی در ستایش آنها نپرداخته اند. و من در بیان احوال پادشاهان گجرات نیکی را گفتن و بدی را در ابهام گذاشتن لایق ندیدم. و این کتاب حاوی شنید های شخصی و منابع نگاشته شدهٔ پیش از اوست.

نخستین عنوان : ذکر سلطنت گجرات (۷۹۹ه./٦-۱۳۹۷م.) ، ذکر آمدن تاتار خان از دهلی به گجرات و دیدار با خان ظفر نشان ، ذکر جلوس سلطان محمد شاه بن ظفر خان عرف تاتار خان بر تخت گجرات (۸۰٦ه./۳-٤-۱٤۰م.) ... به ترتیب سالها . . .

آغاز : الحمدلله الذی جعل من افراد البشر سلطان . . . اما بعد ، چنین میگوید . . . اسکندر بن محمد عرف به منجهو . . .

(ن.ک. نسخه ها ۶ : ۴۶۹۷ - مشار ۴ : ۴۶۷۴-ریو ۱ : ۲۸۷ «مرآت سکندری»).

5732 ۸۰۴۳ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ ه.ق. آغاز در دیباجه افتاده : تاریخ احمد شاهی منظومه در قید تحریر آورده ، اما آن تاریخ منحصر به بیان احوال مظفر شاه و احمد شاه است ، عنوان و نشان شنگرف ، ۶۶۴ صفحه شمار دارد . در خرداد ماه ۱۳۵۷ خریداری شده است .

2445

مرآت الاشباه سلاطین آسمان جاه

از محمد فخر الدین حسین ، به سال ۱۲۶۶ ه./۱۸۵۰م. تاریخ کوتاهی است از تیموریان از امیر تیمور تا سراج الدین محمد بهادر شاه آخرین شاه مغولی هند و روزگارنگارنده. از شاهان صفوی نیز آورده ست. وی می خواسته تاریخ مصوری از آن شاهان ساخته باشد. نام نگارنده و کتاب و معتمد الملک صادق العهد حکیم محمد حسن خان بهادر و نقاش کتاب «جادو طراز غلام علیخان دبیر علیخان مصور» و تاریخ نگارش در دیباچه آمده است.

آغاز : مصور فکرت اعجاز طراز در ابداع صور تکری های شاهد ثنا . . .

(ن. ک. نسخه ها ۶ : ۴۶۹۸ - ریو ۱ : ۲۸۵).

5733 ۶۳۲۲ : شکستهٔ نسبت خوان نگارنده؟ ش ۱ مجموعه (ص ۲ - ۴۸) . جایهایی برای صورت پادشاهان سپید گذاشته و نام آنان را در پایین نوشته است .

2446

مرآت عالم

از محمد بقا ، محمد سهارنپوری ، زاده در ۱۰۳۷/۱۶۲۸م. (م ۱۰۹۴ ه./ ۱۶۸۳م.) در ۱۰۷۸ ه/۱۶۶۷م. برای بختاور خان (م ۱۰۹۵ ه./۱۶۸۴م.). از امیران اورنگ زیب (۱۰۶۸-۱۱۱۸ ه.ق.).

تاریخ عمومی و سپس هند است ، در هفت آرایش ، و هر آرایش در چند

نمایش: **آرایش** ۱- در ذکر برخی از احوال پیامبران، چهار نمایش، ۲- حالات و غزوات پیامبر و شمه ای از فرزندان و همسران ایشان و امامان و برخی از صحابه، دوازده نمایش، ۳- خاندان اموی و عباسی و همروزگاران عباسی و قیصرهٔ روم و شرفای مکه و مدینه و خانان ترک، هشت نمایش، و چندین نمود، ٤- خاقان امیر تیمور گورگان، پنج نمایش، ۵- پادشاهان دهلی و دیگر ممالک در عهد همایون، چند نمایش و نمود، ٦- پادشاهان گورکانیان هند، پنج نمایش، ۷- اورنگ زیب (۱۰٦۸-۱۱۱۸ ه.ق) در سه پیرایش. **خاتمه.** در سرگذشت سرایندگان.

آغاز: بر ترین گوهری که تاج داران کشور فصاحت و تخت نشینان خطهٔ بلاغت . . . (ن.ک. نسخه ها ٦ : ٤۲۰۰ - تاریخ تذکره های فارسی، گلچین معانی ۲ : ۷۸۰-۷۸٦ - استوری ۱ : ۱۳۲).

5734 ۷۸٦٤ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه، وصالی شده، از پایان افتاده، ۳۰ ص.

2447

مساوی الأعداد

از میر **محمد مهدی** حسینی **اصفهانی.** مجموعه واژه‌هایی ست که از نظر معنا بیکدیگر نزدیک هستند و از نظر حروف ابجدی شمارهٔ یکسانی دارند، برای مادهٔ تاریخ سازی. بدون دیباچه و فصل بندی.

5735 ٤٤۲۳ : نستعلیق، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۹۰ - ۱۹۵)
در پایان آن آمده تمام شد رسالهٔ مساوی الاعداد تصنیف میر محمد مهدی حسینی اصفهانی.

2448

مطلع السعدین و مجمع البحرین

از کمال الدین **عبدالرزاق** بن جلال الدین اسحاق **سمرقندی** (۸۱٦ - هرات

۸۸۷ه‍./۱۴۱۳-۱۴۸۲م.). در دو دفتر یکم را به سال ۸۷۵ه‍./۱۴۷۰م. و دوم را در ۸۸۱ه‍./۱۴۷۶م. به انجام رسانده است.

۱- از زایش سلطان ابو سعید ایلخانی (۷۱۶-۷۳۶ه‍.ق.) در ۷۰۴ه‍./۱۳۰۴-۱۳۰۵م. مع اشتمال حوادث ربع مسکون، تا ذکر وفات صاحبقران تیمور (۷۰۴-۸۰۷ه‍/۱۳۰۴-۱۴۰۴م.) وقایع بعد از وفات، نقل نعش به جانب سمرقند، مشورت کردن امیران و اتفاق در سلطنت امیر زاده خلیل سلطان، مخالفت امرا با امیر زاده خلیل، جلوس میرزا خلیل سلطان، مجملی از احوال خلیل سلطان (نسخهٔ ما).

۲- فرمانروایی شاهرخ (۸۰۷-۸۵۰ه‍.ق.) تا پایان فرمانروایی ابو الغازی سلطان حسین و سال ۸۷۶ه‍./۱۴۷۱-۷۲م.

گزیدهٔ آنرا کاترمر فرانسوی در ۱۸۴۳م به فرانسوی چاپ کرده است، و بکوشش محمد شفیع در لاهور ۱۳۶۵ه‍./۱۹۴۶م. در چند جلد چاپ شده است.

نگرید به: نسخه های فارسی ۶: ۴۳۸۴ - مشار ح ۲ ج ۴: ۴۷۹۴ - ذریعه ۲۱: ۱۵۴ - کشف الظنون، مطلع السعدین - استوری ۱: ۲۹۳، ۱۲۷۶.

5736 ۱۰۲۲: نسخ پخته، ۱۰۰۰ه‍.ق. دفتر یکم است. آغاز: حمدله. صلاب. داستان سلطان سعید علاء الدنیا والدین سلطان ابو سعید بهادر خان انار الله برهانه...، در دو قسم است. قسم اول در ذکر ولادت و نسب حوالی و شرح بعضی از وقایع تا وقت جلوس بر سریر سلطنت...، با یک سر لوح زرین ولاژوردین خوب، دو صفحهٔ آغاز کناره ها گل و بوته به زر و میان سطرها دندانه موشی به زر، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۷ راه، ۴۳۱ برگشمار دارد. اندازهٔ رحلی.

2449

المعجم فی آثار ملوک العجم

از شرف الدین فضل الله بن عبدالله حسینی قزوینی (م پیرامون ۷۴۰ه‍./۱۳۴۰م). گویا پدر وصاف الحضره نگارندهٔ «تجزیه الامصار»، برای اتابک نصرالدین احمد پسر یوسف شاه حاکم لرستان بزرگ (۶۹۵-۷۳۳ه‍.ق.)، به سال ۶۸۴ه‍./

١٢٨٥م. نگاشته است.

تاریخ ایران باستان است از پیشدادیان (کیومرث) تا پایان کار ساسانیان، با نثری مغلق و صنایع لفظی، آمیخته به نظم.

آغاز: ان احق مایفتتح به الکلام، و یجمع به المرام حمد الله الملک... صانعی که به قلم قدرت بر لوح... (ن. ک. نسخه ها ٦ : ٤٣٨٦ - ذریعه ٣ : ٢٨٧ - سبک شناسی، بهار ٣ : ١٠٥ - مشار ٤ : ٤٨١٢ - بریگل ٢ : ٧١٤).

5737 ٩٤٨ : نستعلیق تحریر آمیز، مجدالدین، سدهٔ ١٤ هـ.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان سرخ، ٢٤٦ ص (تسبیحی ٣ : ٦٠٩ - ٦١١). ع.

0

مقدمهٔ تاریخ : خلاصة التواریخ

2450

نگارستان : تاریخ . . .

از **قاضی احمد بن محمد بن عبدالغفار غفاری قزوینی** (م ٩٧٥ هـ./٧-١٥٦٨م.).
به سال ٩٥٩/نگارستان واقع/١٥٥٢م. در دیبول هند، بنام شاه **طهماسب صفوی** (٩٣٠-٩٨٤هـ.ق.) بانجام رسانده است. تاریخ کوتاهی ست از پیامبر اسلام ص تا پادشاهی آق قوینلو همراه با حکایتها. که در آغاز نام پیرامون ٣١ مآخذ خود را آورده است.

(ن. ک. مشار ١ : ٥٢٩٥ و ٢ : ١١٥١ - ذریعه ٢٤ : ٣٠٨ - نسخه ها ٦ : ٤٢٠٧).

آغاز: ای طرازندهٔ بهارستان - وی نگارندهٔ نگارستان... حضرت سلطان خسرو مالک رقاب ممالک تقدیر.

5738 ٣٨١ : نستعلیق خوش، ١٦ ج ٢، سدهٔ ١١ هـ.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ٦٨٩ ص.

2451

نه سپهر

از امیر خسرو دهلوی (ن. ک. «خمسهٔ دهلوی: ۱۶۰۶» در همین فهرست).
به سال ۷۱۸هـ/۱۳۱۸م، در شصت و هفت سالگی به انجام رسانده است.

مثنوی است تاریخی، در رویداد های روزگار قطب الدین مبارکشاه خلجی (۷۱۶-۷۲۰هـ/۱۳۱۶-۱۳۲۰م.) و بنام او. در نه «سپهر» و هر سپهر در یک بحر، دربارهٔ مبارکشاه پیشگفته، خطبات شاهزاده خسرو خان، شان و شوکت دهلی، ستایش از هندوستان، ارادت به مشتری، واقعهٔ زایش شاهزاده محمد و جز آنها.

بکوشش دکتر وحید میرزا در ۱۹۴۸م با پیشگفتار به زبان انگلیسی، در کلکته، ۳۹۰+۳ ص. چاپ شده است.

آغاز: خدا را کنم بر سر نامه یاد - که بر بنده در های معنا گشاد.

(ن. ک. «خسرو شیرین زبان» اقبال صلاح الدین: ۲۰۳ - نفیسی ۱: ۱۷۰ - نسخه ها ٤: ۳۲۸۸ - ذریعه ۱۹: ۳۲۹ - مشار، ج ۲: ۳۳٤۹ «سلطان نامه» - ریو ۲: ۶۱۲).

5739 ۲۳۱۱: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۷۸ - ۲۷۶)، عنوان و نشان شنگرف، آغاز و انجام افتاده.

و

وقایع نعمتخان: روزنامهٔ وقایع حیدرآباد

بخش سی و دوم

تذکرهٔ شاعران

0

تحفة الکرام

در بخش تاریخ ۲۰۳۶ گذشت.

2452

ریاض الشعراء

از **والهٔ داغستانی** ، علی قلیخان بهادر (م۱۱۸٤/۱۷۷۰م.)، به سال ۱۱٦۱ه./۱۷٤۸م. در یک مقدمه و بیست و هشت روضه و یک خاتمه ، هر حرف در یک روضه است ولی ترتیب حروف دوم و سوم رعایت نشده است. رویهم دو هزار و پانصد و نود و چهار سراینده را گزارش کرده است. (تاریخ تذکره ها ، گلچین معانی ۱ : ٦٥۰-٦٦٦ - ذریعه ٤ : ۳۳ و ۱۱ : ۳۲۷).

آغاز : تذکرهٔ محفل خاطر مآثر صاحبدلان آگاه حمد ناطقی ست که نظم مجموعهٔ ممکنات . . .

5740 **۲٦۰۹ : نستعلیق زیبا ، سدهٔ ۱۲ - ۱۳ه.ق. آغاز پس از فهرست مطالب چند برگی آسیب دیده ، متن و سپس ه‌امش ، جدولبندی ۵ راه و کمند ۵ راه ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در خاتمه افتاده ، ۱۰۰۲ ص .**

2453

زبدة المعاصرین

از **میرحسین حسینی** ، از مردم **شیراز** . در دیباجه از فتح علی شاه

(۱۲۱۲-۱۲۰۰ ه.) ستایش می کند، و می گوید مدتی در خاطرم می گذشت که نسخه‌ای در احوال سرایندگان معاصر بنگارم، تا اینکه در این روزها، که داخل سال ۱۲۴۰ ه./(۱۸۲۴ م) است، از دارالملک شیراز رخت بربسته به سند آمده: ز شیراز عالی سفر ساختم - همه بدریا در انداختم - ز بهر سوی سند راهم فتاد - گذر بر در پادشاهم فتاد

در سند به دربار میر کرم علی خان و میر مراد علی خان تالپر راه یافتم، پس از صحبت از وی پرسیدند که از شعر شعرای شیرین زبان فارسیان چیزی به رسم ارمغان آورده‌ای؟ چون به میهن خود بازگشتم، از خرمن سروده‌های سرایندگان روزگار خود خوشه هایی برچیده به نام «زبدة المعاصرین» به آندو امیر پیشکش کردم.

نام و زندگینامهٔ یکصد و شش تن سرایندهٔ معاصر را به ترتیب تهجی آورده است، هفت تن از این گروه هندی و دیگران ایرانی هستند.

این کتاب از روی نسخهٔ منحصرش که اکنون در دانشگاه لاهور جزو مجموعهٔ شیرانی‌ست بکوشش پرفسور دکتر محمد باقر، در مجلهٔ اورینتل کالج میگزین سال ۱۹۶۶م لاهور، چاپ شده است. و پیش از آن به وسیلهٔ محمد اقبال، در همان مجله (سال ۱۸۳۳م.) نسخه معرفی شده بود و زبان مندرج در آن تذکره نیز با نمونه سروده هایشان، درج شده بود.

(ن. ک. تاریخ تذکره های فارسی، گلچین معانی ۱: ۶۸۴-۶۸۶ - مشار ۳: ۲۷۸۹).

5741 ۷۴۴ نستعلیق خوش، میر حسن حسینی، بدستور میر مراد علیخان تالپر، در ۱۲۴۰ ه ق. آغاز یک برگ از دیباچه افتاده: فصیح ثنائی که ناطقهٔ الهام پرورش از عالم غیب . . ، جدول‌بندی ۵ راه به زر و مشکی، عنوانها شنگرف، ۳۸۲ ص.

2454

کلمات الشعراء

از **سرخوش**، محمد افضل بن محمد زاهد (۱۰۵۰-۱۱۲۶) تذکرهٔ کوتاه سرایندگان روزگار جهانگیر (۱۰۱۴-۱۰۳۷ ه.ق.) تا **عالمگیر اورنگ زیب**

(۱۰۶۹-۱۱۱۸ه.ق.) است، که در ۱۰۹۳ه./۱۶۸۲م. با سرمدهای «باب»، هر حرف در یک باب، از الف تا یاء نگاشته است و نام کتاب ماده تاریخ نگارش آن نیز هست، ولی تا سال ۱۱۰۸ه./۱۶۹۶م. نیز بدان می افزوده است.

آغاز: سخن جان است و دیگر گفتگو جانا ـ اگر هر لحظه جان تازه‌ای خواهی سخن بشنو. بعد از حمد سخن آورینی که حقیقت انسانی را به شرف ... و بعد سرخوش.

(ن. ک. ذریعه ۹: ۴۳۹ «سرخوش» و ۱۸: ۱۱۵ «کلمات الشعراء» ـ مشار ۱: ۱۲۴۴ «تذکرهٔ سرخوش»).

5742 ۱۴۸۷: نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ه.ق. دیباچه را ندارد.
آغاز: باب الالف. الهی همدانی، در عهد جهانگیر شاه از ولایت به هند آمده. وله: مطلع خورشید برای نشانی. باب ۱ـ الف: امیر الهی، اسیر، ادهم...، ۲ـ باء: بینش، باقر تبریزی...، ۳ـ تاء: تجلی، تقی...، ۴ـ ثاء: ثاقب، ۵ـ جیم: جعفر آصف...، ۶ـ حاء: حکیم حاذق...، ۷ـ خاء: خلیل...، ۸ـ دال: دانش...، ۹ـ ذال: ذوق...، ۱۰ـ راء: رحم...، ۱۱ـ زاء: زکی همدانی...، ۱۲ـ سین: سلیم، محمد قلی...، و می رسد به حرف: یاء: میر یحیی. عنوان و نشان شنگرف، ۲۴۰ ص.

2455

مرآت الخیال

از شیر علی خان لودهی پسر علی امجد خان (ص ۳۴) نگاشتهٔ ۱۱۰۲ه./۱۶۹۱م. تذکرهٔ ۱۳۱ تن سرایندگان است و رساله های مستقلی نیز در علوم گوناگون در خود جای داده است و چاپ شده است (تاریخ تذکره های فارسی ۲: ۲۴۲-۲۴۶ ـ مشار ۴: ۴۶۷۳ که دو چاپ آن را نشان داده است).

آغاز: ای ز تو بند بر زبان نطق سخن سرایرا ـ فکر تو باعث جنون عقل گره گشای را. گلدستهٔ محمدت ایزدی بر طاق ایوان رفیع.

5743 ۱۱۰۲ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ ه‍.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۹۸ - ۵۲۰) ،
انجام کمی افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، نام نگارنده در نسخه و
«تذکره نویسی فارسی در هند و پاکستان» ص : ۲۲۱ شیر خان است
نه شیر علیخان .

بخش سی و سوم

سیر اولیاالله و بزرگان

2456

احوال ابن فارض

از ناشناس ، در احوالات ابن فارض (م. ٦٣٢ه‍./١٢٣٤م.) رویداد های افسانه آمیز نیز دارد. به نثر آمیخته به نظم. بدنبال نسخه‌ای از «لوامع» جامی در شرح «قصیدهٔ خمریه»ی او.

آغاز: بدانکه ناظم این قصیدهٔ خمریه مشهور به ابن فارض است ، (ره) و کنیت وی ابو حفص است ، و نام وی عمر ، از قبیلهٔ . . .

5744 ١٤٦٧ : نستعلیق شکسته آمیخته ، سدهٔ ١٢ه‍.ق. ش ٢ مجموعه ، (ص ٦٥-٧١) ، عنوان و نشان شنگرف.

2457

احوال ابو حنیفه

امام ابو حنیفه نعمان بن ثابت کوفی (م. ١٥٠ه‍./٧٦٧م.). از ناشناس ، به نقل از مسند امام گرد آوری خوارزمی ، رسالهٔ مفتی سعد الله ، فتاوی ، حاشیه ی آن از طحاوی و مرقات و شرح مشکات وغیره.

آغاز: الحمد لولیه و الصلاه علی نبیه و آله و اصحابه. چون در «حصار الایمان» بیان مناقب امام اعظم. . .رفته بود ، از این جهت بر چند ورق بعضی از احوال شریف ایشان از کتب معتبره مثل مسند امام اعظم(رض) که محمد بن محمود خوارزمی جمع کرده است.

5745 ١٢٤٨ : نستعلیق ، سدهٔ ١٣ه‍.ق. در هامش «باران انواع» عبدی لاهوری (ص ٣٦٦-٣٩٠).

2458

احوال و سوانح بی‌بی فاطمه

از ناشناس، سرگذشت ایشان از زایش تا مرگ است، و بیشتر مصیبت نامه است، با دیدی شیعی.

آغاز: در بیان وفات سیدهٔ عالمیان جگر گوشهٔ سید پیغمبران، معصومهٔ دو جهان...

5746 ۵۱۹۸، نسخ خوش، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوانها نانویس، ۳۹ ص.

2459

احوال و کرامات شاه عبداللطیف بری

از سید **غلام حسین شاه** زندهٔ دودمان مرتضوی، در احوالات و کرامات شاه عبداللطیف بری فرزند سید محمود شاه فرزند احمد، زاده در ۱۰۲۶ ه. ۱۶۱۷ م.، که خاکجای وی از زیارتگاههای اسلام آباد پاکستان است.

آغاز: حمدله. صلاه. میگوید قدوهٔ خاندان مصطفی زندهٔ دودمان مرتضوی سید غلام حسین شاه. این شجره را که اولاد...

5747 ۷۹۹۵: نستعلیق خوانا، نسخهٔ عکسی، هدیهٔ سید محمد قاسم شاه شاه خطیب جامع مسجد درگاه حضرت سید عبداللطیف عرف بری امام، در اسلام آباد، ۲ ع ۲/۱۳۹۸ه./۱۲ مارس ۱۹۷۸ م، ۲۵ ص.

2460

احوال و مقامات امیر کلال

از نوادهٔ او که نام خود را در دیباچه نیاورده است و میگوید از نوادگان امیر حمزه (م۸۰۸ه./۱۴۰۶-۱۴۰۵م.) فرزند امیر کلال هستم، و سحرگاهی امیر حمزه به وی ندا و اشارت می دهد که احوال و مقامات نیای خود

امیر کلال سوخاری را بنگارد. (امیر کلال سوخاری (نفحات : ۳۸۲) در گذشتهٔ ۸ رج ۱/۷۷۲ه./نوامبر ۱۳۷۰م.)

در ص. ع. نسخه های ما به خامهٔ تازه ای نام نگارنده **شهاب الدین** یاد شده است. نسخه ای دیگر از این کتاب در پیشاور کالج اسلامیه، شمارهٔ ۱۰۰۳ هست (فهرست جامع) که در کلفون آن مولف شهاب الدین یکی از نوادگان قطب الاقطاب امیر حمزه یاد شده است.

نامموب، به نثر آمیخته به نظم، با سرنندهای «نقلست که».

آغاز: الحمد لله الذی نور اسرار الاخیار باشراق الانوار ... اما بعد، در صحایف ضمیر دل طالبان ... پوشیده نباشد.

5748 ۶۲۳۰: نستعلیق خوش، ۱۲۹۰ه.ق. آغاز برابر نمونه، نشانه ها شنگرف در ص. ع. نام نگارنده شهاب الدین یاد شده. ۴۰ ص (ف. تسبیحی ۲: ۲۵۹ - ۲۶۱).

5749 ۱۳۹۷: نستعلیق شکسته آمیز پخته، سدهٔ ۱۳ - ۱۴ه.ق. آغاز برابر نمونه، در هامش نسخه به خامهٔ دیگری نام نگارنده آمده است: شیخ شهاب الدین نواسهٔ حضرت امیر حمزه ...، ۳۳۸ ص. سپس «رباعیات حضرت شاه» نقشبند (ص ۳۳۹ - ۳۴۸).

2461

احوال و مقامات پیرا شاه قلندر

از میان **محمد بخش مقیم شاهی** قادری (۱۲۴۶ه./۳۰-۱۸۳۱م- ۱۳۲۴ه./ ۱۹۰۶م.) که در کهری بخش میر پور - آزاد کشمیر، میزیسته است، سرایندهٔ داستان «سیف‌الملوک و بدیع‌الجمال» به زبان پنجابی و جز آن. که «تذکرهٔ مقیمی» را نیز تحریر تازه ای کرده است.

در احوال پیر پیرا شاه صاحب قادری، مرید پیر دستگیر سید شاه محمد امیر، که او نیز مرید سجاده نشین سید شاه محمد مقیم محکم دین بوده است. در بارهٔ این یکی بنگرید به «تذکرهٔ مقیمی» در همین بخش.

آغاز: پیر پیرا اده دمڑی والا پیرا شاه قلندر — . آن سخی سرکار

شاه شاهان ، پیر پیران ، دستگیر در ماندگان ، راهنمای گمراهان.

5750 ۳۶۶۲ : نستعلیق پخته ، شعبان ۱۳٤۱ ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۵۳ - ۲۱٤) ، بدنبال «تذکرهٔ مقیمی».

2462

احوال و مقامات پیران چشت

از ناشناس. که بروایتی از شیخ عمادالدین و شیخ شهاب الدین نوادهٔ قاضی حمیدالدین ناگوری آغاز می گردد. نخستین کس در تذکره ابو احمد بن سلطان فرسنامه (۲۹۸-۳۵۵ھ/۹۱۱-۱۰-۹۶۱م.) است ، سپس سید محمد زاهد چشتی. با سر بندهای «القصه» «نقلست» کرامات و سخنان پیران را می آورد.

آغاز : هذه ، رسالهٔ پیران عظام چشتیه (رض). هر که خواهد جاودانی جنت الماوا بهشت . گو بخوان از صدق این شجرهٔ پیران چشت. حمدله. صلاه. اما بعد ، این نسخه ای ست معنی ظهور مشایخ ماضی چشت.

5751 ٦٤٢٧ : نستعلیق پخته ، ابوالمعجن ، جمعه ۱۱۰۳ ه.ق. س ٤ مجموعه (ص ۹۵-۳۰۲).

2463

احوال و مقامات حاجی بهادر کوهاتی

از **درویش بن عبدالله** بن عبدالرحمان **لاهوری** ، که مدت سیزده سال خدمت قطب الاقطاب حاجی عبدالله مشهور و ملقب به حاجی بهادر نقشبندی کوهاتی (۱٦ رجب ۹۸۹ - رجب ۱۰۹۹/۱۵۸۱-۱٦۸۷م.) بوده است. در دیباجه می افزاید که آنچه از عادات و کرامات و صفات ستودهٔ او را دیده و یا برخی را شنیده ، در این کتاب می آورم.

نامبوب ، با سر بندهای «بشنو ای برادر» ، «بدان ای برادر...»

آغاز : حمد است و ثنا و ستایش مر معبود و مسجود عالمیان را که لسان و اصفان از اوصاف...

برای آگهی بیشتر در احوال کوهاتی ن. ک. تذکرهٔ صوفیان سرحد اعجاز الحق : ۳۶۸-۳۸۳.

5752 ۴۰۶۶ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه (ص ۱ - ۱۴۴)، سپس چند مرثیه با تاریخ مرگ کوهاتی در ۱۰۷۰ ه.ق. (ص ۱۴۵ - ۱۴۹)، سپس پراکنده های عرفانی به نثر و نظم، ۲۳۲ ص.

0

احوال و مقامات خواجگان : بیان سلسله

2464

احوال و مقامات سلطان بایزید

از خرقانی. که شاید نام کامل او در قسمت افتادهٔ دیباچه بوده است. درمیانهٔ باب ششم (ص ۲۵۶) آمده است «و این خرقانی که مؤلف این کتاب است، میگوید...».

در احوال و مقامات بایزید طیفور بن عیسی (م ۲۳۴ یا ۲۶۱ ه/۸۴۹ یا ۸۷۵ م.). در سه مقدمه و هفت باب: مقدمهٔ یکم در ولادت سلطان بایزید و وفات ایشان، دوم آنکه او را زن و فرزند بوده، سوم آنکه سلطان بایزید عالم بوده است. باب ۱- در ذکر مادر و پدر او و برادران و نیاکان وی، ۲- در استادان او، چون امام جعفر صادق ع، و بزرگانی که ویرا دریافته و گروهی که در نیافته ولی ارادت ورزیده اند، ۳- سخنان و کرامات و حالات ایشان، ۴- پاسخهایی که داده اند، ۵- معراج او، ۶- پس از وفات چه کسی بر سجادهٔ او نشسته است، ۷- در سایر اولاد و احفاد ایشان.

5753 ۶۹۷۶ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰ - ۱۱ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱ - ۲۸۰)، آغاز در دیباچه پیش از فهرست مطالب افتاده است: بیت. هر کسی را جام باجان اوبهان کنید ـ هر کسی را نقل او با عقل او همبر کنید. عنوان و نشان شنگرف. انجام در اواخر باب ششم افتاده است.

2465

احوال و مقامات شاه جلال الدین محمد

از **عبدالحی.** نام وی در ص ۲۶۸ نسخه چنین آمده است: «روزی شاه عبدالله در آن سیر به نزدیک قریهٔ زای موسی حویه شریف فرمودند این فقیر عبدالحی نام را، که سبق (پیش در آمد) از شواهد النبوه ناغه کمید».

تذکرهٔ احوال شاه جلال الدین محمد کهکا سهروردی اویسی است. آغاز و انجام افتاده، عنوانها نانویس. (ن.ک. «سلسلهٔ خواجگان» در همین مجس).

5754 ۵۸۶۹: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲ه. آغاز افتاده: الورید. وما نزدیکتریم به انسان از رگ جان وی به وی. و این نزدیکی به علم و قدرت است

2466

احوال و مقامات شمس تبریزی

با عنوانهای: فصل چهارم در سر مناقب سلطان الفقرا... شمس الحق والدین محمد بن علی بن ملک داد تبریزی. فصل در بعضی معارف حضرت مولانا و لطایف معاینه، فصل دوم علامت عارف آنستکه مانده نگردد از یاد کردن دوست، فصل سوم یکی سوال کرد در حکمت فرمود که حکمت بر سه گونه است، فصل چهارم نماز شرم را نمرد و کمردین را، فصل پنجم یکی گفت که مولانا را همه لطف است و مولانا شمس الدین را هم صفت لطف است، فصل ششم روزی فرمود علیکم السواد، فصل هفتم مگر حاجتی از قدیم عالم دم میزدند... اخرین عنوان: باب ششم در بیان انفاس. باب هفتم در بیان نیات.

5755 ۱۹۹۶: نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۰۹۵-۱۰۹۴ه.ق. باهمین جامه در مجموعه، ش ۱۲ه.ق. (ص ۶۱۱-۷۱۲)، عنوان و نشان شنگرف، آغاز و انجام افتاده، آغاز: بر در سرائی.

2467

احوال و مقامات شیخ صدر الدین

در احوالات شیخ صدر الدین (م ذیحجه ۶۸۴ه‍./۱۲۸۶م.) یکی از هفت پسران شیخ بهاء الدین زکریای ملتانی (۵۶۶-۶۶۶ه‍./۰۷-۱۱۷۱-۷-۱۲۶۸م) است، که با داستان به همسری در آوردن دختر شیخ جمال الدین فرغانه بن سلطان عبدالرحیم بن عبدالخالق آغاز شده است. ازدواجی که از آشنایی در طواف کعبه آغاز می گردد. سپس زایش فرزند آن زوج، شیخ الاسلام رکن الدین ابوالفتح فیضی، در رمضان ۶۴۹ه‍./۱۲۵۱م. و احوالات وی.

نام نگارنده در دیباچه نیامده، درمیانهٔ نسخه آمده: ناقل این رساله از شیخ خود «وحید العصر فرید الدهر نظام الملة، نصیر الدین فخر الاسلام» شنید...

آغاز: الحمدلله الذی یفعل مایشاء و یحکم ما یرید، و الصلاه و السلام علی افضل البشر... اما بعد، ذکری ست در مناقب و ندا سدن و تزویج آن مریم دهر و سائره عصر، و آن خدیجهٔ دوران... (ن. ک. خزینه الاصفیا ۲: ۱۹-۲۶ (زکریا ملتانی) و ۲۸-۳۱ (صدر الدین).).

5756 ۶۹۹۳: نستعلیق، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. (ص ۱-۲۹)، انجام افتاده، عنوان و نشان شنگرف.

2468

احوال و مقامات غوث اعظم، شیخ عبدالقادر

شیخ عبدالقادر جیلانی (م ۵۶۱ه‍./۱۱۶۶م.). از ناشناس.

در این بخش فهرست ن. ک: تحفهٔ قادریه، خلاصة المفاخر (ترجمه)، دین المتین فی ارکان محیی الدین، شمایل غوث اعظم، فواید عریب، کرسی نامه، کشف الاثار، مناقب غوث اعظم، مناقب غوثیه، نود و نه نام غوث اعظم.

5757 ۳۵۳٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۵۳ - ۲۰۰) ، آغاز و انجام افتاده . با عنوانهای : الباب السادس فی سیاحته و مجاهداته ، الباب التاسع فی شرف ارادته ، فصل در اندک وسیله به آنحضرت موجب نجات است ، الباب العاشر فی التوسل الی الله لقضاء الحاجات ۱۲- فیما انطلق لسان حاله اسریعت ، ۱۳ - فی انه قال ذالک بامر الله ، ۱٤- فی اخبار المشایخ عنه ، ۱۵- ثناء المشایخ المتقدمین و المتاخرین ، **آغاز :** باب دهم : ابوالمعالی میگوید وقتی ما به بیابان مخوف فرود آمدیم ، عنوان و نشان شنگرف .

2469

احوال و مقامات قطب الدین اوشی

از **تاج الدین روح الله**، نبیرهٔ شهاب‌الدین امام سلطان المشایخ شیخ نظام‌الحق والدین [دیباچه] در احوال و کرامات پیران چست به ویژه سه تن : خواجه معین الدین سجزی (م ۶۳۳هـ./۱۲۳۶م.) و قطب الدین بختیار اوشی کاکی (م ۶۳۲هـ./۱۲۳٤م.) و حمید الدین ناکوری (م ۶٤۳ یا ۱۲٤۶/۶۷۸ یا ۱۲۸۰م.) ولی خود گوید که این کتاب در ذکر کرامات **بختیار کاکی** ست .

نگارنده بیش از این از خود نشانی نداده است . بایستی ملفوظات پیر دستگیر قطب الاولیا شیخ عماد الدین باشد، وگردآوری از تاج الدین روح الله یاد شده . و چنان می نماید در دیباچهٔ کتاب دسترده کوتاه ساخته اند ، چه پس از دیباچهٔ کوتاه آغاز می شود به «بعده» بر زبان دربارگوهر نثار پیر دستگیر قطب الاولیا شیخ عماد الدین قدس سره العزیز فرمود ! که شیخ المشایخ بندگی حضرت شیخ معین الدین سجزی با عظمت و اهل کرامات بود . . . تصانیف بندگی . . . در شهر خراسان باالادست بسیار است . . . » . پس از آن با سربندهای «نقل است» ، از زبان همان عماد الدین ، زندگینامه و کرامات سجزی ست ، آنگاه می رسد به بختیار اوشی ، و پس از آنکه داستانی بلند از ناکوری دربارهٔ سماع و کرامتهای ایشان نقل کرده میگوید واگر کرامات قاضی حمید الدین ناکوری نویسم یک کتاب بزرگ شود ، در این کتاب موجز در نیاید. و این ذکر در بیان کرامات . . . خواجه قطب الدین بختیار کاکی ست» .

خلیق احمد نظامی ، در «تاریخ مشایخ چشت : ۱۵۶» از این رساله بنام «رسالهٔ حال خانواده چشت» یاد کرده است ، و می گوید نسخه ای از آن را در دست دارم که نوشتهٔ ۱۱۰۸ ه می باشد.

تاج الدین پیشگفته و شیخ عماد الدین یاد شده از پیران چشت هستند. بدینگونه : عماد الدین خلیفهٔ شهاب الدین عاشق خدا ست ، که وی از مریدان امام الدین ابدال (م ۶۸۰ه/۱۲۸۲-۱۲۸۱م.) بوده است. و تاج الدین نبیره شهاب الدین و مرید شیخ عماد الدین (ن. ک. «تذکره الاولیا» ناشناخته ، در همین بخش). و دربارهٔ سلطان المشایخ نظام الدین ن. ک. «علمای هند : ۲۴۰» که گویا همان نظام الدین محمد بدایونی (م ۷۲۵ه/۱۳۳۵م.) باشد.

آغاز : الحمدلله الذی جعل محمود الریادت الملک . . . چنین باشد که شاه اصطفی محمد (ص) به زبان درر بار گوهر نثار خود می فرماید ، که . . . اضعف الناس . . . تاج الدین روح الله.

5758 ۶۳۱۴ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۰۸۴ ه.ق. به همین خامه در مجموعه ، س ۲ (ص ۴۶ - ۱۲۳) . آغاز برابر نمونه ، در انجام آمده : تمام شد این کتاب ملفوظ از زبان قطب الدین مختار کاکی اوشی . . . نگرید به : دلیل العارفین در همین فهرست .

5759 ۱۱۳۶ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲ ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۳۵۴ - ۴۱۲)، انجام افتاده . در دیباچهٔ هر دو نسخه نگارنده خود را تاج الدین روح الله یاد کرده است نه «تاج الدین» تنها .

0

احوال و مناقب شیخ مصلح الدین خجندی :

مناقب . . .

0

احوال و مقامات میرزا مظهر جانجانان :

مقامات مظهری

2470

احوال و مقامات خواجه معین الدین سجزی

ناشناخته. در احوال همو (م ۶۳۳/۱۲۳۶م.). نسخه ها یکی نیستند.

5760 ۶۳۱۴ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۰۸۴ه. به همین خامه در دفتر (ص ۱ - ۴۵) . آغاز کمی افتاده : گلزار مشیخت و آن سرو سریر سرمد ، خواجه معین الملة والدین محمد..، نخست آغاز می‌شود به اینکه تولد او در سجستان و نشو و نمای او در خراسان ، پدر او خواجه . . . است سپس زندگینامهٔ ایشان آمیخته با کرامات و سخنان عرفانی . توجهی به تطابق گفته ها با جغرافیا و تاریخ ندارد . چنانکه پس از آنکه در نیشابور به خدمت شیخ عثمان هارونی می رسد ، به بغداد می رود و در قصبهٔ سنجار خدمت شیخ نجم الدین کبری می رسد و سپس به قصبهٔ جیل خدمت شیخ عبدالقادر گیلانی (م ۵۶۱/۱۱۶۶ م) می رسند . و جبال در پای کوه جودی ست که کشتی نوح در آنجا فرود آمد و تا شهر بغداد هفت روز راه است . سپس به بغداد می روند و خدمت سلطان المشائخ ضیاءالدین در شیخ المشائخ سهروردی می رسد و شیخ اوحدالدین کرمانی خلافت از ایشان می گیرد . . . و می رسد به زناشوی ایشان در سن نود سالگی با دختر سید وجیه الدین بنام بی بی عصمت ، و پس از هفده سال ، در یکصد و هفت سالگی ، در می گذرند . انجام : ششم ماه رجب را کرد رحلت - معین الدین سجزی زیب ملت - ملخ بد سال تاریخ وفاتش - اگر پرسی مرا از سال هجرت . تمت رسالهٔ حضرت شیخ معین الدین بن غیاث الدین . . .

5761 ۴۲۳۰ : نستعلیق پخته ، ابرد محش ، ۱۱۶۹ه. (ص ۴۶۰ - ۴۸۸) آغاز : حمدله . صلاة . اما بدانکه مقصود از آفرینش عالم وجود بنی آدم است . و مطلوب از وجود بنی آدم معرفت و محبت حق تعالی . . .، و آغاز می شود به نقل از «سرالعارفین» که مولود ایشان در اصفهان و نشو و نمای ایشان در خراسان ، و پدر بزرگوار شان خواجه غیاث الدین ، در گذشت پدر ، گذر مخدوم ابراهیم به باغ مرحوم، برخورد با کودک ، خوراندن لقمه ای به کودک و دگرگونی احوال ایشان . این داستان با کمی دگرگونی در آغاز نسخهٔ ۶۳۱۴ نیز آمده است ، ولی این دو رساله یکی نیستند. در این یکی از «سرالعارفین» و «انیس الارواح» چند بار نقل

شده است . احوال و سفر ها و کرامات و سخنان ایشان است . و پایان می یابدبه . میفر مودند : صادق کسی ست که در ملک او چیزی نباشد ، و او در ملک کسی نباشد ، و از هیچکسی نداشته باشد . و میفرمودند متوکل بحقیقت آنست که آنچه معونت بر خلق داشته باشد شکایت نکند ، و میفر مودند عارف آنستکه در علم سلوک جمیع علوم بداند و صد هزار معانی بیرون دهد .

2471

اخبار الاخیار فی اسرار الابرار

از شیخ عبدالحق **محدث دهلوی** (۹۵۸-۱۰۵۲ه‍/۱۵۵۱-۱۶۴۲م.). در احوال و آثار پیران شبه قاره است ، از کهنترین روزگاران اسلامی تا پایان سدهٔ دهم ، و سال ۹۹۹ه‍/۱۵۸۱م. به ترتیب طبقات. بنام «اخبار الاخیار فی اسرار الابرار» در ۹۹۶ه‍/۱۵۸۸م. نگاشته است. (دیباچه).

طبقهٔ اول در ذکر خواجهٔ بزرگ معین الحق والدین حسن سجزی. (م ۶۳۳ه‍/۱۲۳۶م.) سر سلسلهٔ چشتیان این دیار ، و اهل عصر و مریدان و خلفای ایشان. **طبقهٔ دوم** شیخ فرید الدین گنج شکر (م ۶۶۴ه‍/۱۲۶۵م.) و معاصران و مریدان ایشان. **طبقهٔ سوم** از روزگار شیخ نصیر الدین محمود چراغ دهلوی (م۷۵۷ه‍/۱۳۵۶م.) و اهل زمان ایشان تا این روزگار. سپس جماعت مجاذیب و جماعت صالحات (زنان) که بدون ترتیب هستند. **خاتمه** در اسلاف نگارنده و تفصیل احوال والد.

و پیش از آغاز ، به احوالات شیخ عبدالقادر گیلانی پرداخته و سپس به پیران شبه قاره می پردازد.

آغاز : شکر مر حضرت واهب العطیات را تعالی و تقدس ، که عطایای او . . .

(ن. ک. مشار ج ۲ ح ۱ : ۱۸٤ - نفیسی ۱ : ۲۷۰ و ۲ : ۸۰۵).

5762 ٤۱٦۳ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. آغاز در دیباچه کمی افتاده : تازی و خاصی . آدمی بی هنر و بی زبان . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳٤۰ ص.

5763 ۵۳۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با فهرستی در آغاز که این فهرست به ترتیب الفبایی ست ، عنوان و نشان شنگرف ، ۶۱۶ ص ؛ تسبیحی ۲ : ۷۰۵ ؛ ع.

2472

ارشاد نامهٔ شکر الله اسفراینی

از میر **شاه علی** بن محمد **بیداوازی**. که نام خود را در پایان نامه ، به مناسبت انجام آورده است. در آن آمده : **چون کمال الدین شکر الله** ، مدت پانزده سال در خدمت بوده و پیوسته خدمات خانقاه را انجام داده و به شرایط طریقت مواظبت کرده است مأذون به ارشاد طالبان می باشد.

آغاز : شکر و سپاس حضرت شکوری را که شکر شاکران انعام و افضالش شکری ست که از زبان.

5764 ۵۲۵. : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۰۰۳ ه.ق. به همین خامه در مجموعه ، س ۳ (ص ۱۰۶ - ۱۰۷).

2473

ارشاد نامهٔ عماد الدین فضل الله

از شیخ **حاجی محمد قجانی** (ص. ع.) به : شیخ عماد الدین **فضل الله** بن خواجه علاء الدین علی بن صدر مکرم خواجه کمال الدین **برزش آبادی طوسی** ، که در مدتی اندک ، کمتر از یک سال به حلیهٔ کمال محلی شد. در اواسط ذیقعدهٔ سبع و تسعین و ثمانمایه (۸۹۷ ه./۱۴۹۲ م.) ، که درویشان به زیارت سلطان طریقت... سلطان ابو سعید ابی الخیر سرفراز شده بودند ، ارشاد نامهٔ این فرزند سربلند بر سبیل تعجیل صادر شد...

شیخ **حاجی محمد خبوشانی یاقوچانی** ، از بزرگان گروه کبرویان و نور بخشی ،

سدهٔ نهم ورارود است، و ۳۷ تن از پیران نامی و از آن میان همین برزش آبادی از خلفای وی هستند. برزش آبادی یکی از اعیان زادگان بوده که به سرعت غیر معمولی به خلافت آن شیخ می رسد. نفیسی ۱ : ۳۲۲ وی و تاریخ مرگ او را در فتنهٔ ازبکان ۹۱۴ ه/۸-۱۵۰۹م در مشهد یاد کرده است، و بار دیگر در ۱ : ۵۹۵ از وی و مراد او حاجی محمد قوچانی یا خبوشانی، و از این ارشاد نامه نشانیهای کاملی داده است، ولی نگفته از کجا نقل می کند (ن. ک. «شرح لمعات عراقی» از همو، در همین فهرست : ۷۷۴ - نفیسی ۱ : ۶۱۰ «شمع حاج محمد خبوشانی».

5765 ۵۲۵۰ : نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۰۰۳ه.ق. به همین جامه در مجموعه (ص ۱۰۶ - ۱۰۲)، بدنبال «شرح لمعات» برزش آبادی.

O

اسرار : تذکرة الاولیا

2474

اعراس

این نام در ص. ع. به خط تازه ای آمده است. هر صفحه از این کتاب به یک روز از سال اختصاص دارد، از اول ربیع الاول آغاز و به ۲۸ صفر پایان می یابد! در هر صفحه زیر آن روز خاص، نام ۲-۶ تن از پیران یاد شده بدون اینکه تاریخ سال قید شود.

عرس در شبه قاره سالگرد مرگ، یا بهتر بگوییم سالگرد پیوستن به حق را می گویند، و در روز عرس پیران بنام مراسم خاصی برگزار می شود. و این دفتر بدون اینکه سال مرگ را قید کرده باشد، سالروز پیران را آورده است. و در برخی موارد خاکجای آنها را نیز یاد کرده است، که معمولا مراسم «عرس» همانجا برگزار می شود، و از این رهگذر کتاب بسیار ارزنده ای ست.

5766 ۴۰۷۰ : نستعلیق، ۱۱۶۴ه.ق. مجدول، نشان شنگرف، آغاز ۳ صفحه افتاده و از ۴ ع ۱ آغاز می شود : فی تاریخ الرابع من ربیع الاول. حضرت رسالت (ص)، سید عبدالرحمان بن عوف (رض)، شیخ رضی الدین

علی لالا (رح) مولانا ضیاء الدین شامی (رح)، ابو محمد صالح د کاکی مغربی (رح)، سید خوند میر ساکن برودہ، ۳۵٤ س.

٥

امین نامه

در بخش منظومه ها ۱۰۳۸ گذشت.

2475

انیس الطالبین وعدة السالکین

از **صلاح الدین بن مبارک بخارایی**، خلیفهٔ خواجهٔ نقشبند، در مقامات و آثار و سخنان پیر خود خواجه بهاء الدین نقشبند (م ۷۹۱ھ/۱۳۸۹م). نسخه ها با یکدیگر جدایی دارند. نسخهٔ ۱۰۳۷ مؤرخ ۱۰۵۱ و ۲۹۵۷ مؤرخ ۱۰۲۷ ق. گرد آورنده صلاح بن مبارک بخارایی است، و در نسخهٔ ش ۱٤٤۹ مؤرخ ۱۲٤۲ھ.ق. نام وی صالح است نه صلاح و در نسخهٔ ۸٦٦۹ از خود به هیچ هیچ یاد کرده است. در نسخهٔ کهن در نام وی نیامده است. ولی در دیباچهٔ هر چهار نسخه با کمی جدایی در عبارتها چنین آمده است: به خدمت خواجه بهاء الدین رسیدم و در محضر ایشان مولانا حسام الدین خواجه یوسف حافظی بخارایی (رح) بوده، میخواستند سخنان ایشان را گرد آورند، خواجه بهاء الدین فرمودند این زمان اجازت نیست، بعد اختیار با شماست، و خواجه در شب دو شنبه سوم و یا دوم ربیع الاول ۷۹۱ درگذشتند، و خواجه عطاء که احراز مقام ایشان را کرده بودند، دستور فرمودند که مقامات گرد آوری شود، و من آنرا بدین نام در چهار قسم گرد آوردم: ۱- تعریف ولایت و ولی، ۲- ابتداء احوال خواجه و سلسلهٔ خواجگان، ۳- طریقهٔ سلوک و سخنان ایشان، ٤- کرامات و احوال و آثار خواجه.

خواجه علاء الدین عطار که بدستور او گرد آوری آغاز شده در ۸۰۲ھ/ ۱٤۰۰م درگذشته است.

ن. ک. نفیسی ۱: ۱۹۲ که در آنجا از دو کتاب بدین نام و در این

موضوع نام برده شده است، ۲۸٤، ۲۸۱، ۷٦۷ (عطار) - نسخه ها ۲ : ۱۰۵۵ که در آنجا نیز این کتاب نادرست بد و عنوان یاد شده و نیز نام نگارند گانی برده شده که درست نیست - ایوانف : ۲٤٤ که نام وی را صلاح (الدین) یاد کرده است - خزینه ۱ : ٥٤٨ بهاء الدین نقشبند و ٥٥۱ علاء الدین عطا، که در هیچیک از این دو از «صلاح» نام برده نشده.

آغاز : حمد بی منتهی حضرت خدای را جل شأنه و عم احسانه، که محامد اولین و آخرین فاتحهٔ تحمید اوست.

5767 ۳۹۳ : نستعلیق خوش ، با تاریخ ۱۰۱۹ه.ق. در مجموعه به همین جامه ، س ۱۱ مجموعه (ص ۱۹۸ - ۳۲۳) ، قسمت آخر نسبتاً نو نویس است . در نسخه از نگارنده نام برده نشده است . آغاز : بسمله . اما بعد ، چنانکه در ظهور احوال و آثار اولیا اختیار نیست ، در اسباب وصول صحبت مشایخ طریقت هیچ طالبی را اختیار نیست ، جدولبندی به لاژ ورد، عنوان و نشان شنگرف .

5768 ٥۸٦٦ : نستعلیق پخته ، قوام الدین عبدالله ، ۹٤٦ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۷۰ - ۲٤۰) . با سر آغاز : الحمد لله الذی زین نفوسنا به مطالعه طوالع المقامات ، و نور قلوبنا . . . اما بعد ، می گوید خراشدهٔ این کلمات پیچ در پیچ خادم الفقرا عمادالدین هیچ بن هیچ . . . (سپس بسمله) اما بعد ، چنانکه در ظهور احوال و آثار اولیا (همانند نسخهٔ ۳۹۳) . و و تاریخ دو شنبه سوم و یا دوم ربیع الاول ۷۹۱ه.ق. را به مانند همان نسخه دارد . و اقسام چهارگانه نیز بمانند نمونه ، عنوان و نشان شنگرف .

5779 ٤۳۱۹ : نستعلیق پخته ، حاجی عبدالله، ۱۹ رجب سنهٔ ؟، سدهٔ ۱۰- ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه . نام گرد آورنده صلاح بن مبارک بخاری ست که در ۷۸۵ه. به خدمت خواجه علاء (نه علی) عطار رسیده و پس از مرگ خواجه بهاء الدین در ۷۹۱ه. به گرد آوری این کتاب پرداخته است ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۹۰ ص .

5770 ۲۹٥۷ : نستعلیق پخته ، نام نویسنده از میان رفته ، سلخ ذیحجهٔ ۱۰۲۷ه.ق. آغاز : برابر نمونه ، نام گرد آورنده در نسخه صلاح بن مبارک بخاری ست که در خمس و ثمانین وسبعمائه به خدمت خواجه علی عطار رسیده ، و بوسیلهٔ ایشان به محضر خواجه بهاء الدین مشرف شده . . . تابه آخر ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳٥۲ ص .

5771 ۱۰۳۷ : نستعلیق، رجب ۱۰۵۱ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۳٤۱) .
آغاز : حمد له . صلاه . اما بعد ، این رساله ای ست مسمی به مقامات در بیان ظهور حالات حضرت سلطان المحققین . . . بخارایی . . . بحکم رؤیای صالحه این بندهٔ ضعیف صلاح بن مبارک البخارایی در سنه خمس و ثمانین و سبعمائه بخدمت . . . خواجه علاءالحق والدین المشتهر به عطاءالله . . . رسیده و بواسطهٔ ایشان . . .، سپس به مانند نسخهٔ های دیگر از مرگ خواجه بهاء الدین در ۷۹۱ه.ق. و دیگر مسایل سخن میگوید . عنوان و نشان شنگرف . و یاد داشت مقابله مؤرخ ۲۳ شوال ۱۰۵۹ه.ق در دار-القرار پتنه صوبه بهار ، بوسیلهٔ بدر محمد بخارایی . سپس «مناجات» خواجه عبدالله انصاری .

5772 ٤۳۱۹ : نستعلیق خوش ، حاجی عبدالله ، ۱۹ رجب، سدهٔ ۱۲ه.ق.
آغاز برابر نسخهٔ ٤٤۱۹ این کتابخانه ، اما در دیباچه نام گرد آورنده صلاح بن مبارک است ، و بخشهای چهارگانهٔ آن برابر ترتیبی ست که در کتابشناسی یاد کرده ام . نام کتاب در دیباچه «انیس الطالبین وعدة السالکین» و در پایان «مقامات حضرت خواجه بهاء الدین نقشبند» است . عنوان و نشان شنگرف ، نسخهٔ پاکیزه ، ۲۸۹ ص .

5773 ٤٤۱۹ : نستعلیق خوانا ، عبدالوهاب (دستبرگی دارد) بقلانی یوسف بن قللانی ، در بلدهٔ بخارای شریف ، ۱۲۵۲ه.ق. نسخه با شمارهٔ ۳۹۳ دسپار جدایی دارد : ۱- نام صالح بن مبارک بخارایی به عنوان گرد آورنده در آن آمده است ، ۲- تا سر آغاز : دیگری ست (یعنی برابر نمونه) ۳- فهرست چهار بخش این نسخه گونهٔ دیگر ست : باب یکم در شرح ابتداء احوال خواجه (همانکه در نسخهٔ قبل باب دوم بود) . ، ٤- چهارمین جدایی در تحریر مطالب است ، ولی رویهم رفته یک کتاب می باشد ، عنوان و نشان و جدولبندی شنگرف ، ۷ صفحه در آغاز و ٦ صفحه در انجام سرودهایی ست بفارسی و بخامهٔ دیگر ، ٤۳۸ ص .

5774 ٤۰۹۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. در دیباچه گرد آورنده صلاح الدین بن مبارک بخاری ست . آغاز برابر نمونه. در چهار قسمت :
۱- تعریف ولایت ، ۲- ابتدای احوال خواجه ، ۳- صفت و احوال و اخلاق وی ، ٤- کرامات و احوال و آثار .

2476

انیس العاشقین

از **کهاسی**، یکی از بندگان درگاه عرش اشتباه... هم نام محمد، شیخ محمد ارم (آرام) پوری چشتی. در احوال و مناقب پیران چشت، بر ترتیب شجرهٔ پیران، بنام «انیس العاشقین» نگاشته است. با سربندهای «ذکر» و بخشهای کوچک تر «نقل است»: ذکر رئیس المرسلین خاتم النبیین ص، ذکر امام... علی بن ابیطالب ع. سپس حسن بصری، عبدالواحد بن زید، فضیل عیاض، ابراهیم ادهم، حذیفه مرعشی...

در آن از «اسرار المشایخ» که نام نگارنده را نمی برد، بسیار نقل می کند و بایستی همان نگاشته محمود ناکوری (ن. ک. همین فهرست ۵۸) باشد.

نسخه ای دیگر از آن در دانشگاه لاهور، شیرانی ۳۲۰۲/۱۹۶ هست [محمد بشیر حسین ۱ : ٦٤]

آغاز: حمدله. صلاة. بعد حمد و صلاه، بندهٔ درویشان عاصی کهاسی که یکی از مریدان درگاه...

5775 ۵۷٦ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱ - ۲۱٦)، آغاز برابر نمونه، انجام افتاده. برای نشانی، (ص ٥٦): ذکر قطب الاقطاب حضرت حاج شریف زندیق، مرید و خلیفهٔ حضرت خواجه مودود چشتی. از اسرار المشایخ. روزی که در خانهٔ حاجی شریف زندیق فاقه شدی، شیخ در جامه نگنجیدی و شکرانه صد رکعت نماز گزار دی، پرسیدند ازوی: یا شیخ روزی که در خانهٔ شما فاقه می شود شاد می شوی، و شکرانه صد رکعت نماز می گزاری، در این چه سر است؟...، [تسبیحی ۲ : ٤١٢ - ٤١٣].

0

بهجة الاسرار : کشف الاثار

2477

بیان سلسلهٔ خواجگان : احوال و مقامات طایفهٔ صوفیان

از سید **احمد** بن جلال الدین بن جمال الدین بن برهان الدین خواجم بن میر دیوانه . . . معروف به **خواجگی احمد** و مخدوم اعظم **کاسانی.** در کاسان فرغانه زاده شده ، و عبید الله خان شیبانی (۹۴۰-۹۴۶ ه) به وی ارادت می ورزیده ، و با در واقع وی در خدمت آن امیر بوده است ، و در ۲۱ محرم ۹۴۹ ه/۱۵۴۲ م در گذشته است (نفیسی ۱ : ۴۰۰ - پیشگفتار ایرج افشار بر « تمریه »).

در بیان سلسلهٔ خواجگان ، بخواهش «سلطان درویش دوست ، محب و مخلص درویشان دل محبوب ایشان جانی سلطان راد الله طلاله» (ن . ک . ص ۶۶۸).

آغاز : الحمدلله الذی خلق الانسان من صلصال کالفخار . . . اما بعد ، سبب تالیف این نسخه آن بود که علمای دا آگه .

5776 ۲۲۶۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه. ق. س ۱ «رسایل کاسانی» (ص ۴۰۰ - ۴۱۹) ، آغاز برابر نمونه .

5777 ۴۷۳۴ : نستعلیق خوانا ، با تاریخ ۱۲۴۳ ه.ق. به همین خامه در مجموعه (ص ۴ - ۱۳) .

5778 ۱۴۰۱ : نستعلیق پخته ، محمد امین بن خلیفه حاجی قربان ، ۱۲۸۰ ه.ق ش ۶ «رسایل کاسانی» (ص ۶۷۳ - ۶۸۶) . آغاز برابر نمونه .

2478

بی بی فاطمه : رسالهٔ حضرت . . .

داستان فرح بخشی ست برای مؤمنان ، از فاطمةالزهراء و روز حشر .

آغاز : رسالهٔ حضرت بی بی فاطمه زهرا (رض). در خبر است که فرد ای قیامت ، آمنا و صدقنا ، حملهٔ خلایق از گور بیرون آیند.

5779 ۷۴۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ ه.ق. ش ۱۵ مجموعه (ص ۲۱۵ - ۲۲۰) . آغاز برابر نمونه .

5780 ۵۷۹۲: نستعلیق شکسته آمیز، ۲۵ هار ۱۹۲۹ بکرمی(۱۲۸۱ه.ق.)، آغاز برابر نمونه (ص ۱ - ۷) . سپس «وفاتنامهٔ» ایشان (ص ۷ - ۱۳) . در پایان آن کاتب نوشته است : در عمل انگریز رفته پنج چیز - صدق و دین و عدل و حیا دیگر ادب .

0

بی‌بی فاطمه

در بخش منظومه ها ۱۵۵۵ و تاریخ ۲۰۷۲ گذشت.

0

تاریخ الدیوان : تذکرهٔ حاجی عبدالله دیوان

0

تحفه : خلد برین

در بخش منظومه ها : ۱۵۶۵ گذشت.

2479

تاریخ ملا زاده : تاریخ مزارات بخارا

از **احمد بن محمد** مدعو به معین‌الفقرا ، **ملا زاده** . از نیمهٔ یکم سدهٔ ۸ه. که در پیرامون یک چهارم نخستین این سده ، در دو «قسم» نگاشته است : ۱- اکابری که در شهر و فنای شهر ، تا اندازهٔ نیم فرسنگ ، ۲- عزیزانی که در حوالی و نواحی شهر ، ورای حد مذکور، مدفونند.

در دیباچه میگوید اینان گروهی از متقدمان و متاخران هستند که من خود گور آنان را بررسی کردم و آثار شان را دیدم. نخست دربارهٔ تقرب جستن به ارواح مشایخ ، و سپس دربارهٔ تاریخ فتح بخارا در ۵۴ه/۶۷۴م سخن می‌گوید «و در اینجا از کتاب «ربیع الابرار»، کشفاف و تارج بجعکیر نامه، جهانگشا، و

انساب، نرشخی نقل می کند. سپس فصل های : جواز زیارت قبور برای مردان و زنان، کیفیت زیارت قبور، شناختن مقادیر علمای گرام و مشایخ اسلام پس از مرگ آنان دشوار است. . . و نخستین کس شیخ خواجه ابو حفص کبیر (۱۵۰-۲۱۷ه.) است دیگر در جانب شمال شهر بخارا در قریهٔ سفکر. . . مزار ابو حفص صغیر سفکر، ذکر مزارات چشمه ایوب، ذکر مزارزات سلاطین سامانیه، قبلهٔ بخارا، . . . مزارات حوض مغدام و آخرین کس بابا مبارک چهار طاق (م ۸۱۴ه/۱۴۱۱م.) است. (ن. ل. منشار ج ۲ : ۱۱۴۱ - پیشگفتار عین معانی، تهران ۱۳۳۹ ح.)

آغاز : الحمد لله الذی تفرد بالبقاء و توحد بالعز والکبریاء، و جعل الموت مخلصاً لانبیاء من. . . اما بعد، هذا ذکر طایفه من اهل بخارا و نواحیها من العلماء. . . بدانکه تقرب به ارواح طیبه. . .

5781 ۲۷۵۱ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. س ٤ مجموعه (ص ۱۵۸ - ۱۹۹)، عنوان و نشان شنگرف، ناتمام. در ص ۱۷ نسخه (ص ۱۷۵ مجموعه) نام نگارنده چنین آمده است : این فقیر حقیر . . احمد بن محمود المدعو به معین الفقراء .

0

تحفهٔ رسولیه

در عکس تاریخ ۱۹۲۸ گذشت.

2480

تحفهٔ قادریه

از شاه **ابو المعالی محمد**، شاه خیر الدین محمد، متخلص به **مسلمی** فرزند سید رحمت الله (۹۶۰-۱۰۲۴ه/۱۵۵۳-۱۶۱۶م.). نیاکانش از کرمان به هند آمده، و خود در دهلی مدفون است (نقوش لاهور ص ۲۵۱).

در شمایل و سیرت شیخ عبدالقادر گیلانی (۴۷۰-۵۶۲ه/۱۰۷۸-۱۱۶۶م) در بیست و یک باب : ۱- ولادت آن حضرت، ۲- در صورت و هیئت ایشان، ۳- لباس و معاش آن حضرت، ٤- خلق و عادات ایشان، ۵- لقب محی الدین،

۶ـ سیاحت و مجاهدت ، ۷ـ عبادت ، ۸ـ سماع ، ۹ـ شرف ارادت ، ۱۰ـ در ایشان را وسیله ساختن (شفاعت) ، ۱۱ـ آنچه از احوال خود فرموده اند ، ۱۲ـ دربارهٔ فرمایش قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله ، ۱۳ـ اینکه به گفتن آن مامور بود ، ۱۴ـ گفته های پیشینیان دربارهٔ ایشان ، ۱۵ـ ثناء متقدمین و متأخرین از ایشان ، ۱۶ـ سلطنت آن حضرت ، ۱۷ـ مجلس وعظ ایشان ، ۱۸ـ تدریس ایشان ، ۱۹ـ مرگ ، ۲۰ـ شرف نسبت ایشان ، ۲۱ـ فرزندان ایشان.

آغاز : هاتفم گفت بگو وصف کریم ـ قلت بسم الله الرحمان الرحیم ـ ای حمد تو سر دفتر توقیع کلام ـ از نام تو کام دل هر خسته تمام . . . حمد دلگشا مر حضرت قادری را که سلسلهٔ قادریه او.

(ن. ک. علمای هند : ۹ که میگوید در ۹۶۰ھ(۲-۱۵۵۳م) از توران (به کرمان) به هند آمده در آگره مقیم شده و هما نجا درگذشته است ـ نفیسی ۲ : ۷۲۸-۷۲۷ «تحفه القادریة فی مناقب حضرت الغوث محبوبیه» که از دیگری است و «تحفه القادریه» همین کتاب ـ ایوانف ، کرزن : ۷۷ .

5783 ۳۶۵۸ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۱۳۸ھ.ق. به همین جامه در مجموعه ، س ٤ (ص ۱٤۸-۲۵۱) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه ، شنگرف.

5784 ۱۵۵۲ : نستعلیق پخته، دو شنبه غرهٔ محرم ۱۲۸۲ھ.ق.ش ۵ مجموعه (ص ۲۰۶-۳۱۸) ، آغاز برابر نمونه.

2481

تذکار الاخیار

از فرزند قاضی عبدالحق (م۱۳۶۵ھ/۱۹٤۶م.) که شاید نام او در بخش بریده شده از دیباجه بوده است. آنچه از دیباجه مانده آغازش است ، با این عنوان «تذکار الاخیار. از ارشادات والدم ابوالبرکات قاضی عبدالحق و مولانا محمد رضوان» . سپس متن قرار دارد. از ص ۵ بر می آید که نگارنده ثمین (سمین ، به هر دو گونه نوشته شده است) الحق فرزند قاضی عبدالحق است. و کتاب پیش از ۱۳۶۵ھ/۱۹٤۶م که تاریخ مرگ قاضی عبدالحق است نگاشته شده است. و دستخط ثمین‌الحق را دارد. وارزش آن در زندگینامهٔ معاصران

از پیران سرحد پاکستان است. و آغاز می شود با سید علی ترمذی (م۱۰۱۵ه/۱۶۰۶م)، آخوند درویزه (م۱۰۴۸ه/۱۶۳۸م)، پیر بابا صاحب، عبدالرشید بن گدائی ننگرهاری، شیخ رحمکار کاکا صاحب (م۱۰۶۳ه/۱۶۵۳م)، میان عمر صاحب چمکنی بن محمد ابراهیم، عبدالغفور آخوند صاحب سوات (م۱۲۹۵ه/۱۸۷۷م)، قاضی عبدالمجید (م۱۳۵۰ه/۱۹۳۱م) پسرش قاضی عبدالحق (زادهٔ ۱۲۸۵ه/۸-۱۸۶۹م).

آغاز : تذکار الاخیار. از ارشادات والدم ابوالبرکات قاضی عبدالحق بن مولوی و مولانا محمد رضوان. مختصر احوال سیدنا علی ترمذی المعروف به پیر بابا صاحب.

تاریخها از «تذکرهٔ صوفیان سرحد» گرفته شده است.

5785 ۱۳۶۶ : نستعلیق شکسته آمیز خام، قاضی را ه، ۱۳۵۰ه.ق.
(ص ۱-۶۷)، سپس پراکنده هایی دیگر به نثر و نظم.

2481

تذکرة الابرار والاشرار

از ملفوظات **آخوند درویزه ننگرهاری**، (که با او در «ارشاد المریدین : ۱۵۵» گذشت) در هشتاد سالگی به سال ۱۰۲۱ه/۱۶۱۲م در سه تذکره (بخش) نگاشته است : تذکرهٔ ۱- در احوال مرشد خود سید علی ترمذی، ۲- در اسباب و مسایل ایمان (در همین بخش حالات خود را نیز آورده است)، ۳- صوفیان خام دوران. خاتمه در کتاب مخترعات اهل ضلالت. هنگامی که این تذکره را می ساخت، مخالفان عقیدتی خود را پیش چشم خود داشت، از آن میان پیر بایزید انصاری مشهور به پیر روشان (۹۳۲-۹۸۰ه/۱۵۲۶-۱۵۷۲م.) که در بخش سرحد سه قاره گروهی را بدور خود گرد آورده بود، وبا دین الهی اکبر پادشاه می جنگید.

آغاز : سپاس بلا انتها، و ثنای بلا منتها شایان حضرت احد المتصف ... و بعد از ادای ماوجب، مکشوف ارباب خود از اول ... (ن. ک. علمای هند : ۵۹ - خزینة الاصفیا ۱ : ۴۷۱ - تذکرهٔ صوفیان سرحد، اعجازالحق قدوسی : ۲۲۵ «آخوند درویزه» و ۲۵۳ «تذکرةالابرار» - برای پیر با یزید

ن. ک. همان تذکره صوفیان سرحد : ۸٤-۲۰۰).

5786 ۱۱۲۵ : نستعلیق پخته ، گوهر ، ۲۸ رمضان ۱۱۱۵ه.ق. آغاز برابر نمونهٔ ۲ ، تحریر آخوند عبدالرحیم بن درویزه است ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی سه راه.

5787 ٦٥٥٣ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز کمی پیش از تذکرهٔ یکم و انجام کمی افتاده ، آغاز : طریقهٔ نبویه مصطفی (ص) و تحیت آرند ، در ص ۱۷۰ نسخه مطالبی ست از سیر نگارنده (عبدالکریم) فرزند نگارنده که نشان میدهد درکار تألیف و یا تحریر آن دست داشته است.

5788 ۷٤۲۹ : نسخ پشتو، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق ش۱ مجموعه (ص ۱-۱۵۱)، آغاز افتاده : د سه حدای لا مرنهي (پشتو).

0000 ٦٩٥٩ : نستعلیق ، عبدالرحیم ، ۱۲۱٦ه.ق. آغاز برابر نمونه. این نسخه درج ۲ : ۵۲٤ ردیف 1249 به عنوان عقاید ناشناخته آمده است.

5789 ٦٤٥۱ : نستعلیق شکسته آمیز ، رین الزاهد ، یکشنبه ۱۲۷٤ه.ق. آغاز افتاده: باشد شایان آل عترت طاهرین، انجام موش خورده، ۲۲۵ ص.

5790 ٤٥۲٥ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز افتاده : متأهل شده ام . . . و از فصل فی شرایط الشیخ والمشیخه (برابر ص ۵۵ نسخهٔ ۱۱۲۵ این کتابخانه) آغاز می شود ، نشان شنگرف ، انجام نیز افتاده ، ٤۰۳ ص.

2483

تذکرة الاولیاء : اسرار المشائخ

از ناشناس ، که در آغاز بندها میگوید : شنیدم از قطب‌الاولیاء شیخ عمادالدین خلیفهٔ شهاب الدین عاشق پانی پتی. و هر سرگذشت با کلمهٔ «سر» آغاز می شود ، و با این بیت می انجامد : اسرار محبت را هر دل نبود قابل ـ در نیست بهر دریا ، زر نیست بهر کانی. . . به ترتیب طبقات پیران است : السرفی ذکر امیر المؤمنین ، السرفی ذکر الشیخ خواجه حسن بصری ، سر خلیفه امیر المؤمنین شیخ عبدالواحد خلیفهٔ حسن بصری ، سرفی ذکر خواجه فضیل عیاضی خلیفهٔ شیخ عبدالواحد ، سرفی ذکر ابراهیم ادهم ، سر حذیفهٔ مرعشی ، سر هبیره بصری ، سر علودینوری ، سر ابو اسحاق چشتی ، سر ابو احمد چشتی ، سر شیخ محمد چشتی . . . و در نسخهٔ ما می رسد به : السر

ى ذكر شيخ بدر الدين غزنوى خليفهٔ خواجه قطب الدين بختيار كاكى.

شهاب الدين عاشق خدا از مريدان امام الدين ابدال (م.٦٨٠ه./ ١٢٨٢-١٢٨١م) و عمادالدين پيشگفته خليفهٔ شهاب الدين، همان است كه ياد او در «احوال و مقامات قطب الدين اوشى» گذشت هر دو از پيران چشت در سدهٔ ٧-٨ ه هستند (ن. ك. تاريخ مشائخ چشت، خليق احمد نظامى: ١٥٦-١٥٧).

5791 ٧٤٩٢ : نستعليق شكسته آميز، سدهٔ ١٢ه.ق. عنوان و نشان شنگرف، آغاز پيش از حضرت على افتاده: ما را اخت محمد رسول الله گردان. نقلست چون آدم صفى (ص) را خداى آفريد. انجام در شيخ بدرالدين غزنوى افتاده، از برگ شمار ها بدست مى آيد كه سه برگ از آغاز افتادگى دارد، آخرين برگ شمار ١٧٢ را دارد، و ميانه ها افتادگى ندارد.

2484

تذكرة الاولياء

از فريد الدين **عطار نيشابورى**، محمد (٥١٢ - پيرامون ٦٢٧ه.). در تذكرهٔ احوال پيران اولياء الله، در ٧٢ باب، هر باب در سرگذشت يكى از ايشان، نخستين باب حضرت امام جعفر صادق، و آخرين آنها در بارهٔ حلاج است. سپس كسانى ديگر ابوابى بر آن افزوده و اين افزوده ها به ٢٥ باب مى رسد. براى نشانى: ١- امام جعفر صادق، ٢- اويس قرنى، ٣- حسن بصرى، ٤- مالك دينار، ٥- محمد بن واسع، ١٠- فضيل عياض، ١٥- عبدالله بن مبارك، ٢٠- احمد حنبل، ٣٠- سرى سقطى، ٤٠- منصور عمار، ٥٠- ابن جلا، ٦٠- عبدالله منازل، ٦٥- احمد مسروق، ٧٠- ابو عبدالله خفيف، ٧١- ابو محمد حريرى، ٧٢- حسن بن منصور حلاج.

آغاز: الحمد لله الجواد بافضل انواع النعماء، المنان با شرف اصناف. (ن. ك. ذريعه ٤: ٢٩- مشار ١: ١٢٣٩ كه يازده چاپ آن را ياد كرد است. ديو ١: ٣٤٤).

5792 ٢٧٧٥ : نسخ پخته با ترقيمهٔ ابراهيم بن ابى بكر بن احمد البيضاوى يوم الاثنين من اواخر ربيع الاخر سنه سبع و تسعين و ستمايه (٦٩٧ه.ق.)

با جعفر الصادق ع آغاز و به حلاج پایان می یابد، سپس در سدهٔ ۱۲ هـ.ق. کسی «تتمه» ای برای آن نگاشته است، در ۲۳ ذکر، از ابراهیم خواص تا ابو الحسن صایغ. نسخهٔ اصل (ص ۲ - ۶۰۵) و تتمه (ص ۶۰۸-۸۳۰). در بارهٔ نسخهٔ اصل باید گفت نسخهٔ کهنی ست و ترقیمه نیز جعلی نیست، ولی شاید ترقیمهٔ نسخهٔ قبلی باشد.

5793 ۳۳۳۶ : نستعلیق خوش، عالم الدین بن شیخ احمد کاتب، شعبان ۹۸۹ هـ.ق. به دستور مولانا میرکی کاشانی، آغاز برابر نمونه، باجعفر الصادق آغاز و به حلاج (ذکر ۷۲) پایان می یابد، عنوان و نشان شنگرف، ۹۷۸ ص.

5794 ۱۸۸۰ : نستعلیق پخته، خواجه دین بن عبدالوهاب، ۱۳ ع ۱/۱۰۴۶ هـ.ق. آغاز تا آغاز باب ۳ (حسن بصری) تباه شده، ۷۲ بابی ست، دو برگ انجام نیز فرسوده، عنوان و نشان و جدولبندی دو راه شنگرف، ۳۱۲ ص.

5795 ۳۳۳۲ : نستعلیق پخته، محمد امان بن ملا دوستی کاهمردی، رمضان ۱۰۷۶ هـ.ق. در بلدهٔ فاخرهٔ سمرقند. آغاز برابر نمونه، کامل، آخرین باب ذکر ابو محمد حریری ست، عنوان و نشان شنگرف، ۵۱۳ ص.

5796 ۶۴۱۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده، آغاز: شست شده بروز اویس شتربانی میکند..، عنوانها شنگرف، موریانه زده، ۴۹۸ ص.

5797 ۸۵۸ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. با چهار صفحه آرایشهای زرین، نسخه ۷۰ بابی ست، نسخهٔ خوبی که مفصلا در فهرست آقای تسبیحی ۳ : ۷۶-۷۸ نشان داده شده است، آغاز برابر نمونه، ۲۹۴ ص.

5798 ۷۶۲۴ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ هـ.ق. از عتبة بن غلام (ذکر ۸) تا پایان جنید بغدادی (ذکر ۴۳) را دارد، موریانه زده. آغاز: خاک راگل کرد، ۱۶۲ ص.

5799 ۴۱۹ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱-۱۲ هـ.ق. آغاز تا ذکر حضرت ابو تراب نخشبی ره افتاده و می رسد به «ذکر حضرت محمد باقر»، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی پنج راه، ۳۲۵ ص (ف. تسبیحی ۲ : ۸۰-۸۷).

5800 ۷۶۹۶ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. چند برگ ناقص ، موریانه زده ۱۸۰ ص.

5801 ۳۲۳۸ : نستعلیق پخته ، ابو المحمد بن سید زکیا حسینی، ٦ شعبان ۱۱۲۸ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۳۱۷) ، آغاز برابر نمونه.

5802 ۴۲۱۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، تا ذکر ابو الحسن صائغ را دارد ، کامل ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۰۱ ص.

5803 ۱۵۲٦ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، از آغاز تا ۷۸ نونویس سدهٔ ۱۳ه.ق. به نستعلیق خام ، انجام در «ذکر شیخ وقت سعد الدین محمد بن احمد حمویه ره» افتاده ، عنوانها سرخ ، نشان شنگرف، جدولبندی دو راه.

5804 ۱۹۷۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲۱۰-٤۳٦) ، آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده.

5805 ۳۷٦۷ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز در باب ۱۱ افتاده : گفت شبها فرصت می جستم تا . . . و انجام در باب ۵۸ افتاده ، عنوانها شنگرف ، ۳٤۲ ص.

5806 ۵۳۲۷ : نستعلیق ریز پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز پیش از ذکر ابو تراب نخشبی افتاده است . . . شیخ گفت نام هر پیشه که در عالم است بر کاغذ . . . ، انجام نیز در ذکر شاه شجاع کرمانی افتاده است ، عنوانها شنگرف ، ۲۵۲ ص.

5807 ۱۰٤٤ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه ق. از فهرست مطالب کتاب آغاز می شود ، نسخه ۹۲ بابی ست ، با سرلوح زرین ، جدولبندی ده راه به زر و رنگها ، آغاز : حمدله. صلات. سپس فهرست بابها ، انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۸٤۸ ص.

5808 ۱۵۸۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز در ذکر یکم افتاده ، موادیه لا نظرله . . ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در ذکر ۹٦ ابو سعید ابو الخیر افتاده ، ۷۱٦ ص.

5809 ۳۱۷٤ : نستعلیق شکسته آمیز خام ، ۱۲۹۰م/۱۹۳۰ بکرمی گزیده ای ازآن است بدون دیباجه. از امام جعفر(ع) آغاز و به ابو العباس سیاری می انجامد ، ۹۲ ص.

5810 ۲۴۳۳ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، و می رسد به ذکر ۷۳ حضرت باقر ، و انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۷۲ ص.

5811 ۵۰۹۶ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. از ابراهیم ادهم (ذکر ۱۱) تا احمد بن حنبل (ذکر ۲۰) را دارد ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۴۰ ص.

2485

تذکرة الاولیاء : تذکرهٔ فرید الدین شکر گنج

ناشناخته. تذکرهٔ صوفیان هند پس از شکر گنج است ، و به شیوهٔ تذکرة‌الاولیاء عطار. بدون دیباچه ، و آغاز می شود از علاءالدین علی احمد صابر خلیفهٔ گنج شکر ، سپس شمس الدین ترک خلیفهٔ علی احمد صابر ، جلال الحق والدین خواجه محمد بن محمود پانی پتی . . و می رسد به : نور دوم در ذکر مجملی از احوال قطب الاقطاب بندگی شیخ ابو سعید گنگوئی حنفی ، محبوب حق بندگی محمد صادق بن فتح الله گنگوئی ، قطب دایره وجود بندگی شیخ داوٗد بن شیخ محمد صادق گنگوئی و فرد حقیقت و مرد میدان معرفت بندگی سوندها سفیدونی . .

5812 ۳۸۹۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق آغاز : آن شیر بیشهٔ تنهایی ، آن ماحی رسوم خود نمایی ، آن مست خمار من رآنی ، آن پست رباز لن ترانی ، آن گویندهٔ اسرار عشق بر منابر ، قطب ابدال شیخ علاء الدین علی احمد صابر از محبوب ترین خلفای حضرت شیخ فرید الدین گنج شکر . . . ، ۲۱۹ ص.

2486

تذکرهٔ اولیاء

از ناشناس.

5813 ۱۹۱۶ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۵۷) ، آغاز افتاده ، که سنت ترک دنیاست و برض صحبت مولا. بار ها می

فرمودند ، عارف هیچ . . . اولین عنوان : حضرت خواجه بهاء الدین نقشبند. نام ایشان محمد بن محمد ، البخاری ، وجه تسمیهٔ نقشبندی در رسالهٔ «تباشیر» که در مقامات نقشبند است.

2487

تذکرهٔ حاجی عبدالله دیوان : تاریخ الدیوان

از **شیخ عبدالله بن صدر الدین** ، که در مقام چک عمر از نواحی **گجرات** پنجاب می زیسته است ، بدستور صاحب حشمت علی و صاحب نواب علی و صاحب سجاده شمس علام شاه و دیگران ، در احوالات و مقامات حاجی عبدالله صاحب دیوان (دیوانیه پشمدوریه) ، و فرزندان ایشان ، به سال ۱۳۱۳ هـ (۶-۱۸۹۶م) نگاشته است

نگارنده پدر سلام الله شایق فارسی سرای نامی مردم پنجاب پاکستان است

آغاز : دیوان ثنای بی انتهای حضرت واجب الوجود جل جلاله اما بعد ، پس خوشه چین ارباب یقین

5814 ٤١٥٤ : نستعلیق خفه ، شمس الدین در بلدهٔ گداری، ۱۳۱۳هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۰۹). با فهرست مطالب در آغاز. سپس «تذکرهٔ مفصلهٔ دیوان حاجی عبدالله» از همو.

5815 ٤٦٥٧ : نستعلیق، محمد یوسف مظهر الحق، نیمهٔ ح ۱۳۳۲/۱هـ.ق. ۵۷ ص. اندازه رحلی.

2488

تذکرهٔ شاه دوله

شاه دولهٔ گجراتی ، شیخ کبیر الدین

شاه دولا دریای گجراتی پنجابی ، در کودکی پدر و مادر را از دست داد ، وی را به بردگی به هندوان فروختند ، پس از آزادی بخدمت سیدنا سرمست سیالکوتی رسید ، مدتی سکر و جذب و مستی بروی غالب شده ، از فرایض باز ماند. کرامات بسیار ازوی یاد می کنند ، در ۱۰۸۵ یا ۱۰۷۵هـ/۱۶۷٤

یا ٤-۱۶۶۵م در گذشته است. خاکجای او در گجرات پنجاب زیارتگاه است (حزینه ۲ : ۱۰۲)

آغاز : حمد و ثنای وافر، و شکر و سپاس متکاثر، مر آفرینندهٔ چارده طبق زمین و آسمان. .

5816 ۶۲۷۸ : نستعلیق پخته ، میان محسن علی ، به فرمایش لاله داتا رام ، دو شنبه ۲۶ ماه کاتک ، ۱۸۹۲ بکرمی (۱۲۵۱ه.ق. ؟). پس از سر آغاز افتادگی دارد ، به آسان که دانسته نیست این سر آغاز «تذکره» باشد. متن نیز آشفته است ، ۸۵ ص.

0

تذکرة الشهداء

در عکس تاریخ : ۱۹۶۰ گذشت

2489

تذکرة الصلحاء

در ص. ع. به خامهٔ تازه نوشته شده است : «مسودهٔ تذکرة الصلحاء» تاریخ زایش و مرگ دانشمندان و صلحا و پیران است ، بسیار کوتاه و فهرست وار.

5817 ۷۵۶۸ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز: ۱۲ رمضان شریف (موریانه زده) ، فرسوده و موریانه زده ، ۵۲ ص.

2490

تذکرهٔ فرزندان سید ناصر الدین

از **نجف علی** بن سید ذاکر علی ، که میگوید چندان قدرت و شعور تصنیف ندارم ، ولی سادات پیرزاده ، از فرزندان سید شاه عبدالغنی سونی پتی ، که دعوی فرزندی حضرت عبدالله عرف به سید ناصر الدین شهید را دارند ، از من خواستند که نسبنامهٔ ایشان ، و احوال پدر ایشان را بنگارم ، و من بدان

می پردازم (دیباچه)

آغاز: حمدله صلات برادرن سادات عشیرهٔ پیرزاده، که از اولاد حقایق و معارف آگاه

5818 ۴۹۴۲ : نستعلیق حوانا، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. نسان شمکرف، موریانه زده، ۳۸+۲ ص.

2491

تذکرهٔ مقیمی

از سید **احمد علی** بن محمد صادق بن **محمد** امین حسینی **استر آبادی**، در احوال خاندان محمد مقیم نکم الدین، به سال ۱۱۷۲ه/۱-۱۶۶۲م. در دو باب نگاشته است: یکم در ذکر سلف این خاندان

این کتاب توسط میان محمد بخش (م۱۳۲۴ه./۱۹۰۶م.) مقیم شاهی قادری تحریر تازه ای شده و بخشی بر آن افزوده شده است (ن ک احوال و مقامات پیرا شاه، در همین مجلد).

آغاز: ای ناطقه در بیان اوصاف نولال - از درک تو قاصر است اوهام خیال - باشی و تو بودی و تو هستی همه را - معبود چه مستقبل و ماضی و چه حال.

5819 ۳۶۶۲ : نستعلیق پخته، ۱ شعبان ۱۳۴۱ه.ق. س ۱ مجموعه (ص ۲-۵۲)، جدولبندی سه راه کمند بندی شده، اندازهٔ رحلی. تحریر تازهٔ آن از محمد بخش است.

0

تکمله : نفحات الانس (تکمله)

2492

جادة العاشقين

از **شرف الدين حسين** بن شیخ حسین **خوارزمی**، در احوالات مراد و

پیر و پدر خود همان شیخ حسین خوارزمی. به خواهش درویشان و محبان ماوراءالنهر و تاشکند و حصار و ختلان و بدخشان ، که نسبت بندگی به آن درگاه داشتند ، و از وی که در حضرت ایشان ، در سفر و حضر همراه بوده است ، خصوصاً سفر حجاز و واقعات راه و تعریف عادات و خلفای ایشان به سال ۹۷۰ھ./۲-۱۵۶۳م. نگاشته و گویا تا سال ۹۷۳ھ./۵-۱۵۶۶م. بدان می پرداخته است : گفتمش ای ناطق شیرین کلام - چیست بگو مدت و تاریخ و نام - گفت بگو جاده العاشقین - نام خوش و نکتهٔ تاریخ این.

در دیباچه می نویسد که پیش از این مولانا کمال الدین محمود (بن علی) عجدوانی ، که یکی از محرمان آن جناب بوده اند ، و از تاریخ ۹۲۳ھ./۱۵۱۷م) که از خوارزم به ماوراءالنهر آمده بود و تا ۹۴۱ھ. (۱۵۳۵-٤م.) در ملازمت ایشان بوده ، «مفتاح الطالبین» را در همین زمینه نگاشته بوده است. (ن. ک. «مفتاح الطالبین در همین بخش). و این فقیر نیز به عرض مخدومی خود رساند که این ناچیز نیز خواهد مقامات ایشان و احوالات برخی از خلفا و درویشان که جناب مولانا محمود در کتاب خود نوشته اند بجهت طالبان نویسد. روزی دیگر در بلدهٔ بخارا ، در خانقاه سفید مون ، حضرت ایشان را بسطی بود ، آن عالیحضرت همان سخن فقیر را اعاده کردند ، که شریف (چنین است) الدین حسین ما میگوید : مراهم بخاطر رسیده است که از مقامات و حالات درویشان و از سخنان کتاب «مفتاح الطالبین» مولانا محمود انتخاب کرده از برای احباب تذکره نویسم . . مولانای مذکور متغیر شد بعضی سخنان گفتند . . چون جمع این تالیف به سمع شریف حضرت ایشان رسیده بود ، در مجلس درویشان گفتگو یافته التماس دوستان نیز مقوی افتاد و این کتاب نوشته شد. مشتمل بر فصول و ابواب لیکن بعد از نوشتن برای احباب انتخاب کرده شده.

پس آنچه نفیسی در ۱ : ٤٠٠ مینویسد که «جاده العاشقین» خلاصهٔ «مفتاح الطالبین» و کار همان کمال الدین محمود غجدوانی ست ، درست نیست و گویا این خلط از اته ۱۸۷۷ سرچشمه گرفته باشد

درویش شیخ حسین خوارزمی با ۳۰۰ تن از راه حاجی ترخان ، کریم ، ترکیه به مکه می رود و در ۱۸ شعبان ۹۵۸ھ/۱۵۵۱م در شهر حلب در می گذرد.

این کتاب یکی از آثار ارزشمند و روشنگر تاریخ روزگار خود است، و بوسیلهٔ مختار اف احرار (تاجیکستان) در مجلهٔ آریانا (ش ۳۰۰ سال ۱۳۴۱ خ) توصیف شده است که متاسفانه آن مجله در دسترس من نیست در پانزده باب: ۱- مقدمهٔ کتاب، سه فصل، ۲- پیران و مقتدایان سلسلهٔ حسینیه، سه فصل، ۳- اصل و نسب حضرت مخدومی، دو فصل، ٤- ابتدای رسیدن جذبهٔ حقیقی از ریاضات و مشاهدات، ۵- مجاهداتی که پس از شرف انابت، ۶- رحمت شیخوخیت حضرت ایشان، ۷- توجه نمودن آن حضرت از خوارزم و درویشان، دو فصل، ۸- در ملاقات و مقالاتی که با پادشاهان آن عصر واقع شده، ۹- ابتدای سفر به حرمین، ۱۰- گذشتن از خود و رسیدن به مقصد اعلا، ۱۱- مراجعت از مکه و مدینه و به شام رسیدن، ۱۲- رحلت ایشان در شهر حلب، ۱۳- برخی از خوارق حالات، ١٤- نام خلفای ایشان، ۱۵- خاتمه کتاب ذکر عدد ازواج و اولاد ایشان.

آغاز: در حمد و ثنای تو زبانها شد لال - اوصاف کمالات تو بیرون زمقال . یا رب چه بیان به الماس زبان در بحر عشق در معانی توان سفت . اما بعد، بر سالکان راه و مقربان درگاه اله و بر اهل حلال و طالب سخنان کمال پوشیده و مخفی نماند

5820 ۷۶٤: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. آغاز: در دیباچه افتاده: حال و طالب سخنان اهلی کمال پوشیده نماند که بعد از . . . عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی هشت راه، ۳۲۰ ص. (ف. تسبیحی ۳: ۱۰٤-۱۰۵). ن.

5821 ۱۰۶۱: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه تنها سیزده باب را دارد، و این باب به «فصل» در بیان تنبیه طالبان راه و سالکان آگاه به پایان می رسد، جدولبندی چهار راه به زر و رنگها عنوانها شنگرف، ۲۳۹ ص.

2493

جامع السلاسل

از مجد الدین علی (بن) ظهیر الدین محمد بن شیخ خلیل الله بدخشانی،

در دیباچه می گوید : چون هر گروهی از صوفیان به گرد آوری احوال پیران خودی پرداخت ، و به احوال دیگر مشایخ نمی پرداختند ، من از کتابها و رسایل (که نام آنها را می برد) ، نام همه را بیرون کشیده ، همه گروههای ماورا النهر و بدخشان و هندوستان را در یکجا گرد آورده «جامع السلاسل» نامیدم.

در سه «باب» : باب **یکم** فضیلت خلفای راشدین و ائمه اهل بیت (۱۲ امام). **دوم** در معرفت سلسله الذهب ، در سه «مجلس» و چهار «انجمن» مجلس ۱- شیخ محمد رویم و سلاسلی که بدو منسوبند ، ۲- ابو علی رودباری و گروه های منسوب به وی ۳- شیخ شبلی **انجمن** ۱- کبرویه ، ۲- فردوسیه ، ۳- سهروردیه، ٤- خواجگان، قادریه ، باب **سوم** گروههایی که به سلسله الذهب نمی پیوندند

آغاز : بدام این گل خود روحه رنگ بودارد - که مرغ هر چمنی گفتگوی اودارد شمامهٔ حمد معتبر و روائح ثنای معطر که روح پرور مشتاقانست.

5822 ۱۰۶۰ : نستعلیق پخته، شیخ فقیر الله ، یکشنبه غرهٔ محرم ۱۱۰٤ھ. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، ۹۳ ص. در آغاز نسخه سلسله ها به صورت مشجر آورده شده است سپس کتاب آغاز می شود ، ۸٦۸ ص.

2494

جامع المقامات

از **ابو البقاء** بن قطب الاولیاء خواجه **بهاء الدین** بن حضرت مخدوم اعظم. در احوال و مقامات نیای خود «حضرت مخدومی» خواجگی احمد بن جلال الدین بن برهان الدین ، که نسب وی را به حضرت موسی الرضاع می رساند.

در دیباجه مینویسد «مولانا دوست» که از بزرگان اصحاب «حضرت مخدوم» بودند و حافظ ابراهیم و ملا قاسم کاتب که از اجلهٔ اصحاب آنحضرت بوده اند ، هر یک مقامات ایشان را نوشته اند، ولیکن هیچیک کافی نبود. چون آن نسخه ها به نظر «شاهباز بلند پرواز» (مراد خود را می گوید ، که نباید «مخدوم اعظم» (م ۹٤۹ھ/۱٥٤٦م) باشد رسید از من خواست که نسخه ای باید نوشت که شامل

همهٔ احوال باشد و تکرار نباشد ، و من این را در محرم ۱۰۲٦ھ/۱٦۱۷م. به نام «جامع المقامات» در سه باب نگاشتم : ۱- ذکر نسب صوری و نسبت معنوی «حضرت مخدومی» ، ۲- معارف و حقایقی که بر زبان ایشان در مجلس آمده ، ۳- آثار الطاف الهی که در اوان طفولیت در حق آنحضرت ظاهر شده است.

نفیسی در (۲ : ۷۰٦) از این کتاب نام برده و می افزاید دانسته نیست در مقامات خواجه بهاء الدین نقشبند (م ۷۹۱ھ/۱۳۸۹م) است ، و یا بهاء الدین دیگری. در صورتی که خود ایشان در (۱ : ٤۰۱) این کتاب را بدرستی و برابر نسخهٔ مامعرفی کرده اند ، جز آنکه برای نگارش آن دو تاریخ ۱۰۲٦ یا ۱۰۲۸ گفته شده که در نسخهٔ ما همان محرم ۱۰۲٦ است. نفیسی در اینجا نام کاملتر قاسم کاتب پیشگفته را قاسم بن محمد کاتب صفایی ، و نام نگاشتهٔ وی را «انیس الطالبین» آورده است. که در نسخهٔ ما به نام کتاب بر نخوردم. (ن. ک. «انیس الطالبین» در همین بخش)

برای آشنایی بیشتر با خواجگی پیشگفته ن ک «رسایل کاسانی» در بخش عرفان : ٦٦۲ تا ٦۷۵ و «بیان سلسله» در همین بخش.

آغاز : اما بعد ، مخفی نماند که خدمت مولانا دوست که از کبار اصحاب حضرت.

5823 ۸۳٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز در خطبه افتاده : وآفتاب آسمان سعادت که از مطور شهنشاه . . . اما بعد ، مخفی نماند که : خدمت . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۰۸ ص. (ف. تسبیحی ۳): ۱۰۸-۱۷۰).

2495

جنگنامهٔ شاه

از سراینده ای با تخلص **عجایب** ، که بارها در منظومه بکار گرفته شده است. از مردم پیشاور ، که به شوق مراد خود سید احمد شهید (۱۲٤٦ھ/۱۸۳۰م.) به هندوستان کشانده شده است ، پس از شصت سالگی : چو عمرم پس سال شصت آمده - بدیوار قصرم شکست آمده (ص ٦٨) ، هنگامی که پدر سه فرزند بوده است ، در ۱۲٦۸ھ/۱-۱۸۵۲م (: بتاریخ ختمش چو بشتافتم - «غریبانه» تاریخ

او یافتم (ص ۶۳) در احوال دین محمد وزیر و جنگهایش دارای رنجیت و هندوان و برادش سید احمد شاه غازی - نام صریحی به منظومه نداده و درمیانه ها آمده است : چو «جنگنامهٔ شاه» کردم بیان - نکردم در و هیچ سستی عیان (ص ۹۱) و در جای دیگر : وصف شاه سید احمد مرا تقریر شد - گفته های بابل کلم چو شهد و شیر شد (ص ۱۰۹).

مثنوی ست با سرنمدهایی باتوشته ، که هر یک با حمد و توحید آغاز می شوند و با ساقینامه ای کوتاه پایان می یابد و آغاز می شود با احوال سلطان محمود غزنوی در اینجا از کشور گشایی هایش و از فردوسی طوسی یاد می کند: چو فردوسی از وی نصیبی نبرد - به بدگفتن شاه قلم را فشرد - زیاران ، علی را چو ترجیح داد - ازو شاه برو باب حرمان گشاد.

آغاز : بنامی کم خامه را درفشان - که واجب بود شکر او بر زبان - بنامی کم نامه را نور دار - که از یمن او نفس بسب این نکار.

5824 ۳۷۶۶ . نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۲۲) و (ص ۱۲۵-۱۴۴).

2496

جواهر مودودی

از **محمد اکرم** بن محمد علی **البراسوی** متوطناً و مسکناً ، حنفی مذهب قدوسی طریقتاً ، در احوال پیامبر(ص) و ائمه معصومین و اولیای چشتیه از متقدمین و متاخرین ، به خواهش حضرت خواجه مودود اول و ثانی که اصل وطن ایشان قریهٔ پراس است ، در یک مقدمه و چهار «جوهر» نگاشته است (دیباچه).

خواجه مودود چشتی بن ناصر الدین خواجه ابو یوسف چشتی (۴۳۲/۴۰-۱۰۴۱ - رجب ۲۷ ، ۵۳۳/ ۱۱۳۳م) حزینة الاصفیا ۱ : ۲۴۸).

و از همو ست «جواهر ستة» (نسخهٔ سرگودها ، بهیره ، مدرسهٔ عزیزیهٔ بگویه) و نیز شرح آن بنام «نشر (نثر) اللآلی» (نسخهٔ شیرانی ۲ : ۲۶۲). و در اینجانسب وی کاملتر آمده است : محمد اکرم بن محمد علی بن قطب المشایخ شیخ الله بخش براسوی.

مقدمه در ذکر چهار پیر و چهارده خانوادهٔ اصل و دیگر خانواده های فرع؛ جوهر ۱- پیامبر(ص) و ائمه در دو سلک، یکم در احوالات پیامبر(ص)، دوم ائمه اثنی عشر(ع)؛ ۲- در سه سلک یکم خواجه حسن بصری، خواجه عبدالواحد، سلطان ابراهیم ادهم ... دوم خواجه هبیرهٔ بصری، خواجه علوی دینوری، خواجه اسحاق شامی ... سوم خواجه ابو احمد ابدال چشتی، خواجه ناصر بو یوسف چشتی ... ۳- سر در سه سلک ...

آغاز: الحمد لله الذی حول الاحوال علی حسب استعداد الاشخاص، و الصلاة علی من بشر سر المحبة ... اما بعد، میگوید بیمقدار ...

5825 ۲۵۶۵ نستعلیق شکسته آمیز، نجم الدین، ۲۰ رجب ۱۲۸۵ه.ق. (پایان جلد یکم)، هر دو جلد به یک خامه، عنوان و نشان شنگرف، نوریانه رده، بار ساری شده، ۲۵۴ ص.

2497

چهارده خانواده

بروایت **حسن بصری**، دربارهٔ چهارده خانوادهٔ صوفیان، چهار کلمه، چهل و چهار مقام درویشان، چهارده معصوم (که چهارده معصوم شیعیان نیستند)، شجره نامه های طریقت، آداب درویشی، مقراض راندن، خرقه و کجکول، کرسی نامه ها؛ به روش اگر پرسند، بگو (ن ک فقر نامه، در همین فهرست: ۹۰۳-۹۰۶)، و این یکی نیز از همانگونه است، با جدائی در آموزشی دربارهٔ چهارده خانواده، بهتر بود همانجا یاد می شد)

آغاز: این رسالهٔ حضرت خواجه حسن بصری(رض) که فرموده اند حقیقت دست بیعت و ذکر چهارده خوانواده از کجا ظهور شده است

5826 ۵۸۱۳ . نستعلیق شکسته آمیز چته، سدهٔ ۱۲ه.ق. عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده، ۷۸ ص

2498

چهارده خانواده

از **محمد عارف** عبدالسی **عثمانی سطاری**. دربارهٔ چهارده خانواده صوفیان که

سلسلهٔ طریقت ایشان ، به حضرت علی میرسد (دیباچه) : طیموریان ، هیمریان ، چستیان ، حمیان ، کاروریان ، سقطیان ، حبیدیان ، ادهمیان ، فردوسیان ، طوسیان ، سهروردیان ، کرخیان ، اویسیان ، مداریان. و در پایان تاریخ تالیف ۱۰۳۹ هـ (۱۶۳۰-۲۹م.) یاد شده است.

در «علمای هند ۱۳۴» چنین شناسانده شده است : عبدالنبی شطاری ، نامش عماد الدین محمد عارف عثمانی صوفی شطاری حنفی ، مرید شیخ عبدالله صوفی شطاری اکبر آبادی (م ۲۳ ح ۱۰۱۰/۱هـ/۱۶۰۱م.) است و فهرست بلند بالایی از نگاشته های او را آورده است. از آن میان «دستور السعاده فی بیان الولایة» (ن. ک. «دستور السعاده فی معرفه النبوه» در همین فهرست : ۶۱۲). و در همین جا میگوید تاریخ مرگ وی دانسته نشده جز آنکه تاریخ انجام «فواتح الانوار» وی ۱۰۲۰هـ/۱۶۱۱م بوده است.

آغاز : بعد الحمد و المنة ، و علی نبیه الصلاة و التحیة و علی آله . . . و بعد میگوید بندهٔ مشتاق لقاء الباری محمد عارف عبدالنبی عثمانی شطاری . . . این رساله ای ست در بیان چهارده خانواده.

5827 ۹۷۴ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۱هـ.ق. با تاریخ ۱۰۸۴هـ.ق در مجموعه ، س ۲ (ص ۸۰-۸۵) ، عنوان و نشان شنگرف. در پایان نام نگارنده عبدالنبی عثمانی شطاری و تاریخ نگارش ۱۰۳۹ یاد شده است.

2499

چهارده خانواده

به روایت خواجه عثمان هارونی. (همان ص ۵۶۲ همین فهرست).

چهارده خانواده : ۱- زیدیان ، ۲- عیوضیان ، ۳- ادهمیان ، ۴- هبیریان ، ۵- چشتیان ، ۶- . . .

آغاز : طریق شجرهٔ پیران چهارده خاندان بدین روش ، منقول از حضرت شیخ الاسلام خواجه عثمان هارونی(رح). در تذکرهٔ مجاهده (؟) خود نوشته اند.

5828 ۳۷۶ : ثلث و نسخ، س۱، مجموعهٔ مؤرخ ۹۷۲ ، تکرمی/۱۳۳۶هـ.ق. (ص ۴-۲۵).

5829 ۳۷٦ : نستعلیق ، سدهٔ ۱٤هـ.ق. ش ۸ همان مجموعه که تکرار شده (ص ۱۳٤-۱٤۹).

2500

چهارده خانواده

چند رسالهٔ ناشناخته ، در همان زمینه، یکی نیستند.

5830 ٥٤٧ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱-۱۲هـ.ق. س ۱٦ مجموعه (ص ۲۲٤-۲۲٦) ، همراه «چهارده خانواده» دیگر در یک مجموعه. پس از چهارده خانواده : جبرائیل ، میکائیل ، اسرافیل ، عزرائیل ، و پس از آنها آدم ، نوح ، ابراهیم ، داود ، موسی ، عیسی ، پیامبر اسلام ، و پس از ایشان ابو بکر ، عمر ، عثمان ، حضرت علی را یاد کرده ، و آنگاه میرسد به چهارده خانوادهٔ خواجگان تا سید محمد گیسو دراز ، و زندگی کوتاهی از هر یک. آغاز : بسمله. قال النبی (ص) الخلافة من بعد ثلاثین سنه بحرمت حضرت علی (رض) و چهار پیر برحق است ، و خلافت ایمان بر حکم حدیث ثابت شده.

5831 ٥٤٧ : همان نستعلیق ، سدهٔ ۱۱-۱۲هـ.ق. س ۱۷ مجموعه (ص ۲۲۸-۲۳٦). چهار خلیفه از فرشتگان ، جبرائیل ، میکائیل ، اسرافیل ، عزرائیل ، سپس هفت خلیفه از پیامبران ، آنگاه خلفای راشدین و امام حسن و امام حسین ، و از آن بعد اولیاء الله از خواجه عبدالله و حسن بصری و انگاه چهارده خانواده ، چشتیان ، طیفوریان ، گازرونیان ، کرخیان ، سقطیان ، جنیدیان ، فردوسیان ، طوسیان ، نمرودیان. آغاز : بسمله. این رسالهٔ چهار پیر و چهارده خانواده است ، قال النبی (ص) چهار پیران بر حق اند و چهار پیغمبران بر حق و خلافت ایشان.

5832 ۳۰٦۰ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۲٥٤هـ.ق. در شمارهٔ پیشین به همین نامه در مجموعه ، ش ۷ (ص ۲۰٥-۲۲۰). پس از حضرت علی به حسن بصری ، از این بصری دو خانواده منشعب شد : یکی خواجه حبیب عجمی ، دوم عبدالواحد بن زید. از شاخهٔ یکم یعنی عجمی به

خانواده و از دو مین پنج خانواده جدا گشت ، بدینگونه : ۱- چشتیان ، ۲- طیهوریان ، ۳- کرخیان ، ٤- سقطیان ، ٥- جنیدیان ، ٦- کادوزیان، ۷- طوسیان ، ۸- فردوسیان ، ۹- سهروردیان و از گروه دوم : ۱- عباسیان ، ۲- زیدیان ، ۳- ادهمیان ، ٤- چشتیان ، ٥- همسریان ، (رویهم ١٤ گروه) آغاز : در بیان چهارده خانواده که از مشایخ کبار اولیاء نامدار . . . بدان ای عزیز که از حضرت رسالت (ص) سرور اولیاء برهان اصفیا امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه بیعت کرد . . . ، نشان شنگرف. نسخهٔ پاکیزه و کم غلط.

5833 ۳۰۶۰ : همان مجموعه و همان خامه، ش۸ مجموعه (ص ۲۲۱-۲۳۳). گفتاری ست در بارهٔ «چهار پیر و چهار تکبیر و چهارده خانواده» ، به نقل از حسن بصری و جنید بغدادی. سپس عنوانهایی ست گویا از همین رساله : اسامی شجرهٔ نقشبندیه ، اسامی شجرهٔ پیران چشت ، اسامی شجرهٔ پیران مدار حضرت میرسید علی ، کبرویه ، قادریه ، شطاریه ، طیفوریه ، سهروردیه ، اویسیه ، فردوسیه ، میر سید علی همدانی ، خلوتیه. آغاز : رساله در ذکر چهار پیر و چهار تکبیر و چهارده خانواده . . .

5834 ۷۷۸۲ : نستعلیق خام، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. ش۳ مجموعه (ص ۷۷-۱۱۷). آغاز : حمدله. صلاه. بدانکه اسعدک الله تعالی فی الدارین ، که این رساله شجرهٔ چهار پیر و چهار خانواده (رض) است ، که روزی رسول (ع) در مسجد مدینه نشسته بود ، که مهتر جبرائیل . . .

2501

حدایق الجنان

از ناصر بن قاسم بن حاجی محمد ترکستانی فرغانه ای ، در مقامات و مناقب و حالات شیخ الشیوخ سید احمد (سدهٔ نهم هـ.ق.) ، در هشت «حدیقه» بنام «حدایق الجنان» نگاشته است (دیباچه). حدیقهٔ ۱- در القاب و نسب و انتساب و ولادت و ایام صبا و بلوغ و بیان مشرب و مقام ایشان، ۲- ریاضات و مجاهدات و انزوای ایشان ، ۳- در بیان وصول به حق و علم الیقین و سیر الی الله ، ٤- ؟ . ٥- در بیان اجتماع روشها و تقوی و اجازت رجال الغیب و مقام تلقین، ٦- در ذکر معارف و حقایق و اصطلاحات و مقام تسکین ایشان ، ۷- اولاد و ازواج و خلفا و فقرا از رجال و نساء ، ۸- را ندارد.

آغاز: الحمدلله الذی لایقع کل حامد الالیه . . . بعد کل حمدالله ، لاحول ولاقوه الا بالله ، به امداد و اعانت مخلصان مواهب.

در مورد این سید احمد باید گفت که از معاصران شاه نعمت الله ولی (م ۸۳۴ه‍/۱۴۲۷م) بوده است. در ص ۱۸ آمده: از شیخ نقلست که می فرمودند من فرزند حقیقی امیر سید نعمه الله ام ، قصه چنان بود که امیر تیمور بعد از فتح بلاد عراق امیر سید نعمت الله را با خود به سمرقند آورده ، در برگشت به دهی میرسند که خواجه حسن (پدر سید احمد، صاحب حال) در آنجا بزراعت مشغول بوده ، خواجه از سید می خواهد که ما را دختر می شود و پسر نمی شود ، و یکی گوسفند به نیاز آورده ام که ببرکت دعای شما مرا پسری روزی شود ، سید فرمودند حق تعالی ترا پسری می دهد ، نام او را **سید احمد** کن که او فرزند ماست. و همانجا می‌گوید مادر حضرت شیخ را بی بی ملکت می گفتند . . .

در حدیقهٔ هفتم آمده است که پنج بار ازدواج کرده است ، از همسر نخستین نام بی بی فاطمه چهار پسر و یک دختر وی را شده بود. نخستین را بابا **سید محمود** نام نهادند ، و می گفتند (سید احمد) ما را سیادت نسبت و لیکن به موجب امر نعمت الله که مرا سید احمد نام کرده اند ، من نیز نام اولاد خود را به کلمهٔ سید مشرف میگردانم . . . دومین ابوبکر بابا سگو ، سومین دولت خاتون، چهارمین بابا محمد «که امروز اقتدا و اقتدای اصحاب به ایشان است».

و در زندگینامهٔ این بابا محمد میگوید چهار پسر و سه دختر داشته است ، غزل و مثنوی می سروده و به اویسی تخلص می کرده ، نمونه هایی از غزل عرفانی و عشقی او را یاد می کند ، و می افزاید : ایشان را دیوانی ست ، و سه مثنوی : کنز المعانی . کنز الاسرار ، مفتاح الکنوز.

در مورد خلفای ایشان ، نسخهٔ ما متاسفانه از پایان افتادگی دارد و تنها سه تن از ایشان را در بر دارد : ۱- خلیفهٔ نخستین استا عثمان ترکستانی (چند بار نام وی چنین آمده) است ، که از شیخ چهار سال کلانتر بوده است ، ۲- درویش پاینده ، ۳- درویش محمد کدو باز.

5835 ۴۰۳۱ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۱ه‍.ق. عنوانها شنگرف و برخی سبز ، نسخهٔ پاکیزه و کم غلط ، متاسفانه حدیقهٔ ۸ را ندارد ، ۲۸۴ ص. جلد روغنی ضربی.

2502

حدیقة الاولیاء

از **عبدالقادر** بن هاشم بن محمد حسنی، در احوالات اولیاء الله بلاد سند، در مدت یکسال، تمام فاصل روزگار... امیر خسرو خان (چرکس) لازال دولته و اقباله. و در خاتمه گوید: ز هجرت بود الف و شانزده سال - که شد آراسته این شاهد قال (۱۰۱۶ ه‍./۱۶۰۷-۸ م).

بکوشش و تحقیقات و پیشگفتار استاد حسام الدین راشدی، حیدر آباد سند، ۱۹۶۷ م. چاپ شده است و در فهرست آغاز آن نام ۴۱ تن کسان صاحب ترجمه، که نخستین آنان شیخ بهاء الدین زکریای ملتانی و آخرین آنان درویش الوسب آمده است.

آغاز: حمد و ثنا و سپاس بی منتها مر خداوندی راست جل جلاله که شمع هدایت و معرفت در شبستان خیال بندگان افروخت.

5836 ۳۹ ۱: نستعلیق، س ۱ مجموعهٔ یک خطی مؤرخ ۱۴ ج ۲/۱۱۱۰ ه‍ ق. (ص ۳-۱۳۲)، انجام افتاده.

2503

حضرات القدس

از **بدر الدین** بن ابراهیم **سرهندی**، مرید مجدد الف ثانی عشر شیخ احمد سرهندی (م ۱۰۳۴ ه‍./۱۶۲۴ م) در دو بخش: دفتر یکم در مآثر و مناقب حضرات نقشبند، از خلفای راشدین تا خواجه باقی بالله (م ۱۰۱۲ ه‍/۱۶۰۳ م) و فرزندان و برخی از یاران آنان است، در یک «حضرت» دفتر دوم در بارهٔ پیر خود مجدد الف ثانی عشر و سپس یاران وی، در دوازده «حضرت»: ۱ تا ۱۰ در احوال مجدد الف ثانی عشر، ۱۱- فرزندان ایشان (خواجه محمد صادق، خواجه محمد سعید، محمد معصوم، محمد یحیای و محمد فرخ، محمد عیسی، ام کلثوم)، ۱۲- در احوال خلفای ایشان (محمد نعمان، نور محمد پتنی، حمید بنگلی، محمد طاهر لاهوری، محمد صادق بدخشانی، بدیع الزمان سهارنپوری، محمد طاهر بدخشی، یار محمد

قدیم ، عبدالهادی ، محمد صادق کابلی ، خضر خان افغان ، احمد دیو بند ، احمد ترکی ، یوسف ترکی و جز آنها).

دفتر دوم بکوشش و پیشگفتار محبوب الهی در لاهور ۱۹۷۱ م. چاپ شده است. در پیشگفتار فهرست ۱۰ نگاشتهٔ او چنین آمده است : ۱- سیر احمدی ، ۲- حضرات القدس ، ۳- کرامات الاولیا ، ۴- روایح ، ۵- ترجمهٔ فتوح الغیب ، ۶- سموات الاتقیا ، ۷- مجمع الاولیا ، ۸- مقامات غوث ثقلین (ترجمهٔ بهجة الاسرار) ، ۹- ترجمهٔ روضة النواظر ، ۱۰- ترجمهٔ تفسیر عرایس البیان.

آغاز دفتر ۱ : حضرات القدس تنزلات احدیت ذات را که رشحات جود وجود بر ریاض علامات **آغاز دفتر ۲ :** حضرات القدس محامد مقدسه و نفحات الانس مکارم منزه ، به بارگاه واجب الوجود بندهٔ خاکسار بدر الدین شیخ ابراهیم سرهندی

5837 ۷۲۹ . نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. دفتر ۲ ، آغاز برابر نمونه ، انجام در شرح احوال خود «مسکین بدر الدین» که آخرش شرح حال است افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۲۴ ص (ف. تسبیحی ۳ : ۱۴۴-۱۴۶).

5838 ۱۴۷۷ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۱ ه.ق. دفتر ۲ ، آغاز چند سطری افتاده : و خاصهٔ تعالی که در غیر او یافته نشود . . ، عنوان و نشان شنگرف ، آغاز کمی موریانه زاد ، ۳۰۹ ص.

0

حلیهٔ مبارک : حلیهٔ محبوب

در بخش تاریخ ۱۹۶۴ - ۱۹۶۵ گذشت.

0

خسرو نامه

در بخش ملل و نحل ۴۷۰ گذشت.

0

خلاصة الحیاة

در بخش ملل و نحل ۴۷۰ گذشت.

2504

خلاصة المفاخر (ترجمه)

از کسی که نام خود را در دیباچه نیاورده است، و میگوید: این ترجمهٔ «خلاصة المفاخر» در مناقب غوث اعظم شیخ عبدالقادر گیلانی (م ۵۶۱ هـ / ۱۱۶۶ م) است که بندگی شیخ الاسلام عبدالله یافعی نزیل الحرمین (م ۷۶۸ هـ / ۱۳۶۶-۷ م) در سبیل تکمله ای برای «روض الریاحین فی حکایت الصالحین» نگاشته است.

چلپی هر دو کتاب (خلاصة المفاخر، روض الریاحین) را یاد کرده، زرکلی (۳ : ۱۹۸) «اسنی المفاخر فی مناقب عبدالقادر» او را نام برده است. دکتر محمد بشیر حسین (شعرانی ۲ : ۲۰۸) ترجمه ای را که پیرامون ۹۱۰ هـ/ ۱۵۰۴ م. انجام گرفته نشان داده اند که گویا همین ترجمه است. و به نوشتهٔ سید شریف احمد شرافت نوشاهی «شریف التواریخ ۱ : ۸۲۴» سید محمد غوث بن سید شمس الدین قادری گیلانی اوچی (م ۹۲۳ هـ/ ۱۵۱۷ م) ترجمهٔ منظومی از این کتاب دارد.

نسخهٔ ما ترجمهٔ منثوری ست از آن، با سرنبدهای «حکایت» از حکایت اول تا حکایت یکصد و نوزدهم، سپس حکایتهای بیشماره در مناقب شیخ عبدالقادر گیلانی (ن ک زرکلی ۴ : ۱۹۸ - رضا کحاله ۶ : ۳۴ - اته : ۶۴۳ : ۱۵۶۱).

آغاز: حمدله. صلاه. میگوید اضعف العباد اصلح الله شأنه که چون کتاب «خلاصة المفاخر».

5839 ۴۹۴ : نستعلیق پخته، عزیز محمد بن ملک... قادری، در حیدرآباد خانقاه حضرت صاحب بن میران سید حسین بن سید معصوم حسنی حسینی قادری، ۲۹ ذیحجه ۱۰۷۱ هـ.ق. آغاز برابر نمونه، دیباچه و صابی شده،

عنوان و اسنان و خدولندی ۲ راه شنگرف، ۳۸۸ ص (بنگرید به دستیجی ۲ : ۲۳۳-۲۳۵) که در آنجا به نام «روض الریاحین» یاد شده است)

5840 ۲۲۹۰ نستعلیق شکسته آمیز خام، مولوی محمد امین، ساکن پشاور، پنجشنبه ذیقعدهٔ ۱۲۷۲ ه.ق آغاز: حمدله. صلاة، بدانکه این جلد ۲ از خلاصة المفاخر روضهٔ حاودانی . . در مناقب بندگی شیخ المشائخ قطب العارفین محی الدین . . . عنوانها ناویس، در هامش نخستین عنوان آمده، باب صد و چهارم (ص ۲۸-۱۸٤).

2505

خلاصة المقامات

از **ابو المکارم** بن علاء الملک **جامی** ۰ در احوالات نیای خود ژنده پیل، شیخ الاسلام ابو نصر احمد بن ابو الحسن بن احمد جامی نامقی (۴٤٠ ه / ۱۰٤۹ م تا ۵۳٦/۱۱٤۲ م) به سال ۸٤٠ ه / ۱٤۳٦-۳۷ م روزگار شاهرخ تیموری ۰ در سه مقاله و بابهایی نگاشته است :

مقالت اول در انساب و نوارع و تصانیف و فرزندان و ارواح ایشان، پنج باب ' باب ۱- نسب ' ۲- خرقه و پیران او ' ۳- فرزندان و ارواح ' ٤- تصانیف ' ۵- رایس و مرگ ایشان **مقالت دوم** : کرامات و مقامات ' پنج باب : باب ۱- کرامات که در ابتدای توبه و ایام مجاهده ظاهر شده ' ۲- کرامات ایشان در شهر سرخس، ۳- در واقعات جام نشاپور وغیره ' ٤- کرامات در بلدهٔ هرات و احمه، ۵ کرامات که پس از وفات دیده شد **مقالت سیوم** ' سخنان ایشان ' در بیست و چهار باب، باب ۱- در توحید و معرفت ' ۲- در سنت و جماعت ' ۳ در توبه ' ٤- در فضیلت نماز ' ۵- صفت عمل ' ٦- علم ' ۷- علم لدنی ' ۸- مداری و طلب ' ۹- در فضیلت کارگذاران مخلص ' ۱۰- فقر ' ۱۱- اسرار محققان ' ۱۲- عشق و محبت ' ۱۳- اخلاص ' ۱٤- توکل و قضا نسب ' ۱۵- قناعت و شکر ' ۱٦- صفت زهد ' ۱۷- ذم دنیا ' ۱۸- ذم سؤال، ۱۹- ذم حسد و عجب، ۲۰- شرح روح و نفس، ۲۱- صفت پیران ' ۲۲- زاویه داری و سماع ' ۲۳- تفسیر برخی از آیتها ' ۲٤- فضائل حضرت مصطفی (ص)

آغاز : حمد و ثنای بی منتها که مطفیان حریم حرم سدره المنتهی از ارتقای معارج قصور . . اما بعد ' بندهٔ حاکی ابوالمکارم بن علاء الملک الجامی ' که در مدت عمر .

(ن ک نفیسی ۲ : ۷۲۱ که در آنجا نام بسیاری از آثاری که دربارهٔ احمد جام نوشته شده آمده است ' و از آن میان همین کتاب. همان جلد : ۷۸۳)

5841 ۳۴۳ : ثلث خوش ، سدهٔ ۱۰ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، انجام در باب ۲۴ «فضایل حضرت مصطفی» از مقالت سیوم افتاده ، کمی موریانه زده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۹۶ ص. (تسبیحی ۲ : ۱۷۵-۱۶۱).

0

دستور السالکین : مجموعة الفواید

0

2506

دلیل العارفین

از خواجه **قطب الدین محمد بختیار اوشی کاکی** ' (م۶۳۲/۱۲۳۴م) سخنان استاد و پیر او خواجه **معین الدین حسن** چشتی اجمیری **سجزی** ست ' در سرگذشت و کرامات اولیا ' که مجالس آن از ۵ رجب ۵۱۰ه (۱۱۱۶م) آغاز شده است. در ۱۳۰۶ه/۱۸۸۹م. در لکهنو چاپ شده است.

در دو قسمت : ۱- در فهر و صلات و مکتوبات و اوراد و حزب آن ' ۲- در سلوک و فواید آن

(ن ک «فواید السالکین: ۷۵۰» در همین فهرست ' که سخنان این بختیار اوشی ست ' و گرد آوری شاگردش خواجه شکر گنج - نسخه ها ۲ : ۱۱۴۷ و ذریعه ۹ : ۸۸۳ و ۱۰۷۶ «دیوان » - مشار ۲ : ۲۱۸۸ که سه چاپ آنرا نشان داده است)

آغاز : این صحیفهٔ علوم ربانی و این تحفهٔ فقر مبانی ' از کلمات جان پرور ملک المشایخ . . . معین الملة والدین حسن سجزی ادام الله تقواه ' شنود . . . در این مجموعه که نام او دلیل العارفین . . .

5842 ۵۷۶۴ نستعلیق، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، انجام افتاده، ۹۴ ص.

5843 ۳۶۵۰ نستعلیق خوانا، محمد غوث ولد محمد عاقل سرهندی، ۲ ع ۱/۱۲۲۰ ه.ق. س ۴ مجموعه (ص ۴۳۳-۵۰۶)، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف.

2507

دین المتین فی ارکان محیی الدین

از **حیات الله متین** حنفی قادری در احوال و سرگذشت شیخ عبدالقادر گیلانی (۴۷۰/۱۰۷۸-۵۶۱/۱۱۶۶) و سلسلهٔ ایشان، به خواهش برادر دینی شیخ محمد فتح، در پنج رکن و هر یک رکن در یازده ورق نگاشته است: رکن ۱- در نام و لقب و کنیت پدر و مادر و حالات پیامبر (ص) و خلفای راشدین (رض) و امامان مذاهب چهارگانه، ۲- در پدران شیخ، از امام حسن تا سید عبدالله و فرزند او سید موسی، ۳- در نیاکان او از امام حسین و «زین العابدین کسرانی» و امامان دیگر، ۴- در مشایخ ایشان از حسن بصری تا شیخ محمد مخرمی، ۵- در خاندان ایشان. در رکن پنجم زندگینامهٔ ایشان است، و ده تن از فرزندان ذکور ایشان: سید عبدالعزیز، سید عیسی، سید عبدالجبار، سید عبدالله، سید ابراهیم، سید عبدالوهاب، سید یحیی، سید محمد، سید عبدالرزاق، سید موسی.

در دیباچه می گوید از نسخ معتبره، براه اختصار بر گرفتم، و چندان به حکایات و کرامات مشغول نشدم و بزرگی که احوال وصال او معلوم نشد تاریخ یکی از مشاهیر معاصرانش پرداختم.

آغاز: رضینا بالله تعالی ربا و بالاسلام دینا و بمحمد (ص) نبیاً ... بعد حمد قادری که حب سادات را دین متین من نمود.

5844 ۴۲۰۱: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۷۴ ص.

0

2508

رسالهٔ رفاعیه

از **محمد رفیع الدین** بن محمد شمس الدین بن محمد تاج الدین نقشبندی قادری مشرب، **قندهاری**، که «ثمرات المکیه» (ن ک همین فهرست: ۵۸۷) را در ۲۶ محرم ۱۱۸۹ھ/۱۷۷۵م در شهر مکه و «سلوک نقشبندیه» (ن. ک. ۷۱۳) را درع ۱/۱۱۹۶ھ/۱۷۸۲م در بندر سورت نگاشته است

در آن آمده: تولد این فقیر در قصبهٔ قندهار ۱۹ ج ۲/۱۱۶۴ھ (۱۷۵۱م) بوده و نام مرا علام رفاعی نهاده و بعد مشهور به محمد رفیع الدین گشتم

شجرهٔ طریقت اوست، آمیخته با مراقبتها و افسونها برای نیازها، که از پیران خود اجازت نگارستن آنها را دریافته است

آغاز: حمدله صلاه بعده میگوید فقیر علام رفاعی، عرف محمد رفیع الدین قندهاری اللاکنی . که گرفتم اجازت طریقت

5845 ۷۸۱۵: نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ھ.ق. س ۳ مجموعه (ص ۱۵۱-۱۸۷)، گویا به خامهٔ نگارنده.

2509

رشحات عین الحیات

از **علی کاشفی** بن حسین، المشتهر **به صفی** (م ۹۳۶ھ/۱۹-۱۵۲۰م). (در کشف الظنون و هدیه الاحباب و ذریعه از پدرش کمال الدین حسین دانسته‌شده است) سخنان خواجه عبدالله احرار است و مناقب او در یک مقدمه و سه مقصد: مقدمه در طبقات سلسلهٔ نقشبندیان، مقصد ۱- در مناقب خواجهٔ احرار، ۲- سخنان شنیده در محضرش، ۳- کرامات وی و هر مقصد در سه فصل خاتمه در مرگ خواجه. وی در اواخر ذیقعدهٔ ۸۸۹ (۱۴۸۴م) و ربیع‌الاخر ۸۹۳ھ (۱۴۸۸م) به پابوسی پیر رسیده است (دیباچه) و عنوانهای «رشحه» در ۹۰۹ھ (: رشحات) ۴-۱۵۰۳م. به انجام رسیده است

آغاز : الحمد لمن رمس رشحات الحقایق و الحکم علی قلوب العارفین . . اما بعد ، چنین گوید . . حسین بن علی الواعظ الکاشفی .

(ن ک نسخه ها ۲ : ۱۱۷۵ - دریعه ۱۱ : ۲۳۵ - کشف الظنون (رشحات) - مشار ۲ : ۴۶۱۳ - هدیه احباب ۱ : ۳۱۶.

5846 ۶۳۳۸ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه ، از ص ۵۸۹ تا ۶۴۰ نونویس سدهٔ ۱۳ه.ق. در پایان فهرست کتاب ، ۷۰۸ ص.

5847 ۴۰۳۸ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با سرلوح زرین ، جدولبندی ۵ راه به زر و رنگها ، عنوان و نشان شنگرف ، یک برگ پایان نونویس سدهٔ ۱۳-۱۴ه.ق. ۴۴۰ ص.

5848 ۴۱۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. یک صفحهٔ آغاز نونویس، و صفحهٔ دوم میان سطرها دندان موشی به زر ، جدولبندی ۵ سطر به زر و رنگها ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۶۰ ص.

5849 ۸۰۲۳ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در صفحه یکم زر نگار رفته ، عنوانها شنگرف ، نسخهٔ پاکیزه ، ۴۰۰ ص. در اردیبهشت ۱۳۵۷ برای کتابخانه خریداری شده است.

5850 ۹۹۸ : نستعلیق خوش ، میر علی بن محمد علی کتال ، ۱۰۳۶ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، ۵۱۶ ص (ف. تسبیحی ۳ : ۲۴۲-۲۴۴).

5851 ۶۳۵۲ : نستعلیق پخته ، میرزا محمد بن محمد لطیف ، ۱۲۱ (۱۰۲۱ه.ق. ؟)، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف. ۴۱۶ ص.

5852 ۹۹۷ : نستعلیق خوش ایران ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه با سرلوح زرد زمینه لاژوردی ، جدولبندی ۲ خطی ، عنوان و نشان شنگرف (ص ۲۰-۴۶۴).

5853 ۳۵۵۶ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، موریانه زده ، عنوانها شنگرف. آغاز : ایشان است ، وقال بعضهم فی الحقیقه . . فصل در ذکر تاریخ ولادت ایشان . ، به علت فرسودگی از برگ شماری صرف نظر شد.

5854 ٤١٠٥ : نستعلیق ، سدهٔ ١١ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : . . . که ایشان را بهم ذکر دل می بود . . ، عنوانها شنگرف ، ٤٤٨ ص.

5855 ٤٣٦٩ : نسخ خوش ، سدهٔ ١١ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، ابرو به زر و لاژورد، جدولبندی ٥ راه به زر و رنگها ، عنوانها شنگرف، کناره ها آخوردگی دارد. پیرامون ٤٠٠ ص.

5856 ٣٢٤٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ١١-١٢ هـ.ق. آغاز در رشحهٔ دهم افتاده : . . روی به سام نهد. رشحه ١١. میفرمودند که هر کجا همه . . ، عنوان و نشان شنگرف، ٤٤٦ ص.

5857 ٣٤٥ : نستعلیق خوش ، محمد امین سمرقندی ، ١١٩٧ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، با سرلوح و دو صفحه تمام زرین ، میان سطرها دندان موشی و کنارهٔ برگها گل و بوته بزر ، جدولبندی ٦ راه بزر و رنگها ، عنوان و نشان شنگرف ، ٥٢٠ ص (تسبیحی ٢ : ٢٢٩-٢٣١).

5858 ٥٤٥٨ : نستعلیق پخته ، حافظ مقیم ، ١٢١٢ هـ.ق. ش ٢ مجموعه (ص ١٠-٤٥٤) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ٥ راه و کمند ٢ راه و دو صفحهٔ آغاز رنگین.

5859 ١٠٠١ : نستعلیق تحریر آمیز، سدهٔ ١٣ هـ.ق. آغاز در دیباجه افتاده: از شهر دور است و ایشان درواکی . . ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده ، پیرامون ٥٠٠ ص.

5860 ٣٥٥٦ : نستعلیق خام ، سدهٔ ١٣ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : ایشان است ، وقال بعضهم . . . فصل دوم در ذکر تاریخ ولادت و احوال ایام صبا . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ١٠٦ ص.

0

رشی نامه : نور نامه

روضة الاحباب

در بخش تاریخ ١٩٧٠ گذشت

2510

روضة السالکین

از **علی بن محمود الابیوری** الکورانی (قرآنی؟) ، (همان : ابه ، ٦٣٢ ،

۱۸۰۱) گویا از آغاز سدهٔ دهم.

در احوال و مقامات علاءالدین محمد بن محمد بن مؤمن اهری (م ۱۵ ح ۸۹۲/۲/۱۴۸۴م.) (ن. ک. خزینه ۲ : ۵۷۸ - رشحات ، کاشفی ، نسخهٔ خطی ۶۳۳۸ ص ۳۲)

نسخهٔ گنج بخش آغاز افتاده است. این نسخه را می توان به دو بخش تقسیم کرد بخست احوال پیرانی ست گرفته شده از «نفحات الانس» جامی ناکاستی و فرونیهای : امیر کلال ، بهاءالدین نقشبند ، علاءالدین عطار ، خواجه محمد پارسا ، نظام الدین خاموش ، خواجه عبدالله امامی اصفهانی ، مولانا سعد الدین کاشغری (پیر صاحب حال) ، خواجه عبیدالله احرار (ص ۱-۴۶) سپس بخش دوم نسخه با یک ابروی زرین که نام «علاءالدین» در زمینهٔ آن نوشته شده است بدینگونه آغاز می شود : علاءالدین . . دوالمقامات العلیه و الاحوال السنیه و الانفاس الصادقه و الکرمات الخارقه. نام ایشان محمد بن محمد بن مؤمن است ایشان از کبار اصحاب مولانا سعد الدین کاشغری اند (رح). . . مولانا سعد الدین در حق ایشان فرموده اند کد مولانا علاءالدین یساول درکار حق است.

نشانیهای که در «رشحات» کاشفی از این علاءالدین داده در این کتاب دیده می شود ، از آن میان : از پیرانی که وی به خدمتشان رسیده شیخ عبدالکبیر (یمنی) ست ، که در مکه به خدمتشان رسیده و یکسال آنجا می ماند. سپس در راه بار گشت به خراسان پنج سال در تبریز اقامت می کند ، سپس در مشهد خراسان به مخدوم خود (کاشغری) می پیوندد. نزد عبدالرحمان جامی رسیده و مشکله ای را از ایشان می پرسد. ولی نگارنده که سخت شیفتهٔ اوست توضیح می دهد : می تواند بود کسی اتم و اکمل باشد و از دیگری که درجه ای فرود تر است حل مشکلی را بخواهد.

بخش اصلی کتاب ، با سربندهای «نقل است» گفته هایی از زبان علاءالدین و گاهی از کاشغری آنهم در بارهٔ همان علاءالدین نقل می کند. و در تایید سخنان ایشان جا بجا از خواجه عبدالله انصاری گواه می آورد. در آن تنها یک عنوان هست که بخش زندگانی و مرگ ایشان را جدا می سازد (ص ۲۶۶) :

«در ذکر بعضی احوال و حکایات و کرامات که بعد از وفات از حضرت ایشان به ظهور پیوسته است»

نگارنده، شاید برای تبرک یک صفحهٔ پایان «نفحات» جامی را در پایان کتاب خود، حرف بحرف آورده است، و تنها نام «نفحات...» را برداشته و جای آن نام «روضه السالکین» نوشته است متاسفانه نسخهٔ گرانبهای ما از پایان نیز چند سطری افتاده، و با این عبارتها پایان می یابد: جامع مقامات گفته است که چون تصنیف و تالیف این رساله به اتمام رسید، روی نیاز بدرگاه.

از محتوای مطالب پس از مرگ پیس گفته، بدست می آید که سالها از مرگ ایشان گذشته است، ولی بهر حال نسخه نوشتهٔ نیمهٔ یکم سدهٔ دهم دیر تر نیست، پس تاریخ نگارش می تواند در دههٔ یکم سدهٔ دهم باشد.

نثری ست بسیار خوب، آمیخته با سروده هایی که نام سرایندگان را همراه دارد: قاسم انوار، مولوی بلخی

5861 ۴۰۴۹: نستعلیق زیر خوش، نیمهٔ یکم سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز: ... روی کار شود و امیر سید کلال را فرمودند...، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۴ راه به زور و مشکی و لاژورد، با حاشیه های با نشانی «سه مدظله» که نشان می دهد بروزگار نگارنده نوشته شده است، با یک سرلوحه در آغاز حال علاء الدین، ۳۰ ص.

O

روضة الشهدا

در بخش تاریخ ۱۹۷۴ گذشت

O

زبدة الاذکار

در بخش منظومه ها ۱۶۳۵ گذشت.

ص

سبع سنابل

در بخش عرفان ۷۰۷ گذشت

2511

سراج الصالحین

از **بدر الدین** بن عبدالسلام بن ابراهیم حسینی، که در **کشمیر** می زیسته، و به سال (۹۶۰ ه / ۱۵۵۳-۲ م) به مرو خدمت شمس الدین یونس محمد صوفی مروی رسیده، و پس از یک چله که در صحبت ایشان بوده است، آن مراد درگذشته است. و پس از بیست و پنجسال در می یابد که بایستی احوالات و سخنان آن مراد را در فصول و ابواب گرد آورد، و این کتاب را، بنام «سراج الصالحین» بنام عبدالله بهادر خان (عبدالله دوم ۹۹۱-۱۰۰۶ ه) بن اسکندر شیبان خان نگاشته است (دیباچه)

نخست چهل **فصل** است در مسایل تصوف: ۱- حقیقت آدم، ۵- علم، ۱۰- نسیان، ۱۵- محل، ۲۰- سکر، ۲۵- قبض، سپس بسط، ۳۰- یقین، ۳۵- ذکر، ۴۰- فقر و فنا. آنگاه چهار لوح: **لوح یکم** در ذکر آباء و اجداد شیخ یونس محمد، در پنج فصل: ۱- اوصاف جمعدهٔ شیخ خدای بردی یعنی نیای ایشان، ۲- رفتن میرزا ابو سعید به مصاف اوزن حسن، ۳- قتل میرزا ابو سعید، ۴- خلافت سلطان حسین میرزا، ۵- واقعات سلاطین خراسان در خدمت درویش بابا. **لوح دوم** در احوال بدایت و آثار طلب در ایشان، در شانزده کتیبه: ۱- مشاهیر سلسلهٔ خواجگان، ۲- در طلب و ترک دنیای شیخ، ۴- ملاقات کردن امیر شاه صوفی را، ۶- در احوال سفر در ترکستان. **لوح سوم** در سخنان ایشان، در هشتاد و یک قطعه (در این بخش سروده های وی نیز آورده شده است). **لوح چهارم** در کرامات و خوارق عادات ایشان، در بیست و یک کرامت. و در پایان **توقیع الکتاب**، در اخبار فوت ایشان، در یک مقدمه و سه فصل.

آغاز : حمدله. حمدی که زبان درفشان قلم مشکین رقم انجم سپاه ، ماه حشم ، عطارد کلاه ، زهره علم، خورشید درگاه . .

(ن.ک. نفیسی : ٤٤٤ که در آنجا آمده که این کتاب را در ۹۸٦ ه./ ۱۵۷۸ م.) . نگاشته و تا پایان سدهٔ دهم می زیسته است. و نیز : تذکرهٔ شعرای کشمیر ، حسام الدین راشدی : ۱۳۲ که در آنجا نیز به نقل از همو فهرست سیزده اثر این نگارنده یاد شده است : ۱- دیوان ، گرد آمدهٔ ۹۸۸ ه.-۲- شمع دل افروز (۹۷٦ ه) ، ۳- اسکندر نامه ، ٤- معراج الکاملین (۹۸۱ ه.) ، ۵- روضه الحال (۹۸۳) ٦- سراج الصالحین (۹۸٦)، ۷- بحر الاوزان (۹۸۸) ، ۸- مجمع الاشعار ، ۹- ماتم سرا ، ۱۰- زهره و خورشید ، ۱۱- مطلع الفجر، ۱۲- لیلی و مجنون ، ۱۳- وصل نامه.

5862 ۱۰۸۵ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰ ه.ق. و تاریخ ۹۸٦ ه.ق. که می تواند تاریخ نگارش و کتابت هر دو باشد. با یک سرلوح زرین و جدولبندی ۲ راه به زور و رنگها ، عنوانها شنگرف و گاهی به زر ، نسخهٔ پاکیزه ، کامل و باید بروزگار نگارنده نوشته شده باشد ، ٤۲۲ ص.

2512

سفینة الاولیاء

از شاهزاده **محمد داراشکوه** (۱۰۲٤-۱۰٦۹ ه/۱٦۱۵-۱٦۵۹ م.). تذکره ای است ، از بزرگان اسلام، با پیامبر ص و یاران و امامان آغاز می کند ، سپس تذکرهٔ صوفیان است، بر حسب گروهها، قادریان، نقشبندیان، چشتیان، کبرویان، سهروردیان، زن و مرد را در بردارد، و در ۱۰٤۹ ه./۱٦۳۹ م به انجام رسانده است و خود گوید «این کتاب راست براست، در عبارات آرایی مقید نشده، فارسی و عام فهم است، لیکن بعضی جاها اقتدا به عبارات «نفحات الانس» شده است»

آغاز : حمدله صلاه. اما بعد، اگرچه احوال و معجزات حضرت سید الانام و مناقب اصحاب کرام و دوازده امام ، و مقامات اولیای عظام ، اظهر من الشمس است.

(ن.ک. مشار ۳ : ۳۰۳٦ - استوری ۱ : ۹۹٦ - ذریعه ۱۲ : ۱۹۵).

5863 ۶۲۶۶ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. با مهر کندهٔ ۱۰۹٤ه‍.ق.
آغاز برابر نمونه ، با یاد داشت تازه که نسخه به خانهٔ شاهزاده داراشکوه است ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در «میمونهٔ واعظه» افتاده ، کناره ها موریانه زده ، ۲٤۰ ص.

5864 ۸۹۳ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ه‍ ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۱۷۰+٤ ص (تسبیحی ۳۰ ۲٦۸-۲٦۹).

5865 ۱۵۳٦ : نستعلیق شکسته آمیز پخته، دولت محمد ولد شیخ عبدالواحد بنی اسرائیل ، ساکن پرگنه کول نیدز ؟ ۲۱ شوال ٤۳ (۱۱٤۳ه‍ ق.)
آغاز در سرگذشت عبدالقادر گیلانی افتاده . . . چون خلیفه خانهٔ آنحضرت آمدی اندرون میرفتند ، و باز می آمدند با قیام از برای او نباشد ، عنوان و نشان شنگرف.

5866 ۳۸۱۹ . نستعلیق پخته ، عبدالرسول ، ساکن موضع ملی سمرا ، نور پور ، ۳ع ۲/۱۱٤۹ه‍.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۲۷۲) ، آغاز برابر نمونه ، با فهرست مطالب در آغاز ، عنوان و نشان شنگرف.

5867 ۳٦٤۸ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. ش۲ مجموعه (ص ۹۷-۲۱۷)، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده، موریانه به شدت آسیب رسانده است.

5868 ۲۲۲٦ : نستعلیق شکسته آمیز ، ٤ شعبان ۱۲۳۳ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۸٦ ص.

5869 ۷۷۷۸ : نستعلیق شکسته آمیز ، ۱۲ه‍ ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : فرمودند ، احب الی سک واب امر علی منها فاطمه . . . عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده ، ۲۲٤ ص.

5870 ۵۹۸٤ نستعلیق خام ، ۱۳۵۱ه‍.ق. آغاز در دیباچه افتاده : جلال الحق و ابن کنج العلم بغدادی . . . ، ۲٤۰ ص.

2513

سلسلة الصدیقین

از احمد خواجگی کاسانی. (نگرید به : رسایل کاسانی ، در بخش عرفان :

۶۶۹ و «بیان سلسله» در همین بخش).

5871 ۱۴۰۱: نستعلیق پخته، محمد امین بن خلیفه حاجی قربان، ۱۲۸۰ه‍.ق. ش ۱۸ «رسایل کاسانی» (ص ۶۹۱-۷۱۳).

2514

سلسلة العارفین و تذکرة الصدیقین

از **محمد** بن برهان الدین المشتهر به محمد **قاضی**، که در هشتصد و هشتاد و پنج (۸۸۵ه‍/۱۴۸۰م)، خدمت خواجه عبدالله احرار سمرقندی (م ۸۹۵ه‍/۸۹-۱۴۹۰م). رسیده، و مدت دوازده سال از ملازمان ایشان بوده است، تا ایشان به بارگاه صمدی پیوسته اند. و میگوید به خاطر گذشت بعضی از معارف و احوال و مقامات و کرامات عجیبهٔ ایشان از آغاز تا پایان بنگارم، ولی پیش از مرگ فرمودند ننویس. و پس از درگذشت ایشان از تعاریف روزگار و گردش فلک ناسازگار و امواج فتن، در دلها جمعیتی نماند و اختتام به تاخیر افتاد، تا آنکه در سنهٔ ستة عشر و تسعمایة (۹۱۶ه‍/۱۵۱۰م)، از خلص اصحاب خواجهٔ ما (با تمام القاب تنها از وی به مولانا شیخ طالت حیاته نام می برد) اشارت رفته، و من این مجموعه را ساختم، و چون حاوی ذکر صدیقان و بزرگان عارفان بود، آنرا «سلسله العارفین و تذکره الصدیقین» نام نهادم در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه (دیباچه ص ۱-۱۰).

نگارنده محمد بن برهان الدین معروف به محمد قاضی، سمرقندی (م ۹۲۱ه‍/ ۱۴۹۰م) است (همان: نفیسی ۱: ۴۰۷ و ۲: ۸۱۷). ریو ۲: ۸۵۹ می افزاید در ۹۱۶ه‍/۱۵۱۰م که بخارا گشوده گشت وی به اند جان رفته و تا مرگش در ۹۲۱ه‍/ ۱۴۹۰م در آنجا زیسته است، و دو منبع یاد می کند

مقدمه در طریق معرفت حق و نیاز مرید به مراد و شرایط و آداب مرید و ولایت و انواع خوارق عادت. **فصل** ۱- در بیان مبادی احوال حضرت ایشان و سلسلهٔ خواجگان، ۲- حقایق و لطایفی که در خلال مجالس بر زبان گذرانیده اند، ۳- خوارق عادات و کرامات ایشان. **خاتمه** در اخلاق و اوصاف و حکایات این طایفه.

5872 ۵۹۵۱: نسخ خوش، سنهٔ ۱۰۱۰ه‍.ق. آغاز در خطبه افتاده:

محبوبی و افسر مطلوبی بر سر او نهاد، و او را در عالم ملک وملکوت و ناسوت وجبروت اختیار داد... (۳۶ سطر بعد). اما بعد، فیقول تراب... محمد بن برهان الدین المشتهر به محمد قاضی..، عنوان و نشان شنگرف، انجام در خاتمه افتادگی دارد، حاشیهٔ برگها موریانه زده، ۲۷۲ ص.

2515

سلطانیه

از ناشناس در حالات و مقامات و سخنان مراد خود سلطان شیخ حمزه کشمیری (م ۹۸۴ھ/۱۵۷۶م) و این جز «مجموعه الفواید» است، که پس از این خواهد آمد رساله دست کم در دو فصل است، آغاز آن در «فصل یکم» افتاده، از باز ماندهٔ آن بدست می آید که این فصل در مرید و مریدی و آداب است «فصل دوم» در بیان ولایت و رتبت و عظمت و سلطانیت و محبوبیت و مطلوبیت و غوثیت و قطبیت و مقصودیت و غیرها من احوال سلطان الاقطاب و الاغوات و الاولیا و . مخدومی و مخدوم العالم شیخ حمزهٔ کشمیری «مدظله» واژهٔ «مدظله» بسیار در رساله بکار رفته است، و یکجا در آن آمده «شیخ حمزه مدظله فقیر را همراه گرفته ..» و در پایان آن گوید: سنهٔ نهصد و هشتاد (۹۸۰ھ/۱-۱۵۷۲م) از هجرت گذشته بود که این نسخهٔ سلطانیه را ترتیب داده شد

با سربندهای «نقلست» و تکرار «که سلطان الاولیاء العالم غوث الاصفیاء الاعظم حضرت سلطان شیخ حمزه مدظله» در آغاز هر بند

(ن.ک. خزینة الاصفیا م ۲: ۸۶).

5873 ۶۵۴۶: نستعلیق خوانا، محب قلی ام سلام، ۲ شعبان ۱۰۴۰ھ.ق. آغاز افتاده: زراعت سیب اگر هموار باشد...، ۴۴ ص.

0

سیرة المصطفی

در بخش منظومه ها ۱۶۵۵ گذشت.

0

سیرت النبی

در بخش تاریخ ۱۹۷۹ - ۱۹۸۱ گذشت.

2516

سیر العارفین

از **محمد جمالی دهلوی**، حامد بن فضل الله، معروف به **درویش جمالی کنبو**، (م ۹۴۲ه/۱۵۳۶) به نام همایون پادشاه (۹۳۷-۹۶۳ه.ق.) پس بایستی میانهٔ ۹۳۷-۹۴۲ه/۱۵۳۰-۱۵۳۵م. نگاشته شده باشد.

در احوال و کرامات پیران چشتیان شمه قاره، از خواجه معین الدین سجزی چشتی اجمیری (م ۶۳۳ه/۱۲۳۶م). فرید الدین شکر گنج، قطب الدین بختیار کاکی، نصیر الدین محمود، تا شیخ سماء الدین که مرشد وی بوده است که در تاریخ مرگش میگوید: سال تاریخش بکوهشت آمده بر نام او. در ۱۰ بخش (فصل) به سال ۱۳۱۱ه/۱۸۹۳م. در دهلی چاپ شده است

آغاز: حمدی که ابواب سعادت بر ارباب عبادت مفتوح گرداند، و سپاس که سرگشتگان بادیهٔ طلب به منزل مقصود برساند ... اما بعد، میگوید المعروف بدرویش جمالی، که یکی از ..

(ن ک. پیشگفتار چاپ مهر و ماه، استاد حسام الدین راشدی: ۹۸-۱۰۰- استوری: ۹۷۰ - مشار ۳: ۳۱۲۵ که نادرست نام نگارنده حمید آمده است - ایوانف، کرزن: ۷۱ - موزهٔ سالار جنگ: ۴۸۹، ۴۹۰ - نفیسی ۱: ۴۰۴، ۸۰۸ که می‌گوید: برخی از آثار پیر جمالی اردستانی را، نادرست نام وی نوشته‌اند، سپس فهرست آثار منسوب به وی.

5874 ۸۰۴۶: نستعلیق پخته، ۶ صفر ۱۰۳۹ه.ق. آغاز افتاده: پر نور روی نمود، موریانه زده. خرداد ماه ۱۳۵۷ خریداری شده است.

5875 ۳۷۶۵: نستعلیق تحریر، ۲۸ ذیحجهٔ سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص۱-۲۵۷)، سپس «در المجالس» عنوان و نشان شنگرف، آغاز برابر نمونه.

0

سیر المشایخ

ناکوری بنگرید به: سبع سنابل، بخش عرفان: ۷۰۷، که در آنجا بدنبال نسخهٔ «سبع سنابل» گزیدهٔ این کتاب آمده است.

2517

شجرهٔ قادریه و نقشبندیه

از غلام **محیی الدین قصوری**، بنگرید به: کلیات غلام محیی الدین: ۱۷۳۵، ۱۷۳۶.

5876 ۵۶۷۵: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۸-۱۱).

2518

شجره نامه: کرسی نامه

از سید **محمد شریف قادری**، به ملا عبدالباقی بن مولوی عبدالخالق، که مدتها سعی و کوشش و مجاهدت کرده و از جانب او به مقام خلیفة الخلفا رسیده است پس از خطبهٔ بلند سید محمد شریف به وی اجازهٔ تلقین طریقهٔ متبرکه را می دهد و سپس زنجیرهٔ طریقت خود را بیان می کند.

آغاز: هذا شجره اصلها اصیل ثابت فی الارض و فرعها نبیل ساکن فی السماء، و حاملها رجل جلیل.

5877 ۱۱۵۴: نسخ و نستعلیق خوش، تاریخ سیاه شده، سدهٔ ۱۳ه.ق. نسخهٔ اصل با مهرها و سرلوح لاژورد و زرین، ۱۷ص.

2519

شجره نامه

از **فقیر محمد چشتی**، مرید خواجه غلام حیدر شاه، تنها شجرهٔ طریقت

همین مراد است.

آغاز: حمدله. اما بعد فهذا سلسلتی من مشایخی فی الطریقه الچشتیه . . . الهی بحرمت سید الکونین.

5878 ۱۲۲٤ : نستعلیق، گویا همان فقیر محمد، ۲۱ ع ۱/۱۳۰۲هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۳۰-۳۸).

2520

شجره نامهٔ محمد یعقوب

شجره نامهٔ طریقت حضرت میان محمد یعقوب جیوست.

آغاز: شجرهٔ حضرت میان محمد یعقوب جیو. و ایشان از حضرت میان حاجی جیو، و ایشان از حضرت میان اسماعیل جیو، و ایشان

5879 ۳۷٦ : ثلث و نسخ، ش۱ مجموعهٔ مؤرخ۱۹۷۲ بکرمی/۱۳۳٦هـ.ق. (ص ۲-۳).

5880 ۳۷٦ : نستعلیق، سدهٔ ۱٤هـ.ق. ش ۷ همان مجموعه که مکرر آمده است (ص ۱۳۲-۱۳۳).

2521

شجره نامهٔ مشایخ

چند شجره نامهٔ ناشناخته. یکی نیستند.

5881 ٦۳۱٤ : نستعلیق پخته، در جهانگیر نگر، ۱۰۸٤هـ.ق. به همین خامه در مجموعه، ش ٤ (ص ۲۰۸-۲۲۰). زنجیرهٔ طریقت است از خالدان صدر طریقت. آغاز: از حضرت محمد مصطفی (ص) به حضرت امیرالمؤمنین علی کرم الله وجه، و از امیر المؤمنین به خواجه حسن بصری (رض)، و از آنجا دو سلسله شدند.

5882 ۷٤٥ : نستعلیق، سدهٔ ۱۱-۱۲هـ.ق. ش ۱۷ مجموعه (ص ۲۲۷-۲۲۸). زنجیرهٔ طریقت حضرت لوشوباز سبز پوش جام نوش است تا پیامبر (ص). آغاز: بسم الله الاسماء، اسناد و اسامی و شجرهٔ خادم الفقرا الی الله الداعی بالخیرات.

5883 ۷٤٥ : ستعلیق شکسته آمیز ، ۱۲۰۱۱ه.ق. ش ۱۸ مجموعه (ص ۲۰۳-۲۲۸). راز و نیاز است به پیران از نوشهبار سبز پوش نام میبرد تا پیامبر (ص). با یستی از یکی از مریدانش باشد. آغاز: بسمله. الهی سیدی و مولای بحرمت راز و نیاز نوشهباز سبز پوش جام نوش قادری.

5884 ۵۲۱۷ : نسخ و نستعلیق پخته ، محمد عوث الدین ، ۱۲۵۸ه.ق. س ۱ مجموعه (ص ۱-۱۵) شجره نامهٔ پیران نقشبند است و مناجات مانند است ، و با الهی به حرمت . . . آغاز می گردند. سپس مراقبت است (ص ۱۷-۲۸).

5885 ٦٤٤٤ : نستعلیق پخته ، ۱۲٦٤ه.ق. س ٤ مجموعه (ص ۳٦- ٤). زنجیرهٔ طریقت قادریان ، چشتیان است. آغاز: هذه شجره القادریة ، اصلها ثابته و فرعها.

5886 ۳۷٦ . نسخ با تاریخ ۱۹۷۲ بکرمی/۱۳۳٦ه.ق. به همین جامه در مجموعه (ص ۱۸۲-۱۹۵). باعنوانها ۰ باب در بیان کرسی نامهٔ حضرت محمد (ص) ، کرسی نامهٔ پیران پیر محیی الدین ، دوازده امام ، کرسی نامه جدی ، باب در ذکر شجرهٔ جدی ، باب در ذکر اولاد شاه علی مردان ، باب در بیان فرزندان حسن مثنی ، فرزندان یک فرزند (؟) آخرین عنوان : باب در ذکر شجرهٔ طالبی. آغاز: باب در بیان پیغمبران . . ذکر کرسی نامهٔ حضرت محمد (ص).

5887 ۳۷٦ . نستعلیق ، همان سدهٔ ١٤ه.ق. ش ۱۱ مجموعه (ص ۲۰۵ - ۱۱۷). تکرار شمارهٔ قبل است در همان مجموعه.

5888 ۲۳۰۵ . نستعلیق طلبگی ، سدهٔ ۱۳ه.ق. مجموعه (ص ۲۱۵-۲۲۵). شجرهٔ طریقت گروهای نقشبندیان ، قادریان ، چشتیان ، سهروردیان ، کبرویة ، مداریه ، قلندریه است.

5889 ۳٦۳۸ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. شجرهٔ سلسله های گوناگون است به صورت مناجات و درود : (الهی بحرمت شمیع المذنبین . . .) ، سلسله های زیرا را : نقشبندیان (ص ۲-۳۳) ، قادریان (ص ۳٤-٤٥) ، چشتیان (ص ٤٦-٥٥)، سهروردیان (ص ٥٦-٦٤)، کبرویه (ص ٦٤-٧٤)، مداریه (ص ۷۵-۸۱) ، قلندریه (ص ۸۱-۸٦).

2522

شمایل غوث اعظم

از ناشناس «به خواهش یکی از درویشان ، بلکه احمد ایشان». به گونهٔ «شمایل النبی» (ن. ک. بخش تاریخ همین فهرست ۱۹۸۲) ترجمه و شرحی ست بر یک متن عربی که نام آن در دیباجه و خاتمه نیامده است

با عنوانهای باب : باب ما جاء فی حلقه ، باب ماجاء فی لباسه ، باب ماجاء فی کلامه ، معاش او ، در نذورات او ، عبادتهای او ، وعظ او ، علم او ، شرف ارادت به او ، توجه به او برای رفع حاجات ، در وفات او

آغاز : فتبارک الله احسن الخالقین و رب العالمین الذی اصطفا حبیبه محمد (ص) . . . و بعد ، این شرح شمایل حضرت غوث . . . که به استدعای یکی از درویشان (ن. ک. احوال و مقامات غوث اعظم: ۲۰۷۷ در همین بخش).

5890 ۳۶۵۸ : نستعلیق پخته ، ۱۱۳۸ ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۱۰۶-۱۲۹) ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف.

0

شمایل النبی

در بخش تاریخ ۱۹۸۲ گذشت

0

ضیاء المؤمنین

در بخش منظومه ها ۱۶۶۷ گذشت.

2523

عمدة المقامات

از محمد **فضل الله سرهندی** فاروق بن عارف الولی شاه غلام نبی . در یک

مقدمه و هفت منتخب و یک خاتمه، در احوال و آثار اکابر و جلیسان مسند یقین، خاندان مجدد الف ثانی (دیباجه). در پایان آن آمده : گفتم بخرد که نام تاریخش گوی - گفتا که عمده المقامات شمار (= ۱۲۳۱ هـ. (۱۸۱۶-۵م) که تاریخ و نام کتاب است

مقدمه در کیفیت اتصال طریقهٔ علیهٔ نقشبندیه به جناب اقدس پیامبر. منتخب ۱- در پانزده تذکره، یکم با یزید بسطامی، پانردهم خواجه محمد باقی بالله، ۲- در سیزده تذکره، در احوال مجدد الف ثانی و اجداد ایشان، یکم نسب ایشان، سیزدهم خلفای ایشان، ۳- در شش تذکره، در احوال فرزندان ایشان، یکم حضرت محمد صادق، ۴- در شش تذکره، یکم در ذکر خواجه محمد معصوم بتفصیل. ۵- در احوال محمد صبغت الله و اخوان و اولاد ایشان در ده تذکره، ۶- در هفت تذکره، در احوال شاه غلام محمد معصوم و فرزندان ایشان، ۷- در هفت تذکره، در احوال حاجی محمد صفی الله و منتسبان ایشان خاتمه در سروده هایش

فهرست مفصل «منتخب» ها و «تذکره» ها در دیباجه آمده است. این کتاب در ۱۳۵۵/ ۱۹۳۶م. بکوشش حسن خان و هاشم جان در سند چاپ شده است ولی نسخهٔ چاپی آن در دسترس من نبود

آغاز : احمدالله العلی العظیم، و اصلی و اسلم علی رسوله. عمده فصاحت عندلیب زبان و زنده ملاعب طوطی بیان، سپاس و ستایش . . اضعف عباد الله القوی فضل الله السرهندی الفاروقی ابن عارف الولی شاه غلام نبی.

5891 ۴۸۳ع : نستعلیق پخته، دو شنبه ۲۹ رمضان ۱۲۳۳هـ. (ص ۱۴۶- ۷۵۸) در ص .ع. چنین آمده عمده المقامات لغلام نبی بن شاه غلام علی الدهلوی ۱۲۳۱هـ. و در دیباجه نام نگارنده «ابن عارف الولی شاه غلام نبی» آمده است.

2524

فضایل صحابه

از ناشناس، که یکجا (ص ۳) در بارهٔ عشرهٔ مبشره میگوید : و ما این

مبحث را در کتابی مستقل بنام «تحقیق الاسارت فی تفهیم البشاره» به تفصیل بیان کرده ایم.

5892 ٤٦٠٤ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز افتاده : امام محمد باقر (رض) پرسیدند که ابو بکر و عمر را (رض) ...، ناسوب، ۲۱ ص.

2525

فواید غریب

از شاه ابوالمعالی محمد، شاه خیر الدین محمد، متخلص به «مسلمی» (۹۶۰-۱۰۲۴ ه/۱۵۵۳-۱۶۱۶ م.) که یاد او در «تحفهٔ قادریه: ۲۰۹» گذشت. در نسخهٔ ما از خود تنها به فقیر ابوالمعالی یاد کرده است.

در سرگذشت و احوالات غوث اعظم شیخ عبدالقادر گیلانی، در دیباجه میگوید پس از این «تحفهٔ قادریه» را در احوال وی نگاشته بودم، از من خواهش شد که مختصری دیگر بعبارات اندک بنگارم و من این یکی را به نام «فواید غریب»، در دو قسم نگاشتم: قول اول در ذکر غوث اعظم، دوم در ذکر حرمهای محترم و فرزندان و یاران و خدمهٔ وی: قسم اول، در پنج باب: **باب یکم** در چهار وصل: ۱- کنیت و لقب، ۲- نسب، ۳- صورت و سیرت، ٤- مکاشفات قبل از ظهور ایشان **باب دوم**: در سه وصل: ۱- ولادت، ۲- صغر سن، ۳- مسافرت از گیلان، **باب سوم**، دو وصل: ۱- دخول ایشان به بغداد، ۲- مصاحبت مشایخ زمان، **باب چهارم**، چهار وصل: ۱- مجاهده و سیاحت ایشان، ۲- خرقه گرفتن، ۳- مامور شدن به دعوت خلق، ٤- کیفیت مجالس ایشان، **باب پنجم**، در چهار وصل: ۱- تصرف و کرامات ایشان، ۲- شرف ارادت به آنحضرت، ۳- توسل به ایشان برای رفع حاجات، ٤- سخنان ایشان

آغاز: یا رب به کمالات شه گیلانی - کاندر کرم و فضل ندارد ثانی اما بعد از ادای ثنای حضرت معبود و پس از درود عاقبت محمود، میگوید.

5893 ۲۱۵۹: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، در دیباچه از دو قسمت کتاب نام برده ولی نسخه تنها قسمت یکم را در ۵ باب و وصلهایشان را دارد، عنوان و نشان شنگرف سپس «حکایت بی بی رابعه» به نظم، ٦٥ ص.

5894 ٤٨٨٢ : نستعلیق حوانا ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، نسخه آبخوردگی و چسبیدگی برگها دارد ، و دانسته شد تا کجا را دارد. در پایان نسخه آمده است ، تمام شد ، ۱٤۰ ص.

2526

قلهاتیه : رساله . . .

از شاه داعی شیرازی (۸۱۰-۸۱۱-۸۶۹هـ ق.) نگرید به : رسایل شاه داعی، در بخش چند دانشی : ٦۲۱)

5895 ۸٤۹ : نستعلیق خوش ، ش ٦۸ «رسایل شاه داعی» نوشتهٔ ۸۸۲-۹۰۵هـ.ق. (ص ٦٥٥-٦٥۸). فرسوده.

2527

کرسی نامه

ناشناخته کرسی نامهٔ شیخ عبدالقادر جیلانی (م ٥٦۱هـ/۱۱٦٦م). یکی نیستند (ن.ک احوال و مقامات غوث اعظم، در همین بخش).

5896 ۲٦۹ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۱هـ.ق. س ۳ مجموعه (ص ۷۱). آغاز : کرسی نامهٔ پیر دستگیر قدس سره العزیز. از جانب حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی بن حضرت سید ابو صالح بن موسی جنگی . . .

5897 ۲۹۱ : نستعلیق ، فقیر نور محمد ، ۱۲٤۱هـ.ق. دو کرسی نامه است : ۱- کرسی نامه در شریعت مذهب امام حنبلی (ص ۲۹۱-۲۹۳) ، ۲- کرسی نامهٔ همو در طریقت (ص ۲۹۳-۲۹۷).

0

کرسی نامه : شجره نامه

2528

کشف الآثار : بهجت الاسرار (شرح)

متن «بهجة الاسرار و معدن الانوار» از نور الدین علی بن یوسف بن جریر

شافعی، مجاور حرمین، معروف به **ابن جهضم همدانی** (م ۷۱۳ه/۱۳۱۴م) که پیرامون ۶۶۰ه/۱۲۶۲م. در مناقب سادات و پیران، در ۴۱ فصل، که نخستین آنان شیخ عبدالقادر گیلانی (م ۵۶۱ه/۱۱۶۶م.) و آخرین آنان احمد بن حنبل است. (کشف الظنون، بهجه الاثار - نفیسی ۱ : ۱۳۲).

ترجمه و شرح از **محمد حبیب الله اکبر آبادی** مولد و **دهلوی** مسکن، در ۱۱۳۳ه/۱۷۲۰م. (کشف الآثار). بنام ابو الفتح ناصر الدین محمد شاه غازی (۱۱۳۱-۱۱۶۱ه ق.) و نسخهٔ زیر تنها در مناقب شیخ عبدالقادر است

آغاز: انواع حمد که فزون است از شمار - معروض قادر صمدیست را هزار بار رهی قادر لایزال که افراد انسان در هر محال و محال مظهر کمال.

5898 ۵۵۱ : نستعلیق شکسته آمیر، شمس الدین، یکشنبه ۱۳۱۹ه.ق.
از روی نسخهٔ نوشته شدهٔ ۱۳۰۵ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۵۴۵ ص (تسبیحی ۲ : ۳۵۱-۳۵۳).

0

کنز رحمت

در بخش منظومه ها : ۱۷۳۹ گذشت.

0

گلبهار

در بخش منظومه ها . ۱۷۴۰ گذشت.

0

لباس سید البشر

در بخش تاریخ ۲۰۰۱ گذشت.

2529

لطایف نفیسه در فضایل اویسیه

از درویش دلریش، **احمد بن محمود**، در احوال و مناقب اویس بن عامر

مرادی که از هر کتاب و رساله ای ، که نقلی و روایتی و حکایتی از احوال و مناقب آن حضرت بود ،در قیدکتاب در آورده، و به سال ۱۱۵۶ه‍./(۱۷۴۳م). آن یاد داشتها را گرد آورده است ، و بنام «لطایف نفیسه ..» نامیده است (دیباچه) به نثر آمیخته به نظم و عنوانهای «لطیفه»

اویس مرادی از یاران حضرت علی(ع) بوده که در جنگ صفین شهید شده است.

آغاز : خداوندا حمد و سپاس تو نامحصور، و زبان در وصف تو به عجز و قصور

5999 ۴۳۹۴ : نستعلیق خوش ، احمد بن شاه محمد مراد از فرزندان شیخ و اسو چیله ، چهار شنبه ۲۷ رجب ۱۱۶۲ه‍ ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۱۶ ص.

2530

مجالس العشاق

از امیر کمال الدین **حسین** بن شهاب الدین اسماعیل **گازرگاهی**، که در ۹۰۴ه‍/ ۸-۱۴۹۹م در هرات به صدارت رسیده است ، در ۹۰۸ه‍/۳-۱۵۰۲م. بنام سلطان حسین میرزا بایقرا (۸۷۳-۹۱۱ه‍ ق) نگاشته است. این کتاب بیشتر نادرست به سلطان حسین میرزای یاد شده نسبت داده شده است.

در هفتاد و هفت مجلس و هر مجلس در احوال یک تن از عاشقان ، از امام صادق(ع) تا سلطان حسین میرزا بایقرا

آغاز : ای جمیلی که اشعهٔ لمعات حسنت هر جا چراغی بر افروخت ، از آتش عشقش در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد

(ن.ک : تذکره های فارسی ، گلچین معانی ۲ : ۷۶۷ - مشار ۴ : ۴۶۲۳ که چهار چاپ آنرا نشانی داده است - دریعه ۱۹ : ۳۶۲ - ریو ۱ : ۳۵۱).

5900 ۷۳۰ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰ه‍.ق. آغاز افتاده : از آن آثار دقیقه امکان و نسل انسانی رود . . . ، باشش مینا تور از همان روزگاران هرات ، جدولبندی ۷-۹ راه به زر و رنگها ، عنوانها زر ، برخی برگهای متن از مرز جدولبندی از کناره جدا شده و برخی برگها آشفته ، ۳۹۰ ص (تسبیحی ۳ : ۴۵۱-۴۵۲) غ.

2531

مجالس المؤمنین

از قاضی نور الله شوشتری بن شریف الله حسینی مرعشی (۹۵۶-۱۰۱۹ھ/ ۱۵۴۹-۱۶۱۰م.) زندگینامهٔ برخی از ناموران شیعه، از دانشمندان و راویان و پیران طریقت است، در یک فاتحه و دوازده مجلس، در ۹۸۲ھ/۱۵۷۵-۶م بدان آغاز کرده و تا ۱۰۱۰ھ/۱۶۰۱م. در آن کار می کرده است

فاتحه در تعریف شیعه مجالس ۱- اماکن ائمه شیعه، ۲- طوایف شیعی، ۳- بزرگان شیعه از صحابه در سه مقدمه و دو طایفه، ۴- بزرگان از تابعین، ۵- بزرگان متکلمان و مفسران و محدثان و فقیهان و قراء و لغویین، ۶- صوفیان، ۷- حکیمان و متکلمان، ۸- پادشاهان، در یک مقدمه و شانزده حند، ۹- امیران، ۱۰- وزیران و کاتبان، ۱۱- سرایندگان عرب، ۱۲- سرایندگان فارس

آغاز: سحاب دلگشای حمد و رشحات جانفزای ثنا . .

(ن.ک. ذریعه ۱۹ : ۳۷۰ - مشار ۴ : ۴۵۲۳ که پنج چاپ آنرا نشانی داده است - ریو ۱ : ۳۳۷)

5901 ۳۲۲۲ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ھ.ق. با تملک صادق بن ابراهیم بن محمد صیمیری مؤرخ رجب ۱۳۰۱ھ.ق. جلد دوم است از باب ۶ آغاز کمی افتاده، در پایان آن آمده : چون بعد از تمام هفت نسخه ازین مجالس و مقابلهٔ آنها با اصل مسودهٔ آن، به اشاعت آن اقدام نموده بنابر این مأمول است که از آن نسخ نقل بردارند و همت بر تصحیح و مقابله دارند. عنوان و نشان شنگرف، ۶۶۰ ص.

2532

مجمع الاسرار

از **معز الله** بن عبدالله خان بن ملک محمد خان مهمند.

مثنوی سست عرفانی در احوال و کرامات پیر او محمد عمر بن شیخ ابراهیم ثانی. در دیباجه ی نثری میگوید درگردش روزگار به درگاه آن پیر رسیدم، و چون کرامات ایشان را دیدم، از دایرهٔ خردمندی بدور بود که آنها را به نظم در-

بیاورم. با سربندهای «کرامت یکم» کرامت دوم. . تا کرامت پنجاه و چهارم»
در ضمن بیان کرامات پیر خود، از نادر که هند را گشوده سخن می‌گوید،
و اینکه نزد پیر خود رفته، از این رویداد اندوهگین بوده است، و آن پیر مردهٔ
رهائی از چنگال نادر را پیشگوئی می کند (رویداد دهلی ۱۱۵۲ه/۱۷۳۹م)

نام کتاب در دیباچه‌ی نثری و در «بیان اختتام» به نظم آمده است و در
انجام ماده تاریخ سرودن نیز آمده است که سال ۱۱۶۳ه ق را می رساند.

آغاز: (دیباچه) : حمد بی منتها مر حضرت کبریائی را که نسیم لطف
عمیمش بی **آغاز** (متن) : حمد خداوند جهان را سزد - کز پی کنهش نبرد
پی خرد - نو بین فکر است اگر تیز رو - در رهی او مانده مقصر ردو

5902 ۲۲۰۰ نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه،
عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۶ راه و کمند بندی شده،
۱۲۱ ص

2533

مجموعة الفواید : دستور السالکین

از **بابا داؤد خاکی کشمیری** (م ۹۹۴ه/۱۵۸۶م.). مرید شیخ حمزه
کشمیری، (م ۹۸۴ه/۱۵۷۶م). پسر عثمان رینه پسر زیور رینه مرید و خلیفه
سید جمال الدین بخاری سهروردی و این شیخ حمزه هم امیر حمزه پسر امیر کلال
(م ۸۰۵ه/۱۴۰۲م.) می باشد.

در دیباچه می گوید پس از این قصیده ای در بعضی مسایل ضروریه و
قواعد سلوک و طریقت، و شمه ای از احوال مخدوم شیخ حمزه (مدظله) بنام
«ورد المریدین» سروده بودم، از من خواسته شد آن سروده ها را شرح کنم، از
این روی این را نگاشتم و «مجموعة الفواید» نامیدم. پس متن قصیده ای ست بنام
«ورد المریدین» با این سر آغاز: حمد مر حق، که خاک را خالق و رهبر شده
است - آنکه وصفش از خیال و وهم ما برتر شده است

در تذکرهٔ شعرای کشمیر، استاد حسام الدین ٤ : ۲۲۰-۲۲۵ در شمار
نگاشته های او دو کتاب نامهای بالا (مجموعة الفواید و دستور السالکین) نام

برده شده است ، و دستور السالکین را شرح «ورد المریدین» خوانده است. در صورتیکه در نسخهٔ ۶۶۰۷ صراحت دارد که این کتاب بنام «مجموعه الفواید» و در شرح «ورد المریدین» است

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد ، میگوید . حسن بن داؤد . که قبل از این در وقتی از اوقات . .

(ن. ک : خزینه ۲ : ۸۶-۸۷ (شیخ حمزه)- تذکرهٔ شعرای کشمیر ۱ : ۲۲۰-۲۲۵ (خاکی) - «سلطانیه» در همین بخش)

5903 ۵۹۳۱ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : رباعی. اسرار حقیقت نشود حل به سؤال . . . ، نخستین بیت شرح شده : چون خدا علم لدنی کرد تعلیمش زمهر - بهر اسرار الهی علمی ابهر شده است ، و آخرین بیت : مصطفی را هم مع الاصحاب دیده دار ها - راب سبب در مذهب سیه راسخ تر شده است . . ، متن ابیات ثلث درشت مشکی و برخی از واژه ها و نام کتابها و حدیثها و سروده ها شنگرف، جدولبندی به رنگ زرد یک را ، ۵۹۸ ص.

5904 ۴۲۵۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: ایضا قد اطلعت من اهل کلام علی شیئی . . . روح را مرفوع و قمص تمدر امکسور ساخت ! چیست عم کز عاری از تعریف رفع و جر شده است . . ، آخرین بیت شرح داده شد در نسخه : چون خدای عالمین ، اکبر و اصغر شناخت - بی نیاز از اصطلاح اصغر و اکبر شده است. ۳۷۰ ص.

5905 ۶۶۰۷ : نستعلیق پخته ، ۱۴ صفر ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، نشانه ها شنگرف ، در دیباچه نام کتاب «مجموعه الفواید» آمده است ، ۵۱۳ ص.

5906 ۶۵۲۹ : نستعلیق پخته ، الله بخش ولد قاضی عبدالغفور ، ۳ ع ۱۲۶۸/۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۰۶ ص. اندازهٔ رحلی.

2534

مرآت الاولیاء

از **محمد شعیب** [توردهیروی پیشاوری] بن حافظ گل بن محمد رفیق شهید

عاری، مرید محمد سعید متوکل حاجی لاهوری که با چهار واسطه به شاه محمد غوث گوالیاری می پیوندد.

در دیباچه از خود تنها به «فقیر حقیر» یاد می کند، که چون ذکر معجزات پیامبر و یاران و پیران در بسیاری از کتابها آمده است، من خواستم تواریخ تولد و وفات و محل قبور ایشان را بنگارم، از کتابها بیرون کشیده این را ساخته و «مرآت الاولیاء» نامیدم. نام کامل نگارنده (به آنجاییکه رفت) از کسی است که فهرست مطالب را پس از آغاز متن نوشته است و در عنوان نسخه نیز آمده است «هر کس نظر در این سواد کند محمد شعیب را بدعا یاد کند».

در «تذکرهٔ صوفیان سرحد، اعجاز الحق قدوسی: ۴۶۱-۴۶۲» و «تذکرهٔ علمای مشایخ سرحد، محمد امیر شاه ۲: ۲۶۴-۲۶۸» نگارنده شناسانده شده و آمده است که پدر و نیایش همراه سپاه شاه محمد ابدالی به هند آمده اند، و خود در ۱۲۳۲ هـ/۱۸۱۶-۱۷ م. درگذشته است. ولی هیچیک از آندو از این کتاب او یاد نکرده اند.

نامبرده و آغاز می کند به ذکر پیامبر ص، چهار یار، حضرت حسن و حسین ع. آنگاه (ص ۹۱) به خود می پردازد: که خدمت حضرت محمد بی اسرائیلی متوفی ع ۱۲۶۰/۲ ۱ (۱۷۹۱ م) رسیده اجازت دو سلسلهٔ نقشبندیان و قادریان را از وی گرفته است. سپس ذخیرهٔ طریقت ایشان و بدینگونه وارد به اصل کتاب می شود و ارزش آن در معاصران است.

آغاز: حمدله اللهم صل علی محمد و علی آل محمد، کما صلیت علی ابراهیم در خصوص این سرود، سبب آن بود.

5907 ۲۶ ستعلیق تحریر آمیز، محمد شریف ولد محمد آخوند زاده ساکن سرحلی، یکشنبه ۷ محرم ۱۲۸۹ هـ.ق. آغاز رازیر عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی سه راه، ۳۱۳ ص.

2535

مطلوب الطالبین

از محمد بولاق بن ابو محمد جلدی دهلوی بن علی اکبر، از نوادگان خواجه نظام الدین اولیاء محمد بن احمد (۶۳۴-۷۲۵ هـ.) به سال ۱۱۱۱ هـ/۱۷۰۰-۹۹ م:

نمود این نامه چون روی تمامی - شده تاریخ آن «سلک نظامی». به خواهش خواجه محمد مطلوب و طلاب احباب خود، در احوال همان نظام الدین اولیاء، در هفده مطلب نگاشته است (همان: اته، ذیل ۳۶۳ که نام پدر او را شیخ محمد و نیاینش را اکبر گفته است).

مطلب: ۱- حسب و نسب و مولد و والدین ایشان، و مجملی از نیاکان خود که شرف قرابت داشته اند، ۲- تعلم و تفرس و علوم ظاهری ایشان، ۳- پیوستن به خواجه فرید الدین گنج شکر (م ۶۶۴ھ/۱۲۶۵م.) در دهلی، ٤- ورود شیخ به شهر اجودهن و ارادت آوردن به گنج شکر، ۵- اعتقاد به شیخ خود و بیعت با وی، ٦- یافتن خلافت از حضرت گنج شکر، و توضیح اقسام خلافت و شرح اصل خرقه و کلاه، ۱۰- در بیان تحمل و بردباری و ذکر بعضی مجالس که میان ایشان و شیخ رکن الدین ابوالفتح به وقوع آمده بود، ۱۵- احوال هر یک از پیران شجرهٔ چشتیه و تعیین وطن و مسکن و مدفن و حیات ایشان، ۱٦- احوال اقرباء و خلفاء و برخی مریدان و تفصیل شجرهٔ ابن راقم، ۱۷- کلمات و حکایات که از زبان گهر نثار گذشته است.

آغاز: لله الحمد و المنه، که دین متین خاتم النبیین و آیین انبیاء پیشین . . راقم اوراق فقیر محمد بولاق آنکه

این کتاب بکوشش محمد دامن علی دهلوی به سال ۱۹۰۰م. به زبان اردو ترجمه شده است. و از همین بولاق است: روضه الاقطاب، در احوال بزرگان دهلی که کنار خاکجای خواجه بختیار کاکی خفته اند

(ن ک ریو ۳: ۹۷٤ که در آنجا نام وی محمد بلاق گفته شده که درست نیست)

5908 ۶۵۲۹: نستعلیق پخته، الله بخش ولد قاضی عبدالغفور، ۳ ع ۲/۱۲۶۸ ه.ق. آغاز برابر نمونه. عنوان و نشان شنگرف، ۳۰٦ ص. اندازه رحلی.

O

مغازی النبی

در بخش تاریخ: ۲۰۱۲ گذشت.

2536

مفتاح الطالبین

از کمال الدین محمود بن علی بن عماد الدین **غجدوانی**، با دیباچهٔ بلند (ص ۱-۲-٤۲)، نثر آمیخته به نظم، و عنوانهای «لمولفه». وی در این دیباچه می گوید، در مدرسهٔ میرزا در شهر بخارا بودم، که در ذیقعدهٔ ۹۲۳ هـ.ق. (۱۵۱۷م) بدیدار قطب دوران شیخ حسین (خوارزمی پسر شهاب الدین حسین) کامیاب شدم، و در ذیحجهٔ ۹۲۳هـ./(۱۵۱۷م.) تصمیم گرفتم در احوال ایشان و فرزندان و کرامات ایشان تذکره ای بنگارم، و آن را در یک مقدمه و چهار مقاله و یک خاتمه نگاشته «مفتاح الطالبین» نام نهادم. (دیباچه) و در ۱۰ رجب ۹۵۰هـ. (۱۵٤۳م.) به انجام رسانده است (خاتمه).

مقدمه در بیان انبیا و اولیا و کرامات و معجزه و معاونت و استدراج و شعبده و سحر و مراتب ولایت (ص ٤۲-۸۱)، **مقالت** ۱- در بیان ریاضت و مجاهدت شیخ کمال الدین حسین خوارزمی دام برکاته (که همه جا ازوی بدینگونه یا «مدظله» یاد می کند) (ص ۸۲-۲۰٤)، **مقالت** ۲- در بیان ریاضت و مجاهدات آنحضرت که بعد از انابت به مقتدای و متابعت آن پیشوا اختیار کرده اند (ص ۲۰٤-۳۲۲)، ۳- خاصیت خوارق آن مقتدای (ص ۳۳۲-٤٤۰)، ٤- در بیان مجالس آنحضرت (ص ٤٤۰-۵۳۱) با سربندهای مقولهٔ مجلس اول، مقولهٔ مجلس دوم . . . تا چهلم خاتمه در نسب ایشان (ص ۵۳۱-۵۳۹)

در خاتمه میگوید : نام پدر ایشان شیخ شهاب الدین حسین بوده است، که بروزگار جوکی میرزا به ولایت خوارزم رفته و سکونت گزیده اند، و هنوز شرف الدین حسین در سن کودکی بودند که پدر ایشان در گذشته است. و خود ایشان (صاحب حال) را پانزده فرزند، ۹ پسر و ٦ دختر بود. و همین جا در تاریخ انجام «مفتاح الطالبین»[۱] میگوید: در ۱۰ رجب ۹۵۰هـ. (۱۵٤۳ م.) در قریهٔ قصر مسافر که از توابع قصبهٔ غجدوان، که از تومان بلدهٔ بخارا ست، انجام گرفته و ثانیاً که به بیاض برده شد ۲۰ ذیحجهٔ ۹۵۰هـ.ق. در بلدهٔ سمرقند و خانقاه آنحضرت بوده است.

(ن. ک نفیسی ۱ : ٤۰۰ که میگوید در ۹۷۳هـ. (۱۵٦٦-۵م) خلاصه‌ای

بنام «جاده العاشقين» ساخته است - نيز «جاده العاشقين» از شرف الدين
خوارزمی در همین بخش).

۲۸۵۳ : نستعليق خوش ، محمد حسين (المشتهر به خواجه کاتب)
بن میرک سمرقندی، در شهر سمرقند، ۹۵۲هـ (اثنين و خمسين و تسعمايه)،
آغاز متاسفانه در دیباجه افتاده است ، از قراین افتادگی از چند سطر
بیشتر نیست ، آغاز : پیدا شده - از اثر بود تو اشیا شده - خاک ز فضل
تو شده سربلند - شوق تو گردست و را ارجمند . . . ، عنوانها زر
و برخی لاژورد و برخی شنگرف ، نشانه ها شنگرف ، آیتهای قرآنی
به زر ، جدولبندی ٥ راه به زر و رنگها ، صفحهٔ پا کمره و قابل است ،
۵۳۹ ص.

۶۱۳ : نستعلیق تحریرآمیز، عبدالله بن محمد یادگار محمد مفتی مروری،
۱۰۱۲هـ.ق. س ۳ مجموعه (ص ۴۰۸-۴۳۸). آغاز : اما بدان که ارادت
و رتبت و ارشاد حضرت مخدومی . . . کمال الدین الخوارزمی مدظله
العالی.

2537

قامات و ملفوظات خواجه محمد صفر

خان ، که در دیباچه چند بار از خود به «خان» یاد می کند و میگوید
ساله بودم که به بخارا رفتم، و آشنایی خود را با خواجه محمد صفر نقشبندی
دهد، که چگونه پس برخاسته یک «تند اروسی» آورده تقدیم کرده است،
اینکه مدت پنج سال در بخارا خدمت ایشان بوده و سخنهای شنیده و
دیده را در این کتاب می آورد. و در جایی از کسی بنام سید احمد یاد
، که در هند بوده و خبر مرگش را به بخارا آورده اند. و از برخی
ات نیز بدست می آید که نویسنده از مردم سم قاره بوده است

غاز : حمدله. صلات. اما بعد، میگوید راجی الی رحمت الله بیان کمالیکه
ت قطب الاقطاب محیی السنة پیر دهیر حقیر ، حضرت خواجه محمد صفر

۷۲۷۹ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. آغاز برابر نمونه .
۵۲ ص.

2538

مقامات مظهری : احوال و مقامات میرزا مظهر جانجانان

از شاه غلام علی ، ملقب به شاه عبدالله مجددی دهلوی (م ۱۲۴۰ھ/۱۸۲۴-۱۸۲۵م). در احوال و مقامات شمس الدین حبیب الله ، میرزا مظهر جانجانان شهید ۱۱۹۵ھ/۱۷۸۰م. (خزینه ۱ : ۶۸۴) گزیده ای ست از آنچه پیش از آن مولوی نعیم الله نگاشته بود (دیباچه)

برای آگهی بیشتر از نگارنده شاه غلام علی بن سید عبداللطیف و کرامتهایی که از وی نقل کرده اند ، و تاریخ مرگش در ۴۰ یا ۴۸ یا ۱۲۵۸ھ ن.ک خزینه ۱ : ۶۹۳-۶۷۰ و «درالمعارف : ۶۱۰» همین فهرست که ملفوظات اوست.

در هیجده فصل فصل ۱- در ذکر طریقهٔ نقشبندیهٔ مجددیه ، ۲- طریقهٔ نقشبندیه و قادریه و چشتیه ، ۳- مجملی از احوال مشایخ چهارگانهٔ ایشان : سید نور محمد بداونی ، حاجی محمد افضل ، حافظ سعد الله ، محمد عابد ، ۴- نسب و ولادت ایشان ، ۵- استفادهٔ ایشان از حضرت نور محمد بداونی ، ۱۰- ذکر تاثیر صحبت شریف حضرت ایشان ، ۱۵- مکشوفات و تصرفات ایشان ، ۱۶- انتقال به عالم جاودانی ، ۱۷- خلفای ایشان ، ۱۸- مکاتیب شریفهٔ ایشان.

چاپ شده است. (مشار ، ج ۲ : ۴۸۷۷)

آغاز : حمدله. صلاة اما بعد ، میگوید فقیر عبدالله معروف به غلام علی عفی عنه ، این مختصر و منتخب از کتاب . حضرت مولوی نعیم الله در احوال سیدنا و مرشدنا . . .

591 ۵۷۷۶ : نستعلیق پخته ، ۱۲۹۲ھ.ق. ش ، مجموعه (ص ۲-۲۱۶) ، سپس «تکمله» ی آن ، عنوان و نشان شنگرف.

591 ۵۸۱۱ : نستعلیق پخته ، آغاز سدهٔ ۱۳ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه آسیب رسانده ، و از این روی برگشاری نشد.

2539

مقامات مظهری : تکملهٔ . . .

از **عبدالغنی دهلوی** مجددی ، که در دیباچه مینویسد : کتاب احوال و مقامات میرزا مظهر جانجانان نگاشتهٔ عبدالله مشهور به غلام علی از چاپ بیرون آمد ، و در آن رساله نگارنده از روی فروتنی ، از حالات خود چیزی ننگاشته بودند ، از این روی من ذکر حالات ایشان و حالات خلفای ایشان ، و منتخبی از «جواهر علویه» که عم فقیر شاه رؤف احمد مرحوم نگاشته بود را ، و نیز اطلاعات خود را در اینجا می نگارم. (دیباچه)

نگارنده برادر زادهٔ شاه رؤف احمد مجددی مصطفی آبادی متخلص به رأفت (م ۱۲۵۳ه./۱۸۳۷م.) است (ن.ک سخنوران : ۲۲۱ «رأفت رامپوری» - علمای هند ، فارسی : ٦٦ ، اردو : ۱۹۸ که در اینجا از «جواهر العلویه» ی او نیز نام برده شده است - همین فهرست «درالمعارف : ۰ ۶۱») که پس از مرگ وی نگاشته است.

با عنوانهای فصل : فصل اول در ولادت ایشان در ۱۱۵۸ه/۱۷۴۵م فصل در ملفوظات ایشان ، فصل در مکاشفات و الهامات ایشان ، فصل در وفات ایشان ، فصل خلفای ایشان.

آغاز : بعد حمد و صلاة. گرفتار خود بینی و منی ، درویش دلریش ، عبدالغنی مجددی ، اظهار می نماید که در این آوان بحسن سعی

5914 ۵۷۷٦ : نستعلیق هند ، ۱۲۹۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲۱۷- ۲۸۷) ، بدنبال «مقامات مظهری» عنوان و نشان شنگرف.

2540

مناقب شیخ مصلح الدین خجندی

از ناشناس. نخست دربارهٔ اخیار ، ابدال ، ابرار ، اوتار ، نقبا ، قطب و غوث ، سیاحان ، قطب الاوتاد ، قطب الاقطاب، ابطال و ولایت و مراتب و مقامات ایشان سخن‌می‌گوید که مراتب نامی صوفیان است. سپس در مقامات

و کرامات شیخ مصلح الدین خجندی، با باکمال خجندی، که از خلفا و همروزگار شیخ نجم الدین کبری (م۶۱۹ه/۱۲۲۲م) بوده است. و چند بار برخوردهای آندو در کتاب آمده است. در ص ۶۲ آمده: شیخ نجم الدین کبری یکی از مریدان خود را نزد شیخ مصلح الدین خجندی روانه کرد. و در ص ۱۳۸ آمده: بابا کمال خجندی در صحبت شیخ نجم الدین کبری مرتبه کمال یافتند، و حضرت شیخ خرقه به وی دادند، و گفتند که در ترکستان مولانا شمس الدین مفتی را فرزندی ست که وی را احمد مولانا میگویند، خرقهٔ ما را بد و رسان، و در تربیت او دریغ مدار. و چون بابا کمال به خجند رسید

دربارهٔ شیخ مصلح الدین خجندی میگوید نام شریفش بدیع الدین نوری است پسر شیخ نور الدین. وگاهی از وی به مصلح وگاهی مصلحت الدین نام می برد. و در آغاز ترجیع بندی ست بازگشت «مرحبای قطب عالم مصلحت دین خجندی»

دربارهٔ بابا کمال خجندی ن ک. نفیسی ۱ : ۱۱۲ زندگینامهٔ نجم الدین کبرا، ۲ : ۷۳۶ صص زندگینامهٔ شمس تبریزی - خزینه ۲ : ۲۶۱ زندگینامهٔ نجم الدین کبرا.

آغاز: حمدیکه صلاب آیات حق و حجت صدق محمد (ص) ظاهری شود بر ایشان را . . .

5915 ۵۷۰۳ نستعلیق محرر امیر، ۱۳۳۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان کبود، در پایان آن آمده تمام شد مناقب مصلحت الدین. ۲۰۸ ص.

2541

مناقب غوث اعظم

از ؟شناش، در مناقب شیخ عبدالقادر گیلانی (م ۵۶۱ه/ ۱۱۶۶م.) پس از یک روایت، مثنوی ست با عنوان قال العبد: خدایا سوی تو رو کرده ایم - به انعام عام توجه کرده ایم

آغاز: مناقب غوث اعظم آورده اند جناب سلطان با یزید (ره) گفت دوازده سال.

5916 ٤٦٦: نسخ خوش، محمد نعیم بن صاحب نظر، ۱۲۷۹ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ۲٤۸ - ۲٦۲).

2542

مناقب غوثیه

از **شهابی سعدی**، شیخ فقیر **محمد صادق** قادری، از پایان سدهٔ ۸ه. (اته: ۱۷۹۹ - ایوانف: ۲٦۸ - ایوانف، کررن: ۷۹). در مناقب شیخ عبدالقادر جیلانی (م ۱۱٦٦/۵٦۱) بدرخواست مرشد خود- عبدالقادر بن عبدالجلیل حسنی حسینی در احمد آباد، در یک «مقدمه» و ۹۱ «منقبه» (شمارهٔ منقبتها در نسخه ها گوناگون است) نفیسی (۲: ۷۲۸) از «تحفهٔ قادریه فی مناقب غوثیهٔ محبوبیه» نگاشته همین شهابی سعدی یاد می کند ولی نمی گوید این نام را از کجا بدست آورده است. منقبت ۱- فی وضع محمد قدمه علی رقبته فی لیلة المعراج، ۲- در ولادت او در ۴۷۰ه ق، ۳- بدایت احوال او، ٤- رتبه حبیبیه و محبوبیه به او، ۵- استعداد او، ۱۵- تخلیص ارواح من ملک الموت، ۲۰- وجود شیخ شهاب الدین، ۲۵- ظهور الولایه، ۳۰- فی مرتبته، ٤۰- فی ایداع الحسن العسکری سجادته، ۵۰- صلاته علی وجه الماء، ٦۰- فی خلقه، ۷۰- فی حکایات التاجر والاستعانة به... و خاتمه ای در «کیفیت صلات اسرار» (دربارهٔ صلاة اسرار بنگرید به: صلاة اسرار، مجس عمایدا: ۹۱۵)

آغاز: الحمد لله الذی جعل کرامات الولی تتمة لخوارق النبی و معجزاته، فان کل ولی ... اما بعد، میگوید بندهٔ ضعیف ... فقیر محمد صادق شهابی سعدی قادری.

ترجمهٔ عربی این کتاب بنام «بهجة الخاطر» از اربلی، در بخش عربی این فهرست خواهد آمد.

5917 ۳۷۹۰: نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده، ش ۱

مجموعه (ص ۷ - ۲۲) با عنوانهای : منقبه سادس و اربعون ، منقبه سابع و اربعون ، ثامن و اربعون . . . المنقبه الخمسون فی وضع الشیخ جنید یقول مشی هذه علی الخ . . . میرسد به : منقبه سادس و الستین فی ذر سه و عبادته وارادته (رض) ششصد و پنجاه شاگرد دانشمند داشتند .

5918 ۲۷۱۲ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۲ - ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها نانویس ، ۱۲٤ ص .

5919 ٤۱۳۸ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۲ - ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۵۲ ص

5920 ٤٤۲ . نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق و تاریخ ۱۲٤۹ ه.ق. به خامهٔ دیگری . آغاز برابر نمونه ، عنوان «منقبت» ها تا شمارهٔ ۷۷ شنگرف و سپس نانویس مانده است ، جدولبندی ۲ راه و کمند ۱ راه ، ۲۳۲ ص (اسپیجی ۲ . ۵۲۹ - ۵۵۰) .

5921 ۳۳٤٦ : نستعلیق نا پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده ، ۱۵ ص

2543

نسبت خرقه

از میر سید علی همدانی بنگرید به : رسایل میر سید علی ، در مخمس عرفان : ٦٤٧

5922 ٤٤۰۹ . نستعلیق خوش ، ش ٦ مجموعه رساله های نوشتهٔ ۸۱۵ ه.ق (ص ۲۱٦ - ۲۱۹) . آغاز : بدانکه صوفیه را قدس الله اسرار . . عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۵ راه به زر و رنگها .

5923 ٤٤۰۹ همان نستعلیق ، ش ۱۹ همان مجموعه (ص ۵۱۲ - ۵۱۳) . نسب نامه و متن نسبت خرقهٔ اوست بسیار کوتاه ، وجز رسالهٔ شمارهٔ پیشین است .

2544

نسبنامهٔ خواجگان

از عبدالحی بن ابو الفتح حسینی چشتی . از ص ٦۰ - ٦۱ نسخه چنان بر

می آید که وی ۳۲ سال است در خدمت میر (میر عبدالله) بوده است.

زخیرهٔ طریقت خواجگان نقشبند است و خاندان و نسبتهای خونی ایشان ، پدر و مادر و فرزندان ، پسران و دختران ایشان با ذکر نام

در دو قسمت یکم خواجه عبیدالله احرار (م۸۹۵ھ/۱٤۹۰م) دوم بهاءالدین نقشبند (م۷۹۱ھ/۱۳۸۹م) در این قسمت دامیانه های سدهٔ دوازدهم ادامه می یابد. و از مرگ نواب دلیر جنگ سیف‌الدوله در ۱۱٥۰/۲٤۹ھ/ ۱۷۳۸م خبر می دهد

نفیسی (۲ : ۷۸۱) در سدهٔ ۹ھ از عبدالحی بن ابو الفتح حسینی یاد کرده که از مریدان خواجه عبیدالله احرار بوده است ، و رساله ای در مناقب وی و خاندانش ، نیز کتاب «سلسلهٔ عالیه» را در همین زمینه نگاشته است.

آغاز : حمدی که از احاطهٔ ادراک و ثنایی که از شمار افلاک افزون ، حکیمی را سراوار است . . بعد ، بر ضمایر خورشید نظایر . .

5924 ٤۹٦ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. و نو نویس آغاز از سدهٔ ۱۳ھ.ق. جدولبندی ۳ راه ، ۱۷۱ ص (تسبیحی ۲ : ٥۸٤ - ٥۸٥).

2545

نشاة القدس

از **مصطفی** بن محمد ابراهیم **الهروی** المتخلص (گویا تخلص او هروی است) در حالات و کمالات و جذب و جنون شیخ سعد الدین احمد مجذوب انصاری کابلی به سال ۱۲۲۳ھ./۱۸۰۸م. برابر جلوس شاه شجاع‌الملک (درانی پسر تیمور شاه) به خواهش برخی از ارادتمندان ایشان ، نگاشته است. و می نویسد که چون سن انسان چهار مرتبه است ، زندگی نامهٔ ایشان را در چهار «نشأة» ساختم ، و بنام «نشأه القدس» نامیدم. [دیباجه]

نشاه ۱- در نسب و اسامی و شمار فرزندان و نوادگان و سمه ای از شمایل و خصایص و تاریخ تولد ایشان ، ۲- مبادی حال مجذوبی و کمالات شطحهٔ آنحضرت ، ۳- سفر حرمین و ملاقات صاحب دولتان ، سکر وصحو ایشان ، ٤- روش سلوک ظاهری و برخی از کلمات ایشان

دربارهٔ سعد الدین کابلی پیشگفته (. ۱۱٤ - پیرامون ۱۲۲۵هـ/۱۷۲۸-۱۸۱۰م) ن ک «یک مرد بزرگ» از محمد ابراهیم خلیل، کابل، ۱۳۳۵خ که گویا در معنای همین «نشأه القدس» نگاشته شده است (فهرست کتب چاپ دری افغانستان، حسین نایل: ۶۱) - نسخه ها ٤: ۲۹۷۱ «شور عشق» که دیوان اوست - همین فهرست «شور عشق: ۱۶۶۱» که سرودهٔ فرزند اوست

آغاز: الحمد لله الذی اصطفی آدم فی الازل، قبل کونه، به فضله و هو
نظم: حمدی که خدا خداست و هم خود محمود اجناس حمد و ثنا

5925 ٤۰٤۵: نستعلیق پخته، میر محمد سعید، پیشین جمعه ۲۳ دیحجهٔ ۱۲۲۶هـ.ق. در کابل، در روضهٔ حضرت ایشان. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۲ راه و کمند بندی شده، ۵۱۷ ص

2546

نفحات الانس من حضرات القدس

از **عبدالرحمان جامی** (۸۱۷-۸۹۸هـ/۱٤۱٤-۱٤۹۲م). در احوال و اخلاق و سخنان صوفیان

ریشهٔ کتاب «طبقات الصوفیهٔ» ابو عبدالرحمان محمد نیشابوری سلمی (م۴۱۲هـ/۱۰۲۱م) است، که خواجه عبدالله انصاری هروی (م۴۸۱هـ/۱۰۸۹م)، در مجالس تذکیر و وعظ به زبان هروی املا می کرده و مریدان یاد داشت می کرده اند، و در ۸۸۱هـ/۱٤۷۶م. میر علی شیر از جامی خواهش می کند که آنرا به روشی بهتر تحریر کند، و بر آن بیفزاید، و وی آنرا در مدت سه سال در ۸۸۳هـ/۱٤۷۸م. به انجام رسانده است. در پایان آن آمده: این نسخه مقتبس ز انفاس کرام - کروی نفحات انس آید به مشام - از هجرت خیرالبشر و فخر انام - در هشتصد و هشتاد و سوم گشت تمام.

و خود گوید: باقی مطالب کتاب «مقتصرست بر ذکر بعض متقدمان و بر ذکر بعضی دیگر، و نیز ذکر شیخ الاسلام (خواجه عبدالله هروی) و

معاصران وی و متاخران وی» است آگاهیهایی که جامی دربارهٔ این گروه و بویژه همروزگاران خود یا نزدیک بروزگار خود در «نفحات» آورده عالماً اطلاعات دست اول است (ن. ک. ذبیح الله صفا ٤ : ٥١٦ - ذریعه ۲٤ : ۲٤٧ - مشار ٦ : ۲٦١ که نشانی شش چاپ آنرا داده است)

آغاز : الحمد لله الذی جعل مرائی قلوب اولیائه مجالی .. اما بعد، میگوید پای شکستهٔ زاویهٔ خمول و گمنامی

5926 ٤٠٤۲ : نسخ متمایل به نستعلیق خوش کهن، بدنبال «شواهد النبوه» ی او که بوسیلهٔ خسرو بن سلطان و مؤرخ ۸۸۸ه.ق. است و به همان خامه ولی تاریخ تحریر به زیر وصالی رفته و تنها کلمهٔ «وثمانمایه» ی آن دیده می شود. تاریخ نگارش دریک رباعی در پایان آمده : از هجرت خیرالبشر و فخر انام - در هشتصد و هشتاد وسیم گشت تمام. با یک سر لوح زرین از همان روزگاران، جدولبندی ۲ را به زر و رنگها، آخر آن آخوردگی دارد ولی خوانده می شود، بدنبال «شواهدالنبوه» ی او (ص ۳۲۸ - ۸٦٦) در آن رسم الخط قدیم (گ : ک، چ : ج) بکار گرفته شده است.

5927 ٦۲٤ : نستعلیق پخته، اسماعیل بن عبدالرحمان بن محمد بن شمس‌الدین، ۹۸۸ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، با سرلوح کتیبه ای، سپس «تکمله» لاری، ٦٧٦ ص (ف. تسبیحی ۳ : ٦٧١ - ٦٧۳).

5928 ۳۳٥ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز برابر نمونه، با سر لوح زرین در آغاز، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۷ راه به زر و رنگها، ۷۲۲ ص (تسبیحی ۲ : ٥٨٧ - ٥٨٩).

5929 ٦۳٦ : ثلث خوش و نستعلیق، سدهٔ ۱۰ه.ق. با یاد داشت علیجان اوردی، ۹٥٦ه.ق. عنوان و نشان شنگرف، آغاز ۱٦ ص افتاده که نو نویس شده است. آغاز این نو نویس برابر نمونه، ۲ ص (تسبیحی ۳ : ٦٧۳ - ٦٧٤).

5930 ۱۲٦۰ . نسخ پخته، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز افتاده، در صورت فتح معاینه بیند، و از التفات ..، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف، ٧٩٤ ص ..

5931 ۲٧٦۲ . نسخ توانا، سدهٔ ۱۰ه.ق با یاد داشتی در صفحه . ع. مؤرخ ۹۳۹ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۳۰۸ ص. اندازهٔ رحلی.

5932 ۳۶۰۸ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز و انجام افتاده، فرسوده،
اغاز: نام وی فیض بن الحضرست ، شاگرد ابراهیم سعد علوی . . . ،
عنوان و نشان جدولبندی یک راه شنگرف ، ٤٤٥ ص .

5933 ۷۱۳۷ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با سر
لوح زرین از همان روزگاران ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ،
با رسم الخط کهن در حروف ، انجام در «تحفه رحمة الله» افتاده ،
٦٠٧ ص .

5934 ۱۰۸۸ : نستعلیق خوش ، ٤ ج ۱/۱۰۱۰ه.ق. آغاز برابر نمونه ،
با یک لوح زرین خوب ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ٤ راه به
زر و مشکی ، ۸۳۸ ص .

5935 ٦۱۳ : تحریر پخته ، عبدالله بن حیدر محمد بن یادگار محمد المفتی
المروزی ۱ ع ۲/۱۲/۱۰۱ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲ - ۳۸۰) ، آغاز برابر
نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، با فهرست مطالب در ۸ ص در آغاز
(ف . تسبیحی ۳ : ٦٦٩ - ٦۷۱) .

5936 ٥٤٥ : ثلث خوش ، عبدالمجید بن مهران سید سعید الله دین بن
معزالدین احمد بن عادل محمد بن جهانشاه بن قاسم بن قطب الدین بن
قطب الدین بن جواند مهر بن راجا بن تاج الدین بن معزالدین بن حسن
حسینی ، جمعه ۸ ع ۱/۱۵/۱۰۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان
شنگرف ، با دو سر لوح زرین یکی در آغاز فهرست و دیگری در آغاز
دیباچه ، جدولبندی ۹ راه به زر ورنگها ، با فهرست مطالب از همان
نویسنده ، ٤٥٤ ص (تسبیحی ۲ : ٥۸۹ - ٥۹۲) .

5937 ۱۰٤٥ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۰ - ۱۱ه.ق. آغاز ۸ و انجام ۲ برگ
نو نویس سدهٔ ۱۳ه.ق. با فهرست نو نویس در آغاز ، عنوان و نشان
شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، نسخهٔ پاکیزه ، ۷۹٤ ص .

5938 ٦۰۸٤ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰ - ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه
عنوان و نشان شنگرف ، با حاشیه هایی که تازه تر است ، ٥۳۲ ص
اندازهٔ رحلی .

5939 ٥۲۲ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و
نشان شنگرف ، با یک سر لوح رنگی ساده در آغاز دیباچه ، و فهرست
مطالب نو نویس ، جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده ، ۸٥۰ ص
(تسبیحی ۲ : ٥۹۲ - ٥۹۳) .

5940 ۱۷۶۳ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۱ هـ ق. با فهرست مطالب که تاریخ این یکی رجب ۱۰۸۸ هـ.ق. است . عنوانها شنگرف ، محشی ، انجام در «جاریه مجهوله» افتاده ، ۴۹۲ ص . اندازهٔ رحلی .

5941 ۲۸۲۶ : نسخ ثلث آمیز خوش ، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، با یک سر لوح زرین ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، کمند بندی شده ، ۴۹۷ ص .

5942 ۳۰۹۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، انجام در «عارف عمار» افتاده ، ۳۱۰ ص .

2547

نفحات الانس : تکملهٔ . . .

متن از همان جامی ، تکمله از شاگردش ، رضی الدین **عبدالغفور لاری** (م ۹۱۲ هـ./۱۵۰۶ م). در سرگذشت برخی از پیران که ذکر آنان در «نفحات» نشده بود ، و یا آگاهیهایی دربارهٔ برخی که جامی یاد نکرده بود. و این جز حاشیه ی اوست در «نفحات» ، که پیش از این ، بدستور ضیاء الدین یوسف نگاشته بود. تاریخ نگارش «حاشیه» گویا دو سال پیش از مرگ جامی در ۸۹۶ هـ./۱۴۹۱ م باشد (ن ک ریو ۱ : ۳۵۰ حاشیهٔ نفحات الانس با سر آغاز : سپاس و ستایش خدای را که آیینهٔ دل . . .)

آغاز : تیمنا بذکر الملک الا علی ، و حمد الله تبارک و تعالی . و بعد ، چون تسوید اوراق بتوفیق علیم خلاق به سرحد اتمام رسید

5943 ۶۲۴ : نستعلیق پخته ، بدنبال «نفحات الانس» جامی نوشتهٔ اسماعیل بن عبدالرحمان بن محمد بن شمس الدین ، نیمهٔ رمضان ۹۸۸ هـ.ق. و به همان خامه ، آغاز برابر نمونه ، انجام کمی افتاده ، جدولبندی ۷ خطی و عنوان و نشان شنگرف ، (گ ۳۱۷ - ۳۳۸) .

5944 ۶۱۳ : نستعلیق تحریر آمیز ، عبدالله بن حیدر محمد مروری ، ش ۲ مجموعه (۳۸۱ - ۴۰۷) ، بدنبال «نفحات الانس» مؤرخ ۱۰۱۲ هـ.ق. به همین خامه ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف .

5945 ۱۸٤۵ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، با تاریخ ۷ ع ۱/۱۱۱۷ه.ق. به همین خامه در دفتر ، ش ۶ مجموعه (ص ۲۱۸ - ۲۶۲) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف .

0

نوادر المعارف

دهمندی ، محمد موسی ، در بخش عرفان ص ۸٤٤ گذشت

2548

نود و نه نام غوث اعظم

نود و نه نام شیخ عبدالقادر گیلانی (م ۵٦۱/۱۱٦٦م)

آغاز : نود و نه نام حضرت غوث . که تعطی (ق ه) فرموده است یا سلطان العارفین ، تاج المحققین

5640 ۲۵۵۲ . نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق ش ۷ مجموعه (ص ۲۰۹ - ۲۱٤)

2549

نور نامه

از ساری **بابا نصیب کشمیری** (۹۷۷-۱۰٤۷ه/۱۵۷۰-۱٦۳۷م) ، وی سر شیخ عمر حسن رازی و ملقب به ابوالفقراء بوده است

در شرح حال شیخ نورالدین ریشی (ریشیه گروهی از صوفیان کشمیر پیروان اویسیان می باشند) و پیروانش ، در دیباچه بدان نامی داده نشده است ، و می گوید احوال صوفیان همه را نوشته اند ولی گروهی از پیران راستین کشمیر شناسانده نشده اند

و پس از سر آغازی که به شمارهٔ (۲) نشان داده شده ، و آغاز «نور نامه» تلقی شده است ، ۱٦۱ صفحه مطالب عرفانی است ، با سربندهای «رای درویشی» ، در مطالب عرفانی به نقل از کتابهای معتبر ، از سخنان و حالات

پیران و حدیثهای صوفیانه ، در پایان آن آمده ، «ای درویش آنچه مذکور شد ، همه از برای تیمن و تبرک است ، و آنچه پیش آید تذکرهٔ درویشان است ، که هر یک از باغ کشمیر تازه نهالی رستند ای درویش پرهیزکاران کشمیر را ریشی نامند ، به پای سبب ، یعنی لباس تقوا که زاهدان درشت و سخت می پوشند» (سپس قصیدهٔ ای در ستایش از ریشیان) ، سپس به خود توصیه می کند : «عنان عقل به هوس به سپار تا در بهالستان بلاغت و بهارستان فصاحت اهل کشمیر یک برگ سبزی از پای بیهوشی آررده نشود ، ای درویش تا حال سخن کار بفعل فرمودی حالا به فتوای عمل حکم باید نمود»

از همهٔ اینها چنین بدست می آید ، که نسخهٔ «نور نامه» ی ما در دو بخش است : یکی کلیات صوفیانه ، و دیگری تذکرهٔ احوال.

در تذکره ها صراحت هست که وی جز «نور نامه» کتاب دیگری بنام «درویش نامه» یا «رشی نامه» دارد ، که نیز در احوال پیران کشمیر است. اما اینکه آیا همین قسمت اول نسخهٔ ما که با سربندهای ، «ای درویش» است ، و در پایان قصیده ای در ستایش ریشیان دارد ، که بسیار واژه «ریشی» را در آن تکرار کرده است ، همان «درویش نامه» یا «رشی نامه» ی او نیست؟. با توجه به اینکه نسختی از «نور نامه» در کتابخانهٔ عمومی پنجاب (عماسی ۱ : ۱۹۷) هست که بخش یکم را ندارد و با سر آغاز دومین ما نشان داده شده است. و نسخهٔ (ایوانف : ۲۶۰) بنام «تذکرهٔ مشایخ کشمیر» با سر آغاز یکم نسخهٔ ما ست

آغاز بخش ۱ : ذکر مناقب خلفای اربع. «ای درویش فضایل و مناقب خلفای آن سرور بسیار است ، و بزرگان دین در کتابهای خود آورده اند»
آغاز بخش ۲ : الحمد لله المعبود لجميع العباد، المنفرد عن الارواح و الاولاد ، اما بعد ، میگوید فقیر حقیر نصیب کشمیری ، خاکروب جمیع عزیزان . .

بنگرید به : استوری : ۹۸۵ - ایوانف : ۱۲۶۰ (تذکرهٔ مشائخ کشمیر). تذکرهٔ شعرای کشمیر ، استاد حسام الدین راشدی : ۹۶۴.

5947 ۵۰۵ : نسخ نیمه نستعلیق تحریر ، اعظم خان در قریهٔ الدهرمته (موریانه زده) ، سه شنبه ۷ شعبان ۱۲۶۰ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ،

نام کتاب در دیباچه نیامده و در پایان نویسنده آنرا «نور نامه» خوانده است ، عنوانها شنگرف و برخی نا نویس ، ٤٥٤ ص (تسبیحی ۲ : ٥٩٠ - ٥٩١). ل.

فهرست مؤلفان بخشهای جغرافیا ، تاریخ ، سیر

بخش سی و چهارم

فقه

0

آداب الصالحين

دهلوی. در بخش فلسفهٔ عملی : ۸۷۳ گذشت.

2550

آداب طهارت : حسینیه

از **ملا عصمت الله سمرقندی بخارایی** (م ۱۰۰۰ ه/۱-۱۵۹۲ م.)، که از خود به یار محمد عصمت الله بن محمود بن نعمت الله العارف الریوکری البخاری یاد کرده است. دانشمند روزگار عبدالله خان ازبک. به نام «حسیب نسیب حسن خواجه بن جعفر خواجهٔ نقیب حفظها»، در آداب طهارت، در چهار باب. نگارنده نامی به رسالهٔ خود نداده است، ولی نعیسی (۱ : ۷) درمیان نگاشته هایش از «رسالهٔ حسینیه در آداب طهارت» نام برده است.

و از هموست : نجات القاری : ۱۰۸.

در چهار باب : ۱- آبهایی که بدان وضو و غسل روا بود، ۲- آداب وضو، ۳- موجبات غسل، ٤- آداب مسح. و هر باب در چند فصل.

آغاز : پاکا پروردگاری که بندهٔ از خاک آفریدهٔ خود را بتکلیف احکام شرعیه . . . اما بعد، میگوید بندهٔ . . . یار محمد.

5948 ۵۷۷۹ : نستعلیق عبدالرسول، ۱٤/۱۲۳۵ ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ٤٩-۱۰۱، هامش). در پایان کاتب آنرا «آداب وضو» نامیده است.

0

آداب کفن و دفن

در بخش فلسفهٔ عملی ۸۷۷-۸۷۸ گذشت.

0

آهنگ بر سر قبور

در بخش عقاید ۴۷۹ گذشت.

2551

آیات الاحکام : فقه القرآن : زبدة البیان : خلاصة البیان

از ناشناس ، با عنوانهای «مجلس» نخست آیتی را در بالای عنوان می کند سپس به تفسیر آن می پردازد. و معمولا در یک مجلس چند آیت را عنوان می کند.
نسخهٔ دیگر آن به نام «زبدة البیان» در ۱ : ٤٥ گذشته است.

با عنوانهای مجلس : ۱- ؟ ، ۲- اقیموا الصلاة واتوا الزکاة. . . ، ۳- یا ایهاالذین آمنوا اذا ناجیتم الرسول فقدموا بین یدی...، ۵- و اذا اخذنا میثاق بنی اسرائیل الاتعبدوا . . . ، ۱۰- یا ایها الذین آمنوا من یرتد منکم عن دینه فسوف یأتی الله. . .، ۱۵- واقم الصلاة طرف النهار و زلفا من اللیل ان الحسنات . . . ، ۲۰- یا بنی اسرائیل اذکروا نعمتی التی انعمت علیکم . . . (نماز و زکات) ، ۲۵- اقم الصلاة لدلوک الشمس . . . (نماز تهجد)، ۳۰- یا ایها الذین آمنوا انفقوا من طیبات ما کسبتم . . . (صدقات) . . . می رسد به مجلس ۵۰- و تکون فی شأن و ما تتلوا منه قرآن و لا تعملون من عمل الا کنا علیکم شهودا . . . (در بیان اولیاء) ، ۵۱- و ما تکون فی شان منه من قرآن و لا تعلمون. . . (نیز دربارهٔ اولیاء). آنگاه عنوان «چند مجلس کوته کنیم» مجالسی هست بی شماره.

5949 ۵۳۲۹ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ھ.ق. آغاز در مجلس اول افتاده : وصیف بر این مملوک که حکم خالق و مالک . . . انجام نیز افتاده
۲۲۰ ص ؟

0

ابواب جنت : صلات کیدانی

در بخش منظومه ها ، ص ۱۵۰۸ گذشت.

2552

احکام الصلاة

از **اسماعیل** بن لطف الله ، به روش اگر پرسند ، بگو. نخست مسایل اعتقادی ست از شمار مذاهب و ملائکه و پیامبران و اسلام و ایمان ، سپس احکام نماز.

آغاز : حمدله. صلاه. بدانکه ای سالک راه یقین که میگوید . . . اسماعیل بن لطف الله . . . احکام الصلاه . . .

5950 ۷۰۸۹: نسخ خوش، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۲۰-۱۷۶)؛ آغاز یک برگ نو نویس. سر آغاز و نام کتاب و نگارنده در این نو نویس است.

2553

ارث : کتاب در . . .

از ناشناس. شاید **محمد امین غریب قبادیانی** (ن.ک.کلفون نسخه) متن فارسی پرارزشی ست. خطبه در آغاز و یکی و دو سطر از انجام افتاده است.

با عنوانهای باب ، و برخی از بابها در چند فصل : باب ۱- در فضیلت علم فرایض ، ۲- چون کسی از دنیا رود از مال او به چه ابتدا کنند ؟ ، چند فصل ، ۴- وصیت از که درست باشد ، دو فصل ، ۵- اصحاب فرایض کیانند ، سیزده فصل ، ۶- عصبات کیانند ، چهار فصل، ۸- رد کردن بر اصحاب فرایض، سه فصل ، ۹- عول ، دو فصل ، ۱۰- مناسخه ، ۱۱- متشابه النسب ، ۱۲- میراث فرزندان لعان ولقیطه ، ۱۳- ذوالارحام ، سه فصل ، ۱۴- مولا و مولات، ۱۵- اقرار درارث ، دو فصل ، ۱۶- بیماری و تندرستی در وصیت ، ۱۷- مردهٔ بی کس ، ۱۸- چند گروهی که ارث نبرند ، ۱۹- میراث جنین ، سه فصل ، ۲۰- مفقود ، ۲۱- اسیران و مال ایشان ، ۲۲- گروهی که یکباره در گذرند ،

۲۳- طلاق در ارث، ۲٤- خنثی، ۲۵- مرتدان، ۲٦- اهل کفر از یکدیگر، ۲۷- در حساب فرایض، ۲۸- قسمت ترکات، ۲۹- بیان توافق و تماثل و تداخل میان عددها. ۳۰- مسایل امتحانی (باب ۲۷-۳۰ ریاضیات است).

5951 ۷۲۸۹: نستعلیق پخته، شکسته آمیز پخته، عبدالرحیم، چهار شنبه ۱٤ رجب ۱۰۰۵ه. آغاز در دیباچه افتاده. همدین مال است و آن بارامتابیدن . . .، یکی دو سطر پایان زیر وصالی رفته باقی مانده چنین است: الوهاب علی ید عبدالضعیف الراجی خواجه محمد امین عریب فیادبانی، عمر الله . . . چهار شنبه . . . کتبه فقیر عبدالرحیم . . .، برای بیانی باب پنجم درمیان اصحاب فرایض که ایشان کیانند و چنداند و نصیب ایشان چگونه باید داد و هر کسی باوجود دیگری میراث برد یا نبرد و اگر برد چند برد. و این باب برسیزده فصل است. فصل اول. درمیان اصحاب فرایض که ایشان کیانند و چنداند و نصیب هر یکی. . . ۲۸۲ ص.

2554

ارث: رساله در . . .

از محمد حسین بن شاه محمد علی بن علیشیر ملتانی، به روش سؤال و جواب.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول. . . محمد حسین بن شاه محمد علی بن علیشیر الملتانی . . .

5952 ۵۷۱۸: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۵٦۸- ٦۰۷). جدول‌اسدی سه واو، نشان شنگرف.

2555

ارث: رساله در . . .

از دوست محمد کنبوی بن محمد سلطان، به روزگار اورنگ زیب (۱۰٦۸-۱۱۱۸ه.ق). نگارنده در دیباچه به کتاب خود نامی داده که درهر دو نسخهٔ زیر نانویس مانده است.

آغاز: حمدله. صلاة. میگوید مؤلف اضعف . . . دوست محمد کنبوی این

محمد سلطان . . . که مسایل فرایض را در زبان فارسی صرف یعنی که در او هیچ حرف دقیق و باریک نباشد جمع کردم.

در «فقهای هند» محمد اسحاق بهتی ، از این کس یاد نشده است.

5953 ۵٤۱٤ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۲ (ص ۹-۳٤) ، آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده ، نام کتاب در دیباجه و عنوانها نانویس مانده.

5954 ٤۲۳۵ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، ش ۲ مجموعه (ص ۵۱-۹٤) ، انجام افتاده ، نام کتاب در دیباجه نانویس مانده است.

2556

ارث : رساله در . . .

از محمد رفیع الدین ، که میگوید قاعدهٔ کوتاه ترو آسانتری یافته است.

آغاز : بعد الحمد و الصلاه علی رسوله. میگوید بندهٔ مسکین محمد رفیع الدین. . . قاعدهٔ اقصر و اسهل در مناسخه ، آنکه تصحیح بطن اول و ثانی.

5955 ۵۹۱۵ : نستعلیق ، با تاریخ ۱۲٦۱ه.ق. به همین خامه در مجموعه (ص ۷-۹).

2557

ارث : رساله در . . .

از ناشناس ، که نام خود را در دیباجه نیاورده است ، با عنوانهای باب : باب ۱- ؟ ۲- در بیان عصبه ، ۳- رد کردن عصبه که فاضل ماند در میراث ، ٤- در بیان ذوی الارحام ، ۳- (؟) در بیان اصول مسایلی که در فرایض «شهابی» و «کشف» و «کاشف» آورده اند.

آغاز : حمدله. صلاة اما بعد ، میگوید ، که کتاب فرایض آورده است ، که چون مرده نقل کرد.

5956 ۵۶۲۹. ستعلیق پخته، احمد یار ولد امام، ۱۲۶۰ه‍.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۳۴). موریانه به شدت آسیب رسانده. در پایان آمده: تمام شد نسخهٔ سراجی، ولی این کتاب ترجمهٔ سراجی نیست.

2558

ارث : فرایض

از ناشناس. با عنوانهای «فصل» بی شماره.

آغاز: حمداله. حمد الشاکرین، و الصلاه علی خیرالبریة محمد و آله . . . بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که در علم فرایض ثواب بسیار است، چنانچه در حدیث آمده است که هر که یک مسئله در میراث . . .

5957 ۳۳۸۳: نسخ و سپس نستعلیق، ۷ ذیقعدهٔ ۱۲۴۸ه‍.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۰۷-۱۳۸).

0

ارث منظوم

در بخش منظومه‌ها: ۱۵۱۰ گذشت.

2559

ارث : رساله در . . .

ناشناخته، یکی نیستند.

5958 ۷۷۵۴: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: . . . هر دو بیکدیگر بروجه شرعی . . .، عنوان و نشان شنگرف، نامبوب، موریانه زده، ۲ ص.

5959 ۷۶۹۱: نستعلیق شکسته آمیز، ۱۴ صفر ۱۲۲۹ه‍.ق. آغاز: کتاب الفرایض. از ترکهٔ میت تجهیز و تکفین میت آغاز کنند، بعد از آن وام میت ادا کنند، بعد از آن تنفید وصیت کنند از ثلث حال بی اجازهٔ ورثه . . .، با سربند های «مسئله» عنوان و نشان شنگرف، ۳۴ ص.

5960 ۵۷۵۷: نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۵-۸)، نامبوب، بی دیباچه آغاز: طریق قسمت ترکه بر ورثه میت، آن است که نظر کند.

2560

ارشاد : فقه شاهی

فقهی ست شیعی. در ۱۸ کتاب و هر کتاب در چند باب، نام نگارنده و کتاب در دیباچه نیامده است. در ص.ع. بنام «ترجمهٔ ارشاد» آمده است. و در تملکی در همان ص.ع. بنام «شرح ارشاد» خوانده شده است. (همانکه دانش پژوه، دانشگاه ۱۶ : ۸۰ دو تحریر آن، و نگارندگان احتمالی آنرا نشان داده است) کتاب ۱- صلات، سی و سه باب، ۲- زکات، هشت باب، ۳- صوم، هشت باب، ۴- حج، دوازده باب، ۵- جهاد، پنج باب، ۶- تجارت، نه باب، ۷- شفعه، چهار باب، ۸- دین و توابع، ده باب، ۹- اجاره، دوازده باب، ۱۰- وصیت، چهار باب، ۱۱- نکاح، مقدمه در پنج فصل و سپس سیزده باب، ۱۲- طلاق و ایلاء، سه باب، ۱۳- عتق، مقدمه و هفت باب، ۱۴- نذر و عهد و یمین، دو باب، ۱۵- صید و کشتار، ۱۶- میراث، سه باب، ۱۷- قضا و شهادت، شش باب، ۱۸- حدود، هشت باب، ۱۹- قتل، پانزده باب.

آغاز : الحمدلله العلی الذی اجتبی حبیبه المجتبی، و اصطفی صفیه المصطفی ... اما بعد، این رساله ای ست در فقه مذهب ائمهٔ معصومین به زبان فارسی فراهم آورد از کتب فقهای دین و علمای محققین مشتمل بر هیجده کتاب (فهرست کتاب).

5961 ۵۹۳٤ : نستعلیق پخته، ۱۸۱ (۱۰۸۱ هـ ق. ؟). آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان و جدولبندی دو راه شنگرف، تقریباً ۲۵۰ ص.

2561

اساس الاسلام

در دیباچه از نگارنده و کتاب یادی نشده است. در پایان به نام «اساس الاسلام» از «مخدوم الملک درویزه» (ن.ک. «تذکرة الابرار» در همین فهرست) آمده است. در تذکره هایی که در دسترس بود، «اساس الاسلام» درمیان نگاشته های او یاد نشده است. و این جز «اساس الاسلام» سرودهٔ عابد (اته : ۲۵۸۸) است، که نسخه های دیگری از آن در پاکستان هست (برای آخوند درویزه ن.ک. علمای هند : ۵۹- صوفیای سرحد : ۵۵۱-۵۶۰). در بارهٔ ایمان و

اقسام و شرایط آن است، ایمان مجمل و ایمان مفصل . دربارهٔ ایمان مجمل میگوید «کلمهٔ طیبه را به عبارت مردمان بگویند . . . پس مردم عرب را به زبان عربی و مردم هند را به زبان هندی و مردم افغان را به زبان افغانی بیاموزند» با سر بند های «مسئله» با ذکر منابع.

آغاز : حمدله. صلات. بدان ای فرزند که حضرت رسالت پناه(ص) فرموده است ، که طلب علم کردن فریضه است . . .

5962 ۸۰۲۸ : نستعلیق پخته ، الله یار ، ۱۲۵۸ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در پایان نام کتاب و نگارنده آمده است (ص ۶۲-۱۰۶ مجموعه). در اردیبهشت ۱۳۵۷ خریداری شده است.

5963 ۱۷۳۷ : نستعلیق خوانا ، عبدالرزاق ، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ٤۷۵ - ۵۰۲) ، آغاز افتاده : کسی بر زبان راند مسلمان شود . . عنوان و نشان شنگرف .

5964 ۵۲۲۳ : نستعلیق خوانا ، آغاز سدهٔ ۱۳ ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۲۳ - ۶۸) ، آغاز افتاده . با تملک میان عبدالرحمان بن عبدالواحد بن حافظ سعد الله که گویا کاتب نسخه است ، عنوانها شنگرف . در پایان نام کتاب و نگارنده آمده است .

2562

اساس المصلی

از **بدر بن رکن مذکر سندی** ، که آنرا از کتابهای معتبر مانند صلاة مسعودی و صلاة ماچینی و ترغیب الصلاة و عمدة المصلی و کیدانی و کافی و کشافی ، بیرون کشیده و به اختصار آورده ، و بدین نام خوانده است (دیباچه). در دو باب و هر باب در چند فصل ، واجبات و مندوبات و مکروهات را آورده است : باب یکم در وضو ، ده فصل.

نام نگارنده در نسخه ها گوناگون آمده است : بدر الدین بن رکن الدین و بدر رکن مذکر. و نسخه های آن در پاکستان بسیار است ، کهن ترین نسخه ای که از آن بدست هست مؤرخ ۱۵ محرم ۹۵۸ه (۱۵۵۱م.). می باشد.

(ن.ک. ایوانف : ۱۰۹۲ که نام نگارنده را یاد نکرده است - پاکستان مین فارسی ادب ۳: ۸۲۸ که نگارنده را در سدهٔ ۱۲ه. جاداده است).

آغاز: حمدله. صلاة. بدانکه اسعدک الله فی الدارین، که در فتاوی کبیری و فتاوی ظهیری و . . . مذکور است.

5965 ۷۱٤۹: نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۰۸۱ه.ق. به همین خامه در مجموعه (ص ۳۰-۸٤)، آغاز برابر نمونه، نام نگارنده در دیباچه «بدر بن رکن» آمده است.

5966 ٦۸۸٤: نستعلق پخته، محمد مراد بن محمد فرخ سامانی، ۲٦ ذیقعدهٔ، سده ۱۱ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-٦۰)، آغاز افتاده: باید یاد کردن آن حکام.

5967 ۱۰٥٤: نستعلیق، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۲۰)، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ خطی شنگرف. آغاز برابر نمونه.

5968 ۷٦۰۱: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده، آشفته همراه با برگهایی از کتابی دیگر، عنوان و نشان شنگرف.

2563

استفتاء دربارهٔ دارایی زن مغنیه

پرسشی ست درباره ی اینکه آیا می شود از دارایی زن آوزه خوان و زانیة مسجدی ساخت؟. پاسخ که به صورت «فتوا» و مفصل است وجوه آنرا بر رسی کرده است، به امضای: محمد قطب الدین، مولوی محمد رحمت الله، مولوی نذیر حسین (کاتب‌حروف فتوا) و مولوی عبدالرب صاحب واعظ.

در آن آمده: هر حیله ای که منجر به ابطال حق غیر گردد باطل است، و هر حیله ای که منجر شود در وقت ضرورت حرامی حلال گردد محمود است.

آغاز: چه میفرمایند علمای دین و مفتیان شرع متین اندرین صورت که زن مغنیه مال مکتسبهٔ خویش را . . .

5969 ٥۹۱۸: نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، ۱٥ ص.

2564

استفتاء نامه: مسایل فصول واقعات

از صدرالملة والدین، که کتابی جامع ابواب فقه نگاشته بود، و پس

مرگ او بدست ورثه افتاده ، نزدیک بود از میان برود ، و بروزگار سلطان ابو المظفر فیروز شاه ، کسی آن نسخه را بدست می آورد ، و آنرا از سواد به بیاض در می آورد (دیباچه) با عنوانهای کتاب ، استفتاء. با کتاب طهارت آغاز می شود ، فصل فی الوضوء ، فصل فی الغسل . . .

آغاز : حمد و سپاس و ثنای بیقیاس مر عالم مطلق و ملیک بر حق ، تقدس اسمائه تعالی کبریائه ، که قوام دین مسلمانی و ثبات . . .

5970 ۹۰۳ : تحریر و شکسته ، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. انجام افتاده ، عنوانها شنگرف ، ۲۵۶ ص (تسبیحی ۳ : ۹۹۵-۱۰۰۰).

2565

اسلام و نماز و روزه : در بیان . . .

از ناشناس ، که نام خود را در دیباچه ی کوتاه و پایان نیاورده است ، ناموبوب ، و سرنبدهای «سوال» و «جواب».

آغاز : حمدله. صلات. بدانکه این کتابی ست در بیان اسلام و نماز و روزه و زکات و حج وغیره ذلک. «سؤال».

5971 ۷۳۵۶ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳-۱۲ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، سرنبدها شنگرف ، (ص ۲۳۵-۲۸۶).

2566

اشعة اللمعات فی شرح المشكاة

متن از ولی الدین ابو عبدالله ، **محمد خطیب تبریزی** ، بنام «مشکاة المصابیح» که دنباله و شرح «مصابیح السنة» **حسین فراء بغوی ست.**

شرح از شیخ **عبدالحق محدث دهلوی** (۹۵۸-۱۰۵۲هـ./۱۵۵۱-۱۶۴۲م).

که میانه‌ی سالهای ۱۰۱۹-۱۰۲۵ق. در چهار جلد نگاشته است : ۱- کتابهای ایمان ، علم ، طهارة ، نماز ، جنایز ، ۲- زکات ، روزه ، فضایل قرآن ، دعوات ، اسماء الله ، مناسک ، ۳- بیوع ، نکاح ، عتق ، قصاص ، حدود ، قضاء ، جهاد ، صید و کشتار ، اطعمه ، لباس ، طب ، ۴- آداب ، فتن.

دهلوی شرح دیگری بنام «اللمعات فی شرح المشکاة» به زبان عربی دارد (بنگرید به : بخش عربی ، حدیث ، از همین فهرست).

آغاز : ج ۱ : الحمدلله اکمل الحمد علی کل حال و فی کل حین . . . اما بعد ، بندهٔ مسکین عبدالحق.

(ن.ک. مشار ۱ : ۳۴۲)

5972 ۴۴۸ : نستعلیق و ثلث پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. از فصل الثالث باب اوقات النهی آغاز : الفصل الثالث و عن ابن مسعود ان النبی ، با سرلوحی ممتاز در آغاز آداب ، ۱۱۱۴ ص (ف. تسبیحی ۲ : ۲۱-۲۳).

5973 ۳۱۰۵ : نستعلیق خوش ، عبدالرحیم بن عبدالنبی ، سه شنبه ۲۶ ذیقعدهٔ ۱۰۱۰ه.ق. از آغاز کتاب الادب است تا پایان کتاب ، جلد ۴ ، عنوان و نشان شنگرف ، ۷۱۴ ص.

5974 ۴۹۱۹ : نستعلیق پخته ، فقیر خان محمد بن شیخ احمد ، ۱۰۸۳ه.ق جلد ۴ ، آغاز افتاده : دارید مرا در صلح خود یعنی تا با شما بنشینم . . . عنوان و نشان شنگرف ، ۸۲۳ ص.

5975 ۶۸۵۳ : نستعلیق خوش ، ۲۲ شوال ۱۰۸۵ه.ق. جلد ۱ و ۲ است از میانهٔ فصل صلاه تسبیح از باب التطوع است تا پایان مناسک. آغاز : ابن ابی زید که در حدیث ایشان است موافق مذهب ماست ، عنوانها شنگرف ، ۸۰۸ ص.

5976 ۲۲۶۸ : نستعلیق پخته ، در بلدهٔ لاهور بدست محمد احسان ، سدهٔ ۱۱ه.ق. از آغاز جلد یکم است تا پایان کتاب مناسک ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان و جدولبندی به شنگرف ، با یک سرلوح لاژورد و زر ، ۲۰۰۰ ص.

5977 ۴۹۱۵ : و نستعلیق زیبا ، سدهٔ ۱۱ه.ق. نیمهٔ دوم جلد ۴ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی پنج راه به زر و رنگها ، آغاز افتاده ، آنحضرت باشد (ص) رواه الترمذی . . ، ۲۵۲ ص.

5978 ۴۵۶۲ : همان نستعلیق زیبای شمارهٔ پیشین ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، دیگر نشانیها مانند شمارهٔ پیشین ، ۴۵۷ ص.

5979 ۲۶۹۵ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز : کتاب الاداب.

طبسی گفته ادب مسمی است که واقع می شود بر هر ریاضت . . . ، عنوانها شنگرف ، متن زیر خط شنگرف ، و پایان می یابد به فصل دوم باب ثواب هذا الامه ، ۷٤۲. اندازه رحلی.

5980 ۵۰۲۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. جلد ۲ ، آغاز افتاده : نیست هیچ مسلمانی که بنشاند درختی را . . ، عنوانها نا نویس مانده ، ۲٤٤ ص.

5981 ۳۷٦۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. از آغاز کتاب البیوع است تا میانه های باب ذکر الیمین والشام ، عنوان و نشان شنگرف ، قطع رحلی ، آخورده و فرسوده ، برای احتراز از زیان دیدن برگ شماری نشد.

5982 ۳٦۳ : نستعلیق پختهٔ ، سدهٔ ۱۱ه.ق. جلد ۱ است تا پایان باب زیارت اهل القبور. آغاز برابر نمونه ، با سرلوح متوسط ، ۸٤٦ ص (ف. تسبیحی ۲ : ۲٤-۲٦).

5983 ۲۷٦٤ : نستعلیق خوش اردو ، سدهٔ ۱۱ه.ق. جلد ۱ است تا میانه های فصل سوم از نجاسات. آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده ، عنوان و نشان و جدولبندی به شنگرف ، ۱۹۵ برگ.

5984 ۷۳۳۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، جلد ۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، متن زیر خط مشکی ، ۵۸٤ ص. اندازه رحلی.

5985 ٤۸۷٤: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه، متن زیر خط مشکی و گاهی خط شنگرف ، عنوانها نانویس ، ٤٦۲ ص. اندازه رحلی بزرگ.

5986 ٤۵٦۲ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. از جلد سوم جهاد آغاز می شود. آغاز افتاده : اذا سافر تم فی السنه فبادر و . . ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۲ راه به زور و مشکی ، انجام نیز افتاده ، ٤۵٦ ص ، اندازه رحلی بزرگ.

5987 ۱٦۹۲ : نسخ و نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. ، جلد ۱ ، آغاز و انجام افتاده ، آغاز : بمعنی ظن خواهد بود . . . عنوانها شنگرف ، ۵۲۸ ص.

5988 ۷۷٤۷ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز در باب پیش ار «باب ذکر» افتاده : بیشتر در فصل خیر و کسب خیرات. . . انجام در فصل اول از باب «ذکر الله» افتاده ، عنوانها شنگرف ، متن زیر خط مشکی ، پیرامون ۰ ۰ ۳ ص.

5989 ۵۱۷۲ : نستعلیق پخته ، ح ۱۱۷۲/۱ه.ق. از میانه های کتاب البیوع است تا پایان کتاب. آغاز افتاده : سفر را برای حج یا غیر آن ار عبادات میکند ریاضت و مشقت . . ، عنوانها شنگرف ، غیر مجدول ، ۵۷۲ ص.

5990 ٦۹۵۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : در ارای این روز . . . ، جلد ۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، آخورده برخی برگها به یکدیگر چسبیده ، ۲٤٦ ص.

5991 ۵۲۸٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : کتاب الزکات. زکات در لغت بمعنی نمار و تطهیر آمد، زکات موجب. . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۰ ۰ ۵ ص.

5992 ۵٤۷۸ : نستعلیق پخته و عربیها نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. جلد ۳، آغاز و انجام افتاده : ابو بکر رضی الله عنه رفته است.. ، جدولبندی هشت راه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۷۲ ص.

5993 ۳۸۵۸ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : بشره از روی و صفایح از زر و سیم . . .، جلد ۱ ، احادیث زیر خط شنگرف ، ٤۵٤ ص.

5994 ۱۳۱٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. جلد ٤ است از آداب تا پایان ، کامل ، با دو سرلوح زرین ، مجدول ، عنوان و نشان شنگرف ، با فهرست بابها در آغاز. آغاز : کتاب الاداب. طیبی گفته ادب اسمی ست که واقع شود در ریاضت . . ، ۹۱۹ ص.

5995 ۲۸۱٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. جلد ۱ است تا میانه های باب الاقضیه ، آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، ٤۹۲ ص.

5996 ۲۰۹٤ : نستعلیق خوانا و پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. از آغاز کتاب است تا پایان فضایل القرآن. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ٦٤۳ ص.

5997 ۱۰۳۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. از آغاز کتاب است تا پایان فصل سوم از باب البکاء علی المیت ، آغاز برابر نمونه ، ص پایان های رقم و تاریخ کتابت بریده شده، عنوان و نشان شنگرف، با مجدول ، ۵۱۳ برگ.

5998 ۱۳٤۰ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ه.ق. جلد دوم است ، از زکاه تا پایان مناسک ، کامل ، مجدول ، با سرلوح زرین ، آغاز : بسمله. کتاب الزکوه. زکوه در لغت بمعنی نما و تطهیر ، ۵۱۸ ص.

5999 ٤٤ : تحریر شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه.ق تنها دیباچهٔ آن است ، عکسی ، ۱۵ ص (تسبیحی ۱ : ٦۱۷-٦۱۸).

6000 ۱۱٤۸ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ه ق. از آغاز کتاب الزکات است تا میانه های فصل سوم از باب آداب السفر ، آغاز : بسمله. کتاب الزکوة بمعنی زکوه در لغت بمعنی نما و تطهیر آمده ، انجام افتاده ، عنوان و نشان و جدولبندی به شنگرف ، ۵۷٤ ص.

6001 ٤۵۱۸ : نسخ در عربیها و نستعلیق در فارسیها ، سدهٔ ۱۲ه.ق. از آغاز تا صلات. آغاز برابر نمونه ، متن به شنگرف ، ٦۵۲ ص.

6002 ۳۳۰۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. جلد سوم ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی پنج راه به زر و رنگها ، انجام افتاده ، ۵۷٤ ص.

6003 ۳۱۵۰ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. جلد ۲ ، عنوان و نشان و جدولبندی دو راه شنگرف ، انجام کمی افتاده . ٦۲۰ ص.

6004 ۳٤٤٦ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه ق از آغاز است تا میانه های باب الجمعه ، آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده ، ٤۲۳ برگ شمار دارد.

6005 ٤۲۸۱ : نسخ ثلث آمیز پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. جلد ٤ ، آغاز افتاده : چون مالی برد ما بیابد . . .، عنوان و نشان شنگرف، ۷۸٤ ص.

6006 ۷۵۹۰ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. بخشی از جلد ٤ آن است ، آغاز و انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده، ۱۷٤ ص.

6007 ۵۲۱٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز افتاده: پاک بول او بمسک کرده است، جلد یکم از باب المسح علی الرجلین طهارت است تامیانه های باب جنائز، انجام افتاده، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه ، ٤٦٦ برگ شمار دارد.

6008 ۸۳۰ : نستعلیق خوش ایرانی ، ملا حبیب الله پیشاوری ، ۳ صفر ۱۲۳۳ه‍.ق. از آغاز کتاب بیوع است تا پایان باب ثواب هذه الامه ، ۱۵۵۶ ص. (ف. تسبیحی ۳ : ۱۹-۲۰).

6009 ۶۶۲۴ : نستعلیق پخته ، ۱۲۷۰ه‍.ق. تنها مقدمهٔ آن است. آغاز برابر نمونه (ص ۲-۴۰) ، سپس متن عربی آن ، اندازه رحلی.

6010 ۹۱ : ثلث و نستعلیق شکسته ، سید محمد شاه ولد امیر شاه ، ۱۹۱۷ بکرمی (۱۲۸۰ه‍.ق.) در مسجد موضع لکهتهیل ، از کتاب الجنائز است تا پایان مناسک ، آغاز : کتاب الجنائز. جمع جنازه بفتح و کسر..، ۵۳۰ ص (ف. تسبیحی ۱ : ۲۱-۲۲).

6011 ۴۳۷۸ : نسخ خوش ایرانی ، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. جلد ۳ است که تنها یک صفحه از بیوع مانده و از آغاز نکاح است تا میانه های فصل یکم از باب الوعد ، آغاز : پیشتر آمد بمکه ، بعد از شنیدن مهاجره آنحضرت پس حس کردند ، ۳۱۰ برگ.

2567

الفیه : ترجمهٔ . . .

در نماز. ترجمه از ناشناس ، که در دیباجه میگوید : الفیهٔ شیخ شهید سعید را از عربی به فارسی، در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه ترجمه کردم (ن.ک. ذریعه ۲ : ۲۹۶ ، که در آنجا الفیه شیخ شهید (م ۷۸۶ه‍/۱۳۸۴م.) در نماز ، و شرح های آن یاد شده است).

آغاز : حمدله. صلاه. اما بعد ، چون دانستن واجبات نماز برکافه و عامهٔ مکلفین فرض عین است ، بنا بر این مسایل الفیهٔ شیخ شهید سعید را به عبارات فارسی.

6012 ۳۱۳۱ : نستعلیق شکسته آمیز ، عبدالصمد بن حسین موسوی ، ۱۲۹۱ه‍.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۸).

0

امینیه : فتاوی

0

اوراد سهروردی

فقه و آداب و دعاها ست. ن.ک : ۵۶۵.

2568

ایضاح الفرایض

از ناشناس، که شاید نامش در قسمت افتادهٔ دیباچه بوده است، نام کتاب در دیباچه آمده، و می افزاید : سزا ست که این کتاب را پس از خواندن «فرایض» آغاز کنند، که مسایل این کتاب بر ترتیب مسایل «فرایض» فصول پرداخته شده است. نخست ایمان و عقاید است، سپس مسایل فقه حنفی و مختص به ارث نیست با سربندهای : مسئله، فصل، با نقل نام منابع.

6013 ۵۵۴۹ · نستعلیق حوالای سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز در خطبه افتاده است. نام کتاب در دیباچه آمده ولی از نگارنده در این قسمت باقی ماندهٔ دیباچه نام برده نشده. آغاز : بعضی انبیاء و اولیا و صلحا و عارفای و اصلان و سالکان . . . ، در پایان تملک قطب الدین است که آنرا به یک روپیه و هشت آنه خریده است، عنوان و نشان شنگرف، ۳۰۲ ص.

2569

ایمان و احکام

از **محمد نعمان** بن میرزا بزرگ. در دیباچه میگوید . و این رساله را بر پنج بیان نهادم، چون بنای دین بر این ارکان پنجگانه است. سپس به ایمان و آنگاه احکام می پردازد، و نسخه‌ی ما باب و فصلی ندارد. و روش پرسش و پاسخ نیز نیست، و نامی نیز به کتاب نداده است.

آغاز : حمدله. صلاه. فقیر حقیر پرتقصیر محمد نعمان بن میرزا بزرگ . . . معروض دوستان دین و طالبان یقین می گرداند، که آنها که عقابیب حضرت العزت.

6014 ۱۵۲۲ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۳۳۳-۳۹٤) ، انجام افتاده ، جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده.

2570

ایمان و احکام : صفت . . .

از ناشناس. عقاید و احکام است بر مبنای عقاید اهل سنت و جماعت. با سر بندهای : اگر پرسند ، اگر پرسند. نسخه ها با یکدیگر جدایی دارند. (نسخه ها ۲ : ۸۹٦).

آغاز : حمدله. صلاه. حمد متواتر و ثنای متکاثر مر حضرت بی نیازی را که انعام او عام است و کرم او علی الدوام . . . بدانکه این کتابی ست در بیان صفت ایمان و احکام ایمان . . . اگر ترا پرسند . . . بگو . . .

6015 ۷۰۰۹ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۰٦٤ ه.ق. به همین جامه در مجموعه ، ش ٤ ، (ص ۱٦٦-۱۷۸) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6016 ۷۱٤۹ : نستعلیق پخته ، عبدالرحمن ، ۱۰۸۱ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۲۹) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6017 ۷٥٤۹ : نستعلیق ، ۲۱ شوال ؟ سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز تا اوایل طهارت افتادگی دارد : دوباره خود را تا شتالنگ و بیت وضوء . . . عنوانها شنگرف ، موریانه خورده ، ۲٤ ص.

6018 ۳٤٦۰ : نستعلیق پخته ، عبدالحمید ، ۷ جلوس محمد شاه ، (۱۱۳۸ ه.ق. ؟). آغاز : حمد وافر و ثنای متکاثر (برابر نمونه). نخستین پرسش : اگر ترا پرسند مسلمانی بگو الحمد لله. نشان شنگرف ، عربیها زیر خط شنگرف.

6019 ٥۳٦٤ : نسخ خوانا ، سدهٔ ۱۲ ه.ق ش ۳ مجموعه (ص ۸٤-۱۲٥). آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه.

6020 ٥۷۱۱ : نستعلیق هندی، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز : حمد متواتر و ثنای متکاثر (برابر نمونه). نخستین پرسش : اگر ترا پرسند که تو مسلمانی ، ۳۲ ص.

6021 ۸۹ : نستعلیق ثلث ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز : بدان بدرستکه ایمان بر دو جا است : بر دل و زبان ، زیرا که هر که شناسد بدلی خدای تعالی را که آفریده ، عنوان نسخه فرایض است ، ش ۲ (ص ۷۳-۷۸) (ف تسبیحی ۱ : ۵۳۱-۵۳٤).

6022 ۶۰۲۱ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. عنوانها شنگرف. آغاز : حمد متواتر و ثنای متکاثر ، ۶۶ ص.

6023 ۶۷۳۶ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. عنوانها شنگرف. آغاز : حمد متواتر و ثنای متکاثر ، ۷۹ ص.

6024 ۱۲۱۲ : نستعلیق ، ۱۲۱ (۱۲۰۱ ه.ق.) ، آغاز برابر نمونه ، ش ٤ مجموعه (ص ۵۰-۸٤) ، جدولبندی ۲ خطی و عنوان و نشان شنگرف.

6025 ۶۹۶۶ : نستعلیق تحریر آمیز جوانا ، یک شنبه ۱۲۰۷ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف (ص ۲-٤۱).

6026 ۷۳۷۸ : نستعلیق خام ، محمد شاه ، چهار شنبه ۳ ج ۱/۱۲٤۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، بنام وهبة الایمان خوانده شده ، ۱۱۷ ص.

6027 ۸۰۸۳ : نستعلیق تحریر آمیز پخته ، غلام قادر ولد میان صاحبش ، ۲۱ ذیقعده ۱۲٤٤ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، ش ٤ مجموعه (ص ۲۹۰-۳۰٤). نشانه ها شنگرف. در ابان ۱۳۵۷ خ خریداری شده است.

6028 ۱٤٤۳ : نستعلیق پخته ، محمد دین بن صاحب عبدالرحیم بن میان صاحب ، ۲۰ ع ۱/۱۲۸۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-٤۵) ، آغاز برابر نمونه ، با عنوانهای اگر ترا پرسند ، بگو ، عنوان و نشان شنگرف ، در پایان به نام احکام الصلاه خوانده شده است.

6029 ۱۶۶۱ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۶-۱۰٤) ، آغاز : بدان اسعدک الله فی الدارین. این کتابیست در بیان معرفت ایمان و اسلام و نماز و روزه و طهارت ، فرض و واجب و سنت و مستحب. . . به روش اگر پرسند ، بگو.

6030 ۲۸٤۵ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز در قسمت عقاید آن افتاده : الحمد لله این چه جواب است. جوابگو که اینجا نکته است که تو در مسئلهای من ظاهراً شبهه ای داشتی و مسئلهای مرا به یقین نمی دانستی. انجام در مکروهات افتاده ، موریانه آسیب رسانده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۷٤ ص.

6031 ۷۳۰۱ : نسخ خام ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۳۷) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6032 ۱۱۳۳ : نستعلیق ، ۱۳۱٤هـ.ق. س ۲٦ مجموعه (ص ۱۹-۲٤). آغاز: محمده ونستعینه ونصلی و اسلم علی . . . اگر ترا پرسند تو از مذهب کیستی ؟ بگو مذهب امام ابو حنیفه.

2571

ایمان و احکام : بیان . . .

چند رساله و کتاب ناشناخته ، در همان زمینه ، نسخه‌ها یکی نیستند.

6033 ۱۹۱ : ثلث درشت، سدهٔ ۱۰-۱۱هـ.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: چیست ؟ بگو ، المیثاق هو الخطاب ، آن روز که خطاب آمد به ارواح مؤمنان. اگر پرسند معنی میثاق چیست ؟ بگو عهد بستن به زبان و استوار داشتن به دل جمع (چنانکه). نخست مسایل عقیدتی است سپس احکام بروش اگر پرسند ، بگو. عنوان و نشان شنگرف ، ۱۷٤ ص (تسبیحی ۱ : ٦٥۳-٦٥٤).

6034 ۱۸٦۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱هـ.ق. ش ٤ مجموعه (ص ۱۹۰-۲۷٦)، با عنوانهای بدانید ای مومنان، بدانید ای مؤمنان ، نخست دربارهٔ ایمان و سپس احکام عملی فقه حنفی ست . آغاز: حمد له . صلاه . آمنت بالله کما هو باسمائه و صفاته و قبلت جمیع احکامه ، پس بدانید ای مؤمنان که ایمان بر دو نوع است.، عنوان و نشان و جدولبندی ۲راه شنگرف. انجام افتاده .

6035 ۵۹۰٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲٦۱ - ۳۸۲) . آغاز افتاده . صدیق الله تعالی عنه از شکم مادر زاده اند . . . از بخش عقایدش کمی مانده بیشتر احکام است ، و در هر مورد کتاب منبع را نام می برد ، باعنوانهای فصل ، و مسئله . عنوانها و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، انجام نیز افتاده .

6036 ۲۸۳٤ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، با تاریخ ۱۱۰۵هـ.ق. در مجموعه ای که گویا از یک نویسنده باشد، آغاز افتاده، باسرنبدهای مسئله. مسئله و با این عنوانها : فصل سیوم در بیان ایمان ، فصل دوم در بیان

انواع کلمات کفر ، **باب** سیوم در بیان مناهی غیر کفر در **دو فصل** ، ۱- بیان محرمات ، ۲- بیان مکروهات . **باب چهارم** در مسایل متفرقات .
آغاز از نقصان و احتمال زوال . . . **فصل** سیوم در بیان حکم ایمان . بدانکه حکم ایمان در این جهان آن استکه جان و مال مؤمن. س ۱ مجموعه (ص ۱ - ۱۰۷) عنوان و نشان شنگرف .

6037 ۱۸۷۶ نستعلیق خوش ، دیحجهٔ ۱۱۷٤ ه.ق. که گویا این تاریخ ساختگی باشد ، سدهٔ ۱۲ ه ق س ۱ مجموعه (ص ۱ - ۲۰) ، **آغاز افتاده** . ده یکی ست ، جز او دیگری نیست ، و ایمان آوردم به فرشتگان خدا. . . اگر پرسند که بنای مسلمانی بر چند چیز است بگو . . . با عنوانهای باب ، باب مسایل اعتقادی و احکام عملی را آورده است ، ولی نه مرتب . ب ۲ مکروهات ، ۳ - نواقض وضو ، ٤ - احکام ایمان ، ٥ - غسل ، ٦- حیض ، ٨- در حیض ، ٨- نفاس.

6038 ۳۱٤۰ نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۹۸).
آغاز افتاده هفت ست و این مجموع در درون نماز است . . . اگر پرسند که در شبانه روزی چند رکعت نماز است جواب بگویی و دو رکعت فرض است و دوازده سنت . . با عنوانهای باب . نخستین باب : باب در سکرات موت ، مسایل اعتقادی و احکام عملی است و اخلاقیات با روش اگر پرسند ، عنوانها شنگرف .

6039 ۳۷۸۱ . نستعلیق خفی ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۱۰ - ۲۳) **آغاز** : حمد له صلاة . بدانکه اسعدک الله تعالی فی الدارین که ایمان اقرار کردن به زبان و استوار داشتن . . ، به روش اگر ترا پرسند، جوابگو ، بعد هر پرسش . اگر ترا پرسند که ارکان ایمان چند است جوابگو . . .

6040 ٦٨٨٤ . نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق . ش ۳ مجموعه (ص ۱٦٦ - ۱۸٦) . **آغاز** . حمد له . بدانکه بندگی حق سبحانه تعالی بر همهٔ بندگان . . ، با سرنبدهای مسئله و اگر پرسند، بگو . عنوانها شنگرف، جدولبندی ۲ راه ، انجام افتاده .

6041 ٥٦٥٩ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز : حمد له . صلاة . بدانکه اسعدک الله تعالی فی الدارین که در کشف الاسرار آورده است ، اول چیزی که بر بنده واجب است ، پیش از جملهٔ فرایض ، پس از بلوغ

. . .، نخست مسایل عقیدتی ست و سپس احکام، و در هر یک نخست منبع خود را یاد می کند. نخستین عنوان فصل در ایمان است، بسیاری از عنوانها نانویس مانده است. موریانه آسیب رسانده.

6042 ۵٤۲۷ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱ - ۱۲۹). آغاز افتاده. مسئله های مهم و ضروری اینجا نوشته شود. ایمان و اسلام و نماز و روزه و زکات و حج و فریضه و سنت و احکام و ارکانها .، نخست مسائل عقیدتی و سپس احکام فقهی ست، به روش اگر ترا پرسند بگو، بدون ذکر منابع.

6043 ٦٥٧٦ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۰ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز . . . اگر ترا پرسند چرا رکوع یک شد و سجده دو، بگو پنج رکوع بیشتر است از پنج سجود . .، عنوانها شنگرف، همراه مسائل صرف و نحو، ٦٨ ص.

6044 ۷٦۷٦ : شکسته نستعلیق، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز: قوله تعالی ما خلقت الجن والانس الا لیعبدون. یعنی . . .، موریانه زده، بازسازی شده، انجام افتاده، در ص ۰ ع. نام فقه الاسلام نامیده شده، ۳٤ ص.

6045 ۵۱۲۳ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز: حمد له. صلاه. مسئله. بدانک اسعدالله تعالی فی الدارین که در کشف اسرار آورده . .، پس از عقاید کتاب طهاره و دیگر احکام است، عنوانها شنگرف، انجام افتاده، ۲٤٦ ص.

6046 ۸۰ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲ - ۱۳ ه.ق. آغاز: حمد له. صلات. بدان اسعدک الله فی الدارین، که این کتابی ست معظم و مکرم در بیان صفت ایمان و احکام . .، به روش اگر ترا پرسند، بگو. عنوان و نشان شنگرف، ۷۸ ص (تسبیحی ۱ : ۳۰٤ - ۳۰۵)

6047 ۸۰۸۳ : نستعلیق تحریر آمیز پخته، غلام قادر ولد میان صا حتی، ۱۲٤٤ ه.ق. (پایان مجموعه همه یک جامه) آغاز: حمدله صلات. بدان ای فرزند که حضرت . . .، با عنوانهای «فصل» و سرنبدهای «مسئله» (ص ۱۵٦ - ۲۰٤)، نشانه ها شنگرف.

6048 ٤۸۹۸ : نستعلیق پخته، ۱۲٤۷ ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۷۸ - ۱۱۸). نخست مباحث ایمان و اعتقادات است سپس احکام. آغاز: حمدله.

صلاه . اگر ترا پرسند که ارکان ایمان چند است ، بگو دو هست ، اقرار بالسان و تصدیق بالقلب . ، عنوانها با سفید آب ، جدولبندی ۲ راه .

6049 ۲۳۳۲ . نستعلیق پخته با تاریخ ۱۲۷۰ ه.ق. در پایان مجموعه به همین جامه ، ش ۲ (ص ٤٧ - ٥٨) ، عنوان و نشان شنگرف . نخست ایمان است و سپس احکام به روش اگر پرسند بگو ، سپس مسئله ، مسئله . آغاز . حمدله . صلاه . مسئله . بدانکه ایمان اقرار کردن است به زبان ، یعنی گفتن کلمه طیبه .

6050 ۳۹۱٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه ق. ش ۲ مجموعه (ص ٤٦- ٥٤). آغاز : حمدله ، صلاه . مسئله . بدانکه ایمان اقرار کردن است بر زبان ، یعنی گفتن کلمهٔ طیبه انجام افتاده. ، جدولبندی شش راه کمند بندی شده .

6051 ٤٣٤۰ : نستعلیق خفه ، سدهٔ ۱۳ ه ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۸ - ٤٥) ، در چهل فصل به روش اگر ترا پرسند بگو . آغاز : بدان اسعدک الله فی الدارین ، این کتابی ست در بیان معرفت ایمان و اسلام و روزه و نماز و زکاه و فریضه و سنت و احکام و ارکان .

6052 ٦۳۱٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۳ (ص ٥۲ - ۷۳) ، آغاز : اگر پرسند چند قبله است . بگو پنج قبله : اول محراب ، دوم کعبه ، سوم بیت المعمور ، چهارم کرسی ، پنجم قبلهٔ عرش . اگر پرسند چند امام است ، بگو پنج . اول امام تن ، دوم جان ، سوم عقل ، چهارم فهم ، پنجم امام دل . . ، عنوانها شنگرف .

6053 ٤٤٥٥ : نستعلیق جوانا ، سدهٔ ۱۳ ه.ق ش ٤ مجموعه (ص ۲ - ٦۲) . آغاز : حمدله صلاه . بدانکه ایمان اقرار کردن است بر زبان یعنی گفتن کلمهٔ طیبه . . ، نشان شنگرف .

6054 ٤٥۱۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز : حمدله . حمد ثابت است مر الله را که صفت الله این است که رب العالمین است . . ، نسخه در همان قسمت ایمان افتادگی می یابد سپس دعاهایی ست ، رویهم ۹ ۲ ص.

6055 ٥۲۷٤ : نستعلیق ، ملا ترسو بن محمد دین ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۷ مجموعه (ص ۱۱۰ - ۱۳۲) . آغاز : حمدله . صلاه . بدان ارشدک الله تعالی که در کشف الاسرار آورده است که اول چیزی که بر بنده

واحب . . ، محسب عقاید است ، و نسخه در محس نماز افتاده ، نشان شکرف .

6056 ۶۶۰۸ : نستعلیق خوانا ، سدۀ ۱۳ ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۲۱ - ۶۱) . آغاز : بدان اسعدک الله فی الدارین که این است در بیان صفت و معرفت ایمان و اسلام و احکام و ارکان و نماز و . . . ، باعنوانهای فصل و روش اگر پرسند بگو .

6057 ۵۰۳۵ . نستعلیق ظریف ، سدۀ ۱۳ ه.ق. آغاز : حمد مر خدای را که خالق کل شیئی و رازق کل حی است . . . اگر ترا پرسند که شرک چیست ؟ . . ، نشانه ها شنگرف ، ۶۴ ص .

2572

ایمان و احکام نماز

ناشناخته. در ص.ع. یکی از دو نسخه آمده است : فتاوی ملا مهربان خرد. محسب عقاید است ، سپس عنوانهای فصل : طهارت ، نواقص وضو ، فصل دوم در شرط دوم ، فصل سوم در شرط سوم ، فصل چهارم در شرط چهارم . . . و سربند های «مسئله».

6058 ۳۱۸۹ : نسخ پخته ، سدۀ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده . آغاز : نه آنست که پنداری . . ، در ص . ع . به خامۀ تازه تر آمد : فتاوی ملا مهربان خرد . نخستین عنوان : کتاب طهارت است . برای نشانی : فصل پنجم در بیان شرط پنجم . روی بقبله آوردن شرط صحت نماز است ، مگر آنکه روی بقبله آوردن نتواند ، از سبب خوف دشمنان که بجهت قبله باشد ، یاددد ، چون چنین باشد هر جهتی که تواند . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۸۳ ص .

6059 ۶۱۲۴ : نستعلیق خام ، سدۀ دوازده ه.ق. آغاز و انجام افتاده آغاز : . . . قوله نرفع درجات من...، همان کتاب شمارۀ پیشین است ولی ناقص تر ، ۱۹۶ ص .

2573

بانگ نماز : معنی و تفسیر .

از ناشناس.

6060 ۶٤۹ . نستعلیق ، سدهٔ ۱۱ - ۱۲ هـ.ق. ش 3 مجموعه (ص ۲۲۹ - ۲۳۵) . آغاز وهب بن منبه گفت (ره) روزی نشسته بودم در پیش عبدالله بن عباس ... ، سپس باب در تهجد و بابهایی در ابواب فقه ، به هانگونه (مسئله ، مسئله) .

0

بحر السعادات

در بخش اخلاق ص ۸۹٦ گذشت.

2574

بداية النهاية : ترجمة . . .

متن از محدث **حرعاملی** ، محمد بن حسن (م ١١٠٤ هـ./٢-١٦٩٣ م.). كوتاه شدهٔ «هداية الامة الى احكام الأئمه»ی اوست ، که این یکی نیز کوتاه شدهٔ «تفصيل الوسائل الشعيه»ی وی است. (ذریعه ٣ : ٥٩).

ترجمه از ناشناس ، که در پایان آن آمده : واجبات مندرج در این رساله هزار و پانصد و سی و پنج و محرمات آن هزار و چهار صد و هشت مسئله، و روی‌هم دارای ۲۹۷۸ مسئله است.

6061 ۵۳۹۹ نسخ خوش ، محمدی محمد باقری ، زین العابدین بن اشرف بن معالی حسینی، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. آغاز افتاده : و مرور از مسجدین عظیمین و خواندن عزایم اربعه . . . فصل در احکام استحاضه.

2575

بياض الفقه

گویا از مخدوم **محمد هاشم تهتوی** (تتوی) (که یاد او در «حدیقة الصفا فی اسماء المصطفی : . . .» گذشت). (ن.ک. «تکملهٔ مقالات الشعرا ، تتوی : ٤٣ ، ٥٢-٥٠» که فهرست ۱۲۵ اثر وی آنجا آمده است). جنگی است مبوب ، به فارسی و عربی. در هر مورد منبع رأی را یاد می کند.

6062 ۹۴۶ : نستعلیق و نسخ و شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. نسخهٔ پاکیزه ، جلد ۳ - ٤ آن است . و با این عنوان آغاز میشود «فهرست جلد الثالث من بیاض الفقه» . و اینک چند باب از روی فهرست : باب ۱ - بیع و شرا و قرض ، در فصلهایی ، ۲ - فی طلب الحلال و الطیب و تحصیل کسب ، در فصلهایی ، ۳ - کمالت ، در فصلهایی ، ٤ - وکالت ، ۵ - اقرار ، ٦ - مضاربه ، و این جلد به باب فی السماع و الغناء و ضرب الدف ، باب اکل و شرب ، البسه ، خاتم و نقش آن ، سنن مشایخ ، احکام رکوب پایان می یابد . آغاز : باب البیع و الشرا و القرض و فیه مسایل الاحتکار والربا ، ۵۵۵ ص . در سه ستون . (ف . تسبیحی ۳ : ۵۷ - ۵۹) .

2576

بیت الاسلام

از ناشناس ، که نام خود را در دیباچه نیاورده است . در احکام عملی ، با روش سوال و جواب ، نامبوب .

آغاز : حمدله . صلاه . اما بعد ، بدان ای عزیز که نام این کتاب بیت الاسلام است ، در بیان نماز و روزه و حج و زکات و غیر ذلک تصنیف نموده شد . . .

6063 ۸۰۳۲ : نستعلیق ، ۱۰ ذیقعد ۱۲۹۸ ه.ق. - ۱۹٦۷ نکرمی ، (ص ۹۰ - ۱۰٦) ، عنوان و نشان شنگرف . در اردیبهشت ۱۳۵۷ خریداری شده است .

2577

تجارت : احکام . . .

از سید **محمد مجاهد یزدی** (ن.ک. رسایل سید محمد یزدی ، در همین بخش) .

6064 ٦۷۹٦ : نستعلیق پخته ، فقیر محمد ، ۱۲٤۲ ه.ق. ش ۳ مجموعه ، «رسایل سید محمد» (ص ۲۲۵ - ۲٦٦) .

2578

تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار

از حجة الاسلام **اصفهانی**، سید **محمد باقر** بن محمد تقی (ن) **گیلانی** (۱۱۸۰-۱۲۶۰ه./۶-۱۷۶۷-۱۸۴۴م.). در یک مقدمه و چند باب (سه باب) و هر یک باب در چند مبحث دربارۀ مقدمات و اعمال و حلل و احکام و شکیات نماز.

(ن. ک. ذریعه ۳: ۴۰۳ و ۴۰۴ که دو کتاب بدین نام از وی یاد کرده اند: یکی به صورت رسالۀ فتوائیه و یکی مستدل به احادیث. کتاب ما همان کتاب مفصل و مستدل است).

آغاز: الحمدلله الذی توحد بالملک فلا ندله فی الملکوت . . . و بعد، خادم شریعت فخر انبیا و سید مرسلین و چاکر درگاه.

6065 ۴۶۷ ثلث خوش، ملا مولا داد قورت، ۲۰ محرم ۱۲۴۸ه.ق. آغاز برابر نمونه، ۸۳۴ ص (ف. تسبیحی ۳: ۶۷ - ۶۸)

2579

تحفۀ حسین شاهی : تحفۀ معین شاه

از **ابو سعید علی (علا) قریشی**، به روزگار جلال الدنیا والدین ابو المظفر حسین شاه بن ناصر الدنیا والدین ابراهیم شاه سلطان. که عبارات فارسی را اختیار کرده تا کافۀ مؤمنان و عالمان مسلمان بدو بهره گیرند (دیباچه)، فقه اهل سنت است با عنوانهای «کتاب» (: کتاب طهارت، کتاب صلاه . . .) و هر کتاب به روش پرسش و پاسخ، به زبان فارسی روان شسته قاره، در مسایل دشوار و بیشتر استثنایی. بگونۀ چیستان.

نگارنده بایستی همان نگارندۀ «مجمع الحکم : ۷۸۲» باشد، که در نسخه های «تحفه» نامش گوناگون آمده است : ابو سعید معین قریشی، ابو سعید شریف علاء قریشی، معین ابو سعید علی قریشی. نام کتاب نیز نه تنها بدو گونۀ بالا آمده است، بلکه نسخه هایی از آن با همان سر آغاز و دیباچه بنام «حیرت الفقیه» یاد شده است (ن. ک. «حیرت الفقیه» در همین بخش). نام مهدا الیه نیز به چند

گونه آمده است : حسین شاه بن ابراهیم شاه ، محمود شاه بن ابراهیم شاه ، محمد شاه بن ابراهیم شاه ، حسین شاه بن محمود شاه. نام محسب تعریف حسین شاه بن محمود شاه بن ابراهیم شاه حاکم جونپور (۸۶۳-۹۰۵ه‍./۱۴۵۸-۱۵۰۰م.) است، که در ۸۴۴ه‍./۱۴۴۰م. به سکانه گریخت و در ۹۰۵ه‍./۱۵۰۰م. در گذشت. محمود شاه بن ابراهیم شاه ، نیز در ۸۴۴ه‍./۱۴۴۰م. به حکومت آنجا می رسد. محمد شاه بن ابراهیم شاه نیز از همان خاندان است که با پدرش محمود در حکومت شرکت داشت. و این کتاب بنام این خاندان نگاشته شده است، که گویا با تغییر فرمانروایان دیباچه های کتاب نیز تغییر می کرده است. (طبقات سلاطین اسلام، عباس اقبال : ۲۷۸).

آغاز : حمد حمید و قصار این ثنای حزیل خداوند نیرا که طبایع عالمان را محل مشکلات بیاراسته . . . و نام تحفهٔ شاهی (تحفهٔ معین شاه) نهاده شد. و عبارات فارسی اختیار کردم تا کافهٔ مؤمنان و علمای مسلمانان بخوانند.

6066 ۱۹۹۶ : نستعلیق محمد با تاریخ ۹۴ - ۱۰۹۵ه‍.ق به همین خامه در مجموعه ، س ۸ (ص ۴۳۸ - ۴۸۰) ، آغاز برابر نمونه ، عنوانها نانوشته ، نام کتاب در دیباچه «تحفهٔ معین شاه» است و نام مهدا الیه ابوالمظفر میر شاه .

6067 ۱۹۸ - ۰ نستعلیق ۸ ، سدهٔ ۱۱ه‍.ق. س ۱ مجموعه (ص ۲ - ۵۹) ، آغاز برابر نمونه ، نام کتاب در دیباچه «تحفهٔ معین شاه» و نام مهدا الیه ابوالمظفر حسین شاه بن سلطان محمود بن السلطان و نام مؤلف معین بن حمید بغدادی یاد شده است .

6068 ۵۴۷ : ثلث تحریر ، تاج محمود ، ۸ ع ۲ / تاریخ یاد نشده ، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، نام کتاب در دیباچه «تحفهٔ حسین شاهی» یاد شده است ، جدولبندی ۲ خطی و عنوان و نشان شنگرف ، ۲۲ ص (ف . نسخه‌ها ۲ : ۷۶ - ۷۷) .

2508

تحفهٔ حسینی

از **محمد اشرف** بن محمد مرید ، **شاهدری لاهوری** ، به روزگار اورنگ زیب

عالمگیر (۱۰٦۸-۱۱۱۸ه.ق.). در مقدمه و شانزده فصل ، در تجهیز و تکفین مردگان ، به سالی که از نام کتاب (التحفة الحسینی ۱۰۹۳/۱٦۸۲م) بر می آید ، نگاشته است . ۱- صحت و مرض ، ۲- عیادت مریض ، ۳- وقت رحلت ، ٤- . . . ، ٥- حمام ، ٦- کفن ، ۷- اسقاط ، ۸- حمل جنازه ، ۹- نماز جنازه ، ۱۰- تدفین ، ۱۱- معاودت ، ۱۲- زیارت قبور ، ۱۳- ارواح ، ۱٤- هول قبر ، ۱۵- بعث و نشور ، ۱٦- رؤیت اهل جنت. و از رهگذر بررسی آداب، کتاب ارزشمندی ست.

آغاز: الحمد لمن خلق آدم من التراب ، و جعل له المعاد و المآب . . . اما بعد ، چون اضعف عباد.

6069 ۹۳۹ : نستعلیق خوش ، آغاز سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز در دیباچه افتاده : المعروف ، حامی دین الاسلام ما فی کمر . . ، موریانه زده ، انجام افتاده ، ۱٤ ص (نسخه ها ۳ ، ٦۹-۷۱).

2581

تحفهٔ حسینیه

از وحید بهبهانی ، آقا محمد باقر بن ملا محمد اکمل بهبهانی (م ۱۲۰۵ه./ ۱۷۹۰-۱۷۹۱م.). از وی دو کتاب بدین نام در مسایل عملی فقه شیعی در دست است ، نخستین به زبان عربی و دومین به فارسی که ترجمهٔ آن دیگری ست (ذریعه ۳ : ٤۲۷).

با عنوا های «فصل» : ۱- در طهارت (که بر دو قسم است واجب و سنت)، ۲- غسل (نیز بر دو قسم است واجب و سنت) ، ۳- در حکم کیفیت غسل حیض . . . ٤- احتیاج به نیت ندارد ، فصل در احکام نماز . . . و میرسد به : فصل در صوم (و آن چیز که مبطل صوم است خوردن و آشامیدن . . .).

آغاز: بر ضمیر منیر طالبان درجات عالیه . . .

6070 ۲۲۵۸ : نسخ خوش ، گل محمد بن لعل محمد ، ۱۲۰۳ (۱۲۰۳ه.ق.). آغاز در دیباچه افتاده : و معراج مؤمن است ، پس باید مؤمن . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۵۲ ص.

6071 ۴۰۶۵ : نستعلیق شکسته، ابو طالب عبدالصاف مشهور به عبدالقیوم، ۱۲۳۱ه‍.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۵۱)، فرسوده، موریانه به شدت آسیب رسانده است.

0

تحفهٔ خانی

در بخش کلام : ۴۰۹ گذشت.

0

تحفهٔ خجسته

در بخش منظومه‌ها : ۱۵۷۳ گذشت.

2582

تحفة الصلحاء

از **عبدالرحیم شهاب الدین**، که مسائل فقهی را از کتابهای مشایخ بیرون کشیده، و «تحفة الصلحاء» نامیده است (دیباچه).

فقه و اخلاق عرفانی است از تفسیر حسینی، سراج السائرین، مکتوبات منیری، نزهة الارواح، عوارف، تفسیر قشیری، کیمیای سعادت، تفسیر سلمی، تنبیه الغافلین، نفحات الانس، جامع العلوم نقل می کند. با سر بند های «باب» و «فصل» : باب ۱- ایمان و معرفه ذکر الله، ۲- وضو و غسل، ۵- حج و فضیلت آن، ۶- زکات، ۸- امر به معروف و نهی از منکر، ۹- اعتصام بکتاب و سنت، ۱۰- مدح سنت و ذم بدعت، ۱۱- شرایط مشیخت و ارادت، ۱۲- در موت و استعداد آن، ۱۳- لباس، ۱۴- نکاح، ۱۵- عما، ۱۶- قصر موی، ۱۷- حرمت خمر و حلد حشیحاس و افیون، ۱۸- ربا و احکام آن، خاتمه در توبه و استغفار. نسخه ها در تقدیم و تاخیر بابها و عبارتها جدایی‌هایی دارند.

در باب یازدهم، نگارنده زنجیرهٔ طریقت خود را یاد کرده است : از برهان الدین سمرقندی و وی از عبدالرحمان کسرقی و او از ابوالحمد کوز باشی، از علی لالا، از مجد الدین بغدادی، از ابونجم الدین، از عمار بن یاسر، از ابن نجیب سهروردی، از ابی احمد غزالی، از بکر نساج... و میرسد به حسن بصری)

آغاز: نحمد الله ربنا ، الهمنا و اهدنا الصراط المستقيم ؛ و صل وسلم صلاه . . . در نفسير حسيني آورده ، اهد . . .

6072 ۱۷۳۷ نستعليق خفه ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه‍.ق آغاز برابر نمونه ، (ص ۵۵- ۶٤) عنوان و نشان شنگرف ، محشي ، کناره ها وصالي شده.

6073 ۳۳۷۲ نستعليق شکسته آمیز ، س ۱ مجموعهٔ یک خطی مؤرخ ۲۹ شوال ۱۲۹۰ه‍.ق (ص ۱- ۱۵) ، آغاز افتاده : سر ناختنهای خود را زیرا که این سنت رسول الله (ص) است . . ، نشان شنگرف.

2583

تحفة الغاسلين

از السعيد ؟ **لاهوری** قادری حنفی ، نوادهٔ حاجی محمد سعید لاهوری ، که در دیباچه از مرشد خود «حضرت صاحب مخدومی حاجی نصر الله شکارپوری» ، یاد می کند ، به خواهش محمد فارسی خوان سکنهٔ محمود کانه از متعلقات جلال آباد کابل ، در آداب سنت و شوی و کفن مردگان ، در هشت باب ، به شمارهٔ درهای بهشت ، نگاشته است : باب ۱- مسایلی که تعلق به مریض دارند از وضو ، روزه ، ۲- توبه و تلقین ، ۳- ساختن کفن و دوختن و گرم کردن آب و سرسر و نعش و احوال غاسل و غسل دادن، ٤- پوشانیدن کفن، ۵- اسقاط، ٦- حمل جنازه و نماز گزاردن ، ۷- کاویدن قبر و بردن مرده به درون گور ، ۸- تلقین.

آغاز: حمدله. صلاه. اما بعد ، می گوید فقیر . . . السعید القادری الحنفی اللاهوری وأسه زادهٔ عالم ربانی . . . حاجی محمد سعید لاهوری.

6074 ۲۹۰٦ : نستعلیق چخته ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. در ''جنگ'' فقهی (ص ٤۹-۹۱) ، آغاز برابر نمونه ، موریانه زده ، عنوانها شنگرف ، پیش و پس آن فصلهائی سست در مسایل فقهی ، رویهم ۱۵۸ ص.

0

تحفة الفرايض

در بخش منظومه ها : ۱٥۷۵ گذشت.

0

تحفهٔ معین شاهی: تحفهٔ حسین شاهی

2584

تحفة المشتاق فی بیان النکاح والصداق

از جمال الدین محمد، عرف حسن علی هاشمی، به خواهش دوستان، در یک مقدمه و دو مقصد و یک خاتمه، بنام «تحفة المشتاق فی . . .» نگاشته است (دیباچه).

مقصد ۱ـ نکاح سنت پیامبران است، ۲ـ کیفیت تحریر وثیقه‌ی نکاح، خاتمه در فواید متعلقه به زوجین.

آغاز: الحمدلله الذی احل النکاح و حرم السفاح . . .، اما بعد، میگوید بندهٔ مسکین جمال الدین . . .

6075 ۸۰۷۱ : نستعلیق ریز شکسته آمیز، مولوی محمد بدر الدین ولد میان نور احمد، ۱۲۷۸ه.ق. آغاز برابر نمونه، ش ۲ مجموعه (ص ۱۴۵-۱۷۰). در ابان ۱۳۵۷ خ خریداری شده است.

2585

تحفهٔ ملکی

از ناشناس. فقه حنفی ست و ارتباطی با «تحفهٔ ملکی» (نسخه ها ۲ : ۹۱۲) این بانویه ندارد. با سرنبد های «کتاب» و «باب».

6076 ۱۴۱۵ : نستعلیق، ۹۹۹ه.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۲۷۳-۳۳۰).
آغاز افتاده . . . هلاک شود، در این صورت تاوان واجب آید، نخستین عنوان باب الکفالة است. نام کتاب در کلفون آمده.

2586

تحفة الملوک

از ناشناس، که نام خود را در دیباچه نبرده، در مسایل شکار، به نام

«تحفه الملوک» ، نامبوب ، به روش اگر ترا پرسند ، بگو.

آغاز: الحمدلله الذی هدانا الی الدین القویم ، و الصلاه علی رسوله محمد . . . اما بعد ، آموختن یک مسئلهٔ شرع فاضلتر است از عبادت شصت سال . . .

6077 ۶۸۰۴ · نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه‍.ق. در جنگ فقهی (ص ۲-۱۷) ، پیش و پس رساله مطالب پراکندهٔ فقهی ست ، رویهم ۳۲۰ ص.

2587

تحفة الملوک والسلاطین : ترجمهٔ...

متن از **محمد بن ابی بکر رازی** (م ۵۶۶ه‍./ ۱۱۷۱-۷۰م.). ترجمه از ناشناس. نخست عبارتی به عربی آورده ، آنگاه آنرا به فارسی ترجمهٔ شرح مانندی کرده است. (بنگرید به : تحفه الملوک، بخش عربی همین فهرست).

آغاز: کتاب الطهاره. این کتاب در بیان مسئله و مسائلیکه تعلق دارد به طهارت است. طهارت در لغت پاکی ست و در شریعت شستن اعضای مخصوص است ، به وجه مخصوص.

6078 ۳۹۰۹ : عربیها نسخ ، فارسیها نستعلیق، سدهٔ ۱۴ه‍.ق. و در هامش به ترکی ترجمه شده است ، آغاز برابر نمونه ، ۵۸ ص.

2588

تحقیق الحق المبین

از **احمد سعید** بن ابو سعید **مجددی** نسباً و طریقتاً، (که یاد وی در «انهار اربعه : ۶۱» گذشت). پاسخ چهل پرسش فقهی ست به فارسی آمیخته به عربی.

آغاز: الحمدلله الذی هدانا الصراط المستقیم، و جنبنا عن الافراط و التفریط . . . اما بعد ، نموده می آید که بعضی از دوستان صمیمی استفسار مسایل اربعین از این لاشیء احمد سعید بن ابو سعید مجددی.

(ل. ک. جریده ۱ : ۶۳۸ احمد سعید مجددی که کس دیگری ست و : ۷۰۹ احمد سعید مجددی که همین کس است).

6079 ۴۳۳۵ : نستعليق حوانا، عبدالواحد ولد آخوند زاده، در توابع شهر جلال آباد، با تاريخ ۱۲۸۳هـ.ق. به همين جامه در مجموعه، ش ۲، (ص ۱۳۸-۱۵۰).

2589

تحليل ماحل الله

از خليل الرحمان يوسفى مصطفى آبادى بن محمد عرفان. در ديباچه مىگويد: هشت سال پيش از اين، خلاصه اى در اين باره با چند مسئلهٔ ديگر نوشته بودم، و اكنون كه سال ۱۲۵۴هـ./۸-۱۸۳۹م. است بار ديگر اين مسئله را به استناد مطالبى كه در تفسير «فتح العزيز» آمده بررسى ميكنم. (و از هموست «رسم الخيرات ۲۲۳۴» در همين مخزن).

در رد وهابيان است. و گفتهٔ ايشان مبنى بر اينكه به استناد آيت «ما احل به لغير الله» نمى شود چهار پايى را بنام پيران و بزرگان نذر و كشت. و از اينگونه است رسالههاى «ذبح جانوران منذوره» از برهان الدين و ديگرى از اسرافيل بخارايى، كه آنها نيز اينگونه نذرها را روا مى دانند.

آغاز: الحمدلله الواجب الوجود بذاته و صفاته القايم على كل شيئى . . . بعد، چونكه بسيار كسان در اين زمان در مسئلهٔ حل و حرمت منذوره كه در ظاهر . . .

6080 ۲۳۴۸ : نستعليق جمال شاه بن قطب شاه ساكن نور پور شرقپور، سدهٔ ۱۳هـ.ق. بدنبال "رسم الخيرات" (ص ۳۹-۷۱)، نشانه ها شنگرف.

2590

تدقيق النظر في مسئلة النذر : نذر

از حاجى سعد الله واعظ لاهورى (ص.ع). در چهار قسم نذر: نذر الله و نذر براى مخلوق، كه نذر كننده قصد التزام كرده باشد، سوم و چهارم: نذر الله و نذر مخلوق كه تنها تفوه باشد و گويد اين نذر خدا و يا شماست، ولى قصد التزام نكرده باشد.

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ، خصوصاً علی . . . باید دانست که نذر در شرع ایجاب مباح است ، و مباح چیزی را گویند که کردن و ناکردن وی برابر باشد . . .

6081 ۳۱۷۰ . نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ٤٥-٥١)، جدولبندی سه راه ، نام نگارنده تنها در ص. ع. و پایان به خامهٔ کاتب آمده است.

2591

ترجمة الصلاة

از ملا محسن فیض کاشانی بن مرتضی (۱۰۰۷-۱۰۹۱ه./۱۶۸۰م.). که میگوید آنرا در هشت «در» به شمارهٔ درهای بهشت نگاشته «ترجمه الصلاة» نامیدم.

در ۱- در اذان و اقامه، ۲- ادعیه ی افتتاحیه ، ۳- تفسیر فاتحه ، ٤- تفسیر سورهٔ قدر و توحید ، ۵- ذکر رکوع ، ٦- ذکر سجود ، ۷- قنوت ، ۸- تشهد و تسلیم.

آغاز ۱ : هر که نه گویا به تو، خاموش به . و آنچه نه یاد تو، فراموش به. پوشیده نیست که نماز . . . **آغاز ۲** : سپاس و ستایش کریمی را که . . . [ذریعه].

(ن. ک. ذریعه ٤ : ۱۱٤ - مشار : ۱۲۹۷ که پنج چاپ آنرا نشان داده است).

6082 ۷٦۳۱ : شکسته ی خوش ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نشان شنگرف ، موریانه به سدت آسیب رسانده است ، ۵۰ ص.

6083 ۵۳۹۹ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص۱۱۵-۱٦٦). عنوان و نشان شنگرف.

6084 ۷٦۰۵ : نستعلیق و نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز ۰ در همه جای آگاه است . ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۲ راه، ٤٦ ص.

2592

ترجمة الصلات

از **ابوالرضا محمد**، ترجمۀ نماز است، نامبوب و موجز.

آغاز: حمدله. صلات. بعده، میگوید بندۀ ضعیف ابوالرضاء محمد، که چون اسلاف صالح را اتفاق است، بر آنکه کتاب . . .

6085 ۳٤٦۰: نستعلیق پخته، چهار شنبه بوقت نماز . . . با تاریخ ۱۱۳٤ هـ. به همین جامه در مجموعه ش ۳، (ص. ۱٦۰-۱۷۳)، آغاز برابر نمونه. نشان شنگرف.

6086 ۷۸: نستعلیق پخته و ثلث، میان سلیمان ولد محمد عاقل، ساکن قصبۀ جهنگ سیال، ۱۱۸۵ هـ ق. آغاز برابر نمونه، عربیها زیر خط شنگرف، ۲۲ ص (ف. تسبیحی ۱: ۱۱۷-۱۱۸).

2593

ترغيب الصلات

از **محمد** بن احمد **زاهد**، معروف به ربن، از آغاز سدۀ دهم هـ. و به پس از آن. در دیباچه میگوید آنرا از صد و شش کتاب بیرون کشیدم و نام آنها را می‌برد، و از ابوالمظفر محمد شاه سلطان و علی کشانی یاد می کند. فقه حنفی ویژۀ نماز است، در سه قسم و فصلهایی: **قسم یکم**، فرضیت صلاه، چهل و پنج فصل (: ۱- فرضیت صلاة، ۲- فرایض صلاه، ۳- معرفت قبله . . .)، **قسم دوم**، در انواع طهارت، بیست و یک فصل (: ۱- انواع وضو، ۲- فرایض وضو، ۳- سنن وضو، ٤- نوافل وضو . . .)، **قسم سوم**، در احداث و نجاساتها، چهار فصل (: ۱- تقسیم احداث، ۲- تقسیم انجاس، ۳- نجاسات مرئی، ٤- نجاسات غیر مرئی).

آغاز: الحمدلله الذی جعل الصلات وسیله الی الجنات وسبباً لرفع الدرجات . . . پس از حمد خدای و درود مصطفی(ص) میگوید... محمد بن احمد الزاهد... ان. ک. اته: ۲٦۰۸- ریو ۲: ۸۰۷ که انتخابی ست از این- کشف الظنون، ترغیب الصلاه - ایوانف: ۱۰۳۲ که به استناد نسخۀ مؤرخ ۹۸۸ هـ میگوید

از میانهٔ سدهٔ دهم و نه پس از آن است و به استناد نسخهٔ ما (زیر) بایست گفت از آغاز سدهٔ دهم.)

6087 ۱۰۹۸ : نستعلیق، شاه بن ابراهیم، جمعه صفر ۹۹٤ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ٦- ۳٤)، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف.

6088 ٤۰٦۹ : نستعلیق خوش، خواند میرک بن خواند محمد شیخ، در سمرقند، ۹۸۹ ه.ق. آغاز: پس از حمد خداوند (مانند نمونه)، با یک سرلوح زرین، جدولبندی هفت راه، نام نگارنده در دیباچه دست خورده، عنوانها به زر و لاژورد. نسخه در سه قسم است و هر قسم چند فصل و رویهم ٦٦ فصل دارد، ٤۱۳ ص.

6089 ۳۰۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه، در دیباچه نام نگارنده محمد بن احمد زاهد آمده است، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی سه راه، محشی موریانه زده، ٤۷۰ ص.

6090 ۱۰٦۸ نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: عورتی ست و باف عورت نیست، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ٦ راه، ۳۵۰ ص.

6091 ۱۷۰۸ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، انجام نیز در فصل ٦٦ افتاده، ٤۷۸ ص.

6092 ۷۱۷۱ : نستعلیق پخته، ۱۰۹۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، نام نگارنده محمد بن احمد بن محمد زاهد آمده است، عنوان و نشان شنگرف، ۲۱۱ برگ شمار دارد.

6093 ۲٦٦۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق آغاز برابر نمونه، نام نگارنده، محمد احمد زاهد است، عنوان و نشان شنگرف، انجام در قسم سوم فصل ۷۱ افتاده است، ۷٦٤ ص.

6094 ٦۱۳۱ : نستعلیق شکسته آمیز، ملا عیل خان بن ابراهیم خان، پنج شنبه ۲۳ ذیحجهٔ ۱۱۷۸ ه.ق. صفحهٔ آغاز نیمه تباه شده است، عنوان و نشان و جدولبندی دو - یک راه شنگرف، ۳۰۸ ص.

6095 ٦۷٦۹ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده، آغاز: کند بعد از آن . . . عنوان و نشان شنگرف، ۳٤۸ ص.

6096 ۶۳۸۴ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه انجام افتاده ، در دیباجه نام نگارنده محمد بن احمد بن زاهد آمده است. عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی سه راه و کمند بندی شده ، ۵۷۸ ص.

6097 ۱۵۳۵ . نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز دیباجه در میانهٔ فهرست مطالب افتاده است ، عنوانها شنگرف ، انجام در فصل ۶۳ افتاده.

6098 ۴۰۰ : ثلث تحریری ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نام نگارنده در دیباجه محمد بن ولاه الله تعالی آمده است ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در فصل ۶۱ افتاده ، ۴۷۴ ص (ف. تسبیحی ۲ : ۸۵-۸۷).

6099 ۲۸۵۸ : نستعلیق خوش ، قادر بخش سیالکوتی ، وقف صلات صحی ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نام نگارنده محمد بن احمد بن زاهد آمده است. عنوان و نشان و جدولبندی دو راه شنگرف ، ۵۷۳ ص.

6100 ۵۹۷۹ : نستعلیق پخته ، ۱۲۲۹ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباجه نام نگارنده احمد محمد زاهد آمده ، عنوان و نشان شنگرف ، محشی ، ۲۶۹ برگ شمار دارد.

6101 ۷۰۲۱ : نستعلیق شکسته آمیز ، احمد یار ولد امام بخش ولد محمد حیات ، ظهر ۲۷ شوال ۱۲۶۴ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباجه نام نگارنده محمد بن احمد بن زاهد آمده است. عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده ، ۴۵۹ ص.

6102 ۲۱۸۷ : نستعلیق پخته ، صفی الله بن میر رحیم بیگ ، شنبه ۲۳ ذیقعده ، ۱۲۸۳ه.ق. آغاز: حمدله . صلاه . پس از حمد خدای (مانند نمونه) ، در دیباجه نام نگارنده محمد بن ابی زاهد آمده است. عنوان و نشان شنگرف ، ۳۸۲ ص.

6103 ۶۸۹۶ : نستعلیق ، نصیر بن ملا رحمت الله ، ۱۳۰۰ه.ق. آغاز افتاده : نزدیک علمای ماست.. ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۹۶ ص.

6104 ۴۶۸۸ : نستعلیق پخته ، فضل دین، برای محمد حیات، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، نام نگارنده در دیباجه محمد بن احمد بن محمد زاهد یاد شده ، عنوان و نشان و جدولبندی دو راه شنگرف، سپس ''چهل باب'' ، ۵۱۹ ص.

2594

تعجیل صلات مغرب

از شیر خان ، بنگرید به رسایل شیر خان : ٤٢٤.

6105 ۲۳۱۲ : نسخ خوش، ۱۳۱٤ح/۱۳٤۰هـ.ق. ش ۷ مجموعه رساله های او (ص ۱۷٤-۱۷۹).

2595

تنبیه الصلاة

از خالقداد بن عبدالله. نام نگارنده و کتاب در دیباچه آمده است. با عنوانهای «باب» بی شماره : باب در بیان نماز و روزه و زکات. و سرنبدهای «مسئله».

آغاز : حمدله. صلات. اما بعد، میگوید فقیر حقیر خالقداد بن عبدالله . . .

6106 ۸۰۸۳ : نستعلیق محرری پخته ، غلام قادر ولد میان ضیا بخش ، ۱۲٤٤هـ ق. (پایان مجموعه به یک جامه) ، (ص ۵۹-۹۷) ، آغاز برابر نمونه ، نشانه ها سنگرف ، در آبان ماه ۱۳۵۷ ح خریداری شده است.

2596

تهذیب الصلاة

از بلگرامی ، روشن ضمیر شاه طیب نعمت اللهی ، به خواهش برادران و دوستان ، در یک مقدمه و سه مقصد و نوزده باب و نود و یک فصل و یک خاتمه نگاشته است : مقدمه در بیدار شدن از خواب و خلا رفتن و آداب آنها. **مقصد یکم** در طهارت ، در سه باب ، باب یکم در وضو در هفت فصل . . . **مقصد دوم** در نمازها ، در چهارده باب ، باب یکم در دو فصل . . . **مقصد سوم** در روزه ، دو باب . . .

فهرست بابها و فصلها و ماخذ کتاب در دیباچه آمده است.

آغاز : الحمدلله الذی خلقنا لمحض المعرفه و الطاعات ، و کلفنا بانواع الفرائض . . . اما بعد این رساله ای ست در بیان آداب خلا و طهارت و طریق وضو و . . . کثیر التقصیر روشن ضمیر شاه طیب نعمت اللهی بلگرامی.

6107 ۷۹۱۵ : نستعلیق پخته ، شیخ محمد حسین ، ۷ شوال ۱۲۴۳ھ.ق.
آغاز برابر نمونه ، نشان شنگرف ، ۲۳۷ ص.

2597

تیسیر الاحکام

از **شهاب شمس عمر دولت آبادی** ، شهاب الدین احمد بن شمس الدین بن عمر (م ۸۴۸ھ/۱۴۴۵م.). در دیباجه از مجلس عالی خاقان اکرم مخاطب به خطاب اشرف یاد میکند ، (و بیت : بازوی شاه اشرف **ابراهیم شاه را** - باد **قوتی** که قوت او قوت جهان است) ، که از وی خواسته کتابی در احکام دین به پارسی بنگارد، و وی این مجموعه را ساخت و «تیسیر الاحکام» نام نهاد.

وی سلطان ابراهیم شرقی ست که در جونپور ۸۰۳-۸۴۴ھ/۱۴۰۰-۱۴۴۰م. فرمانروایی می کرد ، و نگارنده سمت قاضی القضاة و امیرالامراء را در دربار وی داشت. و آنچه اته و ریو دربارهٔ روزگارش نوشته اند درست نیست.

و با همان عبارت «ایمان و احکام : ۲۱۸۳» آغاز می شود (ولی آن نیست) : **باب یکم** در ایمان ، فصل در کلمه ی کفر ، **باب دوم** در ترک گناه ، فصل در توبه ، **باب سوم** در احکام ، در سی و نه فصل :۱- فضیلت نماز ، ۲- طهارت ، ۳- فرایض وضو . . . **باب چهارم** در محضورات و مکروهات ، در سه فصل ، **باب پنجم** در اخلاق ، چهار فصل : ۱- آداب حق تعالی ، ۲- آداب معیشت با بزرگان ، ۳- معیشت با دوستان ، ٤- معیشت با سایر مردمان.

از ویژگی این کتاب نثر آمیخته با نظم آن است. نسخه‌ها با یکدیگر جدایی هایی دارند. (ن.ک. اته : ۲۵۹۵- ایوانف : ۱۰۸۵- نفیسی ۱: ۲۵٤، ۲٦۵- اخبار الاخیار : ۱۸٦ - علمای هند : ۸۸).

آغاز : حمد متوافر و ثنای متکاثر مر حضرت صمدیت ذی الجلال جل جلاله را که اساس دین حنیف . . . اما بعد ، میگوید . . . شهاب شمس عمر دولت آبادی.

6108 ۳۹٦ : بهار خوش ، ۹٤۷ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ۱٤۳ برگ شمار دارد.

6109 ۴۷۲۶ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نام نگارنده در دیباچه شهاب شمس عمر دولت آبادی یاد شده است ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۷۸ ص

6110 ۱۳۶۵ : نستعلیق پخته ، فقیر ابراهیم ولد مرحوم عبدالعلیم ، ساکن کوت بهادر، ۵ ح ۱/۱۱۲۲ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۱۷۳-۲۵۲) آغاز برابر نمونه عنوان و نشان شنگرف. فصل بندی بالا از این نسخه است

6111 ۳۱۸۳ : نستعلیق شکسته ، بدر الدین ، ۱۲۲۲ه.ق. در ش ۱ به همین جامه ، س ۲ مجموعه (ص ۱۹۳-۳۰۸). آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده ، همان کتاب است ولی فصل بندی آن کمی جدایی دارد.

6112 ۵۴۴۸ نستعلیق طلنگی ، سدهٔ ۱۳ه.ق. س ٤ مجموعه (ص ۸۸-۱۳۹) ، آغاز برابر نمونه

2598

تیسیر الشاغلین

از ابوالمحامد جمال الدین **موسی** بن حامد **ملتانی** بن عبدالرزاق بن . . . محیی الدین شیخ عبدالقادر گیلانی ، به نام تیسیر الشاغلین ، در سه باب و هر باب در چند فصل : باب ۱- در نماز های پنجگانه ، شش فصل ، ۲- در نمازهای سنن و غیر موقته ، شش فصل ، ۳- در آداب تلاوت قرآن ، و روش اذکار جهر و باطن و ذکر حبی و ذکر مراقبت و طریق آن ، به روش گروه قادریان ، شش فصل. (دیباچه).

نگارنده پس از مرگ پدر ، خلیفه و سجاده نشین وی شده، و در پیرامون ۹۷۸ه./۱۵۷۰م در گذشته و در اوچ به خاک سپرده شده است (خزینه ۱ : ۱۲۷-۱۲۸ ، زندگینامهٔ پدرش سید حامد).

آغاز : حمدله. صلاه. قال الشیخ العالم الولی العارف سید السادات و منبع البرکات . . . ابو المحامد. . . که این حز و لطیف است در بعضی وظایف اوقات بروش سلسلهٔ درویشان . . .

6113 ۷۲۲۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۱٤۰ ص.

2599

ثمرة الایمان و حلاوة الاسلام : حلاوة الاسلام

از ناشناس ، که نام خود را در دیباچه نیاورده است ، به نثر آمیخته به نظم ، و صوفیانه. در شصت و یک باب : ۱ـ عقاید ، ۲ـ معرفت بلوغ ، ۳ـ معرفت الوهیت ، ۴ـ معرفت محمد (ص) ، ۵ـ معرفت قرآن ، ۱۰ـ صفت ایمان ، ۱۵ـ شرف شریعت ، ۲۵ ، سنتهای وضو ، ۳۰ـ فرایض غسل ، ۴۰ـ مفسدات نماز ، ۵۰ـ فضیلت علما ، ۵۵ـ کشیدن آب چاه از پلیدی ، ۶۱ـ حکایت و نقلیات از مشایخ ماضی.

نام کتاب در دیباچهٔ نسخه ها گوناگون یاد شده است. (ن.ک. به نسخه های زیر).

آغاز : الحمدلله الذی امرنا بالعلم و العدل و الاحسان و نهانا عن الجهل و العصیان . . . بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین ، که این کتاب معظم و مکرم ثمره الایمان و حلاوت الاسلام . . .

6114 ۲۳۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نام کتاب در دیباچه ''ثمره الایمان در بیان حلاوه الاسلام'' یاد شده ، فهرست ۶۱ باب در دیباچه آمده ، ۱۹۸ ص. (ف. تسبیحی ۱ : ۱۶۴-۱۶۷).

6115 ۳۲۶۱ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه به کناره ها آسیب رسانده ، ۱۹۲ ص.

6116 ۹۲۹ : نستعلیق و تحریر ، الله دتا ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، در دیباچه بنام ثمرة الایمان الانام وحلاوه اسلام نامیده شده است ، در ۶۱ باب که فهرست آنها در دیباچه آمده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۵۲ ص. (ف. تسبیحی ۳ : ۱۴۸-۱۴۹).

6117 ۱۵۱۶ : نستعلیق پخته ، نودی شاه ولد قاضی غلام علی ، ۶ شوال ۱۲۵۹ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها نا نویس ، ۱۴۲ ص.

2600

جامع عباسی

از شیخ بهایی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ه‍./۱۵۴۶-۱۶۲۱م.). بنام شاه عباس یکم (۹۹۶-۱۰۳۸ه‍.ق.)، در بیست باب نگاشته است: ۱- طهارت ۲- نمازهای واجب و سنتی، ۳- روزه، ۴- زکات و خمس، ۵- حج، ۶- وقف و تصدق، ۷- زیارت قبور، ۸- عهد و نذر و سوگند، ۹- بیع و رهن، ۱۰- اجاره و عاریت، ۱۱- نکاح، ۱۲- طلاق، ۱۳- شکار، ۱۴- کشتار و حلال و حرام از جانوران، ۱۵- آداب طعام خوردن، ۱۶- قصاص، ۱۷- اقرار، وصیت، ۱۸- حدود، ۱۹- خون بها ۲۰- مسایلی در طهارت. و بخشهای کوچکتر «فصل» و «مطلب».

آغاز: حمدله. صلاة. و بعد، چون توجه خاطر ملکوت ناظر اشرف اقدس کلب آستان علی . . .

نگارنده تنها تا باب پنجم (حج) را به انجام رسانده و در گذشته است. و پس از مرگ وی نظام الدین ساوجی پانزده باب بر آن افزوده و به انجام رسانده است. نسخه ای دیگر از متمم آن، نگاشتهٔ خواهر زادهٔ او زین العابدین حسینی دیده شده است که تنها باب ششم را در مزار، در دوازده «مطلب» دارد (ن.ک. ذریعه ۳: ۳۴۰ و ۵: ۶۳).

نسخهٔ چاپ هند را بدو گونه دیدم: «جامع عباسی پنج بابی» که تنها پنج باب نخست آن است. و دیگری «جامع عباسی پانزده بابی» از همان ساوجی پیشگفته که از باب ششم آغاز و به بیستم می انجامد. این دو چاپ از نولکشور و بی تاریخ بودند. (ن.ک. مشار ۲: ۱۴۹۸، که از ۲۳ چاپ آن نشانی داده است. و اینکه نوشته است «مشتمل است بر ۳۷ باب ۲۲ از شیخ بهایی و ۱۵ از ساوجی» درست نیست).

6118 ۴۲۵۳: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ه‍.ق. آغاز یک صفحه نونویس، عنوان و نشان شنگرف جدولبندی سه راه، ۵۶۸ ص.

6119 ۷۶۱۵: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ه‍.ق. آغاز و انجام افتاده آغاز: نمایان است، پس باید که، عنوان و نشان شنگرف، مریانه زده، وصالی شده، ۳۲۶ ص.

6120 ۷۳ : نستعلیق خوش، شاه حاکی معروف به قاضی معزالدین سیالکوتی، ۲۷ صفر ۱۲۸۰ ه.ق. آغاز برابر نمونه، نشان شنگرف، ۲۸۶ ص (تسبیحی ۱ : ۱۳۹-۱٤۱).

6121 ۱٤۸۳ : نسخ خوش، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۳٦٦ ص.

6122 ٦۸٦٦ : نسخ و نستعلیق، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : مبحث دوم در مکان نماز. بدانکه سی و سه . . . ، ۱۹٦ ص.

2601

جامع العجایب

فقهی است به عربی و فارسی، با نقل منابع، با عنوانهای «فصل» و در پایان به نام جامع العجایب نامیده شده است.

آغاز : حمدله. صلاة. روی عن عوارف بن مالك (رض) عن النبی (ص) انه قال لایخرج المومن فی طلب العلم حتی اعتقه الله.

6123 ٤۹۹٦ : نستعلیق طلگی، سید حسین شاه، ساکن نری، ۱۳۰۳ ه.ق. عنوان و نشان و جدولبندی دو راه شنگرف، ۲۰۷ ص.

6124 ۷۹۱٤ : نستعلیق ناپخته، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز نزدیك به نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۱٦۹ ص.

2602

جامع فقه الممات : فقه ممات

از ابوبکر محی‌الدین صدیق بن حبیب الله زبیری برهانپوری [دیباچه] و از نسخهٔ دیگر (کراچی، سید مهدی بیدری) چنین نقل شده است : ابوبکر محی‌الدین محمد صدیقی بن . . . نام «فقه ممات» در احکام مردگان در دوازده فصل : ۱- غسل میت، ۲- تکفین مرد و زن، ۳- تکفین شهیدان، ٤- نماز جنازه، ۵- حمل جنازه، ٦- تکفین و بنای قبر، ۷- عذاب قبر، ۸- مسایل

شتی ، ۹- عدت ، ۱۰- حیلهٔ اسقاط و کفارات ، ۱۱- تعزیت و اطعام ، ۱۲- زیارت مردگان. خاتمه در عبور از قبور.

آغاز: الحمد لله الذی یخرج الحی من المیت ، والسلام و الصلوات علی شفیع . . .

6125 ۶۸۳۹ : نستعلیق پخته ، خادم محمد برهان بن عبدالکریم ، ۷ ج ۱۲۷۲/۲ ه‍. ق. س ۱ مجموعه (ص ۱-٥٤) عنوان و نشان شنگرف.

2603

جامع الفواید

از گل محمد بن غلام محمد رضا ، که نام خود را در دیباچه آورده ، و میگوید چون کتاب «نورالهدی» را کتابی مختصر و سودمند یافتم ، از خود حواشی بر آن نوشتم ، و سپس به خاطرم رسید که متن «مختصرالوقایه» و «نورالهدی» و حواشی یاد شده را در یکجا گرد بیاورم ، و بدینگونه در این کتاب که «جامع الفواید» نامیدم ، نخست منقولاتی از «مختصرالوقایه» و آنگاه منقولاتی از «نورالهدی» و سپس حواشی خود را آوردم.

فقهی است با عنوانهای «باب» ، و در هر باب سربندهای «من المختصر» و «من نورالهدی» و «من الحوشی» ، و مطالب به عربی و فارسی آورده شده است و بدینگونه یک نمونهٔ جالب و قابل بررسی از فارسی ملمع با زبان عربی ست که نه تنها برخی مطالب به عربی و برخی به فارسی ست ، بلکه در بیان یک مطلب از عربی به فارسی و از فارسی به عربی جابجا می شود.

آغاز: حمدله. صلات. فیقول الفقیر الی الله گل محمد بن غلام محمد رضا . . . لما رایت نورالهدی کتاباً مختصراً مشتملا علی. . .

6126 ۳۷۹۹ : نستعلیق پخته ، پهلوان ، ساکن کرهٔ موطان ، جمعه ۲۲ ع ۱۲۶۳/۲ ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ٤٤۲ ص.

0

جنت الفردوس

در بخش اخلاق، ص ۹۰۷ گذشت.

2604

جنگ قاضی میر عبدالله بخارایی

جنگ مسایل فقهی ست با سرنبد های: «در این مسئله» و مرتب به ترتیب کتابهای فقهی، از کتاب طهارت تا کتاب الحنثی.

نام نگارنده در سر آغاز نسخه آمده است.

آغاز: کتاب الطهاره. در فرض وضو. در این مسئله که به شریعت حضرت نبوی(ص).

6127 ۱۵٤۵ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۱۵۸ - ۷۰۳). عنوانها شنگرف، در متن و در هامش.

2605

جواب المسایل : جواب الفرایض

از **قطب الدین محمد**، به روش سوال و جواب، از کتابهای زیر بیرون کشیده است ۰ ترغیب الصلاه، مجموعه ی خانی، مجموعه ی سلطانی، عمده الاسلام، تیسیر الاحکام، صلاه ما چینی، اساس المصلی، حلاوه المصلی، خلاصه ی کیدانی، شرح وقایه، فتاوی سراجی، کنزالعباد، صلاه مسعودی، شرح خلاصه، خلاصه الاحکام، حجه الاسلام، منیه المصلی و برخی کتابهای دیگر.

آغاز: حمد و ثنای خدای ایزد را سزد، که جملهٔ عالم در تحت تصرف اوست، و درود نامتنهای. . . بدانکه این مجموعه فرایض تصنیف قطب الدین محمد.

6128 ۵۸۲۶ . نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نام جواب الفرایض است ، عنوان و نشان شنگرف ، ۸۸ ص.

6129 ۷۰۷۵ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۱۸)، نام جواب الفرایض است ، عنوان و جدولبندی دو راه شنگرف.

6130 ۱۸۱٤ : نسخ نستعلیق آمیز ، محمد ولد ملا عبدالکریم ، ساکن در مرادی در ده بی جیلان، ۱۲۵۷ه.ق. ، آغاز برابر نمونه ، نام جواب المسایل است ، ش ۲ مجموعه (ص ۳٤-۱۱٦) ، عنوان و نشان شنگرف.

0

جواهر الاسلام : شرح . . .

در مجس منظومه ها ، ص ۱۵۸۷ گذشت.

بایستی افزود که (نفیسی ۲ : ۷۸۰) نام سرایندهٔ متن را مولانا **نظام الدین شریف هروی** یاد کرده که در ۸٤٤ه/۱٤٤۰-۱٤٤۱م سروده است ، و نام شرح کننده را سید **خلیل الله** بن سید محمود **زبار تگاهی هروی** ، دانشمندان سدهٔ نهم ه. یاد کرده است اما در نسخهٔ ما، باوجود اینکه تاریخ سرودن تطابق دارد نام سراینده **زین الدین خطیب** آمده است، و نام شارح بدست نیامد. شاید نام وی در دیباچهٔ منثور نسخه بوده است که افتاده و تنها یک سطر از پایان آن مانده است.

2606

حج : رساله در . . .

از مولوی محمد اسحاق دهلوی ، که در تاریخ کتابت نسخه ی ۱۲٤۱ه (۱۲٤۵ه) به «سلمه الله» دعا شده است. شاید شاه محمد اسحاق بن محمد افضل فاروق دهلوی (م۱۲٦۲ه/۱۸٤٦م) باشد.

آغاز : بدانکه هر که ارادهٔ حج از هندوستان کند ، و به راه سورت در جهاز نشسته.

6131 ۵۹۱۵: نستعلیق، عبدالرحمان شکارپوری، ۱۲٦۱ه.ق. (ص۱-٦۰۷).

0

حجة الاسلام

در بخش عقاید، ص ٤٩٩ گذشت.

2607

حديث : شرح كتابى در...

با عنوانهای باب، و هر باب در چندین فصل کوتاه، مسایل فقهی عرفانی، اخلاقی، تفسیر است، با دیدی از اهل سنت و جماعت، از آن میان: باب آداب المريدين والفقراء الصادقين، سالكى الصوفيه. در بيان آداب مريدان و فقرا كه اهل صدقند، كه راه روانگان صوفيه اند (ص ۲۸۸). فصل اما الرافضيه فاربعه عشر فرقه التى تفرعت عنها، فاولها القطعيه. و اما رافضه پس چهارده فرقه متفرق شده اند، نخستین از ایشان قطعیه است. سموا بذالك لقطعهم على موت موسى بن جعفر (رض).

6132 ٦٤٠٧: نسخ پخته، سدۀ ۱۲ه.ق. آغاز افتاده: ... قيامت در حق تعالى است..؛ متن زير خط شنگرف، عنوانها و جدولبندی با شنگرف، ۷۳۰ ص.

2608

حديقة المتقين فى معرفة احكام الدين

از مجلسی یکم، محمد تقی بن مقصود على (۱۰۰۳ه/٤-١٥٩٥م-۱۰۷۰ه/ ٦٩-١٦٦٠م)، رسالۀ عمليۀ اوسط، كه در ١٠٦٤ه/٤-١٦٥٣م به انجام رسانده است در یک مقدمه و پنج باب و یک خاتمه: مقدمه در فضیلت نماز، باب ۱- احكام طهارت، ۲- احكام نماز، ۳- زكات و خمس، ٤- روزه، ٥- حج و زيارت، خاتمه احكام غير عبادات كه دانستن آنها ضرورى ست.

آغاز: حمدله. صلات. و بعد، چنين گويد اضعف عباد الله محمدتقى...

(ن. ک. ذریعه ٦: ۳۸۹ - مشار ٢: ١٧٣٦).

6133 ۷۷۳۵ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. موریانه زده، بازسازی شده، عنوان و نشان شنگرف، ۲۲٦ برگ شمار دارد. تاریخ نگارش در نسخه نیامده از «ذریعه» دریافت شد.

2609

حلاوة المصلی

با عنوانهای باب: باب در ایمان، باب در وضو، باب احکام و ارکان نماز، واجبات نماز، سنتهای نماز، پلیدی، شکننده های وضو، سنتهای وضو، مکروهات وضو، مکروهات نماز . . . و در هر باب عنوانهای مسئله، مسئله.

آغاز: حمدله. خالق کل مخلوقات و رازق کل مرزوقات، والصلاة علی سیدالمرسلین و المخلوقین. اسم هذا الکتاب حلاوة المصلی. باب الوضوء. مسئله.

6134 ۲۸٤۸ : نستعلیق نخبه، فتح محمد سعید اف، ١٤ صفر ١٢٢٦ هـ.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۹٤-۱۳۹)، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف.

2610

حیرت البلغاء: ترجمه . . .

ترجمه از **علی بن بهاءالدین** بن حاجی فرید، که نام وی و نام کتاب «ترجمهٔ حیرت البلغاء» در دیباچه آمده است. (شاید تصحیف «حیرت الفقهاء» باشد) در چهار رکن، و فصلهایی: رکن ۱- فیما یتعلق به اهل البیت، ۲- فیما یتعلق بعترته الطاهرین، ۳- فیما یتعلق به اجتهاد المجتهدین، ٤- فیما متعلق باجوبه المحققین . . . احکام فقهی دشوار است، چیستان مانند، که جوابها از گفته‌ی اهل بیت و عترت طاهرین و اجتهاد مجتهدان نقل می شود. فارسی روان است و به ترجمه نمی ماند.

آغاز: حمدله. صلوات. اما بعد، میگوید بنده ی گنهگار امیدوار برحمت پروردگار علی بن بهاءالدین حاجی فرید.

6135 ۵۱۲ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۹٤ ص. (ف. تسبیحی ۳ : ۸۲-۸۳).

2611

حیرت الفقیه

از **ابو سعید شریف علا قریشی** ، بنام سلطان بن سلطان محمود شاه بن ابراهیم شاه ، در مسایل فقهی دشوار ، با عنوانهای «کتاب» و بروش «سؤال و جواب» : کتاب طهارت ، کتاب صلات ، کتاب روزه میرسد به کتاب در بیان مسایل متفرقه.

سر آغاز و دیباچهٔ آن برابر است با «تحفهٔ حسین شاهی: ۲۱۹۲ » از همو ، در موضوع نیز یکی ست ، جز آنکه این یکی کوتاهتر است و نیز مسایلی دارد که در آن دیگری نیست.

آغاز : حمد ابن حمد جمیل و قصار این ثنای جزیل ، مر خداوندی را که طبایع علما ، به حل . . . میگوید داعی دولت و ثنا خوان . . . ابو سعید شریف علا قریشی.

6136 ۳۵۶۱ . نستعلیق ، ع ۱/۱۰۶۵ هـ.ق. عنوانها شنگرف نام پادشاه محمود شاه بن ابراهیم شاه ، و نام نگارنده و کتاب در دیباچه آمده است ، ۱۲۹ ص.

6137 ۳۰۰۹ : نستعلیق شکسته ، ۲۵ محرم ۱۱۳۷ هـ.ق. نویسنده ای نیمی از دیباچه را به خامه ای تازه تر از تاریخ ۱۱۳۷ حذف کرده و نام ''دعا گوی ضعیف نظام حسام کالوئی'' بجای نام نگارنده آورده است ، نام کتاب و سلطان محمود شاه بن ابراهیم شاه در دیباچه آمده است ، عنوانها شنگرف ، ۹۹ ص.

2612

حیرت فقها

از **احمد محمد عباس** ، «از زمره بندگان شیخ المشایخ نظام دولت و دین» ، هنگامی که می خواست به پابوس آن قطب برود ، این کتاب را از کتب

معتبر بیرون کشیده به آورد خود ساخته است (دیباچه) مسایل دشوار و استثنایی فقهی ست، نزدیک به معما و چیستان با روش سؤال و جواب. و پیش از آغاز مسایل واژه ای «حیرت فقها» نگاشته که باید نام کتاب باشد.

آغاز: حمدله. صلاه. پس از حمد و درود بندهٔ درگاه حضرت صمدیت احمد محمد عباس، که از راه توفیق سلک زمرهٔ بندگان.

6138 ۴۲۸۳ : نستعلیق پخته، **فاضل محمد ولد شیخ ابو بکر**، با تاریخ ۱۱۱۳-۱۱۱۷ ه‍ ق. درمجموعه، ش ۵ (ص ۱۲۸-۱۶۳) عنوان و نشان شنگرف

2613

حیرت الفقهاء : حیرت الفقیه

از **علاء مفتی بخارائی**، (علاءالدین عمر بخارائی) که نزد بیست و دو تن استاد، علم فقه خوانده، ده سال در بخارا فتوا می داده، و بیست و دو سال بوده که در خراسان جواب فتوا می داده است. از مجموع صد و هشتاد پاره کتاب که خوانده است، بنام امیرالمؤمنین الغازی نوروز بیگ سپهسالار خراسان و عراق نگاشته است. در همین دیباچه از گذشت ششصد و نود و پنج (۶۹۰ ه‍.) از هجرت پیامبر (ص) و شکست اسلام و غلبهٔ کفر سخن میگوید. و اینکه نوروز خان مغولان را به اسلام واداشت. در هامش نسخه‌ی ۱۱۶۵ آمده است : «نوروز بیگ مشهور به براق خان پادشاه سمرقند و ماوراءالنهر است». نگارنده منابع خود را نام برده، آخرین آنها فتوایی ست از ابوالمکارم‌طهیرالله اسحاق بن ابوبکر ولو الحجی (م. ۷۱۰ ه‍-۱۳۱۰ م).

نسخه ها با یکدیگر جدایی هایی دارند. در برخی نام نگارنده و یا کتاب در دیباچه نیامده، و به جای‌ی نویسنده در سر آغاز و یا پایان آورده شده است، با سربند های «مسئله» و برخی «اگر پرسند، بگو» و یا «سؤال، جواب» می باشند.

مسایل عقیدتی و فقهی دشوار و پیچیده است، چیستان مانند، نامبوب، ولی مسایل مشابه از یک باب کنار یکدیگر جای دارند. و حاوی مسایل اجتماعی و اقتصادی خراسان است.

آغاز: حمداله. صلاه. چون ازد سبحانه و تعالی، بعد از تاریخ هجرت لی به هشتصد (ششصد) و نود و پنج سال، خواست که دین محمد الله را، که بهترین ادیان است، و مهجور شده بود.

(ن. ک. دیل کشف الظنون. حیره الفقها، از ابن سراقة اندلسی در ۸۰/۱۲٦٤م که این بیست - ایوانف : ۱۰۲٤ همین کتاب، که فهرست را آورداده است).

۱۱٦۵ : نستعلیق پخته، ۹۵۷ه.ق. س ۵ مجموعه (ص ۱۷۲-۳۸۵)، عنوان و نشان شنگرف، نام نگارنده و تاریخ ۸۹۵ در دیباجه آمده، و در هامش نورور بیگ شناسانده شده است.

۲۱۸۹ : نستعلیق پخته، سدۀ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز در دیباجه افتاده، نام کتاب در دیباجه "حیرت الفقها و حجه الفصلاء" است. آغاز: میدارد، و خود را در سلک این عده در آورد..، عنوانها نا نویس ۳۳۰ ص.

۳۸ : نستعلیق، سدۀ ۱۲ه ق. آغاز برابر نمونه، در دیباجه تاریخ نگارش ٦۹۵. و نام کتاب حیرت الفقها وحجه الفصلا نامیده شده، و نام نگارنده را ندارد، عنوانها "مسئله" است به شنگرف، ۲۵۳ ص (ف. دسیجی ۱ : ۱۷۱-۱۷۲).

۲۳۷۲ : نستعلیق پخته، ۸ ج ۱۲٦۲/۲ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۲٤-۷۱)، در پایان به نام حیرت الفقیه یاد شده، عنوان و نشان شنگرف، دیباجه را ندارد. آغاز: سوال کدام عضوست که در اندام متوضی وقت شستن فرض است.

۳۰٦۷ : نستعلیق شکسته آمیز، محمد عوض ولد علام الرسول بن سید محمد، ساکن موضع پهلوال، برای میان عبدالرحیم متوطن چکیسر، پنجشنبه، سدۀ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، نام نگارنده و نورور بیگ و کتاب در دیباجه آمده، و تاریخ (٦۹۵ه) یاد شده است.

2614

حیرت الفقیه : حیرت فقها

چند رساله ی ناشناخته در زمینه ی مسایل دشوار و چیستان مانند فقهی.

6144 ۳۲۳۵ . نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳هـ.ق. (ص ۷-۵۰) ، آغاز و انجام افتاده. در ص.ع. به خامه ی تازه تر بنام «مفرح الارواح» نامیده شده است.

6145 ۴۳۳۳ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۳هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۴)، آغاز افتاده . . . . سوال مردی علام خرید نیک دان . . ، با روش سوال و جواب ، عنوانها شنگرف.

٥

خجسته رقم

در خمس منظومه ها ۱۶۰۰ گذشت.

2615

خلاصة الاحکام

از محمود احمد بن محمد بن ابو القاسم بن احمد (طالقانی) طایفی حسینی ، برای فرزند خود ، به نام «خلاصه الاحکام» در ده باب و چهل و پنج فصل در ۷۰۲هـ/۱۳۰۴م نگاشته است (دیباچه). نسبت وی در نسخه‌ای طایفی و دیگری طالقانی و تاریخ نگارش نیز در نسخه هاگوناگون یاد شده است (ن. ک : نسخه ها). به روش اگر پرسند ، بگو : باب ۱- در صفت ایمان چند فصل ، ۲- در احکام استنجا ، در سس فصل ، ۳- وضو ، نه فصل ، ۴- غسل جنابت ، چهار فصل ، ۵- علتهای زنان ، سه فصل ، ۶- احکام نماز ، ۷- احکام نماز ، پانزده فصل ، ۸- حق زن بر شوهر ، دو فصل ، ۹- حق فرزند بر والدین و پدر و مادر بر فرزند ، سه فصل.

آغاز : حمدله. صلاه. بدان ای فرزند ، اسعدک الله تعالی فی الدارین ورزقک متابعه الحمیراء و موافقه الرسول الزهراء (رض) (ن. ک، ایوانف : ۱۰۶۸)

6146 ۱۸۹۷ . نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲هـ ق. آغاز در فصل یکم از باب یکم افتاده: و حر آن محمد رسول الله (ص) فاصلته . . ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در فصل یکم از باب دهم افتاده ، ۱۳۸ ص.

6147 ۵٤۸۳ : نستعلیق پخته، محمد حافظ ولد عاصر (؟) صفر ۱۱۰۸ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۳۷۶-۲۶۵)، آغاز چند سطری در دیباچه افتاده: و نزدیکتر کسی نبود، چرا تقصیر...» در دیباچه ده باب است ولی عنوانها در متن ۹ باب است.

6148 ۱۳۶۵ . نستعلیق پخته، شکسته آمیز، ابراهیم ولد عبدالحلیم ساکن موضع کوت بهادر، ۲۹ رجب ۱۲۲۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، ش ۳ مجموعه (ص ۳۵۵-۲۵۳) در دیباچه تاریخ نگارش ''اول محرم هشصد و پنجاه و پنج'' و نسبت نگارنده طایفی یاد شده است.

6149 ۷۶۳ . نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز در دیباچه افتاده: و واجب نیست که همه علم بجا آورند...» نام نگارنده محمود و نسبت وی طایفی و تاریخ نگارش محرم ۷۵۵ یاد شده، عنوانها شنگرف، موریانه زده، انجام افتاده، ۱٤ برگ

6150 ۲۵۳٤ . نستعلیق پخته، ۸ رمضان، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲۹۹-۲۲۷) آغاز برابر نمونه، نسبت نگارنده در دیباچه طالقانی و تاریخ نگارش ''محرم خمس و خمسین و سبعمائه'' یاد شده است، عنوان و نشان شنگرف.

2616

خلاصة الاسلام

از **اسماعیل بن لطف الله باخرزی**، از سده ی دهم، نگارندهٔ «مفتاح الحیرات» (ن. ک. همین بخش) و جز آن.

به فارسی روان با عنوانهای «باب» و «فصل» و هر باب با سربند های «مسئله» در بیست و دو باب: ۱- ایمان و اسلام و احسان و صفات باری، پنج فصل، ۲- آبها سه فصل (: آب مطلق، آب مقید، آب مستعمل)، ۳- دعا های وضو، ٤- وضو، ده فصل (: فرضهای وضو، فضیلت نافله، مکروهات وضو...) ۵- غسل، ۶- تیمم، ۷- مسح، ۸- نماز، ۹- نمازگزاردن، ۱۰- قرآن در نماز، ۱۱- واجب و سنت، ۱۲- اوقات نماز، ۱۳- سجده، ۱٤- سجده‌ی تلاوت، ۱۵- نماز جمعه (فرض است)، ۱۶- نماز عیدین، ۱۷- نماز جنازه، ۱۸- زکاه، ۱۹- روزه، ۲۰- حج، ۲۱- حیض، سه فصل،

۲۲- نفاس.

(ن. ك. ريو : ۸۰۷ كه سرآغاز آن را چنین آورده : حمد و ثنای بیقیاس خداوندی را که مجموع . . . - فرهنگنامه ها ، علیتقی منزوی : ۲۶۵ «خلاصة اللغات» از همو - نسخه ها ۱ : ۶۸ ، «حساب ضرب و مضروب» از همو ، که آنجا آمده «خلاصة الاسلام» وی در تهران ملک ۶۱۷۹ هست. نفیسی ۲. ۸۱٤).

6151 ۲۲۵۵ نسخ نخبه ، سدهٔ ۱۰ ق. س ۱ مجموعه (ص ۱-۷۱)
آغاز در دیباچه و پس از نام کتاب و فهرست مطالب افتاده : خواننا بر بیست و دو باب ترتیب دادم و خلاصة الاسلام نام نهادم . . ، عنوان و نشان شنگرف

2617

خلاصة الفقه

از عبداللطيف لاهوری ، اهل سنت. که روزگارش دانسته نیست ، و بایستی پس از ۱۱۰۷ ه ۱۶۹۶ م. باشد، که تاریخ تحریر کهن ترین نسخهٔ شناخته سدهٔ این کتاب است : نسخهٔ شیرانی (بشیر حسین ۲ : ۲۸۲). به نثر روان و سبک فارسی شبه قاره ، و بارها چاپ شده است ، در هیجده باب و هر باب در چندین فصل : باب ۱- توحید ، ۲- صفت رسول (ص) ، ۳- ایمان ، ٤- فرایض ، ۵- حیض و نفاس و حد و تعزیر و طلاق ، ۶- واجبات اسلام ، ۷- وضو و غسل و تیمم و مسح موزه ، ۸- نماز ، ۹- روزه ، ۱۰- کشتار ، ۱۱- مردگان ، ۱۲- عیدین ، ۱۳- شرایط جمعه ، ۱٤- پاکی و ناپاکی ، ۱۵- زراعت ، ۱۶- متفرقات ، ۱۷- بدعت و کفر و ضلالت ، ۱۸- ذکر.

آغاز : حمدله. صلاه. اما بعد حمد و ثنای مر حضرت واجب الوجود ، درود بی منتها بر خاتم انبیاء ، میگوید بندهٔ خاکسار عبداللطيف . . .

(ن. ك. ایوانف : ۱۰۶۲ - ایوانف ، کرزن ۳۹۰ - پاکستان مین ادب فارسی ۳ : ۳۶۶ که هیچیک از منابع بالا نیز کمکی به شناسایی روزگار نگارنده نکرد).

6152 ۶۸۵۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز پس از اما بعد ، برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۰۳ ص.

6153 ۶۲۸۳ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. با یاد داشت محمد بن عبدالله که شاید نویسندهٔ بخشی از نسخه باشد ، آغاز افتاده : در صف باریتعالی باید کرد . . ' عنوان و نشان شنگرف ، ۳۲۸ ص.

6154 ۲۲۰ : نستعلیق پخته ، ۹ ع ۱/۱۲۵ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، ش ۱ مجموعه (ص ۲-۲۳۸) ، عنوان و نشان شنگرف.

6155 ۴۴۴ : نستعلیق خوش ، عزیز خان ولد ابابکر خان افغان ، ۲۱ رجب ۱۱۴۰ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، جدولبندی به شنگرف و لاجورد ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۸۰ برگ، موریانه زده (ف. تسبیحی ۲ : ۱۵۵-۱۵۷).

6156 ۵۷۲ : نستعلیق خوانا ، میان شیخ رحمت الله ولد میان ضیف الله (سیف یا ضیف) ، یکشنبه شوال ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز ۲ سطر شرح مانندی سپس : اما بعد (برابر نمونه) ، ۵۴۰ ص. (ف تسبیحی ۲ : ۱۵۶-۱۵۷).

6157 ۴۴۰۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با یک سرلوح ساده ، جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۰۷ ص.

6158 ۴۴۴۱ : نستعلیق پخته ، محمد علی' در قصبهٔ پیشاور، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۴۸ ص.

6159 ۸۰۵۷ : تحریری خوانا ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف، در مهر ماه ۱۳۵۷ خ خریداری شده است، ۲۶۴ ص.

6160 ۷۳۴۲ : نستعلیق خام ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۳۶) ، آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف.

6161 ۳۷۵۹ : نستعلیق شکسته آمیز ، سید چمن شاه ولد اسماعیل شاه ، ۲ ع ۱۲۷۱/۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با مهر "سید چمن شاه حسینی ۵۲ . . ." ، عنوانها نانویس ، ۲۳۹ ص.

6162 ۶۱۴۳ : نستعلیق پخته ، غلام نبی ، ۱۶ شعبان ۱۲۷۱ ه./۲ ماه بساکه ۱۹۱۲ ب ، در موضع درکالی خورد سیدان ، آغاز پس از اما بعد برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۷۹ ص.

2618

خلاصهٔ کیدانی : شرح (۱)

متن «خلاصة الصلاة» معروف به «خلاصة کیدانی» از لطف الله نسفی ، فاضل کیدانی. روزگارش دانسته نیست. ایوانف در ص. ۱۰ «دستورالمصلین» که یکی از شرحهای این متن است ، مرگ وی را پیرامون ۹۰۰ه‍/۱۴۹۴م. یاد کرده است. فقه حنفی مذهب در نماز ، در هشت «باب» یکی از کتابهای درسی دروس نظامی در شبه قاره بوده و هست (ن. ک. تذکرهٔ مصنفین درس نظامی ، پرفسور اختر راهی : ۲۰۹ . فقه اسلامی ، عبدالاول جونپوری : ۹۹ که می گوید این از کتابهای مجموعه است ، که نباید از آن فتوا بیرون کشید).

شرح از محمد امین بن محمد امام ، به یمن القاب همایون رفعت بهرام، اعدل سلاطین عالم، شاهنشاه معظم ، مظفرالدنیا والدین ، سلطان بن خاقان ، ابوالفتح (محمد) ممدوح بهادر سلطان. که میگوید جاهای مشکل و معلق را از استاد محقق مولانا جلال الدین یوسف جواب پرسیده است. در نسخهٔ (کراچی ، انجمن ترقی ا و ف ۳/۲ ،) نام مهدا الیه محمد پادشاه آمده است (۱) شرحی حامل متن ، در همان هشت «باب».

برای ترجمهٔ منظوم آن (ن. ک. «فقه منظوم : ۱۶۸۱» همین فهرست).

آغاز : حمد بیحد مر واجب الوجودی را که از مرض اشتراک و ازوهم اباحت مثل و مانندی مبرو را نیست . . . و بعد ، چنین گوید . . .

6163 ۱۴۴۲ : نستعلیق ، حسن محمد، سیالکوت، ۳ رجب ۱۲۹۱ه‍.ق.
متن ۲ مجموعه (ص ۱۸-۱۲۶). آغاز چند سطری از دیباچه نانویس مانده : بخداست و بر آل و اصحاب او که . . . چنین گوید احقر عباد فیما بین الانام محمد امین بن محمد امام. . . ، عنوان و نشان سرخ.

6164 ۵۴۷۰ : نستعلیق تحریر آمیز ، محمد الدین ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه‍.ق.
آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، متن زیر خط مشکی و شنگرف ، ۱۳۱ ص.

2619

دستور المصلین : شرح خلاصهٔ کیدانی (۲)

متن همان. شرح از **سعد الدین** بن شریف (سعد بن اشرف ، سعد بن شرف) مدرس مسجد جامع **جولپور** (هند). در دیباچه میگوید این کتاب عربی بود و مردم از درک آن قاصر بودند ، آنرا به فارسی نگاشتم با افزوده هایی از خود. که میگوید آنها را از کتابهای معتبر در آوردم و در این کتاب گنجاندم.

نام نگارنده و پدرش در نسخه ها گوناگون آمده است ، و روزگارش نیز شناخته نیست.

آغاز : حمدی که افکار بلغای کبار در بلوغ غایت او عاجز آیند ، و ثنای کامله . . . اما بعد ، میگوید . . . سعد بن اشرف مدرس جامع جونپور. (ن. ک. عباسی ۱ : ۱۰۹ - بشیر حسین ، شیرانی ۲ : ۲۸۲ که از این دو منبع نیز روزگار نگارنده و یا شرح کمند بدست نیامد - ایوانف : ۱۰۵۰ که مرگ نگارندهٔ متن را پیرامون ۹۰۰ه/۱۴۹۴م و نام شرح کننده را سعد بن شرف آورده است).

6165 ۲۴۴ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، متن زیر خط مشکی ، ۱۲۵ ص ، سپس رسالهٔ ای در آداب نماز ، رویهم ۱۳۴ ص. (دسیعی ۱ : ۱۸۳-۱۸۶).

6166 ۵۸۲۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، ۱۶۴ ص.

6167 ۱۹۰۳ : نستعلیق پختهٔ ریز، نام نویسنده سیاه شده، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، متن زیر خط ، ۱۲ ص.

6168 ۶۰۲۹ : نسخ خوانا ، محمد عالم ، ۲۴ رمضان ۱۱۳۰ه.ق. آغاز افتاده : نیز حمل آسانتر است ، میانه نیز افتادگی دارد ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۲۶۷ ص.

6169 ۴۴۴۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۲۱۲ - ۳۲۶) ، آغاز برابر نمونه ، نام نگارنده در دیباچه خوانده نمی شود.

6170 ۹۲۹۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۷٤-۱۸۹) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6171 ٦۳۵۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۱۸-۲۳۰) ، آغاز برابر نمونه ، محشی.

6172 ۲۱۸۳ نستعلیق شکسته ، بدر الدین ، ۲۲ رجب ۱۲۲۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۹۲) ، آغاز برابر نمونه ، در دیباجه نام نگارنده سعد بن شرف است. در پایان آمده تمت : شرح الکیدانی.

6173 ۳۰٤۳ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباجه نام شارح سعید بن شرف آمده است ، متن شنگرف و در نیمهٔ آخر زیر خط شنگرف ، انجام افتاده ، ۱۱۲ ص.

2620

خلاصهٔ کیدانی : شرح (۳)

متن همان ، شرح فارسی گویا از احمد الله بن صوفی جهانگیر نگری بغدادی حنفی (پایان نسخه).

6174 ۳۱٤۸ : متن نسخ ، ترجمه و شرح نستعلیق ، ۲۷ ذیقعدهٔ ۱۲۵٦ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۱۹) ، آغاز افتاده : و المستحب ما فعله النبی (ع) . . . ترجمه : معنی مستحب در لغت دوست داشته شده است و در اصطلاح فقها فعلی ست . . ، در پایان نام جهانگیر نگری چنان آمده که شارح بنظر میرسد.

2621

خلاصهٔ کیدانی : ترجمه (٤)

متن همان، ترجمه از «خادم العلماء امین الدهر ولد محمد عالی تبار... برای کرم خوان ولد مهم خوان ساکن موضع حکمپور». ترجمه ای ست کوتاهتر از متن ، در همان هشت باب : ۱- فرایض نماز ، ۲- واجبات نماز ، ۳- سنتهای نماز ، ٤- مستحبات ، ۵- مباحات ، ٦- محرمات ، ۷- مکروهات ، ۸- شکننده های نماز.

آغاز: بعد حمد الله تعالی و درود بر رسول الله تعالی و علی آله و اصحابه. بعد از این میگوید ، خادم العلماء امین الدهر ولد محمد عالی تبار.

6175 ۸۰۳۲ : نستعلیق ، ۱۸ ذیقعدهٔ ۱۲۹۸ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۳۸-٦٤) ، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه. در اردیبهشت ۱۳۵۷ ح خریداری شده است.

2622

خلاصهٔ کیدانی : ترجمهٔ... (۵)

متن همان. ترجمه از غلام علی بن درویش علی بخارایی ، بدستور شاه بداغ خان . نخست عبارتی را می آورد و سپس با «یعنی» آنرا ترجمه ی شرح مانندی می کند ، روان و سبک خراسانی.

آغاز: لله تعالی الحمد و الشکر و المن ، وله النعمة و الفضل و الثناء الحسن . . . و بعد ، فیقول . . . غلام علی بن درویش علی البخاری . . .

(ن.ک. طبقات سلاطین ، اقبال : ۲۰٦ ، ۳۱۰ براق خان از خانان سیر اردو که در سالهای ۸۲۷-۸۳۱ بخشی از دشت قبچاق باختری را تسخیر کرد. در این مورد نخست اینکه در نسخهٔ ما بداغ است نه براق ، دوم اینکه اگر او باشد پس تاریخ نگارش متن نه پیش از ۹۰۰ه/۱٤۹٤م. کشانده میشود که ایوانف (۱۰۵۰) گمان زده است).

6176 ۷۳۸۲ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. (ص ۳٦-۷۸) ، متن شنگرف.

2623

حیات المصلی : شرح خلاصهٔ کیدانی (٦)

متن همان ، شرح از ناشناس ، که نام خود را در دیباجه نیاورده و میگوید چون دیدم که کتاب «خلاصهٔ کیدانی» موجز و مختصر و جامع است و از کتابهای معتبر استخراج شده ، خواستم که این کتاب شریف و مجموع لطیف را بزبان فارسی شرح کنم ، که فواید این کتاب به لباس عربی ملبوس بود و ادراک لغت

عربیه مایوس . . . و این مجموعه را حیات المصلی نام نهادم.

آغاز: حمدله. صلاه. بعد از حمد و صلات، هرگاه دیدم کتاب فقه خلاصهٔ کیدانی که کتابی بس موجز و مختصر و مجموع.

6177 ۹۰٤ : نستعلیق، میان قل احمد، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. متن زیر خط شنگرف، ٤۸ ص (ف. نسخی ۳ : ۱٥٤-۱٥٥).

2624

خلاصهٔ کیدانی : شرح . . . (۷)

متن همان، شرح از ناشناس که میگوید این ضعیف مسایل نماز را از خلاصهٔ کیدانی بیرون کشیده، به فارسی در آورده تا بر جملهٔ مسلمانان مفید گردد، و خود بعضی روایات مختاره را که مناسب بود نیز ذکر کردم. در هشت باب : ۱- فرایض نماز، ۲- واجبات نماز، ۳- سنتهای نماز، ٤- مستحبات نماز، ٥- افعالی که حرامند در نماز، ٦- مکروهات نماز، ۷- افعالی که مباحند در نماز، ۸- افعالی که تباه کنندهٔ نماز اند. و هر باب در چند فصل.

آغاز: الحمدلله الذی خلق آدم (ع) من طین، ثم خلق نسله من سلالة من ماء معین . . . اما بعد، بدلایل منقول و معقول، مفهوم و معلوم هر عاقلی.

6178 ۱۲٦٥ : نستعلیق شکسته آمیز مختصر، با تاریخ ۱۱۲۳ه‍.ق. به همین جامه در مجموعه، س ٥ (ص ۳۸۸-٤۸۰)، انجام در پایان باب ششم افتاده، عنوان و نشان شنگرف.

6179 ٤۹٦۷ : نستعلیق تحریر آمیز، سده ۱۲ه‍.ق. آغاز پس از فهرست مطالب برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده، اهدایی آقای اورنگ نمایندهٔ فرهنگ ایران در لاهور در ۱۳٥۲ح، ۹۷ ص.

2625

خلاصهٔ کیدانی، ترجمه : شرح خلاصة الصلاة (۸)

متن همان، ترجمه از ناشناس، نیز در هشت فصل و کمی نیز گسترده تر و شرح را می نماید : ۱- فرایض پانزده گانه، ۲- واجبهای بیست و یگانه، ۳-

سخن بیست و هفتگانه ، ٤- مباحهای بیست و یک گانه ، ۷- مکروها ، ۸- در محقق عام.

آغاز : حمدله. صلاة. بدانکه ارشدک الله تعالی و ارزقک خیر الدارین ، که بنده آزموده شده است ، میان این که فرمان برداری کند و خدایش ثواب دهد و . . .

6180 ٤٤٩٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۹-۳۰) ، بدنبال متن (ص ۱-۸).

2626

خلاصهٔ کیدانی : شرح. . . (۹)

متن همان ، شرح از ناشناس ، که عبارتهایی از متن را آورده و آنگاه آنرا به فارسی شرح می دهد.

آغاز : حمدله. صلاة. ستودگی از ازل تا ابد ثابت است ، از برای ذاتی که مستجمع است. جمیع صفات کامله را ، و چنین . . .

6181 ۳۰۸٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۷۵)، عنوان و نشان شنگرف ، متن زیر خط شنگرف.

2627

خلاصهٔ کیدانی : شرح . . . (۱۰)

متن همان. شرح ناشناخته. نسخه ها یکی نیستند.

6182 ۵۱۳۲ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۱-۱۲هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱٦٤). آغاز افتاده : بذکر الله تعالی فانه ، فیمد . . ، متن زیر خط سیاه و سرخ.

6183 ۳۱۸۱ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱٦٦ - ۲٤٦) ، متن زیر خط ، نشان شنگرف. آغاز : . . . حمدله. صلاة اعلم ان العبد مبتلابین ان یطیع الله تعالی فیثاب و بین ان یعصیه فیعاقب. یعنی بدان بدرستی که آزموده شده است یا بیچاره شده است.

6184 ۱٤٤۲ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۲۹۲ه.ق. در مجموعه به همین
جامه ، ش ۳ (ص ۱۲۸-). ترجمهٔ زیر نویس ، متن شنگرف.
آغاز: تمام حمد ثناب است برای خدا که پروردگار عالمیان است.

2628

خلاصهٔ مسایل الاموات

از محمد جان تاشکندی نقشبندی. با عنوانهای «فصل» بدون شماره و سر - بندهای «مسئله» : فصل عیادت مریض ، فصل در وصیت ، فصل در غسل ، فصل در کفن ، فصل در جنازه ، فصل دفن ، فصل در شهید ، فصل در نوحه ، فصل در تعزیت ، فرستادن طعام به خانوادهٔ مرده ، زیارت قبور.

آغاز: الحمدلله الذی یحیی و یموت ، و هو حی لا یموت . . . اما بعد ، فهذه رساله مسمی به خلاصه مسایل الاموات ، تالیف . . . محمد جان تاشکندی نقشبندی . . .

6185 ۷۳۲۰ : نستعلیق شکسته آمیز ، محمد معمم ، ۱۳ محرم ۵ جلوس
والا ۱۱٦٦ه ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، (ص ۱-۲۸)،
سپس فرایض (ارث).

0

خمسهٔ اسلام

در بخش منظومه ها ۱٦۰٥ گذشت.

0

دام حق : ترجمهٔ خلاصهٔ کیدانی

در بخش منظومه ها ۱٦۱٥ گذشت.

2629

درک المآرب في آداب اللحي والشوارب

از ابوالبرکات رکن الدين محمد، مدعو به ترابعلی بن شجاعت علی بن مفتی وقيه لدين (ديباحه) لکهنوی (۱۲۸۱-۱۲۱۳ھ/۱۷۹۹-۱۸۶۴م)، باسربندهای «ادب اول، ادب دوم...» و «مسئله». در پايان تارخ نگارش ۷ شوال ۱۲۶۴ھ./۱۸۴۸م. ياد شده است.

و از هموست: ازالة المعضل، اعراب القرآن، اصول و فقه، عجالة نافعه در عقيده، حاشية احمد الله، حاشية شرح جامی، شرح قصيدة برده و جز آنها.

آغاز: حمداً لمن تمم الفطره و هو معطی المآرب، و صلاه علی... اما بعد، فهذه عجالة الترجمه بدرک... (ن.ک. فقه اسلامی، عبدالاول جونپوری: ۱۴۳).

6186 ۸۰۷۱: نستعليق ريز شکسته آمیز، با تاريخ ۱۲۷۸ھ.ق. در شمارهٔ پيشين مجموعه، ش ۳ (ص ۱۷۰-۲۱۰)، آغاز برابر نمونه، عنوانها شنگرف، سپس «هدايه المحدثين» از همو. در ابان ۱۳۵۷ خ خريداری شده است.

0

درة الشارق

در بخش منظومه ها ۱۶۱۶ گذشت.

دستور المصلين: خلاصة كيدانى، شرح

2630

دستور النكاح

از رزق الله بن كمال الدين. مسايل عقد زنا شويى ست. نامبوب، نام نگارنده

و کتاب در دیباچه آمده است.

آغاز: الحمدلله الذی حصل النکاح سنة سنیه لا دام . اما بعد .. ررق الله.

6187 ۳ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۱ هـ.ق. آغاز برابر نمونه، موریانه زده، ۱۸ ص. (تسبیحی ۱ : ۱۸۸-۱۸۹).

2631

راحت القلوب

از عبدالله بن احمد بن الحوری جانی. که از کتابهای معتبر مانند «وقایه النهایه» و جز آن گرد آورده «راحت القلوب» نامیده است (دیباچه) دارای سد های «مسئله»، از مسئلهٔ یکم در بیان فرایض، تا مسئله صدم در بیان فضیلت نماز شبهای هفته. در دیباچه میگوید این صد مسئله دو هزار مسئله را از فرایض و واجبات و سنن و آداب و حلال و حرام را در بردارد.

6188 ۴۵۹۴ : نستعلیق پخته، ۱۲۱۷ هـ.ق. س ۱ مجموعه (ص ۱-۱۹۵)، عنوانها شنگرف، نسخه از مسئله یکم است تا صدم

6189 ۴۵۹۲ : نستعلیق تحریر آمیز، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. آغاز برابر نمونه، ۲۵۰ ص.

2632

رسایل سید محمد یزدی

متن از سید محمد مجاهد یزدی فرزند میر سید علی طباطبائی (م ۱۲۴۲ هـ./ ۱۸۱۷ م.). ترجمه و گزیده هایی ست از شاگرد وی حسن بن محمد علی یزدی.

۱- اجتهاد و تقلید:

دربارهٔ مجتهد و مقلد و شرایط آنهاست. در آغاز آن آمده که به فتوای حاج آقا سید محمد دام ظله.

آغاز: حمداً له. اما بعد، نظر به فتوای صاحبی جناب (ص ۲-۱۱).

۲- مصباح طریق:

ترجمه و گزیده ای ست از «اصلاح العمل» ایشان، از شاگردش حسن بن محمد علی یزدی. در پنج «مطلب»: ۱- طهارت، ۲- نماز، ۳- روزه، ۴- زکات، ۵- خمس. چاپ شده است.

آغاز: الحمدلله الذی اوضح لنا طریق العمل . . . (ص ۲۱۵-۲۲۴).

۳- تجارت : احکام . . .

متن از سید مجاهد یزدی ، ترجمه و تلخیص از حسن بن محمد علی یزدی ، که در دیباجه میگوید استادم سید محمد دام ظله دستور فرمودند ، که احکام ضرور را از کتاب «اصلاح» ایشان به عبارتهای فارسی در آورم ، و من نیز چنین کرده در چند فصل این را نگاشتم.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد ، چون اکثر عوام از معرفت احکام مسایل بیع و شرا و سایر ابواب . . . (ص ۲۲۵-۲۶۶).

٤- نکاح : رساله در . . .

در دیباجه نام کسی نیامده است ، ولی باید از «اصلاح العمل» و یا از «مصابیح» ایشان گرفته شده باشد (ذریعه ۲ : ۱۷۰ و ۲۱ : ۱۱۲).

آغاز: الحمدلله الذی احل لنا الزواج و النکاح و حرم علینا الزنا، والصلاة علی . . . اما بعد ، بر ضمایر طالبان (ص ۲۶۷-۲۷۹).

6190 ٦٧٩٩ : نستعلیق ، فقیر محمد ، دو شنبه ۲۹ ذیقعده ۱۲٤۲ ه.ق. (ص ۲٦٦) ، همهٔ مجموعه به همین خامه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۷۷۹ ص.

2633

رسالهٔ عملیه

از میرزا **محمد حسن شیرازی** (شیراز ۱۲۳۰ - سامره ۱۳۱۲ ه) که بعضی را ملا فضل الله نوری در جواب سئوالها نوشته اند ، و اقل الطلاب سرفراز از روی خط آقا کربلایی سید مرتضی رضوی در این مجموعه گرد آورده است (دیباجه). در سیزده فصل : فصل ۱- در احکام تقلید ، ۲- در احکام نجاسات ، ۳- وضو و غسل و تیمم . . . خاتمه در احکام میراث.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد ، بدان که مسطور دراین اوراق مسایل متفرقهٔ نافعه ای ست که این حقیر . . . سرفراز از روی نسخهٔ . . . (ن.ک. ذریعه ۲۵ : ۲۰۷ «هدیه الرازی الی المجدد الشیرازی»).

6191 ٤٦٤٣ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۶۵).

2634

رسالهٔ عملیه

از فیروز علی ، به سال ۱۲۸۰ ه./۱۸٦٤-۰۳م. به هنگام سفر عتبات. فتاوی احکام عملی سید العلماء است که بخط ممتاز العلماء سید محمد تقی لکهنوی بوده به روش سؤال و جواب. در یک مقدمه و چند فصل و خاتمه ای. مقدمه در مسایل اجتهاد و تقلید.

آغاز : الحمدلله کما هو اهله. اما بعد ، بعضی از مسایل ضروریهٔ شرعیه که بعد از رحلت علیین مکان مولانا سید العلماء . . .

6192 ۷۵۱٤ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. (ص ۱-۳۵ و ۳٦-۳۸) و در دنبالهٔ آن ملحقات است ، عنوان و نشان شنگرف.

2635

رسالهٔ قاضی قطب : فقه فارسی

از قاضی قطب الدین کاشی (ن. ک. نفیسی ۱ : ۳ ۰ ٦). به روش اگر پرسند بگو.

یکی از پنج کتاب «پنج گنج» است که در مدارس قدیمه‌ی شبه قاره تدریس می شده است.

آغاز : حمدله. عاقبه. صلاه. بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین ، این کتابیست در بیان معرفت ایمان و اسلام و نماز و روزه و حج و زکاه. بدانکه ایمان اقرار کردن است به زبان یعنی گفتن کلمهٔ طیبه. (همان. ایوانف : ۱۰٤۹).

6193 ۱۷۸ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. ش ٤ «پنج گنج» (ص ۱۱٦-۱۳۰). آغاز مانند نمونه.

6194 ٦۵۳۲ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. ش ۵ «پنج گنج» (ص ۹۵-۱۰٤) ، آغاز مانند نمونه.

6195 ٦٤۰۹ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. ش ٦ «پنج گنج» (ص ۱۲۰-۱۳۱) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، محشی.

6196 ٤٤۳٦ : نستعلیق پخته، ۲۲ شوال ۱٤ محمد شاهی (۱۱٤۵ ه.ق.؟)، ش ۲ مجموعه (ص ۱۳۱-۱٤٤) ، آغاز برابر نمونه.

6197 ۳۲۳۲ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. ش ۵ «پنج گنج» (ص ۱۰۷-۱۱۸)، آغاز مانند نمونه.

6198 ۷۲۴۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه‍ ق. ش ۵ «پنج گنج» (ص ۸۵-۹۴) ، آغاز مانند نمونه ، انجام افتاده.

6199 ۴۴۹۰ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. ش ۵ «پنج گنج» (ص ۸۲-۹۶) ، آغاز مانند نمونه.

6200 ۱۸۸۹ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. ش ۵ ''پنج گنج'' (ص ۸۶-۹۵) ، آغاز مانند نمونه ، انجام افتاده. با سرلوح ساده.

6201 ۲۹۳۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. ش ۵ ''پنج گنج'' (ص ۷۸-۹۰) ، آغاز مانند نمونه.

6202 ۴۸۴۸ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. (ص ۱۰۰-۱۰۴) ، آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده.

6203 ۵۴۶۲ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۸) ، فرسوده.

6204 ۷۰۸۹ : نستعلیق پخته ، محمد عظم ولد گل محمد ، ساکن دهیدو والی پرگنه سیالکوت ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. ش ۴ مجموعه (ص ۱۷۷-۱۹۰). خطبه را ندارد.

6205 ۱۸۱۴ : نستعلیق خوانا ، ۱۲۵۷ه‍.ق. ش ۴ مجموعه (ص ۱۶۱ - ۱۷۶). آغاز برابر نمونه.

6206 ۳۴۴۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، ۱۲۶۱ه‍ ق. ش ۵ ''پنج گنج'' (ص ۹۶-۱۰۱) ، آغاز برابر نمونه.

6207 ۴۵۲۹ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۲۶۳ه‍.ق. در ''پنج گنج'' (ص ۲۳-۴۶) ، آغاز برابر نمونه ، جدولبندی ۲ راه و عنوان شنگرف.

6208 ۵۹۰۸ : نستعلیق طلبگی ، ۱۲۷۴ه‍.ق. ش ۵ ''پنج گنج'' (ص ۱۲۶-۱۴۲) ، آغاز مانند نمونه.

6209 ۳۹۹۰ : نستعلیق طلبگی ، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. ش ۵ ''پنج گنج'' (ص ۱۱۰-۱۲۲) ، آغاز مانند نمونه.

6210 ۵۰۴۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. ش ۴ ''پنج گنج'' (ص ۷۹-۸۶) ، آغاز مانند نمونه.

6211 ۷۳۱٦ : نستعلیق شکسته آمیر، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ٤ "پنج گنج"
(ص ۸۱-۹٤)، آغاز مانند نمونه.

6212 ۲۲۹۳ : نستعلیق شکسته آمیر، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ٥ "پنج گنج"
(ص ۱۲-۹۰)، آغاز مانند نمونه، انجام افتاده.

6213 ۵ ٤٥ . نستعلیق طلمگی، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش۲ مجموعه (ص ۱٦-٥٤).
آغاز: بدان اسعدک الله . . .

2636

المنیر فی مسایل الخطیر : شرح رسالهٔ قاضی قطب

متن همان، شرح از نظام الدین ابوالمرتضی **یار محمد** حسینی، گویا به سال ۱۰۷۳ه.ق/۱٦٦۳-۱٦٦۲م. به انجام رسیده است. با همان فصول متن، و سرنمدهای (م) و (س) برای متن و شرح.

آغاز: اللهم لک الحمد علی نعمائک، حمدا کثیراً و الصلاه علی افضل. . . باعث بر تسوید این ارقام و محرک تصور این ارتسام . . . رسالهٔ قاضی قطب الدین را که معروف به فرایض است . . .

6214 ۵۵۷۸ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده، ۹۰ ص.

6215 ۳۵۸۹ : نستعلیق تحریر آمیز، پنجشنبه دهه پایان ع۲/۱۲۵۲ه.ق.
آغاز افتاده : قال الله تعالی انما المشرکون نجس. یعنی جز این نیست که مرکان . . .، در پایان آمده : تمت کتاب شرح المنیر، شرح ملا . . .، متن زیر خط شنگرف.

2637

رسم الخیرات

از **خلیل الرحمان یوسفی مصطفی آبادی**. در دیباچه میگوید که پیش از این کتابی به همین نام به زبان عربی، درباره ی صدقه در حق مردگان، و غلودر ناروا بودن آن نگاشته بودم، و اکنون آنرا به زبان فارسی در می آورم و

چیزهایی بر آن می افزایم ، و به «رسم الخیرات» می نامم. و در پایان تاریخ نگارش ۱۲۵۹ هـ./۱۸۴۳م. یاد شده است. (و از هموست : تحلیل ما احل الله : ۲۱۹۹).

آغاز : حمدله. صلاة. اما بعد ، چونکه این راجی از عفو ربه الحمل خلیل الرحمان الیوسفی المصطفی آبادی . . .

6216 ۲۳۴۸ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. (ص ۲-۳۹) سپس "تحلیل ما احل الله" از همو ، نشانه ها شنگرف.

2638

رشد المجالس

از **موسی‌بن‌محمد شوون** (شنواری) افغانی : چند نصایح دینی و مسایل شرعی است که نافع عامه ی مسلمانان است، بنام «رشد المجالس» (دیباجه) با عنوانهای «فصل» : فصل در بیان گناهی که تعلق به ظاهر تن دارد ، فصل در بیان گناه فاحش ، فصل در غیبت ، فصل در دروغ ، فصل در سخن چینی ، بهتان ، آنچه گفتن آن حرام است شنیدن آن نیز حرام است، توبه ی حرام، فضیلت نماز، مسایل نماز ، غسل ، وضو ، نواقص و شکننده ها ، سنتهای نماز . . . هر یک در یک فصل بی شماره.

آغاز : الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه محمد و آله و اصحابه اجمعین. بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که مؤلف این مختصر . . . موسی بن محمد شنواری (و برخی نسخه ها شوون) افغان . . .

6217 ۱۶۸۱ : نستعلیق تحریر آمیز ، جمعه ۲۶ ذیقعده ۱۰۱۷ هـ.ق. آغاز : حمدله. صلاة. بدان اسعدک الله (بمانند نمونه) در دیباجه نام نگارنده موسی بن محمد افغان یاد شده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۶۳ ص.

6218 ۵۳۴۶ : نستعلیق پخته ، محمد مراد بن قاضی محمد عارف ساکن تپه گهوگهران عملهٔ کلها ، ۲ شعبان ٤٤ جلوس (۱۱۱۲ هـ. ق؟)، آغاز برابر نمونه. نام نگارندهٔ موسی بن محمد سوون یاد شده است ، سپس دعاها ، ۷٤ ص.

6219 ۱٦۵۷ . نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان نشان شنگرف ، ۹۳ ص.

6220 ٦۹٦٦ : نستعلیق تحریر آمیز ، با تاریخ ۱۲۰۹هق. به همین حا در مجموعه (ص ۴۲-۷۱) آغاز برابر نمونه ، نام نگارنده در دیباچه موسی بن محمد سون افغان آمده است.

6221 ۵۲۲۳ نستعلیق خوانا ، عبدالرحمان بن عبدالواحد از قوم کارز سدهٔ ۱۳ هـ ق. س ۳ مجموعه (ص ۷۰-۱۰۸) عنوان و نشان شنگرف.

6222 ۵۴۴۸ نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۳هـ.ق س ۳ مجموعه (ص ۶۱-۸۸ آغاز برابر نمونه ، نام نگارنده در دیباچه موسی بن محمد سیون افغا آمده است.

6223 ۴۹۶۴ نستعلیق ، سدهٔ ۱۳هـ ق. آغاز نزدیک به نمونه ، با نگارنده در دیباچه تنها موسی بن محمد افغانی آمده (ص۴۶-۵۴) ، عنوا و نشان شنگرف.

2639

ریاض الناصحین

از محمد بن شیخ محمد جامی در ۸۳۶هـ/۱۴۳۲-۱۴۳۳م. بنام شاهرخ (۷۷۹-۸۵۰ در دیباچه نام خود را آورده و میگوید: پس از آنکه این ضعیف را دولت قرأت سماع کتب فقه و حدیث دست داد، در حضرت استاد و امام فرید عصر ابو محمد جلال بن العالم البارع نجم الدین محمد بن العالم الناسک عبیدالله قاینی مولد و بخارا محتد و هروی مکسب و مسکن، از فرزندان نجم الدین عمر نسفی، حاضر و اجاز روایت حدیث و مرویات و مسموعات و مقروآت خود دادند، و گاه گاه به موعظ مردم مشغول بودم، تا روزی یکی از برادران از من خواست که کتابی در تذکی بنویسم ، پس از تأمل دیدم که استاد بزرگوارم (بو محمد جلال ملت و دین محکم نیک خواهی بر عوام چند رساله در فرایض و واجبات نوشته بودند ، ا

(۱) ابو محمد جلال الدین قاینی ، نگارندهٔ «تبیان الکبایر» در گناهان کبیره، در گذشتهٔ ۱۰ دیقعدهٔ ۸۳۸هـ/۱۴۳۵م. (نفیسی ۲: ۷۸۵).

آن میان «رسالهٔ تحریر الفرایض» موجز و دلپذیر که اساس آن بر پنج قسم نهاده بودند : اعتقادات ، اعمال ، اخلاق ، تروک ، و قسم پنجم در علم به این اقسام چهارگانه. و در هر یک از اقسام چهارگانهٔ ی نخست ، عمده مسئله آورده بودند ، پس این کمینه به اقتدای آن بزرگوار این کتاب را بر همان پنج قسم نهادم ، و به جهت تبرک در آغاز هر فصل یک مسئله از آن رساله آوردم و دیگر مسایل را از کتابهای دیگر بزرگان بیرون کشیدم. و این نسخه را از چهار صد و چهل و چهار کتاب معتبر از اصول کلام و عقاید و اصول قرائت و فروع وی و حدیث و فروع فقه و طب و حساب و تفسیر و تذکر و کتب صوفیان، منظوم و منثور بیرون کشیدم. سپس نام منابع خود را یاد می کند (که همین فهرست بجای خود بسیار ارزشمند است) ، آنگاه میگوید این کتاب را «ریاض الناصحین» نامیدم ، و در یک مقدمه و پنج قسم و یک خاتمه ، در حدود سنهٔ خمس و ثلاثین و ثمانمایه (۸۳۵هـ./۱۴۳۲-۱م.). بروزگار ابوالمظفر شاهرخ به انجام رساندم. (ص ۱-۱۲ نسخه) و سپس فهرست ریز کتاب (ص ۱۲-۲۰).

دایره المعارف مانندی ست ، در پنج قسم و آغاز هر قسم خطبه و فهرست مطالب. مقدمه در احوال کودک. **قسم یکم** در فرایض از اعتقادات ، در چهار باب : ۱- معرفت خدا ، پنج فصل ، ۲- مؤمن ، پنج فصل ، ۳- ماهیت ایمان و شرایط وی ، دو فصل ، ۴- مذهب سنت و جماعت ، سه فصل. **قسم دوم** در فرایض از اعمال ، هشت باب : ۱- کلمهٔ شهادت ، دو فصل ، ۲- نماز ، شانزده فصل ، ۳- زکات ، دو فصل ، ۴- روزه ، شش فصل ، ۵- حج ، چهار فصل ، ۶- فروض کفایت ، یازده فصل (و بابهای ؟) ، **قسم سیوم** در فرایض اخلاق و مکارم شریعتی ، دو باب : ۱- تعریف و تعداد اخلاق حمیده ، دو فصل ، ۲- بدعت ، دو فصل ، ۳- معاصی ، ده فصل ، ۴- اخلاق بد ، از عجب ، کبر ، بخل ، حسد ، شره ، غضب ، شره طعام ، شره جماع ، حب مال و جاه ، چهار فصل، **قسم پنجم** از فرایض در بیان علم به اقسام اربعه‌ی یاد شده ، هشت باب: ۱- در علوم و بیان آنکه فرض کفایی ست و فضیلت علم و علما ، پنج فصل ، ۲- مسایل متفرقه ، پنج فصل ، ۳- اصول قرائت (تجوید) ، پنج فصل ، ۴- در اصول حدیث ، دو فصل ، ۵- اصول فقه ، سه فصل ، ۶- اصول طب و فواید آن ، هفت فصل (الف : فواید علم طب ، ب : آبها و منفعت و مضرت آن، ج : سکنجبینها و شرابها، د: علامات بیماریها، هـ : امتلا و نشانیهایش، و : نشانیهای

نیک و بد بیماریها ، ز : کلام حکما در شرافت علم طب) ، ۷- در علم فرایض و تفصیل آن ، شش فصل ، ۸- معرفت علم حساب و اصول آن ، دو فصل (الف : منازل علم حساب و تفسیر وی و تقسیم احاد در احاد. ب : در انواع دیگر از قواعد و اصول علم حساب). **خاتمه** در رؤیا و تارخ و ختم کتاب.

آغاز : الحمدلله الذی نور قلوب العارفین به آثار اشاعات انوار الجمال ، و حیر عقول الکاملین . . . حمد بیحد و سپاس بیقیاس مر صانع علیم و مبدع حکیم را که نقشبند . . .

(ن. ک. نسخه ها ۱ : ۹۵۱- مسیوی؛ قم ۳ : ۱۸۹ که نسخه ای را نشان داده که نام استاد نگارند «عبدالله» (نه نگونهٔ نسخهٔ ما) بوده است - مشار ۲ : ۲۷۲۹ که نام پدر نگارنده را نادرست «شیخ رحایی» آورده است).

6224 ٤٢٤٧ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با یک سرلوح زرین ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۷ راه به زر و رنگها ، انجام افتاده ، ۳۹٤ ص.

2640

زاد الحاج

از ناشناس ، که نام خود را در دیباجه نبرده است ، از کتابهای چندی که نام آنها را در دیباجه ، و در متن جاعجا برده است ، بر چیده در آداب و مناسک حج نگاشته است.

با عنوانهای «باب» و هر باب در چند «فصل» : باب ۱- در بیان سفر ، دو فصل ، ۲- مدت سفر ، ۷- احکام سفر از نماز و روزه ، چهار فصل ، . ۱- در جنایات به هنگام احرام، ۱٤- در آوردن رهاوردی از خاک و سنگ و چیز دیگر از حرمین ، ۱۷- سفر مدینه ، یازده فصل، و آخرین باب : ۱۸- نوافل و اذکار، سه فصل.

آغاز : الحمدلله الذی جعل البیت الحرام قبلة المصلین فی الیالی و الایام... اما بعد ، میگوید اضعف عباد.

6225 ۵۴۵۵ : نستعلیق پخته ، ۱۷ رجب ۱۲۷۰ ه.ق. در بلدهٔ کوشته ، ش ۱ مجموعه (ص ۳۲-۳۱۰) ، باسرلوح سادهٔ جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده ، با دو منظره از حرمین رنگین.

2641

زاد اللبیب فی سفر الحبیب

از مولانا **عبدالله** ملقب به **لبیب** (م ۱۰۹۳ه/۱۶۸۲م) ابن عبدالحکیم بن شمس الدین سیالکوتی (م ۱۰۸۰ه/۱۶۶۹م). و گرد آوری محمد شاه (مد شاهد) بن محمد صالح بن تاج الدین بن شمس الدین سیالکوتی پیشگفته.

در نسخه های زیر نام نگارنده نیامده است ، در هامش نسخهٔ دانشگاه پیشاور س ۲۶۳ آمده است که نگاشتهٔ محمد شاهد بن محمد صالح سیالکوتی ست. عده ای آن را نگاشتهٔ عبدالحکیم بن شمس الدین سیالکوتی پیشگفته دانسته اند.

در احکام جماره. در یک مقدمه و یک مقصد و یک خاتمه : مقدمه در فضل بیماری و سس آن و درمان و عیادت بیمار و توبه. مقصد در احوال مرده و احتصار و نزع و زیارت قبور. خاتمه در احوال پیامبر از بیماری و تاریخ وفات (دیباچه). به عربی و آمیخته به فارسی. و در پایان تدنیبی ست در نام کتابهایی که از آنها بهره گرفته شده است.

آغاز : الحمدلله علی نعمائه و الصلوه علی انبیائه. شعر. ذهب الدین نقایش فی اکتافهم . . .

(ن.ک. پاکستان میں ادب فارسی ۲ : ۲۹۱ - نوشاهی : موزه - مقالات مولوی محمد شفیع ٤ : ۱۳۲).

6226 ۷۱۵۵ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص۲-۲۷۱) آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6227 ۲۵۹۰ : نستعلیق پخته ، عمر بخش بن امیر بخش قادری، ۱۲۷۱ه.ق. اغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۹ صفحه پیش از کتاب و ۱۹ صفحه پس از انجام پرا کنده هایی فقهی و حدیث ، ۳۸۳ ص.

6228 ۷۳۸۵ : نسخ و نستعلیق ، غلام حسین ، ج ۲/۱۲۷۳ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۷۵) آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6229 ۲۵۳٤ : نستعلیق پخته، ۸ رمضان ، سدهٔ ۱۳ھ ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲۸-۲۱۶)، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6230 ۲۵۷٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده ، پیرامون ۱۹۰ ص.

2642

زبدة الخلاصه

از عبدالله بن حامد بن مخدوم ، که فصلی چند از مسایل عبادات با الفاظ فارسی ، از کتابهای فقه معتبر چیده ، و به «زبدة الخلاصه» نام نهاده است. با عنوانهای کتاب و باب و فصل و سربندهای «مسئله».

آغاز: حمدله. صلاة. بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین، که در مصابیح و در فتاوی کبیری و در فتاوی نصیری و در صلاة مسعودی مذکور است. . . عبد ضعیف عبدالله بن مخدوم حامد . . .

6231 ٦٦۱۰ : نستعلیق تحریر آمیز ، ۱۸ محرم ۱۰۱۹ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف و یا نانویس ، ۲۰۷ ص.

2643

زبدة الفقه سکندر شاهی

از محمد بن عثمان بن علی سنجری (سجزی ؟) ، برای سکندر دهر کیخسرو کیهان گردون ، شمس الدنیا والدین ابو المظفر سکندر سلطان خلد الله ملکه ، (شاید لودی ۸۸۸-۹۲۳ه‍/۱۴۸۸-۱۵۱۷م) ، با عنوانهای کتاب، باب ، فصل، نگاشته است. نخست کتابهایی که از آنها بهره برده را نام می برد : **کتاب طهارت** ، نه باب : ۱- وضو ، پنج فصل ، ۲- غسل ، سه فصل ، ۳- آبها ، پنج فصل ، ٤- جام و سوار و عرق ، ۵- تیمم ، چهار فصل ، ٦- مسح موزه ، هفت فصل، ۷- شناختن نجاسات، ۸- در طهورات، ۹- حیض و نفاس و . . . **کتاب صلات** در پانزده باب: ۱- اوقات نماز، ۵- در وتر و نوافل ، ۱۵- نماز عید ، **کتاب زکات** ، هشت باب : ۱- زکات سائمه ، ٤- زکات شتر ، ۸- زکات عید فطر ، **کتاب صوم** ، در سه باب ،

کتاب جهاد، شش باب، کتاب صید و ذبایح، **کتاب الکراهیه**، نه فصل: فصل ۱- مسایلی که به خوردن و آشامیدن تعلق دارد، ۳- پوشیدن حریر، ۶- صدقه مسجد و خفتن و کلام و ترک صاحبه، ۹- مسائل شتی.

آغاز: حمد و سپاس و ثنای بیقیاس مر پادشاهی که شاهی همهٔ پادشاهان اثرای از . . . اما بعد، میگوید مؤلف کتاب و جامع نصاب محمد بن عثمان بن علی شجری (و جای دیگر سنجری).

6232 ۶۰۴۵ : نستعلیق پخته، جان محمد بن حلیفه عبدالکریم، ۱۱۲۸ه.ق.
ش ۲ مجموعه (ص ۱۱۱-۳۶۶)، عنوان و نشان شنگرف. نخست منابع کتاب و سپس فهرست مطالب آنگاه سر آغاز کتاب، در نسخه سبب نگارنده شجری ست.

2644

زینت العباد

از **زین العابدین مازندرانی**، که در کربلایی زیسته است، رسالهٔ عملیهٔ احکام فقه شیعی ست، با حواشی آخوند خراسانی. (همان: ذریعه ۱۲ : ۹۳ - مشار ۲ : ۲۸۴۶ که دو چاپ آنرا نشان داده است).

آغاز: حمدله. صلاة. و بعد چنین گوید. . . زین العابدین مازندرانی اصلا و الکربلایی مسکنا.

6233 ۷۵۱۴ : نستعلیق، سدهٔ ۱۳ه.ق. گزیدهٔ آن است، (ص ۴۰-۵۴).
محشی، انجام افتاده، اندازهٔ رحلی، موریانه زده.

0

سراج المصلی

در بخش منظومه ها ۱۶۴۷ گذشت.

2645

سراجیه : شرح فرایض سجاوندی

متن «سراجیه» از **سراج الدین** ابو طاهر محمد بن محمد **سجاوندی**، پیرامون

سدهٔ هفتم ه.ق. ، در ارث از فقه حنفی. از کتابهای درسی مدارس قدیمه‌ی شبهِ قاره (تذکرهٔ مصنفین درس نظامی، اختر راهی : ۹۵). شرح فارسی از **محمد امین بن عبدالله مؤمن آبادی بخارایی** ، به خواهش بعضی از طلبه. شرحی ست مزجی، که در ۵ ج ۱/۹۵۸ه‍./۱۵۵۱م. به انجام رسانده است. و این جز «فتاوی امینیه»ی اوست. (ن.ک. : ۲۲۵۷).

آغاز: بعد از ادای ثنای حضرت حی خالق بیچون ، که عالم را بنور سراج علم و حکمت منور داشت، و سهام . . . عرضه می دارد گوشه نشین زاویهٔ نامرادی محمد امین بن عبدالله المؤمن آبادی.

(ن.ک. کحاله ۱۱ : ۲۳۳ (سجاوندی) - هدیة العارفین ۲ : ۱۰۶ (سجاوندی) که تاریخ مرگ او را پیرامون ۶۰۰ه نوشته - گنج بخش ۱ : ۱٤۲ «حساب» از همو - کشف الظنون ۲ : ۱۲٤۷ «فرایض السجاوندی» که نام پدر سجاوندی را محمود گفته است).

6234 ٤۷۲۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز در دیباچه افتاده : ابرا معوض به واجب تعالی می‌گرداند ، و بعضی گفته اند صلوات مشترک است میان سه معنی . . . ، متن زیر خط مشکی ، انجام در باب مقاسمةالجد افتاده ، ۷۸ ص.

6235 ٦٤۹۱ : نستعلیق خوش ، شاه محمد ولد شیخ پیر محمد بن شیخ فیروز قریشی ، شعبان ۱۱۰۵ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، متن زیر خط شنگرف ، ۲٤٦ ص.

6236 ۱٦۷۸ : نستعلیق خوانا ، حافظ ابراهیم ، ۱۲۱ (۱۱۲۱ه.ق.). ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱٤۲) ، آغاز برابر نمونه ، متن زیر خط شنگرف.

6237 ۷۰۷۰ : نستعلیق ناپختهٔ خوانا ، لطف الله چهار باغی ، پنجشنبه ٤ رجب ۱۱۷۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، متن زیر خط شنگرف ، ۱٤۱ ص.

6238 ۵۱۳۲ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۸۲-٤۱۰) ، آغاز برابر نمونه ، انجام کمی افتاده.

6239 ۲۱۸ : متن نسخ و شرح نستعلیق شکسته آمیز ، ۱۱ع۱/ ۱۲۳۰ه.ق. آغاز برابر نمونه ، ۱۲۲ ص (تسبیحی ۱ : ۲٦۹-۳۷۱).ن.

2646

سراجیه : شرح فرایض سجاوندی

متن همان. گزارش از محمد بن ابوبکر بن محمد زیارتگاهی ، به خواهش گروهی از درویشان و مشتاقان ، که ایشان را قوت مطالعه‌ی کتاب عربی نبود (دیباچه).

آغاز : حمد ناحد و ثنای ناعد آن خداوندی را که قل هوالله احد بیان وحدانیت و وصف اوست . . . اما بعد ، چون حضرت واهب العطیات . . .

6240 ۳۱۰۷ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. ش ۲ مجموعه ، (ص ۸۶-۲۰٤) ، آغاز برابر نمونه.

6241 ٦۲۱٤ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص۱-۱۹۷). آغاز افتاده : نصف علم مقرر گردانید. ابتدا میکنم. الحمد لله رب‌العالمین، حمد الشاکرین ، یعنی . . .

2647

سلیمانیه : شرح فرایض سجاوندی

متن همان. شرح از حاجی سلیم خان بن محمد ، اوغانی ملتانی در دیباچه و در پایان تنها نام سلیم خان آمده ، و در هامش به همان خامه که باید نگارنده باشد ، نسبت او به اوغانی ملتانی افزوده شده است. تاریخ اتمام در پایان سال ۱۰٦٦هـ/۱٦٥٦-٥م یاد شده است.

آغاز : الحمد لله الذی زین السماء بمصابیح الکواکب ، و نور قلوب العارفین به انوار المواهب . . . اما بعد ، فان علم الفرایض . . . این شرح فارسی از فرایض سراجی ، که حاوی.

6242 ۱۳٥۹ : نستعلیق خوانا ، خود حاجی سلیم خان ۱۰٦٦هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۳۸-٥٥۲) ، عنوان و نشان شنگرف ، بدنبال "فرایض بتبع" که آن نیز باید از همو باشد.

2648

اسراجیه : شرح فرایض سجاوندی

متن همان. چند شرح ناشناخته. یکی نیستند.

6243 ۶۶۵۷ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز افتاده و یک صفحه از
جای های افتادگی نو نویس کرده اند ، متن زیر خط شنگرف ، عنوانها
شنگرف ، محشی ، ۱۹۵ ص.

6244 ۷۶۱۲ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده.
آغاز : . . . المذکوره والا نوثه فملغ الاربعین . . . ، متن زیر خط مشکی ،
موریانه زده ، ۷۸ ص.

6245 ۴۳۹۲ : نستعلیق خوانا ، ۶۳ (۱۲۶۳ه.ق.؟) ش ۱ مجموعه
(ص ۱-۵۸) ، آغاز افتاده : . . . اعلم ان العبد . . . مبتلا. ای ممتحن ،
والابتلاء الامتحان و الله تعالی عالم بما یکسبه کل عبد او اکتسبه ، فهو
منزه و مستغنی عن الابتلا.

6246 ۴۹۰۶ : نستعلیق طلبگی ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۷۲-
۲۹۰). آغاز : قال المولی الشیخ الامام سراج المله . . . الحمد لله رب
العالمین . . . متن زیر خط مشکی. نام شارح در دیباجه و پایان نیامده
است.

2649

سفینهٔ در مسایل فقهیه

از سید **مهدی علی** بن سید مقصود علی ، به نام مظفرالدوله ناصرالملک
میرزا سیف الدین حیدر خان ، به سال ۱۲۳۱ه./۱۸۱۶-۱۷م. سال تاریخ این
کتاب شنگرف — گفت نامی جناب شرع شریف. فقهی ست به روش سیاقی.

آغاز : حمد حمیدی که انامل انام و اصابع خاص و عام بشمار اوصاف
بیشمارش . . . چون ذات معادن آیات . . .

6247 ۵۱۹۴ : نستعلیق پخته ، هدایت حسین جونپوری ، در شهر بنارس
محله اورنگ آباد ، از روی خط نگارنده ، ۲۸ ذیقعده ۱۲۳۶ه.ق. ش ۱

2650

شرح منجیات

از عبدالله بن خالق داد بن شیخ ایوب شوتی (بایستی افغانی باشد)، به خواهش برخی از برادران، مخصوصاً «اس جهانگیر چهار باغی» با دیباچه‌ای به زبان عربی، و عنوانهای «فصل» و «باب» بدون شماره: فصل قال الله یؤتی الحکمه، طهارت، الاحاس، الصلاه، اوقاه الصلاه، آذان، شروط صلاه، صفه الصلاه . . . .، و آخرین عنوان اللقیط است.

آغاز: الحمد لله الذی رب خلق السماوات والارض، و جعل الظلمات و النور و صیر العلماء ورثه الانبیاء . . .

6248 ۳٤۱٤: نسخ تحریر آمیر، مولا مستقیم ولد احوت مولا یا امین پاینده خیل، سدهٔ ۱۳-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوانها شنگرف، ۱۳٦ ص.

2651

شرف العلم والعلماء

از سید سعد الله بن سید میران بن موسی، که مسایل فقهی را از کتابهای معتبر بیرون کشیده به زبان فارسی «که اکثر آدمی فارسی خوانده را خواندن آسان شود»، بنام «شرف‌العلم و العلماء» نگاشته است (دیباچه). در نسخه‌ای دیگر آمده که در ۱۱۳٤ه./۱-۱۷۲۲م نگاشته شده است. [فهرست مشترک پاکستان].

با عنوانهای فصل و سربندهای «مسئله»: فصل ۱- در بیان علم و علما، ۲- در بیان آب ده درده، ۴- نکاح، ۵- رضاع، ٦- ذبح، ۷- صید، ۸- حج، ۹- اضحیه، قربانی، ۱۰- افعال کفر، ۱۵- قضاء، ۱٦- آنچه مستی آرد، ۱۷- زراعت.

آغاز: حمدله. صلات. قال النبی (ص) العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمه. علم آموختن و خواندن نبشتن بسیار . . .

6249 ۴۰۲۲ : نستعلیق پخته ، محمد هاشم بن عبدالله عرف قریشی ، سکنهٔ پهلالی ، ۲۰ دیقعدهٔ ۱۲۴۲ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۱۱ ص.

2652

صراط مستقیم

از ناشناسی ، که نام خود را در دیباچه‌ی کوتاه آن نیاورده است. نثر متین است و فارسی روان خوبی دارد. و در هر موضوع منابع خود را یاد می کند ، تازه ترین آن که به دید من آمد «تفسیر حسینی» کاشفی (م۹۱۰ه‍/ ۴-۱۵۰۵م.) بود. نام کتاب در دیباچه به خامه‌ای تازه تر ، روی وصالی نوشته شده است.

با عنوانهای «اصل» : اصل ۱ : در بیان شرف ایمان ، ۲ - توحید و صفات موحد ، ۳- در بیان طهارت ، ۴- فضایل صلات ، ۵- مذهب متهاون صلات ، ۶- اوقات صلات ، ۷- وقت فجر ، ۸- وقت ظهر ، ۹- وقت عصر ، ۱۰- بانگ نماز ، ۱۵- نماز جمعه ، ۲۰- فضیلت قربانی (حج) ، ۲۵- تعزیه (اموات) ، ۳۰- داد وستد و ربا ، ۳۵- حرمت سرود شنیدن ، ۳۹- تربیت فرزندان ، ۴۰- در ذکر انبیا ، ۴۱- تعلیم کلام ، ۴۲- قضا و قدر ، ۴۳- خوف از خدا ، ۴۴- مأکول و آداب آن ، ۴۵- مدح سنت و ذم بدعت.

آغاز : ربا و الهانه حرمت طاها و یاسین و من قراها ، و مکه و من بها و المدینه و سکانها . . . و بعد ، میگوید جامع کتاب . . .

(ن. ک. نفیسی ۲ : ۸۱۴ «صراط مستقیم» از محمد بن حجه الاسلام عیانی هروی ، زنده در ۹۱۶ه‍/۱۰-۱۵۱۱م).

6250 ۱۳۱۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در اصل ۴۵ افتاده و دانسته نشد که کتاب در چند اصل است ، کناره ها موریانه زده ، ۴۲۶ ص.

2653

صراط النجات

از شیخ مرتضی انصاری دزفولی شوشتری بن محمد امین (۱۲۱۴ه‍/

۱۷۹۹م-۱۲۸۱ه‍./۱۸٦٤م). گردآوری حاج **محمد علی یزدی** که مدتی در حضور ایشان بوده و مسایل حلال و حرام را که می رسیده می گرفته و به نظر ایشان می رسانده، و پاسخها را به مهر ایشان می رسانده است، بنام «صراط النجاة» در یک «مقدمه» و چند «فصل» و «خاتمه» ای گردآورده است: مقدمه در مسایل تقلید. و با سربندهای «مسئله». چاپ شده است (مؤلفین مشار ٦: ۱۲٦-٦۳۰).

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، چون مرجع احکام، شرف الانام، در این ایام میمنت فرجام.

6251 ۵۷۰۱: نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. آغاز برابر نمونه، ۳۲۸ ص.

6252 ٤۹۳: ثلث خوش، حسب الفرمایش کربلایی محمد رضا (پاک کرده اند) ولد چراغ علی، سدهٔ ۱۳ه‍.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۳٤۰ ص. [تسبیحی ۲: ۳۰۱-۳۰۳].

2654

صلاة ماچینی: مختصر . . .

از **فضل الله** بن ایوب بن ابی الحسن المنتسب الی **ماچین**، برای فرزندان مسلمان، به نام «مختصر صلاة ماچینی» در ۵ رمضان ۷۱۵ه‍.ق. (۱۳۱۵م.). به انجام رسانده است (دیباچه). باعنوانهای: «باب»، «فصل» باب الوضو، فصل در سنت وضو، فصل در مستحب وضو، فصل در آداب وضو، فصل کراهیت، فصل در شکسته ها . . .، باب الغسل، فصل در سنت غسل، فصل در بیان غسل . . .

آغاز: الحمد لله حق حمده و الصلاة والسلام . . . می گوید بندهٔ ضعیف فضل الله بن ایوب بن الشیخ ابی الحسن . . . که جمع کردم مسایل نماز که بر آن اعتماد است . . . از کتب معتبر . . .

6253 ۳۰۲۱: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ه‍.ق. آغاز برابر نمونه، نام نگارنده و کتاب و تاریخ نگارش در دیباچه آمده است، عنوان و نشان شنگرف، کناره ها موریانه زده، ۱۲۲ ص.

6254 ۲۷۰۷ : نستعلیق پخته، جمعه ۲۰ شعبان ۱۱۱۷هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۵۲-۱٤۳) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، محشی.

6255 ۱۰۰ نستعلیق ، چاشت دو شنبه ۱۲ ج ۱/۱۱۲۱هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، ش ۱ مجموعه (ص ۱-٦٤). (ف. تسبیحی ۱ : ۵۲۸-۵۳٤).

6256 ٦۰٤۵ : نستعلیق پخته ، خان محمد بن خلیفه عبدالکریم خلیفهٔ سلسلهٔ قادریه، یکشنبه ۱۳ ج ۲/۱۱۲۸هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۱۰)، آغاز افتاده ، تمامی یکان بار چنانکه . . . فصل در بیان مسح موزه و جبیره . . ، عنوان و نشان شنگرف.

6257 ۵٤٦۲ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۹۱-۲۲۱). آغاز برابر نمونه ، نسخهٔ فرسوده.

6258 ۸۹ : نستعلیق ، فقیر حامد بن اسماعیل ، سدهٔ ۱۲-۱۳هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، ش ۱ مجموعه (ص ۲-۷۰). (ف. تسبیحی ۱ : ۵۳۱-۵۳٤).

2655

صلات مسعودی

از **مسعود** بن محمود بن یوسف **سمرقندی** ، از فقیهان سدهٔ ششم یا هفتم هـ. در دو جلد ، و هر جلد بابهائی ، و برخی بابها در فصلهایی . بخشهای کتاب در نسخه ها گوناگون و نامناسب ، برای نشانی و نمایشی از کتاب :

جلد یکم : در بابهایی که بیشتر بابها در چند فصل است : باب ۱- چهار فصل : مقدمه ی نماز ، مناقب امام اعظم ابو حنیفه و بیان ایمان ، ۲- نارسیدگان ، ۳- الفاظ کفر ، ٤- دوازده مسئله ، ۵- واجبات نماز ، ٦- سنتهای نماز ، ۱۰- مسواک . . . ، ۲۰- قی در نماز ، ۳۰- طهارت فاسد ، ٤۰- شرب ، ٤۳- آب مستعمل ، ٤۵- شرب سایر ، ٤٦- مسایل چاه. **جلد دوم :** بابهایی ، باب ۱- مسح موزه ، ۵- استنجا ، ۱۰- تکبیر ، ۱۵- وتر نماز ، ۲۰- فضایل نماز حاجت ، ۲۵- نذر ، ۳۰- نماز آدینه ، ٤۰- فضلیت شهدا ، ٤٤- سجدات.

آغاز ج ۱ : الحمد لله الذی اعزالعلم و العلماء و اذل الجهل و الجهلاء . . . ، اما بعد ، چنین گوید . . . مسعود بن محمود.

آغاز ج ۲: الحمد لله الذی و عدالجنه للمطیعین بکرمه و منه. و فتح باب التوبه علی المذنبین . . . باب مسح موزه.

(ن. ک: مشار ۳: ۲ ۳٤ - ایوانف: ۳۳ ۱۰۲ که آنرا از سده‌ی هشتم می داند- نفیسی ۱: ۱۰۰ که وی را از سدهٔ هفتم دانسته است).

6259 ۱۳۵۸: نستعلیق شکسته آمیز، ۰۵۶. (۱۰۵٦ ه.ق.) جلد یکم، آغاز برابر نمونه، عنوانها شنگرف، نسخه اوراق شده و شاید از میانه ها افتادگی داشته باشد، ٤۵۸ ص.

6260 ۲۸٤: نستعلیق خوش، چند نویسنده، یکشنبه ۱۰ صفر۱۰۸۲ ه.ق. (پایان جلد ۱)، هر سه جلد ۱ و ۲ و ۳ را دارد، آغاز جلد یکم افتاده: بدست راست بود، قوله تعالی . . .، آغاز جلد دوم برابر نمونه، آغاز جلد سوم: بسمله. باید دانستن که زکات دادن فریضه است . . .، عنوان و نشان شنگرف، ۷۰۸ ص (تسبیحی ۱: ۳۰٦-۳۱۰).

6261 ۱۹۷۳: نستعلیق پخته، شیخ محمد ولد شاه محمد، ۹ شوال ۲۹ جلوس (۱۰۹۷ ه.ق. ؟)، جلد ۲، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف، ۵۱٤ ص.

6262 ۱٤۷۱: نسخ پخته، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. جلد ۲، آغاز برابر نمونه، سپس بابهایی بی شماره: مسح موزه، صلات، دوازده مسئله در نماز، واجبهای نماز، سنتهای نماز، آداب نماز، طهارت، آداب استبرا، مسواک . . .، عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده، ۵۵٤ ص.

6263 ٦۳٤۵: نستعلیق جوانا، سدهٔ ۱۱ ه.ق. جلد ۱، آغاز برابر نمونه، و میرسد به باب ٦۰ در مسایل چاه، (که همان باب ٤٦ در برخی نسخه هاست) و در پایان آمده که تمت جلد اول صلات مسعودی، عنوان و نشان شنگرف، ٦۰٦ ص.

6264 ۷۲٤٦: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ ه.ق. جلد ۱، آغاز برابر نمونه، با یک سرلوح زر و لاژورد در آغاز، میان سطر های دو صفحهٔ آغاز دندان موشی به زر و کنارهٔ آنها لچکک به زر و لاژورد، جدولبندی ۷ راه و کمند ۲ راه، عنوان و نشان شنگرف، فهرست مطالب در آغاز، انجام افتاده، ٤۸۵ ص.

6265 ٤٨٢٥ : نستعلیق پخته ، نام نویسنده را پاک کرده اند و از آن : خوشنویسی سا کن قصور مانده است ، ٢٤ رجب ١١١٤ ه.ق. آغاز افتاده : نهاده بود و بیت . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ٢٧٨ ص.

6266 ٦٠٠٥ . نستعلیق پخته ، میر محمد بن شاه محمد ، چهار شنبه ٩ ع ١/١١١٥ ه.ق. جلد ٢ ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف، ٦٣٤ ص.

6267 ٢٠٨٩ : نستعلیق تحریری محمد صادق عرف غوری ، سدهٔ ١٢ ه.ق. جلد ٣ ، آغاز ، بسمله. باید دانستن که زکات دادن فریضه است . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ٤٨٣ ص.

6268 ٣١٠٨ . نستعلیق طلنگی ، سدهٔ ١٢ ه.ق. ش ٢ مجموعه (ص ٧٦ - ٢٨٠) ، جلد دوم ، آغاز برابر نمونه نحستی.

6269 ٣٥٦٢ : نستعلیق پخته سدهٔ ١٢ ه.ق. جلد ١ ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده ، ٣١٨ ص.

6270 ٤٦١٥ نستعلیق پخته ، سدهٔ ١٢ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ٥٤٠ ص اندازهٔ رحلی.

6271 ٥٧٦٣ . نسخ پخته ، سدهٔ ١٢ ه.ق. ش ١ مجموعه (ص ١-٧٨) ، آغاز افتاده ، برگها آشفته.

6272 ٧٢٥٠: نستعلیق پخته، سدهٔ ١٢ ه.ق جلد ١، آغاز افتاده: راست، علما پاکیزهٔ روزگار تا . .، عنوان و نشان شنگرف، ٩٣٣ ص.

6273 ٥٥١٩ : نستعلیق خام ، سدهٔ ١٣ ه.ق. آغاز برابر نمونهٔ ١ ، ٣٠٦ ص.

2656

صلات ناشناخته

چند نسخهٔ ناشناخته. یکی نیستند.

6274 ٢٦٠٣ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ١١ ه.ق. آغاز در فصل ٥ افتاده : مراو را روا باشد که از سر تا پای . . ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ٧ راه به زر و رنگها ، نسخهٔ خوب ، انجام در فصل ٦٢ تیمم

کردن افتاده، در ۶۷ فصل است، و در سربند ها از کتاب مأخذ نام برده است : فصل ۱- نماز گزاردن بر قانون مصطفی، ۲- نماز چه چیز است، ۳- فریضه‌های نماز، ۴- عورت پوشاندن، ۵- شناختن قبله، ۷- نیت نماز، ۸- فضیلت تکبیر اول، ۹- وقتهای نماز، ۱۰- وقتهایی که نماز گزاردن مکروه است، ۲۰- نماز وتر چند رکعت است، ۳۰- شکننده های وضو، ۴۰- سجدهٔ سهو، ۵۰- نماز چاشت، ۵۵- استنجا، ۶۰- تیمم (مسایل پراکنده)، ۶۴- نجاستهای که نتوان دید، ۲۴۴ ص.

6275 ۲۴۴۷ : نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ه.ق. س۱ مجموعه (ص ۱-۳۵)، نامنوب، آغاز افتاده : . . . بدانکه حاتم اصم طالب تراه شاگرد شیخ المشایخ شقیق بلخی بود (ق ه) سی سال در صحبت خواجه عمر گذرانید، روزی خواجه فرمود در این مدت چند فایده گرفته ؟ حاتم اصم فرمود جمله هشت فایده گرفته ام . . ، جدولبندی ۲ راه شنگرف.

6276 ۷۰۱۶ : نسخ نستعلیق آمیز ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز افتاده . بعضی گفته اند که غسل . . ، نخستین عنوان : فصل در بیان جاهی که کم ارده است ، فصل در احکام پس خورده ، فصل در بیان تیمم ، فصل در مسح برموزه ، فصل در حیض و نفاس ، فصل در شستن نجاست ، فصل اوقات نماز ، بانگ نماز ، کتاب الصلاة . . .، ۳۶۶ ص.

6277 ۷۹۵۸ : نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص ۱۹۴-۲۲۰). آغاز : حمدله. صلات. ای عزیز بدانکه اول چیزی سوال کنند روز قیامت ، بعد از ایمان نماز است . . ، ترجمه و آداب نماز است.

6278 ۲۸۷۳ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : . . . لا اگر کسی نداند مسلمان باشد . . ، عنوان و نشان شنگرف ، با عنوانهای فصل در دو جلد . جلد یکم . فصل ۴- فرایض صلات ، ۵- در پاکی از حدثها ، ۶- ستر عورت ، ۷- استقبال کعبه ، ۸- معرفت قبله ، ۹- فرضیه اوقات صلات ، ۱۰- کیفیت نیت ، ۲۰- فضیلت جماعت ، ۳۰- سنتی که در نماز سنت نیست ، ۴۰- در قضای دوایت. جلد دوم فصل ۴۱- در فضل جمعه ، ۴۲- کیفیت نماز جمعه ، ۴۳- شرایط جمعه، ۵۰۰ ص.

6279 ۵۵۵۹ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده شرح یک متن عربی ست. آغاز : از جمله آنکه انجاس مأخود است از تنفس . . . ، برای نشانی از ص ۶ : باب الانجاس و تطهیر ها. یعنی این

بابی سب در بیان نجاستها و پاک کردن مکان نجاستها. نخس به فتح اول و کسر جیم . . . ، متن زیر خط شنگرف ، ۱۷۰ ص.

6280 ۶٤٦۵ : نستعلیق شکستهٔ خام ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز : فهرست کتابهای که این کتاب از آنها جمع کرده اند ، همهٔ کتابها این است . . ، سپس فهرست بابها که با متن برابر نیست ، بسیار نزدیک به شمارهٔ ۲٦۰۳ این کتابخانه ، ۱۷٦ ص.

6281 ۷۳۵۵ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز : حمدله . صلات . لا اله الا اله محمد رسول الله . . . اشهدان محمد . . ، و ردها و واجبات نماز است ، نانسوب ، ۱۳ ص.

2657

صلواتیه

گرفته شده از «حجج القاهره» در فقه نماز ، با دیدی شیعی. (ن. ک : دریعه ٦ : ۲٦٤ ، حجج القاهره).

آغاز : حمدله. صلاه. اما بعد ، این رسالهٔ صلواتیه جمع یافته از کتاب حجج القاهره. فصل اول در ذکر مراقبت نماز ، و جواز جمع بین الصلاتین.

6282 ۷٦۲۳ : نستعلیق سکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ٤۵-٦۳) ، موریانه آسیب رسانده.

2658

صولت الاسد

از افضل الدین محمد **لطف الله** نگارندهٔ : اوتار الحدید (اصول فقه) ، لمعات الثقلین (عقاید). که می‌گوید به لکهنو رسیدم وگفتگوی مراجع را در روا بودن و یا ناروا بودن تعدد جایهای نماز جمعه در یک شهر را شنیدم ، این کتاب را در روا بودن تعدد آن، در یک «مقدمه» و پنج «صولت» و «خاتمه» بنام «صولت الاسد» نگاشتم :

مقدمه در وجه تسمیه‌ی جمعه ، فضایل جمعه و نمازش ، صولت ۱- در

ابطال قول اینکه میگویند از اقوال ابو حنیفه : هیچ توحد و تعدد ثابت نیست، ۲ـ اختلاف مذاهب، ۳ـ ردکسانیکه تعدد را بدعت دانسته اند. ۵ـ کمیت شروط جمعه و ابطال گفته‌ی معطلین. خاتمه دررد خدع صاحب رسالهٔ «هدایت الجمعه».

آغاز : الحمد لله الذی جعل الجمعه جامعه للجماعات . . . اما بعد ، در این زمان شورش عنوان . . .

6283 ۸۰۷۱ : نستعلیق ریز شکسته آمیز، مولوی محمد بدر الدین، پیرامون ۱۲۷۸ه.ق. ش ۷ مجموعه (ص ۳۳۶-۴۰۰) ، آغاز برابر نمونه ، بدنبال «لمعات الثقلین» او. در آبان ۱۳۵۷ خ خریداری شده است.

2659

عجایب المهمات و خزاین العبادات

از ناشناس. که نام خود را در دیباجه‌ی کوتاه آن نیاورده است ، و میگوید آنرا از کتابهای تفسیر و عقاید و فقهی بیرون کشیدم ، و بدون تغییر ، و به همان زبان که بود ، در اینجا گرد آوردم ، و بنام «عجایب . . .» نامیدم. به فارسی و عربی.

دایره المعارف دینی ست ، از عقاید و احکام و آداب ، با عنوانهای «باب» ، و هر باب در چند «رکن» و فصلهایی : **باب یکم** در ایمان ، شش رکن : رکن ۱ـ ایمان بخدا ، چند فصل ، ۲ـ ایمان به ملائکه ، ۳ـ ایمان به کتابهای آسمانی ، ۴ـ پیامبران ، ۵ـ رستاخیز ، ۶ـ ایمان به تقدیر ، **باب دوم** در اسلام ، رکن ۱ـ کلمه‌ی طیبه ، ۲ـ نماز های پنجگانه و واجب ، ۳ـ روزه ی ماه ، ۴ـ زکات ، ۵ـ خمس ، و هر رکن در فصلهای بسیار ، **باب سوم** در کفر فصلهایی. **باب چهارم** اعتقاد اهل سنت ، دو فصل.

آغاز : الحمد لله الذی شرف عباده المتقین بالاعمال الصالحات ، و الصلاة والسلام علی افضل من اوتی النبوة. . .

6284 ۶۹۶ : نستعلیق شکسته آمیز ، محمد یوسف ، ۱۲۸۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، با فهرست ریز بابها و رکنها و فصلها در آغاز ، ۷۱۸ص. (تسبیحی ۳ : ۳۲۶-۳۲۷). ع.

2660

عقد الفرایض : ترجمهٔ . . .

از کسی که نام خود را صریحاً در دیباچه نبرده است. بلکه می گوید پیش از این منظومه‌ای به زبان عربی، به سال ۱۱۶٦ھ/۱۷۵۳-۲م. برای بهره‌مندی فرزندم محمد یحیی بن محمد کاظم (که باید نام نگارنده باشد) سروده بودم، اکنون به دستور سید مسعود علی فرزند شیخ‌الاسلام مولانا سند باسط علی قلندر، آنرا به فارسی شرح می کنم. سر آغاز آن منظومه: الحمد لله رب العالمین علی — ایرانه الناس فصلامنه کلا . . . و بعد هذا الذی یا منک عن کتب — «عقد الفرایض» قد حررت من تحلا . . . سپس میگوید پس از کسر «علل»، نام منظومه تاریخ سرودن آن نیز می‌گردد. (۱۱٦٦ = ۱۳۰-۱۱۹٦).

آغاز : حمدله. صلاه. فقیر داعی پیش از این، در سال یکهزار و یکصد و شصت و شش هجری . . .

6285 ۵۱۹٤ : نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۲۳٦ھ.ق در مجموعه (ص ٤۹-۸٦). متن زیر خط شنگرف.

2661

عمدة الاسلام : عماد الاسلام

از **ابو طاهر** بن کمال **ملتانی**، و در برخی از نسخه ها نام نگارنده نیامده است. نام او در نسخهٔ ٦٦، ص ۱۲٤ چنین آمده است: میگوید مؤلف این کتاب مولانا صدر . . . ابو طاهر بن کمال الساکن فی قبة الاسلام ملتان. . . . چون دیدم همتای علوم دینی قاصر گشته، از کتب معتبر این «عماد دین» را مشتمل بر بیان پنج بنای (ستون) اسلام است، از هفتاد و چند کتاب جمع کردم، تا مبتدیان را حظی گردد». سپس نام کتابهایی که از آنها گرفته آورده است با عنوانهای «کتاب، فصل، مسئله» چند فصل در ایمان، سپس احکام از: طهارت، نواقض وضو، نوع طهارت، تیمم، باب الصلاه . . . و شماره و ترتیب بابها در نسخه ها یکسان نیست.

کشف الظنون از «عمده الاسلام فی ارکان الخمس» فارسی نگاشتهٔ عبدالعزیز یاد می کند ، که عبدالرحمان یوسف آنرا به ترکی ترجمه کرده «عماد الاسلام» نامیده است ، و ماده تاریخ ترجمه را ۹۵۰ھ/۱۵۴۳م. یادکرده است.

آغاز : حمدله. صلاه. بدانکه ارشدک الله تعالی، در کشف الاسرار آورده است اول چیزی که بر بنده واجب است پیش از جمله فریضه ها و پس از بلوغ شناختن خدایتعالی ست عزوجل و ایمان آوردن بدو.

(ن.ک. نسخه ها ۲ : ۹۷۶ «عمده الاسلام» - پاکستان مین ادب فارسی ۳ : ۳۷۴ که وی را بدون ذکر تاریخ درمیانهٔ سدهٔ ۱۲ھ. جای داده است).

6286 ۵۳۲ : ثلث خوش ، عبدالله بن بشیر هروی و تردی محمد بن یوسف علی ، ۲۰ ج ۲/۹۲۴ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۵ راه به زر و رنگها ، در نسخه بنام "عمده الاسلام" است ، ۱۵۱ ص. (تسبیحی ۲ : ۳۱۸-۳۲۰).

6287 ۶۶ : ثلث پخته ، کمال الدین بن طاهر ، ساکن عادپور ، جمعه ۲۲ ع ۲/۱۰۳۴ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، در ص ۱۲۴ نام مؤلف و سپس نام کتاب "عماد الاسلام" آمده ، ولی کاتب در پایان نام کتاب را "عمده الاسلام" نوشته است ، ۱۲۷ ص (ف. تسبیحی ۱ : ۳۲۲).

6288 ۲۰۷ : نستعلیق شکسته آمیز ، نور محمد ولد میان عبدالرسول ، که برای عقد نکاح خود نوشته است ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباجه بنام "عمده الاسلام" است ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۲۵ ص. (تسبیحی ۱ : ۳۲۴-۳۲۶).

6289 ۴۹۳۳ : نستعلیق پخته ، س ۲ مجموعه (ص ۶۰ - ۱۳۵) مورخ ۱۲۲۹ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، آن قسمت که باید نام نگارنده و کتاب را داشته باشد در نسخه نیست.

6290 ۵۷۸۰ : نستعلیق خوش ، پنجشنبه ۱۲۶۵ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباجه نام کتاب و نگارنده نیامده است ، در کاتالوگ بنام "عمدة الاسلام" است. نیمهٔ یکم عنوانها شنگرف سپس کبود ، کامل.

6291 ۱۴۵ھ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ھ.ق. (ص ۶-۱۲۹) آغاز برابر نمونه ، در پایان آنجا که باید نام نگارنده آورده شود. نام وی نیامده ، و نام کتاب عمدة الاسلام است ، عنوان و نشان شنگرف، و سپس مسائل فقهی پراکنده ، ۱۸۲ ص.

6292 ۴۳۹۰ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳ ه.ق. سدهٔ آغاز برابر نمونه، انجام افتاده ، آخورده ، ۱۵۲ ص.

2662

فایضیه : آداب کفن و دفن ، رسالهٔ موتی

از **ابو بکر فایض** بن محمد **لاهوری**، به نام حافظ محمد مراد لاهوری ، در دوازده فصل : ۱- عیادت بیماران ، ۲- موت ، ۳- چون بمیرد با آن میت چه باید کرد ، ۴- غسل مردگان ، ۵- کفن ، ۶- پوشانیدن کفن ، ۷- برداشتن چهار پای (تابوت) میت و سمت ده قدم رفتن ، ۸- نماز و دعای جنازه ، ۹- گور کندن و لحد و . . . ، ۱۰- تعزیت نشستن ، ۱۱- جزع و فزع و جامه‌ی سوگ ، ۱۲- احکام و دیگر خیرات.

ن. ک. محمد بشیر حسین ، محمد شفیع : ۳۱۳ که در آنجا آمده : چون از پیمانه‌های شاهجهانی سخن می‌گوید، باید از روزگار شاهجهان (۱۰۳۷-۱۰۶۷ ه.) و اورنگ زیب (۱۰۶۸-۱۱۱۸ ه.) باشد - ظهور الدین احمد ، پاکستان مین ادب فارسی ۳ : ۳۷۷ بدون ذکر تاریخ وی را درمیانهٔ سدهٔ ۱۲ ه. جایداده و به کتاب نام «رسالة الموتی» داده است.

آغاز : سپاس بیقیاس مرزاقی را که رحمت بی نهایتش طفل جان را به شیر دلپذیر از پستان . . . اما بعد ، گوید فقیر . . . ابو بکر الفایض بن محمد لاهوری.

6293 ۴۸۹۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ، ۴۶ ص.

6294 ۷۳۹۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ص ۱ مجموعه (ص ۲-۲۷) ، نام حافظ محمد مراد لاهوری در دیباچه نیامده ، و فصول شماره ندارد ، موریانه زده.

6295 ۸۰۴۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نام نگارنده در دیباچه ''فایز'' است (ص ۳۱-۶۴) ، عنوان و نشان شنگرف ، در خرداد ۱۳۵۷ خ خریداری شده.

6296 ۲۱٤٤: نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز: حمدله. صلات...
اما بعد، میگوید... (برابر نمونه)، ٤٤ ص.

2663

فتاوی امینیه

از محمد امین بن عبید الله مؤمن آبادی بخارایی (که شرح سراجی: ۲۲٤۲ را در ۹۵۸ه./۱۵۵۱م. ساخته است). در دیباچه میگوید: مدتها در بخارا حوادث را بررسی می کردم، از من خواسته شد فتاوی که در بارهٔ مسایل مبتلا به، صادر شده گرد آوری کنم، و این کتاب گزیدهٔ فتاوی ست که فقیهان ممالک بخارا در مسایل روزمره داده اند. (ن.ک. ایو انف: ۱۰۳٦ که در آنجا تاریخ نگارش کمی پس از ۹٤۸ه./۱۵٤۱م. آمده است):

با عنوانهای «کتاب» و هر کتاب در چند «فصل» و سربند های «ما قولهم در آنجه»: کتاب طهارت، پنج فصل. کتاب صلات، ده فصل. کتاب زکات، سه فصل. صوم، سه فصل. نکاح، سه فصل. رضاع، عتق، ایمان، بیع، شفعه، هبه، اجاره، ودیعه، غصب، رهن، کفالت، حواله، وکالت، شرکت. مزارعه، عاریه، مضاربه، کشتار، صید، قضا، شهادت، جهاد، اکراه، وصیت، و هر کتاب در چند فصل. از رهگذر بررسی مسایل روز آن سرزمین بسیار ارزشمند.

آغاز: یا دائما للفصل علینا بتوفیق محامدک و یا باسطا لا یدیها... فیقول محمد امین بن عبدالله المؤمن آبادی.

6297 ۵۸٦۰: نستعلیق بی نقطه، ۹۸۸ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، نسخه موریانه زده است و برای احتراز از خرد شدن برگها از صفحه شماری احتراز شد، بخشهای آغاز کتاب محشی ست. نسخهٔ کامل به نظر می رسد.

6298 ۲٤۸۳: نستعلیق، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز برابر نمونه، محشی، نشانها شنگرف، در پایان ۸ برگ در مسایل فقهی و تعویذات و نمونه اسناد شرعی و عرف زمان در بارهٔ وامها و خرید حق شفعه و هزینهٔ صعاریتیم، که یکی از آنها تاریخ ۹۹۵ه. را دارد، ۲۳۰ص.

6299 ۶٤۳۶ : نستعلیق خوش کهن ، سدهٔ ۱۰ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با حواشی بسیار ، برخی از صفحه ها برای حواشی اختصاص یافته اند ، عنوان و نشان شنگرف، برای احتراز از شکسته شدن برگها از صفحه شماری چشم پوشیده شد.

6300 ۵۹٤۹ : نستعلیق خوانا ، محمد امین بن خواجه محمد طالب احسیکتی ، یکشنبه شوال ۱۰۳۳ ه.ق. پیش از این ترقیمه تاریخ ۹۸۶ ه.ق. آمده که گویا تاریخ نگارش باشد. آغاز: کتاب الطهارت ، و این کتاب مشتمل است بر پنج فصل. فصل اول در بیان آبها ، فصل دویم در بیان غسل و وضو و مسح موزه ، فصل سیوم . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، (ص ۲-۲٦۸). سپس یک کتاب فقهی نا شناخته ، ۵۷٦ ص.

6301 ٤۸۲٤ : نستعلیق پخته ، سه شنبه ۲۸ محرم ۱۰۷۹ ه.ق. آغاز چهار برگ نونویس ، آغاز برابر نمونه ، محشی ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۵۲ برگ.

6302 ۱۰۳۲ : نستعلیق پخته ، رمضان ۱۰۸۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با فهرست مطالب در آغاز آن. با نسخهٔ مورخ ۹۸۸ این جدایی را دارد که عبارتها به عربی گرایش یافته است ، عنوان و نشان شنگرف، ٦۸۰ ص.

6303 ٤٦٦۵ : نخست نسخ و سپس نستعلیق پخته، در قصبهٔ دهتلی، ذیحجهٔ سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۸۰ ص. اندازهٔ رحلی.

6304 ۷۲۳٤ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، باحواشی بسیار که برخی از آنها یک و یا چند برگ اوراق را در بر گرفته نشانه ها شنگرف ، ٤٤۱ ص.

6305 ۱۷۰٤ : نستعلیق خوانا ، سید محمد عاشق ، شعبان ۱۱۲۵ ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ، آغاز موریانه زده و فرسوده ، ۵۹۲ ص.

6306 ۳۹۰۸ : نستعلیق ، چهار شنبه ، ۱٦ شوال ۱۲۳۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۵٤ ص.

2664

فتاوی برهنه

از **شیخ نصیر الدین لاهوری بینایی.** که در دیباچه و چند جای درون، از خود نام برده است. و نام «برهنه» را از خوابنمایی که شده بر گرفته است. تاریخ یکی از خوابها ۹۹۷ و دیگری ۹۸۹ ه (۱۵۸۹ و ۱۵۸۱ م.) است. ایوانف ۱۰۳۷ می افزاید از عبدالله سلطانپوری نام برده که از روزگار اکبر پادشاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ه) است.

فقه حنفی ست با عنوانهای «باب» و هر باب در چند فصل: باب ۱- در بیان ایمان، سه فصل، ۲- احکام شریعت، نه فصل، ۳- نماز، بیست و شش فصل، ۴- زکات، دو فصل، ۵- روزه، شش فصل، ۶- حج، دو فصل، ۷- نکاح، ده فصل، ۸- طلاق، پنج فصل، ۹- عتاق، سه فصل، ۱۰- ایمان، دو فصل، ۱۱- بیع، نه فصل، ۱۲- هبه (بدون فصلهایی)، ۱۳- اجاره، ۱۴- غصب، ۱۵- رهن، ۱۶- کفالت، ۱۷- مضاربه، ۱۸- مزارعه، ۱۹- ذبائح، دو فصل، ۲۰- لقیطه، ۲۱- لقطه، ۲۲- دعوی، ۲۳- شهادت، ۲۴- قضا، ۲۵- افتا، ۲۶- مناقب امام ابو حنیفه، ۲۷- ذکر ائمه‌ی دیگر.

آغاز: حمد مر خدای جهان را که یکتاست، با اوصاف کمال و مبراست از صفات نقص و زوال . . . ، اما بعد، این کتاب در مذهب . . .

6307 ۴۶۹۹ : نستعلیق شکسته آمیز پخته، شنبه ۸۴ (۱۰۸۴ یا ۱۱۸۴ ه.ق.). آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، کناره ها موریانه زده، ۵۱۵ ص. اندازهٔ رحلی.

6308 ۴۳ : نستعلیق پخته، محکم الدین ولد میان غلام محمد بن محمد کامل، ساکن موضع و تکه پرگنه حافظ آباد، دو شنبه ۶ ع ۲/۱۱ ؟ (۱۱۰۰ ه.ق. ؟). آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه، ۷۹۴ ص. (تسبیحی ۱ : ۳۳۱-۳۳۳). ن.

6309 ۵۰۵۲ : نستعلیق پخته، ۱۰ شوال ۱۱۶۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، محشی، ۳۳۴ برگشمار دارد، اندازهٔ رحلی.

6310 ۱۱۱۵ : نستعلیق پخته، میان احمد ولد محمد عمر، قوم خوجه،

ساکن کوت غلام محیی الدین خان ، ۱۱۹۶ه‍ ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ۶۰۱ ص.

6311 ۲۷۴۳ . نستعلیق پخته شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۶۲۸ ص. اندازهٔ رحلی.

6312 ۴۴۵۰ : نستعلیق پخته ، وقت صبح شنبه ۷ ذیحجهٔ ۱۲۰۶ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۶۵۹ ص.

2665

لباس برهنه : حاشیه بر فتاوی برهنه

متن همان،گزارش از **ابو المعارف عنایت‌الله** حنفی قادری **قصوری** ثم **لاهوری** ، که در دیباچه میگوید «فتاوی برهنه» نگاشتهٔ شیخ نصیر الدین لاهوری ، که بی نظیر است، به علت اختصار و اغلاق آنرا شرح کرده «لباس برهنه» نام نهادم. با روش «قوله».

در ص.ع. شرح کننده را چنین نشان داده اند که وی معروف به شاه عنایت و مرشد شاعر شهیر و صوفی کبیر سید عبدالله معروف بلهی شاه قصوری ست. خزینة الاصفیا (۱: ۱۹۸) مرگ نگارنده‌را ۱۱۴۸ه‍/۱۷۳۶-۵م. یادکرده است. ولی بنا بر تحقیق پرفسور محمد اقبال مجددی (حدیقه الاولیا ، پاورق : ۶۳-۶۴) تا سال پیسگفته زنده بوده و پس از ۱۱۵۰ه‍/۱۷۳۸م. در گذشته است. (و از هموست «دستور العمل : ۶۱۳» همین فهرست).

آغاز : محامد متواتره و مدایح متکاثره ، مر دادار دانا و حکیم توانا ، که بتالیف . . . بعده میگوید . . . ابو المعارف عنایت الله الحنفی القادری القصوری ثم لاهوری.

6313 ۶۲۴۴ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۵۱ ص.

6314 ۳۰۱۷ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۵۰ ص.

2666

فتاوی حجة

از **کمال کریم ناکوری**، که از کتابهایی بیرون کشیده، و در پنج قسمت گرد آورده، و بدین نام خوانده است (دیباچه). (و از هموست «مجموع خانی فی اعز المعانی»: ۲۲۸۹ در همین بخش).

قسمت ۱- در بیان ایمان، ۲- احکام شریعت، مسایل نماز، ۳- نکاح و طلاق، بیع، قضا، عاریت، ذبح، عید و جز آنها، ٤- کسب و زراعت، طعام، و جز آنها، ۵- آفرینش اقالیم و آسیابها و احکام روزها و ماهها، آداب ناخن گرفتن، بازی کردن، میراث و جز آنها).

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب. . . حمد حمید حامدان محمود و عالمان معبود و قابلان محبوب و عابدان محدوب.

(ن. ک. اته: ۲٦۰۸، ۲۵۷٤ «مجموع خانی»).

6315 ٦۵۱۳: نستعلیق پخته، امان الله ولد قاضی هدایت الله قریشی، متوطن کائی شهر شکار پور، ۱۷ شعبان ۱۲۸۰ ه.ق. عنوان و نشان شنگرف، ۲۷٤ ص. اندازهٔ رحلی.

2667

فتاوی خلاصة الفقه

از ناشناس، که شاید نام او در دیباچه بوده که نسخه‌ی ما آنرا ندارد، در پایان نویسنده آنرا «فتاوی خلاصة الفقه» خوانده است. با عنوانهای «فصل» بی شماره، و سربندهای «مسئله» با ذکر منبع فتوا.

فصل در بیان سلام گفتن، فصل در افلاس، فصل در زکات، فصل در حج، دزدی، سلم، حواله، گواهی، وکالت، مدعی. . . کتاب! غصب. . . سپس بار عنوانهای فصل. . .

(ن. ک. «خلاصة الفقه»، از عبداللطیف لاهوری، در همین بخش).

6316 ۲۹۲ : نسخ نستعلیق، ۱۲۱۸هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۳۸۵)، آغاز افتاده : کردن هر دو دست بروی بعد از دعا سنت است ، عنوان و نشانه ها شنگرف ، (تسبیحی ۱ : ٥٠٤-٥٠٦).

2668

فتاوی عجایب

از حسین بن محمد ، که نسخت کتاب را فتاوی عجیب خوانده و سپس «کتاب العملة و العقل و العلم و الجهل و التفکر و . . .» می خواند. جنگ مطالب گوناگون فقهی است با عنوانهای «باب» ، باب نخست به عربی آغاز کرده سپس به فارسی در آمده است.

آغاز : هذا کتاب مسمی بفتاوی عجائب. الحمد لله الذی اقام السماوات بغیر عمد و السلم والسلام علی . . . فانقیل مالفرق بین السلم و السلام . . . قال الفقیر.

6317 ٤٣٤٦ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. عنوان و نشان شنگرف ، ۲۱۷ ص.

2669

فتاوی قاضی خان : شرح . . .

متن از ابو المحاسن حسن (م۵۹۲هـ/۱۱۹٦م.) بن منصور بن محمد بن عبدالعزیز بن عبدالرزاق اوزجندی فرغانی ، که در ۵۷۸هـ/۱۱۸۲م بدان آغاز کرده است (کشف الظنون ، فتاوی قاضیخان). شرح از ناشناس.

(ن. ک. فقه اسلامی ، عبدالاول جونپوری : ٤٨ ، ۲۵۷ برای نگارنده متن «قاضی خان»).

6318 ۱۱۵ : نستعلیق شکسته آمیز خام ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. با یاد داشت پرفسور محمد اقبال مجددی که : باید شرح قاضی خان باشد و کاتب نسخه محمد شاه مدرس مدرسهٔ بهون تحصیل چکوال جهلم است. آغاز ناقص است : و همچنین است در شرح اولاً . . . ، متن زیر خط مشکی، ۷۳٤ ص (تسبیحی ۱ : ۲٤۲-۲٤۳).

2670

فتاوی قراخانی : فتاوی فیروز شاهی

متن از **صدر الملة والدین (بن) یعقوب مظفر** (کراهی، کهرامی)، که پیش از آنکه کار خود را از سواد به بیاض در آورد در گذشته است. و نسخه نزد باز ماندگان در آستانهٔ نابودی بوده است. تا اینکه گرد آورنده، که نامش در نسخه ها گوناگون آمده است، بنام قراخان و یا قرآن خوان (ن. ک. به نسخه های زیر) به لطایف الحیل نسخه را از باز ماندگان نگارنده به دست آورده است، و گروهی از دانشمندان روزگار را گرد آورده و آن را ترتیب می دهد. تنها وجه مشترک میان نسخه ها همین داستان است. چه نام کتاب و نگارندهٔ اصل و گرد آورنده گوناگون آمده است. و همین داستان در دیباچهٔ «فقه فیروز شاهی» نیز آمده است (ن. ک. ایوانف : ۱۰۶۹).

دربارهٔ روزگار نگارندهٔ متن گفته شده است از روزگار فیروز شاه خلجی (۶۸۸-۶۹۵ه) ، و گرد آورنده از روزگار علاءالدین خلجی (۶۹۵-۷۱۶ یا ۷۱۵ه.) بوده اند. (عباسی ۱ : ۷۷ - قاموس مشاهیر ۲ : ۳۷ - شیر حسین ۲ : ۲۹۶ که تاریخهای دیگری آورده).

فقه حنفی ست، با عنوانهای «کتاب، باب، فصل» و با کتاب طهارت آغاز می شود : کتاب طهارت، فصل فی المستعمل، فصل فی الغسل، فصل آبار، فصل مسح، فصل تیمم. کتاب صلات، فصل اذان، استسقا، صفة صلات، سجده ی تلاوت، عیدین، جمعه، تراویح، جنازه، مسافر. کتاب زکات، صدقهٔ عید فطر، کتاب صوم...

مسایل بصورت «استفتاء» و بسیار روشن آورده شده، سپس بسیار کوتاه پاسخ «نی» «خیر» و از اینگونه بدان داده شده است آنگاه مأخذ را می‌گوید.

(ن. ک. کشف الظنون ۲ : ۱۲۲۸ که تنها نام کتاب را «فتاوی قرآن خوانیه» آورده - ایوانف : ۱۰۳۴، ۱۰۶۹ - اته : ۲۹۷۱).

آغاز : حمد و سپاس و ثنای بیقیاس مر عالم مطلق و ملیک بر حق تقدس اسمائه ... و بعد، بر ضمایر جهانیان و خواطر عالمیان.

6319 ۱٤٦۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباچه نام کتاب نیامده و نام نگارندهٔ اصل یعقوب مظفر کهراهی ، و نام گرد آورنده قرآن خوان یاد شده است که بروزگار ابو المظفر فیروز شاه سلطان گرد آورده است. عنوان و نشان شنگرف ، در ص. ع. در تملک مؤرخ ۱۲۹۸ کتاب بنام فتاوی قراخانی نامیده شده است ، ٥٦۱ ص.

6320 ۱۱٦۱ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. و محشی از آن از سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز افتاده: حاجب و یا متولی وقف را رهن کند این رهن جایز باشد یانی. "نی"، عنوان و نشان شنگرف، ۲۰۵ ص. به ترتیب کتابهای فقهی: کتاب البیوع، کتاب المزارعه، کفالة، قضاء ، شهادت. . . کتاب الفرایض، باب خطاب الفرایض ناتمام می ماند. با عنوانهای "استفتاء" پرسش فقهی آغاز می شود و در پایان با کلمهٔ صریحی "آید"، "باشد" ، "نی" ، "تواند" پاسخ داده می شود ، سپس به نقل از کتابهای معتبر فقهی یک عبارت عربی نیز در توضیح آن کلمهٔ فارسی نقل می شود ، گویا "فتاوی قراخان" باشد ، ۲۰۵ ص.

6321 ۲٦۹۲ : نسخ خوش ، گل محمد پیشاوری ، ۱۱ رجب ۱۱٦٥ ه.ق. (بروزگار احمد شاه درانی). در دیباچه نام کتاب نیامده. نام نگارندهٔ اصل یعقوب مصطفی کرامی ست ، و نام گرد آورنده قرآن خوان یاد شده است ، و در کلفون بنام فتاوی قرآن خوانی نامیده شده است ، عنوان و نشان شنگرف ، گویا کامل ، ۹۸۳ ص.

6322 ۲۰۷۸ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه در دیباچه نام نگارندهٔ اصل کتاب یعقوب مظفر کهرامی یاد شده است ، که به روزگار ابو المظفر فیروز شاه (۷٥۸/۱۳٥۷ م؟) گرد آوری شده است ، نام گرد آورنده در نسخه نیامده و نسخه بنام فتاوی فیروز شاهی ست ، عنوانها نانویس ، ٤٦۸ ص.

2671

فتاوی ناشناخته

چند مجموعه فتواهای فقهی ناشناخته ، یکی نیستند.

6323 ۵۹٤۹ : نستعلیق پخته، محمد امین بن خواجه محمد طالب احسیکی، یکشنبهٔ شوال ۱۰۳۳ هـ.ق. (این ترقیمهٔ نویسنده است در پایان ''فتاوی امینیه'' که پیش این جای دارد)، برای نشانی از ص ۳۵۱ (مجموعه) : کتاب العتاق. و این کتاب مشتمل است بر سه فصل. فصل اول در صحت عتق و عدمه، فصل دوم در مدبر و استیلا، فصل سوم در کسب معتق. فصل اول در بیان صحت عتق و عدمه ''سئل در آنچه'' آزاد کردن زید تا رسیده خالد غلام خودش را...، آغاز افتاده (ص ۲۸۱-۵۷٤). با عنوانهای ''کتاب'' و هر کتاب در چند ''فصل'' و سر بندهای ''سئل در آنچه''. ''فتاوی امینیه'' نیست. نخستین عنوانها در نسخه : کتاب اعتکاف، کتاب‌الصوم، در چهار فصل، کتاب‌الحج، بدون فصل، کتاب النکاح در ده فصل، طلاق در دو فصل، عتاق در سه فصل، حدود بدون فصل، ... عنوانها شنگرف.

6324 ۱٤۳٦ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : استبرا آن است که پاها...، باعنوانهای کتاب و فصل که مرتب نیستند، فتواهاست و ''مسایل''، که به صورت راسته و چلیپا نوشته شده اند، مطالب غیر فقهی نیز دارد، عنوانها شنگرف، ۱۲۳۲ ص.

6325 ۵۱٦۲ : نستعلیق پخته، غلام حسن ولد مولوی غلام رسول (ص ۵۵۰)، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. فهرست مطالب در آغاز. محشی.

به عربی و فارسی، مجموعه ای است از بابهایی در فقه و رساله های مستقل، و عنوانهای کتاب، باب فصل. برخی از فصول و ابواب ناتمام مانده و برگها سفید گذارده شده است. نام کتاب در عطف جلد ''مجموعه فتاوی'' آمده است. با مجموعه الفتاوی بر روی جدایی هایی دارد، عنوان و نشان شنگرف، محشی، ۱۱٤۸ ص.

6326 ٦۱۷۸ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : اگر مسح بر موزه کشیده بود و بعد سر..، با عنوانهای کتاب و باب بدون شماره، و سربندهای ''استفتاء''. اینک نخستین عنوانها : باب‌التیمم، کتاب الصلاة باب الاذان، باب مایفسد الصلاة و مایکره فیها، باب سجده التلاوه..، برای نشانی از برگ ۳٦ : فصل فی التوکیل بالطلاق. استفتاء. اگر مردی زن خود را وکیله کرد تا نفس خود را طلاق گوید، بعد می خواهد تا او را از وکالت معزول کند، شرعاً تواند یا نی؟ (جواب

آن نمی است). عنوان و نشان شنگرف ، ۲۵۷ برگ شمار دارد.

6327 ۷۰۸۰ : نستعلیق چند نویسنده ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. متنهایی ست در مسایل فقهی ، جدا از یکدیگر ، گویا نسخه های اصل هستند که با مهر و امضای مفتیان است ، اندازهٔ برگها مختلف ، ۳۰ ص.

6328 ۶۷۱ : نستعلیق و تحریر شکسته آمیز ، ۱۲۶۵ه. (ص ۹۹٤). آغاز : فهرست به ترتیب مختصر. کتاب النکاح.. با عنوانهای کتاب، باب، فصل. به فارسی و عربی نیز دارد ، رساله های مستقلی را نیز در بر دارد : از آن میان رساله از برای علم رقوم نجومی ، در بیان سجلات و انشا آن به فارسی ، در بیان وقفیه ، رسالهٔ خواجه شاه در مسئلهٔ دیناری به فارسی، رسالهٔ موصی له محمد ولی شهابی به عربی با فهرست مطالب در آغاز و ص ۱۰۰-۱۰۶ ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۱۳۶ ص. اندازهٔ رحلی (منزوی ۳ : ۳۳٤-۳۳۶).

6329 ۲۱۱۱ : نستعلیق شکسته آمیز و تحریر ، چند خامه ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. پرسشها و پاسخهایی ست در مسایل فقهی ، با مهر و امضای فقها ، در اندازه های گوناگون ، آغاز: سؤال چند میفرمایند علمای دین متین و فضلای شرع مبین اندر مسئله . . . ، ۳۳ ص.

2672

فتاوی ناصری

از ناشناس. بی دیباچه و فصل بندی ، با سربندهای «مسئله» .

6330 ۶۸۶۹ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز : بسمله. مسئله. بیمار مرض برای مهات بدعت است. . . ، در کلفون نام ''فتاوی ناصری'' آمده است ، و شاید این ''مسئله'' ها از آن گرفته شده باشند ، ۵۵ ص.

2673

فتاوی نور العین

گرد آورنده از خود نام نبرده است ، و میگوید : چون تصویب این فتاوی احتیاج بود ، لاجرم آنرا به کسی سپاردم که مجلس وی مجمع علماء و

انجمن فضلاء بوده ، و به کنایه میگوید نامش نور العین بوده است و از این رو کتاب را نور العین نامیدم. با عنوانهای «کتاب» و هر کتاب مجموعه فتاوی است در همان موضوع به فارسی و برخی به عربی، و در آغاز هرپاسخ مسمخود را یاد می کند ، و هر کتاب در چند «فصل» : کتاب الطهاره ، الصلات ، الزکات ، الصوم ' الحج ' النکاح ' الرضاع ، الشفعه ' القسمه ' المضاربه ' الذبائح ' الاضحیه ' الکراهیه ' احیاء اموات ' اشربه ' صید ' رهن ' جنایات ' وصایا.

در برخی از نسخه های پاکستان آمده است که از نور الدین بن قطب الدین است (فهرست مشترک پاکستان).

آغاز : الحمد لله الذی علم علماء الدین علم الشریعة والیمین و جعلهم اعلاما . . . بعد حمد خدا و درود مصطفی(ص).

6331 ۱۲۹٤ : نستعلیق شکسته آمیر ، علام محیی‌الدین صدیقی ، صفر ۱۰۹۵ هـ.ق. س ۲ مجموعه (ص ۳٦-۲۱۹) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده.

6332 ۵۹۰٦ : نستعلیق پخته ، عبدالحکم عرف نتها بن شیخ فرید ، ۲۰ رمضان ٤۸ جلوس (عالمگیر؟) ، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. س ۱ مجموعه (ص ۱-۲٦۵) ، آغاز افتاده : و عفو از عاجز طریقت . . .، در پایان کاتب آنرا فتاوی نورالعین نامیده است.

2674

فرض عین : شرح . . .

نخست متن کوتاهی در عقاید و فقه است با عنوان «فرض عین» و سپس شرح آن. به روش اگر ترا پرسند ' بگو.

آغاز : اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ' پناه میطلبم من به مدد نام الله تعالی از شر شیطان . . .

6333 ۸۰۳۲ : نستعلیق پخته ، ذیقعدهٔ ۱۲۹۸ هـ.ق. س ٦ مجموعه (ص ۱۰٤-۱۲٤) ، عنوان و نشان شنگرف ، در اردیبهشت ۱۳۵۷خ خریدار شده است.

0

فقه الابرار

در بخش اخلاق : ۹۵۶ گذشت.

2675

فقه ابراهیم شاهی

از **احمد** بن محمد بن حمید (بن شهاب) ملقب به نظام، بنام ابو المظفر ابراهیم شاه، از کتابهای معتبر و مشهور بیرون کشیده، بنام «فقه ابراهیم‌شاهی» خواسته است (دیباچه). و از همو است : «مشکلات الفقه» هر چند نام پدر در آنجا بگونه ی دیگر آمده است. و ابراهیم شاه بایستی همان لودی (۹۲۳-۹۳۲ ه.ق.) باشد.

با عنوانهای کتاب، باب و فصل.

آغاز : حمد بیحد و ثنای بیعد که از قیاس انفاس افزون است، و از مساس احساس بیرون، مر خداوند... اما بعد، میگوید... احمد بن محمد بن حمید الملقب به نظام.

6334 ۲۳۹۲ : نستعلیق پخته، محمد صدیق عرف کهکر، برای حافظ عبدالکریم، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۳۶۴ برگ‌شمار دارد.

0

فقه زنان : مسایل زنان

0

فقه کیدانی : خلاصهٔ کیدانی

0

فقه منظوم

برای کتابهای زیر به بخش منظومه ها مراجعه کنید :

ابواب جنب ، ارث منظوم ، تحفهٔ خجسته ، تحفة الفرایض ، جواهر اسلام ، خجسته رقم ، خمسهٔ اسلام ، دام حق ، دره الشارق ، سراج المصلی ، صلات منظوم ، عقد گر ، فقه کیدانی منظوم ، فقه گرامی ، فقه منظوم ، مسایل نماز ، مسلک المتقین ، منظومه الخلاصه ، میراث نامه ، نام حق ، نظم الدرر.

2676

فقه فارسی : رسالهٔ فقهی

از شیخ **احمد فاروقی سرهندی** (مجدد الف ثانی م۱۰۳۴ه/۱۶۲۴م).
دربارهٔ اشاره با انگشتان است در هنگام نماز.

6335 ۹۷۴ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۱ه.ق. با تاریخ ۱۰۸۴ه.ق. در مجموعه (ص ۸۹-۹۳).

2677

فقه ناشناخته : فقه فارسی

چند رساله و کتاب ناشناخته. یکی نیستند.

6336 ۲۹۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، **آغاز:** و در نمازگاه رفتن و دعای قنوت خواندن ، . . . هر جاهست نام مأخذ را یاد کرده است "در کافی میگوید ، در . . . میگوید ، با عنوانهای کتاب ، باب ، فصل : فصل ۵- احکام پس خورده. کتاب فی صفت **الصلاه** در هفده باب و دو فصل. باب ۱- طریق نماز گزاردن ، ۲- امامت ، ۳- حدث در در نماز ۴ - آنچه شکنندهٔ نماز است ، ۵ - نماز وتر ، ۶ - نماز سنت و نفل ، ۷- نماز تراویح ، ۸- قضای نماز ، ۹- سجدهٔ سهو ، ۱۰-

نماز زحمتی (بهار)، ۱۳- نماز جمعه . . ، کتاب زکات. باب ۲- زکات ماده گاوان ، ۳- زکات گوسفندان ، فصل در زکات مال ، باب زکات زر ، باب صدقهٔ فطر، باب احکام کان، کتاب روزه، باب ۱- دیدن ماه رمضان ۲- دیدن ماه شوال ، ۳- روزه های مستحب ، ٤- شکست روزه ، ٥- ثواب علم و شهید، ٦- نماز عید، حج ، باب تکبیر تشریق دعجه، باب در بیان حج . . عنوان و نشان شنگرف ، ۲۷۲ ص [تسبیحی ۱ : ٦٦۰-٦٦۲].

6337 ٦۳۱ : ثلث خوش ، سدهٔ ۱۰ه.ق. با عنوانهای ''کتاب'' ''باب'' و گاهی ''فصل'' آغاز و انجام افتاده : حرف منقطع سد . ، و برای نشان، از ص ٥٦ : کتاب الزکاة. عقل و بلوغ و اسلام و حریت و ملک نصابی که فارغ از دین و از حاجت اصلی بود ، چون سکی و ثیاب و متاع و ابا و عبید خدمت و فرس از شرایط و جوب زکاة است . ،. عنوان و نشان و جدول‌بندی ۲ راد شنگرف ، ٥۲۰ ص (تسبیحی ۲ . ٦٥۱-٦٥۲).

6338 ٩٤۰ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ه ق. آغاز در باب چهارم کتاب نماز و انجام در کتاب قضا افتاده. آغاز : نیت نماز می کند که از دست اوست . . ، یکی از متون معتبر است. با عنوانهای کتاب ، باب و فصل کتاب ۲- نماز در سانزده باب ، ۳- زکات ، هشت باب (۱- کسی که براو زکات واجب است ، ٥- زکات مال تجارت ، که آن مستحب است) ، ٤- روزه و اعتکاف ، هشت باب (۱- کیفیت روزه ، مستحبات و مکروهات) ، ٥- حج در دوازده باب (۱- شرایط حج ، ٥- سعی میان صفا و مروه ، ٦- جهاد ، چهار باب و مقدمه ای (۱- شرایط ذمه ، که چهارده چیز است ، ٤- احکام باغیان) . . عنوان و نشان شنگرف ، ٤۱۰ ص [تسبیحی ۳ : ٦٥٦-٦٥۷].

6339 ٦٥۸۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. با عنوانهای ''کتاب'' و هر کتاب چند ''باب'' و سرنمدهای ''مسئله''. آغاز : حمداله. صلات کتاب الطهارة. قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الصلاة . . . ''مسئله'' در آبدست چند چیز فرض است؟ جواب بگو چهار چیز . . عنوان و نشان و جدول‌بندی ۲ راه شنگرف ، ٤۹۳ ص.

6340 ۲۱۹۰ : نسخ پخته ، عزیز بن قاضی یاسین انصاری ، ٥ صفر ۱۰۱۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ٥-۲-٤۱۲). آغاز افتاده : و برگها جابجا صحافی شده. نخستین عنوان : فصل دوم در چاهی که کم از ده درده

است ، فصل اول در بیان تیمم ، باب در بیان مسح ، باب در بیان حیض ، باب چهارم نجاست ، باب پنجم در اوقات نماز ، باب ششم بانگ نماز ، باب اول صلاه در مشارق و در کافی میگوید نماز از نیاز مسلمانی ست ، و نماز فرض عین است ، جدول‌بندی ۳ راه ، عنوان و نشان شنگرف.

6341 ۲۷۷ : نستعلیق روشن ، فتح محمد عرف خواجه چاند به ، ساکن حک میارا ، ۱۰۸۳ ه.ق. آغاز در دیباچه افتاده : ملال نپذیرد و طاعت مسلمانان . . ، فهرست کتاب در دیباچه ۱۸ باب می باشد که در متن جدایی هایی دارد. فهرست در حسب دیباچه ، باب ۱- توحید باری ، ۲- صفت رسول (ص ، ۳- ایمان ، ٤- فرایض ، ٥- حیض و نفاس ، ٦- واجبات سنتها ، ۷- وضو ، غسل ، تیمم و مسح موزه ، ۸- نماز ، ۹- روزه ، ۱۰- ذبایح ، ۱۱- میت ، ۱۲- عیدین ، ۱۳- جمعه ، ۱٤- پاکی آب ، ۱٥- زراعت ، ۱٦- متفرقات ، ۱۷- بدعت و کفر ، ۱۸- ذکر و نوافل ، عنوان و نشان شنگرف ، ٤۸۸ ص. (تسبیحی ۱ : ٦٦٢-٦٦٤).

6342 ۷٤۹۸ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۱ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۳۲-۲٥۰) ، عنوانها شنگرف ، جدول‌بندی ٥ راه. آغاز در دیباچه افتاده : علیه السلام فرمود طلب العلم فریضه علی کل مسلم و مسلمه که هیچ علم بی عمل صورت نشود ، و اما علم بر چهار نوع است : علم بر چهار نوع است ، یک علم به مانند جان ، به مثل آب و نان ، به مثل دارو و چهارم به مثل زهر. نخست علم ایمان ، دوم فقه ، سوم عربیت و چهارم اصول کلام که بد و حاجت باشد (؟) و هر چند بیشتر خوری زود تر هلاک شوی با عنوانهای باب : ۱- در فضیلت علم و علما ، ۲- معرفت الله ، ایمان ، ۳- طهارت ، ٤- نجاستی که در چا و حوض افتد ، ۳- نجاستی که برتن و جامه رسد ، ٦- پس خوردنیها ، ۷- پاک کردن نجاست از جامه وغیره ، ۸- وضو و غسل ، ۹- سنن استفراغ ، ۱۰- غسل ، ۱۱- نواقض وضو ، ۱۲- مسح موزه ، ۱۳- حیض و نفاس ، ۱٤- تیمم ، سپس بابها بی شماره : حکم مسجد ، قرائت قرآن ، زلت قاری . . . میرسد به باب الفاظ کفر ، اذکار . . .

6343 ۲۲۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، برگها در صحافی جا بجا صحافی شده ، با روش سؤال و جواب ، باعنوانهای باب که برخی با شماره و برخی بی شماره اند : باب چهارم در تیمم ، باب ششم

در مریض ، باب هشتم در طهارت ، باب ۱۲ صلاه مسافر ، بابهایی نیز بدون شماره هستند : مسح موزه ، صلاه العیدین ، ستر عورت ، باب در طهارت جامه ، باب در صلاه درون کعبه ، صدقه ، باب در بیان نماز جمعه ، سوال شرایط نماز جمعه چند است و کدام. جواب : شش است ، یکی مصر ، دوم پادشاه یا نایب پادشاه ، سوم وقت ظهر ، چهارم خطبه ، پنجم جماعت اگرچه سه نفر باشد ، ششم اذن عام یعنی در های مسجد باز باشد و هیچکس را منع نباشد ، ش ۱ مجموعه (ص ۱-۵۸).

6344 ۱۰ : نستعلیق ، بدر الدین ساکن گوبه ، محله مراد عمله ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۶۶-۱۱۷). آغاز : نماز فرض از برای مهمات بدعت است. [تسبیحی ۱ : ۵۲۸-۵۳۰].

6345 ۳۳۸ ۰ نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : و اگر پیش از دیدن مسح نکند روا باشد . . ، با عنوانهای کتاب ، فصل ، مسئله. نخستین عنوانها : فصل فی خیار العیب ، باب البیع الفاسد ، باب المرابحه و التولیه ، باب الربا ، باب اموال ربوی ، باب السلم ، کتاب الصرف ، باب الکفاله ، کتاب القضاء ، کتاب شهادت ، باب قبول و عدم قبول شهادت. باب الوکاله ، کتاب الدعوی ، و از همین جا برای نشانی : کتاب الدعوی. مسئله. دعوی در شرع عبارت است از اخبار حق خود در غیر حضور قاضی و یا حاکم، کما فی جامع الرموز. . . عنوان و نشان شنگرف ، ۵۰۶ ص. (تسبیحی ۲ : ۵۶۸-۵۶۶).

6346 ۹۴۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. با فتوایی مؤرخ ۱۰۸۶ ه.ق عنوان و نشان شنگرف ، به تقریرات می ماند ، میان کتابها فواصلی ست که بعد پر شده است ، ۵۵۰ ص. (ف. تسبیحی ۳ : ۵۶-۵۹).

6347 ۱۸۶۷ : نستعلیق جوانا ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۲۹ - ۱۸۶). با عنوانهای باب و فصل و مسئله ، مسئله. اعتقادات است و احکام عملی فقه حنفی. ش ۳ مجموعه (ص ۱۲۹-۱۸۶) ، عنوان و نشان شنگرف.

6348 ۲۶۰۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : گواهان زن را اعتبار باشد ، نخستین عنوانها : باب النکاح الرقیق و الکافر ، باب الخلع ، فصل در کفارات ، باب اللعان ، باب العنین . . . و از همین جا برای نشانی : باب العنین و آن کسی ست که بر زن قادر نباشد ، پس هر که بر یک زن از زنان خود قادر نباشد در حق آن عنین

بود اگرچه بر دیگران قادر باشد ، کذا فی حاشیه الجامی «مسئله» اگر روح عین طاهر شد . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۰۲ ص.

6349 ۲۶۲۶ : نستعلیق سکسته آمیز پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. س ٤ مجموعه (ص ۴۱۳-٤٨٤). مسایل فقهی مت به روش سوال و جواب ، با عنوانهای باب. نخستین عنوان : باب پنجم در مسح موزه ، باب ششم در بیان حیض و نفاس ، هفتم در طهارت جامه ، باب دوم : در بیان غسل ، نوزدهم در تکبیر تحریمه ، بیستم فرایض و داخل نماز . . . نسخه آشفته ، عنوان و نشان شنگرف. آغاز : باب پنجم : اگر بر موزه آب بغیر قصد پوشیده رسید یا خود آب رسانید ، فاما با نیت مسح نرسانید.

6350 ۲۹۹۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز برابر برگشمار ۸۱ برگ افتاده : مشهور است و عاصی مسلمان نیست . . . ، با عنوانهای «کتاب ، فصل ، باب». اینک چند عنوان از آغاز نسخه : کتاب النکاح (نکاح دراصل به معنی ضم و جمع است و اطلاق آن بر وطی . . .) ، چند فصل ، سپس : باب النظر الی المخطوبه ، چند فصل ، باب الولی فی النکاح ، چند فصل ، باب اعلان النکاح ، چند فصل ، باب المحرمات ، چند فصل ، باب المباشره ، چند فصل . . . ، عنوانها شنگرف ، احادیث زیر خط شنگرف ، انجام نیز افتاده ، ۸۰ ص.

6351 ۶۹۸۵ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آبخورده ، برگها به هم چسبیده ، و برخی صفحه ها محو شده.

6352 ۷۳۱۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : مشتری یا موکل به شرا شریک در این . . ، نخستین عنوانها در نسخه . کتاب الذبایح ، کتاب المفقود ، کتاب القضاء ، کتاب القسمه ، کتاب الهبه ، کتاب الکفاله . . ، و از همین جا برای نشانی : کتاب الکفاله. بدانکه کفالت در لغت ضم است و اروی است قول خدایتعالی و کفلها زکریا که به معنی ضم است ، و در شرع آن است که گفته است : هی ضم ذمه الی ذمه . . ، عنوانها شنگرف ، آشفته صحاف شده ، ۳۱۶ ص.

6353 ۷۷۹۶ : نسخ نستعلیق نما ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : خواند وکسی بیرون نماز شنید پس در نماز امام . . ، موریانه زده ، وصالی شده ، عربی و فارسی در هم آمیخته ، ۸۰۰ ص.

6354 ۱۹۰۹ : نستعلیق خوانا ، با تاریخ ۱۱۱٤ھ.ق. در مجموعه (ص ۱-۱٦٤) ، آغاز و انجام افتاده ، با عنوانهای «باب» و سرنبد های «سوال ، جواب». نخستین عنوان باب در بیان غسل ، سپس باب در بیان پاکی و ناپاکی . . .، عنوان و نشان شنگرف.

6355 ۷۷۷۱،نستعلیق پخته، سید محمد ولد سید جعفر، ۱۱۸۲ھ ق. (ص-)، دو کتاب است یکی در فقه شیعی (ص ۱- ۳۳) و دیگری در نماز، آن نیز شیعی (ص ۳۳۱-۳٦۰). آغاز و انجام هر دو افتاده ، فرسوده بوده باز سازی شده اند، ۱۸٤ برگ.

6356 ٦٤۹ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۱-۱۲ھ.ق. س ۳ مجموعه (ص ۱۸۰ - ۲۲۹) ، فقه احکام عملی سب ، با عنوانهای مسئله ، مسئله. آغاز: بسمله. نماز برای مهمات بدعت است. نقل تیسیر الاحکام.

6357 ۱٦۹۲ : نسخ و نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ھ.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز: تمی طی خواهد بود . . .

6358 ۷۷۰٦ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱-۱۲ھ.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: عیب مگر کسی را که در خانهٔ خود نماز کند. . ، نخستین عنوانها : فصل دویم در شرایط زکاه ، فصل سیوم در احناسی که زکات در آنها واجبست ، موریانه ، ۹٦ ص.

6359 ۱۹۱۷ . نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. س ۲ مجموعه (ص ۱۰٦-۳۲۹) ، دیباچه ندارد ، با عنوانها مسئله ، مسئله. آغاز: مسئله نماز فرض از برای مهمات بدعت است.

6360 ۲۱۷۰ : نسخ نستعلیق آمیز ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. آغاز: و این کتاب مشتمل است بر پنج فصل در بیان آنها . . . : در بیان غسل و وضو و مسح موزه . . . در بیان تیمم . . . در بیان نجاست . . . در بیان کراهت . . . ، عنوانها با نویس مانده ، آبخورده ، ۱۸۰ ص.

6361 ۲٤۷۹ : نستعلیق خام ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز: تکمیل غسل وجه ، یک کف آب بر پیشانی . . ، شرح گونه ای ست از یک متن عربی. برای نمانی : کتاب العتاق. عتاق و عتق در لغت قوه است و در شرع عبارت از قوت حکیمه است که می گرود بنده به آن اهل ملک بر نفس خود و متن : (کتاب العتق ، و یصح من حر مکلف و بصریح اللفظ بلا نیت کانت حراً او معتق او عتیق) ، ٦۵۲ ص.

6362 ۲۵۲۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. با عنوان : باب اول در بیان باران ، باب در نماز خوف ، باب در بیان نماز جنازه ، فقه حنفی ست ، آغاز و انجام افتاده ، آغاز : نماز کسوف ، در وقتهای مکروه نگزارند. باب در بیان باران. در هدایه میگویند در شهریکه باران نبارد باید که والی دو رکعت نماز در طریق عید ، ۱۲ ص.

6363 ۲۷٤٦ . نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : شافعی یکان گفت . . ، نخستین عنوانها : فصل در نواقض وضو ، باب در احکام غسل ، باب مسح علی الخفین . . ، با عنوانهای مسئله ، عنوان و نشان شنگرف ، ٤٦٧ ص.

6364 ۳۵۵۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. شرح مانندی ست از یک کتاب عربی. عبارتی و یا حدیثی به عربی آورده می شود سپس ترجمهٔ آن و آنگاه عنوانهای « مسئله، مسئله » و نیز همین عمل تکرار می شود. آغاز و انجام افتاده. آغاز : سنه بل اغسل ما رایت و انفح ما لم ار. یحیی بن عبدالرحمان حاطب . . . ، عنوان و نشان شنگرف.

6365 ۳٦۱٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. آغاز افتاده : ملک او زایل شود و پیش از آنکه . . ، با عنوانها کتاب ، باب ، فصل ، و مسئله. نخستین عنوانها : کتاب البیوع ، فصل در بیع سرائی (در مزارع) ، باب خیار شرط ، باب خیار رؤیه ، . . . کتاب الکفاله. و برای نشانی از همین جا : کتاب الکفاله. کفالت عبارت است از ضم ذمه به ذمهٔ دیگر ، در مطالبه و کفالت بنفس فلان جایز است بنفس فلان یعنی میانجی شدم بنفس فلان اگرچه متعدد شود . . . عنوان و نشان و جدول‌بندی ۲ راه شنگرف ، ۳۳۸ ص.

6366 ۳۷٦۲ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۷۱-۱٦٤). آغاز و انجام افتاده. اخلاق و تصوف و فقه است.

6367 ٤٤٦۸ ، نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : که کند بنگرند اگر . . ، برخی از برگها آشفته صحافی شده. برای نشانی : باب دوم در بیان مسح موزه ، باب سیوم حیض و نفاس ، باب چهارم در شستن نجاست ، باب اول در اوقات نماز ، باب سیوم فرایض نماز ، عنوانها شنگرف ، ۳۱٦ ص.

6368 ٤۸٦٦ : نستعلیق چلیپا ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. جنگ مطالب فقهی ست

به عربی و فارسی، مبوب، نخست عنوان بابهای فقهی را به شنگرف نوشته، سپس مطالب آن موضوع را بتدریج گرد آورده و برخی جایها سفید مانده است، بدون دیباچه، ۳۰۰ ص.

6369 ۵۰۳۲ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. س ۵ مجموعه (ص ۲٤۸ - ۵۸۲) آغاز افتاده ... باب چهارم در بیان طهارت کبری، فصل هفتم در بیان دباغی، هشتم در تیمم، نهم مسح موزه، دهم حیض، پانزدهم شرائط صلاة، بیستم مکروهات صلاة، بیستم و پنجم صلاة مریض. و هر فصل در چندین مسئله.

6370 ۵۰۷۵ نسخ خام، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: واین عهدی عندک ...، به عربی و فارسی، که گویا جمع او به هر یک از دو زبان بوده به همان زبان آورده است. در آن از شرح مشکاة دهلوی (م ۱۰۵۲ه./۱٦٤۲م). یاد شده است. با عنوانهای «فصل» و گاهی «باب». فصل ۳- فی تداولی اباحیه عامة العلماء، ٤- فی الرقی، ۵- فی العیاده، ٦- فی وصیة المریض. باب الثانی فی بیان الجنایز ...، عنوان و نشان شنگرف، ۲۹۰ ص.

6371 ۵۳۵٦ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز: باب اول در بیان ایمان. بدانک ایمان عاری ..، و میرسد به باب ۵۱. و سرنامه های مسئله، نخستین عنوانها: باب ۱- ایمان، ۲- شریعت، ۳- طهارت، ٤- غسل، ۵- استنجا ...، میانه و انجام افتاده، ۲۰ ص.

6372 ۵۳٦٤ : نسخ حوابا، سدهٔ ۱۲ه ق. مسایل دینی و فقه است (ص ۱-۵٦) احادیث (ص ۱۷۲-۱۸۵)، جدولبندی ۳ راه، و عنوان و نشان شنگرف، آغاز و انجام افتاده.

6373 ۵٤٦۲ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۲۲۳-۲٦۰) آغاز و انجام افتاده، مسایل فقهی سب با نقل منابع، فرسوده، و نوسازی شده.

6374 ۵٦٤۸ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز او انجام افتاده. آغاز: و کودک مکروه است ..، با عنوانهای کتاب و باب. نخستین عنوانها: باب شروط صلاة، باب صفت صلات، حدث در صلات. ما یفسد الصلاة و ما یکره فیها ..، و میرسد به: باب المضاربه. مسئله. اگر مضارب دیگری را مضارب گرفت، به اذن رب المال نی و تسلیم کرد، مضارب اول ضامن نشود ..، عنوانها شنگرف، ۳۵۸ ص.

6375 ۶۳۷۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده.
آغاز : حنیفه و محمد (رح) نعوذ گوید . . ، نخستین عنوانها : کتاب صلاة،
فصل فی الافتتاح ، باب ما یفسد الصلات . . ، کتاب الرضاع : رضاع
عبارت از مکیدن کودک است از پستان آدمی مرده باشد و یا زنده در
مدت رضاع به شیر خوردن بچه در مدت رضاع ، یعنی سی ماه . . ، نسخه
دارای عنوانهای کتاب ، باب ، فصل و «مسئله» است ، ۴۲۴ ص.

6376 ۷۶۱۶ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز :
چهار گانه گذارد. مسئله. اگر مسافر چهار رکعت . . ، با عنوانهای
کتاب و باب و فصل و «مسئله». نخستین عنوانها : باب الجمعه ،
باب مسح ، باب قضای وتر ، باب سجود . . ، (این بابها آشفته صحافی
شده) ، برای نشانی. کتاب شهادت. شهادت خبر است ازچیزی که
معاینه و مشاهده کرده است نه آنکه به گمان گوید. مسئله ادای
شهادت بر گواه فرض است بطلب مدعی . . . ، عنوانها شنگرف ،
۳۶۶ ص.

6377 ۷۷۴۳ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام
افتاد. آغاز برابر برگشمار ۱۵ برگ افتاده : بعد از ادای نماز خفتن
بود . . . ، عنوانهای دوسوم آغاز نا نویس ، سپس عنوانهای کتاب ،
باب دارد. برای نشانی از ص ۲۲۶ : کتاب جهاد. جهاد در ابتدا فرض
کفایت باشد ، اگر بعضی به جهاد قیام نمایند از دیگران ساقط شود ،
اگر مجموع مسلمانان ترک جهاد کنند عاصی شوند ، اگر کور یا مزمن
یا مقطوع الید و الرجل یا کودک یا بنده یا مراة باشد جهاد بر وی
واجب نباشد . . . ، آخرین عنوان کتاب الوصایا : وصیت در لغت
عبارتست از تملیک مضاف بما بعد موت ، و وصیت یک ثلث از مال
مندوب بود ، و بقول بعضی . . . ، ۱۹۴ برگشمار دارد.

6378 ۷۷۵۱ : نسخ ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : و مال
میراث فرعونیان و جاهلان و ظالمان است . . ، نخستین عنوانها :
فصل نهم در بیان اضحیه ، فصل دهم در بیان کفن . . . و سربند های
«مسئله» ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده ، وصالی شده ،
۱۵۴ ص.

6379 ۸۰۱۸ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده.
آغاز : تمام روی فرض است . . . ، با عنوانهای باب و فصل و سربندهای

مسئله. برای نشانی از ص ۳۰۰ : باب البیع الفاسد. آنچه مال نیست فروختن آن باطل است ، خریدن به آن باطل است. فروختن ام ولد و مدبر و مکاتب باطل است. فروختن به زر و سیم مالی را که در شرع قیمت ندارد مثل شراب و خوک . . . ، موریانه زده وصالی شده ، در اردیبهشت ۱۳۵۷ خریداری شده است ، ۷۰۸ ص.

6380 ۸۰۳۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: بر تو حرام است. پس حق تعالی . . . ، با سربند های «حدیث ، حکایت ، مسئله ، نقل است». مجموعه مسایل است برخی عنوانها نانویس ، نشان و جدولاسدی، ۲ راه شنگرف ، ۲۲۹ ص. در خرداد ۱۳۵۷ خریداری شده است.

6381 ۵۷٤٤ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: درست شود ، و به ایجاب و قبول . . . مسایل نکاح و طلاق است ، عنوانها بیشتر نانویس ، ۲٤۸ ص.

6382 ۷٦٤۲ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز: عبادت حساب نمی شود . . . ، فقه شیعی سب و فصل هفتم آن در محرمات روزه ، موریانه زده ، عنوانها نانویس ، ۸۰ ص.

6383 ۳۱٤۷ : نستعلیق شکسته آمیز خوانا ، فیض محمد پسر اسماعیل عرف میرا ، سدهٔ ۱۳ه ق س ۳ مجموعه (ص ۵۷-۱۳۱) ، آغاز و انجام افتاده ، مسایل فقهی و اعتقادی ست ، با عنوانها مسئله ، مسئله ، نشان شنگرف.

6384 ۳۷۹۰ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲ه.ق. شمارهٔ ۳ مجموعه ص (۲۵-۸۰) ، آغاز و انجام افتاده ، با عنوانهای باب : باب چهارم ، در عهد امام اعظم (رح) مردی بود که وی را ابو جعفر می گفتند و از کسی چیزی نمی خواست . . ، باب سیزدهم در بیان غسل نفاس . . .

6385 ۳۸۰۹ : نستعلیق شکسته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز: است از جمیع صفات نقص و زوال . . ، نخست عقاید است سپس احکام ، با سوب و سربند های «بیان» . . . ، ۱٦۲ ص.

6386 ۳۹۷۷ : نستعلیق خام ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز: بدانکه نکاح یعنی زن خواستن به نزد جمهور مستحب است . . ، با عنوانهای فصل: نکاح ، طلاق ، طاهره ، عدت ، نفقه ، عتاق ، غصب . . . ، (ص ۱- ۲۳) ،

سپس پراکنده های فقهی ، ۲۸۲ ص.

6387 ۴۰۱۸ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز: حود زکات مال می دهم روا بود . . . ، نخستین عنوانها : باب زکات الابل ، باب زکات غنم ، فصل باید دانستن که زکات مال به خویش خود دهی بهتر از آن که به بیگانه دهی . . .، عنوانها شنگرف، پیرامون، ۴۰۰ ص.

6388 ۵۲۵۵ : نستعلیق طلبگی ، سدهٔ ۱۳ه.ق. مجموعه ای ست از مسایل فقهی و عقیدتی ، شاید از چند کتاب : ۱- (ص ۱-۱۷۶)، ۲- (ص ۱۷۷-۱۷۸) ، ۳- (ص ۱۷۸-۱۹۴) ، ۴- (ص ۱۹۵-۲۰۲). آغاز بخشهای یاد شده افتاده و یا بی دیباجه است ، ۲۰۲ ص.

6389 ۵۳۷۲ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. مجموعهٔ چند رساله و پراکندههای است ، آغاز و انجام و میانه افتاده ، ۵۴ ص.

6390 ۵۸۱۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۴ مجموعه (ص ۲۱۴ - ۲۲۸). آغاز: حمدله. صلاه. مسئله. بدانکه ایمان اقرار کردن است به زبان یعنی . . .

6391 ۵۹ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ه.ق. از ناشناس ، بروش اگر ترا پرسند ، بگو ، در پنج باب : ۱- فیما یسال من مسائل النادر (به شیوهٔ حیرت الفقیه ها) ، ۲ و ۳- فی المسائل الحیل ، ۴- المسائل المهمه علی الاختلاف (مسایل مورد اختلاف میان مذاهب چهارگانه) ۵- فیما یسال الناس من المشابهه فی القرائه. آغاز: بیان الباب الاول فیما . . . اگر ترا پرسند مردی صبح صادق برخاست و غسل . . . ۳۶ ص. (تسبیحی ۱ : ۶۵۹-۶۶۰).

6392 ۶۶۰۸ : نستعلیق خام ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۲۶۱ - ۳۰۴) ، آغاز: حمدله. صلاه. اما بعد ، بدانکه ارشدک الله تعالی فی الدارین ، که در کشف الاسرار آورده است که اول چیزی که بر بنده واجب است . . ، فصل در ارکان ایمان، دوم در صلات، طهارت و عنوان کتاب و باب دارد ، و در هر حدیث منبع خود را می گوید.

6393 ۶۶۸۲ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: از عبادت هزار سال . . ، با عنوانهای فصل. نخستین عنوانها : فصل در بیان سلام گفتن ، فصل در بیان حج ، فصل در بیان دزدی ، آغاز این

فصل : فصل در بیان دردی ، مسئلهٔ درد آنرا گویند که عاقل و بالغ مرد و یا زن ، مقدار ده درم شرعی یا زیاده نقد یا کالا برد . . . ، . . ۲ ص.

6394 ۷۵۷۸ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز و انجام افتاده . بگویند حلاوت جمعی . . ، نخستین عنوان : فصل چهارم در زکاه و آن چند قسم است. قسم اول حبوب است ، عنوانها شنگرف ، موریانه زده ، وصالی شده ، ۷۹ برگ.

6395 ۷۶۲۰ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : در آن واقع نشود . . ، فقه شیعی سب با عنوانهای باب ، فصل ، مطلب. برای نشانی : باب دویم در نماز شب و در آن چند فصل است. مقدمه از مقدمات نماز است ، و در آن هفت فصل است ، فصل اول در اعداد نماز است . . ، عنوانها شنگرف ، موریانه زده ، ۱۴۴ ص.

6396 ۷۶۸۱ : ثلث خوش ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، بازماندهٔ کتابی است ، موریانه زده ، ۳۰ ص.

2678

فواید سمرقندی

از **محمد بابا** ، مشتهر به **کلان** مفتی **سمرقندی** ، به خواهش برخی از دوستان ، بنام «فواید سمرقندی» (دیباچه). با سربندهای «فایده» ، گویا در پایان سده ی ۱۰ ه.ق. نگاشته است.

و از همو است : حساب برای ارث ، فواید ملا کلان که این یکی باید گزیده از همین «فواید سمرقندی» باشد.

بدینگونه آغاز میشود : فایده در بیان حدیث ، «الحلال بین و الحرام بین و بینهما مشابهات» فایده در اوقات نماز ، فایده در کیفیت قضای گذشته ، مسالک شک و اختلاف میان قوم و امام ، محدثات تلاوت ، سفر ، ترتیب فروض خمسه ، نماز جمعه ، مسئله ی خواسته و ناخواسته (طلاق به سوگند). سپس کتاب ایمان و مسایل طلاق (در اینجا از اختلافی که میان فقیهان بخارا و سمرقند در شهور ثمان و سبعین و تسعمایه ۹۷۸ (۱۵۷۰م.) در مسئله‌ی طلاق

رید و زینب رخ داده ' چنان سخن میگوید که گویا نگارنده از همان روزگاران است) ، مسئله ی تسالم (سوگند در حال خشم به مطلقه شدن همسر) (و این فهرست ۸٤ صفحه ی نخست نسخه بود).

آغاز : الحمد لله الذی فضل الانبیاء علی جمیع الخلایق ، و صیر العلماء فی شرایعهم . . . و بعد میگوید . . . محمد بن بابا مشتهر بکلان المفتی . . .

6397 ۹۹٦ : نسخ پخته ، فقیر الیاس ولد میان اسماعیل ، ساکن . . . ابراهیم خان هوت ، سدهٔ ۱۱ه.ق. و یاد داشت ۱۱۳۷ه.ق. که ساختگی ست و یاد داشت خرید به بهای دو صد روپیه در ۱۲۲۰ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ، کناره ها موش خورده ، ولی به متن آسیب نرسیده ، ۲۸۰ ص (تسبیحی ۳ : ۳٤٦-۳٤۷).

2679

فواید فیروز شاهی

از **شرف** (بن) **محمد العطاری** ، و بگفتهٔ ایوانف ۱۰٦۹ شرف (الدین) محمد العطائی. بروزگار و بنام ابوالمظفر فیروز شاه ، که بایستی فیروز شاه دوم (۷۵۲-۷۹۰ه/۱۳٥۱-۱۳۸۸م.) باشد. (ن. ک. فتاوی قراخان: ۲۲٦۳).

دایرهٔ المعارف دینی ست ، از آداب و رسوم اجتماعی و عقاید و احکام دینی. در یکصد و پانزده باب ، و هر باب در چندین فصل : باب ۱- علم و جهل ، ۲- اسلام ' ماهیت ایمان و شرایط آن ، ۳- احکام شرع و مذهب اهل سنت و جماعت ، ٤- ستر عورت ، ٥- حیض و نفاس ، ۱۰- وضو ' ۱٥- اوقات نماز ، ۲۰- سخاوت و صدقه ' ۳۰- تواریخ انبیا و خلفا (فصلها : تواریخ انبیا ، خلافت و فضیلت فرزندانشان ' عشره ی مبشره ' اصحاب کهف) ' ۳٥- تفکر و نیت ' دل و عمل ' ٤۰- سمر ' ٤۷- ضیافت و اجابت دعوت (آداب آنها) ' ٤۸- ماکولات ' ٤۹- فضلیت خوردن میوه های تر ، ٥۰- زنانی که بر مردان حرامند ' ٥٥- ایلا و ظهار ' ٦۰- خوف ' رجا ' شکر ' صبر ' کید و مکر ، ٦٥- عجب و ریا و مذمت دنیا ' ۷۰- در پوشاک ' ۷٥- برده داری ' ۸۰- بیع ' ۸٥- اسباب فقر و فراموشی ' ۹۰- تعظیم و شاد گردانیدن و حاجت روا کردن و شفاعت نمودن ' ۹٥- حواله و ضمان ' ۱۰۰-

قصاص ، ۱۰۵- بیاری و بیمار پرسی ، ۱۱۰- تعزیت و مصیبت و اطعام و صدقه و نماز مردگان ، ۱۱۵- احکام آخرت.

آغاز: الحمد لله الحمد الحنان الذی خلقنا من الانسان. . .

6398 ۷۱۸ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۰ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، با ٤ ۲ صفحه فهرست بابها و فصلهای کتاب در دیباچه ، نسبت نگارندهٔ «العطاسی» ست ۱۳۲۸ ص. اندازه جیبی. (تسبیحی ۳ : ۳٤۷-۳٤۹).

6399 ۳۳۳۹ . نستعلیق پخته ، سیدنهیکه ، ساکن حاجیپور ، دو شنبه سدهٔ ۱۱ه.ق. با تاریخ پایان «تم تحریر فی التاریخ ۲٦ ج ۱/۰۵۷...ه» که باید تاریخ نگارش باشد ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، وعر بیها نسخ ، با فهرست مطالب در ۱۳ صفحه در دیباچه ، ۲۲۹ ص. اندازه رحلی.

2680

فواید المبتدی

از سید **شهاب الدین** بن سید معظم بن قطب الدین ولی **اسلام آبادی** از کتابهای «شرح وقایه ، جامع رموز ، جامع صغیر ، فتاوی نقشبندی ، بستان ابولیث ، ترجمه ی عین العلم ، تحفه المصابیح ، مفتاح الجنان ، کفایت المؤمنین ، خلاصه الاسلام ، خلاصه الفقه ، شرح مقدمه الصلاه ، سراج القلوب» وغیره بیرون کشیده و این کتاب را ساخته است. نخست عقاید است و سپس فقه و اخلاق بخش فقه آن متین است و معتدل.

آغاز: حمد له. صلاه. اما بعد ، این عاصی سراپا معاصی سید شهاب‌الدین ولد سید معظم بن سید قطب الدین ولی اسلام آبادی. چون دید که بعضی جهلا بسبب جهالت و عدم خواندن کتب فقه.

6400 ۳۸۵۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ٤٥۱ - ۷٦۰) ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده.

2681

کفایة المؤمنین : فقه فارسی

از ناشناس. فقه حنفی ست به فارسی بسیار روان و استوار ، در پنج باب و فصلها ، **باب یکم** طهارت ، در پانزده فصل ، فصل ۱- وضو ، ۲- فرایض وضو . . . ۱۵- تیمم. **باب دوم** در نماز و ارکان آن ، در هفده فصل : ۱- فضلیت نماز ، ۲- فرایض نماز . . . ، ۱۷- نماز عیدین. **باب سوم** روزه ، **چهارم** زکات ، **پنجم** حج ، سیزده فصل : ۱- فرضیت حج ، ۱۰- در بیان عمره ، ۱۳- کسب کردن.

در پایان یکی از سه نسخهٔ ما (۶۰۳۳) از **عبدالرحمان جامی** دانسته شده است. ولی این درست نیست ، چه بگفتهٔ علی اصغر حکمت وی شافعی بوده است ، و نگارندهٔ رساله حنفی ست و در فصل ۱۷ باب دوّم ، دربارهٔ رکعت های نماز گوید : و این مذهب ماست و نزدیک امام شافعی در رکعت اول هفت تکبیر است.

نام کتاب نیز تنها در پایان یکی از نسخه ها (ش ۶۳۵۳) آمده است اما این رساله بدین نام در (حیدر پور، عمومی ۲۹۷/۳) نیز هست. (ن. ک. فواید المبتدی: ۲۲۸۲ ، که در ضمن منابع آن از «کفایه المؤمنین» نام برده شده است)

آغاز : حمدله . صلاه . بدانکه اسعدک الله تعالی فی الدارین ، که در کتب فقه مذکور است ، که هر که فرایض نماز نداند ، نماز او روا نباشد ،

6401 ۴۴۳۶ : نستعلیق پخته ، ولی محمد ، ساکن خجسته بنیاد ، ۳ ع ۱/۱۳ (۱۱۱۳ ه.ق.؟) س ۱ مجموعه (ص ۱ - ۱۲۸) ، نام کتاب تنها در پایان نسخه به حاشهٔ کاتب آمده است ، شش دانی ست.

6402 ۶۰۳۳ : نستعلیق ، محمد مسکین فاروقی ، ۳ ذیقعدهٔ ۴۶ عالمگیری (۱۱۱۴ ه.ق.؟) ، س ۱ مجموعه (ص ۱-۴۸). آغاز افتاده ، برگها آشفته صحافی شده ، عنوانها شنگرف. نام کتاب و نگارندهٔ آن در پایان چنین آمده : فقهٔ پارسی من تصنیف مولانا عبدالرحمان جامی.

6403 ۶۳۵۳ : نستعلیق پخته ، غلام احمد عبدالحمد ، برای صاحبزاده میر معین الدین خان بهادر خلف نواب ممتاز ، ۴ رجب ۱۲۰۴ ه.ق. آغاز

برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، پنج باب دارد و به فصل ۱۲ از باب پنج پایان می یابد ، نام کتاب تنها در کلفون آمده است ، ۱۲۰ ص.

2682

کنز الدقایق : ترجمه و شرح . . .

متن از ابو البرکات عبدالله بن احمد نسفی (م ۷۱۰ هـ.ق/ ۱۳۱۰ م). فقه حنفی ست ، و از کتابهای درسی در شبه قاره ، با شرحها و ترجمه های بسیار. ترجمه از نصر الله بن احمد بن حماد اردی ، کرمانی. که روزگارش شناخته نشد. بدستور کسی که نمی شد از فرمانش سرپیچی کرد ، با دیباچه ای کوتاه به زبان عربی. با عنوانهای کتاب ، باب ، فصل ، مسئله ، به فارسی روان.

آغاز : الحمد لله الذی اوضح مناهج الشریعة و الاسلام ، و اورد مناهل . . . یقول . . . نصر الله بن محمد بن حماد المعروف بالکرمانی.

(ن. ک. ایوانف : ۱۰۲۶ - کشف الظنون ۲ : ۱۵۱۵ کنز الدقایق - تذکرهٔ مصنفین درس نظامی ، پرفسور اختر راهی : ۱۵۷ که هیچیک از این شرح یاد نکرده اند).

6404 ۶۱۹ : ثلث خوش ، عبدالعزیز بن مرتضی ، ۳ ع ۲/ سدهٔ ۱۰-۹ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، نام مترجم در دیباچه نصرالله بن احمد بن حصار ازدی معروف به کرمانی آمده است ، عنوان و نشان شنگرف ، محشی ، موریانه زده ، ۳۹۶ ص. (ف. تسبیحی ۳ : ۸۳ - ۸٤).

6405 ٤۲۱٤ : نستعلیق پخته ، چهار شنبه . . . ۱۰ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، گویا نسخهٔ کامل است ، ۶۸۲ ص.

6406 ٥٤۶۹ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. و نو نویسها از محمد فضل کریم ضلع گجرات ، ۱۳٥۲ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، ٤۹۶ ص.

6407 ۲۸۲ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، نسبت نگارنده در دیباچه اردی معروف به کرمانی یاد شده ، فهرست مطالب در آغاز ، ٥٥۹ ص ، (ف. تسبیحی ۱ : ۱۲۰-۱۲۲).

6408 ٤۹۷۹ : نستعلیق پخته ، سه شنبه ۱۸۹٥ بکرمی (۱۲٤٥ هـ.ق.؟).

اغاز کمی افتاده : چاه پلید شود بافتادن نجاست در وی . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ٤٠٧ ص.

2683

معیار الحقایق فی شرح کنز الدقایق

متن همان. گزارش از **ضیاء الدین محمد** بن میر سعد الله حسینی (حسنی حقی ، حنفی؟) که دیده کتاب «کنز الدقایق» با همه ی بزرگواری به زبان عربی ست و طالبان بیشتر به زبان عربی آشنایی ندارند ، آنرا در مدت دو سال به فارسی برگرداند و فوایدی از کتابها بر چیده از خود بر آن افزوده است ، و بنام «معیار الحقایق . . .» نام نهاد . (دیباجه).

با عنوانهای «کتاب ، باب ، فصل». نخست عبارتی از متن را آورده ، سپس به فارسی روان گزارش کرده است.

آغاز : سپاس بی قیاس مر خدایی را که انواع انسانی را از جمیع انواع حیوانی برگزید . . . اما بعد ، میگوید . . . ضیاء الدین محمد بن میر سعد الله الحسینی الحقی.

کشف الظنون در مادهٔ «کنز الدقایق» و تذکرهٔ مصنفین، اختر راهی. از این شرح یاد نکرده اند.

6409 ۲۸۱ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، متن زیر دو خط مشکی و شنگرف ، ٥٢٤ ص. (تسبیحی ۱ : ٦٠٢-٦٠٣).

6410 ٤٦٩٦ : نخست نسخ ، سپس نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، متن نسخ زیر خط مشکی یا شنگرف ، ٦٨٦ ص.

6411 ۲۵۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ھ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، متن زیر خط مشکی، ۳۹۸ ص (تسبیحی۱: ٦٠٤-٦٠٦).

6412 ٥٦١٦ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۳ھ.ق. آغاز برابر نمونه، نام و نسبت نگارنده در دیباجه چنین است : ضیاء الدین محمد بن سعدالله حسن حنفی ، پیرامون ۳۵۰ ص.

2684

نور المحمدیه: شرح کنزالدقایق

متن همان. شرح از نور محمد بن اسماعیل سواتی (بخشی در «سرحد» پاکستان). به خواهش دوستان. به عربی و درمیانه امثال و توضیحاتی به فارسی.

در کشف الظنون و تذکرهٔ مصنفین، اختر راهی، از این شرح نام برده نشده است.

آغاز: حمدله. صلاه. فقال العبد الضعیف نور محمد بن اسماعیل سواتی، قد التمس الاصحاب منی ان تجمع لنا لکنز الدقایق...

6413 ۲۵۳ : نستعلیق طالسگی، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. متن ۱ مجموعه (ص ۲-۴۰)، نسخه ناتمام است (ف. تسبیحی ۱ : ۵۴۲-۵۴۶).

6414 ۳۷۵۸ : نستعلیق حوانا، سدهٔ ۱۳ه.ق. س ۱ مجموعه (ص ۲-۱۶۰).

2685

کنز الدقایق : ترجمه و شرح...

متن از همان نسفی؛ شرح از ناشناس. نسخه ها یکی نیستند.

6415 ۵۵۲۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز در خطبه افتاده : و غنم الی ان اکتب ترجمه کنزالدقایق... کتاب الطهاره. فرایض وضو شستن روی از رستنگاه موی پیشانی تا زیر زنخ، و از نرمهٔ گوش تا نرمهٔ گوش دیگر، و شستن دو دست تا آرنج...، عنوان و نشان شنگرف، فهرست کتاب در آغاز (ص ۲ - ۱۰)، انجام در کتاب الفرایض افتاده، ۴۸۲ صفحه شمار دارد.

6416 ۳۵۹۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: و باشد در کرت سیم مبالغه کند...، برای نشانی از ص ۵ : کتاب الصلات. الصلات یعنی این مکتوب است در بیان مسایل نماز، چونکه سبب وجوب نماز وقت است اول وقت را بیان می‌گوید... عنوان و نشان شنگرف، ۳۳۰ ص.

2686

شرح ابیات شرح کنزالدقایق

متن همان «کنز الدقایق» نسفی، و شرح آن به نام «مستخلص الحقایق» از **ابو القاسم سمرقندی**. شرح ابیات این شرح از **محمد شفیع آخوند زاده**. با دیباچه ای به عربی، سپس بابهایی بر حسب تقسیمات متن، به فارسی. و هر بیت را پس از گزارش فارسی با یک رباعی به زبان پشتو گزارش کرده است.

در کشف الظنون ۲ : ۱۵۱۵ از «المستخلص» در شرح «کنز الدقایق» نگاشتهٔ ابراهیم بن محمد قاری حنفی، که در رجب ۹۰۷ھ/۱۵۰۲-۱م به انجام رسیده است، نام برده شده است، ولی در اینجا «مستخلص الحقایق» از ابو القاسم سمرقندی است.

آغاز : الحمد لله الذی هدانا بعلم الاحکام، و اخرجنا الی النور من الظلام ... اما بعد، فان العبد... المسمی بالشفیع ...

6417 ۴۵۷۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ھ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۵۲ - ۷۲) آغاز برابر نمونه، عنوانها شنگرف.

6418 ۱۸۱۷ : نستعلیق شکسته آمیز طلبگی، عبدالحمید بن آخوند زاده سید عبدالاحد، دو شنبه ۷ رمضان ۱۲۳۶ھ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲۹۶- ۳۲۲)، عنوان و نشان شنگرف.

6419 ۱۸۵۷ : نستعلیق خام، غلام نبی، ۱۲۸۵ھ.ق. آغاز برابر نمونه، در پایان (کلمون) نام نگارنده آخوند زاده محمد شفیع یاد شده است، عنوان و نشان شنگرف، ۳۶ ص.

6420 ۴۵۵۸ : نستعلیق طلبگی، سدهٔ ۱۳ھ.ق. در مجموعه (ص ۸-۴۷)، آغاز برابر نمونه.

2687

شرح ابیات شرح کنزالدقایق

متن ابیات «المستخلص» است، که نام آن در دیباچه آمده است، اما از نگارندهٔ

«المستخلص» نام برده نشده است. شرح ابیات از **حافظ محمد** بن ملا دور خان. نخست بیتی را می آورد سپس آنرا تجزیه و ترکیب می کند و گاهی شرح نیز می دهد. ترتیب متن از کتاب الطهاره، باب التیمم...را نگاه داشته است. نخست به عربی نوشته و میانه های کتاب به فارسی در آمده است.

آغاز: الحمد لله اضاف ما حمد، و یحمده، جمیع خلقه کما یحب... اما بعد فیقول...

6421 ۱۲۸۶ : نسخ و نستعلیق طلبگی، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲۴ - پایان کتاب)، موریانه زده، آنچنان فرسوده که نمی شود تورق کرد. عنوان و نشان شنگرف.

2688

شرح ابیات شرح کنزالدقایق

متن ابیات همان «المستخلص» در شرح «کنز الدقایق» است، که در دیباچه از نگارندهٔ «المستخلص» به همانگونه نام برده شده است. شرح از **عبدالکریم**، شرح ابیات آن است، در دیباچه میگوید پس از تسوید شرح دیباچه‌ی کنز الدقایق، خواستم ابیات مندرج در آن کتاب را شرح کنم. دیباچه عربی ست و متن برحسب بابهای کنز الدقایق است، به عربی و فارسی. نخست بیت را به عربی شرح می کنند، سپس با سربند «معنی البیت به لسان الفرس» آنرا به فارسی شرح می دهد.

آغاز: الحمد لله علی ما نحمد و نصلی و نسلم، الحمد لله الذی علمنی ما لم نعلم، و الصلاه... و بعد، فیقول عبدالکریم...

6422 ۴۴۴۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۶ مجموعه (ص ۵۶۶ - ۶۲۱)، عنوان و نشان شنگرف.

2689

لباب الفرایض

از **محمد دایم** بن عطاء الله بن حاجی عبدالسلام، که از کتابهای معتبر

بیرون کشیده «لباب الفرایض» نامیده است (دیباچه). با عنوانهای «فصل» و «باب» بی شماره:

فصل: چهار حق متعلق است به ترکه‌ی میت، فصل در موانع ارث، فصل در فروض محدوده، فصل در حالات نساء، باب (!) در بیان عصبات، باب در حجب، باب مخارج فروض، باب در بیان عول، فصل در تماثل و تداخل... (و این فهرست ۸٤ صفحه ی نسخه است).

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد، حضرت حی لا یموت را که اماتت و احیا از دلایل قدرت کامله‌ی اوست... احقر... محمد دایم بن عطاء الله...

6423 ۱۰۰۳: نستعلیق شکسته آمیز پخته، کرم الهی، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوانها شنگرف ۲۱۲ ص.

0

لباس برهنه: فتاوی برهنه (حاشیه)

2690

مجمع الفرایض

از شیخ **حمید الدین حاکم قریشی** حارثی هاشمی. که از کتابهای معتبر مانند سراجی، شرفی، شهابی، دره الفرایض گرد آورده است و بدین نام خوانده است (دیباچه). با عنوانهای باب و فصل.

آغاز: حمد بحد و ثنای بیعد مر خدای را، انک عزیز گردانید علم را در جمیع زمان، و بلند گردانید... اما بعد الحمد و الصلاة.

6424 ٦٢١٤: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۹۹ - ۲۹۱)، عنوان و نشان شنگرف.

2691

مجموعهٔ خانی فی عین المعانی: مجموع خانی

از **کمال (بن) کریم ناکوری**، یا کمال الدین ناکوری، در گذشته

پیش از ۱۰۰۰ هـ./۱۵۹۲م. از نزدیکان دربار قتلغ خان اعظم بهرام خان بوده، و بدستور او این «مجموعه» را از مضامین کتابهای گونا گون، نگاشته است. نام کتاب در منابع و دیباچه‌ها گونا گون آمده است: مجموع خانی...، مجموعهٔ خانی...، مجموعهٔ خانی فی عین المعانی، مجموعهٔ خانی فی اعز المعانی.

نسخه ها در تبویب جدائی هایی دارند، برخی عنوان کتاب و هر کتاب در چند فصل است. نسخه ی چاپی آن در ۵۵ باب است: ۱- طهارت، ۲- شکننده ها، ۳- غسلها و وضو، ۴- آب بسته و روان، ۵- چاهی که کم از ده، ده باشد، ۱۰- شستن نجاست، ۱۸- طریق گزاردن نماز، ۲۰- نمازهای سنت و نفل، ۳۰- نماز باران، ۴۰- رکات، ۴۵- احکام تکبیر های تشریق، ۳۵- مسائل، ۵۴- متفرقات، ۵۵- تسبیحات.

پس از آن دنباله ای بنام «تتمه ی مجموع خانی» نگاشته است، که بعنوان جلد دوم این کتاب چاپ شده است.

آغاز: حمد و سپاس مر پادشاهی را که دارالملک دولت آباد نهاد انسانی را بفر اسلام. (ن. ک. اته: ۲۶۷۲، ۲۶۷۳ - ایوانف: ۴۹۸ - مشار ۴: ۴۵۵۶ «مجموعهٔ خانی» - همین فهرست: ۲۲۶۱ «فتاوی حجه»).

6425 ۳۶۲: ثلث تحریری، کبیر محمد بن شیخ بن محمود بن راجا بن صدر عباسی، چهارشنبه ۱۱ محرم ۹۹۵ هـ.ق. با رسم الخط کهن، آغاز برابر نمونه، در پنجاه باب، یکم طهاره و ۵۰ تسبیحات، ۵۸۶ ص. (تسبیحی ۲: ۴۰۴ - ۴۰۷).

6426 ۱۶۴: نستعلیق به خامه های گوناگون، سدهٔ ۱۰-۱۱ هـ.ق. آغاز افتاده: اصلح الله شانه و عم علیه انعامه و احسانه بار نمود که این ضعیف را، ۴۰۲ ص (ف. تسبیحی ۱: ۵۸۱-۵۸۲).

6427 ۶۶۶۰: نسخ پخته، سدهٔ ۱۰-۱۱ هـ.ق. آغاز برابر نمونه، انجام کمی افتاده، عنوان و نشان شنگرف، ۳۲۵ ص. سپس مسایل دینی که بعد ها بدان الحاق شده است، ۲۱۴ ص.

6428 ۳۳۵۹: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰-۱۱ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده، آغاز: اگر نجاست زیاده از درم شرعی باشد... عنوان و نشان شنگرف، ۴+۴۸۶ ص.

6429 ۲۲۸ : نستعلیق خوانا ، ۲۹ رجب ۱۰۶۷ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، نشان شنگرف ، ۴۰۸ ص.

6430 ۶۸۲۹ : نستعلیق شکسته ، ۱۵ ذیقعده ۱۰۸۸ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، بابها شماره ندارند ، ۳۸۴ ص.

6431 ۶۴۶۶ : نستعلیق پخته ، آغاز سدهٔ ۱۱ه‍.ق. آغاز دو برگ نونویس، عنوان و نشان شنگرف ، انجام در باب ۹۳ (زکاة) افتاده ، ۴۹۰ ص.

6432 ۶۱۵۹ : نستعلیق پخته ، آغاز سدهٔ ۱۱ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۹۴ ص.

6433 ۵۵۹۴ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده ، ۴۰۰ ص.

6434 ۶۷۳۴ : نستعلیق تحریری ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه‍.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : قاضی طلاقست نزد امام اعظم . . . ، با عنوانهای باب و فصل بی شماره ، عنوانها شنگرف ، ۲۷۶ ص.

6435 ۵۱ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه‍.ق. آغاز در باب دوم و انجام در باب در بیان تسبیحات (که شماره ندارد) افتاده ، آغاز : است. اگر یکی از این موجود شود . . ، هدیهٔ آقای نذیر احمد رضوی دارندهٔ نشان ستارهٔ پاکستان به کتابخانه در ۳۰ ر ۶ ر ۱۹۷۰م. ، ۳۶۴ ص (تسبیحی ۱ : ۲۵۷-۲۵۸). ن.

6436 ۳۲۲۶ : نستعلیق پخته ، دوست محمد ، معروف به محمد سفر (صفر؟) عرف سهوتره ، غرهٔ شعبان ۱۸ جلوس والا (اورنگ زیب؟ ۱۰۸۶ه‍.ق.؟) آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۵۶۴ ص.

6437 ۱۵۷۹ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : ابو یوسف و محمد ملک مشتری شود . . ، گویا مجموعهٔ خانی ست ، عنوانها شنگرف. نخستین عنوان : باب خیار الرویة : اگر مردی کالا نادیده خرد، چون خرد او را خیار باشد یا نه. جواب . . .) ، ۳۰۲ ص.

6438 ۸۰۳ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، نخست متن سپس «تتمهٔ» آن است ، جدولبندی ۳ راه ، ۵۲۱ صفحه شمار دارد. (تسبیحی ۳ : ۴۵۴-۴۵۵).

6439 ۱۶۴۲ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، موریانه زده و انجام افتاده ، ۵۳۰ ص.

6440 ۸۰۳ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۲۸۵) ، آغاز برابر نمونه ، سپس «تتمه» ی آن ، جدولبندی ۳ خطی ، عنوان و نشان شنگرف. نسخه پاکیزه.

6441 ۶۰۱۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : و نشستن بریک سرین و با پشت . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۶۱۷ ص.

6442 ۲۲۸۱ : شکسته پخته و خوانا ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ۳ صفحهٔ آغاز نونویس ، عنوانها شنگرف ، انجام در باب دهم سلام گفتن افتاده ، ۴۵۴ ص.

6443 ۶۹۸۴ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز در دیباجه افتاده : لوازم الفضلاء و مجمع . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، بابها شماره ندارد ، آبخوردگی دارد ، ۲۰۶ ص.

6444 ۵۱۱۵ : نستعلیق و نسخ پخته ، ۲۲ ح ۱/۱۲۶۶ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، با عنوانهای ''کتاب'' و ''فصل'' (کتاب سوم در پنج فصل) ، عنوانها به مشکی درشت ، ۳۴۴ ص.

6445 ۲۱۸۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، محمد قاسم ، ۲۲ ذیحجهٔ ۱۲۸۴ ه.ق. آغاز افتاده : فوت شود و نزدیک امام . . ، عنوان و نشان شنگرف بابها بی شماره اند ، ۴۵۶ ص. سپس سروده هایی به فارسی از سعدی و دیگران ، ۴۶۲ ص.

6446 ۲۷۳۴ : نستعلیق شکسته آمیز خوانا ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز در دیباجه پیش از نام ''قتلغ خان'' و نام کتاب افتاده : و المشرکین ناصب الملوک و السلاطین . . . ، ترتیب بابها با آنچه در بالا گفته شد جدایی دارد ، انجام افتاده ، ۱۵۶ ص.

2692

مجموع خانی : تتمه . . .

از کمال کریم ناکوری، که پس از به انجام رساندن «مجموع خانی» (ن. ک. پیش از این) به خواهش علما و دستور قتلغ اعظم بهرام خان ، به نام

«تتمهٔ مجموع خانی فی عین المعانی» نگاشته است (دیباچه).

نسخه ها از نظر فصل بندی جدایی هایی دارند. نسخه ی چاپی برمبنای «کتاب» و هر کتاب در چند «فصل» است و آن هم نه نظم منطقی: کتاب نکاح، فصل در روایی که نه بر مردان حرامند، باب در ولی و ولادت در نکاح، باب در همجنس و همتا در نکاح، فصل در وکالت، باب در مهر، نکاح بندگان، باب نکاح مشرکان، کتاب رضاع، فصل در طلاق، فصل در بندگی و احکام بندگی (فصلهایی در اقسام طلاق)، باب در ظهار، لعان، احکام عنین، فصل در سوگ، باب در ثبوت نسب، باب حق پرورش کودکان، باب در نفقه. کتاب عتق، باب در آزاد کردن نیمی از بنده، باب درام الولد، باب در متفرقه.

آغاز (چاپی): حمد بیحد مر محمودی را که هدایت حمد او، حامدرا به مقام محمود رساند. **آغاز ۲**: حمد حمید حامدان محمود و عاملان مسعود و قائلان محبوب و عابدان مجذوب، مر محمودی را. **آغاز ۳**: حمد احمد، مر مبدئی را که بهدایت حمد او، حامدان را بمقام محمود رساند. (ن. ک. اته: ۲۵۷۴).

6447 ۴۲۸۷: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. آغاز در دیباچه پیش از نام نگارنده و کتاب و وزیر قتلغ افتاده: در بیان نفقهٔ پدر و مادر ...، عنوان و نشان شنگرف، انجام نیز افتاده، ۳۳۱ ص.

6448 ۲۴۸: نستعلیق، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ی ۱، عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده، در دیباچه تصریح دارد که چون از "مجموع خانی ..." فارغ شدم به اشارت مخدوم، این را ساختم و "تتمه مجموع ..." تسمیه شد، ۳۳۰ ص (تسبیحی ۱: ۹۳-۹۵).

6449 ۳۶۵۹: نسخ پخته، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه‌ی۳، نام‌نگارنده و بهرام خان وزیر تعلق و نام کتاب «تتمهٔ مجموع خانی فی عین‌المعانی» در دیباچه آمده، با عنوانهای "باب" و "فصل" که شماره ندارند، عنوان و نشان شنگرف، ۲۶۸ ص.

6450 ۲۴۴۹: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده، آغاز: روا باشد اگرچه زیر آب آن نرسد...، گویا همین "تتمه" باشد، ۳۱۷ ص.

6451 ۸۰۳ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ه ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲۸۶-۵۲۱) ، بدنبال "مجموع خانی" در دیباچه میگوید که "بافتتاح آن مجموع اشارت رفت". آغاز برابر نمونه ۲، هر چند این سرآغاز نزدیک به سر آغاز "فتاوی حجه" است ، ولی کتاب همان "تتمهٔ . . ." است ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ خطی (منزوی ۳ : ٤٥٤-٤٥٦). ن.

2693

مجموعهٔ رحمانی

از **عبدالخالق** بن محمد. که چون دید «مجموعه ی سلطانی» با روش سؤال و جواب ، خوش آیند طالبان در فن عبادات بود ، به خاطرش رسید که این کتاب را در فن معاملات به همان شیوه بنگارد ، و نام آنرا «مجموعه ی رحمانی» نهاد. (دیباچه). با عنوانهای : کتاب ، باب ، فصل : کتاب یکم در بیان نکاح ، سپس بابهایی بی شماره : طلاق ، حضانت ، کتاب عتاق ، کتاب ایمان ، کتاب حدود. . ، با سربند های «سؤال ، جواب».

آغاز : سپاس و ستایش مر خدای را عز و جل ، که آفریدگار جهانیان است. . . اما بعد ، میگوید بنده. . .

6452 ۸۰۹۵ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه، بدنبال «مجموعهٔ سلطانی» (ص ۲۰۱ - ۳۹۲) عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، انجام افتاده . در آبانماه ۱۳۵۷ خ خریداری شده است.

2694

مجموع سلطانی : مجموعهٔ سلطانی

از گروهی که بدستور سلطان محمود غزنوی (م۴۲۱ه/۱۰۳۰م) گرد آمده بودند تا مهم او را پاسخ گویند (دیباچه). در ٤٤ باب و فصلهایی ، با سربند های سؤال و جواب ، در مسایل عبادات ، همراه با استدلال از آیتها و احادیث. چندین بار چاپ شده و نسخه ها با یکدیگر جدایی هایی دارند.

با عنوانهای باب: و برخی بابها چند فصل. باب : ۱- در بیان متوضی ،

. غسل ، ۳- در پاکی و ناپاکی آب ، ٤- تیمم و احکام آن ، ٥- مسح موزه ،
. حیض و نفاس ، ۷- پاکی جامه ، ۸- طهارت جمله ی اعضا و مکان مصلی ،
فضای فوایت ، ۱۰- سجده ی سهو ، ۱۱- تلاوت سجده ، ۱۲- نماز مسافر ،
۱- ادای جمعه ، ۱٤- عیدین ، ۱٥- ستر عورت ، ۱٦- نیت ، ۱۷- قبله ،
۱- اوقات نماز ، ۱۹- تکبیر ، ۲۰- فرایض داخله ی نماز ، هفت فصل ،
۲- اذان ، ۳٤- زکات ، ۳٥- زکات زر و نقره ، ٤۰- حج ، ٤۱- احرام ،
٤- طلاق ، ٤۳- نکاح.

آغاز: حمدله. صلات. بدانکه این کتابی ست در بیان مسایل فقه در
ادات ، و نام این کتاب مجموع (مجموعه) سلطانی نهاده شد ، بعون الله الهادی ،
ه چون بندگی . . . غزنوی . . . (ن.ک. ایوانف : ۱۰٤٦ - مشار ٤ :
٤٥۷ «مجموعهٔ سلطانی» که ۳ چاپ آنرا نشان داده است. - پاکستان ادب
سی ۳ : ۳٦۳ که در آنجا از «مجموعهٔ عرفانی فی شرح مجموعهٔ سلطانی» نگاشتهٔ
د عنایت الله قادری (قصور ۱۰٥٦ - لاهور ۱۱٤۱ ه) یاد کرده است).

64 ٥٤۷۹ : نستعلیق پخته ، صفر ۱۰٦۸ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، ٤۳
بابی برابر آنچه در کتابشناسی آمده است ، عنوان و نشان شنگرف ،
٥٦۲ ص.

64 ۲٥۸۰ : نستعلیق پخته ، محمد سوندها بن محمد فاضل ، ساکن لاهور ،
درمیان کوت کتپور ، محرم ۸۸ (۱۰۸۸ ه.ق.؟) آغاز برابر نمونه ،
عنوان و نشان شنگرف ، سوراخه زده ، پیرامون ۲۰۲ ص.

6 ۹۱۹ : نستعلیق حوالای سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز نزدیک به نمونه ،
عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۲۱٤ ص.

6 ۲٥٥ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. ۱٤۱۲ (گویا بکرمی) ،
آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۹٦ ص (تسبیحی ۱ :
٤۰٥-٤۰۷).

6 ۸۰۹٥ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز افتاده : پای شست و مسح
سر کشید . . . ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، (ص ۱-
۱۰۰) ، سپس ''مجموعه‌ی رحانی''. در آبان ۱۳٥۷ ح خریداری شده است.

6 ۲۱۲ : نستعلیق پخته ، محمد مرتضی ولد محمد فرید ، ۱۰ ح
۱۱۱۸/۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲٥۸ ص.
(تسبیحی ۱ : ٤۰۲-٤۰۳).

6459 ۳۱۲۴ : نستعلیق پخته ، ۲۰ ذیحجه ۱۳ جلوس محمد شاه پادشاه (۱۱۴۴ ه.ق). آغاز برابر نمونه، عنوانها مشکی زدر خط مشکی، ۱۸۰ ص.

6460 ۶۳۳۵ : نستعلیق خام ، میان عبدالرحمان ، ۱۲ ع ۱/۱۱۵۷ ه.ق. آغاز پس از حمدله. صلات به "مسئله" می پردازد و نام کتاب در هامش آمده است ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۶ ص.

6461 ۳۶۳۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۸۱ ص.

6462 ۴۲۴ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۳۹ ص ۱۴ س (ف تسبیحی ۲ : ۴۰۷-۴۰۸).

6463 ۳۲۰۸ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز در باب دوم و انجام در باب طلاق افتاده. آغاز : به این گفت عقب آن . . ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، ۱۸۶ ص.

6464 ۴۵۵۱ : نستعلیق خام ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : جواب شاید ترک گرفتن. و میرسد به باب ۴۴ احرام بستن ، با روش سؤال و جواب ، عنوانها شنگرف ، ۱۳۴ ص.

6465 ۵۲۵۴ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ ه ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : غیر طهور ، چنانچه قول امام . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۲۲ ص

6466 ۳۶۷۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام و میانه افتاده ، برگها آشفته ، ۱۲۰ ص.

6467 ۳۲۲۳ : نستعلیق تحریر پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه آسیب فراوان زده ، ۲۸۶ ص.

6468 ۱۴۳ : نستعلیق و تحریر ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز: بدانکه این کتاب (برابر نمونه)، عنوانها شنگرف ، انجام افتاده ، ۱۵۶ ص. (تسبیحی ۱ : ۴۰۴-۴۰۵).

6469 ۵۸۲۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، محشی ، ۱۴۷ ص.

6470 ۵۹۷۷ : نستعلیق خوانا ، رمضان سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۶۸ ص.

6471 ۱۴۴۳ : نستعلیق پخته ، محمد دین بن میان صاحب عبدالرحیم بن میان صاحب ، متوطن قریه کالی جعفر آباد ، پرگنه ، ۱۲۸۸ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۴۶-۱۹۸) ، آغاز برابر نمونه ، در ۴۷ باب ، آخرین باب در طلاق است. عنوان و نشان و جدولبندی دو راه شنگرف ، موریانه بشدت آسیب رسانده ولی قابل استفاده است.

6472 ٦٨٨٦ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام و میانه افتاده ، آغاز : اگر در ماه رمضان صایم . . ، عنوانها شنگرف ، ۲۰۸ ص.

6473 ۳۱۰٦ : نسخ نستعلیق آمیز طلبگی ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، باب. اگر متوضی ترتیب مصورا ترک دهند . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲٤ ص.

2695

مجموعهٔ عبدیه

از ناشناس (شاید نگارنده «تحفه العقاید : ۹٤٠») ، که از خود به زاویه‌نشین خمول و گمنامی یاد کرده ، بخواهش میر بابا عبدی ، به عبارات فارسی «نزدیک به فهم عوام» باشد ، بنام «مجموعهٔ عبدیه» (دیباچه) در فقه حنفی ، با کتاب طهارت آغاز می شود . عنوانها : کتاب ، فصل ، مسئله است. آغاز : الحمد لله ، حمد بی منتها و سپاس بیقیاس مر خداوندی را که راه نمود .

6474 ٥٤١١ : نستعلیق پخته ، ۱۲۷۷ه. بدنبال «تحفه العقاید» (ص ۸۲-۳۲۲) ، عنوانها شنگرف.

2696

مجموع الفرایض : مجمع الفرایض

از جمال الدین مسعود. فقه حنفی ست ، گرد آمده از کتابهای «معتبر جامع سراجی و شرح سراجی و شریفی و شهابی و دره الفرایض و مقدمه» . نام کتاب و نگارنده در دیباچه آمده است.

آغاز : حمد بیحد و ثنای بیعد مر خدای تعالی را ، که عزیز گردانید علم فرایض را در جمیع زمانها ، و بلند گردانیده گروه علما را و یاری دهندگان ایشان را . . . و بعد الحمد والصلاه . تألیف کرد این مختصر را . . .

6475 ۱۳٥۳ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۹۲-۱۷۳) ، آغاز برابر نمونه.

2697

مجموعة النادرات

از ناشناس، که نام خود را در دیباچه نیاورده است ، ولی از کتاب به

نام «مجموعة النادرات» یاد کرده است : در شصت و هفت باب : ۲- ایمان ، ۳- طهارت ، ۵- حاستی که برتن و جامه رسد ، ۱۰- غسل ، ۱۵- مسجد و تحیت مسجد ، ۲۰- اذان ، ۲۵- سهو ، ۳۰- جماعت و امامت ، ۴۰- یمین و کفاره ی سوگند ، ۵۰- امر به معروف ، ۶۰- مسایل صید ، ۶۷- نوع دیگر از زکات.

آغاز : الحمد للمنعم ذی الجود، و له الجود، والحمد للمعطی العماد.. . ـ سمیته مجموعه النادرات . . . بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین ، که طلب علم .

6476 ۷۳۴۲ : نستعلیق خام ، سدهٔ ۱۲ - ۱۳ ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۱۳۹ - ۳۵۹).

0

مختار الاختيار على مذهب المختار

در بخش فلسفهٔ عملی ، ص : ۳۷۹ گذشت.

2698

مختصر قدوری : ترجمه و شرح. . .

متن از ابوالحسن **احمد بن محمد** بن جعفر **بغدادی قدوری** (۳۶۲-۴۲۸ ه/ ۹۷۲-۱۰۳۷ م.). از کتابهای درسی شمه قاره (تذکره المصنفین درس نظامی، اختر راهی : ۶۹). ترجمه و شرح از **ابوالقاسم بن حسین** (دیباچه). باعنوانهای کتاب ، باب ، سؤال و جواب ، مسئله. چند بار چاپ شده است.

آغاز : سپاس و ستایش مرخدای راست عزو جل ، که آفریدگار جهانیان است و روزی دهندهٔ بندگان.

(ن. ک. کشف الظنون ۲ : ۱۶۳۱ «مختصر قدوری» دربارهٔ متن و شرحها و حاشیه‌ها و گزیده هایش و تکمله و منظوم های آن و دیگر کارهایی که در این متن انجام گرفته ـ مشار ۳ : ۴۸۸۴ «قدوری» **همین** شرح ، که در آنجا از هفت چاپش نشانی داده است).

6477 ۲۹۷۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۲۰ ص.

2699

مخزن اسلام

از **آخوند درویزه** (نگارندهٔ «ارشاد المریدین : ۱۵۵۸» و جز آن). گرد آوری و تنظیم از عبدالکریم (کریمداد) فرزند نگارنده (م ۱۰۷۲ﻫ/۱-۱۶۶۲م.)، که نام هر دو در دیباچه آمده است. در جواب کتاب «خیر البیان» پیر روشان. به فارسی و پشتو، در هشت باب : ۱- تصوف، ۲- واجبات نماز، ۳- نیت نماز، ٤- مستحبات نماز، ٥- چیز هایی که در نماز حرام باشد، ٦- مکروهات نماز، ۷- مباحهای نماز، ۸- تمام کننده های نماز.

برای آگهی بیشتر در بارهٔ نگارنده (ن. ک. علمای هند : ۲٥۹- خزینه ۱ : ٤۷۱- تذکرهٔ صوفیای سرحد، قدوسی : ۲۲۵ تا ۲٦۳- و برای فرزندش : پاکستان میں ادب فارسی، ظهور احمد ۲ : ۵۸۰ - همان قدوسی : ۲٥٦ - همین فهرست در دست : ایمان و کفر ٤۸۷، برهان الانبیا ٤۸۸، رسایل کریمداد ٥۱۰، مکتوبات عبدالکریم ۸۱۹، منظومهٔ کریمداد، شرح).

آغاز : الحمد لله الغنی الذی افتقر الحیوانات باسرهم الی التفهیم بینهم، ثم خص الانسان . . .

6478 ۱٤۱۱ : نسخ پخته، ملا عنایت الله بن عبدالباق تیراهی، ۱۱٤۱ﻫ.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف، ۳۹۰ ص.

6479 ۵۳۰۱ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ﻫ.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف، ۳۳۰ ص.

6480 ۱۵۹۳ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۲ﻫ.ق. آغاز افتاده : روی الف او . . .، عنوان و نشان شنگرف، ۲۲۰ ص.

6481 ۵۳۲۸ : نسخ پخته، ملایار گل ولد موجاه، ساکن قلعه امیر، جمعه، ۱۲۱٦ﻫ.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۲٤٦ ص.

6482 ۳۷۹٦ : نستعلیق نسخ آمیز، رسم الخط پشتو، سدهٔ ۱۳ﻫ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۷ - ۲٤٤). آغاز برابر نمونه.

2700

مرشد الصبیان

از ابو طالب بن نظام الدین لیلانی؟ در اصول و مهمات دین، برای آموزش کودکان، بنام «مرشد الصبیان»، در یک مقدمه و چند فصل (دیباچه)، ته است و کمی عقاید با دیدی شیعی. مقدمه در اثبات واجب الوجود. در «ذریعه» بنام «مرشد الصبیان» یاد نشده است.

آغاز: الحمدلله الذی هدانا سواءالطریق، و نصلی علی محمد و آله ...
اما بعد، چنین گوید ابوطالب بن نظام الدین لیلانی ...

6483 ۱۹٤۷: نستعلیق عبده، با تاریخ ۱۲٤٥ه.ق. به همین خامه، آغاز برابر نمونه، عنوانها نانویس، انجام افتاده، ۲۸۲ ص.

2701

مسایل اربعین فی بیان سنت سید المرسلین

از سید **ابو محمد جالیسری**، که می گوید چند روزی بود در شهر شاهجهان هستم، به سال ۱۲۵۵ه/۳۹-۱۸٤۰م. در پاسخ ۳۵ استفتای **محمد خان** زمان پسر ابو ط محمد باز (دار) خان متوطن بهیکم پور - علی گره. این استفتاها از ابو سلیمان محمد اسحاق سبط شاه عبدالعزیز دهلوی شده بود، ولی پاسخ به آنها، به نگارنده (جالیسری) واگذار شده است، و نگارنده خود ۵ پرسش بر آنها برده به چهل رسانده است.

بیشتر مسایل فقهی و کمی عقیدتی است: اذان در گوش نوازد گفتن، عقیقه، ولیمه و اطعام، مراسم عروسی و آتش بازی در مراسم شادی، بوسه زدن دست اولیاءالله، حاجت خواستن از اهل قبور ...

بررسی رساله از رهگذر پی بردن به آداب و رسوم و مسایل آنروزهٔ این سرزمین بسیار سود مند است.

آغاز: الحمد لله الذی خلق من الماء بشراً و جعله نسباً و صهراً و بعث ...
جمیع ستایش خدایرا است ... اما بعد، چون در ۱۲۵۵ یکهزار و ...

6484 ۷۱۱۰ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، ۱۸ ص.

2702

مسایل زنان : فقه زنان

از شیخ **عبدالکریم** (کریمداد) فرزند آخوند **درویزه ننگرهاری**، پشتو (م ۱۰۷۲هـ/۱-۱۶۶۲ م). در مسایل زنان از ایمان و وظایف شوهرداری ، ثروت و دارایی ، اخلاقیات ، حیض و نفاس ، روزه ، نماز.

از رهگذر بررسی تاریخ اجتماعی و حقوق زنان بسیار ارزشمند است .

آغاز: حمد له . صلاه . بعد از این میخواهد فقیر حقیر کثیر التقصیر خادم اهل سنت و جماعت عبدالکریم بن مخدوم درویزه ، که مسایل چند خاص اهل سنت و جماعت ، خاص برای زنان جمع سازد و نام این کتاب مسایل زنان نهاده شد . (ن . ک . ایوانف : کتاب مسائل زنان : ۱۰۷۷ - مشار ، ج ۲ : ۴۷۳۳ - همین فهرست «مخزن اسلام ۲۲۹۹»).

6485 ۶۲۹۹ : نستعلیق تحریر آمیز ، شهزاده خواجه کهوراته، ۵ رمضان ۱۲۴۱ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، کناره ها موریانه زده ، ۸۱+۱۱ ص.

6486 ۲۲۰ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۲۳۵ هـ.ق. به همین خامه در دفتر ، ش ۱ مجموعه (ص. ۲۰۴-۳۲۲)، آغاز برابر نمونه، انجام افتاده.

6487 ۶۳۲۴ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲-۱۳ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز: کاری ست بی حساب و بی عذاب در بهشت خواهد بود . . ، عنوان و نشان شنگرف ، گویا "مسایل زنان" درویزه باشد ، ۱۰۰ ص.

6488 ۳۱۱۸ : نستعلیق دو نویسنده ، سدهٔ ۱۲-۱۳ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده ، قسمت آغاز جدولبندوی شده ، ۱۵۲ ص.

6489 ۸۹۴ : نستعلیق پخته ، محمد طالب بن ملا رحیم بیگ ، پنجشنبه صفر ۱۲۵۸ هـ.ق. به عصر شاه افضل بن شاه کتور ، در پرگنهٔ چترار ، برای قاضی منصور ، آغاز برابر نمونه ، ۹۴ ص.

6490 ۲۶۵۲ : نستعلیق پخته ، عمر بخش بن امیر بخش ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۶۶-۱۲۸) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6491 ۵۵۴۶ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ ه.ق آغاز افتاده : مسئله اگر زن در رکعت اول قرآن ..» عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۶۵ ص.

6492 ۴۷۰۲ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز افتاده : به این شرک زن کافره گردد ..» عنوانها نانویس ، ۶۲ ص.

2703

مسایل ضروریه

از **عبدالحق سجاول سرهندی** ، از روزگار اورنگ زیب (۱۰۶۸ - ۱۱۱۸ ه.ق.) . (نگارندهٔ «مسایل شرح وقایه : ...») . که مسایل ضرور را از «فیروز شاهی» و کتابهای دیگر برگزیده است (دیباچه) . با عنوانهای فصل: فصل یکم در شرف علم و مذمت جهل ، فصل در ایمان ، فصل در احکام شرع ... (بنگرید به : فواید فیروز شاهی : ۲۲۸۱ در همین بخش) .

آغاز : الحمد لله الحمید المنان الذی خلقنا من الانسان ... میگوید اضعف عباد ... عبدالحق که معروف به سجاول سرهندی ست ، که این چند مسایل ضروریه از فیروز شاهی .

6493 ۵۴۴۸ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۳۲)، عنوانها شنگرف.

2704

مسایل مشکله : حیرت الفقیه

از **عصمت الله** بن محمود ، در دو باب : باب یکم حاوی ۴۴ پرسش است ، که در باب دوم به ترتیب پاسخ داده می شوند . مسایل استثنایی فقهی اند که به شیوه ی چیستان در آمده اند . (بنگرید به : حیرت الفقیه : ۲۲۱۵ در

همین بخش) .

آغاز : پاکی ست مرصانعی را که ذرهٔ خاک تیره را از حضیض ظلمت رهانید و بید قدرت خود اشعه ی علم و حکمت . . . اما بعد ، بدانکه این رساله ای ست مشتمل بر بعضی از مسایل مشکله .

6494 ۳٤۷٦ : نستعلیق خوانا ، علام حیدر بن میان عبدالحکیم قریشی، سه شنبه محرم ۱۲۷۸ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ٤١ - ٥٤). در پایان به حامهٔ تازه آمده است : حیرت الفقیه.

2705

مسایل مهمه

از میان **حامد قادری سهروردی لاهوری** (۱۰۷۱ - ۱۱٦٦ه.- ۱٦٦۰ - ۱۷۵۲م.) بن حسن. در دیباجه میگوید فقه مردگان است و آداب ایشان ' در هشت فصل : ۱- در مسایل که به بیمار ارتباط دارد ' ۲- تلقین ، ۳- تکفین ، ٤- حمل جنازه ، ۵- نماز جنایز ، ٦- بخاک سپردن ، ۷- مسایل شهید، ۸- مسایل متفرقه .

آغاز : حمد خداوند واجب الوجود را که عالم نیستی را لباس هستی پوشانیده ، و هریکی . . . بدان ای عزیز که این فقیر دعا گو.

(همان : خزینه ۲ : ۱۱٤)

6495 ۲٤٤۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده، ۱۳۷ ص . پس از فصل ۸. فصلهایی ست بیشماره ، که نیمی از نسخه را در برمی گیرد ، و شامل بسیاری از مسایل فقهی ست که به مردگان ارتباطی ندارند ، که شاید جدا از کتاب باشد.

2706

مشکلات الفقه

از **احمد بن حمید** بن شهاب ، ملقب به **نظام**، به خواهش برخی از یاران و برادران ، که از او خواسته بودند مشکلات و عویصات از مسایل فقهی را

به فارسی نگارد ، به نام «مشکلات الفقه» این را نگاشت (دیباجه) . با روس اگر پرسند ، بگو . مسایلی سب چیستان مانند ، چیزی به مانند «حیرت الفقیه» ها ، با دیباجه ای کوتاه به عربی .

و از هموست : فقه ابراهیم شاهی ، در همین فهرست .

آغاز : الحمدلله الذی ذی العزه والبقاء ، المنزه عن النقص والفنا . . . اما بعد ، قال العبد . . .

6496 ۱۹۹۰ : نستعلیق ، دو شنبه ذیحجهٔ ۱۲۸۷ه.ق. آغاز برابر نمونه ، س ۹ مجموعه (ص ۴۴۳- ۴۵۷)، در دیباجه بنام «مشکلات الفقیه» و در پایان نویسنده آنرا «حیرت الفقیه» نامیده است.

6497 ۲۹۲۵ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ، انجام افتاده ، ۶۸ ص .

6498 ۴۴۶۱ . نستعلیق پخته، ۹ ذیقعدهٔ ۱۲۷۶ه.ق. ش۲ مجموعه (ص۳۳-۶۹). آغاز برابر نمونه ، در دیباجه بنام **مشکلات فقیه** ، و در پایان مشکلات الفقه المعروف به حیرت الفقیه یاد شده است ، عنوان و نشان شنگرف.

6499 ۶۴۹۹ . نستعلیق پخته ، فقیر نور محمد، ۱۲۷۶ه ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۱۷-۱۴۹) ، آغاز: حمدله. صلات. اسعدک الله. این کتابی ست مسمی به حیرت الفقیه ، (و سس به مانند نمونه).

6500 ۴۱۴۸ : نستعلیق بد ، ۱۲۸۸ه ق. س ۱ مجموعه (ص ۱-۴۴). آغاز برابر نمونه ، در دیباجه نامی ندارد و در پایان به نام «حیرت‌الفقیه» نامیده شده است. در دیباجه آمده : الملقب بن مطلم؟.

0

مصابیح الایمان

در بخش عقاید : ۳۴ ع گذشت.

2707

مصباح طریق : ترجمهٔ اصلاح‌العمل

متن از سید مجاهد **یزدی**، سید **محمد** بن میر علی طباطبای (م۱۲۴۲ه./۶۰

۱۸۲۷م) گزیده‌ی آن از **حسن** بن محمد علی **یزدی** که در دیباچه از نگارنده به استادی و به دام طله یاد می کند . در سه مقصد : ۱- طهارت، سه باب ، باب یکم در وضو ، در چند فصل ، ۲- نماز ، در چند فصل ، ۳- روزه ، در چند فصل .

آغاز ۱: الحمدلله الذی اوضح لنا طریق العمل . بعد ، چنین گوید اقل خلیقه حسن بن محمد علی الیزدی، که چون . . . **آغاز ۲:** الحمد لله الذی ارشد نا الی اصلاح الاعمال . . . بعد ، چون اخذ احکام و معرفه حلال و حرام حسن بن محمد علی یزدی . . .

(ن . ک . دریعه ۲ : ۱۷۰ و ۲۱ : ۱۱۲)

6501 ۶۷۹۹ : نستعلیق پخته ، وقتر محمد ، ۲۹ دیقعدة ۱۲۴۲ ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۱۵ - ۲۲۴) ، آغاز برابر نمونهٔ ۱ ، نام کتاب «مصباح طریق» در دیباچه آمده ، عنوان و نشان شنگرف.

6502 ۱۶۹۶ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. با یادداشت یادگاری محمد واعظ نیشابوری ، ۱۲۴۴ه.ق. آغاز برابر نمونه۲. در دیباچه به نام "ترجمهٔ اصلاح العمل" خوانده شده است ، در مقدمه و چند طلب ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۶۰ ص.

6503 ۷۶۸۰ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، نشانه ها شنگرف ، انجام افتاده ، ۳۸۲ ص.

2708

مصباح المشکاة : ترجمهٔ . . .

ترجمه ی زیر نویس و مشروح است از ناشناس . گزیدهٔ «المشکاة» است که برخی از احادیث عام النفع آنرا گزیده «مصباح المشکاة» نامیده است . با عنوانهای «کتاب» و هر کتاب در چند «باب» : کتاب الایمان ، باب الوسوسه ، باب الکبایر ، باب الایمان بالقدر ، باب اثبات عذاب القبر ، باب الاعتصام ، کتاب الطهاره ، باب آداب الخلا . . .

آغاز : الحمدلله الذی اخرج الانوار المصطفویه من مشکاة فیها مصابیح

همه ستایشها ثابت است مرخدای را که بر آورده نور محمد را از چراعدانی .

6504 ۳۹۶۳ : متن نسخ وزیر نویس مشروح نستعلیق ، عبدالقادر ذیقعدهٔ ۱۲۵۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، ۲۱۹ ص.

2709

مفتاح الجنان (منتخب) : نماز و روزه

متن از **محمد بن محیر** (که در بخش اخلاق : ۹۸۳ گذشت). گزیننده از خود در دیباچهٔ کوتاه آن نام نبرده است جز آنکه در باب سوم منظومه ای ست که در پایان این منظومه آمده است ، **بوبکر** نکرد نظم این را -از بهر رضای خالق نور .

همه نماز و روزه و اعمال روز های سال است . با عنوانهای باب : باب ۱ در نوافل ، ۲- فضیلت نماز ، ۳- فضیلت ماه محرم ، ٤- ماه صفر ، چند فصل ، ٥- ماه ربیع الاول ، چند فصل ، ۱۰- فضیلت ماه شعبان ، شش فصل ، ۱۱- در فضیلت ماه رمضان، در چندین فصل ، ۱۲- فضیلت ماه شوال .

آغاز: حمد له. صلات اما بعد، این نسخه‌ای ست در بیان نماز و روزه که از مفتاح الجنان جمع نموده شد تا مؤمنان فایده گیرند . . .

6505 ۱۵۰۵ : نستعلیق خوش ، برای بانوبی که اسمش در پردهٔ عصمت مستور است ، ۲۵ ذیقعدهٔ ۱۲٤٦ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف (ص ۲-۲۲۲). سپس بابی دربارهٔ ذبیحه که گویا جزو کتاب است ، ۲۵۹ ص.

2710

مفتاح الخیرات

از **اسماعیل** بن لطف الله **باخرزی** . (دیباجه). اعتقادات است و احکام به فارسی روان ، با عنوانهای : بیان ایمان اجمالی . . . بیان فرایض ، بیان احکام و

سپس ، مسئله، مسئله (ن. ک : ۲۲۱۹).

آغاز : حمد له . بدان ای برادر دینی و سالک راه یقین ، که میگوید بندهٔ کمترین . . . اسماعیل بن لطف الله الباخرزی .

6506 ۸۹: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۸۰-۸۸).
آغاز برابر نمونه.

6507 ۴۶۷۴ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه ق. ش۳ مجموعه (ص ۳۵-۵۱)؛
آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده ، عنوانها شنگرف.

2711

مفتاح الصلات

از **فتح محمد برهان پوری** ، که نام خود را در دیباچه نیاورده است ، و میگوید : واجبات و سنن نماز در این سه بیت به حروف اشارت کرده که اکثر اوقات به فرزندان حضرت یعنی شاه «عیسی تعلم می فرمودند» در پایان نسخه ها و نیز نسخه ی چاپی آمده است «مفتاح الصلات» را به جهت شیخ احمد بن سلیمان که یکی از خواهر زادگان این فقیر است نگاشتم . . . در سلخ رمضان سنه احدی و ستین بعد الالف (۱۰۶۱ه/۱۶۵۱ م) .

پس از تقسیم احکام به فرض ، واجب ، سنت و مستحب، عنوانهای «فصل» است ، در برخی نسخه ها به شماره ، فصل ، بیان وضو ، تیمم ، شکننده های وضو ، مسح خفین ، وضو و غسل ، . . . صلات ، . . . و می رسد به مفسدات صلات .

آغاز : حمد له . صلات . بدان تا نیکبخت کند ترا حق تعالی ، که دانستن فروض بر هر مکلف فرض است ، و دانستن واجب . . .

(ن. ک. مشار ۴ : ۴۸۵۰ (مفتاح الصلاح، که درست نیست). ایوانف: ۱۰۳۹ ـ علمای هند : ۱۶۰) .

6508 ۱۵۹۲ : نستعلیق پخته ، حافظ محمد اعظم ، ۱۰۹۴ه.ق. آغاز افتاده : کبیری و ناصری و مسعودی و شهابی آورده است . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، در پایان آمده است : قال المؤلف تم ''مفتاح الصلاة'' سنه احدی و ستین بعدالالف . . . ، ۱۹۶ ص.

6509 ۷٤۰۰ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، نیمهٔ یکم جدولبندی ۲ راه ، محشی ، ۱۹۳ ص.

6510 ٤٤٥۸ . نستعلیق پخته ، ۱۱ رجب ۱۱۳٦ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۵۸-۲۱۳) آغاز برابر نمونه ، در پایان به نام مفتاح الصلاه نامیده شده است.

6511 ٦٥۰۷ : نستعلیق پخته ، برای محمد عمید خانصاحب ، ۸ شوال ۱۲۲۵ه.ق. آغاز ٦ برگ نونویس ، در پایان نام نگارنده و تاریخ نگارش آمده است ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۰۲ ص.

6512 ٦۸۳۹ : نستعلیق پخته ، خادم محمد برهان بن عبدالکریم ، ۱۳ صفر ۱۲۷۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۵۵-۲۰۲) ، آغاز برابر نمونه ، در پایان به نام مفتاح الصلاه است ولی نام نگارنده و تاریخ نگارش ندارد.

2712

مقدمة الصلاة

بیشتر ابواب ۹۹ه را دارد ولی در ص ٤۱ نام «مقدمه الصلاه» به گونه ای آمده که گویا این جلد دوم آن است.

آغاز : الحمد لله الذی اعز العلم و العلماء و اذل الجهل و الجهلاء و بین فی محکم تنزیله . . . اما اعتقاد باید داشتن که جمله علوم شرعیه آموختن فریضه است .

6513 ۵۲۰٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در ص ٤۱ آمده : تم قسم التوحید و هوالموفق ، کتاب دوم مقدمه الصلات . ابتدا کرده شد و شروع کرده آمد این کتاب صلات بتوفیق و تایید خدا . . . با عنوانهای باب : باب اول در نابلوغ رسید گان ، باب دوم در الفاظ کفر ، ۳- در بیان دوازده ، مسئله ، ۵- واجبات نماز ، ٦- سنتهای نماز ، . . . ، ۲۵- در بیان احکام عدت . . . ، فصل در بیان طلاق ، فصل در رضاع ، ۲٦ - در بیان استبرا . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۲۲ ص.

0

مقدمة الصلاة : نام حق

در بخش منظومه‌ها ۱۸۳۳ گذشت.

2713

ملتقط الخطاب و تذکرهٔ واقعات

از ابو طاهر بن کمال، که در شهر ملتان می زیسته، و از هفتاد و چند تاب از کتابهای اصول و فروع بیرون کشیده، و نام بسیاری را در خاتمه در متن جابجا آورده است، با عنوانهای «کتاب» «فصل» و «مسئله» نگاشته ب: فصل در ارکان ایمان، کتاب طهارت، فصل در طهارت، فصل نواقض وضو، ل در غسل، فصل جای پاک . . . کتاب صوم، کتاب زکات، کتاب حج .

آغاز: حمد له . صلاه . بدان ارشدک الله تعالی که در کشف الاسرار ده است، اول چیزی که بر بنده واجب است پس از جمله . . .

65 ۲۲۰۵ : نستعلیق پخته، عبدالرحیم ولد فتح حسین؟، ۱۶ ذیحجه ۱۰۵۳ ه.ق. آغاز افتاد : احکام و ارکان ایمان نداند هر عبادتی کند . . . عنوان و نشان شنگرف، نام کتاب در خاتمه «ملتقط الخطاب و تذکرهٔ واقعات» آمده، ۱۳۷ ص.

6 ۷۱۴۹ : نستعلیق پخته، ۱۰۸۲ ه، ش ۲ مجموعه (ص ۵۰-۲۱۰)، آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف.

2714

مناسک حج

از عبدالرحمان جامی (۸۱۷ - ۸۹۸ه / ۱۴۱۴ - ۱۴۹۲م). در دیباچه گوید : در سفری که به سال ۸۷۷ه (۱۴۷۲م) به مکه رفته، چند ی در شهر مدینة السلام بغداد توقف افتاده، و این کتاب را بجهت ل و استظهار در آن شهر نگاشته است. (و در پایان تاریخ انجام را ۲۲ شعبان ۸ ه. همان بغداد یاد کرده است. مشتمل بر نظرات مذاهب چهارگانه :

«آنچنانکه طالب طریقه‌ی سنیه و طایفه‌ی صوفیه از میان آنها جمع تواند کرد، و از محل خلاف بیرون تواند آمد» . با عنوانهای «فصل»: فصل حج رکن پنجم از ارکان اسلام است ، فصل ارکان حج بمذهب شافعی و مالک و احمد (ره) چهار است و بقول. . . پنج است، فصل محظورات حج و عمره هفت است، فصل وجوه اداء حج سه نوع است ، فصل واجبات طواف ، فصل ۶- در ذکر تفصیل ارکان و سنن و آداب وادعیهٔ حج ، ۷- آداب زیارت روضهٔ رسول ص . ۸- آداب زیارت قبور اهل بیت .

آغاز: الحمد لله الذی جعل الکعبة بیت الحرام مثابة للناس واجل طوایف . . . اما بعد ، این ورق چندیست در بیان مناسک حج و عمره و آداب زیارت روضهٔ حضرت رسالت (ص) ، که در شهور سنهٔ سبعه و سبعین و ثمانمایه بقصد زیارت .

(ن. ک : پیشگفتار چاپ «دیوان کامل جامی» ص ۱۴۶ و ۲۹۵ - اته : ۱۳۵۷ - جامی ، حکمت : ارکان الحج (مناسک) - تکملهٔ حواشی نفحات الانس، لاری : ۳۹ «رسالهٔ مناسک حج» و همینجا می گوید : ایشان در مناسک حج دو رساله نوشته اند : یکی صغیر که مشهور است و یکی کبیر که برچهار مذهب نوشته اند، که مشهور نیست و در راه مکه گم شده است - ذریعه ۲۲ : ۲۶۵ «مناسک الحج» و «آداب حج» که احتمال داده شده که هر دو یکی ست).

6516 ۱۰۹۸ : نستعلیق نخته ، محمد قاسم الشاعر جی، رمضان ۹۴۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۳۴۲-۳۹۱) ، عنوان و نشان شنگرف ، در پایان آمده که تألیف در شعبان ۸۷۷ه.ق. انجام گرفته است.

2715

مناسک حج

از شیخ الشیوخ ، مولانا سید (ذکریا ؟) .

آغاز: حمد له . صلات . اما بعد ، اعلم ان هذه الرسالة الشریفة صنفها فی مناسک الحج السید الشریف . . . بدان بدرستیکه حج را سببی ست و شرطی ست و ارکان و واجبات و سنن ، سبب حج . . .

6517 ۷۲۱۳ : نستعليق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص ۱۲۱-۱۴۶) در جنگ.

2716

منافع القلوب

از ناشناس ، که نام خود را در دیباچه نیاورده است ، و در جای دیگر (نسخه ی پیشاور آقای عبدالسلام استاد نقاشی) نگارنده شیخ پیر **موسی قرشی** یاد شده است . در دیباچه از «خاتم المشایخ» شیخ نصیر الدین محمود (گویا : چراغ دهلوی ، ۷۵۷ه/۱۳۰۵ م) و شاهنشاه خسرو اعظم احمد بن حجاج ستایش می کند . بنام «منافع القلوب» در دو قسمت اعتقادی و احکام فقهی ، در فصلهایی بسیار که فهرست آنها را در دیباچه آورده است .

آغاز : حمد بیحد و ثنای بیعدد مر آفریدگاریرا که به صنع قدیم و به حکمت مستقیم خویش سقف آسمان را بی ستون بر سر جهانیان . . .

6518 ۳۹۳۷ : تحریر خام و خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، (ص ۱-۶۱).

0

منظومة الخلاصه: خلاصه

در بخش منظومه ها ۱۸۲۷ گذشت.

2717

منهاج العارفين

از میر سید **علی همدانی** (۷۱۳ - ۷۸۶ه/۱۳۱۳-۱۳۸۴ م). نام نگارنده در سر آغاز از کاتب است، و نام کتاب در دیباچه آمده است . نخست پند و اندرز های کوتاه صوفیانه است با سربند های ای عزیز ، سپس «فصل» بدانکه بعد از معرفت خداوند عزشأنه . . . نماز است و کلید نماز طهارت است ، فصل استنجاء ، فصل در وضو، فصل واجبات وضو ، فصل اوقات نماز، شرایط نماز ،

و آخرین فصل روزه است.

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد مر آفریدگاری را که سینهٔ عارفان مخزن اسرار خودی ساخت. . . بدان ای عزیز و فقک الله بمایحب و یرضی، که این چند سخن از کلام اهل معرفت جمع شده و منهاج العارفین نام نهاده آمد.

6519 ۱۵۵۲ : نستعلیق پخته، ۱۲۸۲ ه.ق. ش ۷ مجموعه (ص ۳۳۲ - ۳۵۴)، عنوانها نانویس مانده.

O

المنیر فی مسایل الخطیر : رسالهٔ قاضی قطب (شرح)

2718

مهمات المسلمین

فقه حنفی است، کتابی است به مانند «قاضی قطب» رسالهٔ ۲۲۳۲» با گفتگو در ایمان و شرایط ایمان آغاز می شود، سپس به فرایض روزه و نماز و نوافل و تباه کنندگان می پردازد : زکات، طعام خوردن، شرک، فرشتگان، پیامبران، حیض و نفاس و نکاح، مذاهب، احکام زنان، قبله . به زبان ساده ویژه ی شبه قارهٔ هند، با روش اگر پرسند، بگو. با سر آغاز های گوناگون، و فصل بندی های گوناگون، برخی از نسخه ها در چهار فصل است.

آغاز: حمد له . صلاه. قال النبی (ع) طلب العلم فریضه . . . یعنی . . . بنابر این، این کتاب را مهات المسلمین نام نهاده اند. . .

6520 ۱۰۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز: قال النبی (ع) طلب العلم . . . و این کتاب را مهات المسلمین نام کرده اند. اگر ترا پرسند . . .، عنوان و نشان شنگرف، ٤٦ ص (تسبیحی ۱. ٦٣٩ - ٦٤١).

6521 ۵۱۰۳ : نسخ پخته، شیخ نور، ۹ رمضان ۱۲۷۱ ه.ق. آغاز: حمد متوافر و ثنای متکاثرا برابر «ایمان و احکام»، فصل بندی نیز ندارد، در کلفون بنام «مهات المسلمین» است، عنوان و نشان جدولبندی ۲ راه شنگرف، ۷۱ ص.

6522 ۱۵۸۸ : نستعلیق خوش ، شمارهٔ ۲ مجموعه یک خطی مورخ ۱۴ رمضان ۱۲۵۸ه.ق. (ص ۲۸-۲۱۳). نشانیها شنگرف.

6523 ۶۴۴۴ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۲۹۴ه.ق. در مجموعه (ص ۲۷۳-۲۸۲) ، آغاز : قال النبی (برابر نمونه).

6524 ۱۵۳۱ : نستعلیق، پیرامون ۱۲۷۵ه.ق. س۳ مجموعه (ص۰ ۱-۳۱)، آغاز برابر نمونه.

6525 ۴۳۴۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۴۶-۹۲)، آغاز: قال النبی (برابر نمونه) سپس (ص ۹۳ - ۱۶۳) ، مسایل فقهی ست.

0

میراث نامه

در مخنس منظومه ها : ۱۸۳۳ گذشت.

2719

نافع المسلمین

از مفتی **عبدالسلام** بن عبدالعزیز **لاهوری** ، که برخی مسایل مشهور ر از کتابهای معتبر بیرون کشیده ، بنام «نافع المسلمین» نامیده است (دیباجه)

با عنوانهای «باب» که به ۵۲ میرسد و سربندهای «مسئله»: باب ۱ـ بیان فرایض واجب ، سنت متواتر ، اجماع و نظایر آن ، ۲ـ بیان ایمان ، ۳ـ صلات چند فصل ، ۴ـ مسایل متفرقه ، ۵ـ حیض ، چند فصل ، ۶ـ ذبح ، ۷ـ حکایتها (که بیشتر نبی اسرائیلی ست) ، ۸ـ در چهار فصل ، یکم مسافر ، ۹ـ پنج فصل یکم معرفت خدا ، ۱۰ـ شش فصل ، یکم در بیان شریعت و طریقت و حقیقت معرفت، ۱۵ـ مسبعات عشر ، ۲۰ـ نماز احزاب ، ۳۰ـ اولاد حضرت پیامبر سیزده فصل ، ۳۱ـ زوجات آنحضرت، ۳۳ و ۳۵ـ خلفا ، ۳۶ـ حضرت علی ، ۳۷ امام ابو حنیفه ، ۳۸ـ امام شافعی، ۳۹ـ امام مالک، امام حنبل، ۴۰ـ ابو یوسف محمد، ۴۱ـ در فرزند آمدن ، ۴۲ـ مناقب علما ، ۴۳ـ نکاح ، ۴۴ـ کفر ـ ۴۵

بزرگداشت قرآن، ٤٦- قبر و ملائکه، ٤٧- سوگند، تفاول، ٤٨- زکات، ٥٠- ده فصل (آداب)، ٥١- حدیث (اخلاقیات) .

آغاز: حمد بیعد مرحالی را که وجود انسان را به احسن صور آفرید ... اما بعد، میگوید . . . عبدالسلام بن عبدالعزیز لاهوری (سراجی) .

(ن. ک. پاکستان میں ادب فارسی ۲ : ۲۸۰).

6526 ۲٦۸۲ : نستعلیق شکسته آمیز پخته، و عربیها نسخ پخته، سدهٔ ۱۱ه ق. آغاز برابر نمونه، با سرلوح زرین، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه و کمند بندی شده، ۲۹۷ بر گشمار دارد.

6527 ٥۳۳۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، انجام در باب ٥٠ در «مسایل شتی» افتاده، ۲۹۰ ص. اندازه رحلی.

6528 ۱۱۱۳ : نستعلیق تحریری و نسخ پخته، سه شنبه ۱۷ ذیعقدهٔ ۱۱٦۸ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، در دیباجه نام نگارنده «عبدالسلام بن عبدالعزیز لاهوری سراجی» آمده است و شمارهٔ بابها به ٥۲ رسیده است، ٥۹٥ ص.

6529 ٥۷۱۸ : نستعلیق پخته، محمد، سدهٔ ۱۲ه.ق. پاس خاطر حافظ انور، ش ۱ مجموعه (ص ۲-٥٦۷)، جدولبندی ۳ راه، عنوان و نشان شنگرف.

6530 ٥۷۷ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۲۰٤ ص. (تسبیحی ۲ : ۵۸۱-٥/۲).

6331 ۳۲۰٥ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوانها شنگرف، انجام افتاده، برگ آغاز نیز آسیب دیده، برگها ازیکدیگر جدا شده، ۱۳۰ ص.

6532 ٥۲۹۱ : نستعلیق پخته، عبدالرسول ولد حافظ عبدالله ساکن موضع بهرولا، یکشنبه ۲۱ ع ۲/۳ جلوس احمد شاه ابی نصر غازی، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، پیرامون ۳۰۰ ص.

6533 ۳۲۲۸ : نستعلیق پخته، میان عبدالخالق خلف میان محمد حیات عرف سهال، ساکن قصبهٔ خوشاب، سه شنبه ۲۱ ج ۲/۱۲٦۱ه.ق.

آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، محشی ، ۳۳۲ ص.
اندازهٔ رحلی.

6534 ۳۶۶۸ : نستعلیق پخته ، عبدالرشید ، یوم الاربعین از صفر ۱۲۶۸ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۶۱۳ ص.

6535 ۷۲۰۱ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۹۱۱ بکرمی (۱۲۷۰ ه.ق.؟) به همین جامه در مجموعه ، ش ۵ (ص ۱۲۶-۱۹۹) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

6536 ۱۴۸۸ : نستعلیق شکسته آمیز ، حواشی ، سدهٔ ۱۳ ه ق. آغاز برابر نمونه، جدولبندی ۳ راه ، ۳۲۸ ص.

6537 ۴۹۳۹ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، خیر محمد طالب علم ولد میان جهان ولد میان غلام حسین، ۹ محرم، آدینه نیم روز، ۱۳۰۰ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوانها شنگرف ، و برخی نانویس ، فهرست بابها در پایان ، پیرامون ۴۰۰ ص.

0

نام حق : مقدمة الصلاة

در بخش منظومه ها : ۱۸۳۳ گذشت.

2720

نام حق، حاشیه : مقدمة الصلاة ' حاشیه

متن از شرف بخارایی (ن. ک. ۱۸۳۳ همین فهرست). شرح از ناشناس که در دیباچه از خود نام نبرده است و میگوید یک مقدمه در ایمان و یک خاتمه در بیان کیفیت و اوقات نماز و نماز جنایز بر آن افزودم. نگارنده از کار خود به «حاشیه» نام می برد ولی شرح است نه حاشیه.

آغاز : سپاس و ستایش فراوان بعدد ستاره های آسمان و قطره های باران و برگ درختان.

6538 ۵۶۹۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۳۲).

ن

نجات المسلمین

در عکس منظومه ها : ۱۸٤۱ گذشت.

2721

نخبه

از محمد ابراهیم بن محمد حسن خراسانی اصفهانی (دیباچه). همان کاخی کرباسی (۱۱۸۰ - ۱۲۶۲ ه/۱۷۶۶-۱۸٤٦ م) که از «ارشاد المسترشدین» خود، برای عمل مقلدان بیرون کشیده است در چند مقصد: **مقصد یکم** در طهارت در چند مبحث، مبحث یکم در طهارت از حدث، یعنی وضو و غسل و تیمم، در سه باب - باب یکم در وضو ، در چند فصل . فصل یکم (از باب یکم از مبحث یکم) در اموری که واجب است وضو از برای آن ، **مقصد دوم** در نماز ، نیز همانگونه تقسیمات . **مقصد سیوم** در زکات و خمس ، و نیز همانگونه تقسیمات. **مقصد چهارم** در صوم و نیز تقسیمات مبحث و باب و فصل .

آغاز : حمد و ثنای بیحد و احصا مخصوص بارگاه کبریا . . . اما بعد ، چنین گوید . . . ابن محمد حسن الخراسانی محمد ابراهیم اصفهانی.

(ن.ک. ذریعه ۱ : ۵۲ «ارشاد المسترشدین» و ۲ : ۱۷ «اشارات الاصول» و ۲٤ : ۹۰ «نخبه». مشار ۵ : ۵۱۷۵ «نخبهٔ کلباسی» که ۲۰ چاپ آن را نشان داده است برخی با حواشی دیگران).

6539 ۵٤۰۰ : نستعلیق شکسته آمیخته ، بر حسب فرمایش سید امد شاه در پیشاور ، ذیقعده ۱۲۶۵ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان در نیمه‌ی یکم شنگرف ، و بقیه نانویس ، ۲۹۵ ص . اندازهٔ کوچک .

2722

نکاح : رساله در . . .

از ضیاء الدین ابو حفص عمر بن محمد بن عوض ، قاضی **سنامی** ، از پایان

سدهٔ هفتم ه‍.ق. به خواهش فرزندی دیندار نخست ترغیب به نکاح است، سپس مسایل نکاح، درمیانه بسیاری از مسایل احتیاجی زنان، و آداب زیبایی از زناشویی و نیز اصطلاحاتی از مراسم زناشویی که در شبه قاره به کار برده میشده است، که از رهگذر بررسی اجتماعی بسیار سودمند است.

آغاز: حمدی که خطبه‌ی خطبه مشکاه انور است، و شکری که شکر مزید از آثار نثار است، مرحکیم علیم جلت قدرته را که بقای جنس . .

6540 ۲۷۰۶ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۰ه‍.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۶ - ۱۶۵).

6541 ۷۰۷۵ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۲-۱۳ه‍.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۱۹ - ۲۳۰)، آغاز برابر نمونه.

2723

نکاح : رساله در . . .

گویا از سید محمد **مجاهد یزدی**، بنگرید به: رسایل سید محمد یزدی، در همین فهرست: ۲۲۳۰).

6542 ۶۷۹۶ : نستعلیق، فقیر محمد، ۱۲۴۲ه‍.ق. ش ٤ مجموعه «رسایل سید محمد» (ص ۲۶۷ - ۲۷۹).

2724

نماز : رساله در . . .

از **مجلس دوم**، محمد باقر (م ۱۱۱۰ه‍./۱۶۹۹م) در آغاز شرایط نماز است، و نخستین شرط شناسایی خداوند، و صفات او و پیامبری و امامت ورستاخیز آورده شده است. آنگاه به نماز می پردازد.

آغاز: حمد له. اما بعد، چنین گوید احقر عباداللّه محمد باقر بن محمد تقی، که چون نماز از عمده ارکان ایمان است.

6543 ۱۷۹ : نستعلیق برای فارسی ها و نسخ در عربیها، سدهٔ ۱۲ه‍.ق. ش ۱ جنگ (ص ۲۹۳-۳۲۲)، آغاز برابر نمونه.

2725

نماز جمعه

از محمد سرفراز علی در پاسخ پرسشی ست ، درباره‌ی اینکه در یک شهر می شود چند مرکز برای نمازگزاری روز جمعه داشت .

آغاز : پرسش چه میفرمایند علمای دین و مفتیان شرع متین .. آغاز پاسخ : در تعداد نماز جمعه به شهر واحد ، روایات مختلفه .

6544 ۱۵۵۱ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ه.ق. و تاریخ ۱۲۶۳ه.ق. در یک جنگ (ص ۱ - ٦)، و سپس فتوایی دربارهٔ نماز عیدین از همو(ص ۹ - ۱۰) و (ص ۱۱ - ۱٤).

2726

منافع المسلمین : الوقایه (ترجمه)

از محمد بن بدر الدین محمد الحرروانی ؟ مدعو به محمد صلاح، به اجازه و دستور استادش عبدالجمیل محمود بن محمد الصاقی، کتاب «الوقایه» رابه فارسی در آورده است. در دیباچه مینویسد نخست آنرا «معری» از متن ترجمه کرده بودم، سپس بدستور شیخ برهان الدین محمد که سبط یگانه ی جهان مولانا معین الدین محمود است با متن در آمیخته، و «منافع المسلمین» نام نهادم.

(ن. ک. : وقایه ، شرح ، پس از این) .

آغاز : جمیع اجناس حمد و سپاس و انواع محامد بیقیاس، مر حضرت معبودی را که کلام قدیس دلیل ... اما بعد ، چنین گوید . . . محمد بن بدرالدین محمد الحرروانی المدعو به محمد صلاح .

6545 ۷۹۵۲ : نستعلیق پخته ، غلام محمد ولد حافظ عطاءالله مستوفی حسنی ، ۲۳ ذیحجه ۱۲۳۹ه.ق. آغاز برابر نمونه ، متن زیر خط شنگرف ، ٦۳۲ ص .

2727

نور الهدی

از ناشناس، که نام خود را در دیباچه نیاورده و میگوید آنرا از کتابهای متداول به سال ۱۱۳۹ هـ/ (۱۷۲۷-۶ م.) نگاشته و «نور الهدی» نامیدم . فقهی است به عربی و فارسی، باعنوانهای «کتاب، باب، مسئله»: کتاب طهارت ، کتاب زکات، کتاب حج، کتاب صلاة، باب اذان، باب امامت (پیش نمازی) باب التراویح، باب سجده، باب مسافر ، کتاب صوم ، باب عیدین، باب صدقه ، کتاب نکاح ، باب جهاز ، کتاب رضاع، باب طلاق ، باب عدت ، باب نفقه . . . کتاب شرکت . . . و آخرین عنوان : کتاب القصاص است.

آغاز : الحمد لله علی ما انعم من النعم ، والصلاة والسلام علی نبینا محمد خاتم . . . اما بعد ، فقد سألونی بعض الاخوان ان اصنف . . .

6546 ۳۴۱۲ : نسخ و نستعلیق پخته ، عبدالسلام خواجه ، دو شنبه چاشت ۶ رمضان ۱۱۶۳ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف، ۳۲۶ ص .

6547 ۴۵۹۱ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. آغاز برابر نمونه، با یادداشتهای زاد فرزندان ۱۳۰۱ ، ۱۳۰۶ ، ۱۳۰۷ هـ.ق. پیرامون ۴۰۰ ص. اندازه رحلی.

0

واهب العرفان

در بخش منظومه ها : ۱۸۵۶ گذشت.

2728

وقایه : مختصر الوقایه (شرح)

متن «الوقایه» از برهان الشریعه محمود بن صدر الشریعه ی اول عبیدالله ، مختصر آن از نواده ی او عبیدالله بن مسعود بن تاج الشریعه (م ۷۴۳ یا

۷٤۵ه./۱۳٤۳ یا ۱۳٤۵ م) بنام «النقایه مختصر الوقایه» هر دو از کتابهای معتبر در شبه قاره بوده است

شرح فارسی از محمد صلاح بن بدر الدین محمد حرجانی (حرد وانی؟) که نام خود را در دیباچه نیاورده است ، بروزگار ابوالغازی عبیدالله بهادر ازبک، به سال ۹۳۷ه./۳۰-۱۵۳۱م. در شهر هرات ، به انجام رسانده است.

شارح از کار خود در دیباچه به «ترجمه» تعبیر کرده است ، و در پایان به «تالیف»، بهرحال شرح است نه ترجمه. (ن. ک. منابع المسلمین ۳۲۱۸).

آغاز: حمداله . صلاب . صلات کامله دایمه. . . اما بعد ، چون که در حدیث صحیح وارد شده که یک مرد فقیه بر شیطان اشد است از هزار عابد. . .

6548 ۵۹۵۵ : نستعلیق پخته ، ۹۵۷ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباجه نام شاه ازبک و نام متن آمده است ، و نام مترجم و تاریخ ترجمه صفر ۹۳۷ه.ق. در خاتمه آمده است ، ولی نسبت مترجم «الحردوانی» ست به «حرجانی» ، متن زیر خط شنگرف ، عنوانها مشکی و در شمر ، ۳۹٦ ص.

6549 ٦۸۱۳ : نسخ پخته ، ۹۵۷/۹/۲٦ه.ق. آغاز افتاده : الاولین. و آزاد می شود به این که گوید . . ، با عنوانهای کتاب ، فصل. نخستین عنوانهای : فصل الخیارات، فصل شراء من لم یره آغاز می شود. برای نشانی: کتاب احیاء الاموات این کتاب در بیان احکام زنده کردن زمین بی نفع مرده است ، که آنرا موات گویند و تعریف آن می کنند و میگویند : هی ارض بلا نفع . . ، عنوان و نشان شنگرف ، متن زیر خط شنگرف.

6550 ۵۳۰۰ : نستعلیق پخته ، قربان بن خواجه رحمان قلی بخارایی ، مشهور به سه پلای ، ۹٤۳ه.ق. که گویا دستخوردگی دارد ، تنها یک صفحه از دیباجه آن مانده است ، آغاز برابر نمونه ، در این دیباجه از عبیدالله بهادر خان نام برده شده است ولی دیباجه ی کامل نیست، عنوان و نشان شنگرف ، ٤۳٤ ص.

6551 ۱۷۰ : متن نسخ و شرح نستعلیق ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز برابر نمونه، نام شارح و تاریخ نگارش شرح در پایان نسخه آمده است، عنوان شنگرف، متن زیر خط شنگرف ، ٦۰۸ ص.

6552 ۲۰۵۸ : نستعلیق ، ملا عبدالباقی بن نور محمد ، ۲۷ رمضان تا در آمدن ذیحجهٔ ۱۲۵۰ ه.ق. آغاز افتاده : سه بار. الاذنین تماء . . . با عنوانهای باب و فصل. نخستین عنوان در نسخه باب در بیان تیمم است. و از همین جا برای نشانی : فصل در بیان مسائل شتی. نوشتن گنگ و ایمائه بما یعرف به النکاح و اشارت کردن به آنچه شناخته شود از آن اشارت نکاح او و یا طلاقه. و طلاق او ، او بیع و شراء و فروختن گنگ و خریدن گنگ . . . ، متن زیر خط مشکی ، ۸۲۲ ص.

2729

الوقایه: مختصر الوقایه (شرح)

متن همان وقایه ، شرح «مختصر الوقایه» از نواده اش ، شرح فارسی از ناشناس نسخه ها شاید یکی نباشند.

6553 ۶۰۹۳ : نستعلیق پخته ، ملا اسحاق بن شیخ کلابی ، چهار شنبه ج ۲/۲۷ . ۱۰ ه.ق. آغاز در دیباچه پیش از نام متن افتاده: از رخ بهاری و درویشی . . . ، برای نشانی از نخستین کتاب. کتاب الطهاره . این کتابی ست در بیان طهارت از جهت کثرت مباحث طهارت او را داخل در کتاب صلات نداشته . . . ، سپس صلات ، . . . نشانی دیگر از ص ۲۵۰ : کتاب البیوع . هو مبادله المال بمال بتراض . یعنی بیع بدل کردن مال است به مال که قیمت باشد اندو مال را در شرع ، و بایع و مشتری به آن مبادله راضی شوند به خلاف خمر و خوک که مال متقوم نیستند ، وینعقد بایجاب و قبول . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، متن زیر خط شنگرف ، ۴۲۱ ص

6554 ۳۱۷۷ : نستعلیق پخته ، معصوم خواجه بن عبدالسلام خواجه المشتهر به مقصود خواجه ، ۱۲۹۵ ه.ق. آغاز افتاده بیت می کند جماعه . . . عنوانها نانویس ، متن زیر خط مشکی ، ۴۰۳ ص.

6555 ۷۷۲۲ : نستعلیق شکسته آمیز خام ، علی اصغر خان آخوند زاده ، سدهٔ ۱۲-۱۱ ه.ق. آغاز: کتاب البیع. هو مبادله المال بالمال بالتراضی. بیع عبارتست از مبادلهٔ مال بمال ، بیع مگر . . . ، سرنبشتها شنگرف ، موریانه زده ، ۲۶۲ ص. با عنوانهای «کتاب» و سرنبشت های «مسئله» و چنان می نماید که مسایلی ست بیرون کشیده از ''شرح وقایه'' نه ترجمه و شرح آن.

2730

هدایة الشریعه

از احمد بن محمد عطا صدیقی، که در قصبهٔ بحلور (؟) می زیسته است. در بیان جانوران که کدام گوشتشان روا و کدام ناروا ست، در یک مقدمه و چهار «هدایت» و «خاتمه» ای، بنام «هدایت الشریعة فی احکام الحلیه والحرمه» نگاشته است.

آغاز: الحمدلله الذی احل لنا الطیبات و حرم علینا الخبیثات. . . اما بعد، میگوید. . . احمد بن محمد عطا. . .

6556 ۷۶۳۶ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه، ۷ صفحه از کتاب است و بقیه نانویس.

2731

هدایة النجدین الی مسایل العیدین

از ابوالبرکات، تراب علی بن شجاعت علی (نگارندهٔ درک المآرب: ۲۲۲۹) در یک مقدمه و ده «هدایت» و «خاتمه» ای: مقدمه در معنی عید، عید فطر و اضحی، هدایت ۱- چیزهایی که پیش از نماز عید فطر مستحب است، ۲- مسایل عیدین، ٤- صدقه ی عید فطر، ۵- صدقات به بنی هاشم. . .، ۱۰- مسایل عید الضحی و قربانی. . .، از رهگذر بررسی آداب مردم شبه قاره، کتاب ارزشمندی ست.

آغاز: الحمد لله الاکبر الذی بذکره تطمئن القلوب و من خشیته. . . اما بعد، فهذه سنه سنیه

6557 ۸۰۷۱ : نستعلیق ریز شکسته آمیز، پیرامون ۱۲۷۸ه.ق. تاریخ ۱۶ رمضان ۱۲۶۳ه.ق. که بایستی تاریخ نگارش باشد، ش ٤ مجموعه (ص ۲۱۰-۲۶۸). بدنبال ''درک المآرب'' از همو. در آبان ماه ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

6558 ۶۳۱۱ : نستعلیق، با تاریخ ۱۲۸۱ه.ق. به همین خامه در مجموعه (ص ۹۹-۱۷۹).

2732

هداية النور فيما يتعلق بالا ظفار والشعور

از **محمد سعد الله مراد آبادی** (۱۲۲٦-۱۲۹٤ﻫ/۱۸۰٤-۱۸۷۷م) به خواهش برخی از دوستان در دهه ی پایان رمضان ۱۲٦٦ﻫ./۱۸۵۰م. در ستردن موی تن و چیدن ناخن، در پنج باب نگاشته است. با سربند های «مسئله».

باب ۱- در موی چهره ی انسان، ۲- موی سایر بدن، ۳- در ناخنها، ٤- در متفرقات عامه، ۵- در خضاب

آغاز: ابروی سخن به وسمهٔ حمد ذوالمنن رنگین و مزین، که نوع بشر را . اما بعد، این رساله ای ست مسمی به . .

(ن.ک. مشار ۵: ٤٦۵۸- استوری ۱: ٤٤، ٤۵ «نوادر المیان، خلاصة نوادر المیان» از همو- علمای هند: ۷٤ که نام چند اثر او را از آن میان همین کتاب را برده است).

6559 ۷٤: نستعلیق شکسته آمیز حواشا، پیرامون ۱۲۷۳ﻫ.ق. افتادگی برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، ۱۰۰ ص (تسبیحی ۱: ٦۹۲- ٦۹٤).

بخش سی و پنجم

علوم غریبه

2733

آثار حرفی

از **غیاث الدین علی** بن علی امیران حسینی **اصفهانی**. که نام وی غیاث الدین علی عمران بن غیاث الدین علی بن علی (نفیسی ۱ : ۲۶۱ و ۲ : ۸۱٤) و در نسخه ای از «خلاصة التنجیم» او ، به نام امیر غیاث الدین علی بن امیر حسن (دریعه ۷ : ۲۲۲) و در جایی دیگر غیاث الدین علی بن کمال الدین حسین بن علی (مجلهٔ تحقیق ، لاهور) آمده است.

به سال ۸۸۳ه‍/۱٤۷۸م. برای فرزند صلبی خود غضنفر الدین، در خواص حروف جوهری و عرضی و قواعد تکسیر حروف رقمی ، در بیست و هشت فصل وخاتمه ای نگاشته، و آثار حرفی نامیده است (دیباجه): **فصل ۱** ـ در اشارات تخفیف عدد در عرف حکما. ۲ـ در اشارات به حقیقت حروف و اقسام آن. ۳ـ در اشارات به حقیقت حروف لفظی. ٤ـ در اشارات بعدد حروف لفظی ، ۵ـ در اشارات به اینکه عدد معنی حروف است. . .۰ . ۲ـ در اشارات به استخراج و بیرون آوردن نامهای فرشتگان ، ۲۱ـ در اشارات به استحراج عزیمت ، ۲۲ـ در اشارات به استخراج اسم روحانی، ۲۳ـ اعراب حروف مفردها و تقسیم حروف بر عناصر، ۲٤ـ تقسیم حروف ابجد بر کواکب، ۲۵ـ تقسیم منازل بیست و هشتگانهٔ قمر بر بروج دوازده‌گانه ، ۲۶ـ در بیست و هشت منزل ، ۲۷ـ در جدایی سحر و نیرنجات و طلسمات برای حکما ، ۲۸ـ در اشارات به نکته ای چند که دانستن آن اصل کلی ست .

آغاز : حی قیومی که چنانچه جاد حقیقی جواهر موجودات که ظهور آثار مختصر است از تشخیص . . . در سال هشتصد و هشتاد و سه هجرت ، این کمترین تراب اقدام حکمای زمان غیاث الدین علی بن امیران ، جهت . . .

6560 ۲۷۹۹ : نستعلیق پخته ، امام بخش ، ۱۲۰۲هـ. ق. ش ۲ ، مجموعه (ص ۱۱۴-۱۶۴)، عنوان و نشان شنگرف، آغاز برابر نمونه.

2734

اختلاجات اعضاء

در باره جهیدن اندامها ، و اینکه هر یکی از امری خبر می دهند. چند رسالهٔ ناشناخته. یکی نیستند. (ن. ک. نسخه ها ۱ : ۴۶۴ - اته : ۱۳۱۰ - همین فهرست : ۱۵۰۹).

6561 ۶: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱هـ.ق. ش ۴ مجموعه (ص ۱۱-۱۳) آغاز: بسمله. یادداشت وقتی اسکندر ذوالقرنین پادشاه ، منجمان روم و هندوستان پیش خوانده طلب (تسبیحی ۱ : ۴۷۹-۴۸۲).

6562 ۵۴۹۷ : نستعلیق پخته ، میر اکبر آخوند زاده ، ساکن خوار خیل، ۱۲۸۴هـ.ق. (ص ۱۴۱-۱۴۵) ، آغاز: الحمدلله علی نواله والصلاة علی محمد و آله. بعد ، این کتابیست که اسکندر ذوالقرنین نزدیک خود داشتی و امتحان . . . هارون الرشید و مأمون این کتاب را از خود جدا نکردی و پادشاهان خراسان و عراق بدان اعتقاد داشتی.

6563 ۳۱۳۲ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳هـ. ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۳-۱۵). آغاز: در دانستن تعبیر جستن اندامها. جستن اندام راست ، حکمای هند گفته اند ، میان سر شادی میدهد، پس سر از جایی خبر خوش آید ، ابرو خبر خوش شود.

6564 ۱۱۳۳ : نستعلیق ، پیرامون ۱۳۱۵هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۶). آغاز: نحمده و نستعینه و نصلی و نسلم علی محمد خیر الخلایق . . . اما بعد ، حقیقت تعبیر جستن اعضا ها ، که حکمای سلف به تجربهٔ تمام مقرر کرده اند. «اگر میان سر بجهد از شر و غم و خوف نجات یابد».

2735

ترجمهٔ اسرار الحروف

از **رکن** بن احمد بن عبدالرحمان ملقوب(ملقب) **مسیحایی** ،که در شهور سنهٔ سبع و سبعین و سبعمائه (۷۷۷ه‍./۷-۱۳۷۸م.)، مولانا رمضان حرارط (؟) رسالهٔ اسرار حروف تصنیف بو علی سینا را از خانهٔ کعبه به خدمت خداوند و مخدوم قاضی شمس الدین دماغی آورده بود. بدستور ایشان ، برای استفادهٔ عموم به فارسی در آورد [دیباجه]. با سربندهای «فصل» : فصل بدانک چون در این عالم جسمی موجود مشهور . . . فصل در بیان شرایط این عمل . . . فصل بدانک حروف خزانهٔ خدایند . . . فصل در بیان حروف عربی و اصل تکسیر . . . فصل در تقسم حروف فلک المستقیم . . . فصل در جدول بیان قسمت منازل و بروج . . . **آغاز :** شکر مر خدایرا که آدمی را بهترین موجودات گردانید ، به شرف نطق و عقل در مرتبهٔ اعلیا رسانید (ن. ک. کشف الظنون ۱ : ۸۳).

6565 ۴۰۸۴ : نستعلیق شکسته آمیز ، با تاریخ ۹۱۲ه‍.ق. در مجموعه (ص ۵۵۶ - ۵۷۶) ، عنوان و نشان شنگرف ، در فروردین ۱۳۵۷ خ خریداری شده است.

2736

اشارة التفائل

از **شاه داعی شیرازی** (۸۱۰-۸۱۱-۸۶۹ه‍.ق. ن. ک : رسایل شاه داعی ۴۰۳ در همین فهرست).

6566 ۸۴۹ : نستعلیق خوش ، س ۵۲ «رسایل شاه داعی» ۸۸۲ - ۹۰۵ه‍.ق. (ص ۶۴۲ - ۶۴۵ متن) .

2737

اعجاز ثمین

از **ثمین الحق**. در سحر و جادو.

6567 ۳٦٤۱ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. با تاریخ ۱۲۹۳هـ.ق. در مجموعه، ش ۱ (ص ۱ - ۹) آغاز: اعجاز ثمینی حصهٔ دویم به زبان فارسی. تالیف فقیر الحقیر ثمین الحق. ترتیب زکات الله الصمد.

2738

افسون و تعویذ

از سید محمد رضا مشهدی.

آغاز: حمدله. صلات. فقیر مرید میران ، سید محمد رضا مشهدی میگوید ، اگر کسی خواهد که از علم نجوم و یا از علم تکسیر.

6568 ۵۸۰۲ نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱٤هـ.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۸۳ - ۱۲۲).

2739

افسون و تعویذ و طلسمات

ناشناخته. نسخه ها یکی نیستند.

6569 ۲۰۹۸ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۷۳ - ۱۰٦). باعنوانهای باب ، که به شنگرف نوشته شده و اکنون رنگ پریده است . **آغاز:** باب اول در بیان ترتیب نوشتن تعویذ دوستی و دشمنی و خواب بندی و زبان بندی ، که تعویذ ها در کدام ساعت و ستاره است . . . سپس پراکنده هایی در همین موضوع (ص ۱۰٦-۱۷٤).

6570 ۷٤۱۱ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲هـ.ق. وردها و طلسمات است برای بیماران و جلب دوستی وجدایی افکندن و جز آنها . با سر بندهای باب : ۱ نماز و دعا برای جلب حاجات ، ۵ - برای سلامتی از بلاها ، ۱ - طلب برکت و رزق ، ۲ - دوام عمر کودکان ، ۳ - دفع درد چشم ، ٤ - دفع زهر ها ، بستن مار و کژدم ، ۵ - دانستن ساعتها ، آغاز افتاده ، ۳۲ ص .

6571 ۵۷۵٤: نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲هـ. ورد ها و طلسمات و عملیات است برای جلب منافع و دور داشتن زیانها ، جلب دوستی و جدایی افکندن و

جز آنها . آغاز : ترکیب نماز برای گشادن بخت و دولت . باید دو رکعت . مانده به وقت صبح . . . ، ۲۰ ص .

6572 ۳۷۵٤ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ه. رمل و عملیات و طلسمات است . با سر بندهای باب بی شماره : باب در بیان عتمه ، باب در عشقیه ، باب در بیان اجتماع . .، آغاز و انجام افتاده، ٤٤ ص .

6573 ۵۵۱۲ : نستعلیق خام ، سدهٔ ۱۳ه. طلسمات است با اینگونه سربند ها : اگر خواهی کسی را در عشق دیوانه کنی . . . ، شاه پری باشد فرمانبردار تو گردد . . . ، اگر خواهی میان جدایی کنی . . . ، اگر خواهی دشمن هلاک شود . . . ، آغاز افتاده ، ٤۵ ص .

6574 ۳۵٦۰ : نستعلیق نا پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲ - ۱۲) ، تعویذات ، احضار اجنه ، عزایم است .

2740

تعویذ هزار داستان

از ناشناس ، که نام خود را نیاورده است ، نام کتاب به خامهٔ کاتب در سر آغاز آورده شده است ، بایستی در ٤ ۱ فصل باشد. نخستین فصلها در «بیمار نامه» است ، سپس باب در بیان جنگ رفتگی ، تعویذ ها بیشتر به فارسی ست.

آغاز : تعوید هزار داستان. اول دانستن روز بیماران که کدام روز بیمار شده است.

6575 ۱۱۷ : نستعلیق و نسخ ، محمد حسین اکتبر ۱۸۷۸ میلادی ، ۲۸ ص (ف . تسبیحی ۱ : ۱۲٤ - ۱۲٦) .

2741

جفر : رساله در . . .

در سه «مقدمه» و چند «فصل» و «خاتمه» ای: مقدمهٔ یکم در بیان استخراجات احوال آینده و گذشته، مقدمهٔ دوم در تحقیق معنی جفر و استخراجات. مقدمهٔ سوم در اصطلاحات که دانستن آنها ضروری ست ، در انواع بسط (٤ ۱ نوع بسط).

سپس «فصل»هایی بی شماره. نخستین آنها در اعمال بسط طبیعی و عزیزی.

آغاز : حمدله. متأمل مصنف را در لطایف جفر و تاثیر حروف همین نکته بس است که حضرت حق سبحانه و تعالی در فواتح سور.

6576 ۱۰۲۷ . نسخ پخته، سدهٔ ۱۱ ه.ق. س ۵ مجموعه (ص ۱۷۸ - ۲۴۵)، عنوان و نشان شنگرف.

2742

جفر : رساله در تکسیر های سه گانه

به روایت حضرت علی ع که به امام حسن و حسین تا حضرت جعفر صادق ع رسیده ، و از او به اولیاء الله. در چندین «فصل» بی شماره : فصل کواکب و نام ملائکه موکل برآنها ، فصل حروف ۲۸ گانه ، فصل طبیعت حروف . . .

آغاز : بسمله. بدانکه این رساله منقول است از حضرت امام تمام . . . و من این سه نوع تکسیر را در قلم آوردم ، و آنچه معروف این ، موقوف بدو بود بسر آوردم. چنانچه هیچ دقیقه ای مهمل نماند

6577 ۷۲۵ نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق ، س ۹ مجموعه (ص ۱۳۰ - ۱۴۴) . عنوان و نشان شنگرف .

2743

جفر خافیه و جامع

از ناشناس. به نثر و نظم، که با یک مثنوی در حدود ۲۵ بیت در ستایش این علم آغاز می شود ، سپس میگوید : این کتاب بر مقدمتین و «فصل» و «خاتمه» است : مقدمه ۱- در تحقیق معنی جفر و تعریف آن ، ۲- اصطلاحات این علم (انواع بسط). خاتمه در بیان استخراج آینده و استکشاف امور. و «فصل»ها بی شماره اند. نخستین آنها فصل در بیان بسط عزیزی سپس فصل در بسط ترفیع، در چند «قاعده».

آغاز : حمدله. صلاه. اما بعد ، این رساله ای ست در علم جفر خافیه و

جامع چون شروع در تعریف این علم شریف نمودن از قبل تحصیل حاصل شود.

6578 ۷۴۵ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ۵۷ - ۸۲) آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف.

6579 ۲۶۶۶ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه (ص ۱-٤۰)، و پیش از آن مسایل فقهی ست.

2744

جفر: رساله در...

چند رسالهٔ ناشناخته. یکی نیستند.

6580 ۷۴۵ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ٤۹-۵۷). جفر جامع است. آغاز: بسمله. در بیان قاعدهٔ طرح از جفر. بدانکه در اصطلاح جفر جامع شش نوع است، اول عناصر... عنوان و نشان شنگرف.

6581 ۲۷۹۹ : نستعلیق پخته، امام بخش، ۱۲۰۲ه.ق. به خواهش آخوند زاده محمد زکی. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱٦٤). آغاز افتاده، فصل اول باید در اعداد و وفق باشد، فصل دوم در ذکر قواعد چند که موجب بصیرت صاحب عمل میگردد، فصل اول ! در استحصال بر اصطلاحات و قواعد مذکور باشد، فصل دوم ! در ذکر اطوار وضع چهار در چهار است، فصل سیوم در ذکر شرایط وضع عدد مربع چهار در چهار، فصل چهارم در باز نمودن صورت که زیاده شدن عدد در هر خانه بیش از یکی بود. آغاز: گویند حرف در سطری بود، و چون زیاد از یکی باشد.

6582 ۵۰۸۹:نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۳-۱٤ه.ق. آغاز افتاده: ... باب سیوم در قواعدی که بعضی از اقسام مربعات دون بعض خصوصیات دارند، و این باب مشتمل است بر سه فصل. فصل اول در قواعدی که به اقسام مثلث خاص اند، و مثلث را اقسام است، قسم اول.

2745

جفر جامع

از حسین اصطلاطی (؟) که بایستی اخلاطی باشد: سید کمال الدین حسین

بن علی حسینی اطسی. نگارندهٔ «دخایر الاسماء» یا «ذخیرة الاسماء»، که «دهدار جواهر الاسرار» (ن. ک. همین محس) حود را از آن گرفته است. (دریعه ۱۰ : ۵ و ۱۳).

در آغاز از «حق المبین» امام موسی کاظم ع و «حفر حامع» علی بن موسی الرضا چنان نام می برد که گویا در کتاب از آنها بهره گرفته شده است. آنگاه فهرست بخشهای کتاب که دو «مقدمه» و یک «فصل» و یک «حاتمه» است آمده: مقدمه یکم در بیان تحقیق حفر و تعریف آن، مقدمهٔ دوم در بیان اصطلاحات. فصل در اعمالی که باعث بر حصول مرادات است. فصل در اعمالی که باعث بر حصول مرادات است. حاتمه در استخراج احوال آینده و کشف رموز.

آغاز : حمدی که نقاش صنع ربانی در کارگاه فیض سبحانی بر در و دیوار قصر انسانی و نقوش اسرار . . بدانکه این را فقیر حسن اصطلاطی در چند کلمات . . .

6583 ۳۹۳۲ . نستعلیق پخته ، ۹۵۵ ه.ق. که شمارهٔ آغاز آن پاره شده است ، ش ۳ مجموعه (ص ۹۰-۱۳۰) ، عنوان و نشان شنگرف.

2746

جفر مرتضوی

در چند فصل بی شماره : ۱- در دانستن وضع حفر ، ۲- در دانستن احوال و بیرون آوردن مقصود. و هر یک در چند قاعده.

آغاز : این مقدمه ای ست در بیان دانستن جفر مرتضوی (ص) ، و آنرا چند فصل نهاده شد. فصل اول در دانستن وضع جفر. بدانکه جفر در لغت پوست بزغاله است و در اصطلاح.

(ن. ک. دریعه ۵ : ۱۲۱، «الجفر المرتضوی» که گویا عربی ست ، و در آنجا آمده که نام دیگرش «اسرار الرموز» است).

6584 ۳۷۸۱ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ٤-۸) ، عنوانها شنگرف.

2747

جواهر الاسرار

از دهدار، محمد بن محمود (م ۱۰۱۶ ه.) به نثر آمیخته به نظم. در یک «فاتحه» و پنج «فصل» و یک «خاتمه»: در فاتحه میگوید برخی از فواید «ذخایر الاسماء» حسین اخلاطی در این کتاب آورده شده است. سپس: فصل ۱- در رموز و کیفیت اعداد در قواعد تکسیرات و خواص آن، ۲- قوانین بسط حروفات، ۳- بعض از کیمیای حروف و خواص آن، ٤- استخراج اسماء الهی و اسمای روحانی از اعمال تکسیرات حروف. ٤- در ضابطه‌ی اسماء الهی با برخی کسان. خاتمه در «قواعد» با سربند های «جوهر».

آغاز: نحمد الله العلی العظیم و نصلی علی رسوله الکریم... بدان ایدک الله تعالی، که در این نسخهٔ نفیس که مسمی به جواهر الاسرار است، از جمله تألیفات این کمینه.

(ن. ک. ذریعه ۵: ۲۶۲ «جواهر الاسرار» که نام نگارنده ابو محمد محمود بن محمد دهدار، مدفون در حافظیهٔ شیراز آمده - و ۱۰: ۵ «ذخایر الاسماء»، ۱۰: ۱۳ «ذخیره الاسماء» که در آنجا آمده «جواهر الاسرار» گزیده ای ست از آن- منزوی ۱: ۳۹۷ و ۲: ۸۳۷ که در آنجا دربارهٔ نام دهدار گفتگو کرده است و نتیجه می گیرد که دو کس بدین شهرت اند: پدر و فرزند، و ذریعه ۹: ۷۷۷ و ۱۸: ۱۵۷ که این نظر را تأیید نمی کنند).

6585 ۲۳٤۲: نستعلیق پخته، چهار شنبه ۱۶ شوال ۱۳۱۸ ه.ق. آغاز برابر نمونه. در دیباچه نام نگارنده ابن محمد محمود دهداری آمده، عنوان و نشان شنگرف، ۳۳ ص.

0

جواهر خمس

در بخش عرفان: ۵۹۲ گذشت.

0

حرزِ الامان من فتن الزمان

در بخش عرفان ۶۹۷ گذشت.

0

حروف

در بخش قرآنی: ۱۱۸ و عرفان ۶۹۸ گذشت.

2749

خوابنامه

به روایت پیغمبر یوسف. در ۱۰-۱۲ باب. نسخه ها یکی نیستند.

6586 ۶: نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۱ ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۶-۱۱).
آغاز: بدانکه تعبیر خواب شریف است، و معجزهٔ پیغمبر یوسف(ع). در ۱۲ باب. باب یکم در بیان دیدن نور خدا و دیدن پیامبران و فرشتگان و قیامت و پل صراط و آفتاب و مهتاب و ستارگان و آنچه بدانها ماند. باب دوازدهم. اگر آب روان در خواب بیند.

6587 ۵۷۵۵: نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز: حمدله. صلاه. بدانکه تعبیر خواب علم شریف است که حضرت یوسف(ع) ملک مصر بواسطهٔ تعبیر خواب یافته است، عنوان «باب یا فصل» سفید مانده است. شمارش آنها دانسته نشد، ۱۲ ص.

6588 ۲۹۵۴: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ ه.ق. با تاریخ ۱۲۱۶ ه.ق. در مجموعه، س ۵ (ص ۸۶ - ۱۰۰) آغاز: حمدله. صلاه. بدانکه علم تعبیر، علم شریفی ست، معجزهٔ یوسف پیغمبر است، پیغمبران در این باب بسیار رنج برده اند . . ، در دوازده باب. بسیار نزدیک به ترتیب بالا.

6589 ۷۱۵۴: نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۲۴۴ ه.ق. س ۴ مجموعه (ص ۵۰-۵۸)، آغاز برابر شمارهٔ ۲۹۵۴ این کتابخانه ولی ده بابی ست.

6590 ۱۲٦٦ : نستعلیق پخته ، بخت جهان ولد پیر محمد ، ساکن موضع میرلیو ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱٦۱-۱٦۹) ، آغاز: بدانکه تعبیر خواب شریف است و معجزهٔ حضرت مهتر یوسف(ع). حکیمان و روشن دلان در این باب . . .

6591 به نقل از مهتر یوسف و حکیمان ، با عنوانهای باب ، باب: ۱- در دیدن نور خدا و دیدار پیامبر و فرشتگان ، ۲- زر و نقره و مروارید و انگشتری ، ۳- تیغ و تیر ، ٤- غله و عدس و نخود . . . ، ٥- روغن زرد و سیاه ، ٦- میوه ها ، ۷- اسپ و آنچه بدان ماند ، ۸- جامه های رنگین ، ۹- جانوران ، ۱۰- درندگان ، ۱۱- شیرینی ها ، ۱۲- آب و آنچه بدان ماند.

6592 ۳۱۳۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ۳۰-۳٤). آغاز بسیار به نسخهٔ ۱۲٦٦ نزدیک است ، و همان ابواب را دارد.

6593 ٤٥۷۰ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۳۰۳-۳۱۲) ، آغاز: حمدله. صلاه. (سپس به مانند ش ۱۲٦٦). در ۹ باب است.

6594 ٥۱۱٤ : نستعلیق شکسته آمیز، سدهٔ ۱۳ ه.ق. بدنبال «درالمجالس» (ص ۳۰۱-۳۰۷). آغاز: تعبیر نامهٔ حضرت یوسف(ع). بدانک (بمانند شمارهٔ ۱۲٦٦). در ۱۰ باب است.

6595 ٥٦۱٤ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. (ص ۱-۱۳). آغاز: حمدله. صلاه. (سپس به مانند ش ۱۲٦٦). در ۱۲ باب به همانگونه با دگرگونیهایی.

6596 ۳۷۹۷ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ٤۲-٥۰). در ۱۲ باب: باب یکم در خواب دیدن پیغمبران و پادشاهان و شنودن بانگ نماز و دیدن فرشتگان و قیامت و ماه و آفتاب و ستارگان و بزرگان و مشایخ. باب دوازدهم زمین ها و زراعتها. آغاز: حمدله. صلاة. بدانکه علم تعبیر شریف است و معجزهٔ حضرت یوسف(ع).

6597 ۱۱۳۳ : نستعلیق ، غلام محمد قریشی ، ۱۳۱٥ ه.ق. ش ۸ مجموعه (ص ۲٤-۲۹). آغاز: خوابنامه از حضرت یوسف(ع) هر که در خواب چیزی پدیده گردد ، در این کتاب مفهوم کند . . . در ده باب ، باب یکم در دیدن نور خدا. دهم در دیدن سلاحها. سپس «تعبیر نامهٔ» خواب از میر سلطان محمود غزنوی (ص ۲۹-۳۰).

2749

خوابنامه

در یک مقدمه و ۱۷ باب : مقدمه در خوابدیدن و خوابگزاری ، باب ۱- پیغمبر ، علما و مشایخ و مانند آنها ، ۲- مشک و کافور و مانند آنها ، ۳- انگور ، سیب و مانند آنها ، ۴- شیرینها ، ماش ، گوشت. . . ۱۶ - قصر ، کوه ، تخت و مسند ، ۱۷- باران و ستارگان و بهشت . . .

آغاز : الحمدلله الواحد الغفار ، والصلاة علی. . . اما بعد، این رساله ای است در حال خواب و تعبیر آن ، مشتمل بر یک مقدمه و هفده باب. . .

6598 ۷۴۹۸ : نستعلیق شکسته آمیز ، ۲۷ ج ۱۲۷۶/۱ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۳۲) ، آغاز برابر نمونه.

6599 ۴۴۶۱ : نستعلیق پخته ، ۱۶ ذیحجهٔ ۱۲۷۶ه.ق. س ۱ مجموعه (ص ۲-۳۲) ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

2750

خوابنامه

چند رسالهٔ ناشناخته. یکی نیستند.

6600 ۳۰۸۶ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۷۶-۷۸) ناقص. **آغاز :** اگر کسی نور الله تعالی در خواب بیند زاهد و عالم گردد ، اگر کسی فرشته را در خواب بیند بشارت بهشت. . . بانگ نماز ، آفتاب ، صواط ، مرده . . . نشان شنگرف.

6601 ۷۰۷۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. س ۱ (ص ۱-۲۵). **آغاز :** افتاده : و غم ایمن گردد. و هر که در خواب خرمای شیرین . . . باب چهارم در بیان دیدن و خوردن شیرگاو و شیرینهای گوناگون و شربت . . . جدولبندی ۲ راه شنگرف. (ن. ک. بالا).

2751

خوابنامه

منسوب به امام جعفر صادق ع.

6602 ۳۱۳۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۳).
آغاز : بدان اسعدک الله فی الدارین ، که حضرت امام جعفر صادق (ع) فرموده است ، هر خوابی که در هر ماه که بتاریخ یکم و نهم و دهم و . . . و نیز در هامش نسخه رسالهٔ دیگری ست در خوابگزاری.

2752

دم : رساله در . . .

در پیشگویی ، بیشتر بر مبنای دم. نام رساله و نگارنده شناخته نشد.

در شش فصل : ۱- در عزیمت کارها ، ۲- در سؤال سایل ، ۳- در ضمیر گفتن ، ٤- در شناختن علامات مرگ ، ٥- در جلب دوستی والقای دشمی ، ٦- در معرفت دم.

آغاز : بدان اسعدک الله تعالی ، که این علم عظیم بزرگ است چنین گویند استادان این علم که حق تعالی آدم آورید.

6603 ۳٦٥۰ : نستعلیق خوانا ، با تاریخ ۱۲۲۰ ه.ق. در مجموعه ، ش ۷ (ص ٤٥۰-٤٥٦).

2753

رمل : رساله در . . .

از **عبدالله** بن محمد سمیع باقر بکری انصاری ، که هنگام تلمذ «زبده» آنچه از استادان شنیده و کتابها خوانده، در یک مقدمه و هفت باب و یک خاتمه نگاشته است : مقدمه در چهار فصل. فصل یکم در شرایط رمال ، دوم در طریق نقطه ریختن ، سوم در سبعهٔ رمل و توالد اشکال . . .

آغاز : حمد و سپاس بیعدد فردی را که خلایق را زوج آوریده . . . اما بعد ، یقول العبد . . .

6604 ۷۳۱۳ : استعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۲٤).

2755

رمل : رساله در . . .

چند رسالهٔ ناشناخته. یکی نیستند.

6605 ۵٦۷۸ : نستعلیق چند نویسنده ، سدهٔ ۱۲ه.ق. چند رساله آغاز و انجام افتاده ، با عنوانهای باب و فصل ، رمل و جعفر ، در پایان مجموعه آمده : تمام شد . . . در موضع حوله در خانهٔ ، مقدم حسا ! عرف پهلو . . . ، ۱۵۷ ص.

6606 ۱۸۷۳ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : خاکی آبی ست رنگ سیاه . . .، بحسب چند بیت به نظم سوس اثر است. برای سالی : در احکام رمل زراعت و حمر غله : حال زرع زمین طلب داری - چارمین خانه را خوشیاری . . . ، ۷۰ ص.

6607 ۱٤۱ : نستعلیق نا پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. چند رسالهٔ جدا جداست در رمل یکی (ص ٤٤-۱۱۸) ، که در آغاز آن فهرست ۵۲ باب آمده است ولی با بهادر متن بدانگونه نیست ، ۲ - رساله ای در (ص ۲۳٤-۲۸٤) ، بدون خطبه ، با عنوانهای : حکم کلی ، جدول احکام ، صفت الانسان آغاز : بسمله. لحیان بیت الاول و هووتد المشرق. و این خانه دلیل است برتن و جان ، ۳- جدولی بند و شاید رساله های مستقل در رمل (ص ۲۸٤-٤۱۸).

6608 ٦۱۲۱ : نستعلیق شکسته آمیز خام ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : رن کردن نیکو بود . . .، با سرنده های «سؤال ، جواب» و عنوانهای باب و فصل : فصل در بیان غالب و مغلوب ، باب در بیان معرفت خدمتگراران و چهار پایان ، باب در بیان حصول امید از دوستان ، باب در معرفت دزد . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۳ ص.

2756

رمل : رساله در . . .

منسوب به خواجه نصیر الدین طوسی. با عنوانهای فصل ، باب : فصل

در جهت تسکین دایره، باب در طالب و مطلوب، باب در بیان چهار عنصر، باب در دانستن غایب . . .

(ن. ک. ذریعه ۱۱ : ۲۵۰ «رسالة فی الرمل» از خواجه، که در آنجا آمده: از شرح آن نگاشتهٔ نور الدین فتح الله ابهری برمی آید که خواجه آن رساله را به زبان ترکی برای هلاکو ساخته است، سپس یکی از فاضلان آنرا به فارسی در آورده است).

6609 ۷۳۱۳ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۲۵-۲۰۵). آغاز: از خواجه نصیر الدین طوسی، مختصر. بدان که خانه‌های رمل شانزده است، خانه ها منسوب است به طبایع و تن و جان . . . سپس (ص ۲۰۶-۲۷۹) که باید جداگانه باشد.

2756

رمل

از فخر الله جالی، که همت بردانستن اکثر علوم غریبه داشت، و کتاب «مفاتیح الکنوز» مولانا حاجی حسن طبسی به دستش رسید، و در آن چیز هایی یافت که در جای دیگر مکشوف نشده بود. و نیز به «فواید الهدایه» و «ثمره و شجره» توجه کرده این را نگاشته است. (دیباچه).

آغاز : . . . اما بعد، چنین میگوید بندهٔ عاصی فخر الله جالی، که چون همت این ضعیف.

(ن. ک. ذریعه ۲۱ : ۳٤٤ «مفتاح الکنوز» یا «مفاتیح الکنوز» از حاجی حسن طبسی، که نسخه ای از آن در (ملک ۳۳٤۷/۱) نشان داده شده است - ذریعه ۱۷ : ۱۹۵ «قواعد هدایة» (نه فواید) در رمل).

6610 ٤٦۸۲ : نستعلیق ریز، با تاریخ ۱۲۱۸ ه.ق. در مجموعه، ش ۲ (ص ۱٦۵-۱۷٤).

2757

رمل : رساله در . . .

در شرح خاصیت احاد اشکال در اعداد اوفاق، که سفارش می کند از نظر

نااهل بدور ماند. نامبوب.

آغاز: بسمله. ولاحول ولاقوه الاباالله العلی العظیم ، الحمدلله و الثناء لله وصلاته . . . اما بعد ، به التماس یکی ار دوستان بعضی از شرح و خاصیت احاد اشکال.

6611 ۱۰۲۷ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. س ۲ مجموعه (ص۱۱۷-۱۴۵)، عنوان و نشان شنگرف.

0

زبدة الرمل

در بخش منظومه ها : ۱۶۳۶ گذشت.

2758

سیمیا : رساله در . . .

ناشناخته. نامبوب ، با شکلهایی ، در افسون.

آغاز: حمدله. صلاه. اما بعد ، بر ارباب حکمت و بصیرت پوشیده نماند که علم سیمیا علمی ست که ار غایت علو حمله آن هفده کلمه است و هر کلمه هفده حرف.

6612 ۷۹۸۲ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۹۱-۱۰۷) ، نشان ها شنگرف.

2759

علوم غریبه : رساله در . . .

ار ناشناس. در ده باب : ۱- در معرفت عالم صغیر، ۲- در معرفت تاثیرات، ۳- معرفت کیفیت دل ، ۴- معرفت ریاضت ، ۵- معرفت ایجاد اجساد ، ۶- معرفت محافظت منی ، ۷- معرفت وهم ، ۸- کیفیت و علامات. دوزوج ، ۹-

تسخير روحانيان ، ... حكايات. از منابع هندى گرفته شده است.

6613 ۶۲۹۸ : نسخ پخته ، سدۀ ۱۱ه.ق. آغاز در ديباچه افتاده و بخشى از پايان در آغاز صحافى شده است ، عنوان و نشان و شكلها شنگرف ، براى نشانى ، باب اول در معرفت عالم صغير. بدانكه مردم عالم صغيرند و هر چه در عالم كبير موجود است جمله در عالم صغير مهياست تقسيم و ترتيب برين صورت. باب چون مركز پوست ... ، ۱۰۸ ص.

2760

فالنامه

چند فالنامۀ ناشناخته. يكى نيستند.

بنگريد به بخش قرآنى : ۱۲۵ كه در آنجا چند فالنامۀ قرآنى ياد شده است.

6614 ۴۹۰۶ : نستعليق شكسته آميز ، سدۀ ۱۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۵۸)، آغاز افتاده، فالنامۀ حروف ست.

6615 ۵۸۴۹ : نستعليق حوانا ، سدۀ ۱۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۲۸) آغاز افتاده ، فالنامۀ حروف است.

6616 ۷۰۳۳ : نستعليق پخته ، سدۀ ۱۲ه.ق. فالنامه در قالب رباعيات. آغاز : اين فال تودان كه بهتر آيد ـ در شاخ اميد تو بر آيد ـ مقصود و مراد هر چه دارى ـ خوشباش كه جملگى بر آيد. و سپس سروده هاى از شيخ احمد شاه سيالكوتى ، عنوانها جوهر سر ، ۱۴ ص.

6617 ۳۵۰۵ : نستعليق پخته ، غلام نبى ، با تاريخ ۱۲۲۲ه.ق. در مجموعه ، ش ۵ (ص ۱۰۷-۱۱۲). آغاز: فال شيث (ع). اى خدا وند فال در اين نيت با تو خصومت مى شود.

6618 ۶۸ : تحرير شكسته ، سدۀ ۱۳ه.ق. آغاز: بعد از حمد رب العالمين و نعت سيد المرسلين (ص) واضح بدان كه اين فالنامۀ بر هفت كواكب است ... ، ۱۷ ص (تسبيحى ۱ : ۳۳۰-۳۳۱).

6619 ۱۴۱ : نستعليق نا پخته ، سدۀ ۱۳ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۹)، فالنامه به نقل اهل نجوم است. آغاز: بدان اسعدك الله تعالى ، كه اين فالنامه منقول از اهل نجوم و صادقان كه اهل علم نجوم كامل بوده اند.

6620 ۱۲٦٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۱۰۳-۱۱٤). **فالنامهٔ الفبائی** منظوم و مشروح به نثر است. سروده های ست به ترتیب الفبائی. سپس شرح آنها به نثر. **آغاز** افتاده : چون ضاد ضمان کس مشو هیچ - دل جود با غم و اندوه مسپر - دگر هر کار خواهی رو بکن تو - ممکن تعجیل . . . که حرف صاد باشد بس مبارک . . . ای خدا وند فال این بیت که تو کرده ای مبارک است ، تو هرگز ضمان کس نشوی که تا در زحمت نیفتی و حضرت امام **جعفر صادق** (رض) و شیخ **حسن بصری**.

6621 ۱۹۹۹ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. **آغاز** : این فال از رمل کشیده شد ، اگر کسی را کاری و مشکلی پیش آید و تدبیر آن نداند . . . پس از دیباچهٔ راهنما مانند چهل دایره برای فال گرفتن دارد ، ۲٤ ص.

6622 ٤٤۹۵ : نستعلیق شکسته آمیز خام ، سدهٔ ۱۳ه.ق. **آغاز** : این فالنامه از حضرت بیست و چهار هزار پیامبران مرسل ، که گذشته آنها کرده اند. هر کس خواهد فال مطلب خود را ببیند ، سه بار سورهٔ اخلاص . . . ، ۱۲ ص.

6623 ۵٦۱٤ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. (ص ۱۵-۲٤) ، **فالنامهٔ پیامبران** است. فال یکم حضرت آدم ، دوم ابراهیم و شانزدهم فال حضرت محمد (ص) ، عنوانها شنگرف.

6624 ۱۱۳۳ : نستعلیق ، محمد قریشی ، ۱۳۱۵ه.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۱۸-۱۹) ، **فالنامه انگشتان** است. **آغاز** : این فالنامهٔ ای ست از سلطان السلاطین خواجه علی بکی در باب سفر وغیره.

2761

قرعهٔ جعفریه

منسوب به امامان دین. قرعه هایی ست و حروفی و سپس آیتی و آنگاه پاسخ فالخواه.

آغاز : حمدله. صلات. بعد ، این کتاب قرعه است که نهاده‌اند امامان دین از بهرامتان محمد رسول الله (ص). و تألیف کرده اند ، برای ضمیر ها و

اندیشه ها.

6625 ۴۹۱۴ : نستعلیق پخته ، و آیتها نسخ ، عبدالله رمق کوهستانی ، یکشنبه ۴ دلو ۱۳۳۸خ ، آغاز برابر نمونه ، ۴۳ ص.

2762

قواعد الهدایه : هدایت الرمل

از **هدایت الله** ، معروف به **منجم شیرازی** ، که سی سال خدمت استادان را داشته ، و هر چه از آنان آموخته و ۹۰ از کتابهای معتبر در این فن گزیده ، در ۱۰۰۱ هـ. /۱۵۹۲م. برابر فروردین ماه الهی ۱۰۲۸ ، به نام اکبر پادشاه (۹۶۳-۱۰۱۴ هـ.) در یک «مقدمه» و چهار «قاعده» («جهت») نگاشته است. (دیباچه) «مقدمه» در چهار «فصل» سپس چهار «جهت» و «فصل» ها : جهت ۱- قاعدهٔ مسکن ، مشرق الرمل ، مخصوص خراسان و ماوراء النهر و تمام مشرق ، ۲- قواعد اشجره و سایر اولیا ، که شمال الرمل مخصوص اهل فارس و عراق و گیلان است ، دو باب ، ۳- طریق بیرون آوردن اسم که آنرا مغرب الرمل گویند مخصوص اهل مغرب و مصر و شام و عربستان است ، در ۱۵ باب ، ۴-قاعدهٔ دایرهٔ اصح که آن را جنوب الرمل نامیده است.

از پنجاه کتاب گرفته ، از آن میان «ریاض الطالبین» اوحد الدین بلیانی ، «التسخیر» قاضی عبدالرحمان جنی ، «مصباح الکنوز» و جز آنها.

(ن.ک. ذریعه ۱۷ : ۱۹۵ اته: ۲۲۶۶).

آغاز : افتتاح کلام بنام حکیمی ست علام که بنا بر حکمت شامل ید قدرت کامل نظرش قرعهٔ قبول به نام آدم . . .

6626 ۱۳۳ : نستعلیق شکستهٔ تحریر ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۱۳ ص (تسبیحی ۱ : ۶۸۹-۶۹۲).

2763

کامل التعبیر : خوابنامه

از **حبیش تفلیسی** بن ابراهیم بن محمد ، برای ابوالفتح قلیج ارسلان بن

مسعود پادشاد روم (۵۶۹-۵۸۸ه‍.ق.) در خوابگزاری، در شانزده فصل. فصل یکم تا شانزدهم کلیات است.

فصل ٤- اندر معرفت درستی خوابها، ٥- اندر معرفت خواب راست از خواب دروغ، ۷- اندر معرفت فرق میان خوابهای مردم (خواب مسلمان و کافر، دانا و نادان، مستور و نامستور، جوان و پیر...)، ۸- اندر معرفت زر خروفال، ۹- اندر خوابی که فراموش کرده باشند، ۱۰- درگزاردن خواب بقول جاهلان، ۱۵- اندر معرفت بعضی از مسایل خواب که تعبیرش مقلوب می گردد، باب شانزدهم در دیدن خدا یتعالی و فرشتگان و پیغمبران درخواب، سپس به ترتیب حروف از الف تا یاء: آبادانی، تا تیل... و نسخه می‌رسد به: وکیل.

پس از هر عنوان، سربند های ست. کرمانی گوید، اما جعفر صادق فرماید، اسماعیل اشعث گوید، دانیال گوید، و بیشتر از همه این سرین گوید.

آغاز: سپاس مرخدای را که واحد و صمد و قادر است، مالک ذوالجلال وحی، فاطر است و رازق، خالق عالم و ضمایر.

6627 ۱۱۰۳ : نسخ خوش، سدهٔ ۱۰-۱۱ه‍.ق. آغاز افتاده: او کند زبان و کند خاطر باشد، چنانچه در بیداری...، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۷ راه، انجام در حرف و او افتاده، ۲٥٤ ص.

6628 ۲۹۸۰: نستعلیق خوانا، سدهٔ ۱۲ه‍.ق.، پانزده فصل آغاز راندارد و از خوابگزاری آغاز می شود، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳-٥ راه، انجام افتاده، ۳۷٦ ص.

2764

کتاب طمطم هندی : طلسمات

در عنوان نسخه آمده : کتاب خواجه ابوبکر وحشی موسوم به طمطم هندی. طلسمات است.

آغاز: بسمله. این کتاب طمطم فیلسوف هندی ست، و آن کتاب دهن است و بخورات و خواتیم کواکب سبعه و چگونگی مخاطبه بدانها. گفت طمطم هندی...

6629 ۱۰۲۷ : نسخ پخته، سدهٔ ۱۱ه‍.ق. با ۳٦ تصاویر رنگی از آدمیان و جانوران و صورتهای مرکب از آندو، ش ۱ مجموعه (ص ٤-۱۱٦)، عنوان و نشان شنگرف.

2765

کنوز المعزمین

از ابن سینا ، ابو علی حسین (پیرامون ۳۷۰-۴۲۸ ه.ق.). نسخه چیزی به مانند چاپ آقای جلال الدین همایی است، ولی در یازده فصل: ۱- در مؤامرهٔ اعمال ، ۲- منسوبات کواکب ، ۳- عداوت کواکب ، ۴- دخنهٔ کواکب ، ۵- شرح حروف جمل ، ۶- خواص حروف و تاثیرات آنها ، ۷- در ترکیب ، ۸- اعمال کنوز ، ۹- اشکال کواکب و خواتیم ، ۱۰- ؟، ۱۱- در خطاب کواکب سبعه (ن. ک. پیشگفتار چاپ ، آثار ملی ، استاد همایی - ذریعه ۱۸ : ۱۷۴).

آغاز : شکر و سپاس مرآن خدایی را که آفریدگار طبایع و انسان... اما بعد ، چنین گوید مؤلف این کتاب.

6630 ۱۰۲۷ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. ش ۴ مجموعه (ص۱۵۳-۱۷۸)، عنوان و نشان شنگرف.

2766

مقصود العاشقین

از شیخ ابو داود سبز پوش حسینی امامی، فرزند صدیق فرزند داود قطب‌الدین حسین امامی. با عنوانهای باب: ۱-در امتزاج دادن نام‌حق تعالی با نام بنی آدم، یعنی عاشق و معشوق ، ۲- در بیان نام حق تعالی با نام خویش، ۳- در دانستن سر حروف هر آدمی ، ۴- در بیان موکلات ، ۵- موکلات ستارگان ، ۱۰- در بیان طبع برجها ، ۱۵- در دانستن ساعتهای شب ، ۲۰- در تعویذهای خاکی ، ۲۱- تعویذ های آبی ، ۲۲- تعویذ های خواب بندی ، ۲۳- تعویذ های زبان بندی ، ۲۴- تعویذ های دشمنی ، ۲۵- در بیان درد های دیگر.

آغاز : حمدله. صلاة. بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین، که این کتاب از تصانیف شیخ الشمائخ شیخ ابو داود سبز پوش حسینی امامی.

6631 ۳۸۸۳ : نستعلیق شکسته آمیز خام ، سدهٔ ۱۲-۱۳ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۴۹).

2767

مقناطیس القلوب

از ناشناس ، در تکسیر و وفق عدد حرفی و تعیین ساعات برای دعا ، به خواهش سید ابراهیم. نام کتاب در دیباچه و پایان آمده است. در پنج «فصل» : ۱- در بیان عدد حروف ، ۲- در بیان بسط حروف ، بر سه نوع ، ۳- در تکسیر ، سه نوع (تکسیر صغیر ، متوسط ، کبیر) ، ۴- در وفق اعداد و وفقهای که به هفت ستاره تعلق دارد ، ۵- طریق عمل کردن به علم و بسط و تکسیر و وفق.

آغاز : حمد و ثنای بیحد مر خدا وند احد را تبارک و تعالی که تاثیر اجابت دعا در اوقات کرد . . .

6632 ۷٤۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه ق. ش ۵ مجموعه (ص ۸۳-۱۰۱) ، عنوان و نشان شنگرف. در پایان آمده : تمام شد رسالهٔ مسمی به مقناطیس القلوب.

2768

نادر الفواید

از محمد فقیر بن عبدالحفیظ ، متوطن قصبهٔ بهیره ، در سی و پنج باب ، در دوانگراری ، اسماء الله ، فالنامه ، معرفت ساعات نیک و بد ، فواید چهارپایان وغیره : باب ۱- خوابنامه ، ۲- اوقات خواب ، ۳- استخاره ، ۴- سعد و نحس . . . ، ۱۰- اصحاب کهف ، ۱۵- اوراد و طومارها برای بیماریها . . . ، . . . - دفع حمله زهرها و گذاشتن شراب ، ۳۰- در جدایی انداختن میان دوکس ، ۳۵- تعویذات دیگر.

آغاز : حمدله. صلاه. اما بعد میگوید بندهٔ . . . محمد فقیر بن عبدالحفیظ متوطن قصبه بهیره . . .

6633 ۵۸۹۷ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. برگها آشفته صحافی شده و برگهای اضافی در تعویذات در آغاز آن آمده ، ۱۹۲ ص.

2769

نهایة العقول و نهایة الاصول : غایه الاصول

از ناصر بن حیدر رمال شیرازی ، بدستور فخر آل طاها و یاسین حسین بن علی العلوی ، به طریق امام عبدالله محمد بن عثمان الزناتی در دو مقالت : علمی ، عملی. **مقالت یکم** در یازده فصل : ۱- اوقات و شرایط این علم از روزهای سعد و نحس ، ۲- کیفیت بیوت دوازده گانه . . .، ۵- در منسوبات اشکال بکواکب و دلایل آن . . .، ۱۰- طبایع اشکال : آتشی، بادی ، آبی و خاکی ، ۱۱- او باد سایل و زایل و ساقط. **مقالت دوم**. در ۲۲ فصل : ۱- طریقهٔ احکام اهل برابر ، ۲- احکام اهل مصر ، ۳- اهل مغرب ، ۵- سیر رمل و کیفیت آن، . ۱۰- اعمال و اشغال، ۱۵- احوال غایبان، ۲۰- طول و عرض و عمق اشکال.

آغاز : الحمدلله الذی لم یزل و لایزال ولا یتغیر عن الحال . . . اما بعد ، چنین گوید مؤلف این کتاب . . . ناصر بن حیدر.

6634 ۲۴۳ : نستعلیق خوش، میان، محمد زمان ۱۲۷۱ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۸۰) ، عنوان و نشان شنگرف ، آغاز برابر نمونه ، و در دیباچه به نام «نهایه العقول و نهایه الوصول» و در پایان کاتب آنرا «غایه الاصول» نامیده است.

6635 ۱۱۴۹ : نستعلیق شاه بهرام ، پیشاور ، ۱۰ ع ۲/۱۲۸۴ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۳۵-۲۱٤) ، آغاز درمیانهٔ فصل ۳ از مقالهٔ یکم افتاده، و در پایان به نام لب لباب آمده ، ولی مقابله شد همان است.

6636 ۱٤۱ : نستعلیق نا پختهٔ سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۱۹۹-۲۳٤).

6637 ۷۹۹٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، در دیباچه نام کتاب نیامده است ، جدولبندی ۲ راه و عنوانها شنگرف ، نسخهٔ کامل ، ۱۹۲ ص.

2770

نیرنجات و طلسمات : رساله در . .

در ۱۰ باب : ۱- در بیان عالم صغیر ، ۲- تاثیرات عالم صغیر ، ۳- معرفت

دل و کیفیت آن ، ٤- ریاضت نفس ، ٥- معرفت نفس ، ٦- محافظت آب منی ، ٧- معرفت فکر و خیال ، ٨- علامات مرگ و طریق فراراز آن ، ٩- مسخر کردانیدن روحانیات ، ١٠-حکایت عالم اشباح. تمرینات روانی و بدنی هندوی سب برای احراز مقامات روحانی ، با صورتها و طلسمات.

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد موجودی را که سر او سب عالم فانی به مخلوقات لاتعد و لاتحصی آراست . . . و بعد ، مرآت ضمیر . . .

6638 ٦٢٩٨: نسخ پخته ، سدهٔ ١١ هـ.ق. آغاز در دیباچه افتاده و بخشی از پایان در آغاز صحاف شده است ، عنوان و نشان و شکلها شنگرف ، برای نشانی ، باب اول در معرفت عالم صغیر ، بدانکه مردم عالم صغیرند و هر چه در عالم کبیر موجود است جمله در عالم صغیر مهیاست تقسیم و ترتیب بدین صورت . ناف چون مرکز پوست . . . ، ١٠٨ ص.

6639 ٧٤٥ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ١١-١٢هـ.ق. ش ١٩ مجموعه (ص ٢٣٠-٢٤٧) آغاز برابر نمونه.

بخش سی و ششم

دعا و اوراد

2771

اسبوع شریف

از **عبدالقادر جیلانی** (خاتمه). دعاهای هفته است در هفت «منزل» که از روز یکشنبه آغاز می شود: منزل یکشنبه اسبوع شریف، منزل چهارم روز چهار شنبه اسبوع شریف، . . . منزل هفتم روز شنبه از اسبوع هفته.

آغاز: منزل یکشنبه اسبوع شریف. بسمله هو الله الذی لا اله الا هو الجمیل الرحمان الرحیم اللطیف الحلیم.

6640 ٤٤٩٤: نسخ خوش، سلطان محمود بن حافظ الله یار، ساکن قصبهٔ سروال، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ۳۸ ص.

2772

اسماء حسنی

به روایت حضرت رضا ع، که در مجلس مأمون، در حضور گروهی از حکما، از ایشان خواست که کتابی برای وی بنویسند، و چندی بعد دو کتاب یکی در علم طب و دیگری در اسماء حسنی برایش فرستادند (دیباجه). (ن.ک. همین فهرست «مأمونی: ۳۳۸» - نسخه ها ۱: ٤۹۹ «ترجمهٔ ذهبیه»).

آغاز: محمد بن جمهورروایت میکند که مأمون خلیفه در مرو بود، امام علی بن موسی الرضا(ع).

6641 ۳۷٦٤ : نستعلیق خوش، ۱۳۳٤ﻫ.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۱۸۸-۲۰۷).

2773

اسماء الحسنی : نود و نه نام خدا

بامساحته. یکی نیستمد.

6642 ۲۵۸٦ . نستعلیق خوش، احمد ولد فضل دین، سدهٔ ۱۳ﻫ.ق. آغاز: بسمله. و اسماء الله تعالی الحسنی التی امرنا بالدعاء بها، تسعه و تسعون . . . هر که پیوسته صد بار بگوید هوالله . . . ، ش ٤ مجموعه (ص ۳۱۲-٤۵۲). عنوان و نشان شنگرف.

6643 ۱٦۷۵ : نستعلیق نا پخته، سدهٔ ۱۳-۱٤ﻫ.ق. آغاز: عن ابی هریره (رض) قال قال رسول الله (ص) ان لله تعالی تسعه و تسعین اسماً من احصاها . . . مروی ست از ابی . . ، نشانه ها شنگرف، ۷٦ ص.

2774

اسماء الحسنی و نامهای پیامبر (ص)

متن از محمد چالاک بن عمر به زبان عربی، که شاگردش به فارسی در آورده است (دیباحه). خواص نامهای خداوند و پیامبر است.

آغاز : لک الحمد یا من بیده الملک و هو علی کل شیئ . . . اما بعد، قال العبد.

6644 ۵٤٤٦ : نستعلیق پخته، ۱۱۱۷ﻫ.ق. ش ۷ مجموعه (ص ۸۸-۹۸).

2775

اعمال اشهر ثلاثه

از دوست محمد بن عبدالرحیم حسینی، بنام شاه تهماسب (۹۳۰-۹۸٤ﻫ.ق.) در یک مقدمه و سه باب. (ذریعه ۲ : ۲٤۳) : مقدمه در بیان فضیلت نماز

نافله و روزه و آنچه در اول هر ماهی بجای آورده مشود ، و هر باب برای یکی از سه ماه رجب ، شعبان ، رمضان (دیباجه).

آغاز : شکر بیحد و ثنای بیعد مر آن معبودی را که عبادتش موجب پیروزی عابدان . . . چنین گوید . . .

6645 ۳۹۸۳ : نسخ پخته ، حیدر علی بن محمد رضا ، ۷ محرم ۱۱۰۴ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۲٤۱) ، عنوان و نشان شنگرف

2776

اعمال شهور و ایام : فضایل ایام

ناشناخته. نسخه ها یکی نیستند.

6646 ۷٤۸٦ : نستعلیق پخته ، عصر ، ۲۸ صفر ۱۹۸ (۱۰۹۸ ه) با سربند های «باب» بی شماره : باب در نماز تهجد ، باب در نماز دوگانه ، در بیان شب عاشورا ، در فضایل ماه صفر ، چهارشنبهٔ آخر صفر ، نشانه ها شنگرف ، ٦۳ ص.

6647 ٦۹٦۹ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. با دیدی شیعی. دعا ها و اعمال و فضایل دوازده ماه است ، با سربند های «باب» و هر باب در چند «فصل». باب ۱- دربارهٔ رجب ، ۲- شعبان ، پنج فصل ، ۳- رمضان ، هشت فصل ، ٤- شوال . . . ، ۳۱٤ ص.

6648 ۵۸۰۲ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱٤ ه.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۸۳-۱۲۲).

2777

اوراد خویشگی

از عبدالله عبدی خویشگی قصوری. در پایان آن آمده : عبدی از اتحاد این حرف چندآورد به متداد این حرف چند.

وی سه کتاب در اوراد دارد : ۱- اوراد السادات ، ۲- اوراد النبی ،

۳- ملقین الطالبین. و شاید نسخهٔ ما یکی از آن سه باشد.

با عنوانهای فصل : ۳- اوراد صلاه صبح ، ٦- اوراد صلاة عصر ، ۱۰- در اوراد شهر محرم ، ۱۵- اوراد جمادی الثانی ، ۲۰- اوراد ذیقعده ، ۲۵- در دعوت سورهٔ مزمل ، ۳۰- ذکر حضرت میر سید اشرف جهانگیر، ۳۳- (آخرین) در ذکر سه پایه.

دربارهٔ نگارنده ن.ک. «احوال و آثار عبدالله خویشگی ، محمد اقبال مجددی» و برای آن سه کتاب به صفحه های ۱۲۰ ، ۱۲۲ ، ۱۲۳ همان کتاب ـ و برای آثارش در این فهرست ن.ک. ۳ : ۱۹۱۱ (فهرست راهنما).

6649 ۹۰٦ : نستعلیق پخته ، دیندار خان ولد جوهر خان عارف رئی ، رمضان ۱۱۱٤ه.ق. آغاز افتاده : لی و ما عملت فیه من سیئة فاغفر ها ... عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده ، ۷۲ ص (تسبیحی ۳ ٦٥٣-٦٥٤).

0

اوراد سلسلهٔ قادریه

اوراد سهروردیه

در بخش عرفان : ٥٦٥ ، ٥٦۷ گذشت.

2778

اوراد و اشغال و اذکار

از شیخ المشایخ **عبدالعزیز** (پایان نسخه). گویا شاه عبدالعزیز دهلوی (۱۱٥۹-۱۲۳۹ه./۱۷٤٦-۱۸۲٤م.).

با عنوانهای باب : ۱- در بیان اوراد لیل و نهار ، ۳- در صلوات ادعیه برای حرایج و دفع علل . . .

6650 ۸۰۸۰ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز افتاده : از این علم
وحدت میکرند ، پس این سخن . . . ، عنوان و نشان شنگرف ،
۱٤۹ ص. در ابان ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

2779

اوراد و دعا

از محمد بن مؤید حموی جوینی بحر آبادی (۵۸۶-۶۵۰ه/۱۱۸۹-۱۲۵۲م)
درود شریف و چند دعای دیگر و آداب بجای آوردن آنها.

آغاز : الادعیه البحمیه و الحرز و المناجات المسجمیه ، هو النجم الاول.

(ن.ک. نسخه ها ۲ : ۱۷۹۲ (فهرست راهنما) ـ نفیسی ۱ : ۱۱۶ و ۲ :
۷۲٤ که دوگونه ضبط از نسب وی را آورده ـ کحاله ۱۲ : ۷۰ ـ هدیة العارفین
۲ : ۱۲٤).

6651 ۵٤٦٤ : نسخ بخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص ۱-۵۵) ، سپس قصیدهٔ
رائی : بدات باسم الله فی اول السرا (ص ۵۵-۶۶).

2780

اوراد و ادعیه : کتاب دعا

کتابها و مجموعه های ناشناخته.

6652 ۶۳۹۷ : نسخ معرب ، سدهٔ ۹-۱۰ه.ق. دوکتاب است با یک شماره.
دعا هایی هستند و سورتهایی از قرآن با شرح و آداب خواندن آنها به زبان
فارسی ، آغاز : الم. ذلک لا ریب فیه. جدولبندی و عنوان و نشان در
هر دو کتاب شنگرف ، ٤۸۲+٤۶ ص.

6653 ۵۰۰۸ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۰ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ،
دعا هایی ست با شرح و آداب آن به زبان فارسی ، آغاز : دعای زبان بند
جمع دشمنان و غمازان و حسودان و چغولان ، ۳۱۶ ص.

6654 ۲۰۶ : نسخ خوش و نستعلیق ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. معرب ، گزارش
و آداب خواند و عمل به زبان فارسی ، دعاها و وردها و ختمهاست ،
محشی ، عنوان و نشان شنگرف ، ۸۷گ (تسبیحی ۱ : ٤۹۲-٤۹۶).

6655 ۲۵۸۸ : نسخ خوش ، محمد ایوب بن ملا یعقوب کاشغری که اجداد مادریش به شیخ عمر باغستانی میرسد ، که این باغستانی نیای خواجه عبید الله احرار می باشد، در ۲۰ ج ۲/۱۰۰٤ یا ۱۰۹٦ ه.ق. در بلدهٔ بنگاله مسمی به دهاء. دعا هایی سب با سند و ذخیره و بی سند ، دعای تعلیم ، تسلیات ، فضایل روز های خاص مقدس ، و در قسمت دوم سوره های از قرآن. گزارش و آداب به زبان فارسی روان. آغاز : بسمله. روایت میکند ابن عبدالله عباس (رض) از حضرت رسول (ص) فرمود ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۳۸ ص.

6656 ۲۸٤۹ : نسخ زیبای ۱۲۹ (۱۰۲۹ ه.ق.). پاس خاطر محمد بخش بقلم قاضی محمد ، جدولبندی به زر و لاورد و شنگرف و مشکی ، عنوان و نشان شنگرف. در پایان به نام «اوراد فتحیه» نامیده شده است (ن.ک. ۵٦۷ همین فهرست) آغاز : استغفرالله العظیم ، استغفرالله العظیم ، استغفرالله العظیم ، با یک سرلوح منقش. پیش از آن و پس از آن نیز دعاها و وردهایی آورده شده است. ترجمه های فارسی به نستعلیق ، سروده هایی به اردو نیز دارد ، ۲۱٦ ص.

6657 ۷۲۲۷ : نسخ و نستعلیق زیبای حافظ نور محمد ، ٤ شعبان ۱۰٤۹ ه.ق. در بخش ۲ که با سورهٔ یاسین آغاز میشود ، یک سرلوح لاژورد و زر و رنگها سپس سوره های دیگر و هر سوره با ابروی زرین ممتاز ، بخش دوم وردهای روزهای هفته است ، سپس هزار و یک نام (ص ۲۱۲-۲۲۸) ، ده نام بصرت یافتن ، ده نام عزت یافتن ، ده نام قوت یافتن ، ده نام برآمدن کارها . . . ده نام برای کمان کشیدن ، ده نام برای تیر انداختن ، درد چشم ، گوش ، معده ، . . . عنوان و نشان شنگرف ، جدولبند و کمند به زر و رنگها ، ۳۹۰ ص.

6658 ۵۰۷۰ : نسخ و نستعلیق ، ۱۰۵٦ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۸۲)، اوراد و تعوایذت و قصیدهٔ ستایش از شیخ عبدالقادر : مرا چه حد که بگویم وصف آن جانان . . .

6659 ۵۰۹۹ : نسخ و نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. دعا هاست و آداب آنها ، همراه با دو «شرح دعای صنمی قریش» ، عنوان و نشان شنگرف ، آغاز : روایت می کند عبدالله بن عباس (رض) ، ۱٤٤ ص.

6660 ٤۹٦٦ : نسخ و نستعلیق خوش سدهٔ ۱۱ ه.ق. سوره هایی از قرآن و دعا هایی ست با شرح و آداب و گاهی ترجمهٔ آنها به فارسی ، سخنان

کوتاه پیامبر با ترجمه به نظم (ص ۵۹۲-۵۵۳) ، عنوان و نشان و جدولبندی به شنگرف ، آغاز : الر تلک آیات الکتب المبین، ۷۱٤ ص.

6661 ۵۷۲۷ : نسخ خوش سدهٔ ۱۱ه.ق. جدولبندی و کمند به زر و مشکی ، تمام صفحه ها زر پاشی شده ، عنوان و نشان شنگرف ، دعاها و ختمهایی ست با آداب در گزاری آنها به فارسی ، آغاز و انجام افتاده ، آغاز : ولا حیواه ولانشور او صل علی محمد و آل محمد ، ۱۳٦ ص.

6662 ٦۳۹۸ : نسخ معرب ، سدهٔ ۱۱ه.ق. سوره های قرآنی ست ، برای دعا ، و با سورهٔ حمد آغاز می شود ، جدولبندی به مشکی ، ۹۲ ص.

6663 ۵٤۹٦ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۱ه.ق. که برای خانصاحب فتح خان جیو توسط حافظ بیک محمد ساکن موضع عرشین نوشته شده است. دعاها و مناجات و چند سوره از قرآن است ، جدولبندی به شنگرف و لاژورد ، عنوانها شنگرف ، آغاز : الم. تنزیل الکتاب لا ریب فیه ، ۵۵٤ ص.

6664 ۵۷۳۷ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۱ه.ق. سوره ها و دعاهایی ست با شرح و آداب آنها به زبان فارسی ، برخی وردها برای مارزدگی و درمان بیماریها ، آغاز : شرح هفت آیهٔ قرآن. حضرت رسول(ص) وصیت کرده است ، جدولبندی و عنوان و نشان شنگرف ، ۲٦۲ ص.

6665 ۷۵۲۹ : نسخ و فارسیها به نستعلیق زیبا ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز افتاده : کند در هر رکعتی الحمد یکبار و آیه الکرسی پانزده بار. دعاها و آداب آنها و نمازهای قضای حاجات است ، انجام افتاده ، ۱۱۰ ص.

6666 ۷۸۲٤ : نسخ زیبا و فارسیها به نستعلیق زیبا ، سدهٔ ۱۱ه.ق. دعاهایی ست برای جلب منافع و دفع زیانها ، که آداب آنها به فارسی نوشته شده است. عنوان «فصل پنجم در نوادر ادعیه» نیز دارد. آغاز : افتاده : یا کریم یا کریم تا آنکه نفس قطع شود ، موریانه آسیب رسانده ، ٦٤ ص.

6667 ۱٦٤۵ : ثلث خوش ، سدهٔ ۱۱ه.ق. دعاها و برخی از سوره های قرآنی و ناموب است ، آغاز و انجام افتاده ، ۸۸ ص.

6668 ۷۵۲۷ : نسخ و نستعلیق زیبا ، سدهٔ ۱۱ه.ق. عنوان «فصل در آنچه تعلق بهر شب و روز دارد» دارد ، گزارش دعاها به فارسی ست ، آغاز افتاده : از این روز که این نماز گزارده ، ۱۲ ص.

6669 ۷۳۲۲ : نستعلیق و نسخ، سدهٔ ۱۱ه.ق. دعاهای سیفی‌ست و اسناد آن و چند دعای دیگر ، موردانه زده فرسوده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۹۸ ص.

6670 ۶۶۵۶ : دعاها نسخ و گزارش و ترجمهٔ آنها به فارسی به نستعلیق، سدهٔ ۱۱ه.ق. «درود مستعاث شریف» است با ترجمهٔ زیر نویسی. آغاز: الله لا اله الا هو الحی القیوم. لا تاخذه سنة . . . معبودی که نیست معبود بر حق مگر او ، زنده و قائم بذات خود ، نه میگیرد او را . . . ، جدولبندی به زر و لاژورد و مشکی ، کمند لاژورد ، با یک سرلوح دستبرده شده در آن ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۷۰ ص.

6671 ۲۵۸۴ : نسخ خوش، سدهٔ ۱۱ه.ق. معرب ، دعاهاست برای رفع نیازمندیها : اسم برای قوهٔ باه ، اسم جهت . . . ، شرح و آداب دعاها ، جدولبندی به زر و رنگها ، پیش از کتاب و پس از آن برگهایی در هان زمینه ها افزوده شده. آغاز: سورهٔ مزمل علیه السلام مکیه. بسمله. یا ایها المزمل ، ۱۷۴ ص.

6672 ۱۸۸۸ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۱ه.ق. اوراد و ادعیه ، قصاید برده و غوثیهٔ خمریه و قصاید دیگر ، چهل اسم ، اسماء شیخ عبدالقادر و جز آنها ، با دو سرلوح زرین ، جدولبندی ۷ راه به زر و مشکی ، عنوان و نشان شنگرف. آغاز: الحمدلله علی ما مضی و الحمدلله علی ما بقی. ۳۵۸ ص.

6673 ۲۳۷۹ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۱ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۴۳-۲۱۳). «دعای مستعاث» و ادعیهٔ دیگر ، جدولبندی ۳ راه عنوان و نشان شنگرف.

6674 ۱۵۰۹ : نسخ زیبای معرب سدهٔ ۱۱ه.ق. زرین ، بخشی از یک کتاب دعای بزرگ عربی است ، آغاز افتاده : یدعی به عقیب کل فریضة بما قدمنا ذکره ، ۸۰ ص.

6675 ۴۰۷۶ : نسخ و ثلث ، سدهٔ ۱۱ه.ق. طومار ۳۰۰ سم ، به رنگها و جدولبندی وگل و بوته ، نسخهٔ هنری ، دعای و ان یکاد است برای چشم زخم.

6676 ۵۶۸۱ : نسخ و نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه ق. دارای درود شریف ، قصیدهٔ برده ، شرح دعای سریانی و جز آنها ، انجام افتاده ، ۱۵۲ ص.

6677 ۵۸۸۲ : نسخ معرب و نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. تعقیبات نماز، دعاها ، اعمال ماه رمضان ، کتاب دعای شیعی ست ، عنوان و نشان شنگرف ، ۵۰ ص.

6678 ۲۳۸۰ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز: ما العنم الاشیی . . . ، سوره های کوتاه است و درود شریف و آداب و دستورها به فارسی، ۱۰۶ ص

6679 ۶۷۵۲ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. دارای : شرح دعای گنج العرش ، و همان دعا ، اسناد تاج نامهٔ رسول، حرزها ، دعای قدح ، سوره های کوتاه از قرآن ، دعاها برای درمان دردها و چشم زخم و از اینگونه ، عنوانها شنگرف ، پیرامون ۲۰۰ ص.

6680 ۸۰۸۶ : عربیها نسخ خوش و فارسیها نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. کتاب دعای شیعی ست و سوره های کوتاه که آداب و اسناد آنها به فارسی ست ، عنوان و نشان و جدولبندی به شنگرف ، آغاز : از جناب حضرت امیر المؤمنین . . . ، ۵۱۴ ص. در ابان ماه ۱۳۵۷ خ خریداری شده است.

6681 ۴۷۷۹ : نسخ خوش و نستعلیق سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. دعاهاست و وردها و طلسمات ، با شرح و آداب به زبان فارسی ، آغاز افتاده : در آدمی پنج گوهر ست و هر پنج ، ۳۴ ص.

6682 ۴۸۴۹ : نسخ خوش، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. دعاهایی ست ، و در مواردی اختلاف روایت در صیغه های دعاها آورده شده است «در بعضی کتب به این صیغه منقول است» ، «در صحیح مسلم این صیغه مذکور است» ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی به شنگرف. آغاز : الحمدلله الذی اوجب علینا الصلاه ، ۷۴ ص.

6683 ۵۶۹۵ : نستعلیق شکستهٔ ، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. تعویذ ها ، وردها ، توکل نامه ، بختنامه ، ۲۳۴ ص. اندازهٔ جیبی کوچک.

6684 ۷۴۶۲ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. دارای قصیده انا الموجود فاطلبنی ، درود شریف ، دیگر دعاها با گزارش آنها به فارسی ، خوابنامهٔ یوسف ، جدولبندی ۲ راه و عنوان و نشان شنگرف ، ۱۶۰ ص.

6685 ۷۸۳۲ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۱-۱۲ ه.ق. چند مناجات است، باید بخشی از صحیفهٔ سجادیه باشد. آغاز : مما الحق بعض نسخ الصحیفه

ما کان . . . جدولمندی ٤ راه مشکی و زر ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده ، ٤٦ ص.

6686 ۲۹٦۱ : نسخ خوب، غرهٔ محرم ۱۱۰٤ ه.ق. بخش دوم کتابی ست. آغاز: حمدله. و بعد چون بتوفیق الهی باتمام رسید «مقال اول» و دوم شروع شد در «مقال سیم» در ادعیه و اعمالی که در عرض سال می باید بعمل آورد و درآن مقدمه ای ست و دوازده «باب» مشتمل بر اعمال دوازده ماه و «خاتمه» مشتمل بر اعمال روز نوروز . . . باب اول در اعمال ماه مبارک رمضان ، عنوان و نشان شنگرف ، ۳۳۲ ص.

6687 ۳۹۳۸ : نسخ و نستعلیق ، ۱۱۰۷ ه.ق. دعای عکاشه است و سند آن ، اسناد دعای هفت هیکل و خود دعا ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام افتاده ، ۳۸ ص.

6688 ٥٤٤٦ : نستعلیق خوانا ، با تاریخ ۱۱۰۷ ه.ق. ؟ در مجموعه ش ۲ و ۳ ص ۲۲-۳٤) ، نخست اسناد دعای سیفی ست سپس گزارش آن.

6689 ٥٤۰۷ : نسخ و نستعلیق ناپختهٔ چند خط ، ۱۸ محرم ۱۱٥۱ ه.ق ؛ اوراد و وظایف اسناد آنها و مناجات نامه های منظوم عربی ، شرح و آداب دعا ها به فارسی ، با نقاشیهایی در هامش برخی از صفحه ها ، موریانه زده ، ٤٤٦ ص.

6690 ٥۹۰۷ : نسخ و نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. دعا ها به عربی و دستور خواندن آنها به زبان فارسی ست ، جدولمند و کمند به شنگرف و لاجورد ، عنوانها و نشانها شنگرف ، آغاز: بسمله. اسناد درداگیر رسول (ص) فرمود که درداگیر را بخوانید یا باخود نگهدارید ، ۱۲۰ برگ.

6691 ٤ ۱۲ : ثلث خوب، سدهٔ ۱۲ ه.ق. دعا هایی ست و سوره هایی از قرآن ، و در پایان ۸ ص. الصاق به فارسی ست ، با سورهٔ یاسین آغاز می شود ، ۱۸۰ ص.

6692 ٤۳۷۱ : ثلث و نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. که درمیانه با خامه ای که تازه تر می نماید کاتب میر سید علی بن عنایت الله صاحب و تاریخ ۷ رمضان ۱۳۰۰ ه.ق. یاد شده است. جدول و سرلوح و عنوانها شنگرف. کتاب دعا ست و ورد ها و درمیانه عنوان «صلوات نامه» دارد ، آغاز افتاده : هفتم دریای نعمت و محبت حق سبحانه و تعالی نور مراد در هر دریای ، ۱۳٦ ص.

6693 ۴۸۹۳ : نسخ و نستعلیق چند نویسنده ، پیرامون سدهٔ ۱۲ ه.ق. برخی از اوراد به زبان فارسی : الهی بحرمت شیخ الاسلام والمسلمین. . . اعنی شیخ عبدالغفور (رح) ، الهی بحرمت راز و نیاز حضرت شیخ محمد شعیب (رح) ، الهی بحرمت . . . آغاز: لا اله الا الله سبحانک الملک القدوس ، ۱۴۰ ص.

6694 ۶۵۶۶ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. دعا هایی ست به عربی با شرح و آداب آنها به فارسی ، و قصاید برده و قصیدهٔ یائیه مترحم. آغاز و انجام افتاده. آغاز: یاایها المزمل ، ۲۱۶ ص.

6695 ۶۵۶۲ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. دعا ها به عربی و گزارش و آداب آنها نیز به عربی ست. دعا های روزهای هفته و جز آن. عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی به شنگرف و لاژورد ، انجام افتاده ، آغاز: اما بعد حمد الله الذی رب الموجودات والصلاه والسلام، ۱۴۶ ص.

6696 ۷۸۳۴ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده : و صلوه معفرت . . . فصل ششم در بعضی صلوة فاضله که اختصاص به وقت معین ندارد ، جدولبندی ۷ راه ، ۱۳۸ ص.

6697 ۳۲۰۳ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. دارای : سوره های کوتاه ، دعا با دیدی شیعی ، با سربند های ، جدولبندی ۴ راه به زر و مشکی ، ۳۲۶ ص.

6698 ۳۲۵۵ : نسخ خوش معرب، سدهٔ ۱۲ ه.ق. درود مسبعات ، دعای معنی خواجه قرنی ، و دعا های دیگر ، در حواشی و میان سطور یاد داشتهای توضیحی به زبان فارسی ست ، جدولبندی به شنگرف و لاژورد ، عنوان و نشان شنگرف. آغاز: بسمله. الحمد لله علی ما مضی و الحمد لله علی ما بقی ، ۱۳۶ ص.

6699 ۷۴۶۱ : نستعلیق خوانا و پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ورد هایی ست عرفانی به عربی و گزارش و آداب آنها به فارسی ، آغاز افتاده : و عین الله ، فعلی ناظره الینا شاهد ، ۲۳۰ ص.

6700 ۴۴۱۲ : نستعلیق اردوی، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ورد ها و طلسمات است. اگر کسی از غایب پرسد ، طالع ، تعوید ها ، نامبوب ، آغاز: اگر کسی این اسم را بسیار خواند با اعتقاد درست بخواند اورا چندان مال و نعمت حاصل شود که حساب ندارد. انجام افتاده ، ۱۲۲ ص.

6701 ۷۰٤۹ : نسخ و نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز افتاده ، بحسب فقه است و عنوان فصل در کیفیت استبرا ، فصل چون خواهد خود را به آب شوید، دارد ، سپس اوراد است و نماز های حاجت و سپاس و ورد ها برای روز های خاص مقدس «اعیاد» عنوان و نشان شنگرف ، آغاز : و هو علی کل شیء قدیر ، ۳۸۲ ص.

6702 ۳۹۵۹ : نسخ و نستعلیق خوب ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. از چند نویسنده ، دعا ها عربی و به نسخ، گزارشها و آداب آنها به فارسی و نستعلیق ، دعای «مختصه» به روایت از بی‌بی فاطمه (ع) ، دعای معظم حزب البحر، . . ، بعضی صفحه ها جدولبندی شده به زر و لاژورد و شنگرف ، عنوان و نشان شنگرف. آغاز : بسمله. کماک رنگ کم یکفیک ، ۸۸ ص.

6703 ٦۳۹۲ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف ، دعا هاست به عربی و شرح و آداب آنها به فارسی ، برای رفع نیازمندیها و بیماریها. آغاز: دعا. هر که این خواند گویا هزار ، نسخه دود رده ، ۱٦۰ ص.

6704 ٥٦٥ : ثلث و نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. جدولبندی ٥ خطی ، میان سطر ها جدولهای مواصل ، دعا ها و برخی از سوره های قرآن است به عربی ، آداب و شرح آنها به فارسی، و برخی با زیر نویس فارسی. «کتاب دعای» شیعی ست. آغاز : از دو طرف آغاز می شود یک سر سورهٔ یاسین و سری دیگر دعای کمیل. ۳۳ ص. [تسبیحی ۲ : ٥٤-٥٥]

6705 ٦٤۲٦ : نسخ ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. اوراق پراکنده ای ست از چند مجموعه دعا و خواص آیات.

6706 ٦٥٦۹ : نستعلیق شکسته آمیز و نسخ ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، باب اول در کلمهٔ تهلیل و استغفار ، ٥ فصل ، باب چهارم در فضیلت روزه در ایام بیض سه فصل. باب پانزدهم در نماز و ادعیه قضای حاجات پنج فصل. آغاز باب اول : کلمهٔ تهلیل و ذکر استغفار و دعا های که هر روز در سحر گاه شبانگاه بخوانند و فضیلت درود ، ۲۳٤ ص.

6707 ۱۹۲٦ : نستعلیق ، با تاریخ ۱۲۰۰ ه.ق. در مجموعه (ص ۳۰٥ - ۳٥٦) و بطور پراکنده در همین مجموعه ، اوراد است به عربی و گزارش و آداب آنها به فارسی.

6708 ۵۸۴۸ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ه.ق. اوراد و طلسمات و اسماء حسنی است برای گشایش کار ها و ستایش از پروردگار با عنوانهای فصل ، باب : فصل چهارم در بیان دعوت از اجنه و اینکه در تصرف او در آید. فصل پانزدهم در اربعین و طرق آن ، آغاز افتاده : ایضاً ترتیب خواندن معلوم کند ، ارقام اسم اعظم ، ۱۱۲ ص.

6709 ۳۶۲۹ : نسخ و نستعلیق ، چند نویسنده ، سدهٔ ۱۲ه.ق. اوراد و اوراق پراکنده ای از سیرت النبی و جز ، ۵٤ ص.

6710 ۵۳۸۲ : نسخ خوش در عربیها و نستعلیق خوش در فارسیها ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۰۶) ، قصیدهٔ خمریهٔ غوثیه ، مستغاث و دعا های دیگر ، انجام افتاده.

6711 ۷٤۷۱ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص ۲-٤۸ر). سورهٔ یاسین ، واقعه ، نوح ، هفت هیکل ، پنج قفل ، درود اکبر ، جدولبندی ٤ راه به زر و رنگها ، عنوان و نشان شنگرف.

6712 ۵۳۱۲ : نسخ و نستعلیق ، برکت الله حسینی ، سدهٔ ۱۲ه.ق. خزانه الخیرات گیلانی است و شرح دلایل الخیرات، درود صلوات اکبر ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۸۰ ص.

6713 ۷۳۹۷ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۲ه.ق. سورهٔ یاسین ، قصیدهٔ رفوبیه ، غوثیه، درود نجات ، درود اکبر است ، گزارشها به فارسی ، ۵۲ ص.

6714 ۵۱۷۷ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده. آداب و دعا هاست ، جدولبندی ۲ راه ، اندازه جیبی ، ۱٤۰ ص.

6715 ٤۷۱۸ : نسخ چند نویسنده ، سدهٔ ۱۲ه.ق. بخشی از قرآن و اوراد است ، آغاز و میانه و انجام افتاده ، ۲۵۰ ص.

6716 ٤۶۱۳ : نستعلیق و نسخ خوانا ، سدهٔ ۱۲ه.ق. اوراد و احادیث است به عربی و فارسی ، اخلاقیات ، ۱۰۰ ص.

6717 ۷۹۷۳ : ثلث خوش ، سدهٔ ۱۲ه.ق. به عربی ، آغاز : استغفر الله العظیم الذی لا اله الا هو . . ، نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، موریانه زده ، ص.

6718 ۱۸٤۳ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ، به عربی ، آغاز و انجام افتاده ، با عنوانهای باب ، نخستین عنوان : باب فی خصایصه الفریده و احواله الحمیده. اللهم صل وسلم علی سیدنا و مولانا محمد . . . آخرین عنوان : باب فی طلب النجاه و السلامه من احوال القیامه. اللهم صل وسلم علی سیدنا و مولانا محمد . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲٦٦ ص.

6719 ۵۳۸٦ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲ه ق. دعای کیمیای سعادت و کلمات طیبات است ، آغاز : اللهم انت الرب و انا العبد ، جدولبندی ۳ راه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۵ ص.

6720 ۳۸٦٤ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲ه.ق. محشی از یک بیاض است ، با ابرو لاژورد و زرین ، و وردها برای درمان و دفع زیانها ، ۱۰ گ.

6721 ۷٦۲۹ : نسخ نا پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، خطبه هایی ست به عربی . الخطبه الاولی لربیع الاول ، الخطبه الثانیه لربیع الاول ، عنوانها شنگرف ، ۵۲ ص.

6722 ۱۸۷۲ : نسخ در عربیها ، و نستعلیق در فارسی ، از سدهٔ ۱۲ه.ق. جدولبندی و کمند به لاژورد و رنگها ، دعا ها در زمینهٔ سمر نوشته شده و میان سطور جای خالی شاید برای ترجمه گذاشته اند. مجموعه دعا هاست ، برای روز ها و مناسبات خاص ، و بعضی از سوره های قرآن. آغاز : یسین و القرآن الحکیم ، ۲۱۸ برگ ٦ سطور. دو صفحهٔ آغاز نقاشی شده.

6723 ٦۲۲ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. به طور پراکنده درمیان رساله های مجموعه ، از کار قادریه و چشتیه است ، نامنوب.

6724 ۷۲۳۵ : ثلث درشت ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. تنها دعا هایی ست بدون ترجمه. آغاز : استغفر الله العظیم ، استغفر الله العظیم ، استغفر الله العظیم ، جدولبندی به شنگرف ، به نام «درود مستغاث» نامیده شده ، ۵۹ ص.

6725 ٤٤٤٤ : نسخ خوانا ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. دعا های ست بدون عنوان و گزارش ، نقشه بارگاه حضرت محمد و اصحاب در مدینه ، آغاز افتاده : بججتک و لیلک و سلم . . .، نشان ها شنگرف ، ۲۰۸ ص.

6726 ۴۸۰۵ : نسخ خوش، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. دعا هاست و از آن میان «اوراد فتحیه» که مانند شمارهٔ پیش آغاز میگردد. نقشه رنگی کمه و اطرافش، درود اکبر، عنوان و نشان شنگرف. آغاز: الحمد لله الذی خلق السماوات و الارض. ۲۰۸ ص.

6727 ۲۰۰ : ثلث جلی، معرب، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. دعا ها به عربی و آداب آنها به فارسی ست، ۱۷ ص (ف. تسبیحی ۱ : ۴۹۰-۴۹۱).

6728 ۷۴۰۳ : نسخ خوش در عربیها و نستعلیق در فارسیها، ۱۲-۱۳ه.ق. «پنج سوره» است و دعا ها، «شرح خواص دعای قدح» (ص ۱۴۶-۱۵۵)، شرح و آداب دعا ها به فارسی ست، جدولبندی ۵ خطی، و کمند بندی شده، ۲ صفحه آغاز با آرایشها، ۲۲۰ ص.

6729 ۲۳۶۲ : نستعلیق، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. تعویذ های ست، بخشی از آن به نظم. آغاز (این بخش) شاه عالم قطب عالم شیخ نور، گفت این اعداد، پس دارد ظهور . . . نقش در نقش کاویانی. کاوه این در نقش داشت بکرد، خاک در چشم لشکر ضحاک، بهره زین علم یافت کیخسرو، بخشش آورد دست در فتراک، رستم برولاء نصرت بست، شد معاینش کشف عیب در ادراک، ۲۰ ص.

6730 ۵۵۳۱ : نستعلیق خوانا، با تاریخ ۱۲۰۵ه.ق. در مجموعه (ص ۴۳-۱۳۰). آغاز افتاده : باب اول در فضیلت دوگانهٔ پیس از صبح صادق.

6731 ۲۰۱۱ : نسخ و نستعلیق طالبگی، ۲۲۲ (۱۲۲۲ه.ق.). ش ۳ مجموعه (ص ۲۳-۲۱۷)، آغاز افتاده، دعا ها به عربی و توضیحاتی ندارد.

6732 ۴۱۹۸ : نسخ خوش، میرزا حسن، ۱۲۳۴ه.ق. به دستور عالیجاه میرزا بهاء، با سورهٔ یاسین آغاز می شود، سپس دو صفحه تمام زرین، درمیان تمام سطور صفحه ها زر نگار برده اند، و دو صفحهٔ انجام نیز تمام زر و لاژورد است، دعا های شیعی ست با زیر نویس فارسی سر آغاز هر دعا یک ابرو زر و لاژورد، عنوانها شنگرف، جدول بندی ۴ راه و کمند بندی ۲ راه، اندازهٔ جیبی، ۳۵۸ ص.

6733 ۷۸۲۲ : نسخ و نستعلیق خوش، ۱۲۳۹ه.ق. سند دعای اسماء حسنی، نود و نه نام شیخ جیلانی، نود و نه نام خواجه بهاء الدین نقشبند، قصیدهٔ ستائیهٔ خمریه با ترجمهٔ زیر نویس آن، نود و نه نام

حضرت محمد (ص)، عنوان و نشان شنگرف، آغاز: بسمله. سند دعوه اسماء الحسنی، هر اسمی را که، ۲٤٤ ص.

6734 ۲۹۱: نستعلیق، فقیر نور محمد، ۱۲٤۱ه.ق. اوراد به عربی و گزارش و آداب به فارسی و پنجابی، در یک مجموعه و میان آنها قصاید و رسالهٔ سر تراشی (ف. تسبیحی ۱: ٤٥۱-٤٥۲).

6735 ٥٤٦: ثلث خوش، علام مرتضی، با تاریخ ۱۲٦۰ه.ق. در دفتر (تسبیحی ۲: ٤۷۸-٤۸۲).

6736 ٥۳۸٤: نستعلیق، ۱۳ شوال ۱۲٩۱ه.ق. صورتهای طلسمات رنگین، ورد ها و طلسمات است، ناسوب. آغاز: ذکر قلب در هر وقت که می خواهید و بهر طریق که نشیند حبس نفس کرده الله الله گوید، ۱۷ ص.

6737 ۷۳۷۷: نسخ خوش و نستعلیق پخته، قادر بخش ولد میان عثمان، ساکن پتوکلان، ۱۲۸۲ه.ق. پنجسوره، مناجات هندی، دعای توحید، درود کبریت احمر، مستغاث، سریانی، جدولبندی ۲ راه و عنوان و شنگرف، ۲۱۸ ص.

6738 ۲۸٥۷: نسخ خوش، پیرامون ۱۲۸۹ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۲۱۲-٤۰۱). دعا ها و ورد هایی ست به زبان عربی و گزارش و آداب آنها به فارسی، جدولبندی و کمند به شنگرف و لاژورد. آغاز: لا اله الا الله عددد اللیالی.

6739 ٥۸۷۸: نستعلیق، با تاریخ ۱۲۹۲ه.ق. به همین خامه در مجموعه، ش ۸ مجموعه (ص ۱۹۰-۲۱۹). آغاز: استغفر الله العظیم، استغفر الله العظیم، استغفر الله العظیم، عنوان و نشان شنگرف.

6740 ٥۷۳٥: نستعلیق و نسخ چند نویسنده، یکی از آنها ۱۲۹۲ه.ق. اوراد، یکی روقی، پنجابی، چهارده خانواده، ٤۸ ص.

6741 ٥۳۰٥: نسخ و نستعلیق، فضل احمد، رمضان ۱۲۹۳ه.ق. سوره های کوتاه قرآن، ورد ها، نامهای خداوند و خواص آنها، زلزله نامه، آغاز سورهٔ فاتحه، ٤۰ ص.

6742 ۱٦٦۹: نستعلیق خوانای پشتو، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۲۰). دعاهاست وردها از آن میان «اسناد دعای گنج العرش». گزارش مطالب به فارسی ست.

6743 ۴۱۵۰ : نستعلیق چند نویسنده ، سدهٔ ۱۳ه.ق. در یک جنگ پزشکی - اوراد ، ۹۸ ص.

6744 ۵۰۷۱ : نستعلیق و نسخ خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. وردهای ست به عربی و شرح و آداب آنها به زبان فارسی ، آغاز : بسمله. تذکرهٔ حضرت شیخ ابوالحسن شاه ولی نام ایشان علی بن عبدالله.. ، برخی عبارتها به سرخی نوشته شده است ، ۴۶ ص.

6745 ۵۸۸۱ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، به عنوان «منهاج الفلاح فی ذکر الله الفتاح» تاج الدین احمد اسکندرانی در گذشته ۹۵۷ه.ق. شناسانده شده است ، ولی دلیلی بر این نیافتم ، آغاز : کف دست خاک بر قبر برن و اگر بشکم دست ، ۸۴ ص.

6746 ۴۸۹۱ : نسخ خوش و فارسیها نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. دعاهایی ست به عربی و شرح و آداب آنها به زبان فارسی، جدولبندی و عنوان و نشان و فارسی ها به شنگرف ، آغاز : بسمله. بعد از دوگانه تحیت حضرات سهروردیه ، ۸۴ ص.

6747 ۶۴۰۰ : نسخ و نستعلیق چند نویسنده از سدهٔ ۱۳ه.ق. دعاهایی ست و قصیدهٔ دریه و وردها. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : بعلم باطن تو پی نبرده وهم و گمان ، ۱۸۸ ص.

6748 ۶۹۵۰ : نستعلیق و نسخ و خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. دعاهایی ست برای تسخیر اعدا و حرزها با دستور و آداب آنها به زبان فارسی و برخی از دعاها با زیر نویس فارسی ست ، جدولبندی به مشکی و سرخ ، اعراب با سرخی ، ۱۷۰ ص.

6749 ۲۴۷۲ : نستعلیق و نسخ خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. دعاها و وردها ست : دعای اویس قرنی ، اوراد فتحیه ، دعای هفت آیات ، احادیث ، اعرابها شنگرف، آغاز افتاده : خادم چو از صدق و صفا خواند مناجات شها.

6750 ۲۷۲۴ : نسخ و نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۳ه.ق. اسناد دعاها و آداب آنها ست به زبان فارسی و دعاها به عربی ، برخی از دعا ها نام ویژه ای دارند : دعای مغنی اویس قرنی ، دعای دلبند و زبان بند ، گلوبند جناب رسول اکرم(ص) ، عنوان و نشان شنگرف ، برخی از صفحه ها درمیانه و آخر نسخه سفید مانده است ، جدولبندی قسمت آخر کتاب نشده ، آغاز : بسمله. اسناد دعای مغنی از خواجه اویس قرنی ، ۱۵۴ ص.

6751 ۴۸۰۶ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. انجام و میانه افتادگی دار، دعا و سروده هایی سب. و مسایل اعتقادی. آغاز: بسمله. اصل التوحید و مایصح الاعتقاد به ، ۵۸ ص. جیبی.

6752 ۴۷۷۶ : نسخ و نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. سوره ها قرآنی و دعاهایی سب. عنوان و نشان شنگرف. آغاز: سورهٔ فاتحه. الحمدلله رب العالمین ۳۶ ص.

6753 ۲۹۵۲ : نسخ و نستعلیق چند نویسنده از سدهٔ ۱۳ه.ق. دعاهایی ست به عربی و آداب و شرح آنها به فارسی ، و یک مناجات منظوم به زبان پشتو، اوراد برای حاجات، آغاز: بسمله. اللهم اجعل افضل صلواتک عددا ، ۳۸۰ ص.

6754 ۲۰۶۹ : نسخ ناپخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. دعاها و وردها بعربی و گزارش و آداب به فارسی ، جدولبندی به شنگرف ، آغاز: یا علی ادر کنی ، یا محمد . . ، ۲۲۶ ص.

6755 ۵۶۴۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. تعویذات و عملیات است ، باب چهارم : اگر سه شنبه بیمار شود، باب پنجم : اگر روز چهار شنبه بیمار شود ، باب ششم : اگر روز پنجشنبه بیمار شود ، آغاز افتاده : آنست که از درد پهلو ، ۱۴ ص.

6756 ۶۳۳۲ : شکسته نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. تعویذات و عملیات و وظایف است ، با صورتهای طلسمی ، آغاز افتاده : ادویهٔ قوت باه. ۱۶ ص.

6757 ۱۳۸۳ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. در یک مجموعه (ص ۱-۶۲) و (ص ۱۳۶-۱۵۷) و (ص ۱۶۰-۱۹۵) ، با سرلوح و جدولبندی ۵-۷ راه.

6758 ۱۲۳۲ : نسخ پنجابی ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲-۴۸)، دعاهایی سب و گزارش آنها به فارسی و پنجابی.

6759 ۱۲۵۷ : نسخ خوش معرب ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۶۲)، دارای: گنج العرش ، درود مستغاث ، برخی از صفحه ها جدول بندی شده.

6760 ۱۷۱۰ : نسخ خوش، فارسیها نستعلیق، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. دعاها ست و وردها برای دور ساختن زیانها و جلب سودها و در مانها و اسناد درود الهامی ، عنوان و نشان شنگرف ، کاغذ آبی فرنگی ، ۳۳۸ ص.

6761 ۲۸٤۸ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۳ هـ ق. درود شریف ، دعاهایی برای جلب سود و دفع زیانها و در مانها ، گزارش آنها به فارسی ، ش ۲ مجموعه (ص ۱۷-۹۲). جدولبندی ۲ راه و نشان و عنوان شنگرف.

6762 ۳۵۰۰ : نسخ و نستعلیق بد ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. مناجات حضرت علی(ع) ، محشی از قصیدهٔ بانت سعاد ، دعای اللهم یا سامع الدعا ، ۲٦ ص.

6763 ٤۳۷۵ : نسخ ناپخته ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. درود شریف ، دعای تراویح ، شرح قصیدهٔ سریانیه ، مسایل دینی ، دود زده ، حشکیده ، ۷۰ ص.

6764 ٤٤۵۷ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. درود مستغاث ، شجره نامهٔ سلسلهٔ چشتیهٔ بهشتیه ، اوراد ، ۷۵ ص.

6765 ٤۹۳٤ : ثلث و نسخ درشت ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. دارای درود مستغاث مناجات بدرگاه قاضی الحاجات با سر آغاز : یا الهی از طفیل این درود ، عنوانها و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ٤۲ ص.

6766 ٤٤۹۳ : نسخ و فارسیها نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. درود کبریت احمر است و دعای کنز ، ۳٦ ص.

6767 ٤۸۹٤ : نسخ خوب ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. دارای : درود اکبر ، درود مستغاث ، کبریت احمر ، اوراد فتحیه ، قصیدهٔ خمریهٔ غوثیه ، اوراد گوناگون دیگر ، جدولبندی ۲ راه و نشان شنگرف ، ۱۲۰ ص.

6768 ۷۳۹٤ : نسخ معرب ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. دعای یا سامع الدعا ، اوراد گوناگون و فتحیه است ، جدولبندی ۳ راه شنگرف. ۱۲۰ ص.

6769 ۳ ٤۷ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۳ هـ.ق. سوره های قرآن ، اوراد فتحیهٔ میر سید علی همدانی ، شرح و خواص دعای قدح انس بن مالک ، خواص دعای کنج العرش و دعای گنج العرش ، دو صفحه آغاز رنگ آمیزی متوسط ، جدولبندی ۷ راه و کمند بندی شده ، عنوانها شنگرف ۲۰۸ ص.

6770 ۱۳۸۳ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۱۶۰-۱۹۵).
نخست اسناد ورد مستعاث است ، سپس خود آن ورد. آغاز: به روایت ابو هریره(رض). روزی حضرت رسالت پناه(ص) در مسجد نشسته بودند. جدولبندی ٤ راه.

6771 ۵۵۸۳ : نسخ و نستعلیق پخته ، غلام محمد ، سدهٔ ۱۳ه.ق. س ۲ مجموعه (ص ۲۰٤-۳۸۵). اوراد و وظایف و حرزها ست.

6772 ۵۸۰٤ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. عربی و فارسی و پشتو ، درود اکبر ، کبریت احمر ، ۱۰۸ ص.

6773 ٦۳۱۷ : نسخ و نستعلیق، سدهٔ ۱۳ه.ق. دعاها و برگهای پراکنده، آشفته ، ٦٦ ص.

6774 ٦٦۵۰ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. دعای تاج نامه ، هفت هیکل ، بازو بند حضرت علی ، اسم اعظم ، درود اکبر ، ۱۱۹ ص.

6775 ٦۷۵۵ : نسخ و نستعلیق ، چند نویسنده ، ازان میان سرفراز علی الله آبادی ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام و میانه افتاده ، ۲۸ ص.

6776 ٦۹۸۳ : نسخ زیبا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. دارای: حرب اعظم ، آیتهای قرآنی، عملیات و اوراد و وظایف، با شرح آداب آنها به فارسی، جدولبندی ٦ راه و کمند ۲ راه ، عنوانها شنگرف ، ۲٦۰ ص.

6777 ۷۲٤۲ : نسخ خام ، سدهٔ ۱۳ه.ق. ترجمهٔ قصیدهٔ غوثیه ، نمار حماره ، خطبهٔ نکاح ، ۳۷ ص.

6778 ۷۲۷۳ : نستعلیق چند نویسنده ، سدهٔ ۱۳ه.ق. تعویذها و عملیات و طلسمهاست. آغاز: اقلیم هندوستان حوالیه کیوان است ، ٤٦ ص.

6779 ٦٦۸۵ : نستعلیق و نسخ چند نویسنده ، سدهٔ ۱۳ه.ق. تعویذ ها و طلسمهاست ، ۳۰ ص.

6780 ٤٤۹۷ : نستعلیق ناپخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. تعویذ هاست و نقوش ، تشریح اسمای ثلاثه : ابرسا ، صبرسا ، صارصا ، ۳۲ ص.

6781 ۲۱۱۵ : نستعلیق ناپخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. تعویذ هاست و خواص برخی آیتها و وردها ، ۱۲۰ ص.

6782 ۷۷۵۸ : ثلث خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، خطبه هایی ست به عربی : الخطبه الثانیه من شهر ربیع الاول ، الخطبة الثالثه من شهر ربیع اللاول ، ۸۶ ص.

6783 ۷۹۷۷ : ثلث خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. بعربی. آغاز : اللهم اجعل افضل صلواتک عدداً . . . ، نشانه ها شنگرف ، ٦٤ ص.

6784 ۱۸۷۷ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. تنها عربی ست ، ۱٦ ص.

6785 ۵۲۸۸ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۳ه.ق. تنها عربی ست ، آغاز و انجام افتاده ، ٤۰ ص.

6786 ۷۳۳۰ : نسخ درشت ، سدهٔ ۱۳ه.ق. درود اکبر شریف است ، آغاز : الصلاه و السلام علیک . . . جدولبندی ۷ راه و گمند ۳ راه اکلیلی و رنگها در ص ۱ و ۲ ، و دیگر صفحه ها جدولبندی ۳ راه و کمند ۱ راه ، ۸٦ ص.

6787 ۱۷۹۸ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۳ه.ق. درود مستغاث است ، عربی. آغاز : الحمدلله الذی زین المبین حبیبه المصطفی . . . و نشان شنگرف ، جدولبندی ٦ راه به رنگها ، ٤۰ ص.

6788 ٦۷۸۱ : ثلث درشت ، حافظ میان احمد ، ساکن شکر کوت ، سدهٔ ۱۳ه.ق. درود مستغاث است به عربی. آغاز برابر شمارهٔ پیشین ، ۲۸ ص.

6789 ۳۵۲۲ : نسخ و نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۳ه.ق. سوره های کوتاه ، دعاها و طلسمات است ، ۱۷۷ ص. اندازه جیبی.

6790 ۵۲۳۵ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۳ه. دعاها و اسناد آنها ، ورد زبان بند ، عقرب زدگی و رفع مشکلات و جلب منافع این جهانی . . . ، عنوانها شنگرف ، پیرامون ، ۲۰۰ ص.

6791 ٤۸٦۵ : نسخ درشت ، ابن السلام ، صفر ۱۳۰۳ه.ق. «درود اکبر شریف» است. آغاز : لا اله الا الله عدد اللیالی ، جدولبندی و نشانه ها شنگرف ، ۱۳٤ ص ، اندازهٔ رحلی.

6792 ۳۰ : نسخ در عربیها و نستعلیق در فارسی و اردو ، نوشته سید احمد علی ساکن بهاولپور متوطن حال مور بی ، ۱٤ع ۱۳۱۷/۱ه.ق. دعاها و آیتهای قرآنی و حدیثهای به عربی و ترجمه و شرح به زبان

اردو ، ساعات ، آغاز : اسناد دعای بزرگوار. بسمله. انس بن مالک رضی الله عنه سے روایت کرتے هیں ، ۱۲۲ ص. (ف. تسبیحی ۱ : ٤٤٩-٤٥٠).

6793 ۲۳۹۷ : نسخ خوش ، ۱۳۲۳ ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ، اذکاری ست با شرح و آداب آنها به زبان عربی ، آغاز: بسمله. فی بیان بدایة کیفیة الذکر. ذکر کیفیة الذکر یبداء اولا بفاتحة الکتاب ، ۱۲۷ ص. کاغذ زرد.

6794 ٦۱٤۲ : نسخ درشت ، محمد حسن ، ۱۳۲٤ ه.ق. «درود مستعاث» است به عربی ، آغاز افتاده : و السلام علی رسوله . . . ، عنوان و نشان سرخ ، ٤۳ ص.

6795 ٥٦٤٥ : نسخ پخته ، محمد اسماعیل ساکن کالیانواله گوجرانواله ، حسب فرمایش غلامحسین ، ۱۳۳۸ ه. ق. مجموعه وظایف حشتیه ، کبریت احمر ، درود مستغاث است ، جدولبندی ۲ راه ، ٤٤ ص.

6796 ۱۲۲٥ : نسخ خوانا ، سدهٔ ۱٤ ه.ق. س ۳ مجموعه (ص ۷٥-۱٦۹)، دارای : درود اکبر ، دعای «گنج العرش» با سناد به زبان اردو ، «درود مستعاث» با اسناد به زبان اردو ، جدولبندی ۲ راه ، عنوان و نشان.

2781

تحفهٔ سماویه

از **ملک جامی** ، برای ظل الله فی الارضین : بر درگه آنکه ظل یزدانی بود - کز هدیه مرا تحفه سلطانی بود - آنگار که پای ملخ از مور ضعیف - شایستهٔ درگاه سلیمانی بود : نام کتاب و نگارنده در دیباچه آمده است.

شرح بود و به نام خداست و خواص بکار بردن آنها. در نخستین نام «هو» می گوید : چنان التزام افتاد که بعد از بیان هر اسم رباعی آورده شود که از آن اسم بطریق اشارت بیرون آید : یاری که مرا گفتن نامش هوس است - در هر نفسم به گفتنش دسترس است - از بهر تو نامش به اشارت گفتم - در خانه اگر کس است یک حرف بس است ، نخست شرح نام است ، سپس رباعی و آنگاه «خاصیت» آن نام.

آغاز : حمد از بی نام یار گفتن خوشتر ـ و از گفتن او چو گل شکفتن خوشتر ـ نامش چو گهر شرح سفتن خوشتر ـ شرح غم او بدل نهفتن خوشتر. بعد از حمدی که راویان حدیث صحیح و قل ما اوحی.

6797 ۵۴۴ : ثلث خوانا ، سدهٔ ۱۱ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۲۳) ، عنوان و نشان شنگرف ، آغاز برابر نمونه.

2782

ترجمهٔ یا سامع الدعاء

از شکر الله ، بدستور دابی اش. متن دعای مشهور از حضرت علی ع: دعای یا سامع الدعا ، یا فاطر السماء ، یا دائم البقا. ترجمه ای ست به نثر آمیخته به نظم. (ن.ک. فاتح الدعا ، در همین بخش).

آغاز : بگو ای طوطی شیرین سخن سنج ـ ثنا و حمد رب العالمین را ـ سپاس بیقیاس کن بمت . . .

6798 ۱۹۱۶ : نستعلیق و نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ۱۰۳-۱٦٤) ، انجام افتاده ، عنوان و نشان شنگرف.

2783

ترغیب الصلواة

از **ولی محمد بن جعفر** ، به نام «ترغیب الصلواة» ، در یک مقدمه و چهار باب و یک خاتمه (دیباچه) : مقدمه در فضیلت درود بر دیگر عبارتها ، باب ۱ـ در فضیلت درود ، در چهار فصل ، ۴ـ در بعضی از فواید صلوات ، چهار فصل. و این جز «ترغیب الصلواة: ۱۰۲۲» است.

آغاز : حمد بیحد و ثنای بیعد ، مر خالقی را که از جمله بندگان خویش محمد مصطفی (ص) را بر گزید . . . بعده معروض می دارد ، بندهٔ قلیل البضاعه . . . ولی محمد بن جعفر.

6799 ٦۹۳۹ : نستعلیق ، نور احمد ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۲۰-۲۰٦) ، عنوانها شنگرف.

2784

ترغیب العباد علی تکثیر الاوراد

از کسی که نامش در نسخه بعلت پارگی ناخواناست. و گویا **زین العابدین** و یا ملقب به زین العابدین باشد، که در تاریخ ۱۰۸۷ه‍/۱۶۷۶م زنده بوده است. اوراد صوفیانه است.

عنوانهای موجود بدینگونه آغاز می شود: ادعیه و اذکار پس از نماز، ادعیه و اذکار پس از نماز های مخصوص، ادعیه و اذکار وقت خواب رفتن، فضایل تحمید و تسبیح و تهلیل و استغفار، اذکار جامعه . . .

6800 ۳۲۱۸ : نسخ پخته، ۱۰۸۷ه‍.ق. آغاز افتاده: و هم در حدیث است کسی که بگوید لا اله . . . (ص ۱-۳۴) سپس آمده: حضرت ایشان سلمه الله در این مسایل رقم فرموده بی تنقیح و ترتیب در نظر ثانیه تنقیح و ترتیب داده خواهد شد (ص ۳۴-۵۸).

2785

چهل کاف: شرح دعای . . .

متن روایتی ست از شیخ عبدالقادر گیلانی (م ۵۶۱/۱۱۶۶م). ترجمه از ناشناس. و ترجمه ای از آن تالیف محدث دهلوی (۹۵۸-۱۰۵۲ه‍.ق.) در دست هست. (فهرست مشترک).

6801 ۶۵۰ : نستعلیق شکسته آمیز، شوال ۱۲۹۹ه‍.ق. ش ۵ مجموعه (ص ۲۰۷-۲۳۰)، دیباچه ندارد. آغاز: کفاک، بس است ترا ای نفس گرفتار، رنک، پروردگارت. کم یکفیک . . .

2786

چهل نام: دعوات الاسماء، شرح چهل نام

از ابو الفتوح **شهاب الدین سهروردی شهید**، در گزارش چهل نام خدا،

ه فقیه متقی فخر الدین ابو المکارم(رح) در بغداد آنرا یافت و با اجازهٔ فرزندان
خ سهروردی به خاک فارس آورد و آنرا که به عربی بود به فارسی در آورد
یباچه). با عنوانهای : خاصیت اسم اول ، خاصیت اسم دوم ، اسم سوم ،
ارم . . . (نسخه ها : ۱۱٤٦).

آغاز : سپاس و ستایش مر خدای را که آفریدگار جهان است، جل جلاله
عم نواله که تدبیر حکمت ازلی . . . شیخ شهاب الدین . . . گوید که چهل
م اسرار باریتعالی . . .

68 ٥٤٤٦ : نستعلیق پخته ، محمد فاضل ، ۱۱۷ (۱۱۰۷هـ.ق.) ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱ ۲) ، آغاز : قال الشیخ . . . (سپس به مانند نمونه).

68 ۲٥۸٦ : نسخ و نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳هـ ق. ش ۱ مجموعه (ص ٤٤-۲۱۹) ، در دیباچه نام نگارنده و مترجم آمده ولی نام کتاب یاد نشده است ، آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف.

2787

چهل نام

در سحر و جادو و ورد ها.

آغاز : بسمله. مجموع حرز چهل اسم در هفته این است اگر کسی روز
معه و ایام دیگر دعوت چهل اسم کند ابتدا از روز شنبه کند . . .

68 ۳٦٤۱ : نستعلیق پخته ، محمد ولی الدین فاروق ، ساکن قصبهٔ کج ، غرهٔ ذیحجهٔ ۱۲۹۳هـ.ق. در بلدهٔ حیدرآباد ، ش ۲ مجموعه (ص ۱۲-۹۷).

2788

حزب البحر : اسناد و خواص دعای. . .

منسوب به **ابو الحسن شاذلی** ، که در راه حج کشتی ایشان دچار طوفان
گردد . و این دعا موجب رفع خطر میگردد.

6805 ۱۹۲۶ : نستعلیق ، پایان سدهٔ ۱۲ هـ.ق. ش ۱۰ مجموعه (ص ۸۰-
۲۸۲).

0

خزانة الفوايد

در مجلس عرفان : ۶۰۴ گذشت.

2789

حصن حصين : شرح ...

متن از **محمد جزری** (۷۳۹/۸۳۳م). شرح از «بندهٔ حاجی» که نام او دیباچه ضمن بیتی چنین آمده است : کرد شرح کتاب حصن حصین - بندهٔ حا برای طالب راه، ده سال ۹۹۶ هـ : سال تاریخ اوست ظل الله (۱۵۸۸م).

آغاز : اللهم لک الحمد، حمداً یوافی نعمک و یکافی کرمک ... اما ب در ارباب ضمایر ... آنکسی که ادعیه و اذکار بزبان بخواند و بر معانی واقف نباشد آنکس بعتاب نزدیکتر است از ثواب.

6806 ۱۷۷۲ : نستعلیق ریز، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. و تاریخ ۱۲۰ (۱۱۲۰ هـ) و در مجموعه (ص ۲-۲۴) ، آغاز برابر نمونه ، انجام افتاده ، سپس در مستعات ، حصن حصین و درودهای دیگر.

6807 ۱۷۰۶ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، متن خط شنگرف ، آبخورده ، ۳۹۶ ص.

6808 ۲۱۴۷ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۳ هـ.ق. آغاز دو صـ افتاده ، فی الحمد و تکثیر فیه ، یعنی حضرت نبی(ص) ... ، متن زیر مشکی ، انجام نیز افتاده ، ۴۳۶ ص.

2790

فتح المبين : شرح حصن الحصين

متن همان. شرح از **ابوبکر** (بن ؟) **محمد نهروجی**. بنام ابو الفتح محمود پا

بن محمد شاه بن احمد شاه بن محمد شاه بن مظفر شاه ، بنام «فتح مبین» ، در ۲۴ ذیحجه‌ی ۶ ـ ٤ پادشاهی ۹۱۵ هـ. (۱۵۰۹ م.). به انجام رسانده است (دیباچه).

آغاز: الحمدلله الواحد الفرد الصمد الذی فتح لرسوله محمد حصناً حصیناً ... بعد ، میگوید بندهٔ ملتجی ابوبکر محمد بهروجی ، که چون سلطان اعظم ...

6809 ۸۰۰ : نستعلیق خوش ، شیخ عبدالکریم صدیقی ملتانی ، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. دیباجه را ندارد. آغاز: اللهم اصلح لی دینی ... ، در پایان آمده : و ابو الفتح عاصی را بدعای مغفرت ... ! نشانه ها شنگرف ، ۶۵۲ ص (تسبیحی ۳ : ۳۳۷-۳۳۹). ع.

6810 ۶۸۲۵ : نستعلیق در فارسی ها و نسخ در عربیها ، خوش ، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۹٤ ص.

2791

حصن الحصین : شرح ...

متن همان. شرح از **ابوالفتح هاشمی** مدرس **ملتانی** ، نگارندهٔ شرح «شافیه».

آغاز: حمدله. اکمل الحمد علی کل حال ، و الصلات و السلام الاتمان الاکملان علی ... ، اما بعد ، چون تراب اقدام فقیر ابوالفتح هاشمی مدرس ملتانی.

6811 ۵۱۵۳ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، محمد اسلم ، جمعه ۱٤ محرم ۱۱۶۰ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، متن زیر خط شنگرف ، در پایان آن آمده که بیشتر این نسخه را از روی خط شارح نوشته ام و با نسخهٔ اصل مقابله شده است ، عنوان و نشان شنگرف ، ۸۰۰ ص.

2792

حصن الحصین : شرح و ترجمهٔ حصن الحصین

متن **همان**. شرح از ناشناس ، که کار خود را در دیباجه «ترجمه» خوانده است ، تا همهٔ خلق از آن بهره مند شوند. در هشت باب : ۱ـ در فضیلت دعا و

آداب آن ، ۲- زمان و مکان لازم ، ۳- اسم اعظم و اسمای حسنی ، ٤- اوراد صباح و شبانگاه ، ٥- دعاهای که تعلق به دیگر احوال دارد ، ٦- نماز و ذکر ، ۷- اذکار و استغفار ، ۸- اذکاری که مخصوص به وقتی نیست.

آغاز : حمدی برتر از هر مقال ، و ثنایی که نیاید از اهل کمال ، حضرت خداوندی را . . . اما بعد ، این کتاب حصن الحصین است که به فارسی ترجمه کرده شده تا همهٔ خلق از او منتفع گردند.

6812 ٤٨٤٢ : نستعلیق خوش ، حافظ عبدالرحیم ، ح ١٠٠٤/١هـ ق. با پیشانی بزرگ زرین و لاژوردین، جدول بندی ۷ راه به زر و لاژورد، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۸۰ ص.

2793

حصن الحصین : شرح . . .

متن از همان جزری ، شرح از ناشناس. با شرح مدرس ملتانی و شرح نگاشتهٔ (طل اله) مقابله شدند آندو نبودند.

6813 ١٥٨ : نستعلیق و نسخ ، آغاز سدهٔ ۱۱هـ.ق. آغاز در دیباچه افتاده است : و صلاح این است . . . نسخه با شمارهٔ ٣٢١٤ یکی ست. برای نشانی از ص ۹ : فصل الذکر. یقول الله انا عند ظن عبدی . . . تا : منه الحدیث ح م ت س ق. این شروع در فصل ذکر است ، در بخاری بروایت ابو هریره(رض) که رسول(ص) فرمود که خدایتعالی میفرماید که من نزد گمان بنده . . . پس اگر مرا در سریاد من او را در سر یاد کنم یعنی او را ثواب در سردهم . . . ، عنوان و نشان شنگرف ، انجام گویا ناتمام ، موریانه زده ، ٢٤٢ ص (تسبیحی ۱ : ۲۵۷-۲۵۸).

6814 ٣٢١٤ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۲هـ.ق. آغاز در دیباچه افتاده ، و اعلی المسلمین من بر که علومه گفته است . . . با نسخهٔ شمارهٔ ١٥٨ یکی ست ، در باقی ماندهٔ دیباچه شرح حال جزری آمده است. سپس عبارتهایی از متن آورده شده و شرح می گردد ، انجام افتاده ، جدولبندی ٦ راه و کمند بندی شده . . . ، ۷۰۰ ص.

2794

خلاصة الاوراد

از برهان مسکین، که «ارشاد المسلمین ۲ : ۴۸۰» را در ۹۱۴ﻫ/۱۵۰۸م. نگاشته است. به خواهش برخی از سالکان طریق، گزیده ای از کتاب اوراد ـ فی الایام و الساعات را بیرون کشیده، بدین نام خوانده است، و فهرست یک مقدمه و سی و هفت فصل و خاتمه را در دیباجه آورده است : مقدمه در بیان توبه و شرایط درویشی و سلوک. فصل ۱ـ آداب از خواب برخواستن و جامه پوشیدن و حمام رفتن، ۵ـ آداب نماز با مداد و اوراد پس از آن، ۱۰ـ آداب نماز شب، ۲۰ـ در آداب نماز باران طلبیدن، ۳۰ـ در آداب ماه شوال، ۳۷ـ در آداب رفتن به مدینه.

آغاز : ربنا آتنا من لدنک رحمه و هیٔ من امرنا رشداً. الحمدلله رب العالمین حمدا متواليا . . . بعده همی گوید بنده ضعیف مسکین برهان المساکین (!) عفی عنه.

(ن.ک. نفیسی ۲ : ۷۸۲ که ضمن نگاشته هایش از این اثر نیز نام برده).

6815 ۳۱۴۸ : نستعلیق پخته، با تاریخ ۱۲۵۶ﻫ.ق. به همین خامه در مجموعه، ش ۴ (ص ۱۹۳-۲۳۸)، انجام افتاده.

2795

خلاصة النوافل

از عبیدالله لاهوری قادری حنفی، به خواهش نواسهٔ (نوهٔ دختری) حاجی محمد سعید الله لاهوری، از «انیس الواعظین، فتوح الاوراد» شیخ الشیوخ (ن.ک. : ۵۶۵) و جز آنها نوافل و آداب را بیرون کشیده، «خلاصة النوافل» نامیده است. فصل اول در اذکار و اورادی که پس برخاستن از خواب بایدگفت... فصل در نوافل . . .

آغاز : حمدله. صلاة اما بعد، میگوید فقیر . . . عبیدالله المسکین الحنفی القادری اللاهوری، نواسهٔ عالم ربانی . . .

6816 ۵۴۵۵ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۲۷۰ه.ق. ش ٤ مجموعه (ص ۳۲۸-۳٦۲).

0

خواص دعای مزمل : اسناد دعای مزمل

در بخش سوم ص : ۲۱۲ گذشت.

2796

درود مستغاث : شرح . . .

از گل محمد بن محمد افضل چناپی (دیباچه). (ن. ک. گلدستهٔ سید المرسلین ، در همین بخش).

آغاز : جواهر حمد و یواقیت ثنا که از معدن اخلاص و کان خلوص رو . . . بعده میگوید احقر عباد الله . . .

6817 ۲۹۰۲ : نستعلیق شکسته آمیز ، ۱۵ ذیقعدهٔ ۱۲٦۹ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۹۸-۱۲۲) ، عنوان و نشان و متن به شنگرف.

2797

دعای صنمی قریش : شرح . . .

از مولانا حسن سلیم (ره). به نظم. پس از هر عبارت کوتاه عربی متن دعا، آنرا با یک یا دو بیت فارسی روان گزارش کرده است.

آغاز : ایضا شرح دعای صنمی قریش از گفتار مولانا حسن سلیم(ره). ای سالک از شناخته ره سوی خدا ـ بگذار راه و رسم بت و بت پرست را ـ راه خدا یکی ست و دیگر راهها ضلال ـ از راه راست، ره شاه اولیا.

6818 ۵۰۹۹ : نستعلیق و نسخ خوش. سدهٔ ۱۱ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۵-٥٤) ، عنوان و نشان شنگرف.

2798

دعای صنمی قریش : شرح . . .

از ناشناس. (ن.ک. ذریعه ۸ : ۱۹۲).

آغاز : روایت میکند عبدالله بن عباس(رض) که در وقت خلافت امام المتقین . . . شبی به مسجد کوفه رفتم ، دیدم شخصی چیزی میخواهد ، چون نزدیک رسیدم دیدم که حضرت مرتضی(ع) ست . . .

6819 ۵۰۹۹ : نسخ خوش معرب ، فارسیها نستعلیق ، سدهٔ ۱۱ ه.ق. ش ۱ مجموعه (۲-۱۵) ، عنوان و نشان شنگرف.

0

دلایل الخیرات ؛ شرح : مزرع الحسنات

2799

رفیق السالکین

از ناشناس. که محمد بشیر حسین (۲ : ۲۲۶) آنرا از مولوی **غلام رسول نقشبندی** دانسته است. ومی افزاید شاید وی نگارندهٔ «شجرة الانساب» در سیرت که پیش از ۱۱۹۲ ه/۱۷۷۸م. ساخته شده است باشد. و در «فهرست دیال سنگه ۲ : ۱۲٤» به پیروی همین منبع از غلام رسول نقشبندی دانسته شده است.

در اذکار گروه نقشبندیان مجددی، که ۲۱ ذکر است : ذکر ۱- اسم ذات، ۲- نفی و اثبات ، ۳- تکرار کلمهٔ شریفه ، ٤- بازگشت ، ۵- وقوف قلبی ، ۶- نیت مراقبت محبت ، ۷- نیت مراقبت اسم ظاهر ، ۸- نیت مراقبت شرح صدر ، ۱۰- نیت مراقبت کمالات نبوت. . . ، ۲۱- نیت مراقبت حب. برخی از این ۲۱ ذکر عنوان باب دارد.

آغاز : بسمله . . . شروع می کنم این کتاب را بسم الله تعالی که روزی دهندهٔ مؤمنان و کافران . . . باید دانست که این رساله ای ست مختصر مسمی

به رفیق.

6820 ۶۲۳ : نستعلیق خوانا ، میان قل احمد ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. ش ۲ مجموعه (۱۷٤-۱۸۷) (تسبیحی ۳ : ٤۹۰-٤۹۳).

2800

روض الادعیه

از ناشناس. نام کتاب به خامهٔ تازه تر در ص.ع. آمده است. با سربندهای فصل : ۱- در فضیلت دعا و کیفیت خواندن آن ، ۲- در دعایی چند که به شب و روز تعلق دارد ، ۳- ذکر صلوات بر نبی(ص) ، ٤- در نماز استخاره . . .

6821 ۷۷۱۵ : نسخ و نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز : فصل اول در فضیلت دعا و کیفیت خواندن او. حضرت رسول (ص) فرمود که هیچ چیز . . . عنوان و نشان شنگرف ، موریانه زده ، انجام افتاده ، ۵۷ ص.

2801

زاد المعاد

از محمد باقر مجلسی دوم. (ذریعه ۱۲ : ۱۱).

6822 ۶۷۲۶ : نسخ خوش ، احمد (کاتب زاد المعاد احمد لاینصرف است) رجب ۱۲۲۱ه.ق. آغاز افتاده. اولئک استعدی فعندک العدو ، موریانه زده ، ۳۳۸ ص.

6823 ۷۷٤٤ : نسخ خوش ، ۱۲٤۰ه.ق. آغاز افتاده : غافلی و نمی دانی که در مثل این روز ، موریانه زده ، ۲۶۸ ص.

0

زبدة الاوراد

در بخش عرفان ، ص ۵۶۶ گذشت.

0

سراج السالکین

در بخش عرفان، ص ۷۰۹ گذشت.

2802

شرح درود کبیر

از معلم بن ابراهیم شعبی ؟ که برای استخراج آن از دویست نسخه کوشش کرده و تا در سال ۸۰۵ هـ./۲-۱۴۰۳م. شمارهٔ درود ها به هزار رسید. نخست دیباجه ای ست در ۱۹ صفحه حاوی حکایتی مفصل در اهمیت و بزرگواری این درود، سپس درودی ست (: الحمدلله بجمیع محامده) در شش سطر. بلا واسطه پس از آن می آید : اما بعد، معلم میگوید بندهٔ گنهکار شرمسار . . . بن ابراهیم شعبی . . . و پس از این مقدمات بازهم درود دیگری ست (: لا اله الا الله عدد اللیالی).

آغاز : حمدله. حضرت جبرئیل(ع) گفت بر آن بنده که از امتان حضرت محمد(ص) این درود را بخواند یا باخود دارد.

6824 ۲۸۵۷ : نستعلیق خوش، با تاریخ ۱۲۸۹ هـ.ق. در پایان مجموعه، ش ۲ مجموعه (ص ۲۱۶-۴۰۱). عنوان و نشان شنگرف.

2803

صحیفهٔ کاملهٔ سجادیه : ترجمه . . .

متن از حضرت سجاد(ع). ترجمهٔ زیر نویس از ناشناس. (ن.ک. ذریعه ۱۳ : ۳۴۵ تا ۳۵۹ (شروح صحیفهٔ سجادیه).

6825 ۱۴۲۰ : متن ثلث خوش، زیر نویس نستعلیق خوش، محمد سعید بن حاجی محمد قلی، ۸ رجب ۱۰۸۲ هـ.ق. آغاز: حد ثنا السید . . . روایت کرد ما را سید بزرگوار ستارهٔ دین جمال بزرگی . . .، با سر لوح زرین آسیب دیده، جدولبندی ۷ راه، محشی نیز به فارسی، ۵۷۸ ص.

6826 ۳٤٤ : ثلث خوش در متن و نستعلیق خوش در ترجمهٔ زیر نویس ، سدهٔ ۱۱ھ.ق. آغاز: حد ثنا السید . . . روایت کرد ما را سید بزرگ ستارهٔ دین ، جمال بزرگی . . . ، با سر لوح زرین بسیار خوب ، جدولبندی ۸ را و کمند ۳ راه به زر و رنگها ، نسخهٔ هنری ، ٥٥٤ ص ، (تسبیحی ۲ : ۲۹۷-۲۹۹).

6827 ٥٥٤ : نستعلیق تحریر آمیز ، سدهٔ ۱۲ھ.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز: و آخر رفع و تنوین و اعتبار و صمت . . . ، متن نسخ مشکی زیر خط شنگرف ، ٦۷۰ ص.

2804

علم الدعوات : مفتاح الاسرار

در چهار باب: باب یکم در دعوات اسماء اعظم ، سه فصل : ۱- فصل و شرف این علم ، ۲- شرایط آن ، ۳- اشغال. دوم در دعوات اسماء حسنی ، سه فصل ، سوم در دعوات کلام الله ، چهارم در دعاها و نمازها.

آغاز: الحمد لولیه و صلوات علی نبیه محمد و آله و صحبه. بدان ای عزیز ، چند باب اسرار باریتعالی.

6828 ٤۹۰۷ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ھ. ش ۲ مجموعه (ص ۳۱-٦۲) ، در سر آغاز به «مفتاح الاسرار» و در دیباچه به نام «علم الدعوات» نامیده شده است.

2805

عمل الشهور

از **محمد باقر** بن میر محمد حسین **حسینی**، به سال ۱۱۳۰ھ./۱۷۱۸م. در یک مقدمه و دوازده باب و خاتمه ای ، به نام «عمل الشهور» نگاشته است : مقدمه در پنج فصل . باب یکم در عمل ماه رمضان ، هفت فصل ، باب دوم در عمل ماه شوال ، سه فصل . . . باب دوازدهم در عمل شعبان ، سه فصل. خاتمه در پنج فصل. فهرست بابها و فصلها در آغاز کتاب آمده است.

آغاز: حمدی فزون از احساس قسطاس حواس، و شکر بیرون از مقیاس قیاس جن و اناس . . . اما بعد، الواثق بالله الغنی ابن میر محمد حسین، محمد باقر.

6829 ۷۸۲۹ : نسخ معرب و نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲ ه.ق. عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده، ۵۸ ص.

2806

فاتح الدعاء فی شرح سامع الدعوات

از محمد **عبدالشکور**، که میگوید پیش از این رساله ای در ترجمه ی «اذان و اقامت و صلات» به فارسی نگاشته بودم. اینک در شرح دعای سامع الدعوات منسوب به حضرت علی ع. به خواهش دوستان که گفته بودند بسا مردان به قرائت آن مشغول اند و از فهم معانی آن محروم، به زبان فارسی در آوردم. و میگوید در ترجمه ی آن از فرهنگنامه ها بهره برده و به تجزیه و ترکیب و عربیت واژه ها کاری نداشته است. (ن. ک. ترجمهٔ یا سامع الدعا، در همین بخش).

آغاز: حمد و ثنا و ستایش مر آن خالق ارض و سماوات را که مکون جمیع مکونات اوست . . .

6830 ۱۱۹ : نستعلیق پخته، ۲۶ رمضان ۱۲۸۱ ه.ق. آغاز برابر نمونه متن به شنگرف، نشانه ها به شنگرف، ۸۸ ص. (تسبیحی ۱ : ۳۲۶-۳۲۹).

0

فتح المبین : حصن الحصین، شرح

2807

فضایل نماز ها و اخلاقیات : جنت الفردوس

در دیباجه ۳۰ و در متن ۳۱ بابی ست. نام یکم کتاب بر حسب موضوع

استحباب شد. باب : ۱- فضیلت دوگانهٔ پیش از صبح ، ۲- فضیلت نماز چهار رکعتی خشنودی خصمان ، ۳- فضیلت نماز به روح خواجگان حسن و حسین(ع)، ٤- فضیلت نماز کفایت فریضه های فایت ، ٥- فضیلت نماز دو رکعتی بعد از شام ، ۱۰- فضیلت گفتن کلمهٔ تهلیل ، ۱٥- فضیلت دعای بعد از بامداد ، ۲۰- در عقوبت نوحه گران ، ۲۱- فضیلت صبر ، ۲۲. فضیلت اوقات ، ۲۳- فضیلت نیت . . . ، ۳۰- فضیلت روزهٔ ایام بیض ، ۳۱- فضیلت مسواک.

همان جنه الفردوس ، اخلاق ۲ : ۹۰۷ است.

6831 ۷۰۹۸ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص ۲۱۵-۲۸۹). آغاز در دیباچه پس از فهرست بابها افتاده : باب اول در فضلیت دوگانه ای که پیش از صبح است ، در جابر المجازات آورده است که حبیب بن ابی سفیان.

2808

فضایل نماز ها و ذکرها

نا شناخته. یکی نیستند.

6832 ۵۵۰۷ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز افتاده . . . انت التواب الرحیم. در آداب الابرار مذکور است . . . ، نامبوب ، عنوانها شنگرف ، انجام نیز افتاده ، ۲۸۰ ص.

6833 ۵۵۲۲ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز افتاده : که ما را به شما کاری نیست . . ، تنها عنوانی که در نسخه هست : فصل سیزدهم در بیان دعوت سیفی و دعای عزرائیلی ست ، نماز های رفع حاجت و ذکر هایی برای رفع نیاز های دنیوی و دفع زیانها ، ذکر عروس که به خانه آرند ، ذکر صلات عاشقین که نیت بر این نوع کنند ، ذکر برای ماه ها و روز های خاص ، عنوانها شنگرف ، ۱۰۰ ص.

6834 ۶۰۹۸ : نستعلیق خوانا ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز افتاده : درد چشم باشد این دعا را سه بار تکرار کند . . . فضایل نماز ها ، ذکر هایی برای ماه ها ، اوقات شریفه ، و رفع نیاز های زندگی ، نامبوب ، عنوانها شنگرف ، ۳۲ ص.

2809
فضیلت ماه رمضان

دو رسالهٔ شناخته. یکی نیستند.

6835 ۲۲۵ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۱ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۴۲-۴۴).
آغاز: الله اکبر ، الله اکبر ، لا اله الا الله و الله اکبر ، الله اکبر والله الحمد الله اکبر ، کبیراً.(ف. تسبیحی ۱ : ۴۸۵-۴۹۰).

6836 ۳۵۳۴ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۸۳-۱۵۲)؛
آغاز و انجام افتاده ، دعا ها نماز و های روز و شب قدر، نشان شنگرف.

2810
کتاب دعا

از **نور الله بن شریف حسینی** ، که در دیباجه میگوید این دوازده ، قطعه جواهر را از کتبهای معتبر ، به خواهش عزیزان بیرون کشیدم. دعاهایی ست با دیدی شمعی.

آغاز : سپاس بیقیاس اخلاص اساس عزیزانست ، عزه شانه ، که از کمال لطف.

6837 ۵۳۰۹ : نستعلیق پخته و دعا ها نسخ معرب ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق.
آغاز برابر نمونه.

2811
کشف الاسماء فی شرح الاسماء

در شرح اسماء الحسنی ، در یک مقدمه و مقاله و خاتمه ای : مقدمه در چهار فصل و مقاله در شرح نودونه نام و خواص هر یک.

6838 ۶۴۴۰ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲ه.ق. آغاز در دیباجه افتاده. تعداد آن در وظیفه اوراد شام و بامداد . . . و این را کشف اسماء فی شرح الاسما . . . عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۱۲۲ ص.

2812

گلدستهٔ سید المرسلین: المستغاث فی شرح درود المستغاث

از **محمد سعدالدین** بن احمد غلام محمد، در دیباچه میگوید ترتیب این درود از پیر دستگیر شیخ شمس الدین است، ولی من از خداوند منشی آنرا خواستم، و در خواب دیدم که از حضرت امام جعفر صادق ع است. (ن. ک. درود مستغاث، در همین بخش).

آغاز: همهٔ ستایش و شکر مر خداوند بیچون را که متصف بجمیع صفات کمالات در ملک و ملکوت و ظاهر . . . اما بعد، میگوید مسکین محمد سعد الدین.

6839 ۲۹۲۸: نستعلیق پخته، دوشنبه ۱۴ ج ۱/۱۳۰۷ ه.ق. با ماده تاریخی از اتمام کار که گویا تاریخ نگارش باشد به همان تاریخ ۱۳۰۷ و اینکه نام کتاب گلدستهٔ سید المرسلین است. ش ۱ مجموعه (ص ۴-۱۵۸).

2813

مخزن الدعوه

از **سراج الدین برهانپوری**، مرید حضرت اسماعیل بن محمود سندهی شطاری قادری حمدی، مسیح الزمان، پس از مرگ مراد خود، در سفرهایی که به کشمیر و پنجاب داشته، ضخامت و سنگینی کتابهای اوراد و اذکاری که نام آنها را می برد، او را به این اندیشه انداخت که از آنها مجموعه‌ای سازد که حمل آن در سفر ها آسان باشد، از این روی این کتاب را گرد آورده «مخزن الدعوه» نام نهاده است. و در هر کجا از این کتاب که لفظ «بندگی حضرت شیخ» بود منظور شیخ محمد غوث عطاری قدس سره است (دیباچه). برای شیخ محمد غوث شطاری (م ۹۷۰/۱۵۶۲م.) ن. ک. علمای هند ۲۰۶ وی جز محمد غوث لاهوری (م ۱۱۴۲ه/۱۷۲۹م) (خزینة الاصفیا ۱ : ۲۰۰) می باشد.

در هشت باب و هر باب در چند فصل، باب ۱- در اذان و استنجا و وضو و غسل، و مقدار آب و آداب آنها، ۲- استخاره و فال، ۳- دعوت اسماء حسنی و

عمل و فق اعداد ، و سحر ، ٤ـ اسماء اصول و بعضی ادعیه غیر زبان عرب ، ٥ـ اذ کارناسوتی و ملکوتی و جبروتی و لاهوتی ، اشغال و مراقبات ، ۷ـ بیعت و کلاه و خرقه و اوصاف پیر و مرید.

آغاز : حمد بلاغایت و شکر بلانهایت ، سزای مجیب الدعواتی که دلهای . . .

6840 ۲٤۹۳ : نستعلیق پخته شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۳ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲٤۳ ص.

2814

مزرع الحسنات : شرح دلایل الخیرات

متن «دلایل الخیرات و شوارق الانوار فی ذکر الصلواة علی نبی المختار» از جزولی ، ابو عبدالله محمد بن سلیمان که بارها چاپ شده است ، شرح از **محمد فاضل** بن محمد عارف سعیدی **دهلوی.** نیز چاپ شده است (مشار ٤ : ٤۷۲٥ ـ کشف الظنون ۱ : ۷٥۹ دلایل الخیرات).

آغاز : حمد و ثنای گوناگون و سپاس و ستایش از حد افزون . . .

6841 ۷۳٦۲ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱-۱۲ هـ.ق. آغاز در دیباچه افتاده : به جناب واجب التعظیم آل و اصحاب . . . ، عنوان و نشان و متن شنگرف ، جدولبندی ۹ راه ، پیرامون ، ۳۰۰ ص.

6842 ۳۳۲٦ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱-۱۲ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، جدولبندی ۳ راه ٥٤۲ ص. سپس مثنوی مورخ ۱٦ ج ۲/۱۲٤٦ هـ. و پراکنده هایی ، ٥٤۸ ص.

6843 ۱۹۸٤ : نستعلیق ، ۱۹ ج ۲/سدهٔ ۱۲ هـ.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، متن زیر خط شنگرف ، ۳۷٤ ص.

6844 ٤۲٥۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۸۲- ٤٤٤) ، آغاز برابر نمونه.

6845 ۷٤۲۸ : نستعلیق خام، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. (ص ۱۸-٤۰۳) ، آغاز برابر نمونه ، و پیش ازان «شرح قصیدهٔ برده» عربی (ص ۲-۱٦).

6846 ۱۰۲۱ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. آغاز برابر نمونه ، متن زیر خط ، شنگرف ، ۳۲۴ ص.

6847 ۶۲۶۱ : نستعلیق پخته ، علی اصغر محب علی ، ۱۲۵۸ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، و پیش از آن ۲۲ صفحه اسناد دلایل الخیرات است ، ۵۳۲ ص.

6848 ۴۳۴۹ : نستعلیق خام ، سدهٔ ۱۳ه.ق. آغاز و انجام افتاده ، آغاز : همت اهل بصیرت . . . ، متن زیر خط مشکی ، ۴۷۶ ص.

2815

مسبعات عشره

وردهای ست ، هفت ، هفت. وردها به عربی و گزارش و آداب خواندن به فارسی ست.

آغاز : بسمله. ترتیب خواندن مسبعات عشره بدین طریق است که اول یا عزیز یا جبار چهل و یکبار.

6849 ۲۷۰ : ثلث خوش، محمد دین ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. ش ۳ مجموعه (ص ۲۰۲-۲۰۷).

0

مطالع الطالبین

در بخش عرفان : ۸۰۲ گذشت.

2816

مقباس المصابیح

از ملا محمد باقر مجلسی دوم (م۱۱۱۰ه./۱۶۹۹م.) که یاد او در «زاد المعاد: ۲۳۸۴» گذشت. بنام شاه سلیمان صفوی ، در ده باب ، در دعاها

و نماز های عمر واجب و تعقیبات نمازها.

آغاز: الحمد لله الذی جعل الصلاه للمؤمنین معراجا . . . اما بعد، حامهٔ تقصیر آثار . . .

(ن. ک. دریعه ۲۲ : ۱۷ - مشار ٤ : ٤٨٨١ که پنج چاپ آن را نشان داده است).

6850 ٤٤١٩ : نستعلیق و نسخ پخته، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. آغاز: تمدس من تمجد بالعظمه و الجلال . . . اما بعد، این رساله نقلی ست با مصدر از کتاب مقباس المصابیح ملا محمد باقر مجلسی، بلا زیاده ولا نقصان . . . حسب الفرموده . . . ملک محمد خان . . ، همان کتاب است با دیباجه ای بنام ملک محمد خان، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۲ راه، آشفته صحافی شده، ٤٥٠ ص.

6851 ۷۵۹۳ : نسخ و نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ هـ. ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، موریانه زده و بازسازی شده، انجام افتاده، ۲۵۰ ص ؟.

2817

هزار و یک نام

نخست سند هزار و یک نام است، سپس نامها ده ـ ده آورده شده اند که هر ده نام یک خاصیت ویژه ای دارند: ده نام جهت گشایش کارها، ده نام برای نصرت یافتن، ده نام جهت عزت یافتن . . .

آغاز: حضرت ابن عباس (رض) روایت می کند از سید المرسلین امام المتقین محمد رسول الله (ص) که در مسجد کوفه نشسته بود، جبرائیل (ع) با هفتاد هزار فرشته آمد و گفت یا محمد خدا سلام می رساند . . .

6852 ۷۲۲۷ : نستعلیق و نسخ زیبا، حافظ نور محمد، ۱۰٤۹ هـ.ق. در یک کتاب دعا (ص ۲۱۲-۲۲۸) عنوانهای: ده نام فتح کارها، ده نام نصرت یافتن، ده نام کمان کشیدن، تیر انداختن، درد چشم، درد کمر، معده . . .، عنوان و نشان شنگرف.

6853 ۳۷٦٤ : نسخ و نستعلیق، ۱۳۳٤ هـ.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۱-۸) آغاز برابر نمونه، جدولبندی ۵ راه و کمند ۲ راه، عنوان و نشان شنگرف، نسخهٔ هنری.

بخش سی و هفتم

مستدرک

با این مجلد ، معرفی نسخه های خطی فارسی نگهداری شده ، در کتابخانهٔ گنج بخش پایان می یابد. فهرست کتابهای عربی ، ماشین شده و آمادهٔ چاپ است. زبانهای محلی پاکستان را با همکاری آقای سید عارف نوشاهی آماده کرده ام. که آن نیز آمادهٔ چاپ است.

در زیر نسخه هایی آورده می شود ، که از قلم افتاده، و یا در جریان چاپ فهرست، خریداری شده است.

این بخش را به ترتیب الفبایی و نه موضوعی تهیه و عرضه می دارم.

احمد منزوی - بهن ماه ۱۳۶۰

2818

اجتهاد و تقلید

به فتوای حاجی آقا سید محمد دام ظله که بایستی سید محمد مجاهد یزدی باشد. (ن. ک. رسایل سید محمد : ۲۲۳.۰) دربارهٔ مجتهد و مقلد و شرایط آنها، با دیدی شیعی دوازده امامی.

آغاز : حمد له. اما بعد، نظر به فتوای صاحبی جناب آقای سید محمد دام ظله، باید که انسان یا مجتهد باشد یا مقلد، سوای این.

6854 ۶۷۹۶ : نستعلیق، با تاریخ ۱۲۴۲هـ.ق. در مجموعه، ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۱)، عنوان و نشان شنگرف.

0

اخلاق دینی

ناشناخته. و از اینگونه است ۲ : ۸۸۱ تا ۸۸۴ همین فهرست.

6855 ۶۱۴۴ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۱هـ.ق. آغاز افتاده : در رکعت آید و سبب حرکت... باعنوانهای فصل. و بدنبال هر فصل بدون فاصله حدیثی آورده شده است. نخستین عنوان. فصل‌سیوم عن النبی‌اله قال فضیلت علی الانبیاء . . . آخرین عنوان : فصل چهل و هشتم. روی عن رسول الله (ص) انه قال من جمع ست خصایل فقد جمع خیرالدنیا و الاخره . . . ، موریانه بشدت آسیب رسانده، ۴۶۸ ص.

6856 ۷۵۹۰ : نسخ پخته ، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. آغاز و انجام افتاده. آغاز : از عیبهای او حیض و حیض . . . عنوان شنگرف ، متن زیر خط شنگرفی (ص ۳ - ۲۷۱ - ۲) یک کتاب بزرگ است ، موریانه زده.

با عنوانهای باب و فصل : باب الوعد ، چند فصل ، باب المزاح ، چند فصل. باب المفاخره والعصبیه ، چند فصل ، باب البر و الصدقه . . . و برای نشانی از همین جا ، ص ۲۲۳ : باب البر و الصدقه. بر بکسر باء ، بمعنی احسان و نیکی آید ، و مراد اینجا نیکی کردن به والدین است ، و ضد آن عقوق است ، و صله در لغت به معنی پیوستن و پیوند کردن. و مراد اینجا انعام و احسان به قارب . . .

2819

اصول ابراهیم شاهی

از شهاب عمر دولت آبادی ، قاضی شهاب الدین احمد بن شمس الدین (م ۲۶ رجب ۸۴۹ هـ./۱۴۴۵ م.) بنام ابراهیم شاه شرقی والی جونپور نگاشته ، و نام اصول ابراهیم شاهی خوانده است.

در اصطلاحات علم اصول فقه ، و امهات احکام ، بر وجه اتمان ، تشریح اختیار کرده تا کافهٔ مسلمانان بد و نفع گیرند. (دیباچه) . با عنوانهای فصل و سربندهای سئوال و جواب : اصول فقه چهار است : کتاب ، سنه ، اجماع و قیاس. فصل میان اهل اصول فقه . . . فصل در امر و نهی ، فصل معانی خاص و حقیقت ، فصل بدانکه خبر پیغمبر (ص) جامع است ، بیان بر پنج نوع است ، فصل اجماع اتفاق اهل عصر است ، خاتمه در احکامی که به ادلهٔ مذکوره ثابت می شود.

برای دولت آبادی و نگاشته هایش. ن. ک. علمای هند : ۸۸ - همین فهرست : ۷ ، ۶۳۸ ، ۱۶۸۶ ، ۳ ، ۱۷ ، ۱۹۰۶.

آغاز : حمدی که اصول محکمهٔ اصول آن به احکام انعام ایزدی استحکام گیرد . . . اما بعد ، میگوید اضعف بندگان پروردگار . . .

6857 ۸۰۱۰ : نستعلیق پخته ، عبدالکریم ، سه شنبه ۲۵ ذیحجه ۱۰ محمد شاه (۱۱۴۱ هـ.ق.؟) آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان شنگرف ، ۴۲ ص. در فروردین ۱۳۵۷ خریداری شده است.

2820

اصول حدیث : رساله در . . .

متن «عجالهٔ نافعه» از شاه عبدالعزیز دهلوی، (ن. ک. همین فهرس). آنگاه کسی به نام عبدالله آنرا گزیده است. در دیباچه میگوید چون نسخه های آن کمیاب بود ، بعلت فرصت کم آنرا ملخص کردم.

آغاز : الحمد لله وحده والصلاه والسلام علی من لا نبی بعده . . . مخفی نماند که علم حدیث اشرف علوم است و سند جمیع علوم دینی و علم تفسیر . . .

6858 ۸۵۵ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۱۲۶- ۱۲۹) ، جدولبندی ۳ خطی ، عنوان و نشان شنگرف.

2821

الفیهٔ معظم شاهی

از **حافظ مراد.** به نام شاه عالم پادشاه یکم (۱۱۱۹ - ۱۱۲۴ه/۱۷۰۷- ۱۷۱۳م.) فرزند اورنگ زیب که نامش محمد معظم شاه بود : شاه شاهان ، شاه عالم پادشاه - آفتاب سلطنت گیتی پناه. و جای دیگر : اساس شرع احمد باد قائم - به تایید معظم شاه دایم. [دیباچه]. نام کتاب و نگارنده و شاه نگونهٔ پیشگفته در دیباچه آمده است ولی تاریخ نگارش بدست نیامد ، شاید در بخش افتادهٔ دیباچه بوده است.

هزار حدیث نبوی است ، با ترجمه و گزارش آنها به نثر آمیخته به نظم. در صد «عشره» و هر عشره در ده حدیث. در دیباچه علامتهای اختصاری بکار رفته در متن آورده شده است.

6859 ۲۱۷۲ : نسخ و نستعلیق پختهٔ اردو ، محمد کریم بن بهرداد ، ج ۱/ ۱۲۲۷ه.ق. بفرمودهٔ حاج الحرمین حاجی عنایت الله ، مجدول به رنگها، عنوان و نشان شنگرف ، با فهرست مطالب در آغاز (ص ۲-۳۶) ، صفحهٔ اول آسیب دیده ، آغاز : عشر اول . . . الله. ج. من تمسک بسنتی ، ۵۶۶ ص. اندازه رحلی.

2822

اوتاد الحديد لمنكر الاجتهاد والتقليد : چهار میخ

از افضل الدین محمد لطف الله [دیباچه]. در پایان تاریخ نگارش جمعه غرهٔ رمضان ۱۲۶۱ھ (۱۸۴۵م) و نام کتاب «اوتاد ...» ملقب به «چهار میخ» آمده است. (ن.ک. لمعات الثقلین، در همین عکس).

در دیباچه از «افضل رسول معروف به عبدالحق تابع اقوال ابن حزم» بدگویی می کند. که شاگردان بیشتر عامی خود را واداشته چهار استفتاء از مدراس بپارس کنند..، در اصرار آنان این کتاب را بنام اوتاد ...» نگاشتم.

در این اجتهاد و تقلید، با دید اهل سنت، در یک «مقدمه» و چهار «وتد» و یک «خاتمه»: مقدمه در اصول چهارگانه: کتاب، سنت، اجماع و قیاس. و چهار وتد هر یک در پاسخ یک استفتاء. خاتمه در احوال مجتهدان اربعهٔ مذاهب چهارگانهٔ اهل سنت : استفتای یکم پرسشی ست از اینکه تقلید و اجتهاد در شرع چیست، مجتهد کیست، مقلد کرا گویند؟، دوم صلابت در مذهب چیست، تعصب و غلو کدام جایز و کدام حرام است، برتری مذهبی بر دیگری، عمل به احکام آنها؟، سوم دربارهٔ گفتهٔ برخی از همعصران که میگویند تقلید و اجتهاد هر دو مشروع است، چهارم دربارهٔ گفتهٔ برخی از همرور گاران که اجتهاد کسی و تقلید از احدی جز پیامبر (ص) روا نیست.

آغاز : شکر حق ملهم صدق و سداد - آنکه بفرمود بی اجتهاد ... اما بعد، بر ارباب صدق و سداد مخفی و محتجب مباد که.

6860 ۸۰۷۱ : نستعلیق زیر شکسته آمیز، بدر الدین بن شیخ نور احمد بن محمد حسن، ۱۶ ذلحجه ۱۲۷۷ھ. آغاز برابر نمونه، ش ۱ مجموعه (ص ۱-۱۴۳)، عنوانها شنگرف، همراه «لمعات الثقلین» که گویا از همویست. در ابان ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

6861 ۸۰۸۹ : نستعلیق تحریر پخته، سدهٔ ۱۳-۱۴ھ.ق. گویا همان نویسندهٔ مجموعهٔ شمارهٔ ۸۰۸۸ این کتابخانه که مؤرخ ۱۳۱۰ھ.ق. است، آغاز برابر نمونه، (ص ۱-۲۱۶). سپس «کتابنامه» ای ست به فارسی از کتابهای اهل سنت، مناسب بخش پایان این کتاب، ۲۱۶ ص. در ابان ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

2823

بابریه

از **خواجکی کاسانی ، احمد.** که مجموعه رساله هایش در ص ۶۶۲ تا ۶۷۳ نشان داده شده است. شرح رباعیات عبیدالله خان ازبک نیست؛ بلکه رساله ایست عرفانی که در ضمن از سروده های خان بهره گرفته است. (ن. ک. ۶۷۲).

6862 ۱۴۰۱ : نستعلیق پخته ، محمد امین بن خلیفه حاجی قربان ، محرم ۱۲۸۰ه.ق. ص ۲۶ و ۲۷ مجموعه رسایل او (ص ۸۸۰-۹۱۶-۹۲۷). با دو سر آغاز ، که دو رساله را می نماید.

2824

البحر المواج والسراج الوهاج

از قاضی **شهاب الدین دولت آبادی** (همانکه در ۱ : ۷ نشان داده شده است).

6863 ۱-۵۵ : نسخ و ثلث ، سدهٔ ۹ ه. آغاز فرسوده ، عنوان و نشان شنگرف ، ۷۳۳ ص.

6864 ۵۸۶۷ : نسخ ثلث نمای ترکستانی ، سدهٔ ۱۰ه. همانکه در ۱ : ۳ ردیف 148 زیر عنوان تفسیر ناشناخته معرفی شده است.

6865 ۲۶۹۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه. همانکه در ۱ : ۳۹ ردیف 150 زیر عنوان تفسیر ناشناخته معرفی شده است.

2825

بستان المحدثین

از **شاه عبدالعزیز دهلوی**، علام حلم (که تاریخ زایش او را نشان می دهد) فهرست مولفات حدیث است «که غالباً در رسایل از آنها نقل می آرند ، و بالتبع برخی از احوال مصنفین آنها . . . سطور اول ذکر متون است ، و گاهی ذکر بعضی شروح مشهوره». (دیباچه). به ترتیب تاریخی از «موطاء» امام مالک تا «المصابیح» بغوی.

آغاز: الحمدلله حق حمده و الصلاة و السلام الاتمان علی محمد . . . اما بعد ، این رساله ای ست مسمی به بستان المحدثین. که مقصود اصلی در آن ذکر کتب حدیث است.

(ن. ک. تذکرهٔ علمای هند : ۱۲۲ زندگینامه ـ مشار ۱ : ۷٦٤ که دو چاپ آنرا نشانی داده است ـ «عجالهٔ نافعه» از همو ، در همین بخش از فهرست).

6866 ۸۵۵ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۳ ه.ق. آغاز برابر نمونه، جدول‌بندی ۳ خطی ، ۱۳۲ ص. (ف. تسبیحی ۳ : ٤۸-۵۰)

2826

بوارق المحمدیه لرجم الشیاطین النجدیه

از مولوی **فضل رسول شاه بدایونی** قادری عثمانی (کشته ۱۲۸۹ ه‍/۳/۱۸۷ م.). در رد وهابیان ، با دید اهل سنت. نخست به تاریخ جنبش آنان علیه عثمانیان و توطئه ها و پلیدیهای ایشان می پردازد : چپاول حرم و قتل عام مردمان ، مردمان مکه و مدینه، یورش به بین النهرین، چپاول و ویرانگری در کربلا و جز آنها ، سپس یک «مقدمه» و دو «باب» : مقدمه در کیفیت حدوث و شیوع مذهب نجدیه ، تمایز نبوت و ولایت. باب ۱ـ در عقاید نجدیه، ۲ـ مکاید نجدیه.

گذشته از برخورد عقیدتها ، نکته های تاریخی بسیاری را در بردارد ، و نیز گسترش وهابیگری و اهل حدیث را در شبه قاره نشان می دهد.

آغاز: بسمه سبحانه. و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله واصحابه اجمعین. اما بعد ، این رساله ای ست در شرح حال نجدیه و بیان اصول و فروع مذهب ایشان.

(ن. ک. مشار ۱ : ۷۹۰ «بوارق المحمدیه لرجم الشیاطین النجدیه ، ملقب به «سوط الرحمان علی قرن الشیطان» ـ مشار ، مؤلفان ٤ : ۸٤۷ که چهار اثر چاپی نگارنده را نشان داده است : البوارق (همین کتاب)، احقاق الحق و ابطال الباطل ، تصحیح المسایل ، فیوض ارواح قدس ابن یکی در تصوف.

6867 ۲۹٦۰ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ ه. آغاز در دیباجه افتاده ، نوزده سال و خلع و قتل و از دست سلطان مصطفی ، (ص ٤۰۱ ـ ۲).

6868 ۸۰۸۸ : نستعلیق تحریر آمیز، ۵ ع/۱۳۱۰هـ. آغاز برابر نمونه، (ص ۱-۱۷٦)، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی کبود. در ابان ماه ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

2827

بهار خیزان : رقعات بشارتعلی

از شیخ **بشارتعلی** قریشی صدیقی ساکن حضرت گنجوره. (ن.ک. همین فهرست ۳ : ۱۲۱۳ و ۱۸۹٤).

6869 ۳۲۸۸ : نستعلیق شکسته آمیز، با تاریخ ۱۲٤٤هـ در مجموعه، (ص ۱۰٤-۲۰۲). همانکه در ۳ : ۱۲۱۳ به ردیف 3125 زیر عنوان «مشتاب ناشناخته» آمده است.

0

تحفة المؤمنین

از **محمد مؤمن تنکابنی**. همانکه در (۱: ۲٦۱) نشان داده شده است.

6870 ۸۰۹۱ : نستعلیق شکسته آمیز پخته، کریم بخش نقوی حیدری، متوطن سادات سدوا، پر کنه همگام (ص ۳۵)، سدهٔ ۱۲-۱۳هـ. جلد ۲ است و از «تشخص» ٤ آغاز می شود : تشخیص رابع در مداوای سموم، مشتمل بر پنج فصل. فصل اول در تدبیر تاثیر سموم . . . ، در پایان «کیمیا» (ص ۳۹۷-٤۳۹)، ٤۳۹ ص. خرید تازه.

2828

ترداد الملحدین

از **عبدالله بختیار، المعروف به فقیر المرید** [دیباجه]. نگارندهٔ «حصول العقاید» (ن.ک. پس از این). در رد شیعیان. در آن از برخورد خود با دلاور نامی شیعی و حسنخان و فتح خان و سید تاج الدین اهل سنت یاد می کند که از مبانی اهل سنت نا آگاهند.

آغاز: حمد مر خدای را که قبضهٔ حیات جمیع مخلوقات بید اوست، و شکر مر رزاق را . . . اما بعد حمد و صلات میگوید . . .

6871 ۲۰۱٤ : نستعلیق خام، سدهٔ ۱۳ ه. (گ ۱۱۸ ر - ۱۲۳ ر)، ناتمام. بدنبال «حصول العقاید» از همو.

2829

تفسیر ناشناخته

از کسی که خودش حافظ قرآن بوده و نخست شاگرد و مرید شاه عبدالرسول قادری بوده است. چون پدر مفسر و شاه عبدالرسول پس از یورش نادر به دهلی (۱۱۵۲ ه/۱۷۳۹ م) در می گذرند، نگارنده به شاهجهان آباد آمده، و از علام نبی قادری تحصیل علوم ظاهری و باطنی می کند. و این تفسیر هیجده - همین نگارش اوست (ص ٦۷-٦۸).

تفسیری ست نه کوتاه و نه بلند، با سرنبند های «قوله، رسم، ترجمه، تفسیر» با سرنبند«قوله» آیتی آورده می شود، سپس تجوید آن، آنگاه «رسم» که رسم الخط را می گوید، پس از آن «ترجمه» و در پایان «تفسیر» آورده می شود - و برخی موارد «رسم» را ندارد.

6872 ۲٦۳۸ : ثلث و نستعلیق خوش، سدهٔ ۱۲ ه. آغاز: سورهٔ بنی اسرائیل. مکیه. مائه واحدی عشر رکوعاً. سبحان الذی اسرا بعبده . . . من آیاتنا . اول اثبات بسمله. اول اثبات بسمله و حفص را هشت وجه با قصر قالون خواند، و بعد هر . . .، ٤٤٤ ص.

6873 ۸۰۷۰ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ ه. جلد ۲ آغاز کمی افتاده: ولی با قصر ابن کثیر بعده . . .، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه و کمند لاژورد. در مهر ماه ۱۳۵۷ خ خریداری شده است. برای نشانی: سورة الانبیاء. مکیه. مائه و اثنی عشر آیه و سبعه رکوعا. بسمله. اقترب للناس حسابهم و هم فی غفله معرضون. اول برای قالون و عاصم. با بسمله وجه وقف الکل با طول یای الرحیم و واو معرضون و سکون میم و نون خواند.

2830

تیسیر القاری فی شرح صحیح البخاری :

متن «صحیح بخاری» از ابو عبدالله محمد بن اسماعیل (م ۲۵۶ ه‍./۸۷۰م.).
ترجمه و شرح از نور الحق ترک شاهجهان آبادی (م ۱۰۷۳ ه‍./۲-۱۶۶۳م.).
فرزند شیخ عبدالحق دهلوی، به اشارت پدر خود «به رنگ شرحی که بر کتاب مشکاة المصابیح نوشته شده» بنام تیسیر القاری فی شرح صحیح البخاری» بنام اورنگ زیب (۱۰۶۸-۱۱۱۸ ه‍.ق.) نگاشته است. و پس از آغاز زندگینامهٔ نگارندهٔ متن را آورده است.

آغاز : بسم الله و الحمدلله و الصلاه و السلام علی رسول الله . . . اما بعد، این صحیفهٔ کرامت و نمیقهٔ شرافت . . .

(ن. ک. تذکرهٔ علمای هند : ۲۴۶ زندگینامه).

6874 ۳۷۱۰ : نستعلیق پخته تحریر آمیز، سدهٔ ۱۲ ه‍.ق. آغاز برابر نمونه، عنوان و نشان شنگرف، جدولبندی ۳ راه و کمند به لاژورد و شنگرف، انجام افتاده، ۷۱۹ ص. اندازه رحلی.

2831

جنگ

گزیده هایی ست نامبوب، بیشتر به فارسی و برخی به عربی. بیشتر به نثر و برخی به نظم. دربارهٔ قیافت شناسی، پند و اندرز، حدیث، خواص برخی از خوراکیها، آداب، عقود انامل بسیار کوتاه، فراقنامه به نثر، تحقیق در جن و اجنه، قصهٔ اسکندر به نقل از روضة الصفا، دربارهٔ امام مهدی نه با دیدی شیعی، علم و علما، کنوز الرموز، کیمیا و جز آنها.

6875 ۸۰۹۳ : نستعلیق خوانا، میر حسین خوارزمی، ۱۲۰۳ ه‍. همهٔ مجموعه به یک خامه، راسته و چلیپا، جدولبندی ۳ راه، کمند ۱ راه. در ابان ۱۳۵۷ خ خریداری شده است، ۱۴۰ ص.

2832

حاشیهٔ مقدمة الصلاة

متن از شرف بخارایی (هانکه در ۳ : ۱۸۳۳-۱۸۳۸ نشان داده شده است) شرح از ناشناس ، که در دیباچه از خود نام نبرده است و میگوید یک مقدمه در ایمان و یک خاتمه در بیان کیفیت و اوقات نماز و نماز جنایز بر آن افزدوم. نگارنده از کار خود به «حاشیه» نام برده ولی شرح است نه حاشیه.

آغاز : سپاس و ستایش فراوان بعدد ستاره های آسمان و قطره های باران و و برگ درختان.

6876 ۵٦۹۷ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. ش ۱ مجموعه (ص ۲-۱۳۲).

2833

حدیث : مجموعه احادیث

ناشناخته. فارسی روان و کهن خراسانی ست ، و دابستی جامع حدیثهایی از چند متن معتبر باشد - با عنوانهای فصل. و در هر فصلی گروهی از حدیثها را می آورد که به لفظ خاصی آغاز می گردند. مانند : ان ، انی ، انه ، انها ، انکم ، ادا ، ما . . . و میرسد به نشس و نعم. پیش از ذکر هر حدیث یکی از نشانیهای «خ ، م ، ق ، ص ، را بکار میبرد ، و پس از ذکر حدیث برخی از واژه های دشوار را معنی می کند ، آنگاه به دنبال مرسند «ترجمه» حدیث را ترجمهٔ مشروحی میکند ، و دنبال «شأن» شأن حدیث را نقل می کند.

برای نشانی از ص ۱٦۵ : فصل. در این فصل جمله احادیث که در اول ایشان انی خواهد گفت. چنانک میگوید : انی آخر الانبیاء ، و ان مسجدی آخر المساجد. انبیاء جمع نبی بر وزن فعیل بمعنی مفعول است . . .

6877 ۳٦۸ : نستعلیق و ثلث ، سدهٔ ۱۰-۱۱ ه.ق. آغاز و انجام افتاده : هیچ کس نتواند از جن و انس ، رسم الخط کهن (پ : ب ، چ : ج ، گ : ک) ، عنوان نشان شنگرف ، ۷۵ ص (تسبیحی ۲ : ۵٦۹-۵۷۱).

2834

حصول العقاید

از **عبدالله** بنَ شهباز بن داود، از قوم **بختیار**، المعروف به **فقیر المرید.** در دیباچهٔ آن که به زبان عربی ست می گوید: چون دیدم عوام هند «فقه اکبر» امام ابو حنیفه (ن.ک. تحفة العقاید: ٤٩٠) و «وصیتنامه» ی ایشان را در نمی یابند، آنرا به زبان فارسی شرح کردم، و به «حصول العقاید» نامیدم. همینجا تاریخ آغاز کار خود را ١٠٧٨هـ (١٦٦٧-٦م) یاد می کند. و در پایان تاریخ انجام را ١١٠٠هـ (١٦٨٩-٨م.) آورده است. و از هموست: تر داد الملحدین: ٢٤٠٣.

آغاز: الحمدلله الذی و هب لنا الایمان وسیله و عداً الی الجنان . . . اما بعد، فیقول العبد.

6878 ٢٠١٤: نستعلیق خام، سدهٔ ١٣هـ. (گ ١پ - ٨٨ ر)، سپس «ملحقات» (گ ٨٨ پ - ١٧١ پ) آنگاه «ترداد الملحدین» از همو.

2835

خلاصة العیش عالمشاهی

از **مظهر بن مظفر**، ملقب به **روشن الدوله رستم جنگ ظفر خان.** به سال ١١٧٧هـ/١٧٦٤م. به نام شاه عالم پادشاه دوم (١١٧٣-١٢٢١هـ) [اته: ٣٠٥١]. در دو «مطلب» و هر مطلب در بیست «باب» و سربندهای «ذکر»:

مطلب یکم در احوال مردان و آرایش و حسن معاشرت ایشان و درمانهایی برای ایشان، در ٢٠ باب: باب ١- مزاج و احوال عضو تناسلی، ٥- اوقات ممدوح و مذموم قربت، ١٠- حقنه ها و حمولات باهیه، سه ذکر، ١٥- مغلظات و مطولات، ٢٠- حبس نفس و به اختیار در آوردن خود. **مطلب دوم،** مختص زنان: مداوا، تزیین، تقویت، ذکر اسرار ایشان، در ٢٠ باب: باب ١- اوصاف زنان، ٥- صفات زیب مرد شاهد باز وزن شاهد به نظر هندیان، ١٠- ادویهٔ مفرده و مرکبهٔ باهیه، ١٥- مضیقات و خوشبو کننده ها و اذت

امرا که ایشان را به حد جنون کشد ، ۲۰- موجزی از علم سیمک و آن علم قیافیهٔ زن و مرد بود ، به مذهب هندوان. در باب سیزدهم دوازده حکایت هوس انگیز از زبان دوازده کنز می آورد.

آغاز: حمد بیقیاس و ستایش با سپاس آفریدگاری را سزد که خلقت انسان را.

(ن.ک. تاریخ پزشکی ایران و پاکستان: ۲۰۱ که نام نگارنده را مظهر مظفر آورده-تاریخ ادبیات پاکستان و هند (۵)۳: ۳٤٦ که نام او را حکیم مظفر گفته ، و صفحهٔ بعد (ص ۳٤۷) درمیان نگاشته های دربار آصفیهٔ دکن از «خلاصه العیش عالمشاهی» نگاشتهٔ علیخان عروس الدوله یاد شده که نباید درست باشد).

6879 ۸۰۹۹: نستعلیق پخته ، احمد کریم ، ۹ صفر ۱۲۵۹هـ/۱۱ مارچ ۱۸٤۳م. در مقام کمپ نیمچ ، در مکان منشی سید طالب علی صاحب. چند سطری از آغاز برای خطبهٔ کتاب سفید گذارده شده و نسخه بدون خطبه است ، عنوان و نشان سرخ ، اندازه رحلی ، ۱٤۵ ص. در ۱۳۵۷ ح خریداری شده است.

2836

خواص اغذیه واشربه واشیاء: اغذیه و ادویه

از **ابو المظفر محمد بن النضر** (!) **طبیب هروی** به آنچنانکه در نسخه گنج بخش آمده ، و یا **ابو المظفر بن المنتظر المتطبب الهروی** (نسخه ها ۱: ٤۷۳ «اغذیه و ادویه»).

در دیباجه می گوید «ارغوان (شاید: ارغون پسر اباقا پسر هلاکو، که در ٦۸۳هـ. به حکومت رسید) خلد الله ملکه» از من خواسته مختصری سازم در طبیعت و منفعت و مضرت طعامها و شرابها و بوییدنیها و لباسها و من این را از سخنان بقراط و جالینوس و محمد زکریا و دیگر حکما، در بیست و پنج «باب» ساختم.

باب ۱- در نان ها ، ۲- آب ها ، ۳- دانه ها ، ٤- گوشتها ، ۵- ماهی ها،

۶- اعضای حیوانات ، ۷- آشها ، ۸- کوماج (ترشی) ها ، ۹- لبنیات ، ۱۰- بیضه ها ، ۱۱- سبزیها ، ۱۲- در دیگ ابزار ها (ادویهٔ خوراکیها) ، ۱۳- میوه ها ، ۱۴- میوه های خشک ، ۱۵- شیرینیها ، ۱۶- حلوا ها ، ۱۷- شربتها ، ۱۸- شرابها ، ۱۹- روغن ها ، ۲۰- عطر ها ، ۲۱- معجون ها ، ۲۲- جامه ها و پوشیدنیها (جامهٔ زر دوری شده ، جامهٔ ابریشم ، کتان ، پنبه ، قز ، پشمین ، پوستین ، پوستین سنجاب . . .) ، ۲۳- هوا (فصول ، مناطق) ، ۲۴- ریاحین و گلها ، ۲۵- آداب طبخ.

آغاز : ستایش و سپاس خدای را جل جلاله ، که آفریدگار جهان و جهانیان . . . بعده ، حکم منبع پادشاه ربع مسکون.

(ن. ک. گنج بخش ۱ : ۲۱۷ «میوه ها و طعامها» که همین کتاب است، ولی نگارنده در دیباجه خواجه رشید الدین و طواط آمده است - نسخه ها ۱ : ۷۴۳ «اغذیه و ادویه» در بخش پزشکی ، از ابو المظفر بن المنتظر المتطبب الهروی).

6880 ۲۷۷۷ : نستعلیق ، با تاریخ ۴ محمد شاهی (۱۱۳۵ ه.؟) در مجموعه، (ص ۶۵-۶۶). آغاز : حمد له. صلاه. اما بعد. چنین گوید امین الدوله والدین خواجه رشید و طواط که چون حکم بلیغ پادشاه (برابر نمونه) در فهرست به نام «میوه ها و طعامها ، خاصیت» آمده (گنج ۱ : ۲۱۷).

6881 ۸۰۹۴ : نستعلیق پخته ، دین محمد ولد حافظ حامد ، ملتان پرگنه سودران ، با تاریخ ۱۲۹۹ ه. در مجموعه ، (ص ۲۰۳-۲۲۰). آغاز برابر نمونه ، در دیباجه از ابو المظفر محمد بن النصر طبیب هروی آمده که بدستور ارغوان ساخته.

2837

خیر الکتاب

از **خیر الدین** ، که نام خود و کتاب را در دیباجه آورده است : پدرم کرد اسم مرا خیر دین . . . تو هم نام خیر الکتابش بگو. که گویا درس نخوانده بوده است: که من هیچ دانی و ناخوانده ام - قلم رازوجدان دل رانده - ام. تاریخ سرودن را یاد نکرده است.

در ۲۲ «فصل» که فهرست آن به نظم در آغاز آورده شده است: یک اول فصل ز امراض سر . . . دوم فصل در حرز امراض ها . . . سوم فصل در درد چشم ای عزیز . . . تو ، در چار «ن فصل، ضیق نفس . . . به پنجم ز امراض تب ، لرزه تب . . . و آخرین فصل در زهر و گزیدگیهاست.

آغاز: بنام حکیمی که حکمت فزود ـ فمن اوتی الحکمة آنجا نمود. به حکمت شده امر خیر کثیر ـ از آن رو شده راغب و دلپذیر.

6882 ۴۱۲۸ : نسخ ، علام الدین ، چاشت ۱۳ شوال ۱۲۲۹ه.ق. (ص ٤-۱۵۲). عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف.

2838

دیوان غیاث الدین

غیاث الدین ، از مردم فیض آباد از توابع **بدخشان** (م پیرامون ۱۲۰۲ه/۱۷۸۸م) ، مرید شیخ غلام محمد معصوم سرهندی (م ۱۱۶۱ه/۱۷٤۸م). و او جز ۲۲ تنی ست که در فرهنگ سخنوران : ٤۲۲-٤۲٤ از آنان نام برده شده است. و از هموست : مثنوی غیاثی ۳ : ۱۷٦۳.

6883 ٤۱۱۷ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. همان نسخه که در ۳ : ۱٤٦۸ به ردیف 3921 زیر عنوان دیوان غیاثی ناشناخته آمده است. آقای پروفسور محمد اقبال مجددی این نسخه را شناسایی کرده اند.

2839

رقعات جامی

عبدالرحمان جامی (م۸۹۸ه/۱٤۹۲م.).(ن. ک.نسخه ها ۲:۱٤۲٦،۱٤۳۸-۱٤۳۸- ایوانف ، کرزن : ۱۲۹ ـ اته ، ۱۳۸۷ - ۱۳۸۹ ، ۲۱۲۰ ـ مشار ۱ : ۵٤۹ «انشای جامی» که نشانی چهار چاپ آنرا داده است و ۲٦۲٤ «رقعات جامی» که نشانی سه چاپ دیگر را اینجا داده است ـ صفا ٤ : ۵۰۷ که می گوید : نامه های او خطاب به ملک التجار که در هند بوده ، نامه هایی ست به محمود گاوان که یکی از القاب او ملک التجار بوده است).

6884 ٧٤٤٥ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲-۱۳ه.ق. (ص ۱۰۵-۱۷۰).
آغاز افتاده : سؤال کردند ، محققانه جواب گفت . . .

2840

ساقینامه

از **شاه شجاع الملک درانی** ، که یاد آورد «دیوان شجاع : ۱٤٥٤» گذشت. پیرامون ۱۱۲ بیت. **آغاز :** کجائی بیا ساق هوشمند ـ به جامی رها کن دلم را ز بند ـ بیا ساقیامست فصل بهار ـ که گردید صحن چمن لاله زار.

6885 ۱۲۷۳ : نستعلیق پخته ، در دیوان او ، ۱۲۸۲ه.(ص۲٦۳-۲٦۰).

0

ساعت نامه

از ناشناس. و از همسنگونه است دو نسخه که در ۱ : ۱۸۰ گذشت.

6886 ۸۰۷۲ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۳۳۲ه.ق. در مجموعه ش ۱ (ص ۱-۹۱) آغاز : ساعت نامه پیغمبر (ع). روزی حضرت رسول (ص) بعد نماز ، پشت بسوی محراب کرد و یاران گردنشسته بودند. که جبرائیل (ع) بیامد و گفت یا . . . ، با عنوانهای فصل ، عنوان و نشان شنگرف ، درابان ۱۳٥۷خ خریداری شده است.

2841

سبقهای طریقهٔ نقشبندیه

از ناشناس ، که نام خود را در دیباجه نیاورده است. و می گوید از من خواسته شد که سبقهای طریقهٔ نقشبندیه را به ترتیب از آغاز تا پایان بنگارم ، هرچند پیش از این مجددالف ثانی (م ۱۰۳٤ه/۱٦۲٤م.)ـ ودیگران ـ تفصیلا در مکتوبات خود این طریقه را نوشته اند. سپس آداب و اذکار است ، نامبوب. از رهگذر بررسی آداب پیران این گروه سودمند است.

آغاز: الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله. .
بعد از حمد و صلات، باعث تحریر این سطور آنکه بعضی یاران.

6887 ٤٢٢٨: نستعلیق خوانا، ج ۲/سدهٔ ۱۳ هـ.ق. (ص ۸۵-۹۶)
نشانه ها شنگرف.

2842

شرح مقدمهٔ جزری

متن از محمد جزری (دمشق ۷۵۱ - شیراز ۸۳۳هـ/۱۳۵۰-۱۴۲۹م).
شرح از ناشناس. در پایان نسخه ای دیگر از این شرح که در راولپندی گولرهٔ شریف (ن.ک. فهرست مشترک) نگاهداری می شود. نام شرح کننده **قاسم بیگ** آمده است.

6888 ٤٣١١: متن ثلث و ترجمه و شرح نستعلیق پخته، حافظ عبدالغفور، سدهٔ ۱۲هـ. آغاز: حمد له. صلاه. یقول راجی عفو رب سامع ... میگوید امیدوار بخشش پروردگار، که شنونده است او ...، نشانه ها شنگرف، ۱٤ ص. بدنبال «تجوید»ی به عربی.

2843

شفاء الابدان

از ناشناس، که شاید نامش در قسمت افتادهٔ دیباچه بوده است. و نام «شفاء الابدان» در کلفون از نویسندهٔ نسخه است. در ۳۳ «باب» و هر باب در چند «فصل»، که فهرست بابها در دیباچه آمده است:

باب ۱- نبض وقاروره و طعم دهان، چهار فصل، ۲- دماغ و درد سر و نیم سر و شقیقه، نه فصل، ۳- نسیان و باد مالیخولیا و صرع و لقوه وکابوس، شش فصل، ٤- زکام و نزله و ناصور بینی و دماغ، پنج فصل، ۵- چشم، شانزده فصل، ۷- دندان، شش فصل، ۸- دهان، هشت فصل، ۹- سرفه و سینه، هفت فصل، ۱۰- جگر، یازده فصل، ۱۱- سپرز، نه فصل، ۱۲- کرم شکم و بیرون آمدن مقعد، پنج فصل، ۱۳- هفت اندام، مفاصل، نه فصل،

۲۰ـ اجزای منی و بندگشادن و باه ، پنج فصل ، ۲۵ـ کلفه ، سه فصل ، ۳۰ـ کشتن دهات «کیمیا» ، شانزده فصل ، ۳۱ـ علاج اسهال و گاومیشان وغیره ، سه فصل ، ۳۲ـ حجامت و دفع زهر ها ، سه فصل ، ۳۳ـ چوب چینی و متفرقات ، سه فصل.

و این جز «شفاء الابدان» ناشناخته (گنج بخش ۱ : ۲۹۸) و «شفاء الابدان» حکیم واجد علی خان (ذریعه ۱۴ : ۲۰۲) است که چاپ شده است (مشار ۳ : ۳۲۸۳).

6889 ۲۷۷۴ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. آغاز در دیباچه افتاده ، آغاز متن : باب اول در بیان نبض وقاروره و طعم دهان. فصل اول در شناخت نبض. بدانکه. بیت : بزیری ترا انگشت سرنهد دست ـ رگی اندران جای معروف است. و آن سه نوع است ، (ص ۱-۲۰۲) ، عنوان نشان شنگرف.

2844

عجالهٔ نافعه در اصول حدیث

از شاه عبدالعزیز دهلوی ، (برای نگاشته هایش ن. ک. تذکرهٔ علمای هند: ۱۲۲ - همین فهرست : ۵۲۰ ، ۴۷۹ ، ۴۸۳ ، ۴۸۹ ، ۵۰۲ ، ۵۰۷ ، ۵۱۴ ، ۵۱۵ ، ۵۲۷ ، ۵۴۲ ، ۹۹۸ - مشار ۳ : ۳۴۹۴ «عجالهٔ نافعه» که یک چاپ آنرا نشان داده است). در دیباچه از خود و کتاب نام نبرده است و میگوید آنرا بخواهش سید قمر الدین حسینی نگاشتم.

با عنوانهای «فصل»: فصل ۱ـ فواید و غایات علم حدیث، ۲ـ در ذکر سند علم حدیث (در اینجا می گوید که مصابیح و مشکاة و شرح موطا ، را نزد پدرم که از تصانیف ایشان است فرا گرفتم)، خاتمه در علامات صحت وکذب حدیث.

آغاز : الحمد لله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی ، خصوصاً علی سیدنا و مولانا . . . اما بعد ، این رساله ای ست رایعه **و عجاله ای ست نافعه** ، در فواید متعلقهٔ حدیث.

6890 ۵۸ : نستعلیق پخته ، نور احمد ، سدهٔ ۱۲ هـ.ق. آغاز برابر نمونه عنوانها مشکی درشت ، ۳۳ ص (تسبیحی ۱ : ۳۳۹-۳۴۰).

O

فتح الرحمان : ترجمهٔ قرآن

از شاه ولی الله ، محدث دهلوی (همانکه دو نسخهٔ آن در ۱ : ۵۱ نشان داده شده است).

6891 ٢٥٦٤ : نسخ و نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲هـ آغاز در سورهٔ بقره و اعجام در الليل افتاده ، آیتها شنگرف ، ۶۰۸ ص.

6892 ٧٩٤٧ : نسخ و ثلث در متن و نستعلیق در تفسیر ، سدهٔ ۱۳هـ.ق. از پیش از سورهٔ یاسین تا سورهٔ اعلی می باشد. و درهاش ترجمهٔ اردوی آن آمده ، ۳۲۲ ص در ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

O

فتح العزیز : تفسیر عزیزی

از **شاه عبدالعزیز** ، محدث دهلوی (که سه نسخهٔ آن در ۱:۲:۶ نشان داده شده است). و این جز «فتح الرحمان» پدر اوست.

تفسیری ست از سورهٔ فاتحه و بقره و دوسی پارهٔ پایان قرآن. در دیباجه از شیخ مصدق الدین عبدالله نام می برد که به شوق و جذبهٔ او ، در ۱۲۰۸هـ./ ۱۷۹۴-۳م. دست به تفسیر سورهٔ فاتحه و دوسی پارهٔ آخرین ، که اکثر در نماز ها و دعا ها بکار می روند زده است ، بدون مراجعت به کتابی یا چرکنویس و انتخابی. در آن حکایتها و احکام فقهی و مباحث اخلاق (انواع ظلم . . .) آمده است. نسخه‌ی چاپی آن در سه جلد است: فاتحه و بقره، پاره ۲۹ ، پاره ۳۰.

آغاز : ج ۱ : حمد را با تو نسبتی ست درست ، بر در هر که رفت بر در تست. سپاس تقدس اساس ، جمیع السنه راجع به درگاه . . . اما بعد ، این معتل الذات . . . عبدالعزیز . . . **آغاز** ج ۲ : (پاره ۲۹) : سورة الملک. اختلاف است در آنکه این سوره مکی ست یا مدنی ، و به روایت ابن عباس. **آغاز** جلد ۳ : (پارهٔ ۳۰) : و این سوره را نبا نیز گویند. مکی ست ، چهل آیت و صد و هفتاد و سه کلمه و . . . و ربط این سوره با سوره و المآب این جهت.

(ن.ک. مشار ۳ : ۳٦٥۰ - برگل ۱ : ۵۲۱ ، ش ۱۰۲ F ، ۷۳ R که نا درست می گوید : تفسیری ست بر سورهٔ یکم و دوم تا آیت ۱۸۰ و دومی پارهٔ پایان - استوری ۱ : ش ٤۰ - علمای هند : ۱۲۲ که نادر ست می‌گوید : تفسیری ست بر سورهٔ بقره و دو پارهٔ اخیر قرآن).

6893 ۸۰۹۷ : نستعلیق پخته ، غرهٔ رمضان ۱۲٦۲ه. آغاز افتاده : آدمی که عالم کون و شهادت اوبمد . . . ، ازآیت ۳۱ بقره است تا آیت ۱۸٤ همان سوره ، (ص ۱-٤۵۸) ، سپس رساله های دیگر.

2845

فرايد الفوايد : شرح مقدمهٔ جزريه

متن از **جزری ، محمد بن محمد** (دمشق ۷٥۱ - شیراز ۸۳۳ه/۱۳۵۰ - ۱٤۲۹م) شرح از ناشناس. همانکه نسخه ای از آن در ص ۱۰٦ بنام «فواید الفرايد» نشان داده شده است. و در دیباجهٔ این نسخه نام «فرايد الفوايد» آمده است.

در ۱۰۸ «فریده» به شمار بیتهای متن. و پیش از آغاز به‌گزارش، سه «مقدمه» آورده است : ۱- در بیان استعاذه ، ۲- بسمله ، ۳ رموز قرآن.

آغاز : سپاس بیقیاس متکلمی را سراست که عقاید لالی الفاظ قرآنیه در سمط نظم.

(همان : نسخه ها ۱ : ۹۲ - برگل ۱ : ۳۰۰ ، ش ۱۸۷/۱ F ، ۱۳۸ R - استوری ۱ : ٤۰ ، ۱۲۱۸ ، ش ٦۱ - ن.ک. منزوی ، دانشگاه ۱ : ۲۳۳ برای جزری و نگاشته هایش).

6894 ۵۵۰٤ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱ه.ق. عنوان و نشان شنگرف ، ۱۱۲ ص.

0

فضایل ابرار

از **محمد هاشم ایمن آبادی.** همانکه در ۳ : ۱٦٦۷ نا درست بنام «طريق

الاخیار» آمده است (ن. ک. مجلهٔ معارف ، لاهور ، نوامبر ۱۹۸۰م. مقالهٔ سید عارف نوشاهی «محمد هاشم ایمن آبادی اور ان کی تصانیف»).

2846

فقر نامه

از ناشناس. که بیشتر از جنید بغدادی و رسالهٔ او «آداب شیخی و مریدی» نقل می کند ، و در پایان آمده است که از ملفوظات جنید بغدادی ست. و آغاز می کند به اینکه اصل طریقت فقر است ، و فقر سه حرف است : ف : فاقه ، ق : قناعت ، ر : ریاضت. (و ار همینگونه است ۲ : ۹۵۲ - ۹۵٦).

آغاز : حمدله. صلاه. اما بعد ، چنین گوید استاد طریقت سید الطایفه و واضع الوضع حمید بغدادی (ق ه). ای عزیز حروف طریقت فقر است.

6895 ٤۲۳۰ : نستعلیق پخته ، ایرد بخش ، ۱۱٦۹ه.ق. ش ۱۰ مجموعه (ص ٦۳۵-٦٤۲). در پایان آمده از ملفوظات جنید بغدادی ست.

2847

فهم صبیان : نصاب . . .

از مولینا فضل الله بن محمد بن امان الله بن قاضی جهان بن حسن بن سعد ، در شنبهٔ شعبان ثمان و اربعین و تسعمایه . منظومه ای ست در قافیهٔ راء : نام منظومه و سراینده و پدرانش و تاریخ سرودن. نه در دیباچه بلکه درمیانهٔ منظومه آمده است.

آغاز : خالق و خلاق و باری ، اسم جان آفریدگار ـ فوز قسط ، رزق ، روزی ، رب دان پروردگار.

6896 ٦۷۷٤ : نستعلیق پخته ، احمد قمرالدین ، ۱۰۹۸ه. (ص ۲۲-۲٦)، نسخه در ۳۳ بیت است و دیباجه ای ندارد.

ق

قیامت نامه

از ناشناس. از همانگونه که نسخه هایی از آن در ۲ : ۵۲۸ نشان داده شده است.

6897 ۱۰۳۳ : نستعلیق ، گل محمد سندی ، ۲۰ ج ۲/۱۳۰۸ ه.ق. ۱۵۹ ص. نام کتاب در عنوان نسخه آمده است. در آغاز آن آمده که قیامت را ۹۹ نشانه است که ۸۹ آن به ظهور سیده و ۱۱ علامت آن هنوز دیده نشده. و علامت دیده شده و علامت های نادیده را با عنوانهای علامت ، بر شمرده است. سپس عنوانهای فصل **آغاز:** سبحان من عرفت سنه الصنائع مسامع مجمع الحکما . . . تحمید ، حمدیکه ماشطهٔ ناشطهٔ منظمه.

0

کفایة التعلیم فی صناعة التنجیم

از **شرف الدین محمد غزنوی**.(ن.ک. ۱ : ۱۶۵ که در آنجا بنام «احکام النجوم» ناشناخته آمده است).

2848

کنز الاخبار

از **ابولیث**. احادیث است به عربی و عبارتهای بسیاری فارسی نیز دارد.

آغاز : حمدله. صلاه. هذا کتاب فی علم الحدیث ، و اسمه کنز الاخبار من تألیف ابولیث. روی عن ابی حفیظ بن محمد.

6898 ۳۸۶۰ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۲ ه.ق. آغاز برابر نمونه ، پیراسون ۱۵۰ ص.

0

کیمیا

ناشناخته (ن.ک. ۱ : ۲۳۸).

6899 ۸۰۹۱ : نستعلیق شکسته آمیز پخته ، سدهٔ ۱۳-۱۲ هـ.ق. بدنبال «تحفة المومنین» (ص ۳۹۷-۴۳۹). با سربندهای : جلادادن مروارید ، طریق پنجم در اصول صناعت ، عقد ، حل. برای نشانی از ص ۴۰۱ : از مطالعهٔ این مجموعه توانند مدعی لاف و گزاف را آزموده . . . و این طریق مشتمل است بر پنج حل و سه عقده و خاتمه. حل اول در بیان حجر اصطلاحی . . . حل دوم در قواعد تقطیر و تصعید و تکلیس و مانند آن ، حل سوم در بیان آلات . . . چهارم در قواعد گرفتن بعض از آنها . . . پنجم در بیان بعض از خواص فلزات و اصطلاح آن . . . ، درا بان ۱۳۵۷ خ خریداری شده است.

0

لباب الاخبار : چهل باب

از محمد بن محمود مستوفی. که نسخه هایی از آن به نام «چهل باب» در ۲ : ۹۰۸ و «لباب الاخبار» در ۲ : ۹٦۵ یاد شده است.

6900 ٤۱۳٤ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. آغاز افتاده : رسول الله صلی الله وسلم ، (ص ۱-۱۲۸).

0

لطایف التفسیر

درواجکی ، ابو نصر احمد. (همانکه در ۱ : ۵۵ نشان داده شده است).

6901 ۲۰۳۱ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ هـ. آغاز افتاده : که در آغاز این کلمه مضمر است ، آیتها زیر خط شنگرف ، ۹٤۲ ص.

2849

لمعات الثقلین فی الاقتداء بالشیخین

از مولوی **محمد لطف الله** ، گویا همان فضل الدین، نگارندهٔ **«او تاد الحدید»** که در همین بخش : ۲٤۰۰ یاد شده است. نام نگارنده تنها در پایان نسخه به

خامهٔ نویسنده ، آمده است ، و از او چنان یاد می‌کندکه گویا در ۱۲۷۸ ه.ق. زنده بوده است. در دیباچه میگوید این را بدستور مولانا نظام الدین احمد عرف فقیر صاحب ، بنام «لمعات الثقلین . . .» در یک مقدمه و سه «لمعه» و خاتمه و تتمه‌ای نگاشتم :

مقدمه در کیفیت صحت «اقتدای به شیخین» ، لمعه ۱- در دفع خدشهٔ اول ، ۲- دفع خدشهٔ دوم ، ۳- دفع خدشهٔ سوم ، خاتمه در بیان شبهٔ مستحدثه متعلق به حدیث در اثبات خلافت شیخین.

آغاز : الحمد لله و کفی و سلامه علی نبیه المصطفی . . . و بعد ، فهذه و ریقات مترجمة به لمعات . . .

6902 ۸۰۷۱ : نستعلیق ریز شکسته آمیز ، با تاریخ ۱۲۷۸ه. ق. در شمارهٔ پیشین به همین خامه (ص ۳۰۶-۳۳۶) ، عنوان و نشان شنگرف ، در مجموعه ای همراه «اوتاد الحدید» که گویا هر دو از یک تن باشد. در ابان ۱۳۵۷غ خریداری شده است.

O

محک الفقراء : خرد

از **سلطان باهو** ، همانکه در ۲ : ۷۸٤ آمده است. (ن.ک، اردو دایره ۱۱ : ۱۶۶ که در آنجا از ۹ اثر او نام برده شده است ، از آن میان «محکم الفقر» (!) و نیز پاکستان مین فارسی ۲ : ۱۶۳ ! که در آنجا از ۳۲ اثر فارسی او نام برده شده از آن میان «محکم الفقرا» و «محک الفقر کبیر» و «محک الفقر صغیر» و «تلمیذ الرحمان».

شمار نگاشته های سلطان باهو به ۱٤۰ (اردو دایره ۱۱ : ۱۶۶) رسانده شده است. اما در بارهٔ این چند نام پیشگفته بایستی گفت : از نسخه های «محک الفقرا»ی خرد وکلان که از دید این ناچیز گذشته این نتایج بدست آمده است : نخست اینکه واژهٔ «خرد یا کلان» در دیباجه ها نیامده است، دوم اینکه در برخی نام کتاب «محک الفقرا» و برخی دیگر «محکم الفقرا» برده شده است ، و این دو نام یکی ست. سوم اینکه در دیباجه ها نگارنده از خود چنین نام

می برد : می گوید ضعیف نحیف مصنف تلمیذ الرحمان . . . بندهٔ فقیر باهو . . ' و گویا اینکه نام «تلمیذ الرحمان» جز و نگاشته های وی آمده است ، استنباطی نا درست از این عبارت باشد. در حالی که باهو در جایهای دیگر نیز عرفان خود را مستنبط از «خدا» دانسته است. و می گوید «هیچ نکته و حرف» از هیچ کتابی نگرفته ، بلکه از حضوری خدا و رسول آورده ام».

6903 ٤۰۸٦ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۲ه.ق. (ص ۳۲-۱۰٤)، آغاز برابر همان نمونه ، در دیباجه بنام «محکم الفقرا» است.

6904 ۷٤۰۵ : نستعلیق، سدهٔ ۱۳ه.ق. (ص ۱-۹) ، آغاز افتاده ، سرنامه ها شنگرف.

2850

مخزن الروایات

از شیر محمد جان ، (ن. ک : رسایل شیر جان : ۲۳ ٤).

6905 ۲۳۱۲ : نسخ خوش ، ۱۳۱٤ح/۱۳٤۰ه.ق. ش ۵ مجموعه رسایل او (ص ۱۸۰-۲٦٤).

2851

مسایل اختلافی اهل حدیث

مسایلی ست : ۱- اجماع حجت است یا نه ، ۲- انتقال از مذهبی از مذاهب چهار گانه بدیگری جایز است ؟ ۳- ایجاد مذهبی پنجم ، یعنی از هر یک از مذهبهای چهار گانه امری را انتخاب کنیم جایز است ؟ . . . ، ۲۳- استخفاف علما و عدوان به ایشان چه حکم دارد ؟

آغاز : مسئلهٔ اول. اجماع حجت است یا نه ، حجت آن است که . . .

6906 ۵۲۲٦: نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۳ه.ق. ش۱ مجموعه، (ص ٤۰-۱۰۷).

0

المستخلص

از حافظ الدین محمد بن محمد بن نصر بخارایی ، زنده در ۷۱۱ه/۱۳۱۱م.

(ن.ک. فرهنگنامه های عربی به فارسی : ۱۵۲ - نسخه ها ۳ : ۲۰۲۵).

6907 ۷۲۰ : نسخ خوش ، علی بن محمد بن عمر السمرقندی ، ۷۲۲هـ (یعنی کهنترین نسخهٔ شناخته شدهٔ آن در جهان). آغاز در دیباچه افتاده ، این نسخه در این فهرست (۳ : ۱۰۲۳) نادرست بنام «ترجمان القرآن» معرفی شده است. و جای دیگر در «بیاض سفر ، ایرج افشار : ۲۰۷» (ص ۲۰۲-۱).

2852

معدن اسرار

از شیخ **سعد الدین احمد** ترکی **کابلی انصاری** متخلص به شور عشق (۱۱۴۰ - پیرامون ۱۲۲۵هـ/۷-۱۷۲۸ - ۱۸۱۰م.) فرزند عبدالغفار فرزند عبدالعزیز. وی یکی از دانشمند بزرگار افغان بوده است، و «نشاه القدس» از مصطفی هروی (نسخه گنج ش ۴۵ . ۴) در شرح احوال وی است.

در دیباچه میگوید : به سال ۱۱۷۰ (۶-۱۷۵۷م.) در روضهٔ محمدی (مدینه) ، بدستور شیخ محمد بن عبدالکریم سمان مدنی قادری خلوتی ، رساله ای به نام «کشف المحققین» نگاشته ام ، سپس در ح ۱۱۷۳/۲ (۱۷۵۹م.)/۱۳ پادشاهی احمد شاه درانی به این تفسیر پرداخته است، و چیزی از تفسیر تعویذ، بسمله و فاتحه را نگاشته است.

تفسیری ست صوفیانه که پس از تفسیر استعاذه و بسمله سورهٔ «فاتحه» ؛ «یاسین» ، «اخلاص» ، «فلق» و «ناس» را در بردارد.

آغاز : الحمد لله الذی حمد فی الکتاب نفسه و استفتح بالحمد کتابه وجعل الحمد دلیل علی طاعته . . . بعد از حمد و ثنای . . . همیگوید . . .

(ن.ک. گنج بخش ۳ : ۱۶۶۱ که در آنجا منظومه ای در داستان دلباختگی «سمر» و «قند» از فارغ فرزند شیخ سعد الدین پیشگفته آمده است. در آنجا به علت استنباط غلطی که از یک بیت ، که در آن منظومه آمده بود (به شور عشق نامش آشکار است) ، و اشاره به تخلص و شهرت پدر سراینده ، یعنی همین شیخ سعد الدین داشت ، نام منظومه تلقی شده است. بار دیگر به آن منظومه

مراجعه شد و نام حقیقی آن بدست نیامد، ولی «شور عشق» نیست).

6908 ۷۵۸ : نلث خوش، آغاز سدهٔ ۱۳ه.ق. سه برگ انجام نو نویس قاضی محمد عبدالکریم حمی شاذلی قندهاری، آغاز برابر نمونه، ۱۰٤ ص. از قلم افتاده در فهرست نیامده (تسبیحی، گنج ۳ : ٦۱۱).

2853

معراجنامه

ناشناخته. در پایهٔ احادیث.

6909 ٥٦۱۸ : نستعلیق پخته، سدهٔ ۱۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ٥۹-۱۷۹)، آغاز افتاده، نخستین عنوان: فصل ۱۳ در غرایبی که در سدرة المنتهی دیده، در ده واقعه. فصل ۱٤ در واقعات پس از گذشتن از سدرة المنتهی، فصل ۱٥ در لطایف و اشارات، در دوازده لطیفه، ... آخرین فصل: فصل ۱۸ در بیان قوله تعالی فاوحی الی عبده ... در چهل قول. عنوان و نشان شنگرف.

0

مفتاح رحمانی

از عبدالرحمان بسطامی. همانکه در ۱ : ۱۰٤ نشان داده شده است. ن. ک. بر گل ۱ : ۳۳۱ ش ۱٥۹ که در آنجا نام پدر غلط چاپی دارد و نسبت او النباتی آمده است.

6910 ٤۳۱۰ : نستعلیق شکسته آمیز، پاس خاطر فرید بخش ۱۲۷۹ه.ق. آغاز افتاده: چون قرائت می کرد، قطع می...، عنوان و نشان شنگرف، ۸۹ ص.

0

مواهب علیه

از کمال الدین حسین، کاشفی بیهقی (که در ۱ : ٥۹ نشان داده شده

است).

6911 ۶۲۳ : نسخ و نستعلیق ، سدهٔ ۱۰-۱۱ه.ق. همانکه در ۱ : ۳۹ ردیف 149 زیر عنوان تفسیرنا شناخته معرفی شده است.

6912 ٤٤۳۹ : نسخ خوش ، سدهٔ ۱۱ه.ق. جلد ۱ همانکه در ۱ : ٤۰ به ردیف 154 زیر عنوان تفسیرنا شناخته معرفی شده است ، ۹۵۵ ص.

6913 ۸۱۰۰ : نستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱-۱۲ه.ق. جلد ۱ ، آغاز افتاده : و هم لا یعلمون. چه ایشان میدانند که از . . . ، سر سوره ها و آیتها شنگرف ، جدولبندی ۳ راه و کمند یک راه ، انجام افتاده ، ۵۶۰ ص. اندازه رحلی. در مهر ماه ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

6914 ۷۹۸۹ : نستعلیق ، سدهٔ ۱۳ه.ق. همانکه در ص ٤۱ ردیف 159 زیر عنوان تفسیر ناشناخته معرفی شده است.

2854

مهر و وفا

از میر حسین **لاهوری** ، **عارف** ، از روزگار شاهجهان(۱۰۳۷-۱۰۶۷ه.ق.) نزد همت خان صوبه دار اله آباد به سر می برده ، و دست کم دوجا تخلص او آمده است. در ص ۳۹ نسخه آمده : تو هم **عارف** بیار،آبی که داری - در افکن طرح جشن دوستداری. نخست از شاه ستایش می کند : نزیبد کعبهٔ سنگ مقامش — که باشد کعبهٔ دل خاص و عامش . . . چومهر تو به کامم آشنا شد — دل من نسخهٔ **مهر و وفا** شد. سپس از خود ستایش می کند و از دیگران نقد : ندیدم هیچکس را خاتم شعر . . . و آنگاه ۲۵ تن سرایندگان پارسی گوی از رودکی تا هاتف را نام می برد و آنها را نقد ادبی می کند ، این بخش بررسی و نقد در ۱۶۷ بیت است. دربارهٔ عطار میگوید : چو عطر انشای عطار دیدم — ز عطرش بوی خون دل شمیدم. . . مپرس از مذهب و از مشرب او — که باشد ترک مذهب مذهب او. و دنبالهٔ هر بندی چند بیت ساقینامه دارد ، و سپس داستان مهر و شاه چین.

(ن. ک. فرهنگ سخنوران : ۳۶۸ — تذکرهٔ روز روشن ، چاپ رازی ،

تهران : ۵۱۰ که در آنجا دو بیت از این مثنوی آمده که همان گره گشای شناسایی نسخه شد).

6915 ۱۱۴ : نستعلیق پخته ، سدهٔ ۱۱ه.ق. آغاز افتاده : اگر بیند به سوی خصم چون شیر ـ کند چون جنبش کار شمشیر . . . عنوانها شنگرف ، ۹۲ ص (تسبیحی ۱ : ۶۴۷-۶۵۰).

0

میزان الطب

از حکیم محمد اکبر (همانکه در ۱ : ۳۵۲ نشان داده شده است).

6916 ۸۰۹۲ : نستعلیق پخته ، غلام قادر ، پاس خاطر برخوردار نور چشم غلام حسن ، شعبان ۱۲۶۸ه.ق. آغاز برابر نمونه ، عنوان و نشان و جدولبندی ۲ راه شنگرف ، ۲۱۸ ص. در ابان ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

0

نجوم : رساله در . . .

ناشناخته. و از اینگونه است ۱ : ۱۸۷ .

6917 ۸۰۷۲ : نستعلیق پخته ، با تاریخ ۱۳۳۲ه.ق. ش ۲ مجموعه (ص ۲۰-۳۸). آغاز : پس باید که این رساله مسمی به سالنامه نهاده است. از بزرجمهر تحریر شد است. اگر غره محرم در روز شنبه باشد . . . ، سپس افتاب گرفتگی به ترتیب ماه ها ، باب در بیان زلزله ، باب در بیان جستن اعضا و تاثیر آن ، سپس بهار نامه ، باب در بیان داشتن ضمیر به نقل از ابو سعید طوسی (ص ۳۹-۷۲) ، عنوانها شنگرف ، در ابان ۱۳۵۷خ خریداری شده است.

2855

نجوم الفرقان فی کشف عن آیات القرآن

از مصطفی خان بن محمد سعید افغان ، از قوم کلسی (منسوب به کوه کیسه

معروف به کوه سلیمان در کویته ـ بلوچستان ، پاکستان). در ۳٤ شاهی اورنگ زیب (۱۰٦۹-۱۱۱۸ هـ.) به سال ۱۱۰۳ هـ./۱٦۹۲م، و «علامات نجوم الفرقان» ۱۱۰۳ هـ. ماده تاریخ نگارش آن است.

کشف الایات و کتاب قرآنی ست ، بکوشش گوستاد فلوگل در لایبزیک ۱۲٤۲ هـ./۱۸٤۲م. و سپس اورنبورگ و تهران و هند چاپ شده است. در ذریعه ۲٤ : ۸۲ آمده است ، که نسخه ای از آن ، از هند به دست میر محمد علی مرعشی شهرستانی (م. ۱۲۸۷ هـ./۱۸۷۰م.) رسیده و وی در آن دست برده کاملتر ساخته است.

آغاز : حمد و سپاس متعالی از مقیاس سزاوار جناب احدیت است . . . اما بعد ، کمترین خدام ارباب فضل.

(ن. ک. مشار ، ۵ : ۵۱۷۱ که چهار چاپ آن را نشانی داده است — و هامجا «نجوم الفرقان فی اطراف القرآن» کار دبیر سیاق ، چاپ تهران سری ۱۳٤٤خ - نسخه ها ۱ : ۱۲۰ «نجوم الفرقان» که آنچه آنجا آمده بیشتر تحریف شده و نا درست است).

6918 ۷۳۱۸ : نستعلیق پخته ، ۱۲۹۲هـ. آغاز در دیباچه افتاده ، تاریخ نگارش را دارد ، ۲۸٦ ص. نسخه تازه خریداری شده است.

فهرست نام کتابها

فهرست مؤلفان

۱۰

(*xxiv*) Ornate Prose, Commentary.
(*xxv*) Tales.
(*xxvi*) Diwan (Poetical works), Commentary.
(*xxvii*) (*a*) Verse, Commentary.
(*b*) Erratta & Annexation of Volume 1 2 & 3.
(*c*) Index of the proper names of the Authors of Literary portion.

Volume IV

(*xxviii*) Itineraries
(*xxix*) Geography.
(*xxx*) History.
(*xxxii*) Biography of Poets.
(*xxxiii*) (*a*) Biography of Saints and distinguish Pious persons.
(*b*) Index of the proper names of the authors of Geography, History and Tourism.
(*xvxiv*) Jurisprudence.
(*xxxv*) Metaphysieal theories.
(*xxxvi*) Incantation.
(*xxxvii*) Supplementary.
(*a*) Index, Name part of the Books listed in Vol. 1 to 4.
(*b*) Index, Name part of the Authors listed in Vol. 1 to 4.

TABLE OF CONTENTS

ally while the repeated titles have been arranged year-wise according to the year mentioned by the scriber.

Volume Four (Persian) comprise the following Ten Sections.

Iran Pakistan, Institufe of Persian Studies, Islamabad, is publishing a part of the volume of a book containing detailed list of the Persian manuscripts in the Gang Bakhsh Library. This list has been compiled by a well-known scholar Mr. Ahmad Manzavi. A complete set of the manuscripts to be published will bear the entire range of the manuscripts of the above said Library on or before June 1982 and will be a comprehensive catalogue of this Library.

This set will also bear the details of the manuscripts already published in three volumes by Mr. Mohammad Hussain Tasbihi in addition to manuscripts not yet published, under the following parts .

(*a*) Persian Manscripts.

(*b*) Arabic Manuscripts.

(*c*) Manuscripts in Local Languages of Pakistan.

Each of the above said (*a*), (*b*) & (*c*) parts have further been tabulated according to ths Title of the manuscripts and each title is given under one part, subject-wise and alphabetic-

Serial No. 62

Catalogue & Bibliography

No. 9

IRAN PAKISTAN INSTITUTE OF PERSIAN STUDIES

ISLAMABAD—June 1982 A D

Established on the basis of IRAN PAKISTAN agreement, signed on 22nd of October, 1970

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF

Persian & Arabic Manuscripts in KETABKHANE-I-GANJBAKHSH

The Library of

Iran Pakistan Institute of Persian Studies

Compiled by

AHMAD MONZAVI

Volume IV

«Persian»

IRAN PAKISTAN INSTITUTE OF PERSIAN STUDIES